

І. Гимни й Марші

До-повстанські пісні

1. Зродились ми великої години (1) Гимн ОУН

сл.: Олесь Бабій

Маршово

(1)

Зро - ди - лись ми ве - ли - ко - ї го - ди - ни, з по -

жеж вій - ни і з по - лу - м'я вог - нів — пле - кав нас біль по

втра - ті У - кра - ї - ни, кор - мив нас гніт і гнів на во - ро - гів.

Варіант для строфок 2, 4, 6.

І ось і - дем в бо - ю ми жит - тє - во - му, твер - ді, міц - ні, не -

злам - ні мов гра - ніт, бо плач не дав сво - бо - ди ще ні - ко - му, а

хто борець, той здо - бу - ва - є світ, а хто борець, той здо - бу - ва - є світ.

1. Зродились ми великої години,¹
з пожеж війни і з полум'я вогнів² —
плекав нас біль по втраті України,
кормив нас гніт³ і гнів⁴ на ворогів.

2. І ось ідемо в бою⁵ життєвому,
тверді, міцні, незламні⁶ мов граніт⁷ —
бо плач не дав свободи ще нікому,
а хто борець — той здобуває світ.⁸

¹ У Войтихівського: з великої години.

² У Подуфалий2: в пожарах війни і в полум'ях
огнів.

³ У затвердженому тексті гимну: гнет; у ПісніУН:
кормив нас гнів і злість на ворогів.

⁴ У Подуфалий2: бунт; у Шморгуна: про втрату
України, / кормив нас гніт і гнів (до). У Подуфа-
лий3: кормив нас гнів на лютих (ворогів).

⁵ У Войтихівського: І ось ідем в поході; у ПісніУН
і у Подуфалий2: І ось ми ідем у бою; у
Шморгуна: І ось ідем всі в бою. У Подуфалий3:
І ось ідем в бою ми.

⁶ У Кардаша, у ж.Сурма, і у Бервецького: тверді й
міцні, незломні; у Войтихівського: міцні, тверді,
незломні.

⁷ У Подуфалий2 і у Шморгуна: як граніт.

⁸ У Невмирущого: лиш той борець хто здобуває
світ.

3. Не хочемо ні слави ні заплати –
заплатою нам розкіш¹ боротьби:²
солодше нам у бою умирати³
як жити в путах,⁴ мов німі раби.
4. Доволі нам руїни і незгоди –
не сміє брат на брата йти у бій.
Під синьо-жовтим прапором свободи
з'єднаєм весь⁵ великий нарід свій.
5. Велику правду для усіх єдину
наш гордий клич народові несе:

¹ У ПісніУН, у Войтихівського і у Невмирушого: радість. У Подуфалій3: ані плати, бо платою нам радість.

² У «Молода Україна»: заплата нам – це розкіш в боротьбі.

³ У Невмирушого: помирати; у ПісніУН: бо краще нам у бою умирати; у Подуфалій2: солодше нам за волю умирати. У Подуфалій3: солодше нам у боротьбі вмирати.

⁴ У Невмирушого: ніж жити в путах; у Войтихівського: чим жити у путах; у «Молода Україна»: як жити у путах; у ПісніУН: чим жити в путах. У Подуфалій3: ніж в путах жити.

⁵ У затверженому тексті гімну: весь.

“Батьківщині будь⁶ вірний до загибуні –
нам Україна вище понад все!”

6. Веде нас в бій борців упавших⁷ слава –
для нас закон найвищий та⁸ наказ:⁹
Соборна Українська¹⁰ Держава –
вільна, міцна,¹¹ від Тиси¹² по Кавказ.¹³

⁶ У ПісніУН: Вітчизні ти будь. У Подуфалій3: Будь Батьківщині.

⁷ У «Молодий Націоналіст»: полеглих. У Подуфалій3: що впали.

⁸ У «Молодий Націоналіст»: сей; у Кардаша, у ж.Сурма, Подуфалій3 і у Бервешького: і; у Невмирушого: це.

⁹ У Войтихівського: це вищий є наказ; у ПісніУН: то приказ; у Подуфаліо: це приказ.

¹⁰ У Кардаша, у ж.Сурма, і у Бервешького: Українська; у Войтихівського: Українська є (або: же?).

¹¹ У Невмирушого: одна, вільна; у Бервешького: вільна й міцна. У Подуфалій3: одна міцна.

¹² У ПісніУН, у Кардаша, у «Молодий Націоналіст», у ж.Сурма і у Бервешького: Сяну.

¹³ У Кардаша: Соборна Українська держава, / вільна й міцна від Сяну по Кавказ; у Подуфаліо: Соборная Українська держава, / одна міцна від Сяну по Кавказ. У Шморгуна: Зібрались ми, повстанці України, / всіх нас, всіх нас об'єднує УПА, / ідем у бій за щастя наше й волю, / щоб Україна вільною була.

2. Зродились ми великої години (2) Маршово

(2)

Зро-ди-лись ми ве-ли-ко-ї го-ди-ни, з по-жеж вій-
ни і з по-лу-м'я вог-нів — пле-кав нас біль по втра-ті У-краї-
ні, кор-мив нас гніт і гнів на во-ро-гів.

3. Доволі нам руїни і незгоди

Текст як у № 1.

Маршово

(3)

До-во-лі нам ру-ї-ни і не-зго-ди не смі-є
брат на бра-та йти у бій, під си-ньо-жов-тим пра-по-ром сво-
бо-ди з'єд-на-єм весь ве-ли-кий на-рід свій.

4. Ми зродились із крові народу

МАРШ ОУН

сл. і мел.: А. Марченко

Бадьоро, завзято

Ми зро-ди-лись із кро-ви на-ро-ду, ко-ли-
са-ла нас гріз-на тю-р-ма, гар-ту-ва-ли бо-ї за сво-
бо-ду і не-на-висть до гань-би й яр-ма.
Смерть, смерть, ля-хам смерть, смерть мос-ков-ській про-кля-тій ко-
му-ні: в бій крі-ва-вий О-УН нас ве-де. де де

Варіант приспіву:

Смерть, смерть, смерть ля-хам, смерть мос-

1. Ми зродились із крові народу,
колисала нас грізна тюрма,
гартували бої за свободу
і ненависть до ганьби й ярма.

Приспів: Смерть, смерть, ляхам смерть,¹
смерть московській проклятій² комуні:
в бій кривавий ОУН³ нас веде.

2. Ми всі вірні сини України,
грізні месники наших братів,
ми чекаємо тільки хвилини –
ждем наказу: “Громить⁴ ворогів!”

¹ У Бєрвєцького: Смерть, смерть, смерть катам. У Подуфалій3: смерть ляхам.

² У Вперед, Подуфалій3: московсько-жидівській. У Шморгуна: московсько-більшовицькій.

³ У Вперед: в бій кривавий наш вожд. У Подуфалій3: в бій, в бій, в грізний бій, ОУ(є)Н в бій кривавий.

⁴ У Бєрвєцького: Громить ворогів! У Подуфалій3: Вперед! На катів!

Приспів...

3. Нам братів на очах катували
і над нами знущались ляхи,⁵
ми повстанем ударом навали
та не встане вже ворог лихий.⁶

Приспів...

4. А тепер ми ідем всі до бою
За українські за наші права,
щоб здобути для людей наших волю,
Україна щоб вільна була.

Приспів...

⁵ У Бєрвєцького і у Шморгуна: і знущались над нами кати.

⁶ У Шморгуна: Ми усе те, усе витривали / і торттури усі ми знесли. У Подуфалій3: ненаситна Москва і ляхи, та граде час грізної навали, / і не спинить нас ворог лихий.

5. Ми йдем вперед Пісня УГА

сл. і муз.: Л. Лепкий

Маршово

1. Ми йдемо вперед, над¹ нами вітер віє
і рідні нам вклоняються жита² –
від радості аж серце мліє,
за волю смерть нам не страшна!
- 2.³ Ми йдемо вперед, над нами сонце сяє,
гармати б'ють, здригається земля,
і гордість груди аж розпинає⁴ –
за волю смерть нам не страшна!

¹ У ПісніУН: за; у Сурмі, 1922 р.: Ми йдемо
вперед.

² У збірці Вперед: вклоняються збіжжя; у Червона
Калина: збіжжя; у Сурмі, 1922 р. і у Лірі-Сурмі:
вклоняються жита.

³ Ця строфа знаходиться тільки у збірці "Вперед"
і у Червона Калина.

⁴ У Червона Калина: розпинає.

3. Ми йдемо вперед, з далека чути гуки:⁵
гармати б'ють, і крові всюди вицять.⁶
Не буде більш терпіння, ні муки!
Вперед! Там воля або смерть!
4. Звенять⁷ шаблі, як ясне сонце сяють,⁸
гремлять⁹ пісні, аж земля бач святя¹⁰
дрожить¹¹ під нами дорога –
за волю смерть нам не страшна!

⁵ На ленті Гурт: за нами чути гуркіт.

⁶ У джерелах: там воля або смерть! У ПісніУН:
Ми йдемо вперед, за нами бої гули, / і ряд могил
і крові всюди вицять.

⁷ У СпівПласт: Дзвенять.

⁸ У Лірі-Сурмі: сяє.

⁹ У СпівПласт: гримлять.

¹⁰ На ленті Гурт: а земля бач яка.

¹¹ У СпівПласт: дрижить.

6. Сміло, друзі (1)

(1) Andante

Смі-ло, дру-зі, не вте-рай - те ду-ха на страш-ну - ю прю, ви У-кра-ї-ну спа - сай - те, честь і сво-бо-ду сво - ю. А як у-мер-ти прий-деть-ся в сі-рих казармах, тюр-мах, мес-ник но-вий пі-дій-меть - ся на наших збі-лі-лих кіст-ках, на на-ших збі-лі-лих кіст-ках.

1. Сміло, друзі, не втерайте¹² духа на страшную прю,¹³
ви¹⁴ Україну спасайте, честь і свободу свою.

Приспів: А як умерти прийдеться в сірих казармах,¹⁵ тюрмах,
месник¹⁶ новий підійметься на наших збілілих кістках.

2. Хай нас по тюрмах саджають, хай нас катують¹⁷ вогнем,
хай на Сибір висилають¹⁸, ми всі¹⁹ тортури знесем. *Приспів...*

¹² М. Кавун співає: Сміло друзі(е) не тратьте.

¹³ М. Кавун співає: путь.

¹⁴ М. Кавун співає: йдіть.

¹⁵ М. Кавун співає: казармах; Бжеська подає: касарнях.

¹⁶ Від Дербіша: то месник.

¹⁷ М. Кавун співає: карають.

¹⁸ М. Кавун співає: засилають.

¹⁹ М. Кавун співає: всі ми.

7. **Сміло, друзі (2)**

Текст як у попередньому числі. Приспів перетворений у третю строфу.

(2) **Маршово**8. **За власну могутню державу**

сл.: Р. Бжеський

муз.: Олександр Глукко(?)

Moderato

1. За власну могутню державу,
в стремлінні святому єдині,
за владу і землю і славу

в могутній Соборній Україні!¹

¹ М. Кавун співає: за волю, за честь і за славу / в

2. Окрилемо¹ спрагою волі
чужинцями гноблений люд —
мільйони до бою у поле
свідомо та грізно підуть.

3. І рушим як градова хмара
у сяйві страшних блискавиць,
та й світ сколихнемо ударом,

єдиний соборний Україні. Н. Бжеська подає:
Вкраїні.

¹ М. Кавун співає: Окрилений (Окрилено?).

сягнем до ворожих столиць.

4. І все, що лиш сильного правом
нахабні чужинці взяли,
ми в бої святим і кривавим
назад відберемо собі!

5. Вперед же за власну державу,
в стремлінні святому єдині,
за владу і землю і славу
у вільній, могутній Україні!

9. Грають сурми, грають Україна, мати, кличе нас повстати Маршово

1. Грають² сурми, грають — юнаків скликають,
у ряди збирають³ — буде бій, звіщають, гей!
Приспів: Націоналісти — раз, два!
Молоді орлята —
хлопці, хлопці, соколята.⁴

2. Україна, мати кличе нас повстати,
одностайно стати, в бою погуляти,⁵ гей!

Приспів...

3. Не будемо спати, плакати, ридати —
день пімсти-розплати будем готувати, гей!

Приспів...

4. За нашу державу, за честь і за славу,
знищемо⁶ кроваву Москву і Варшаву, гей!

Приспів...

5.⁷ За нашу свободу, за красу і вроду,

² У Голяш3 і у Подуфалого: Чуєш.

³ У Подуфалого: вставляють.

⁴ У ПісніУН і від Сирка: і дівчата.

⁵ У Подуфалого: в бою погуляти, волю здобувати.

⁶ У ПісніУН і в Олійника: розіб'єм.

⁷ У Бервецького: Ми не сплямим роду нашого народу, / і в огонь і воду ляжем за свободу, гей! У Подуфалого: Ми не сплямим роду нашого народу, / хоч в огонь чи в воду підем за свободу.

підєм в огонь, в воду, для свого народу, гей!

Приспів...

6. Не сумуй родину, не тужи! дівчино –
кличе Україна, наша Батьківщина, гей!

Приспів...

¹ У Подуфалого: не плач ти..

Повстанські переспіви

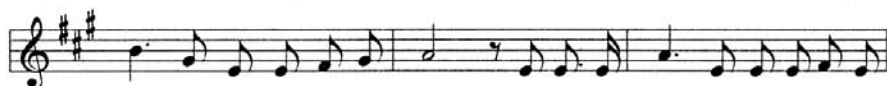
10. Зродились ми не з крові (1,2)

мотив рос. Маршу Летунів

Бадьоро, завзято

Зро-ди-лись ми не з кро-ви а-ле в дій-сність, Пет-лю-ри

чин свя-тий щоб до-вер-шить — по-ви-га-нять ля-хів і ко-му-

ністів, но-ве жит-тя в Укра-ї-ні ство-рить. Все вище, тай вище, тай

ви-ще здвиг-не-мо си-ньо- жов-тий пра-пор, мо-гут-нім у-да-ром ми

зни-щим, ко-му-ну й чер-во-ний те-рор. Все —рор.

Маршово

Зро-ди-лись ми не з мрі-ї а-ле з дій-сні, щоб за-вер-

шить свя-тий Пет-лю-ри чин, ви-гнать геть всіх ля-хів і ко-му-

ні-стів, но-ве жит-тя на Укра-ї-ні ство-рить. Все ви-ще, і

1. Зродились ми не з крові але в дійсність,
Петлюри чин святий щоб довершити¹—
повиганять² ляхів і комуністів,
нове життя в Україні створить.³
Приспів: Все вище, і вище, і⁴ вище,
здвигнемо синьо-жовтий⁵ прапор,
могутнім ударом ми знищим,
комуну й червоний⁶ терор.⁷

- 2.⁸ Духа не вб'єш кровавий батьку Сталін,
й твоя сім'я собак і яничарів,⁹
дармо куєш свої хижацькі пляни,
бо вже горить в серцях народу гнів.¹⁰
Приспів...

- 3.¹¹ Що нам Сибір, що білії ведмеді,¹²
що Казахстан, звірі еНКаВеДе?
За все, за все ми щиро вам відплатим,¹³
але Україна вільна буде.¹⁴

Приспів...

1 Наша реконструкція тексту; у Войтихівського: Повстали ми не з мрії але в дійсність, / щоб довершивсь святий Петлюри чин; у СпівУПА: Зродились ми не з мрії, але з чину, щоб(и) здійснити Петлюри заповіт; у Кашуби: Зродились ми не з крові але дійсні, / щоб довершити святий Петлюри чин; у СпівГоляша і у Бервецького: Зродились ми не з мрії але з дійсні, / щоб завершити святий Петлюри чин; на ленті Гурт: Зродились ми не з мрії але хисні, / щоб довершити святий Петлюри чин; у Шморгуна: Зродились ми не з мрії, але дійсно, / щоб захистити святий Петлюри чин.

2 У Кашуби: щоб розігнати; у Бервецького: вигнати геть всіх; у Шморгуна: прогнати геть.

3 У СпівУПА: ляху в москву прогнати з України, / нове життя і мир новий створить. У Бервецького: на Україні створить.

4 На ленті Гурт, оба рази: та й.

5 У Кашуби: жовто-синій; у Бервецького (та на ленті Гурт): несем(о) синьо-жовтий прапор.

6 У СпівГоляша та на ленті Гурт: і ляхський; у Бервецького: комуно-московський; у Шморгуна: комуну й німецький.

7 У СпівУПА: ми прапор синьо-жовтий несім, / комуну і німців ми знищим / і волю здобудем нам всім.

8 У СпівУПА: Не вб'єш ти духа, Сталіне проклятий, / не допоможе вже ніщо тобі, / даремне прагнеш волю ізломати, / уже стає народ до боротьби.

9 Реконструкція. У Кашуби: в твоїй сім'ї собак-яничарів; у СпівГоляша і у Бервецького (і у Шморгуна): Духа не вб'єш проклятий кате Сталін, / твої сини – собаки яничари (собаки-гончарі).

10 У Кашуби: бо ми куєм твої хижацькі пляни, / бо вже горить в краю пролетарів; у Бервецького: дарма снуєш свої хижацькі плани, нам Україна вища понад все! У СпівГоляша: бо вже стає народ до боротьби. У Шморгуна: дарма снуєш свої хижацькі плани, / бо вже стає народ до боротьби.

11 У СпівУПА: Що нам Сибір, концтабори і грати, / що муки, смерть в льохах енкаведе, / за все, за все ми у стократ відплатим, / тож України воля вже гряде!

12 У Шпіндюр: медведі.

13 У Шпіндюр і у Кашуби: заплатим. У СпівГоляша: (було) вам щирая подяка, (поправлено) вам прийде ще заплата. На ленті Гурт: вам щирая заплата. У Шморгуна: льохи енкаведе? / За все, за все ми щиро вам заплатим.

14 У Кашуби: Степан Бандера в бій нас поведе. У СпівГоляша: бо Україна вже вільна буде. У Шморгуна: бо України воля вже гряде.

11. Чужинче, йди скажи Вкраїні

Не поспішаючи

Чу- жинь-че, йди ска- жи Вкра-ї - ні, що ми го-то-ві на при-
каз — що ми збу-ду-єм на ру-ї-ні, но-ві твер-ди-ні і свя-ти-ні, як
ми пі-де-мо дру-гий раз. Все ви-ще, та й ви-ще, та й
ви - ще, не - се-мо си-ньо- жов-тий пра - пор, мо - гут-нім у-
да-ром ми знищ-ем ко - му- ну й гер- ман-ський те - рор
Сни-лось ме - ні, що я на во-лі, що У-кра-ї - на вже віль-на, що
міс-то Ки - їв вже сто-ли-ця, і про-ва-ли-ла - ся Мос-ква.

Чужинче, йди скажи Вкраїні,
що ми готові на приказ —
що ми збудуєм на руїні,
нові твердині і святині,
як ми підемо другий раз.

Приспів: Все вище, та й вище, та й вище,
несемо синьо-жовтий прапор,
могутнім ударом ми знищем
комуну й германський терор.

Снилось мені, що я на волі,
що Україна вже вільна,
що місто Київ вже столиця,
і провалилася Москва.

Приспів...

За все, за все... [далі нема на ленті]

12. В Чорнім лісі (1)

сл. «Боян»

(1) Andante

маршова, на мотив "Приамурської партизанської"

1. В Чорнім лісі, (в) темнім² борі – сурми, поклики, пісні...³ там гуляють «Різунівці», славні лицарі грізні.

2. Командир веде перед там,⁴ славний лицар бойовий, на його наказ щохвилі всі готові йти у бій.

3. Як заграють скоростріли в бій усі ідуть⁵ як лви,

йдуть повстанці переможно – це Бандерові орли.⁶

4. Б'ють Москву із України, розгорівсь народний гнів – кров ворожа лється всюди де йде відділ «Різунів».

5. Піднімається повстання, Україна у вогні – над лісами над борами чути голос «Різунів».

6. Сяє воля Україні, сяє полум'ям ясним, слава, слава «Різунівцям», слава лицарям грізним!

¹ У Голяш3 - "...пісню уложив стрілець «Боян» з 1-ої сотні курія «Різуна» в Чорному лісі."

² У Подуфалій3: густім.

³ У Голяш3: Там під лісом, темним бором, / грають сурми бойові.

⁴ У Записнику Голяша: Там перед веде провідник.

⁵ У Записнику Голяша: йдуть у бій усі.

⁶ У Юркевича: це України орли (може: України це орли).

13. Ой у лісі, в темнім гаю

маршова

1. Ой у лісі, в темнім гаю – там гуляли «різуни», «різунівці» там гуляли, славні лицарі грізні.

2. Їх вперед веде провідник, славний лицар бойовий⁷,

на мелодію "Приамурської партизанської" на його наказ щохвилі всі готові йти у бій.

3. Хлопці дужі і моторні, щей завзяті – хоч куди, то повстанці непоборні, то Бандерові орли.

⁷ У Невмирушого: «Бойовір».

14. Через гори через доли

маршова, Карпатської Січі

1. Через гори через доли йшла карпатська Січ вперед щоби взяти Закарпаття і мадярів вигнати геть.

на мелодію "Приамурської партизанської"

2. І горів стяг малиновий наче кров з останніх ран – йшли загопи нечесленних українських партизан.

15. Український народе, вставай зо сну

на мотив Марсези

Маршово

У-кра - їн-ський на-ро-де. вста - вай зо сну. бо вже
 час ре - во-лю - ці - ї йде Кро-в'ю во - лю і честь здо-бу -
 вай сво-ю, нам вкра - їн-ська - я честь по-над все У-кра -
 ї - ну Со-бор-ну здо - бу-дем і са - мі па-ну-ва - ти вній
 бу-дем, бо ко - заць-ке пле-м'я ми хо - ро - бре, рід-ний
 край ми сам - і о - сво - бо - ди-мо. За нас Бог, си - ла
 схо - дить зви -
 й прав-да свя - та, нам вже схо - дить зви - тя-ги зор-я.

Український народе, вставай зо сну,
 бо вже час революції йде.
 Кров'ю волю і честь здобувай свою,
 нам українська честь понад все.

Україну Соборну здобудем
 і самі панувати в ній будем,
 бо козацьке плем'я ми хоробре,
 рідний край ми самі освободимо.
 За нас Бог, сила й правда свята,
 нам вже сходить звитяги¹ зоря.

¹ Під музикою подано: перемоги. У Гордієнка: З нами Бог, сила й правда святая. / Перемоги нам світять (зоря).

16. Чи то в хмарах гуде (1)

на мотив нар. п. "Ой у полі верба"

Помірковано

1. Чи то в хмарах гуде,
чи то буря гряде?
Гей! То ж то наша повстанська кіннота
та й у¹ похід іде.

2. Попереду командир
мов той місяць серед зір.
Гей! За ним хлопці преславні молодці
на конях вороних.²

3. Командире ти³ наш,
просим тебе – веди нас.
Гей! Щоб Вкраїна, матінка єдина,
та й не журилась.

4. За зруйнований край
смертю ката карай.
Гей, рубай, хлопці, рубай силу вражу,
без пощади рубай!

5. Ворогів ми знайдем
і у⁴ порох зітрем.
Гей, та й розвієм цей порох по вітру,⁵
на копитах рознесем.

6. Чи вогонь, чи вода,
це для нас не біда.⁶
Гей! Усміхається наша Україна,⁷
як у вінку молода!

¹ У Шморгуна: в хмарі... буде? / Гей, та це ж
наша повстанча кіннота / у.

² У Шморгуна: повстанці-молодці, / славні на весь
мир.

³ У Шморгуна: Командире, друже.

⁴ У Шморгуна: Ми комуна розіб'єм / і на.

⁵ У СпівУПА: Та й розвіємо в просторі мов пір'я.

⁶ У Шморгуна: невелика біда.

⁷ У СпівУПА: Вкраїна.

17. Чи то в хмарах гуде (2)

(текст – як у ранішому варіанті)

під мотив нар. п. "Ой у полі верба"

(2) Andante

18.

Від тихого Дону до верхів Карпат

варіант "Не сміє бути в нас страху" (Р. Купчинського)

Не поспішаючи

1. Від тихого Дону до верхів Карпат
одна нероздільна родина,
без панства, без рабства, насильства і
зрад,
одна, незалежна Україна.

2. А ми тую славу Україну
із рук москалів визволимо —

а тих,¹ що по тюрмах ворожих сидять,
ми їх на руках винесемо.

3. Почують ще українські гори і доли
розбитий кайданів бряк і гарматній стріл.
А жовтоблакитні прапори
замають наш Київ і Львів.

¹ В джерелі: а ті.

19.

Ми йдем у бій

За рідний край

Сл. Романа Купчинського.

Ходом

на мотив "Осінні квіти вже зісхли" (№177)

1. Ми йдем у бій, ми йдем у бій,¹ по згарищах руїни,²
за рідний край, за нарід свій, за волю України.
2. Ми йдем у бій, земля дрожить,³ радіють⁴ гори, степи,
а⁵ нас у бій благословить могутий⁶ дух Мазепи.
3. О друзі браття по тюрмах – не час нам сумувати:
ідея наша пресвята не дасть нам погибати.

дальший текст, з пісні УСС⁷:

Нам не страшний червоний Кремль, ні дикі орди сходу,
нас у бій веде святий тризуб, знам'я вільного роду.
Щасти нам Бог, розбити лях, де гине наша Мати,
щоб з нею враз, в побіди час воскресний день стрічати.

¹ У Невмирущого: земля дрожить; у Купчинського: Ми йдемо у бій, ми йдемо у бій.

² У Купчинського «За рідний край»: крізь згарища руїни; у його «Ми йдемо у бій»: по згарищах Руїни.

³ У Купчинського і у Сурмі-Лірі: дуднить.

⁴ У Невмирущого: синіють.

⁵ У Купчинського: бо.

⁶ У Купчинського «За рідний край»: могутній.

⁷ У Голяша № 102: циклопильний перепис обробки М. Колесси, мелодії Р. Купчинського, на чоловічий хор, Едмонтон, 1. XII. 1954 р. (Не ясно звідки цей текст походить.) На плиті Мамо, до пісні «За рідний край» ще такий текст: Воскресний стяг ми підняли, – / золото тризуба сяє... / рідні поля, в битвах-боях / звільнити присягаєм.

Пісні повстанського періоду

20. І знову заграли сталевії сурми Марш Кубанських Козаків

з репертуару в'язнів мордовських концтаборів

Маршово

І зно-ву за-гра-ли ста-ле-ві-ї сур-ми.

зно-ву зіт-ха-є дів-ча. у ніч-ку трав-не-ву. у ні-чень-ку тем-ну. ко-
Гей, гей, гей, гей.

зак о-сід-ла-є ко-ня. Гей, гей, ге-ю, ге-ю. гей, гей.

гей, гей! ко-зак о-сід-ла-є ко-ня.

І знову заграли сталевії сурми,
і знову зітхає дівча.
У нічку травневу, у ніченьку темну,
козак осідлає коня.

Приспів: Гей, гей, гею, гею, гей, гей,
гей, гей! козак осідлає коня.

Коня приголубить. Прощайте, станиці,
де соком налиті сади.

Козак дасть коню вороному напиться
із річки холодної води.

Приспів...

Прощавай, дівчино, я скоро вернусь,
якщо не загину в бою.

Як сіра пташина в саду защебече,
тоді я до тебе повернусь.

Приспів...

Розкинулась пилюка по степу широкім,
де свідком сивіє курган.

А кінь вороний копитами б'є землю –
в саду заспівав соловей.

Приспів...

21. Чи то грім гримить

сл. і муз. Р. Купчинський ("для дивізії «Галичина», Львів, 1943.")

Маршово

Чи то грім гримить,
чи вода шумить?

Машерують
наші добровольці,
аж земля дуднить.

Ой дуднить земля
на усі поля,
на всю нашу
славну Україну

по самі моря.

А моря гудуть,
вістку подають:
"Гляньте, зорі,
глянь же ясне сонце,
куди вони йдуть."

Ой ідуть вони
крізь ліси, лани,

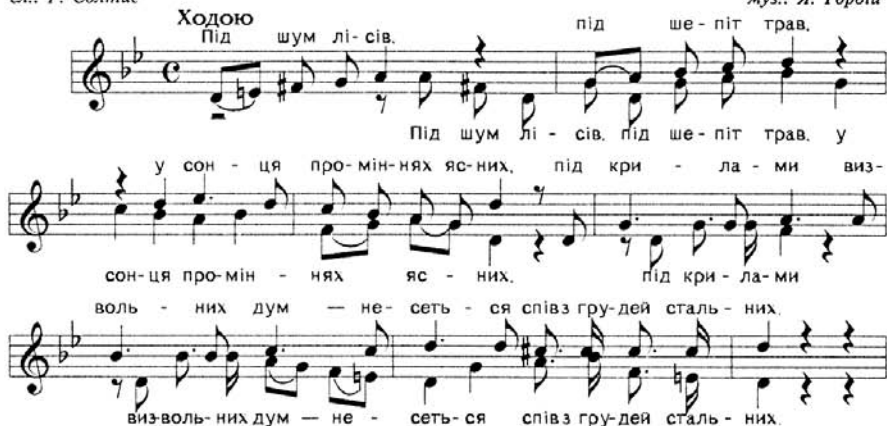
вийди, вийди,
мила-чорнобрива,
ручкою махни.

Махни ручкою
над головою,
возьму тебе
за тую рученьку,
як не вму в бою.

22. Під шум лісів

сл.: Р. Солтис

муз.: Я. Гордій

Не шум лісів – рушниця тріск!
 Не запах трав, а крові дух...
 Гей брате! Чуєш поклик наш?!
 Не затикай, безумний, вух!!

Приспів: Ми йдем! Ми йдем! –

Тремтіль кати!
 Щоб матір з крові піднести,
 вогонь, що палите ним край,
 у вашій крові погасить!!!

Тиране! Кате! Бережисьі!!!
 Бо мести слушний час настав!
 Ввесь край горить в святім вогні...
 Чи чуєш поклик наших лав?!

Приспів...

Червоний кате! Вдарив дзвін!
 І вже кінець!... Тобі кінець!...
 Чи бачиш!... Хлопці йдуть на герць!!!
 І ти пропав!... Навік пропав!...

Приспів...

альтернативний текст:

Під шум лісів, під шепіт трав,
 у сонця проміннях ясных,
 під крилами визвольних дум –
 несесться спів з грудей вільних.

Приспів:

При зброї всі! Воїни ми!
 Палаєм гнівом боротьби...
 Живем тобою, рідний краю,
 хоч і в пазурах судьби!

Приспів...

За кров святу братів, друзів,
 за честь Вітчизни йдемо в бій...
 Ми йдем як буря, гураган,
 не спинить нас ні смерть ні біль!

Приспів...

23.

Рам'я в рам'я марш дивізії «Галичина»

муз.: Я. Гордій

Маршово

Інсь - кий во - як без ва - ган - ня йде, за слав - ний рід, за
 Інсь - кий во - як без ва - ган - ня йде, за слав - ний
 на - рід свій, за зем - лю й ві - ру і все йо - му свя - те
 рід, за на - рід свій, за зем - лю й ві - ру і все йо - му свя - те
 * Лу - на - є спів, сво - бо - ди клич, на віт - рі ло - по -
 Лу - на - є спів, сво - бо - ди клич, на віт - рі ло - по -
 тить вже стяг — і - дуть стріль - ці силь - ні, твер - ді, і -
 тить вже стяг — і - дуть стріль - ці силь - ні, твер - ді, і -
 дуть стріль - ці на бій, на змаг, на змаг, і - дуть стріль - ці силь -
 дуть стріль - ці на бій, на змаг, на змаг, і - дуть стріль - ці силь -
 ні, твер - ді, і - дуть стріль - ці на бій, на змаг!
 ні, твер - ді, і - дуть стріль - ці на бій, на змаг!

CODA

"Га - ли - чи - на".

* при повторенні співати дальший текст (Іх тисячі...)

Рам'я в рам'я, мов хвиль прибий,
 вкраїнський вояк без вагання йде,
 за славний рід, за нарід свій,
 за землю й віру і все йому святе.

Лунає спів, свободи клич,
 на вітрі лопотить вже стяг —
 ідуть стрільці сильні, тверді,
 ідуть стрільці на бій, на змаг!

Іх тисячі, добірні всі,
 мета їх вільна Вітчизна —
 це йде в похід народу квіт,
 дивізія "Галичина".

Палає спів вогнем в очах,
 і пімсти меч на обріях блестить,
 дрижить земля, вже громи б'ють,
 хочем бо жити — то ж треба побидить.

У ряд ставай! За рідний край!
 Солонша смерть від бряск кайдан.
 Хай гине кат — червоний гад,
 комуна — вольности обман!

І наче грім, мов хмаролім,
 іде луна аж до Кремля —
 це йде в похід на дикий Схід
 дивізія "Галичина".

24.

Виє буря

муз. і сл.: Я. Гордій

Маршово

Ви - є бу - ря, дро - жить зем - ля, па - ла - є світ!

Сур - ми гра - ють клич - ній зов — про - щай дів - чи - но, бо

я вже йду, йду в бій за рід - ний край, за Віт - чи - ну, про - щай дів - ча, не плач

ну. Ой, не плач же дів - ча не плач не плач не

плач — чей же вер - нусь знов. Гра - ють ко - ні во - ро - ні - ї

— ві - шу - ють шас - тя В по - хід по - ра — про -

щай, про - щай, мо - є дів - ча, не плач, — ча.

Виє буря, дрижить земля, палає світ!
 Сурми грають кличний зов —
 прощай дівчино, бо я вже йду,
 йду в бій за рідний край, за Вітчину.

Ой, не плач же дівча не плач —
 чей же вернусь знов.
 Грають коні воронії —
 віщують щастя. В похід пора —
 прощай, прощай, моє дівча.

Повстанські пісні [пісні УПА]

25. Із гір Карпат лунає пісня волі (1,2)
Марш «Сіроманців»

Маршово

(1)

Із гір Кар - пат лу - на - є піс - ня во - лі, із гір Кар -
пат лу - на - є во - лі зов під жов - то - си - нім
пра - по - ром сво - бо - ди, там де за - гра - ла у - кра - їн - ська
кров. під жов - то - кров.

Маршово

(2)

Із гір Кар - пат не - сень - ся го - мін во - лі, із гір Кар -
пат лу - на - є піс - ня зов... там си - ньо - жов - ті ло - по - тять пра -
по - ри. там вже за - гра - ла у - кра - їн - ська кров.

- Із гір Карпат лунає пісня волі,
із гір Карпат лунає волі зов,
під жовтосинім прапором свободи,
там де заграла українська кров.
- Там борами мандрують «Сіроманці»,
на плечах кріс, гранати у руках,
це вірнії Батьківщини повстанці
готові на провідників наказ.
- Ти рідний брате з Заходу і Сходу
До нас єднайсь у лави наші...
І розіб'єм, розгромим кодро враже,

- Запалимо визвольний буревій.
- Батьківщино ти рідна наша мати,
Ми на багнетах волю принесем...
І заgrimлять могуті гармати
Їх поздоров у свій¹ воскреслий день.
- Наш провід шлях до правди нам покаже,
На його приказ станем всі як стій,
Ми Україні вибором свободу,
І перевернем загарбницький світ.

¹ У Твій?

26. Із гір Карпат несеться гомін волі (3) Марш «Сіроманців»

Маршово

(3)

Із гір Кар - пат не - сень - ся го - мін во - лі, із гір Кар -
пат не - сень - ся во - лі зов... там си - ньо - жов - ті
ло - по - тять пра - по - ри, там вже за - гра - ла у - кра - їн - ська
1 2 Вар 1) 2)
кров, там си - ньо - кров.

1. Із гір Карпат несеться гомін волі,¹
із гір Карпат несеться волі зов...²
Там³ синьо-жовті лопотять прапори,
там вже заграла українська кров.
2. Там борами⁴ мандрують «Сіроманці»,
на плечах кріс, граната⁵ у руках...
це Батьківщини вірнії повстанці⁶
виконують провідника наказ.⁷
3. Бандера шлях до волі⁸ нам покаже...
з його наказу⁹ ідемо на пробій.¹⁰

- І розіб'єм, розгромим¹¹ кодро враже,
запалимо визвольний буревій.
4. Гей, рідний брате Заходу¹² і Сходу,
до нас єднайся, в ударний моноліт!¹³
Ми Україні вибором свободу,
повалимо ми загарбницький світ.¹⁴
5. Тобі на славу, Україно-Мати,¹⁵
ми знищимо ката, волю принесемо!
І заgrimлять повстанські скрізь гармати,
на поздоров з Твоїм воскресним днем.¹⁶

¹ У ЛітУПА: лунає пісня волі.

² У ПісніУН: лунає пісня-зов. У Шморгуна: Із гір Карпат лунає пісня волі, / із гір Карпат лунає волі зов.

³ У Бєрвєцького: І.

⁴ У ПісніУН: Борами там; у Бєрвєцького: Там горами.

⁵ У СпівУПА і у Бєрвєцького: гранати.

⁶ Так на плиті Мамо. У джерелах: Батьківщини це вірнії повстанці. У ПісніУН: Батьківщини це вірнії повстанці.

⁷ У Нєвмирушого: це вірнії Батьківщини повстанці, / готові на провідників наказ. У ПісніУН: виконують командира наказ; у Бєрвєцького: провідників виконують наказ.

⁸ У ПісніУН і у Бєрвєцького: до бою.

⁹ У ПісніУН: на його приказ; у Бєрвєцького: на його поклик.

¹⁰ Так у журналі «На чатах». У СпівУПА: ідемо у бій; у СпівГоліша: ми ідемо в бій. У ПісніУН: підемо всі, як стій; у Бєрвєцького: станемо всі, як стій.

¹¹ У ПісніУН: І розгромим, розломим.

¹² У ПісніУН: Наш рідний брат зі заходу...

¹³ У СпівГоліша: єднайся разом в один моноліт. У СпівУПА: єднайся в один ударний моноліт! У ПісніУН: до нас єднайся, в визвольний боротьбі.

¹⁴ Реконструкція. У СпівУПА, і у ЛітУПА: Загарбницький повалимо ми світ! У ПісніУН: і перевернемо загарбницький світ.

¹⁵ У СпівУПА: Батьківщино, о люба наша Мати.

¹⁶ У СпівУПА: І заgrimлять могутнії гармати, / вітаючи Тебе з воскресним днем.

27. Ой там далеко на Волині (1) Там на півночі на Волині

Маршово

1)

Ой там да - ле - ко на Во - ли - ні, там де зро -

ди - ла - ся у - ПА. там вже вос - крес - ла у - кра -

ї - на, і за - лу - на - ла сво - бо - да.

1. Ой¹ там далеко² на Волині,
там де зродилася³ УПА,
там вже воскресла Україна,
і залунала⁴ свобода.⁵

2. Про контингенти там не знають,
живуть там люди мов⁶ в раю –
за твою волю⁷ золотую Волинь
пролила кров свою!⁸

3. Горіли села і містечка,
боролись хлопці⁹ скільки сил,¹⁰
в перших рядах борців-героїв
згинув¹¹ Івахів наш¹² Василь.

4. Упав наш¹³ лицар України,
на полі слави,¹⁴ як борець,
ціле життя страждав по тюрмах,
геройська смерть сплела вінець.¹⁵

5.¹⁶ А сестра плаче і ридає,
щодня виходить за село,
чи не вертає любий братчик,
чи не побачить більш його.

6. Прощай, герою України,
прощай наш друже дорогий,
ти нам світив, як¹⁷ метеором –
а твій наказ для нас святий.¹⁸

7.¹⁹ Ми вище прапор піднімемо,
тризуб повернем до чола,
і крикнем: “Слава Україні”,
так щоб здригнулася земля.

¹ У Бєрвєцького: Гей.

² У СпівГоліяша: Гей на півночі.

³ У Бєрвєцького і у СпівГоліяша: де народилася.

⁴ У Бєрвєцького і у СпівГоліяша: завітала.

⁵ У ЮнШлях: Там на півночі на Волині, там народилася УПА, / там вже воскресла Україна, і завітала свобода. На ленті “Соколи”: Там десь далеко на Волині, створилася армія УПА, / щоби воскресла Україна, і завітала свобода.

⁶ У Нєвмирущого: там люди живуть як; у Бєрвєцького: народ живе там, мов.

⁷ У СпівГоліяша: бо за цю волю.

⁸ У ЮнШлях: бо за ту волю золотую віддала Волинь кров свою.

⁹ У Нєвмирущого, у СпівГоліяша і у Бєрвєцького: борці боролись; на ленті “Соколи”: бійці боролись.

¹⁰ У джерел: ніч і день; у Бєрвєцького: борці боролись скільки сил.

¹¹ У Нєвмирущого і у Бєрвєцького: упав.

¹² У Бєрвєцького: друг.

¹³ У Бєрвєцького і у СпівГоліяша: як.

¹⁴ У Бєрвєцького: бою.

¹⁵ У Нєвмирущого: Він впав як лицар України, як вірний син краю свого, / ціле життя страждав по тюрмах, геройська смерть спасла його.

¹⁶ У СпівГоліяша тут (де 6-та стр., відтак строфи 7 і 8 із слідуєчого числа “Гей на півночі, на Волині” (2).

¹⁷ У СпівГоліяша: мов.

¹⁸ На ленті “Соколи”: твої діла нам незабутні, а твій наказ для нас святий.

¹⁹ Тільки на ленті “Соколи” (тут попереджують цю строфу ще строфи 7 і 8 із слідуєчого поданого в тексті варіанту). У Шморгуна: Ми вище прапор підіймемо... і крикнем: “Слава! Слава! Слава Україні!” так щоб здригнулася Москва.

28. Гей на півночі, на Волині (2)

сл.: Микола Галичко

Україна, травень, 1943 р.

1. Гей на півночі,¹ на Волині,
створила армія УПА,
щоби² воскресла Україна,
і завітала свобода.
2. Про контингенти³ там не знають,
живуть там люди, мов в раю,
бо за цю волю, за свободу
Волинь пролляла кров свою.⁴
3. Горіли села і містечка,
борці боролись ніч і день,⁵
в перших рядах борців-героїв
згинув⁶ Івахів наш Василь.
4. Упав як лицар України,
на полі слави як борець,⁷
ціле життя страждав по тюрмах,
геройська смерть сплела вінець.
5. Прощай, герою України,
прощай наш друже дорогий,
твої діла нам незабутні,
а твій наказ для нас святий.
- 6.⁸ Твої діла для нас є взором,
життя борця – це школа шкіл,
ти блис між нами метеором
і полетів як той сокіл.
7. Сестра в селі рідненім плаче,⁹
щодня виходить за село,
чи не вертає рідний братчик,
чи не побачить ще його...¹⁰
8. Не плач сестричко, не журися,
поглянь у синю далечинь¹¹ –
твій брат умер, та¹² жити буде
в піснях майбутніх поколінь!

¹ У Шморгуна: Там десь далеко.

² У СпівГояша: де народилася УПА, / там вже; у М. Галичко: зродилася армія УПА, / щоб нам.

³ У М. Галичко: контингенти. (sic)

⁴ У СпівГояша: бо за цю волю золотую пролляла Волинь кров свою. У Шморгуна: Про інтендантів там не знали, люди жили немов в раю. / За тую воленку святую вони пролили кров свою.

⁵ У Шморгуна: бійці боролись день і ніч.

⁶ У Шморгуна: упав.

⁷ У Шморгуна: Він був, мов лицар України, він був, мов лицар і борець.

⁸ Ця строфа тільки у М. Галичко.

⁹ У М. Галичко: Там сестра в ріднім селі плаче. У листі автор подає раніший варіант: Там в Підосільній сестра плаче... (Це зворот на рідне село Івахів.) У СпівГояша: В селі ріднім сестричка плаче. У Шморгуна: рідненка плаче (нераз).

¹⁰ У М. Галичко: чи не вертаєсь рідний братчик, чи не побачить віч його. У СпівГояша: віч його. У Шморгуна: чи не приїде братик любий, чи не побачу ще його.

¹¹ У М. Галичко: Ой не плач сестро, не журися, не гляди сумно в далечинь –. У СпівГояша: далеко в далечинь.

¹² У СпівГояша: помер, а. У Шморгуна: помер, та.

29. Там на півночі на Волині (3)

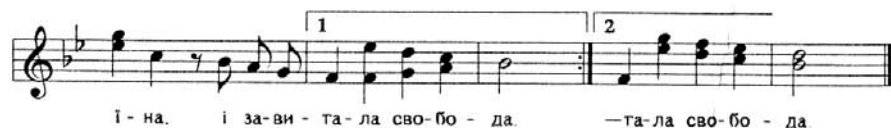
слова як у № 28.

Маршово

(3)

Там на пів - но - чі на Во - ли - ні, де на - ро -

ди - ла - ся У - ПА, там вже вос - крес - ла У - кра -

30. Ми лицарі без жаху і без смерти Гимн Безсмертної Батави Марш УПА-Захід

слова: В. Пачовський

Маршово

1. Ми лицарі без жаху і без смерти,
На злочин світа¹ станем без ваги,
Ми присяглися долю переперти,
Роздерти присуд смерти ваш, 'боги'!
2. Роздерли ви Україну² на чверти,
Безсмертну душу вперли в ланцюги,
Та³ ми зродились, щоб за неї вмерти,
Роздерти присуд⁴ смерти ваш, 'боги'!
3. Нас не злякають танки ні канони,
Ми славим правду, Бога, новий світ,⁵
Вас прокляли упавші мільйони,⁶
На месть⁷ нас гонить кров їх з роду в рід.

4. Народ безсмертний переможе в бою
І встане месник із кривавих⁸ мук,
За нами стане,⁹ лавою страшною,
Мільйон мільйонів¹⁰ мускулястих рук.
5. Здвигнемо з заліза, з крові, і з завзяття¹¹
Державу від Дунайця¹² по Кавказ.
Ми лицарі, що скинемо прокляття –
За смерть ми смертю покараємо вас!

⁸ У ЛітУПА: кровавих.

⁹ У СпівУПА: встане. У ЗбірУПА: І знова встане.

¹⁰ Подаємо тут відмінну від ранішого прояву цього слова орфографію, щоби узгодити кількість складів із ритмом мелодії. В джерелах уживані обидві форми, але звичайно вони дотримуються консеквентно одної або другої. Не зважаючи на такі відхилення, силабізація музики у всіх доступних нам джерелах така як ми тут подаємо. (У СіЗ та в ж. «Молода Україна» ужиті дві орфографії, раз: мільйони; а тут: Мільйон мільйонів.)

¹¹ У ЛітУПА: з заліза, крові, і завзяття. Деінде: з заліза, з крові, і завзяття.

¹² У ЛітУПА: Дунаю.

¹ У СпівУПА: світу.

² У ЛітУПА: Роздерли Україну ви.

³ У ЗбірУПА: Бо.

⁴ У ЛітУПА: засуд (В 1-ій строфі було: "присуд").

⁵ У Войтихівського: Ми славим правду Бога на весь світ.

⁶ У СпівУПА: замучених мільйони. У СіЗ: мільйони.

⁷ У СіЗ та у ЗбірУПА: смерть.

31.

Ми сотня лемківська завзята

Марш сотні «Хрін»

сл.: к-р «Хрін» (Степан Стебельський)
Маршово

1. Ми сотня лемківська завзята,
що в боях зродилась і зросла,
громила ляхів в своїх селах,
і честь Батьківщини¹ зберігла.

2. Хоч темна нічка мов пекло,
палають ворожі² кубла,
хоч буря зі снігом гуляє,
ми йдемо розстрілюю в боях.

3. Тремтить лютий ворог всі ночі,
а днями облогами гуля,
питає, де сотня «Хрінівців»,
що полки ворожі розбива.

4. О, вітра не зловиш ти, кате,³
де тіні підперли верхи,
від граду залізного лемків
ти згинеш, щоб більше тут не йти.

5. Мов вихор гуляє друг⁴ «Вітер»,
по горах, лісах і ярах.
Торощить він зграї ворожі,
в полон забирає в боях.⁵

6. На лінії «Сянік» і «Лупків»
зникаються в небо⁶ дими,
завзятий мінер наш «Омелько»⁷
мінує ворожі мости.

7.⁸ Мов буря гуляють «хрінівці»,
побідно проходять Гічвиці,
Яселко, Завадку, Команчу,
Морохів й також Колониці.

8. І знає про них Кожушне,
там в ворога гармати взяли,
Середне, Мокре і Кам'яне,
де зграї ворожі прогнали.

9. Хоч впало нас в боях багато,
ще більше до бою іде,
за Тебе свята Україно
й любов до народу веде.⁹

⁶ У СпівГояша і Войтихівського: до неба.

⁷ У СпівГояша і Войтихівського: то славний командир «Омелько».

⁸ У СпівГояша, замість строфок 7 і 8: За нами десятки славних боїв: / Яселко, Кожушне, Гічвиці, / ми з бою зі славою вийдем, / бо зброя свята(я) в нас в руці.

⁹ У СпівГояша і Войтихівського: снага нас до бою веде.

¹ У СпівГояша і Войтихівського: Лемківщині.

² У СпівУПА: ворожі.

³ У СпівГояша і Войтихівського: Шукай, лютий враже, вітра.

⁴ У СпівГояша і Войтихівського: наш.

⁵ У СпівГояша і Войтихівського: максими, гармати він бере, / торощить з них лютого ката, / в полон він ляхів все бере.

32. Не страшна є нам атака (1)

Пісня сотні «Бурлаки»

Бадьоро

Не стра-на є нам а - та - ка. як є зна-ми наш Бур -

ла - ка. Кож-ний бій є нам при - єм - ний. як є зна-ми наш со -

тен - ний. Гей, чи на бун - кри, чи на шан - ці,

гей, ми у бо - ю, мов у тан - ці. Ці - ло вий - дем зав - жди

з бо - ю за тво - є - ю го - ло - во - ю.

1. Не страшна є нам¹ атака,
як є² з нами наш «Бурлака».
Кожний бій є³ нам приймний,
як є⁴ з нами наш сотенний.

Приспів: Гей, чи на бункри, чи на шанці,
гей, ми у бою, мов у танці.⁵
Все ми⁶ ціло вийдем з бою
за твоєю головою.

2. Як прийдеться⁷ відпочати,
"Фасон тримай, пане брате."
А з дівчатами "чловеку"
не вдавайся за далеко.

Приспів...

3. Про дівчат все пам'ятайте
добре ви їх забавляйте,
щоби вороги не брали,
лиха їм не завдавали.⁸

Приспів...

4. "Пане брате", таки вміло,
в селі гідно, в бою сміло,
щоб усі це пам'ятали,
як повстанці воювали.

Приспів...

⁸ У СпівУПА і у ЛітУПА: і добре їх забавляйте, /
щоб вороги їх не брали, / і лиха їм не
завдавали.

¹ У СпівУПА і у ЛітУПА: нам є.

² У СпівУПА: як ти.

³ У СпівУПА і у ЛітУПА: наступ.

⁴ У СпівУПА: як ти.

⁵ У СпівУПА і у ЛітУПА: гей, ми в бою, мов би в
танці.

⁶ У СпівУПА і у ЛітУПА: Усе.

⁷ У СпівУПА і у ЛітУПА: А як прийде.

33. Співай, шуми, зелений боре Пісня сотні «Шума»

слова: М. Боеслав

Не поспішаючи

Спі - вай, шу - ми, зе - ле - ний бо - ре, гу -

кай - те, гро-ми вес-ня - ні. заг - рай, трем-бі-то, на всі го - ри, сві -

1, 3 2, 4

тіть у путь свя-ті вог - ні! йдем пім-стить ка-тівський глум!

1. Співай, шуми, зелений боре,
гукайте, громи весняні,
заграй, трембіто, на всі гори,
світить у путь святі вогні!

Йде сотня наша, наче вихор –
із нами наш сотенний Шум,
хоч смерть грізна і люте лихо –
ми йдем пімстить катівський глум!

2. Заграють гордо¹ кулемети –
ми месників грізна² чота!
Співайте грімко,³ міномети!
Ставай, Україно пресвята!

Конайте люті супостати,
вперед, завзяті юнаки!
Вставай, вставай Україно-Мати,
грими, Кавказе наш грімкий!⁴

¹ У СпівУПА: Заграєм чітко в; у ЛітУПА і у СпівГоляша: Заграєм гордо в...

² У СпівУПА: Ми грізна месників.

³ У СпівУПА: Гримить співуче.

⁴ У СпівУПА: до бою кличуть нас віки!

34. Світить місяць понад темним лісом Марш куреня «Бойків»

Маршово

Рум, рум, рум, рум, рум, рум, рум, рум, Сві - тить

мі-сяць по-над тем-ним лі-сом, буй-ний ві-тер кру-гом за-ві-ва,
із гір Кар-пат я-ра-ми на до-ли-ну сот-ня пов-стан-ців
гор-до ви-сту-па. Гей, гей! Гей, гей! Сот-ня пов-
стан-ців гор-до ви-сту-па!

D.S. Var. 1) 2) 2)

1. Світить місяць понад темним лісом,¹
буйний вітер кругом завіва,
із гір Карпат ярами на долину
сотня повстанців гордо виступа.
Гей, гей! Гей, гей!²
Сотня повстанців гордо виступа!

2. Пісню чути навкруги бадьюру,³
кожний тисне зброю у руках,⁴
журчить потік, шумлять карпатські
бори,⁵
усміх веселий⁶ грає на устах.
Гей, гей! Гей, гей!
Усміх веселий грає на устах!

3. Стогнуть бори і палають села,
що їх клятий комунар палить,
ось ще хвилина, кари час настане,
настане суд – і катові не жить!
Гей, гей! Гей, гей!
Настане суд – і катові не жить!

4. Блідне ворог вчувши⁷ брязкіт зброї
юних левів, месників⁸ за кров,
встає народ, вже сходить сонце волі,
досить вже⁹ мук, неволі¹⁰ та оков!
Гей, гей! Гей, гей!
Досить вже мук, неволі та оков!

¹ У Войтихівського: Попід лісом темним бором.

² У Білевич: Гей, гей, гей! Гей, гей, гей!

³ У ЮнШлях: Пісню чути довкруги бадьюру; у СпівУПА і у Войтихівського: Лунає пісня довкруги бадьюра; у архіві Кап. Банд.: Чути пісню навкруги бадьюру.

⁴ У Білевич: кіса до плеча; у Войтихівського: кіса на плечах.

⁵ У ЮнШлях: гори.

⁶ У СпівУПА і у Войтихівського: веселий усміх.

⁷ Так у ЮнШлях. У СпівУПА, у Войтихівського та у ПісніУН: Тремтять кати, почувши; у архіві Кап. Банд.: Дріжать кати, почувши.

⁸ У СпівУПА та у ПісніУН: юних орлят і месників.

⁹ У СпівУПА та у ПісніУН: вже досить.

¹⁰ У СпівУПА та у ПісніУН: неволі.

35. Там в горах, у Карпатах Пісня куреня «Гайдамаків»

Маршово

Там в го-рах, у Кар-па-тах, у я-рах.
там зро-див-ся пер-ший ку-рінь, ку-рінь "Гай-да-мак". Гей, раз-два, в ряд ста-вай, дів-чи-но, ти про-щай,
кли-че сур-ма, Ми-лий твій, за Вкра-ї-ну
в бій, йде у бій! Гей, раз-два, бій!

1. Там в горах, у Карпатах, у ярах,
там зродився перший курінь,
курінь «Гайдамак».

Приспів: Гей, раз-два,¹ в ряд ставай,
дівчино, ти прощай,
кличе сурма. Милий твій,
за Вкраїну в бій,
йде у бій!

2. А курінний «Хмель» накази видає,
а бунчужний наш від праці
рук не чує вже.

Приспів...

3. А на поляні рух великий став,
там сотенні з чотовими²

¹ У СпівГояша: Гей, враз.

вчать військових вправ.
Приспів...

4. В нас³ кухар то персона є важна,
як насипле⁴ пів їдунки:
раз – і вже нема.

Приспів...

5. А по науці вийдем всі з лісів,
боронити рідний нарід:
бити москалів.

Приспів...

² У СпівГояша: там курінний з сотниками.

³ У СпівГояша: А.

⁴ У СпівГояша: наляє.

37. І знову хмари почорніли

Маршово

(1)

І зно - ву хма - ри по - чор - ні - ли, і

зно - ву впав ту - ман... Ска жи, ска - жи чо - го за -

ду - мавсь, ска - жи — наш о - та - ман.

1. І знову хмари почорніли,
і знову впав туман...
Скажи, скажи чого задумавсь,
скажи — наш отаман.

2. Під лісом, ой там попід лісом,
січовики ідуть,
і на своїх руках могучих
січовика несуть.

Приспів: І знову... (як стр. 1)

3. А наші ноші — не простії:
із крісів зложені,
упоперек поприв'язувані
шаблі сталевії.

Приспів:

4. На ношах тих лежить, убитий,
повстанець молодий —
увесь, увесь кров'ю облитий,
з розбитими грудьми.

Приспів...

5. Ой друже, ти наш милий друже,¹
повстанче молодий —
ми тебе чесно² поховаєм,
і знову йдемо³ в бій.

Приспів...⁴¹ У Кульчика: Ой ти повстанче молодий.² У Кульчика: з честю.³ У Кульчика: підем.⁴ У Кульчика приспів як у слідуючому числі "Там попід лісом, темним бором".

38. Там попід лісом, темним бором (1)

Маршово

(2)

Там по- під лі- сом, тем- ним бо- ром пов- стан- ці на - ші

идуть, і на ру- ках сво- їх мо - гу - чих то - ва - ри- ша не -

суть. І зно-ву хма-ри по-тем-ні-ли, а з мо-ря йде ту-ман... Ска-
 2) жи, ска-жи чо-го за-ду-мавсь, ска-жи —наш о-та-ман, ска—ман.
 1) Там по-під лі-сом, тем-ним бо-ром там пов-стан-ці
 2) на-ші йдуть, на ру-ках сво-їх кре-мез-них

1. Там попід лісом,¹ темним бором
 повстанці наші йдуть,²
 і на руках своїх мочуних³
 товариша несуть.

Приспів: І знову хмари потемніли,
 а з моря⁴ йде туман...
 Скажи, скажи чого задумавсь
 повстанський⁵ отаман.

2. А той товариш — хлопець бравий,
 повсталець⁶ молодий,
 він цілий кров'ю обіллятий,
 з розбитими грудьми.

Приспів: І знову хмари потемніли,

стріляв наш кулемет,
 голота⁷ боса утікає,
 повстанці йдуть⁸ вперед!

3. А як вже⁹ вийшли на поляну,
 сказали: "Сотня, стань!"¹⁰
 сказали: "Сотня, стань на струнко!"¹¹
 і на могилу глянь!"

Приспів: І знову хмари потемніли,
 а з моря¹² йде туман...
 Скажи, скажи чого задумавсь
 повстанський¹³ отаман.

¹ У Білевич № 2, в СпівГоліяша і у Подуфалого: Там під лісом. (Мелодія для такого тексту як під вар. 1), із лігою над нотами 1-2.) У Білевич № 34: Гей, там попід лісом, лісом, темним гаєм. У Голіяш3 - "В Дрогобиччині та на Лемківщині починали її: 'Гей там попід лісом, попід темним бором'." У Шморгуна: Там із-за лісу (зеленого).

² Для варіанту 1): там повстанці наші йдуть. У СпівГоліяша: [там] січовики йдуть. У Білевич № 34: там повстанці тихо йдуть.

³ У Шморгуна і деінде: могутніх; у Білевич № 2: кремезних; у Білевич № 34: і на руках, від поля бою...

⁴ Деінде: а з поля.

⁵ У Невмирущого, у Шморгуна та у Білевич № 34: скажи — наш.

⁶ Для варіанту 1): кулеметник. У СпівГоліяша: січовик.

⁷ У СпівУПА і у Подуфалого: комуна. У СпівГоліяша: "голота" замінено раз на комуна, а другий раз на махорка.

⁸ У СпівУПА і у Подуфалого: УПА йде. У Голіяш3 - "У підстаршинській школі УПА в Самбірщині уживали цей приспів після кожної строфи, а закінчення замінювали часами словами: німота боса утікає, / УПА йде вперед!"

⁹ У Білевич № 34: А як; деінде: А як вони.

¹⁰ У СпівУПА і у Подуфалого: сказали сотням: "Стань!" (Для варіанту 1): там сказали...)

¹¹ У СпівУПА: сказали сотням: "Стань на струнко!"; у Подуфалого: сказали сотням: "Стань на струнко!" У Шморгуна: Як вийшла сотня на поляну, / сказали сотні: "Стань!" / сказали сотні: "Стань на струнко". У Білевич № 34: сказав отаман: "Сотня, стань!" / сказав отаман: "Сотня, струнко!"

¹² Деінде: а з поля. У Білевич № 34: сказав отаман: "Сотня, стань!"

4. Ой спи¹ наш друже, хлопче бравий,
відважний² молодий,
тебе ми з честю поховаем,
а завтра підем в бій.³

¹³ У Невмирущого та у Білевич № 34: скажи – наш.

¹ Для варіанту 1): Спи.

² Для варіанту 1): кулеметник. У СпівГояша: січовик.

³ У Шморгуна: Поклали стрільця молодого, / насипали землі. / Лежи наш друже молоденький, / а ми підемо в бій. У Білевич № 34: Та з-за лісу

Приспів: І знову хмари потемніли,
стріляв наш кулемет,
голота⁴ боса утікає,
повстанці йдуть⁵ вперед!

чути голос – / наляг палкий кулемет. / Комуна
гола там [може: гонена] втікає, / повстанці
йдуть вперед! / І знову... веде, веде ти нас до
бою, / веде, наш отаман.”

⁴ У СпівУПА: комуна. У СпівГояша: “голота”
замінено раз на комуна, а другий раз на
махорка.

⁵ У СпівУПА: УПА іде.

39. Ой там попід лісом, лісом темним бором (2)

1. Ой там попід лісом, лісом темним бором⁶
там повстанці тихо йдуть,
і на руках із поля бою
товариша несуть.

Приспів: І знову хмари потемніли,
а з моря йде туман...
Скажи, скажи чого задумавсь,
скажи – наш отаман.

2. А як вийшли на поляну,
сказав отаман: “Сотня, стань!”
сказав отаман: “Сотня, струнко,
і на могилу глянй!”

Приспів: І знову хмари потемніли,
а з моря йде туман...
Скажи, скажи чого задумавсь,
скажи – наш отаман.

3. Там з-за лісу, з-за темного
таракотить кулемет
комуна боса утікає,
повстанці йдуть вперед!

Приспів: І знову хмари потемніли,
а з моря йде туман...
веде, веде ти нас до бою,
веде, наш отаман.

⁶ У Білевич № 34 (із плити): гаєм.

40. О чарівні ночі майовії

Маршово

(1)

О ча-рів-ні — но-чі ма-йо-ві-ї, і су-во-рі —
пар-ти-зан-ські дні. йдуть в бій хлоп-ці
мо-ло-ді-ї, мо-ло-ді-ї, ли-ца-рі зав-зя-ті — і гріз-ні!

1. О чарівні – ночі майовії,
і суворі – партизанські дні.
Йдуть в бій хлопці молодії, молодії,
лицарі завзяті – і грізні!
2. Піднялася уся Україна
зі зброєю на ворогів.

Стрепенулась Московщина, Московщина,
як на Україні – бій горів!

3. Бій лунає, ревуть гармати,
гранати рвуться, летяться кров.
Йдем Україну визволяти, визволяти,
щоб з неволі – стала знов!

4. Несемо – криваві знамена,
стяг побіди – несемо!
Лютих катів більшовицьких,
більшовицьких,
з України – змемо!

5. Усміхнеться – рідний Київ,
Дніпро-батько – зареве.
А ми крикнемо тричі слава, тричі слава,
в бій Бандера – нас веде!

41. Там за лісом сонце сходить (1)

Маршово

(2)

Там за лі-сом сон - це схо-дить. друг Бан-де-ра
йде до нас. Там за лі-сом сон - це
схо-дить, та схо-дить. друг Бан-де - ра йде до нас.

1. Там за лісом сонце сходить,
друг¹ Бандера йде до нас.
Там за лісом сонце сходить, та сходить,
друг Бандера йде до нас.
2. Він приїхав привітати, (вітати),²
своїх друзів повстанців.
3. Кавалерія з-за ліса, (з-за ліса.)
а піхота з-за гори.

4. Кавалерія на шаблі, (на шаблі,
а піхота на штики!
5. Кавалерія рубає, (рубає,)
а піхота в полон бере!
6. Ми зі своєї України (Вкраїни)
всю жеброту проженем.
7. А на своїй Україні (Вкраїні)
всі щасливо заживем.
8. Фронтом, фронтом по Кавказі (Кавказі)
друг³ Бандера веде нас.

¹ Сулим співає: вождь.

² Текст у дужках: додається тільки до повторення,
– за зразком першої строфи.

³ Деінде: вождь.

42. Там за лісом сонце сходить (2)

1. Там за лісом сонце сходить,
мчить вже командир до нас.
Там за лісом сонце сходить, та сходить,
мчить вже командир до нас.
2. Як приїхав, крикнув "Слава! (та слава!)"⁴
фронтом, фронтом по Кавказ!

3. Я приїхав привітати, (вітати,)
вас степові орли.
4. Щоб у перші лави стати, (та стати,)
і на займанця вести!"
5. Кавалерія з-за лісу, (з-за лісу,)
а піхота з-за гори.
6. Кавалерія на шаблі, (на шаблі,)
а піхота на штики!
7. Перемоги прапор має, (та має,)
командир перед веде.

⁴ Текст у дужках: додається тільки до повторення, –
за зразком першої строфи. У СпівУПА таке
повторення витримане консеквентно в тексті – але
в нотах пропущені ці додаткові слова!

43. Там за лісом сонечко зіходить (1)

Маршово

Там за лі - сом со - неч - ко зі - хо - дить.
 зе - ле - ні - є там тра - ва. Там за лі - сом
 со - неч - ко зі - хо - дить, зе - ле - ні - є там тра - ва.

(Даліше як у слідуєму варіанті, розділено на повторні пів-строфи.)

44. Там за лісом сонечко зіходить (2)

на мелодію попереднього варіанту, але без повторення пів-строф.

1. Там за лісом сонечко зіходить,¹
 зеленіє² там трава –
 наша сотня в похід вирушала,
 лісом неслася луна.³
2. Попереду сам сотник⁴ мандрує⁵
 мов⁶ той орел степовий,
 а над нами⁷ синьо-жовтий прапор –
 то наш прапор⁸ бойовий.
3. А дівчина з хати виходила –
 сльози капали⁹ на груди:
4. Не забуду, ти моя єдина,
 поки жити я буду,¹¹
 ту хусточку що-сь подарувала¹²
 під серцем носить буду.¹³
5. Хто з дороги нам не хоче стати,
 тому горе і біда.
 Темний ліс – це наша рідна хата,
 страва наша – хліб, вода.
6. Є в нас кріси, танки і гармати,
 скоростріли гуркотять:
 та й виходьте, кляті окупанти –
 не виходять, не хочуть.¹⁴

¹ У ПісніУН: сонце засяло; у Бєрвєцького і ПодуфалійЗ: сонце сходить; у Шморгуна: із-за лісу сонце сходить.

² У ПісніУН: зеленіла.

³ У Шморгуна даліші строфи своєрідні: Хто не схоже з дороги зступати – / тому горе ще й біда, / бо цей ліс – то наша рідна хата, / страва наша – хліб-вода. // Ми усі бійці завзяті, / нас покликкала війна, / проженем катів проклятих – / вільна буде сторона. // Утечуть кати прокляті, / аж земля задудонить, / тоді станем на кордонах / Україну боронить.

⁴ У ПісніУН: сотник наш.

⁵ У Бєрвєцького і ПодуфалійЗ: Попереду сотник машерує.

⁶ У ПісніУН, Бєрвєцького і ПодуфалійЗ: як.

⁷ У Бєрвєцького і ПодуфалійЗ: ними.

⁸ У ПісніУН: наш повстанчий; у Бєрвєцького: той повстанчий.

⁹ У Бєрвєцького і ПодуфалійЗ: падали.

¹⁰ У ПісніУН, Бєрвєцького: живий та здоровий. У ПодуфалійЗ: Будь ти, милий мій, живий та здоровий.

¹¹ У Бєрвєцького і ПодуфалійЗ: я тебе, кохана, / поки в світі житиму.

¹² У ПісніУН: Не забуду, я тебе кохана, / поки в світі жить буду / ту хустину що ти дарувала. У ПодуфалійЗ: ту хустинку що подарувала.

¹³ У Бєрвєцького і ПодуфалійЗ: носитиму.

¹⁴ У ПісніУН і у Бєрвєцького: гей виходьте, ті що окупантів – / ненавидять, не хочуть. У ПодуфалійЗ так само, але: ... ті що окупанти...

45. Сонце волі засіяло

(3) Маршово

Сон - це во - лі за - сі - я - ло — друг Чу - прин - ка
ве - де нас. Ко - ман - ди - ри на - каз да - ли, гей,
да - ли — "Впе - ред дру - зі — по Кав - каз!"

Сонце волі засіяло —
друг Чупринка веде нас.
Командири наказ дали, гей, дали —
"Вперед друзі — по Кавказ!"

кулемети заспівали, співали —
а гармата громом б'є.

Бо повстанці хлопці браві,
разом, сміло в бій ідуть.
Тобі ненько Україно, Україно —
славу, волю принесуть!

Вже кіннота йде в атаку —
піхотинці в бою все —

46. Що то за прапор лопотить

Маршово

Що то за пра - пор ло - по - тить на віт - рі під го -
ро - ю? Що то за піс - ня го - мо - нить? "Ми йдем, ми йдем, ми йдем до
бо - ю, ми йдем, ми йдем, ми йдем до бо - ю!" Це

1. Що то за прапор лопотить
на вітрі під горою?
Що то за пісня гомонить?
"Ми йдем, ми йдем, ми йдем¹ до бою!"
(2 р.)

Приспів. Це йдуть повстанці України
у бій за рідний край,
а місяць² стелить їм дорогу,
співає з ними ліс³ і гай.

2. Ні кров, ні рани, ні борня,⁴
не звернуть⁵ нас з дороги.

¹ У ПісніУН: Ми йдем, ідем, ідем.

² У ПісніУН: а сонце.

³ У ПісніУН: луг.

⁴ У СпівУПА: Ні кров, ні рани, смерть страшна.

⁵ У Записнику Голяша: не зведуть.

Ясна мета для всіх одна:⁶
"У бій за край до перемоги!"⁷ (2р.)
Приспів...

3. За рідний край наш дорогий
ставай у нашу лаву⁸ –
ми йдемо в бій, у бій святий,
у бій за волю і за славу.⁹ (2 р.)

Приспів...

⁶ У ПісніУН та на ленті Гурт: ми йдем у бій, у бій святий...

⁷ У ПісніУН: у бій за край до перемоги; деінде: ми йдем у бій до перемоги.

⁸ У ПісніУН: За край наш рідний дорогий / ставай у наші лави!

⁹ У ПісніУН: у бій до волі і до слави.

47. Гей, повстанці українські

Маршово

1. Гей, повстанці українські,
як це вам здається,
прийшов москвин в вашу хату,
та й ще з вас¹⁰ сміється.

2. Нападає на всі села,
б'є, мордує діти,
палить села і хутори,
мусять всі терпіти.

3. Разом з нами в святім бою
стануть всі народи,
бо усім їм Московщина
не дає свободи.

4. Вже повстанці України
взяли кріси в руки,
здобувають Україну
козаків правнуки.

¹⁰ У ПодуфалійЗ: москаль в нашу... з нас.

48.

Ми партизани

сл.: «Роланд Різак»

муз.: Мілько Халупа

Маршово

1. Ми партизани, лицарі України,
з ворогом лютим в бій кривавий ідем.¹
Ми свято вірим в нашу² перемогу
що ми Україні³ волю принесем.
 2. Хоч нас тисяч впаде за її свободу,⁴
ті що остануть⁵ будуть продовжать
боротьбу за волю, за нашу державу,
від Сяну до Дону, Тиси по Кавказ.⁶
 3. Нас ворог боїться, каже що бандити,
хоче⁷ відірвати від братів, сестер –
але лютий кате, знають батько й мати,⁸
що ми лиш тобі криваву смерть несе.
 4. Хоч тепер нас ворог нищить і руйнує,⁹
каже відкрито: “України нет!”¹⁰ –
але ми докажем ворогові збройно,¹¹
що Україна була, і ще буде жить!
 5. Наш народ великий гордо відізвався –
показав він світу, що він ще живе.¹²
Нас Степан Бандера у бою провадить,
а УГВР політику веде.
 6. Степану Бандері зложимо подяку
за його труди, й визволення¹³ –
хай живе Бандера, провідник народу,
а з ним Україна – вільна і свята!¹⁴
- ¹ У Войтихівського: ми з ворогом лютим в бій кровавий ідем; у Тереш: ми в бій кривавий, з ворогом, ідем. У СпівГоліяша: у бій кривавий, з ворогом, підєм; у Юркевича: у бій кривавий з ворогом ідем.
- ² У Юркевича: в свою.
- ³ У Юркевича: що Україні.
- ⁴ У СпівГоліяша і у (Тереш): Хоч нас сотня впаде за її (нашу) свободу. Так само у Войтихівського: (було) її, (поправлено) нашу.
- ⁵ У Войтихівського: осталися; у Юркевича: остануться.
- ⁶ У Юркевича: ...будуть продажать! / За рідну Україну та за її славу / ми пішли у бій та будем воювати! Раніший вигляд, і перекреслений, такий: За рідну Україну, за нашу державу ми своє життя готові віддати.
- ⁷ У Юркевича: щоб нас.
- ⁸ У Юркевича: батько й мати знає; у Войтихівського: Ах ти лютий кате, батько й мати знає.
- ⁹ У Войтихівського: А тепер нас ворог нищить і рабує. (Тут 3 і 4 строфи у відворотному порядку.) У СпівГоліяша: Хоч нас ворог нищить, нищить і руйнує.
- ¹⁰ У СпівГоліяша: що України нет. У Войтихівського: каже отверто, що України нет.
- ¹¹ Реконструкція. У СпівГоліяша: але ми кативи докажемо збройно; у Войтихівського: а ми ворогові докажемо збройно.
- ¹² У СпівГоліяша: що ми ще живем.
- ¹³ У СпівГоліяша: за його труди, і за визволення; у Войтихівського: за його труд і визволення.
- ¹⁴ У СпівГоліяша: вища понад все.

49.

Ми українські партизани

Сл. і мел.: А. Марченко

Маршово

Ми — у - кра - їн - ські пар - ти - за - ни. ру - ша - єм ла - ва - ми у
бій. за на - шим при - кла - дом пов - ста - не на - род про - буд - же - ний як
стій. Вже гра - ють сур - ми. бли - зь - ко во - ля, вже рве - ть - ся сер - це, кли - че кров.
в ог - ні ку - єть - ся на - ша до - ля, вста - ють за - ко - ва - ні зо - ков.

1. Ми — українські партизани,
рушаєм лавами у бій,
за нашим прикладом повстане
народ пробуджений як стій.

Приспів: Вже грають¹ сурми, близько воля,
вже рветься серце, кличе кров,
в огні кується наша доля,
встають заковані з оков.

2. Ми — українські партизани,
нащадки славних козаків,
щоб наріз визволить з кайданів
ми б'єм проклятих ворогів!²

Приспів...

3. Ми — українські партизани,
не знаєм що таке є страх,³
родина наша — обрізани,⁴
а хата — в лісі у ярах!

Приспів...

4. Ми — українські партизани,
життя нам біль і кров несе,
іще народ наш вільний встане,
нам Україна понад все!

Приспів...

¹ У Білевич: Співають; у Бервецького: Лунають.

² У ЗбірУПА: комуну і ляхів. Це джерело подас тільки 3-тю і 2-гу строфи, в такому порядку. У ПісніУН: б'ємо комуну і ляхів; порядок строф: 2, 3. У Бервецького: ми б'єм комуну і ляхів. У ж.Сурма № 1 ст. 1: ми б'єм нещадно ворогів. У Шморгуна (див. примітки до "Ми зродились із крові народу"): визволить з неволі / ми б'єм комуну і ляхів.

³ У ЮнШлях та у Гладилевича: не знаємо, що це є страх.

⁴ Обрізани: рушниці з візною шівкою, що їх можна було скрити під оджею. У ЗбірУПА і у Бервецького: родина наша вирізана.

50. Ми смілі воїни суворі (1,2)

Марш «Чорного Лісу»

сл. Марко Боєслав

1. Ми смілі воїни суворі —

Наш батько гнів, а мати месьть —

Брати ми грому і просторів —

Борці за волю, славу й честь.

Приспів: Сміються ватри — юний регіт,

Співає думу Чорний ліс.

Душа повстанців — славний «Грегит»

цілує пестить вірний кріс.

2. Голублять сосни, мов дівчата,

До бою серце грає марш,

Рої залізні вже на чатах,

«Різун» із нами — лицар наш.

(1) на мотив «Ми українські партизани»

Приспів...

3. Чатуй, катую на заставах —

Ми йдемо на зустріч вже тобі!

Готові, друзі! Слава! Слава! —

Лунає гімн, клекоче бій.

Приспів...

4. За Тебе, рідна Україно,

За кров святу Твоїх дітей

На суд покличемо руїни,

І встане вічний Прометей!

Приспів...

(2) Варіант мелодії,¹ без приспіву:

Маршово

Ми смі-лі во-ї-ни су-во-рі — наш ба-ть-ко гнів, а

ма-ти месьть — бра-ти ми гро-му і про-сто-рів

— бор-ці за во-лю, сла-ву й честь. сла-ву й честь.

¹ Від М. Добоша; записки шкіцові; без вияснень чия музика (може бути Добоша).51. Без рідної буди
Марш сотні «Орлів»

плевх. вд. УПА «Ігор»

Маршово

(1) Без рід-но-ї бу-ди, мов зві-рі не лю-ди, бо

з лі-сом збра-та-ли-ся ми — втоп-та-ли кор-до-ни, фрон-

ти й пе - ре - по - ни зав - я - ті пов - стан - ці «Ор - ли».

Без рідної буди,
мов звірі не люди,
бо з лісом¹ збраталися ми –
втоптали кордони,
фронти й перепони²
завзяті повстанці «Орли».

По світі³ мандруєм,
хоч⁴ ніг вже не чуєм
бо в жилах бурлацька кров,⁵
де станем ночуєм,
не спим – а вартуєм⁶
щоб ворог на карк⁷ не найшов.

Не знаєш де згинеш,
де друзів покинеш,
а йдеш і⁸ смієшся і б'єш...

В кривавому танці
гуляють повстанці –⁹
за ними заграва пожеж.¹⁰

Як полем так лісом,¹¹
з наїженим¹² крісом,
мандруєм¹³ по ріднім краю:
літають¹⁴ орлята,
додзобують¹⁵ ката –
будують державу¹⁶ свою!

⁹ У Кашуби: Гуляють повстанці в кривавому танці.

¹⁰ У Кашуби, та в Невмирушого: заграви пожеж. У «Державність»: Не знали де згинем, / де друзів покинем, / а йшли і сміялись, / в кривавім танку. / Змагали повстанці, / будували Україну свою.

¹¹ У Кашуби: І полем і лісом. У Невмирушого: Так полем і лісом. У «Державність»: Йшли полем і лісом.

¹² У Невмирушого: з наставленим; у «Державність»: із знайденим.

¹³ У Кашуби: Гуляють. У Невмирушого: мандрують. У «Державність»: блукали.

¹⁴ У Кашуби, та в Невмирушого: Гуляють. У «Державність»: Гуляли.

¹⁵ У Кашуби: задзобують. У Невмирушого: розбивають. У «Державність»: і били ми.

¹⁶ У «Державність»: здобували Україну.

52. Лав наших залізних Пісня — Марш «Месників»

сл.: Петро Гетьманець

Маршово

Лав на-ших за-ліз-них ні-чим не здо-ла-ти, нас крик не ля-ка-є во-

ро-жих а-так: у нас по-пе-ре-ду син даль-них Кар-па-тів наш

Лав наших залізних нічим не здолати,
нас крик не лякає ворожих атак:
у нас попереду син дальних Карпатів
наш друг — командир «Залізняка».

В нім воля сталева,
він наш командир!
Із ним ми, як леви,
як бурі, як вир!

Зійшлись звідусіль ми у дні ці криваві,
хай довго матуся, чи дівчина жде, —
бо нас командир «Залізняка» з громом слави
побідно усюди веде.

В нім воля сталева,
він наш командир!
Із ним ми, як леви,
як бурі, як вир!

Не нам вже носити покірно окови,
терпіти знуцання жажливих катів, —
до рідного краю моря в нас любови,
завзяття й відвага орлів!

Не нас на руїнах
п'янитимуть сні!
Борці України,
ми волі сини!

Із ним бойових ми знамен не огудим
і разом з другими походом грізним
Вкраїні державність навіки здобудем,
і славу ми вибором з ним!

Не нас на руїнах
п'янитимуть сні! —
Борці України,
ми волі сини!

53.

Чи то буря, чи грім (1)

сл.: Б. Лепкий

Чи то буря, чи грім, чи гуде хмаролім,¹
що земля на сто миль² грає грізно?
Від Кубані аж до гір³ чути голос: "Позір!"⁴
В ряд ставай, щоб не було запізно.

В ряд ставай, готовись,⁵ ні на що не дивись,⁶
чи до пекла підеш чи до неба.
Кидай⁷ ньеньку стару, кидай любовку і сестру,⁸
бо настала велика потреба.

Бо⁹ настав такий час, що умре кожний з нас,¹⁰
не на¹¹ ліжку, а в полі у крові.¹²
І в хвилину страшну¹³ спом'яни вітчину,¹⁴
бо за неї ти згинув з любови.¹⁵

¹ Також: хмарозвід. У Бориса: Чи то грім, чи гуде буревій (/ а). У Шморгуна: чи то грім, чи то гуде хмарогін.

² Також: навкруги.

³ Також: Від Поділля до гір; Від Кубані до гір.

⁴ У Бориса: один. У Шморгуна: то зібрався в похід, український наріз.

⁵ У Бервещького, Голяш⁵ і у Бориса: не барись. У Шморгуна: Брат, вставай, готовись.

⁶ Сирко, на ленті, і у Бориса: на нікого не дивись; у Лепкого: не барись, / на ніщо не дивись.

⁷ У Бориса: Прощай.

⁸ У Невмирущого: милу і сестру; у Голяш⁵: покинь любовку і сестру. У Лепкого: кинь кохану, сестру. У Бориса: цілуй любовку й сестру. У Шморгуна: любовку, сестру.

⁹ У Невмирущого: І.

¹⁰ У Невмирущого, Голяш⁵, Шморгуна і у Бориса: що умре кожен з нас. У Лепкого: дехто з нас.

¹¹ У Бервещького, Голяш⁵, Шморгуна і у Бориса: у.

¹² У Невмирущого, Шморгуна і у Бервещького: бою; у Голяш⁵: а в бою і в крові. У Лепкого: не в постелі, а в полі у крові.

¹³ У Бервещького: тяжку. У Лепкого: грізну. У Шморгуна: І в годину грізну.

¹⁴ У Невмирущого і Лепкого: І в хвилину грізну спом'янеш Вітчину; у Бервещького: Вітчизну; у Голяш⁵: В ту хвилину грізну спом'янеш ти Вітчизну. У Бориса: У годину грізну пом'яни Вітчизну. У Шморгуна: спом'янеш Вітчизну.

¹⁵ У Невмирущого: ти для неї загинеш з любови; у Бервещького: що за неї вмирав ти з любов'ю; у Голяш⁵: що за неї вмираєш з любові. У Лепкого: бо для неї вмирав він з любові. У Бориса: що загинув ти для неї з любові. У Шморгуна: Бо за неї умремо з любов'ю.

Наше тіло погній, як цвіток¹⁶ ясних мрій,
наша кров, то росиця над раном.¹⁷
Наша думка то грім, на¹⁸ руках хмаролім,
на ляхів ми підем гураганом.¹⁹

А прийдеться, що ми не дійдем до мети –
говорити про нас будуть внуки:²⁰
що боролись колись, полягли а²¹ не здались,
і кайдани порвали на штуки.²²

¹⁶ У Бервещького: то гній для цвітів.

¹⁷ У Бервещького: це росинка над краєм.

¹⁸ У Бервещького: це грім, у.

¹⁹ У Бервещького: над ворогом пройде ураганом!

²⁰ У Невмирущого: люди; у Бервещького: А ми йшли – полягли, до мети не дійшли, / та про нас говоритимуть люди; у Гордієнка: Як у бій ми підем, до мети ми дійдем / і про нас говоритимуть люди; у Голяш⁵: А якщо ми йшли, до мети не дійшли, / то про нас говоритимуть люди. У Лепкого: І хоч нам полягти й не дійти до мети, то про нас говоритимуть внуки: (так). У Бориса: Хоч би всі полягли, не дійшли до мети, / та про нас говоритимуть люди: (/ як). У Шморгуна: І вони полягли, і мети не дійшли, / і про них говоритимуть люди.

²¹ У Бервещького: та. У Бориса: й. У Лепкого: полягли – (не дались, / а). У Шморгуна: полягли – (не здались).

²² У Невмирущого: піввали на штурмі. У Бориса: боротьбою ми волю здобудем! У Шморгуна: і пута. (У Лепкого є дописано: повторити 1-й куплет.)

1)

Ві-ють ві-три, ві-ють, по-ві-ва-ють по ла-нах, ши-

ро-ких сте-пах... ві-ють, ві-три та буй-но гу-ля-ють

1) 2)

все про козаць-ку до-лю шум-лять, до-лю шум-лять.

Var. 1) 1) 1)

Віють вітри, віють, повівають,¹
по ланах, широких степах.²
Віють вітри, та³ буйно гуляють,
все про козацьку⁴ долю шумлять.⁵

Вже обридли тюрми і тортури.⁶
Вже⁷ обридло всяке⁸ ярмо.
Гей нуж хлопці,⁹ пора нам повстати,¹⁰
ми Україні пропасти не дамо!

¹ У Юркевича: Віють вітри, та буйно гуляють.

² У ЗбірУПА: по широких степах та лугах. У Юркевича: по ланах та буйних степах.

³ У ЗбірУПА: все.

⁴ У ЗбірУПА: козацьку.

⁵ Від Марії Васько: про повстанську славу все шумлять; у Шморгуна: Віють вітри, да буйно гуляють / по широких українських степах. / Про долю козацьку вони повідають, / про жадану волю вони все шумлять..

⁶ У ЗбірУПА: Вже нам обридли тюрми і ґрати; на ленті Тереш.5, від Потічного: ... і кати.

⁷ У ЗбірУПА: Вже нам.

⁸ Деінде: вороже, німецьке, чуже.

⁹ У ЗбірУПА: Гей ви браття.

¹⁰ У Юркевича: ви добре стріляйте. У Шморгуна: Вже нам набридли тюрми і ґрати. / вже нам набридло вороже ярмо. / Нумо ж, хлопці, пора повстати.

Гей готуйте!¹¹ кріси та гранати,
будем ворога в щастю проганять.
Хай же!¹² знають ворожії кати,
чи!¹³ українці за волю стоять!

Гей ви хлопці, у ряди!¹⁴ ставайте,
ворог суне лавою на нас.
Гей ви хлопці, пора на повстання,¹⁵
бо надходить останній вже час.¹⁶

Ліс наш батько, нічка наша мати,
кріс і шабля – наша рідня.¹⁷
Кидай, козаче, молоду дівчину:
темна могила – це!¹⁸ жінка твоя.¹⁹

¹¹ У Степанюка: лаштуйте. У Подуфалій3: Ой ладайте кріси і гармати. (У Подуфалого це початок пісні.)

¹² У Подуфалій3: бо чекає ворог вже на нас. / Нехай.

¹³ У Степанюка і Подуфалій3: як.

¹⁴ У ЗбірУПА: в лінію.

¹⁵ У ЗбірУПА: ви цільно стріляйте.

¹⁶ У Юркевича: бо прийшов вже останній час.

¹⁷ У ЗбірУПА: кріс, гранати – це наша рідня. У Шморгуна: темна нічка – мати, / кріс і шабля – вся твоя рідня. У Подуфалій3: темна нічка – мати, / кріс та шабля – це моя рідня.

¹⁸ У Шморгуна: могила – то.

¹⁹ У Юркевича і Подуфалій3: бо Україна це ненька твоя. У Записки5: бо Україна це мати твоя.

56. Ліс твій батько, нічка твоя мати

на мелодію "Віють вітри, віють, повівають"

Ліс твій батько, нічка твоя мати,
кріс, гранати – це твоя рідня.
Кидай, брате, дівчину до хати:
і ще сьогодні вступай до УПА.

[...]
як уб'ють – на марах понесуть,

а за тії тяженькі терпіння
золотий хрест на грудях положуть.

Поховають мене у могилі
і ніхто там до мене не прийде,
тільки прийде, заплаче дівчина,
як могила травою поросте.

57. Вже 22 роки

1. Вже двадцять-два роки як нарід в
кайданах
плаче ридає в ворожих тюрмах –
ой, їдуть, їдуть стрільці січовії
нарід визволяти з ворожих кайдан.

2. Попереду їде провідник Бандера,
і смілим кроком, славний отаман,

ой, їдуть, їдуть нарід визволяти
з під більшовицьких та швабських
кайдан.

3. Тоді Україна стане самостійна,
одна нероздільна від Тиси по Кавказ,
і ми збережемо українські діти –
провідник Бандера буде володіти.

58. На північнім нашім кордоні УПІВСЬКА МАРШОВА

сл.: Іван Хміль

На північнім нашім кордоні,
аж ген під наш Бересть і Пінськ –
ідуть УПА славні зағони
на захист родинних огніськ.

Вітає їх людність Полісся,
на очах сріблиться сльоза:
що хутор, то курінь розлігся,
що хата – твердині краса.

–Вставай Український Народе, –
УПА це є кузні г о р н о ! –
Нас кличе життя всіх до згоди,
нас в'яже Тризуб у одно!..

І віра, і пісня, і мова –
від Щари, Піни по Дунай!
Їх води належать Дніпрові,
їх думка це – Вільний наш Край!

Ідем, щоб Соборно затерти
кордони неволі й ганьби!
Ідем воскресити із мертвих
що ворог поклав у гроби...

Хай лине наш марш цей упівський
з-над Буга, аж ген по Кубань! –
Зродив його гнів український
у загравах грізних повстань.

59. Ллється пісня буревісна

Маршово

Ллється пісня буревісна
по Лемківщині¹ кругом!
Гей, гей, ллється пісня, –
то повстанці² йдуть шляхом.

Гордо, сміло, в право, в ліво,
мазепинки з тризубом...
Гей, гей, гордо, сміло,
то повстанці йдуть шляхом.

Серце в'яне, тільки гляне
до дівчини за вікном...
Гей, гей, серце в'яне –
то повстанці йдуть шляхом.

Україно, батьківчино,
в бій підемо із врагом³...
Гей, гей, Україно,
то повстанці йдуть шляхом.

¹ Терепенко співає: по Поліссі скрізь. Також: по Україні.

² На плиті: добровольці (так і скрізь).

³ На плиті не виразно: полічимося(?) з врагом (чи може: поїдемо?)

60. Лине пісня буревісна

переспів І. Хміль

Лине пісня буревісна
по Поліссі скрізь кругом!
Гей, гей лине пісня, –
то повстанці йдуть шляхом.

Йдуть за волю, кращу долю,
з затиснутим п'ястукон!
Гей, гей йдуть за волю,
глянь, повстанці скрізь кругом.

Визволяти Батьківщину –
це для нас святий наказ!
Гей, гей – визволяти
від Сяну аж по Кавказ!

Проганяють та рубають
комуністів та ляхів!
Гей, гей – час настане
будем бити й німаків!

Утікайте, вражі ляхи!
Бо прийшли ці юнаки!
Гей, гей – наші хлопці –
українські козаки!

Серце в'яне, як погляне
дівчинонька з-під вікна!
Гей, гей – серце в'яне –
віват вільна Вітчизна!

61. 3-понад Прип'яті та Бугу КОБРИНЯЧКА – Маршова УПА

сл.: Іван Хміль

Не поспішаючи

3-понад Прип'яті та Бугу,
з-понад Ясельди й Піни, –
Поліщук у Сорок другім
встав на захист Вітчизни.

Проти тих, що не питавши
йшли від хліба визволять! –
як брунатних, так і “старших” –
ляха, шваба, москаля...

Встав як лицар загадковий
мужно з крісом в повний ріст!
– Геть брунатні і червоні –
з рідних наших сіл і міст!

Ми тут батьківці від віку
боліт, борів і полів!
і не хочем тут опіки
ні ляхів, ні москалів!

Так вперед, вперед до злуки
всі у лави як один! –
любосвітові онуки
із Тризубом золотим...

Хай живе нам УКРАЇНА –
пісні й волі сторона! –
від Гайнівки по Дон Синій,
а з Кубані – по Дунай!

62.

Лунає клич (1,2)

сл.: А. Лотоцький

(1) Маршово

Лу-на-є клич, лу-на грім - кий, впе-ред, впе- ред, у бій свя-
тий — у бій за рід-ний край, за на - рід свій вста -
вай. У-кра-ї - но спо-кій-на будь. У-кра-ї-но спо-кій-на будь, твер-
да мов сталь стрі-лець-ка грудь. мов сталь стрі-лець-ка грудь.

Маршово

(2) Лу-на-є клич, лу-на грім - кий, впе-ред, впе-

ред. у бій свя - тий — у бій за рід-ний край, за
на - рід свій вста - вай. У- кра-ї - но спо-кій-на будь. У-кра-ї -
но спо-кій - на будь, твер - да мов сталь стрі- лець- ка
грудь. мов сталь стрі- лець- ка грудь. грудь.

1. Лунає клич, луна грімкий,
вперед, вперед, у бій святий –
у бій за рідний край,
за нарід свій ставай.

Приспів: Україно спокійна будь,
Україно спокійна будь,
тверда мов сталь стрілецька груди,
мов сталь стрілецька груди.

2. Пройшли Дністер,¹ Дніпро пройдем,
і не станем аж² не зайдем

¹ У Войтихівського: Дністер пройшли.

до Донця берегів,
і Кавказу верхів.

Приспів...

3. Із трудів наших вільна станеш Ти,
Україно, по всі віки –
здобудеш щастя-рай,
і волі світ-розмай.³

Приспів...

² У Войтихівського: док; деінде: пок; у Ой у лузі:
не станем поки.

³ У Войтихівського: і вільний світ ручай.

63.

сл.: А. Лотоцький

Лунає клич (3)

на мелодію «Wacht am Rhein»

1. Лунає клич, луна грімкий,
вперед, вперед, у бій святий –
у бій, у бій за рідний край,
за нарід свій в ряди вставай.

Приспів: Україно спокійна будь,
Україно спокійна будь,
тверда мов сталь стрілецька груди,
тверда мов сталь стрілецька груди.⁴

2. Пройшли Дністер, Дніпро пройдем,
не станем поки не зайдем
на Дон і Донця береги,
й Кавказу горді верхи.

Приспів...

3. І стане там вже Січ нова,⁵
Стрілецька Січ, кріпка, сильна,
і муром там будем Тобі,
Україно, стрільці Твої.

Приспів...

4. За муром сим безпечна Ти,
дрожати будуть вороги,
бо поки кріс у нас в руках,
в порожнім серці смертний жах.

Приспів...

5. Від трудів наших сильна Ти,
Україно, по всі віки –
здобуде праця волі рай,
і щастя квіт, краси розмай.

Приспів...

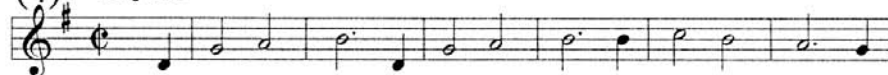
⁴ Під мелодію «Wacht am Rhein» співається: тверда
мов сталь, мов сталь стрілецька груди.

⁵ У Сурмі, 1922 р.: І станем там, ми Січ нова.

64.

Лунає клич (4)

(4) Широко

Лу - на - є клич, лу - на грім - кий, впе - ред, впе - ред, у

бій свя - тий — у бій свя - тий за рід - ний край, за

Лунає клич, луна грімкий,
вперед, вперед, у бій святий —
у бій святий за рідний край,

за нарід свій в ряди вставай.
Приспів: Україно, Україно, спокійна будь,
тверда мов сталь стрілецька грудь.

65. Бряцить зброя, скрипить віз *Мість партизана*

Бряцить зброя, скрипить віз,
відгомоном шумить ліс,
тамто вужем поміж пнями
чуйко ідуть партизани.

Це ж ці хлопці очайдухи
пруть на зустріч завирухи,
мести несуть на вістрях зброї
знані ворогам герої.

Мість несуть за ріки сліз,
за скutih трупів повен віз,
за кров святу — й тих могили,
що в каторгах вік скінчили.

З другом-крісом пруть завзято —
зустріч в бою це в них свято,
трупом стелять там доріжку,
за цю синьо-жовту стрічку.

66. Ми переможемо *(Маршова повстанська)*

слова: Т. Вільшинко

Ми переможемо!
Хоч ворог лютує,
хоч нищить, мордує,
хоч п'є нашу кров —
ми встанем з оков!
Мета в нас єдина:
Державна Україна.

Ми переможемо!
Бо прагнемо волі,
не терпим неволі —
за волю йдемо в бій...
Чужий знає й свій:
Мета в нас єдина:
Вільна Україна.

Приспів:

Слава і честь вам, борці за свободу,
 вої ідеї святої,
 славне лицарство, орли України,
 слава і честь вам, герої!

Ви честь України і прадідів славу
 героїзмом своїм воскресили,
 невгнутість, завзяття, відвагу і мужність
 нащадкам у спадку лишили.

Приспів...

Життєвих утіх ви зреклись добровільно,
 невігод, офір не лякались,
 без сонця й повітря у норах сиділи,
 проте, не скорились — змагались!

Приспів...

Ви силу ворожу, і зброю, і підступ,
 відвагою перемагали,
 наїзників били, — народ боронили,
 свободу для всіх здобували.

Приспів...

Коли ж у безвихід в борбі попадали,
 то ласки в катів не благали, —
 останнім набоем у бою стрілялись,
 гранатами себе зривали.

Приспів...

Ви чином героїським і словом гарячим
 усіх закликали до бою, —
 ми йдемо на поміч, на зміну вам, друзі.
 Смерть катові! Слава героям!

69.

«Свобода народам»

«Свобода народам! Свобода людині!» —
зов волі по світі із наших знамен.
За спільную справу ставай в одну лаву —
узбек, українець, індус і бушмен.
Приспів: Вставайте, вставайте усі, хто в
неволі.
Єднайтесь під визвольні наші стяги.
Рубайте, стріляйте усіх хто
невольять.—
Ні жалю, ні ласки для вас — вороги!

«Свобода народам! Свобода людині!» —
лунає із джунглів, степів, гір, долин.
За спільную справу ставай в одну лаву —

учений, нуждар, робітник, селянин.
Приспів...

За владу, за волю, за хліб, кращу долю,
за рівність без «старших» і «вищих»
б'ємось.

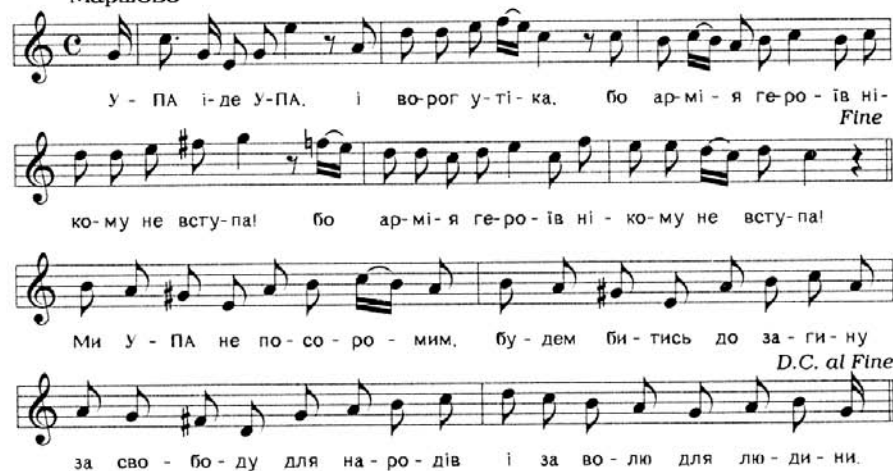
І зброї не кинем, аж поки не скинем
з людини й народів неволі ярмо.
Приспів...

Ми знищимо катів — і «братів» що катами,
й руками вільними по щастя сягнем.
«Свобода народам! Свобода людині!» —
на наших прапорах палає вогнем!
Приспів...

70.

УПА іде (Маршова)

Маршово

УПА іде УПА,
і ворог утіка,
бо армія героїв
нікому не вступа!
Приспів: Ми УПА не
посоромим,
будем битись до загину
за свободу для народів
і за волю для людини.

«Соборна і вільна» —
цей клич несе УПА.
Гей, армія героїв
нікому не вступа!
Приспів...

Ми били німака
й б'ємо більшовика,
бо армія героїв
нікому не вступа.
Приспів...

І всюди й все УПА
поконує врага.
УПАрмія ніколи
й нікому не вступа!
Приспів...

Гей, хлопці, до УПА
і сміло на врага,
бо армія героїв
нікому не вступа!
Приспів...

71. Гей, готуйте хлопці зброю

Маршово

Гей, го- туй- те, хлоп- ці, збро- ю, ви- ру- ша- є- мо до бо- ю
Щоб кай- дан у - же ку - ва- ти. У- кра - ї- ни роз- пи - на- ти

1 2

та на во- ро - гів, на сво- їх ка - тів! Більш ні-хто не смів!

Ма - ши- но- ва в нас пі - сто - ля, в ду- жих мо- ло- дих ру - ках.

пе - ред на- ми схо- дить во - ля — тож ціл- но бий по во- ро- гах!

1. Гей, готуйте хлопці зброю,
вирушаємо до бою
та на ворогів,
на своїх катів!
Щоб кайдан! уже кувати,
України розпинати
більш ніхто не хтів,
більш ніхто не смів!
Машинова в нас пістоля,
в дужих молодих руках,
перед нами сходить воля —
цільно бий по ворогах!

2. Ввесь народ іде із нами,
з лісовими юнаками,

під повстанський стяг,
на рішальний змаг!
Не лякаємося смерті,
І, як треба буде вмерти,
впадем на полях,
на своїх степах!
Машинова в нас пістоля...

3. Ворогів зметем проклятих,
у боях важких, завзятих,
за розритий край,
за зчорнілий рай!
Не пощадимо нікого,
переможемо духа злого, —
Боже, силу дай,
Боже, помагай!
Машинова в нас пістоля...

¹ У СпівУПА: кайдани (... Україну).

72.

Гей, степами

сл. і муз.: Степан Малюца

Маршово

Гей, сте - па - ми, тем - ни - ми я - ра - ми. йдуть по - хо - дом
рід - ні - ї пол - ки. Хто від - важ - ний, хай і - де із на - ми.
ли - ца - ря - ми будь - те ю - на - ки!

1. Гей, степами, темними ярами,
йдуть походом ріднії¹ полки.
Хто відважний, хай іде із нами,²
лицарями будьте³ юнаки!
2. За нікого⁴ битись не будемо,
до нікого в найми не підєм,⁵
для України ми усі живемо,
і за неї голови кладем.⁶
3. Кожний ворог йде нас визволяти,
а для себе землю він краде.
На могилу землю буде мати!
На могилі воля зацвіте!
4. Гей полями, темними ярами,⁷
утікайте люті вороги...
Хто не з нами – той йде з ворогами,
того бити будем без ваги.
5. Лети, пісне, попід небесами,
до українських промовляй серцець:
хай же⁸ буде наша воля з нами,
а ворожим замірам⁹ кінець!

¹ У СпісУПА та у журналі «Посвіт»: йдуть походом залізниці; у Юркевича: машерують ріднії; деінде: машерують сталеві.

² У Юркевича: нехай іде з нами.

³ У журналі «Посвіт»: будьмо; у Юркевича: козаками будьте.

⁴ У Юркевича: чужее; деінде: За чужее битися не будем, / до чужого...

⁵ У архіві Кап. Банд.: на нічюю службу не підєм(о).

⁶ У Юркевича: за Україну голови складемо.

⁷ У архіві Кап. Банд. подано також: чорними ріллями.

⁸ У Юркевича: нехай.

⁹ У Юркевича: затіям.

73.

Гей, шуміть ліси і бори

Наша сотня

сл.: Б. Нижанківський

муз.: Ю. Лаврівський

Не поспішаючи

Гей, шу - міть, лі - си і бо - ри, вес - на - ми шу - міть гро - мо -
ви - це - ю. вог - ня - ми бу - ря - них сто - літь! Хай вди -

мах чор-ні-є не-бо, хай зем-ля дри-жить... На-ша
во-ля, на-че ра-нок сріб-но за-дзве-нить! На-ша
сот-ня—це най-кра-ща на-ша сот-ня бо-йо-ва, як і-
де, то ліс аж сто-гне, гнуть-ся де-ре-ва! А як
вда-рить на-ша сот-ня в на-ступ, у про-лом, на-че
бу-ря, що ме-те все вог-ня-ним кри-лом!

1. Гей, шуміть ліси і бори,
веснами шуміть
гromовицею, вогнями
бурих століть!
Хай в димах чорніє небо,
хай земля дрижить...
Наша воля, наче ранок
срібно¹ задзвенить!

Наша сотня — це найкраща
сотня бойова,
як іде, то ліс аж стогне,
гнуться дерева!
А як вдарить наша сотня
в наступ, у пролом,
наче буря, що мете все
вогневим крилом!

2. Командир наш — найлюбіший
в сотні побратим,
хоч у пекло на гуляння
підемо всі з ним!
В бою — перший, а в поході
знає сто доріг,
він життя готов віддати
за бійців своїх!
Наша сотня...

3. Не тужіть, чорнобриві,
не глядіть на шлях,
вернемось, як переможно
залопоче стяг.
У поході в нас є любовка
вірна до кінця:
смерть, що любить і голубить
кожного бійця!
Наша сотня...

¹ У СпівУПА, під музикою: срібний.

74. Гей, хлопці, в коло Ми молодії хлопці лісовії

Маршово

Гей, хлоп-ці, в ко-ло стань-мо, ба-дьо-ро пі-сню но-ву за-спі-
вай - мо, ми мо-ло-ді - ї, хлоп - ці лі-со-ві - ї.
мо - ло-до сві-та вжи - вай - мо. вай - мо.

1. Гей, хлопці, в коло станьмо, бадьоро¹
пісню нову² заспіваймо,
ми молодії, хлопці лісовії,³
з молоду світа вживаймо.

2. Ми молодії хлопці лісовії
не боїмося⁴ нічого,
ані тої слоти,⁵ ані роботи,
ані морозу важкого.⁶

3. Бо при роботі піт залляє⁷ очі,
дощ біле тіло обмие,⁸

вітер обсушить, а мороз не рушить,⁹
тим¹⁰ наше тіло свіжіє.

4. При УПА¹¹ служити, кулемет¹² носити
і мандрувати край світа¹³...
ми молодії, хлопці лісовії,¹⁴
скрізь¹⁵ нам дорога відкрита.

5.¹⁶ Кулемет носити, дівчину любити,
і мандрувати край ліса –
ми молодії, хлопці лісовії,
скрізь нам дорога відкрита.

¹ У СпівГояша і у Записнику Гояша: Станьмо хлопці в коло, в коло весело; у Бервецького: Ой станьмо в коло, хлопці веселі.

² У СпівГояша: яку (поправлено: грімку); у Бервецького: свою.

³ У Бервецького усюди: сільські.

⁴ У СпівУПА: Нам не страшная (і) праця важкая, / ми не боїмось; у Бервецького: ми не боїмся; у ЗбірУПА: ми не боїмось.

⁵ У Бервецького: ані слоти. У Записнику Гояша: Нам не страшная праця важкая, / ми не боїмось нічого / ані слоти.

⁶ У Бервецького: тяжкого.

⁷ У Бервецького і у Записнику Гояша: залле.

⁸ У Бервецького: дощ піде – тіло обмие.

⁹ У СпівУПА: вітер обсушить, мороз нас не рушить; у Бервецького: вітер обсушить, мороз остудить.

¹⁰ У СпівУПА і ЗбірУПА: в тім.

¹¹ У СпівУПА: В УПА; у Бервецького: При війську.

¹² У Бервецького: і кріса.

¹³ У СпівУПА: світу.

¹⁴ У Бервецького: сільські.

¹⁵ У Бервецького: всім.

¹⁶ Цієї строфи нема в СпівУПА; у ЗбірУПА, початок: В УПА служити, і дівчат любити; на ленті Гурт: дівчата любити.

75. Машерують вже повстанці

сл. і муз.: Р. Купчинського (Краків, 1941 р.)

для куреня Р. Шухевича-Чупринки

Маршово

1) ----- 1

Ма-ше-ру-ють вже пов-стан-ці, як ко-лись і-шли стріль-ці.

1) ----- 1

ся - є збро-я їх у сон-ці, гра - є у-сміх на ли-ці. Хто жи-

2) -----, 3) -----

вий, хто жи-вий, в ряд ста-вай, в ряд ста-вай, ви-зво-ля-ти, здо-бу-ва-ти

Вар. 1) 2) 3) лю - бий

рід-ний край. гра-є у-сміх в ряд ста-вай, ви-зво-ля-ти здо-бу-ва-ти

у Купчинського:

на ли-ці. Хто жи-вий в ряд ста-вай, визволяти, визволяти рід-ний край!

1. Машерують¹ вже повстанці,²
як колись ішли стрільці,³
сяє зброя їх у сонці,⁴
грає усміх на лиці.
Хто живий, хто живий,
в ряд ставай, в ряд ставай,
визволяти, здобувати⁵
рідний край.⁶

2. Тільки зброя дасть нам волю,
гей, юначе, не барись,
в тихих водах ясні зорі⁷

знов засяють як колись.

Хто живий...

3. Вже не буде ворог лютий
розпинать на смерть братів,⁸
не вливатиме⁹ отрути
в чисті серця¹⁰ юнаків.
Хто живий...

4. Перед нами¹¹ молодими
простелився¹² волі шлях,
пісня лине в небо синє¹³
переможно має стяг.¹⁴

Хто живий...

¹ У СпівУПА: Гей, маршують. У Кальби2: Машерують (добровольці).

² У Купчинського: добровольці (або: вже повстанці); у СпівГоляша: партизани.

³ У СпівУПА: як давно колись стрільці.

⁴ У СпівПласт і у Кальби2: сяють їх шоломи в сонці; у Купчинського: сяють їм шоломи в сонці.

⁵ У СпівУПА: здобувати, визволяти; у Купчинського і у Кальби2: визволяти, визволяти; у Білевич: захищати любий.

⁶ У СпівУПА: любий, рідний край!

⁷ Може: «ясні зорі, тихі води»[?]

⁸ У СпівУПА: розпинати нам братів. У СпівПласт і у Кальби2: розпинать на хрест батьків. У Купчинського: розпинати нам братів.

⁹ У СпівПласт: і не влиє вже. У Кальби2: ні не влиє він.

¹⁰ У СпівУПА і у Купчинського: в серця чисті; У СпівПласт і у Кальби2: в чисті душі.

¹¹ У СпівПласт: ними.

¹² У СпівПласт: простягнувся.

¹³ У СпівПласт: а над ними небо синє.

¹⁴ У СпівПласт: ясне сонце в небесах.

76.

</

стань, пов - стань, на - ро - де мій, бе - ри за збро - ю вмиць, за

У - кра - ї - ну смерт - ний бій, свя - та вій - на го - рить Пов -

2 Варіант початку:

— рить.

Варіант мелодії (2):

Маршово

(2) Ось день вій - ни на - род - но - ї, ось ка - ри й пом - сти

час, не - ма вже си - ли жод - но - ї, щоб стрим - у - ва - ла нас

Пов - стань, пов - стань, на - ро - де мій, бе - ри за збро - ю вмиць, за

У - кра - ї - ну смерт - ний бій, свя - та вій - на го - рить.

1. Ось день війни народної,
ось кари й помсти час,
нема вже сили жодної,
щоб стримувала¹ нас.

Приспів: Повстань, повстань, народе мій,
бери за зброю² вмиць,
за Україну смертний бій,
свята війна горить.

2. Ми йдемо в бій з ворожими
полками орд чужих,

ми віримо, що зможемо
звільнити край від них.

Приспів...

3. Не нам неволя й панщина
і не для нас тюрма,³
не хочемо Московщини,
й німецького⁴ ярма!

Приспів...

³ У СпівГояша: Для нас неволя й панщина /
огидна мов тюрма.

⁴ У СпівГояша: ні польського.

¹ У Білевич: здержувала.

² У СпівГояша: кидайся до зброї

78.

Вже досить мук Вперед

Маршово

Вже до-сить мук, ка-тор-ги і зну-шан-ня, сур-ми за-гра-ли,
во-лі час на-став! Вся у-кра-ї-на у вог-ні пов-стан-ня,
спі-шить на-род весь до пов-стан-чих лав. Впе-ред всі, вже гра-ють гар-
ма-ти, ми йде-мо в останній вже бій! Го-туйте, готуй-те гра-на-ти, вста-
є весь на-рід віль-ний! Впе-ред, впе-ред. Впе- — є весь на-рід віль-ний!

1. Вже досить мук, каторги¹ і знущання,
сурми заграли, волі час² настав!
Вся Україна у вогні повстання,
спішить³ народ весь до повстанських лав.
Приспів: Вперед всі, вже грають гармати,
ми йдемо в останній вже⁴ бій!
Готуйте, готуйте гранати,⁵
встає весь нарід вільний!

2. Ідуть полки залізні⁶ героїв:
нищать комуну, німаків женуть⁷

сини землі і України вої,
що вірно й чесно волю стережуть.⁸

Приспів...

3. Встає вільна Соборна⁹ Україна,
вже чути брязкіт нищених оков,¹⁰
не буде більше згарищ ні руїни,¹¹
нас вже розсудить¹² залізо і кров.

Приспів...

¹ У СпівУПА: зневаги. У СпівГояша: кривд, наруги. У Божика: мук і каторг (та).

² У СпівГояша: час волі.

³ У СпівУПА, у СпівГояша (та у Божика): Вся Україна горить вогнем повстання, / встає (спішить). У СпівУПА також: горить Вкраїна вся вогнем повстання, / встає.

⁴ У СпівУПА: наш.

⁵ У СпівУПА і у СпівГояша та у Божика: Летять за катами гранати (встає вже).

⁶ У СпівУПА: нестримані.

⁷ Реконструкція. У архіві Кап. Банд., в обробці Божика: знищать неволю зайдів ворогів; У

СпівУПА і у СпівГояша: женуть комуну, зайдів-поляків; у ЮнШлях: женуть комуну, німаків женуть.

⁸ У СпівУПА і у СпівГояша та у Божика: сини землі – України вільні вої, / що за свободу стануть всі як стій.

⁹ У СпівУПА: Соборна Вільна.

¹⁰ У СпівУПА: чути вже брязкіт розриваних оков; У СпівГояша: чути вже брязкіт спадаючих оков; (може: ... зірваних оков).

¹¹ У ЮнШлях: не буде більш кругом одна руїна. У СпівГояша: не буде більш кругом пуста руїна.

¹² У СпівУПА: бо нас розсудить.

79.

Доволі мук
Вперід

1. Доволі мук, недолі і страждання,
доволі ганьби, час волі настав.
Вся Україна горить вогнем повстання,
всі поспішають до повстанських лав.

Приспів: Вперід всі, вже грають гармати,
ідемо в останній вже бій.
Летять за катами гранати,
встає вже нарід вільний!

2. Встають полки залізні героїв:
і б'ють комуну, зайдів і поляків

сини землі, України вірні вої,
що за свободу стали всі як стій.

Приспів...

3. Встає Вільна Соборна Україна!
Чути вже брязк спадаючих оков,
не буде більш кругом пуста руїна,
нас вже розсудить¹ залізо і кров.

Приспів...

¹ У ЗбірУПА: розлучить.

80. Виходь, виходь народе з тюрм

Маршово

Ви-ходь, ви-ходь на-ро-де з тюрм. ту-ди, де вже во-ля ви-
та-є. де но-сять в ха-ля-вах свя-че-ні но-жі, де
по-лу-м'я пом-сти па-ла-є. Вже пі-сня трем-бі-ти гро-
ма-ми гу-де. но-вих гай-да-ма-ків в бій свя-тий ве-де Ця
пісня—не кво-ле ри-дан-ня—це зов—це зов до пов-стан-ня.

1. Виходь, виходь народе з тюрм,
туди, де вже воля витає,
де носять в халявах свячені ножі,
де полум'я помсти палає.
Приспів: Вже пісня трембіть громами
гуде,
нових гайдамаків в бій святий веде.
Ця пісня – не кволе ридання –
це зов – це зов до повстання.

2. Вставай, вставай народе мій,
свобода народам – людині!
Зі сходу вже сяє Тризуб золотий,
сіятиме вічно від нині.

Приспів...

3. Дрожи, дрожи проклятий кат,
ще мент і утопишся в крові.
Мов буря народна стихія гряде,
і рве вже залізні окови.

Приспів...

81.

Заграви блеском

Маршово

За - гра - ви блес - ком наш стяг сі - я - є, вог -
 нем па - ла - є і кли - че в бій, хто во - лі й до - лі, хто
 прав ба - жа - є за - при - сяг - ни тут на стяг мер - щій! хто
 стяг мер - щій! Гей, крі - пім, крі - пім сер - ця, нам не -
 ма - є во - рот - тя, пе - ре - ли - лась ча - ша вщерть, а - бо
 во - ля, а - бо смерть! пе - ре - смерть!

1. Заграви блеском наш стяг сія,
 вогнем палає і кличе в бій,
 хто волі й долі, хто прав бажає
 заприсягни тут на стяг мерщій!
 Гей, кріпім, кріпім серця,
 нам немає вороття,
 перелилась чаша вщерть,
 або воля, або смерть!
2. Роздуймо, браття, вогонь завзяття,
 життя звернім ми на новий шлях,
 і до єднання, хоч скрізь страждання,
 бо доля в наших лежить руках!

Пімстимо ми кривди всі,
 що завдали глитаї,
 і боротись будем, знай,
 і за волю і за край!

3. Вперед до цілі йдім без вагання,
 хоч крізь пожежу, крізь пекло мук,
 здобудем волю, всім ясну долю,
 титани духа, титани рук!
 Пімстимо ми кривди всі,
 що завдали глитаї,
 перелилась чаша вщерть,
 або воля, або смерть!

82. Збудись могутня Україно (1,2)

Маршово

Збу - дись мо - гут - ня У - кра - ї - но, ко - заць - кий

кра - ю стань на змаг, ту - ди де сон - це, де вер - ши -
ни, до сла - ви, во - лі йде Твій шлях, Го - туй - ся у бо - ю - ві
ла - ви ко - заць - ке пле - м'я мо - ло - де. До пе - ре - мо - ги
і до сла - ви У - ПА в бо - ях те - бе ве - де
шлях. Го - туй - ся у бо - ю - ві ла - ви ко - заць - ке
пле - м'я мо - ло - де. До пе - ре - мо - ги і до сла -

Маршово

(2)

Збу - дись мо - гут - ня У - кра - ї - но, ко - заць - кий
кра - ю стань на змаг, ту - ди де сон - це, де вер -
ши - ни, до сла - ви, во - лі йде Твій шлях, Го - туй - ся
у бо - ю - ві ла - ви ко - заць - ке пле - м'я мо - ло - де. До пе - ре -
мо - ги і до сла - ви У - ПА в бо - ях те - бе ве - де.

1. Збудись могутня Україно,
козацький краю¹ стань на змаг,
туди де сонце – на вершини,
до слави й волі² йде Твій шлях.³

Приспів: Готуйся⁴ у бойові лави⁵
козацьке плем'я молоде.
До перемоги і до слави
УПА в боях тебе веде.⁶

2. Вже степ Твій знову вкрився кров'ю,
в пожарах світ увесь⁷ горить,
наїзники в смертельнім бою⁸

¹ У СпівУПА, у СпівГоляша і у Войтихівського: козацьке плем'я.

² Так у Войтихівського від Собчука; від Дмитришина: на вершини, / до слави, волі. У СпівУПА і у ЮнШлях.: туди, де сонце, де вершини, / до перемоги; у Гордієнка: туди де сонце на вершини / до перемоги; у СпівГоляша: туди, де сонце, де вершини, / до слави, волі; у ЗбірУПА: туди де сонце на вершини, / до слави й волі; у Шморгуна: до вершини, / до волі, й слави.

³ У Войтихівського: (від Собчука) веде нас, (від Дмитришина) веде нас шлях; у ЗбірУПА: йде наш шлях.

⁴ У Гордієнка: Гуртуйся.

⁵ У Войтихівського: (від Собчука) в боєвій лави.

⁶ Так у ЮнШлях. У СпівУПА, у ЗбірУПА, у СпівГоляша і у Войтихівського: тебе Бандера поведе.

⁷ У Гордієнка: в пожежах цілий світ; у ЮнШлях.: в пожарах цілий світ; у ЗбірУПА: Вже степ широкий вкрився кров'ю, / в пожежі світ цілий; у Шморгуна: Вже край твій знов умився кров'ю, / в пожежах світ цілий.

⁸ У ЗбірУПА: наїзники смертельних боїв; у Шморгуна: наїзники в смертельнім бою / (рішають хто з нас).

рішають хто з них має жить.
Приспів...

3. Нехай кровавляться прокляті,
тіла їх прийме чорнозем.⁹
Бо¹⁰ нам на Сході володіти,
і володіти ми будемо!¹¹

Приспів...

4. Даремне, кате, всі турботи,
нас голодом не замориш,
не піде молодь на роботи,
в фольксдойчі нас не заманиш!

Приспів...

5. Від предків ми здобули мужність,
ми землю любимо свою.
Катам покажем нашу тугість
і силу нашу у бою.

6. Повстане¹² Київ заповітний,
шапки козацькі зацвітуть.
Залопотить блакитно-жовтий,¹³
Софії¹⁴ дзвони загудуть.

Приспів...

⁹ У ЗбірУПА: їх тіло вкриє чорнозем; у Войтихівського: (від Собчука) тіло їх вкриє чорнозем, (від Дмитришина) тіло їх прийме чорнозем.

¹⁰ У Войтихівського: А.

¹¹ У ЮнШлях і у ЗбірУПА: Лиш нам на Сході панувати, / і панувати ми будемо! У Шморгуна: Нам на Україні панувати, / і панувати ми будемо!

¹² У ЗбірУПА і у Шморгуна: Всміхнеться.

¹³ У ЮнШлях.: наш славний прапор; у Шморгуна: жовто-блакитний.

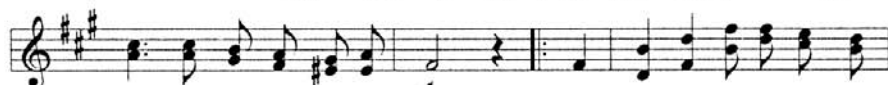
¹⁴ У ЮнШлях., у СпівУПА, у СпівГоляша: в Софії; у Войтихівського: софійські.

83. Збудись Україно, повстань

Маршово

Збу - дись У - кра - ї - но, пов - стань, вес -

ну зу - стрі - ну - ти у - стань, бо сон - це ся - є вже для

нас. для нас на - став вже во - лі час.

1. Збудись Україно, повстань,
весну зустрінути устань,¹
бо сонце сяє вже для нас,
для нас настав вже² волі час.
2. Юначе стрункий, молодий,
ставай зі зброєю у бій,³
жде нарід твій, жде рідний край,
за Україну все віддай.
3. Тюрми⁴ неволі не знесем,
кайдани вражі розірвем,
4. Заграва небо червонить,
ревуть гармати, сталь дзвенить.
Чи скоро вільний будеш знов,⁵
розсудить меч, розсудить кров.
5. Ми чуєм волі, волі зов,⁶
народ свобідний буде знов,
ми йдемо в бій⁷ до перемоги,
бо з нами правда,⁸ з нами Бог!

¹ У СпівУПА: зустрічати устань; у СпівГоляша і у СпівПласт: зустріти поспішай.

² У СпівПласт: надходить.

³ У СпівПласт: в ряди. У СпівГоляша: в руках.

⁴ У СпівУПА: Тюрм і...

⁵ У Гордієнка: Чи скоро вільні будем знов.

⁶ У СпівПласт: Ми чуєм, чуєм волі зов.

⁷ У СпівПласт: ми йдем вперед.

⁸ У СпівГоляша: з нами Бандера...

84.

Нумо до зброї ПІСНЯ УПА

1. Нумо до зброї, військо Бандери!
Ніч безпросвітна, душить туман,
дружно, бадьоро рушають загони,
сурми заграли, б'є барабан.

Приспів: Приціляй, не спиняй,
фронт рівняй, не відступай.
Відблиск зорі в небі горить,
іде до нас бажаний волі час. (2 рази)

2. Хай розмовляють куля та порох,
бийся хоробро, доки живий.

Згине навіки наш недруг і ворог,
з нами Бандера – Петлюра новий.

Приспів...

3. Нас мільйони⁹ хоробрих і дужих,
пощади ворогу ніде не дамо,
ми за Вільну Нову Україну
душу й тіло своє віддамо!

Приспів...

⁹ У СІЗ: мільйони; у Голяша! № 89 (витинок із преси): мільйони. Останнє годиться краще з метром.

85.

Ми Українські Революціонери

сл. і муз.: Петро Болехівський-Боян

Маршово

Ми у - кра - їн - ські Ре - во - лю - ціо - не - ри,

ми рід - ні дру - зі Сі - чо - вих Стріль - ців, і ми до - ка - жем,

що жи - ве ще Сла - ва. Сла - ва Гер - о - їв і Во - ло - да - рів.

Ми Українські Революціонери,
ми рідні друзі Січових Стрільців,
і ми докажем, що живе ще Слава, (2 р.)
Слава Героїв і Володарів.

Ми Українські Революціонери,
ми юні друзі нового життя,
ми не допустимо на Україну (2 р.)
Москву прокляту, німця і ляха.

Ми Українські Революціонери,
ми йдемо в бій за свій Рідний Край,

за край і волю, за Нації долю – (2 р.)
ти, юний друже, до нас приставай.

Ми Українські Революціонери,
до боротьби ми станемо всі враз,
за Україну, за її свободу, (2 р.)
з вогнем завзяття ждемо на приказ!

Ми Українські Революціонери,
і з ворогами станем на пробій,
бо нас провадить Провідник Бандера, (2 р.)
з ним ми йдемо за Вкраїну в бій!

86.

Даремно пробують

сл. і муз.: Петро Болехівський-Боян

Маршово

Да - рем - но про - бу - ють Вкра - ї - ну за - ку - ти. Да -
рем - но про - бу - ють гно - бить нас в яр - мі, вже го - ді тер - пі - ти, стог -
нать у не - во - лі, і бу - ти ра - ба - ми на рід - ній зем - лі, вже
го - ді тер - пі - ти, стог - нать у не - во - лі, і бу - ти ра - ба - ми на
рід - ній зем - лі. CODA Ки - їв, Львів, Кру - ти, Ба - зар!

1. Даремно пробують Україну закути,
Даремно пробують гнобити нас в ярмі,
вже годі терпіти, стогнать у неволі,
і бути рабами на рідній землі.

2. Даремно лякать нас мором і тюрмою,
даремно шукать вам за гроші слугів,
даремно вам думать, що ви вже горою,
Україна повстане і змете катів.

3. Даремні всі заходи ваші скажені,
даремні всі спроби палить нам хати,
даремне все ваше – народ йде до бою!
Україна всіх кличе – вперед до мети!

4. За кров лицарів наших ми помстимося –
вже годі терпіти каторжницьких кар –
зірветься народ і повстане Україна,
воскресне наш Київ, Львів, Крути, Базар!

87.

Доволі кривди і наруги

Маршово

Доволі кривди і наруги, сміх із наших святинь,
Чи чуєш ти як гуркотить гнів на Україні ністень,
і гнів охопить яруги — з під кордонів упах?
Валяться тюрми народів, ожива Україна,
Білорусь і Кавказ. Щастя усім ми несемо —
Вільних народів походи сіх лунає наш життя-спів.
Країна всім перед веде. До мети усі дійдемо.
А для п'ятдесять мільйонів — де — мо —
льйо — нів — У — кра — ї — на — це наш життя-спів.
У — кра — ї — но — бу — деш по — над все!

Доволі кривди і наруги,
сміхів із наших святинь,
і гнів охопить яруги —
з під кордонів усіх лунає наш життя-спів.
Щастя усім ми несемо!
в серцях — любов, у чинах — гнів.
До мети усі дійдемо —
Україна — це наш життя-спів.

Чи чуєш ти як гуркотить гнів²
на України степах?
Валяться тюрми народів,
ожива Україна, Білорусь і Кавказ.³
В вільних народів походи
Україна всім перед веде.⁴
А для п'ятдесять мільйонів —
Україно будеш понад все!

¹ Від Камінської: Ми щастя несемо.

² Від Камінської: Чи чуєш як грюкоче грім.

³ Від Камінської: ожива Білорусь і Кавказ.

⁴ Від Камінської: Україна перед всім веде.

88.

Слава Вітчизні

Урочисто

Сла - ва Віт - чиз - ні, честь У - кра - ї - ні,
 сла - ва до ві - ку од ни - ні! Вір - ні си - но - ве
 збро - є - юй кро - в'ю чес - ти на - ро - ду сто - ро -
 жать. Кро - в'ю свя - то - ю зем - лю і збро - ю
 скроп - лю - ють ли - ца - рі в бо - ю.

Слава Вітчизні, честь Україні,
 Слава до віку од нині!
 Вірні синове зброєю й кров'ю
 чести народу сторожать.
 Кров'ю святою землю і зброю
 скроплюють лицарі в бою.

Слава героям, воїнам твоїм —
 чесній, лицарській сторожі!
 Шлях до держави, давньої слави,
 лицарі горді проклали.
 Сильна, соборна і непоборна —
 прапор перемоги розгорне!

89. Живи Україно, свободним життям

Маршово

Жи - ви У - кра - ї - но, сво - бід - ним жит - тям, на
 щас - тя на - ро - ду, на смерть во - ро - гам! Пір ве - мо кай - да - ни, зруй -
 ну - єм тюр - ми, мо - гут - ні, сво - бід - ні про - мо - ви - мо ми.

Живи, Україно, свободним життям,
на щастя народу, на смерть ворогам!
Зруйнуємо тюрми, піврем кайдани,
могутні, свободні промовимо ми.

Наш жовто-блакитний¹ замає прапор,
загине комуна – червоний терор;
вже досить неволі, ми хочемо жити,
кайданів залізних не хочем носити!

¹ У Подуфалого: блакитно-жовтий.

До бою за волю ми сміло підем
і білу й червону Москву проженем,
щоб в краю зір ясних, в землі тихих вод,
був паном лицарський український народ.

Де Сян, де Карпати, де Крим, де Кавказ –
Україна українцям, а зайдам всім зась!
Ні п'яди землі ворогам не дамо,
в її обороні життя віддамо!

90.

Від Сяну і Збруча Вставай Україно

В темпі маршу

Від Ся - ну і Збру - ча йде піс - ня мо - гу - ча. до

До - ну гук - ну - ли Кар - па - ти. "Вста - вай У - кра - ї - но, бе -

ри сво - є ві - но. зби - рай жем - чу - ги і ду - ка - ти!" Вста -

—рай жем - чу - ги і ду - ка - ти!"

Від Сяну і Збруча йде пісня могуча,
до Дону гукнули Карпати:

"Вставай, Україно, бери своє віно,
збирай жемчуги і дукати!"

У досвітніх росах срібляться колосся –
Твої це пшеничні вініці,
вінчайся в те зілля на гоже весілля,
скликай всіх діток українців.

Гей, ріднії діти, вже сонечко світить,
збирайтесь на пир погуляти,
на рідних загонах вином та червоним
московських гостей напувати.

Щоб так напилися, щоб не піднялися,
щоб з роду до роду йшла слава,
яка була грізна, огненна, залізна,
остання з Москвою розправа.

Вставаймо, вставаймо

В темпі маршу

Вста - вай - мо, вста - вай - мо! Нас кли - че сур - ма до
 бо - ю за во - лю на - ро - ду, вже до - сить чер - во - на, мос -
 ков - ська тюр - ма по - жер - ла бор - ців за сво - бо - ду! Ми
 мес - ни - ки смер - ти і кро - ви бра - тів, по - ги - бель не - се - мо ко -
 му - ні! Впе - ред, хто жи - вий, час зма - ган - ня на - спів. До
 бо - ю вста - вай в У - кра - ї - ні.

Вставаймо, вставаймо! Нас кличе сурма
 до бою за волю народу,
 вже досить червона, московська тюрма
 пожерла борців за свободу!

Приспів:

Ми месники смерті і крові братів,
 погибель несемо комуні!
 Вперед, хто живий, час змагання наспів.
 До бою вставай в Україні.

Дітей і жінок виголоджує кат –
 вбиває батьків, нищить землю.
 В далекій Сибірі конає наш брат
 для "слави кривавого Кремлю".

Приспів...

За смерть і неволю несемо пожар
 і кулі, і месть, і руїну!
 Вперед, хто живий, бо найвищий вже час
 прогнати катів з України.

Приспів...

92. Геть вороги з України

В темпі маршу

Геть во-ро-ги з У-кра - ї - ни! Геть із ши-ро - ких сте-пів!

До-сить кай-дан і не - во - лі,

до-сить на-руг і тер-пінь!

1. Геть вороги з України!

3. Наш чорнозем плодovitий,

Геть із широких степів!

нашую славу батьків

Досить кайдан і неволі,

ми боронитимем сміло,

досить наруг і терпіння!

ми розіб'єм ворогів.

2. Наші високі Карпати,
наш другий батько Дніпро

4. Станьмо всі враз, українці,

кличуть до зброї ставати,

станьмо як сила одна,

кличуть скидати ярмо.

всіх ворогів проженемо,
засяє всім нам свобода!

93. Гей, гей! Із-за гори військо наступає

В стилі балади

3 огнем Гей, гей! Із-за го-ри вій-сько на-сту - па - є.

Труб-лять тру-би зо - ло - ті - ї, буб-нять буб-ни го-лос-ні - ї.

ли - нуть піс-ні сте-по-ві - ї, ржуть ко-ни - ки во-ро-ні - ї.

Гей, там У-кра - ї - ни зброй-на си-ла йде в зав-зя-тий бій

від - би-в'ять зна - сіль - ства зем-лю й на-рід свій.

Гей, гей! Із-за гори військо наступає.

Приспів: Гей, там України збройна сила

Трублять труби золотії,

йде в завзятий бій

бубнять бубни голоснії,

відбивають з насильства

линуть пісні степовії,

землю й нарід свій.

ржуть коники воронії.

Гей, гей! Попереду війська отамани!

Перші в пекло сталь кидають,
перші ворогів рубають,
вражі лави розбивають,
вражих трупів накладають.

Приспів...

Гей, гей! Хто відважний – поступай за нами!

Тут весело погуляти,
грізно грюкотять гармати,
раз родила рідна мати,
раз і треба помирати!

Приспів...

94. Ішли ми до бою темними лісами

В темші маршу

І - шли ми до бо - ю тем - ни - ми лі - са - ми, і -
шли ви - зво - ля - ти рід - ний край — у - кра - їн - ське вій - сько Сте -
па - на Бан - де - ри — за наш у - кра - їн - ський зви - чай.

Ішли ми до бою темними лісами,
ішли визволяти рідний край –
українське військо Степана Бандери –
за наш український звичай.

Нас різали, стріляли, били, катували
червоні кати-москалі.
Ми стерегли державу від клятої навали
і гнали з української землі.

Була Україна в сльозах і руїнах,
тужила за синами вона,
але ще не вмерла, не впала на коліна
прекрасна наша рідна сторона.

В далекім Сибірі вмирили герої,
віддати життя їм довелося.
На стягу священні кольори –
це кольор неба і розлив колось.

95. Що за військо іде?

Марш сотні «Орли»

на мелодію "Чи то буря, чи грім (1)".

Що за військо іде, що за пісня гуде,¹
що за прапор на вітрі лопоче?
То повстанці «Орли» попід лісом² пішли,
то їх пісня так серце лоскоче.

Не кидають квіток під їх кований крок,
не сплітають віночків дівчата,
бо їх батько – то ліс, а їх матір³ – то ніч,
Україна ціла – то їх хата.

Ой,⁴ погляньте на них, на стрільців
молодих,

на засніжені снігом⁵ обличчя:
усміхаються нам, а страшні⁶ ворогам,
з очей гнів і⁷ завзяття іскриться.

Десь далеко рідня виглядає щодня
і чекає дівчина⁸ русява.
Нам дорожчий той дім, що потрібний⁹ усім –
Самостійна¹⁰ Соборна Держава!

⁵ У Оберишина: на обсіпані пилом.

⁶ У Оберишина: нам, а страшні.

⁷ У Подуфалого: а грізним ворогам / з очей їхне.

⁸ У Подуфалого: і дівчина чекає.

⁹ У Подуфалого: Дорогий їм той дім, що потрібен.

¹⁰ У Оберишина: Українська.

¹ У Подуфалого: лине.

² У Оберишина: попід гаєм.

³ Наша реконструкція – у Оберишина: і їх хата.

⁴ У Оберишина: Ви.

II. Історичні

До-повстанські пісні
Про Біласа й Данилишина

96. Ой, там з-під нашого Львова

В темпі вальсу

- Ой, там з-під нашого Львова сумні вістки йдуть, що Біласа й Данилиша в кайдани кують.
- Ой кують їх лихі люди, вражі поляки. Сумно, тяжко всім нам буде, сплетемо вінки.
- Попрашаємось із ними – хай спокійно сплять
- у землиці України – хай про волю снять.
- Ой не тішся, вражий ляше – прийде воля й нам; наша воля не поляже на зло ворогам.
- Ой, там з-під нашого Львова сумні вістки йдуть, що Біласа й Данилиша в кайдани кують.

97. Із Трускавця до Городка

Не поспішаючи

- Із Трускавця до Городка хлопці приїхали – як приїхали, на почту напали, всі гроші забрали.
- Із Городка до Трускавця сумні вісти йдуть, що Біласа та й Данилишина в кайданах ведуть.
- Ще не вмерла Україна – ми її не лишим, за ню згинув Василь Білас, Дмитро Данилишин.

98.

Ой, у славнім Львові

на мотив "Ой, не ходи Грицю"

Не поспішаючи

Ой, у слав-нім Льво-ві ста-ла-ся но-ви-на
— чо-гось за-жу-ри-лась ньє-ка У-кра-ї-на:
до ї-ї ха-ти при-ї-ха-ли ка-ти,
що-би двох хлоп-ців зі сві-та зі-гна-ти, —гна-ти.

- 1.¹ Ой, у славнім Львові сталася новина—
чогось зажурилась ньенька Україна:
до її хати приїхали кати,
щоби двох хлопців зі світа зігнати.
2. Із Городка до Трускавця сумні вістки йдуть:
Біласа і Данилишина в кайданах везуть.
За підпільну працю дістали заплату:
засудили кати на життя утрату.
3. Ой, на нашій Україні неповиті рани,
та ще й нашу Україну кують у кайдани —
людей саджали у кримінали,
щоби так марно вік свій коротали.
4. Вже на страту — у кайданах, ведуть Біласа
та до нього скованого Данилишина,
за ними ідуть ксьондз із адвокатом,
а позаду ідуть судія із катом.
5. Вийшов прокуратор, Біласа питає:
"Що ж бо ти Біласе, що собі бажаєш?"
"Я гордий того, що нині гину
за нашу ньеньку, за Україну."
6. "Що ти Данилишин, що собі бажаєш?"
Так прокуратор другого питає.
"Я хотів би в гробі, ще ся дізнати
коли ви ляхи будете конати.
7. В хвилию останну з гробів повстануть,
катів без суду вішати будуть.
Кожному кату долю однаку:
На одну гиляку — ляха і собаку!
8. А ти — Мотико: ти — підлий лайдако,
запродав ти хлопців — ляска собако!
А за ту зраду дістанеш посаду —
але не тішся: іди та повійся!"

¹ Реконструкція на основі зворотів оригінальних.
Джерело анонімне по його бажанню.

99.

Під Львовом чорна хмара

Сумно

1. Під Львовом чорна хмара – чорніша наступає,
там двох синів України страшна судьба чекає.
2. Перший син України – Данилишин Дмитро,¹
боровся за Україну, за українське добро.
3. Другий син України – Біласів Василь,
боровся за Україну, хоча був молодий.

4. Боролися соколи, боролися обидва,
бо хтіли визволити² Україну з ярма.
5. А був між ними зрадник, Мотика називавсь,
він дуже смерті боявся і все ляхам признавсь.
6. Засвіти, мати, свічку, хай вона догоряє,
перекажіть до дівчини, нехай не умліває.

¹ У Березького і у Подуфалого: Петро.² У Подуфалого: визволяти.

100.

Понад Львовом чорна хмара

Повільно

1. Понад Львовом чорна хмара все небо укрила,
зажурилась Україна, тяжко зажурилась.
2. Заплакала Україна, безталанна вдова,
як синів її найкращих судили у Львові.
3. Що перший син Василь Білас – славний син український,
що другий син Данилишин – герой ОУНівський.
4. Закрякало гайвороння, по борах, по полях,
коли ляхи присудили смерть обом героям.
5. Та підвівся Данилишин, задрижали ляхи,
він до друзів своїх вірних та й став промовляти:
6. "Не сумуйте друзі мої, не плач Україно,
нехай нарід йде до бою за свободу сміло".
7. А ви, ляхи недоїдки, щоб ви не раділи,
незабаром суд настане – ми будем судили.
8. Не журися Україно, ми тебе не лишим,
згинули за тебе славно Білас й Данилишин.

101. Червона кров, усюда кров (1,2)

1. Червона кров, усюда кров¹
залляла рідний край.
Ще вчора жив і був здоров —
а нині умирай.²
2. Ще вчора жив і був здоров —
йшли думки золоті —
а нині ти, товаришу,
лежиш в сирій землі.
3. Ще не вмерла Україна,
ще їз не поховали,
та вже наші товариші
життя своє віддали.
4. Ще не вмерла Україна,
і ми ї ся не лишим —
вже віддали життя своє
Білас і Данилишин.

¹ У Бервельського: осюта кров. У Подуфалійз:
Усюди кров, червона кров.

² У Бервельського, Подуфалійз: умирає.

³ У Подуфалійз: її (без "ше").

Про Закарпатську Україну

102. В 1938-му році

1. В тисяча дев'ятьсот тридцять восьмому році сталась сумная новина:
задзвеніла мечем, запалала вогнем Закарпатська Україна.
2. Чехи в Хусті ся б'ють, а мадяри з-заду йдуть, насилають ультимати:
щоб народ ся піддав, свою зброю віддав, бо інакше їм не жити.
3. А наш батько Волошин та й⁴ скликає всіх старшин на велику⁵ нараду,
щоб народ увесь повстав, свою волю захищав від мадярської навали.

⁴ У ПісніУН: хай.

⁵ У Олійника: велику.

103. Послухайте, милі браття

Помірно

1. Послухайте, милі браття, як боролось Закарпаття.
2. Сорок тисяч воювало, кров невинну проливало.
3. Несе річка біле тіло, а дівчини серце мліло.
4. Несла річка: сестрі – брата, жінці – мужа, дітям – тата.
5. Ой там трупів не ховають, похоронів не справляють.

6. Лишень ворон, серед ночі, видовбує карі очі.
7. А під Хустом ворон криче, на могилі мати плаче.
8. Плаче мати на могилі, а дівчина на чужині.
9. Не журіться, милі браття, ще повстане Закарпаття.
10. І зелена Верховина, Самостійна Україна.

Про предтечні події

104. Як Лопатинський з-за кордону (1,2)

Не поспішаючи

Маршово

стан - ня. то - ді че - кіс - там в ру - ки авав.

1. Як Лопатинський, з-за кордону,¹
у рідний край, у Львів вертав,²
він ніс надію про повстання,³
тоді чекістам в руки впавав.
 2. Їх вів Васильків – знав дорогу,
і перший він у бою впавав:⁴
шуміли сосни, і діброви,
а скоростріл торохкотав.⁵
 3. Їх окружили⁶ на узліссі –
москаль кричав “Бандіто, здайся!”⁷
А він стиснув в руки⁸ мавзера –
Медвідь гранату розряжав.⁹
 4. І впала Зена,¹⁰ край дороги,
із криком¹¹ “Слава! Не здавайсь!”
І впавав¹² Медвідь – а Лопатинський
на Львів, на Львів все пробивавсь.¹³
 5. Чекістам в відповідь – гранати,
а сам заляг за яму-рів...
Чекісти вбиті... Він рванув
у дальшу путь на Львів, на Львів.
 6. Він йшов три дні,¹⁴ й три довгі ночі –
кров заливала його сліди,¹⁵
і мерзли руки, сліпли очі,
а ноги відмовлялись ходи.¹⁶
 7. Скоріше, друже, поспішайся –
з піснями там на тебе ждуть...¹⁷
А ти, знеможений, остався
щоб хоч ті рани завинуть.
 8. Треба завинуті ті рани,
щоб не значила кров сліди...
Та вже обскочили – вовками,
і градом – кулі понеслись.¹⁸
 9. Сходило сонце за горами, –
шаліє буря світова...
Три дні, три ночі від кордону
там Лопатинський з ран вмирав.¹⁹
 10. А як прийшла та сумна вістка,
що Лопатинський в бою впавав,
сумом занеслась Україна,
а Львів, і Київ, заривав.
 11. А там, далеско за кордоном,²⁰
сидить Бандера, при столі...
він думу думає важну²¹ –
чи Лопатинський вже в краї?²²
 12. Чи вже збираються сотнями,
полками вільні козаки,
чи гострять ножі, як за Богдана,
нові Гонти й Залізники?
 13. Злітають круки на Україну –
Москви голоднії вовки,
а їм, мов буря, вилітають
його й Бандерові орли.
- 1 У Шморгуна: з-за границі.
2 У Бєрв1: манджав.
3 У Записки7 (і у Шморгуна): і ніс ті (він) думи про повстання; у Подуфалого: і думи думав про повстання.
4 У Записки7: в бою упав; у Шморгуна: найперший в бою він упав.
5 У Невмирущого: тараккотав; у Шморгуна: все клекотав.
6 У Бєрв1, Подуфалого і у Шморгуна: обступили.
7 У Записки7: кричали “Здайсь, бандіто, здайся!”; у Бєрв1: кричали “Здайсь, бандіти, здайся!”; у Олійника: із криком “Здайсь, бандите, здайся!” У Подуфалого: кричали “Здайсь, бандіте, здайся!” У Шморгуна: кричали “Здайсь, бандите, здайся!”
8 У Бєрв1: в руках.
9 В Олійника: Ведмідь гранату лаштував. У Записки5: гранату готував. У Подуфалого: в руки пістолем / Медвідь гранату лаштував. У Шморгуна: рихтував.
10 У Невмирущого: Зеня; у Бєрв1, Подуфалого і у Шморгуна: Упала Зена.
11 У Шморгуна: гукнула.
12 У Бєрв1, Подуфалого і у Шморгуна: Упав.
13 У Записки5: пробивавсь.
14 У Подуфалого: Знов три дні.
15 У Подуфалого: а кров все значила сліди.
16 У Подуфалого: а снігах утомлений бродив...
17 У Записки7: тічнями там на тебе ждуть; у Шморгуна: чекісти за тобою йдуть. / (А він).
18 У Шморгуна: Щоб залинути тії рани, / щоб кров не значила сліду. / І знов обскочили вовками, / і градом стрілоньки падають.
19 У Шморгуна: Шуміли сосни, і діброви, / співали пісеньку тобі. / На тебе там чекає провід, / на твій наказ іти у бій.
20 У Шморгуна: на чужині.
21 У Записки5: важку; у Шморгуна: думи ... тяжкі.
22 У Записки5: в краю.

105.

Тридцятьсьомий рік минає

В темпі маршу

Трид-цять-сьо-мий рік ми-на-є, вось-мий на-сту-па-є.

як у Льво-ві в три-бу-на-лі при-суд від-чи-та-ли

1. Тридцятьсьомий рік минає,
восьмий наступає,
як у Львові в трибуналі
присуд відчитали.

він кайданів не боїться –
з кайданів сміється.

2. Там дванадцять українців,
то самі герої,
що хотіли здобувати
славу ненці своїй.

4. А між тими героями
є також дівчата:
Назарівна і Гнатівна –
відважні завзяті.

3. Перший герой це Бандера,
другий Лебідь зветься,

5. А як крикнуть всі герої,
"Слава, нашій рідній,
слава, нашій Україні –
вільній і свободній."

Повстанські пісні

106.

Мов олень той (1)

Базар

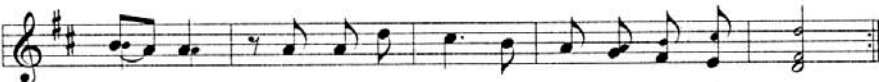
Ходою

Мов о-лень той, що за-гна-ний в бо-ло-то за-цько-ва-

ний со-ба-ка-ми в лі-сах, бо-ро-ли-ся ва-та-ги, там, пі-

хо-ти, кін-но-та йде за ни-ми по слі-дах...

1. Мов олень той,¹ що загнаний в болото,
зацькований собаками в лісах,

боролся ватаги, там, піхоти,²
кіннота йде³ за ними по слідах...

¹ У Бєрвл: Мов той олень; у Пастушенка: Немов той олень, (загнаний в болото, / нацькований).

² У ПісніУН: боролась там одна чота піхоти; у СпівГоляша і у Бєрвл: боролась ватага там піхоти; у Пастушенка: борониться ватага, там, піхоти, / (кіннота йде за нею).

³ У ПісніУН і у Бєрвл: йшла.

2. Паде з утоми військо по дорозі,¹
не в силі кріса вдержати в руках,²
а босі ноги пухнуть у знемозі,³
кривавлять рани в драних опушках.⁴
3. І бій кипів⁵ – останній, може, з боїв⁶ –
за полком полк шов⁷ ворожих сил...
І⁸ крикнув хтось: “У нас нема набоїв!”
Вполудне втихло⁹ – впав останній стріл.
- 4.¹⁰ Кризь заметіль вже видно: ворог близько –
останню кулю сам один козак
в чоло послав собі... й схилився низько –
і копнув трупа комуніст-хижак.
5. Зігнали¹¹ нас, забрали від нас зброю –
вірних¹² синів¹³ святої боротьби.
І впав наказ, щоб власною рукою
копали ми сами¹⁴ собі гроби.¹⁵
6. Знеможені, ранені і побиті,
копали ми¹⁶ могили на полях...
Під оклик, глум і крик несамовитий¹⁷
московських військ, що стали у рядах.
7. «Готова вже могила всім єдина» –
сказали ми, а відповідь дав кат:¹⁸
“Ось вам вільна соборна Україна,¹⁹
для вас нема ні ласки ні пощад!”
8. Та коли б з вас хтось ізложив²⁰ присягу,
що буде вірним до смерті²¹ Москві,
і відречеться від свого²² стягу,
то буде той щасливий і²³ живий”.²⁴
9. В холодну днину, серед снігу, мряки,²⁵
над свіжим гробом, що на них чекав,
стояло триста шістьдесять²⁶ вояків,²⁷
ніхто не зрадив²⁸ – ласки не благав!
10. І впав наказ, клекочуть скоростріли,
стелилося²⁹ козацтво мов трава,³⁰
і труп за трупом падав³¹ до могили,³²
а скоростріл клекоче, не вगाва.
-
- ¹ У ПісніУН: у знемозі.
² У ПісніУН: кріс тримати у руках.
³ У ПісніУН: на морозі.
⁴ У Невмирушого: Криваві рани в драних
опушках... У ПісніУН: онучках; у Пастушенка:
онучах.
⁵ У ПісніУН у СпівГоліяша і у Бервл: А бій
кипить; у Пастушенка: Як бій кипів.
⁶ У Бервл: останній паде в бою; у Пастушенка:
останній вже із боїв.
⁷ У Бервл, у ПісніУН і у СпівГоліяша: іде; у
Пастушенка: і полк за полком йшов з.
⁸ У СпівГоліяша: Аж.
⁹ У ПісніУН: стихло; у Бервл: з полудня стихло; у
СпівГоліяша: з полудня втихло; у Пастушенка: і
хтось гукнув, що в нас нема набоїв, / з полудня
втихло.
¹⁰ Ця строфа є тільки у ПісніУН.
¹¹ У СпівГоліяша: Загнали. У Пастушенка: Зігнали
(їх, забрали від них).
¹² У ПісніУН: вільних.
¹³ У Бервл: Загнали нас і всіх (всім?) забрали
зброю – / вірним синам.
¹⁴ У Бервл: копали тут самі; у СпівГоліяша і у
Пастушенка: щоб власними руками / копали тут
самі.
¹⁵ У ПісніУН: рови.
¹⁶ У Пастушенка: потомлені, побиті, / копали
враз.
¹⁷ У Пастушенка: Під окликом, мов глум
несамовитий.
- ¹⁸ У Невмирушого: сказали стрільці, відповідь дав
кат. У ПісніУН: промовили, а відповідь дав кат;
у СпівГоліяша: А як могила була вже го-това, /
промовили, а відповідь дав кат. У Пастушенка
(після 10-ої стр.): “За те моя могила всім єдина”
/ промовивши, у відповідь дав кат. У
Шморгуна: “Зате моя могила всім єдина” /
промовили. А відповідь дав кат.
¹⁹ У Невмирушого: І ось вам вільна Соборна
Україна.
²⁰ У Бервл: “А хто би з вас отут зложив; у
Пастушенка: “А хто із вас зложить вірну...
²¹ У Бервл: вже навік; у Пастушенка: буде вік слу-
жити він; у СпівГоліяша: А як би хтось із вас
зложив присягу, / що буде вірно він служить.
²² У Бервл: що відречеться нині свого; у
СпівГоліяша і у Пастушенка: свогого.
²³ У Бервл: той буде вільний, той буде; у
Пастушенка: то буде він щасливий і.
²⁴ У ПісніУН: “А хто із вас складе тепер присягу,
/ що буде вірно він служить Москві, / хай
відречеться від свого стягу, / то буде він
щасливий і живий”; у СпівГоліяша: вільний.
²⁵ У Пастушенка: І у холодну днину, сніжну
мряку.
²⁶ У ПісніУН: мовчало триста п'ятдесят.
²⁷ У Бервл і у СпівГоліяша: юнаків.
²⁸ У СпівГоліяша: плавав.
²⁹ У Невмирушого: Хилилось; у Пастушенка:
схилилось (юнацтво).
³⁰ У Бервл і у СпівГоліяша: юнацтво стелиться,
мов та трава.
³¹ У ПісніУН: за трупом труп котився; у
Пастушенка: падає.
³² У Бервл: падають в могилу; у СпівГоліяша:
падає в могилу.

11. За трупом труп, скривавлений як рана,
паде в довжезні копані рови...
Регочється юрба солдатська п'яна,
що хтось в рови упав напівживий.
12. Один стрілець, з некритою ще¹ ями,
де було чути зойк, рансних зов,
грозив катом кривавими руками:²
“Ми нині гинем, завтра – кров за кров!”
- 13.³ Хтось вечером закопував⁴ могилу,
і чув як в ній стрілець, що помирав,⁵
шептав до друга свого насилу:
“Ти смертю життя народу дав.”⁶

¹ У Невмирушого: з нежиттю.

² У ПісніУН: Останній впа. З некритою ще ями,
/ летіли крики ранених і зов. / І хтось грозив
поблідлими устами; у СпівГоліаша: З великої
нежиттю ще ями, / несуться зойки ранених і
зов, / і хтось грозив кривавими руками.

³ У СпівГоліаша останні дві строфи (13, 14) як у
№107 (стр. 11 і 12).

⁴ У ПісніУН: засипував; у Бєрві: присипував.

⁵ У ПісніУН: умирав; у Бєрві: юнак, що умирав.

14. Пливають роки⁷ – від роду, і до роду,
співає пісню все⁸ новий кобзар...
І він оспівує в піснях народу
скривавлений, непомщений Базар.⁹

⁶ У ПісніУН: “Ти смерть народу власною здолав.”
У Бєрві: шептав до друга мертвого насилу: / –
Ми нині гинем, завтра – кров за кров. У
Невмирушого: “Ти смертю народною смерть
поправ.”

⁷ У Бєрві і у Шморгуна: літа.

⁸ У Невмирушого: нам; у Бєрві: вписує славу
наш; у Шморгуна: розносить славу все.

⁹ У Невмирушого: Він уживає у піснях народу /
скривавлений, не помщений Базар. У ПісніУН:
Пливають літа. Від роду, і до роду, / і пісню нам
нову співа кобзар... / Та залишився в пам'яті
народу / скривавлений, не помщений Базар. У
Бєрві: і часто чути у піснях народу / слова
подяки – вам останній дар... У Шморгуна: і
оживає у піснях народу / скривавлений, не
помщений Базар.

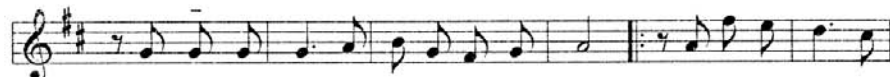
107. Як олень той (2)

Базар

Andante

Мов о - лень той, що за - гна - ний в бо - ло - то.

за - цю - ва - ний со - ба - ка - ми в лі - сах. бо - ро - ли - ся ва -

та - ги, там, пі - хо - ти, кін - но - та йде за ни - ми по слі - дах...

1. Як олень той, що загнаний в болото,
зачьований собаками в лісах,
Боролися там відділи піхоти,
кіннота йде за ними по слідах...

2. Паде з втоми військо по дорозі,
не в силі кріса вдержати в руках,
а босі ноги пухнуть на морозі,
кривавлять рани в драних сорочках.

3. І бій кипів... І сил вже не ставало,
за полком полк ішов ворожих сил...

І крикнув хтось: “У нас нема набоїв!”
Зполудня втихло і впав останній стріл.

4. Загнали їх, забрали від них зброю,
вірних синів святої боротьби.
І впав наказ: “Ви власною рукою
копайте тут самі собі гроби!”

5. Потомлені, знеможені, побиті,
копали враз могили на полях...
Під оклик, гомін, крик несамовитий
московських військ, все стало у рядах.

6. "Готова вже могила всім єдина" – промовили. А відповідь дав кат:
"І ось вам вільна соборна Україна,
для вас нема, соборників, пощад!"
7. А коли хтось із вас складе присягу,
що буде вірним вік-по-вік Москві,
і відречеться нині свого стягу,
той буде вільний і щаслив тоді".
8. В холодну днину, серед снігу, мряки,
над сніжним гробом, що на них чекав,
мовчало триста шістьдесят юнаків,
ніхто не зрадив – ласки не благав!
9. І впав наказ, клекочуть скоростріли,
юнацтво стелиться мов та трава,
і труп за трупом падає в могилу,
а скоростріл клекоче, не вгава.
10. З великої некритої ще ями
несуться зойки ранених і зов.
І хтось грозив кривавими руками:
"Ми нині гинем, завтра – кров за кров!"
11. Хтось вечором закопував могилу,
і бачив, як один стрілець вмирав,
і говорив до другого на силу,
"Ти смертю життя народу дав."
12. Пливуть роки від року, аж до року,
співає пісню все новий кобзар...
І він оспівує в піснях народу¹
кривавий, ще непомщений² Базар.

¹ У СпівУПА: І оспівує у піснях народу.

² У СпівГоліша: скривавлений не помщений.

108.

У неділю до полудня

(Пісня про «Голуба»³ – про Ярмівку)

В темпі маршу

1. У неділю до полудня, десятої години,
в нашім селі, у Ярмівці, кати обступили. (2р.)
2. Наші хлопці, добровольці, збройний вишкіл мали,
тії стрільці, що на стійці, з крісом гасло дали. (2р.)
3. Дав команду сотник «Голуб» – до бою ставати,
і проклятих комуністів геть порозганяти. (2р.)
4. Розпочався бій великий – почали стріляти,
і почали енкаведисти з лісу утікати. (2р.)
5. Впало стрільців – двох забитих, два тяжко ранених,
а чотири, молоденьких, було поранених. (2р.)
6. А червоних комуністів – дві сотні упало,
а пів сотні, у потічку, ранених лежало. (2р.)
7. Сотник, в руку вже ранений, на це не зважає –
крилом лівим, крилом правим – вперед наступає. (2р.)
8. Дав команду сотник «Голуб» – назад відступати,
і ранених, і побитих – з собою забрати. (2р.)
9. Дав команду сотник «Голуб» – у ліси циганські:
обступають, облягають знов – війська поганські. (2р.)
10. Надлетіла гостра куля, груди йому пробила⁴:

³ У Невмирушого: про «Бистрого».

⁴ У Невмирушого, нечитке: пройшла (може: прошила?).

українського героя на землю звалила. (2р.)

11. Прощайте вірні друзі, бо я вже вмираю –
із рідною Україною я на все прощаюсь. (2р.)
12. З пісню на устах наших¹ йдемо ми до бою:
або згинем, чи здобудем собі й людям – волю. (2р.)
13. Як повстане Україна ми тебе не лишим,
за що згинув Василь Білас й Дмитро Данилишин.

¹ У Невмирушого: Із пісню, що в устах нас.

109.

Не одна вже хмара (Пісня про бій під Уневом)

Широко (alla breve)

Не од - на вже хма - ра

— і си - ня і чор - на — сон - це за - сту - па - ла. Гей!

Не од - на на - ва - ла — жор - сто - ка та хи - жа

— Вкра - ї - ну вкри - ва - ла. Вкра - ї - ну вкри - ва - ла.

<p>1. Не одна вже хмара –
і синя і чорна –
сонце заступала. Гей!
Не одна навала –
жорстока та хижа –
Україну вкривала.</p>	<p>4. «Бурлаків», «Полтавців»,
сотні «Коси» й «Довбні»,
славних «Сіроманців» – гей!
веде «Яструб» смілий
за святе діло
проти голодранців.</p>	<p>7. Суне знов голота:
танки і піхота
кругом наступають. Гей!
«Яструб» сам на танки –
горять їх останки –
босярі втікають!</p>
<p>2. Не було й не буде
звік такої хмари,
щоб сонце згасила. Гей!
Не було й не буде
навали такої,
щоб нас задушила.</p>	<p>5. Тріскіт кулеметів,
гук гранатометів,
«Слава», матюкання, гей!
поранених крики,
гуркіт танків дикий –
до ночі із рана.</p>	<p>8. Вночі відв'язались,
з «перстеня» прорвались
і – «питай, як звали». Гей!
Босярі порожнє
місце у облаві –
до ранку тримали!</p>
<p>3. Хлопці в бій готуйтесь!
З усіх боків ворог
навалою суне. Гей!
Акторів, Словита –
повні босярами
кишать Луні й Унів!</p>	<p>6. Відступаєм в Пнятин...
Нічко, рідна мати,
захисти повстанців. Гей!
Відійшли, спочили...
Знову обступили
вороги уранці.</p>	<p>9. З двох сторін, уранці –
«Вперёд» на повстанців
з усієї сили... Гей!
І пів дня стрілялись –
поки догадались,
самі себе били!</p>

10. Не одна вже хмара – і синя і чорна – сонце заступала. Гей! Не одна навала – жорстока та хижа – Україну вкривала.
11. Світом слава лине – переполовинив «Яструб» голодранців! Гей! Слава – командири! Хай голота гине. Хай живуть повстанці!
12. Не було й не буде звик такої хмари, щоб сонце згасила. Гей! Не було й не буде такої навали, щоб нас задушила.

110.

В Заговорі на горі

Весело

В За-го-ро-ві на го-рі, у ста-рім ма-на-сти-рі.

у не-ді-лю, ра-но-вран-ці, там мо-ли-ли-ся пов-стан-ці.

там мо-ли-ли-ся пов-стан-ці. ли-ся пов-стан-ці.

1. В Заговорі на горі,
у старім монастирі,
у неділю, рано-вранці,
там молилися повстанці.
2. "Благослови, Божа Мати,
на ворогів міцно стати,
боронити Україну
по лицарськи – до загину."
3. "Борітеся, мої діти,
бідну землю бороніте,
за прикладом мого Сина
встане з мертвих Україна."
4. В понеділок, на світанку,
в Заговорі блищать танки,
гудуть авто й літаки –
облягають німаки.
5. "Друзі, алярм, гей вставайте,
монастиря не давайте,
бороніте Україну."
"Здобудемо або згинем!..."
6. Стало дніти у вівторок –
"Іх тисячі, а нас сорок..."
- Налягають німаки –
не даються козаки.
7. Той ранений вже в четверте,
одмагається від смерти, –
"Зажди, смерте, хоч хвилину –
ще зіб'ю з одну машину."
8. Той під розп'яттям конає
і на Христа поглядає:
"Ти за нас вмер, Божий Сину,
і ми гинем за Україну."
9. Стало в середу смеркатися –
залишилось вісімнадцять.
З полеглими попрощались...
Крізь ворожий стрій прорвались.
10. В Заговорі, на горі,
спочивають лицарі.
Хрест високий в головах:
«Полягло тут 22»...
11. Спить спокійно, друзі милі,
у високій цій могилі...
Пімстимо смерть і руїну,
здвигнем з мертвих Україну.

111. Шумів-веснів гурбинський ліс (Пісня про бій під Гурбами)

Співуче

1. Шумів-веснів гурбинський ліс.
Пучнявів силою новою,
пахнів, співав і зеленів, —
сміявся над зимою злою.
2. Він знав, що холод і пійму,
які б вони не були люті,
завжди весна перемагає.
Було так, є, і має бути!
3. Сьогодні ж в лісі дві весни, —
подвійний рух, подвійний гамір —
між квітами, серед дубів
цвіте-шумить повстанський табір.
4. А вколо ліса, мов туман
на села, на поля спадає, —
то більшовицька босячня
ліси гурбинські обступає.
5. І вдарив бій, преславний бій, —
бій зла з добром, зими з весною,
бій тьми із сонцем золотим,
неволі з волею святою...
6. —Тримайсь, «Сторчане», з полком пре
«Герой», «смиритель» вільних фінів.—
На двісті кроків підпустив —
і полк пропав, й полковник згинув.
7. Ось вдарив ворог другий раз —
щей з танками, і фронтом цілим...
Зломився «Яструб», «Залізник»,
й оточений «Сторчан» наш смілий...
8. «Курінь в прорив!»... Ударили —
три сотні вирвались, й гармати...
Не встигло вийти шістдесят, —
а з ними і «Сторчан» завзятий.
9. Прорвався ворог на заді...
(Іх — тридцять тисяч, наших — жменька.)
Та тут, мов скеля на шляху, —
курінь «Бувалого» й «Довбенка».
10. До ночі бились, а в ночі
рванули разом на всі боки...
Й сміялись з люті ворогів,
немов весна з снігів глибоких.
11. Шумить, весніє наш народ —
пучнявіє мов ліс весною,
і з ворогом у бій стає —
мов та весна з зимою злою.
12. Бо знає, що неволю, гніт,
які б вони не були люті,
хто бореться, — перемагає —
було так, є, і має бути!

III. Про Долю народу

До-повстанські пісні

112.

Віє вітер, віє буйний

Помірно

Ві - є ві - тер, ві - є буй - ний, аж дуб по - хи - лив - ся.

Ска - жи, ска - жи ко - за - чень - ку, ку - ди ти пу - стив - ся?

Ска - жи, ска - жи ко - за - чень - ку, ку - ди ти пу - стив - ся?

1. Віє вітер, віє буйний, аж дуб похилився.
Скажи, скажи козаченьку, куди ти пустився? (2)
2. Чи ти їдеш в Туреччину братів визволити?
Чи ти їдеш на Україну слави добувати? (2)
3. Я не їду в Туреччину, ані на Україну:
від могили до могили соколом полину. (2)
4. Полину я, полину я, до могил приляжу,
батькам нашим всю тяженьку недолю розкажу. (2)
5. Розкажу я всю недолю – наше лихоліття,
та й скажу їм, «Нас сердечно поблагословіте! (2)
6. «Благословіть, благословіть у чистому полі:
ми чужої не бажаєм, лиш своєї волі!» (2)

113.

Навколо небо червоніє

Поволі

Нав - ко - ло не - бо чер - во - ні - є. нав -

ко - ло хма - ри про - стяг - лись — си - ни рід - но - ї у - кра -

ї - ни на дві до - ро - ги ро - зій - шлись.

Вар 1)

ни рід-но-ї У-кра - ї-ни на дві до-ро-ги ро-зія - шлись.

1. Навколо небо червоніє,
наволо хмари простяглись –
сини рідної України
на дві дороги розійшлись.
3. Лютують кати перевертні
і летється, летється братня кров,
о Господи наш милосердний
позбав нас цих страшних оков.
2. А з тих доріжок – на дві стежки,
і манівцями так пішли...
і манівцями так мандрують –
мов ті прибудні сини.
4. Нехай нас б'ють, нехай катують,
нехай нас на Сибіри шлють –
а ми те все переживемо,
а їм кінці також прийдуть!

114.

Весняний раночок

Помірно

Вес - ня - ний ра - но - чок. ле - ге - сень - кий ві - тер. зда -

ле - ка він ди-ше—ген, ген...

спить на - рід спо - кій - но, зне -

си - ле-ний пра-це-ю—со - ба - ки зві - ща - ють злий день.

1. Весняний раночок, легесенький вітер,
здаєка він дише – ген, ген...
спить нарід спокійно, знесилений працею—
собаки звіщають злий день.
4. Де сильні морози, де вітер лиш свище,
де гине український люд.
Всесильний наш Боже, зніми з нас окови,
і дай нам заплату за труд.
2. Здаєка почули гудіння машини,
що везли незнатих катів –
забрали родини...жаль серце стискає,
що вже не побачиш братів.
5. Звільни батьківщину з червоного пекла,
із кігтів проклятих катів –
бо вже час приходить скинути кайдани
із наших закутих братів.
3. Прощались родини з своїми хатами,
де жили весело вони –
на старість недоля забирає (і)з хати –
везе у¹ далекі Сибіри:
6. Затих соловейко, затихла зозуля,
земля ся здригнула уся
як сльози невинних річкою спливали
малесеньким дітям з лиця.

¹ У Невмирушого: в.

115.

Край дороги Україно, Україно

Помірно

1. Край дороги, край дороги могилу копали:
в ту могилу, в домовину, Богдана ховали.
2. Ти Богдане! Ти гетьмане! Легше тобі буде:
за честь, за славу, за Україну ніхто не забуде.
3. Україно, Україно, як¹ тобі здається?
Сидить ворог в твоїй хаті та й² з тебе сміється.
4. Най сміється, най радіє – він³ довго не буде:
колись⁴ наша Україна самостійна⁵ буде!
5. Україно, Україно, ой ти наша мати,
чи ще довго над тобою будуть панувати?
6. Вже не довго – розкуються заковані руки,
а горою заблищать козацькі шабліюки.
7. Гукне, гукне Україна, як море заграє...
і прапор жовто-блакитний вгорі засіє.

¹ У Кришука: що.² У Кришука: ще я.³ У Кришука: Най сміється, най сміється, вже.⁴ У Кришука: скоро.⁵ У Кришука: самостійною.

Строфи 3 до 7 співають також під мотив стрілецької пісні "Хлопці алярм":

Рішуче

116. Де ж тая слава

Поволі

1. Де ж тая слава, слава кривава,
деж тії стрільці, славні козаки?
Все ляхи забрали, все поруйнували,
а ми народ нужденні жебраків.
2. Які ж то погані польські улани:
били по селах невинних селян,
копали ногами, били нагайками –
колись, колись підете ви за Сян.
3. Ти зруйнував нас, ти сплюндрував нас,
де були школи – там заклав тюрми,

нашими кістками гатив греблі, тами.
Невже, невже, невже не люди ми?

4. Хочемо волі, кращої долі,
хочемо вільно розвивати світ,
хочемо просвіти, хочемо летіти
як птах, як птах, як птах в далекий світ.
5. Гей, же, до бою, браття – за волю –
з ворогом лютим час робити лад,
вже реють гармати – схаменися кате:
віддай, віддай Україну нам назад!

117. Гей же до зброї

Рішуче

1. Гей же до зброї,¹ браття, за волю,
з ворогом лютим час робити лад,
вже ревуть гармати – схаменися кате:
віддай, віддай Україну назад!
 2. Ти зруйнував нас,² ти сплюндрував нас,
де були школи – там заклави³ тюрми,
гатов греблі, там⁴ нашими кістками.
Невже ж, невже ж, невже ж не люди ми?⁵
 3. Де наша⁶ слава, слава кривава,
наші гетьмани, Січ і козаки?⁷
Все кати забрали, все поруйнували,
а⁸ ми народ нужденні⁹ жебраки.
 4. Хочемо волі, власної долі,¹⁰
хочемо вільно розвивати світ¹¹,
хочемо просвіти, хочемо летіти
як птах, як птах, як птах в широкий світ.
- ¹ У Шморгуна: до бою.
² У Берв і у Шморгуна, оба рази: її.
³ У Берв: закладав; у Шморгуна: там де були школи закладав.
⁴ У Шморгуна: ями.
⁵ У Шморгуна: невже, невже, невже не нарід ми?
⁶ У Шморгуна: Де ж наша.
⁷ У Шморгуна: де ж наші гетьмани, Січі козаки?
⁸ У Берв: і.
⁹ У Берв: народні; у Шморгуна: а ми, а ми – народні.
¹⁰ У Берв: Хочемо долі, власної волі.
¹¹ У Берв: рідний розвинути світ; у Шморгуна: хочемо просвіти, розвиватися.

118. 3 вогнем, мечем

1. З вогнем, мечем, кайданами, ланцями
валить на схід германська дика путь:
ріже, палить, стріляє, нищить і мордує,
кує народ в тяжкі кайдани, пута.
2. Аж там в батьків, в німечної старої,
беруть дочку – останню підмогу,
беруть, везуть в Німеччину чужу,
далеку,
на каторжну невольничу роботу.
3. Аж там беруть останню дитину,
беруть везуть у поле на розстріл –
4. Аж там беруть останню корову,
останній лах, останній кусок хліба,
рабують все що тільки в руки їм попаде –
одні йдуть геть, другі приходять знову.
5. Народе мій, закований в кайдани,
забудь все зло, забудь останні сварі,
настав вже час – єднайся в одну сім'ю
велику
під синьо-жовтий ОУ(е)Н прапори.

119. Триста літ

Маршово

Три - ста літ. три - ста літ ми - на - є

як наш брат у тюр - мі ко - на - є

за у - кра - їн - ський на - род. - є і

1.¹ Триста літ, триста літ минає
як наш брат у тюрмі² конає
за український народ.³

2. Наш селян, наш селян бідує,
а москаль із ляхом панує
на українській землі.

3.⁴ Ті ляхи, ті ляхи забрали
все пору—... все поруйнували
на українській землі.

4. Ой вставай, ой вставай⁵ народе,
здобувай Вкраїні свободи,
сам український народ.⁶

5. Розбивай, розбивай колоди,⁷
здобувай Вкраїні свободи,⁸
сам український народ.⁹

6. Розривай, розривай¹⁰ кайдани,
хай ще раз Україна встане,
і український народ.¹¹

7. Ой вставай, нове покоління,
вирубай врага до коріння
з української землі.

8. Бодай ті вороги пропали,
що на нас тюрми збудували
на українській землі.

9. Гей всі враз, гей всі враз за славу,
розбі'єм Москву і Варшаву,
ми український народ.

10. Ми ще раз тюрми поруйнуєм,
ми ще раз Україну збудуєм
на українській землі.

11. Уставай, уставай, народе,
здобувай Україні волю
на українській землі.

12. Уставай, уставай, Богдане,
хай ще раз Україна встане
на українській землі.

13. Уставай, уставай, Тарасе,
хай ще раз Вкраїна воскресє
на українській землі.

14. Уставай, уставай, Шевченку,
визволяй Україну-неньку
і весь український народ.

15. Господи, Господи помилуй,
і спаси, Господи пожалуй!¹²
наш¹³ український народ.

16. Триста літ, триста літ минає
як наш брат у тюрмі конає
за український народ.

¹ У Крищука: Триста літ, триста літ минає, / як наш нарід по тюрмах страждає / на українській землі.

² У ПісніУН: в кайданах у Бєрві: в неволі; у Юркевича і у Крищука: в неволі вмирає.

³ У Бєрві: і весь український народ; у Крищука: ми — український народ; у Юркевича: наш український народ.

⁴ Від Голяша про цю строфу (Записки5): "Так співали в Бережанському повіті, 1938-9 роки." Також подає таку строфу: Проживем, проживем на славу, / заженем ляхів за Варшаву, / з української землі.

⁵ У ПісніУН: Повставай, повставай; у Крищука: Гей вставай! Гей вставай.

⁶ У ПісніУН: на українській землі; у Крищука: ми — український народ.

⁷ У ПісніУН: темниці; у Крищука: Розбивай мури і в'язниці.

⁸ У ПісніУН і у Крищука: столицю.

⁹ У ПісніУН: на українській землі; у Крищука: ми — український народ.

¹⁰ У Бєрві: Поривай, поривай.

¹¹ У ПісніУН: на українській землі.

¹² Також: пожилуй; у Бєрві: Господи, Господи помилуй.

¹³ У Записки5: Господи, Господи помилуй / весь.

120.

Триста літ минає
Вже більше літ двісті

Помірно

Триста літ минає,¹ як козак в неволі,
ходить понад берег, викликає долі:²
Гей, вийди, вийди із води,
визволь мене, серденько, із біди.

Не вийду, козаче, не вийду, соколе,
не вийду, серденько, бо³ сама в неволі...
Гей, у неволі, у ярмі,
під московським караулом у тюрмі.⁴

¹ У Андрейка: Вже більше літ двісті. У Андрейка є 6 стофок.

² У Андрейка: викликає волю.

³ У Андрейка: собою! / Хоч рада б я вийти, та.

⁴ У Андрейка: у тюрмі / під московським каравулом у ярмі.

121.

Я сьогодні щось дуже сумую (1,2,3)
Ти воскреснеш, моя Україно

сл.: В. Бобинський

Сумливо

Andante

1. Я сьогодні щось дуже¹ сумую –
про козацьку долю² згадав
і про славу оту незабутню,³
що колись я, як сокіл, літав.⁴

2. Боронив свою рідну країну⁵ –
не боявся я лютих⁶ татар –
тоді слава про мене гриміла,⁷
не посмів насміхатись⁸ яничар.

3. А тепер – все пройшло, все минуло,⁹
темна¹⁰ хмара кругом¹¹ облягла,
і на горі синам України
лиха доля¹² у гості прийшла.

4. Плачуть рідні сини України,
плачуть степ і широкі поля,¹³
і ридають рожеві квіти,
що Україна в неволю пішла.¹⁴

5. Вдарять дзвони в велику¹⁵ годину,
і в останній ми підемо бій¹⁶ –
ти воскреснеш моя Україно,
в повнім блеску¹⁷ і (в) славі своїй.¹⁸

¹ У Пастушенка і у Шморгуна: Ой сьогодні я дуже.

² У архіві Кап. Банд.: волю; у Шморгуна: про колишню долю.

³ У Вожаківського: свою незабутню; у архіві Кап. Банд., також: оту золотую; у Берві: її незабутню; у Кришука: давню не забуду; у Пастушенка: оту не забуду; у Шморгуна: ту не забути.

⁴ У архіві Кап. Банд.: як вітер гуляв; у Берві: я колись, мов той вітер буяв; у Кришука: що колись як той вихор гуляв; у Пастушенка (і у Шморгуна): я, мов сокіл, літав.

⁵ У архіві Кап. Банд.: свою неньку Вкраїну; у Шморгуна: свою рідну Вкраїну; у Берві і Кришука: Боронив я свою Україну.

⁶ У Берві: боронив від ворожих; у Пастушенка (і у Шморгуна): захищав я (і) від лютих.

⁷ У архіві Кап. Банд.: зо мною стояла; у Кришука: за нами стояла; у Берві: давня слава по світі буяла; у Пастушенка: лунала; у Шморгуна: літала.

⁸ У Вожаківського: не посмів насміятись; у архіві Кап. Банд.: нас глумить; також: нас глумити; у Берві: не посмів глумитись; у Кришука: з нас глумитись не смів; у Пастушенка і у Шморгуна: і боявся мене.

⁹ У Кришука: Що було, відбулось, перебуло.

¹⁰ У Вожаківського, Кришука, Пастушенка і у Шморгуна: чорна.

¹¹ У Кришука: усе.

¹² У Кришука: злая доля; у Шморгуна: знов неволя.

¹³ У Кришука: Плачуть, плачуть сини України, / плачуть, плачуть широкі поля.

¹⁴ Деінде: Плачуть рідні сини України, / плачуть степ і великі ліса / плачуть ті рожеві квіти, / що навік їх змарніла краса.

¹⁵ У Берві: в побідну; у Пастушенка (і у Шморгуна): Вдарить дзвін (грім) у щасливу.

¹⁶ У Вожаківського: у кровавий підемо ми бій; у Берві: і новий ми розпінемо бій; у Пастушенка і у Шморгуна: ми завзято підемо у бій.

¹⁷ У Вожаківського: сяйві; у Кришука: силі.

¹⁸ У Берві: в данній славі і в блеску давнім; у Пастушенка: і піднімешся в славі своїй; у Шморгуна: ти воскресни, моя Україно, / на кістках тих моїх ворогів.

122. Вкраїнський народе, це день твій наспів (1)

(1) Помірно

Вкра- їнсь- кий на - ро - де, це день твій на - спів, Мос -

ква тво-їх по - би - ла най- кра - щих си - нів. Нев- кри-ті ми

спа - ли в од - них со- роч - ках, не - во - лі за - зна - ли в мос -

ков - ських тю-р - мах. Вкра - їнсь-кий на - ро - де, це день твій на -

спів. Мос - ква тво-їх по - би - ла най- кра - щих си - нів. D.S.

Вкраїнський народе, це день твій наспів,
 Москва твоїх побила найкращих синів. | 2р.

Невкриті ми спали в одних сорочках,
 неволі зазнали в московських тюрмах,
 Вкраїнський народе, це день твій наспів,

Москва твоїх побила найкращих синів.

Катюги знущались [...] /ногами товкли/
 під нігті (ім) саджали горячі голки.
 Вкраїнський народе, це день твій наспів,
 Москва твоїх побила найкращих синів.

123. Український народе, час тобі наспів (2)

Помірно

у- крайн-ський на - ро - де, час то-бі на - спів, Мос -

ква то-бі по - жер-ла най - кра-щих си - нів. На - чаль-ство стрі -

ля-ло і Н - К - В - Д. пар - тій-на ко - му-на до гро-бу ве - де.

Український народ, час тобі наспів,
Москва тобі пожерла найкращих синів.
Начальство стріляло і «НКАВДе»,
партійна комуна до гробу веде.
Нераз заганяли в холодні тюрми,

за нігті саджали гарячі голки.
На цементах спали в одних сорочках,
личенька вмивали в гарячих сльозах.
Лягли твої діти, мов скошена трава,
над ними так мстилась червона Москва.

124. Під Києвом, під Крутами (1,2,3)

(1) на мелодію "Сего року сумні свята" № 125.

1. Під Києвом, під Крутами
був страшний бій з ворогами.¹
2. Вісім тисяч² на одного,
на студента молодого.
3. Всі студенти ся зібрали,
під Крутами ся не дали.
4. Вони Київ боронили,
життя своє положили.
5. Червоніє сніг на полі,
де проллялась кров героїв.³

6. Поле вкрилося трупами,
як в жнивовий день снопами.
7. А по трупах тих героїв
зайшов ворог до Кийова.
8. Ой не смійся, лютий враже,
голова твоя ще ляже.
9. Ви дівчата, всі хороші,
вишивайте хлопцям ноші.
10. Нехай ворог лютий знає,
що Україна воскресає.

¹ У Пастушенка: був бій тяжкий з москалями.

² У Пастушенка: Триста катів.

³ У Пастушенка: де пролили кров героїв.

125. Сего року сумні свята (1)

Помірно

з Ко-но-валь-ця кров прол-ля-та, з Ко-но-валь-ця кров прол-ля-та.

1. Сего року сумні свята, (2)
з Коновальця кров проллята. (2)
2. Встань Хмельницький, встань Богдане, (2)
повставайте всі гетьмани! (2)
3. Нехай лютий ворог знає, (2)
що Вкраїна воскресає. (2)¹
4. А ви хлопці молодії, (2)
куйте кулі сталевії. (2)
5. Куйте кулі накувайте, (2)

- Україні волю дайте! (2)
6. Встань Тарасе, пробудися, (2)
на свій нарід подивися! (2)
7. Як він тяжко тут бідує (2)
і по тюрмах² голодує. (2)
8. Встань Тарасе, встань Богдане, (2)
повставайте всі гетьмани! (2)
9. Най повстане тая слава, (2)
що в степу шістьсот літ спала. (2)

¹ У Шморгуна, відтак: Україна не загине, / поки світить небо сине!

² У Подуфалого ("В нас велике свято нині"): Як він тяжко тут гарує, / в ріднім краї.

126. Цього року сумні свята (2)

1. Цього року сумні свята, (2)
з Коновальця кров проллята. (2)
2. Вбили, вбили Коновальця, (2)
він навіки розпрощався. (2)
3. Прийшла вістка з Роттердаму, (2)
вивісили чорну фану. (2)
4. Ви дівчата, ви хороші, (2)
вишивайте хлопцям ноші. (2)
5. Хлопцям ноші і тризуби, (2)
Україна вільна буде. (2)

6. Встань Хмельницький, встань Богдане, (2)
повставайте всі гетьмани! (2)
7. Встань Тарасе, пробудися, (2)
на свій нарід подивися. (2)
8. Як твій нарід тут бідує, (2)
Україна³ голодує. (2)
9. Ходить босий і обдертий, (2)
Сам на себе просить смерті. (2)

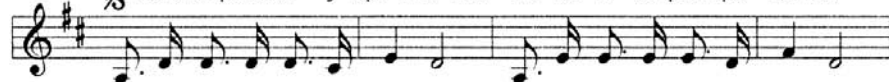
³ У Шморгуна: Як по тюрмах він бідує, / в ріднім краї голодує. Відтак: Як сміється лютий ворог, / що загинемо ми скоро.

127. Ой ти Євген Коновальцю

Помірно

Ой ти Ев-ген Ко-но-валь-цю, ти цьо-го не спо-ді-вав-ся.
що з на-ро-дом у-кра-їнсь-ким ти на-ві-ки роз-про-щав-ся.

Ой ти зем-ле, ой ти чор-на... Ой ти зем-ле, ой ти чор-на...

Ой ти зем-ле, ой ти чор-на прий-ми вож-да, не будь гор-да.

Ой ти Євген Коновальцю,
ти цього не сподівався,
що з народом українським
ти навіки розпрощався.

Ой ти земле, ой ти чорна...
Ой ти земле, ой ти чорна...
Ой ти земле, ой ти чорна
прийми вожда, не будь горда.

Прийми його! біле тіло...
 Прийми його біле тіло...
 Прийми його біле тіло,
 щоб від вітру не зчорніло.

¹ Сулим співає усюди: его.

Прийми його білі руки...
 Прийми його білі руки...
 Прийми його білі руки,
 що терпіли за нас муки.

Прийми його карі очі...
 Прийми його карі очі...
 Прийми його карі очі,
 що не спали вдень і вночі.

128.

Там далеко в Роттердамі (про Евгена Коновальця)

Повільно

1. Там далеко в Роттердамі сталася новина,
вбили наші вороженьки найкращого сина.
2. Пішов від нас рідний Батько в глибоку могилу,
Заплакала Україна, за ним затужила.
3. Не тіштеся, вороженьки, що ви Батька вбили,
ані Москва, ані ляхи не вб'ють нашу силу!
4. Не тіштеся, москалиця, що герой в могилі,
бо на нашій Україні ростуть нові сили.
5. В Україні нові сили вибухнуть вулканом,
тоді наша Україна самостійна стане.
6. Як проженем з України ворогів поганих,
тоді впадуть із Отчизни навіки кайдани.
7. Запанує в Україні наша сила рідна.
Залопоче прапор волі навіки побідно.

129.

Світить місяць над зорями

Помірно

1. Світить місяць над¹ зорями, (2)
закували нас в кайдани. (2)
2. Ми кайдани розірвемо, (2)
Україні волю дамо.² (2)
3. Дамо волю і свободу (2)
українському народу. (2)
4. Гей ви хлопці, не дармуйте, (2)
беріть кріси та й воюйте. (2)
5. Гей дівчата ви хороші, (2)
вишивайте хлопцям ноші. (2)
6. Прийшла вістка з Роттердаму, (2)
вивісили чорну фану. (2)
7. Ходить³ вістка по Україні, (2)
вбито вожда на чужині. (2)
8. Сумні були наші свята, (2)
з Коновальця кров пролята. (2)
9. Ой ти земле, ой ти чорна, (2)
прийми тіло – не будь горда. (2)
10. Прийми тіло, карі очі, (2)
що боролись проти ночі. (2)
11. Встань Тарасе, пробудися, (2)
на свій нарід подивися. (2)
12. Як твій нарід⁴ тут бідує, (2)
Україна голодує. (2)
13. Встань Тарасе, встань Богдане, (2)
повставайте всі гетьмани! (2)

¹ У Шморгуна: між.

² У Шморгуна: Як кайдани розкувати, / Україні волю дати?

³ У Невмирушого: Нидить.

⁴ У Записки⁵: Як він тяжко...

130. Ци ви чули любі хлопці

1. Ци ви чули любі хлопці, (2)
що сталося у Вислоці? (2)
2. Двадцять-штири ся попало, (2)
в криміналах голодувало. (2)
3. А три друзі ся попали, (2)

на мотив "Сего року сумні свята" № 125.

- сіром земльом присипали. (2)
4. Над Вислоком ворон краче, (2)
а по селі мати плаче. (2)
5. Мати плаче і ридає, (2)
свого сина виглядає. (2)

Пісні із запозиченими мелодіями

131. Вже настала люба днина

мотив рос. пісні "Із-за острова на стере"(пор. "Пам'ятаю той березень" № 319)

1. Вже настала люба днина,
Свят Зелених другий день –
пробудилась Україна,
кайданами дзень та й дзень.

2. Не плач ненько-Україно,
кайданами не дзвони –
ми про тебе не забудем,
твої вірнії сини.

3. У Старяві є могила
в пам'ять нашого стрільця,
то ж спішімо всі вкраїнці,
честь віддаймо для борця.

4. Всі разом ми поспішали
і прапори підняли,
і вороних осіддали,
честь героям віддали.

Повстанські пісні
"Закута в кайдани"

132. Як мати закута в кайдани

Поволі

1. Як мати закута в кайдани
(чи чуєш ти брязкіт кайдан?)
як нарід голоден вона¹ плаче
від муки, терпіння, і ран.

2. Чи бачиш? – жита похилились...
ти сіяв – воно не твоє.
Як день, так і ніч ти працюєш,
а ворог із того жие.

3. Чи бачиш? – Дніпро висихає,
пороги – шуміти стають,
зозулі на дерева сідають,
недолю Україні кують.

4. Чи бачиш? – Карпати сумують –
сини їх ходять у ярмі:²
лиш вітер тихенько розносить
по полю їх пісні сумні.

5. Як мати закута в кайдани...
(чи чуєш ти брязкіт кайдан?)
Не соромно, що ходимо рабами,
за болі зневаги і ран?

6. Як були ми вдома³ – малими,
в серцях ми сказали собі:
для тебе, Вкраїно, живемо –
і волю здобудемо тобі!

¹ У Невмирушого: вна. (sic)

² У Невмирушого: що сини їх ходять в ярмі.

³ У Невмирушого: Ми були удома.

133.

Чи чуєш, мій друже юначе

Поволі

Чи чу - єш, мій дру - же ю - на - че, чи
чу - єш ти бряз-кіт кай - дан. як мат-и У - кра - ї - на
пла - че за сльо-зи. тер - пін-ня і ран?

1. Чи чуєш, мій друже юначе,¹
чи чуєш ти брязкіт² кайдан,
як мати Україна плаче
за сльози терпіння і ран?³

2. Чи бачиш?⁴ Дніпро висихає,
пороги шуміти стають,
зозулі по деревах сідають,
про долю України кують.

3. Чи бачиш? жита похилились,⁵
ти сіяв – воно не твоє,
ти мучився днями і ночами,⁶
а ворід лиш з⁷ того жие.

4. Чи бачиш? Карпати сумують,
дивлячись на ярмо синів,
а вітер тихенько по полі
розносить жалібний їх спів.

5. Вдень ворог до тебе сміється,
а ввечір в кайдани кує,
за твою цю працю гіркую,
гармати на тебе кує.

6. Ми чули ці болі ще з малку⁸
і в серці сказали собі:⁹
для тебе живемо Україно,
щоб волю здобути Тобі.

7.¹⁰ Ви сестри не плачте у неволі,
ви браття не сумуйте в чужині,
ще прийде той час, та хвилина,
ще прийдуть веселії дні.

⁸ У СпівГояша: ще малими.

⁹ У Терэф1: Як були ми дітьми малими / сказали ми в серцю собі.

¹⁰ Цей строфи нема в СпівУПА; взята з ленти Терэф1, і з листа Гояш5. У Терэф1 початок: Не плачте, ви браття українці, / не плачте, ви сестри в чужині; у Гояш5 4-ий рядок: що будуть розплати страшні.

¹ У Терэф1: ти друже козаче; У Гояш5: О мати закута в кайдани.

² У Терэф1: бренькіт; у СпівГояша, Спів УПА і у Подуфалого: той брязкіт.

³ У Терэф1: як нарід весь голодний плаче / з голоду, нужди і ран; У Гояш5: Нам сором, що звемось рабами, / а скільки терпіння і ран; у СпівГояша і у Подуфалого: за стільки терпіння і ран (У СпівГояша слідує додаткова строфа, яка повторяє перші 2 ряди 1-ої стр. а відтак: як нарід голодний ввесь плаче / від нужди терпіння і ран?.)

⁴ У Гояш5: Дивися.

⁵ У Терэф1: Дивись як жита похилились; у Гояш5: Дивися, жита похилились.

⁶ У СпівУПА, СпівГояша і у Подуфалого: ти мучивсь по днях і по ночах; на ленті Терэф1: працюєш щодня і щоночі; у Гояш5: ти мучивсь щодня і щохвилини.

⁷ У Гояш5: а ворог із.

134. Стогне в ярмі Україна

Помірно

1. Стогне в ярмі Україна
від червоних сатрапів –
руки свої простягає
до своїх синів.
2. “Сини мої, соколята,
виростати вам,
визволяти рідну неньку
з московських кайдан.”
3. Почув голос сам Бандера
в далекім краї,

крикнув: “Алярм, хлопці мої –
Збирайте сотні!

4. Смертним боем ми зустрінемо
окупантів москалів –
визволити Україну
вже найвищий час наспів!
5. Аж тепер ти, Москво клята,
мусиш дати звіт
за той цвіток України
що топтала триста літ.”

135. Чом так сумно не весело

Помірно

1. Чом так сумно не весело
по всій нашій Вкраїні?
Покидають наші села
наші хлопці молоді.
2. Покидають рідні села,
покидають родину,
а самі ідуть шукати
в темні дебри хатину.
3. В тій хатині не весело,
кругом неї тишина –
вивезли мені родину,
я остався сирота.

4. Україно, Україно,
в тебе доленька лиха¹ –
вигання москаль з хати
молодого² юнака.
5. Україно, Україно,

¹ У Бориса: Україно, моя нене, / твоя доля вже така.

² У Бориса: українця. Після цієї строфи додана ще така: Вигання, вигання, / та вже довго не буде: / наша славна Україна / собі волю здобуде!

ти вмиваєшся¹ в крові,
та й за тебе, Україно,
мучимось у лісі.²

¹ У Бориса: купаєшся.

² У Бориса: а ми мучимось в тюрмах - / самі хлопці молоді.

6. Приснив ми ся сон дивненький,
що я дома³ ночував...
пробудився - а я в лісі...
щей сумненько заспівав.⁴

³ У Бориса: вдома.

⁴ У Бориса: пробудився у неволі, / встав та й гірко заплакав.

136. Світить місяць, світить ясний (1)

на мелодію "Ой у лісі між соснами" (1) № 439.

1. Світить місяць, світить ясний,
світить ясних дві зорі,
а ми мучимось у лісі,
самі хлопці молоді.

2. Приснив ми ся сон дивненький,
що я дома⁵ ночував...
пробудився - а я в лісі...⁶
Встав, та й гірко заплакав.

3. Україно, Україно,
ти купаєшся в крові,

⁵ У Бориса: вдома.

⁶ У Бориса: пробудився у неволі.

4. Україно, моя нене,
твоя доля вже така -
виганяє москаль з хати
молодого юнака.⁸

5. Виганяє, виганяє,
та вже довго не буде,
наша славна Україна,
самостійною буде!⁹

⁷ У Подуфалого: мучимось. У Бориса: мучимось (в тюрмах).

⁸ У Бориса: українця-юнака.

⁹ У Бориса: собі волю здобуде.

137. Занесло тебе снігом, Вкраїно Замело тебе снігом, Вкраїно

Помірно

За-нес-ло те-бе сні-гом, Вкра-ї-но. за-ку-
ри-ло ім-лу си-ви-но-ю, мов по ма-те-рі ді-ти під
ти-ном, так го-ло-сять віт-ри над то-бо-ю.

1. Занесло¹ тебе снігом, Вкраїно,
закурило імлу сивиною,²
мов по матері діти під тином,
так голосять вітри над тобою.³
2. Занесло, занесло, закурило,
занімів у тузі небосклін –
не повернем у рідні хати,

¹ У Кришука: Замело.

² У Кришука: закурило і поле і гай; далі як у л. 3-4 третій строфи: о сліпа, немолімая сило, / ти міцніша за смуток і жаль.

³ У Кришука ці 2 рядки входять у 2-гу строфу: Ні сліду, ні дороги степами, / вже не видно верхів'я дібров... / Як по мамі дітки під тинами, / так голосять вітри над тобов.

не побачимо рідних сторін.

3. Занесло, занесло, закурило,
непроглядну, засніжену даль –
ой тяжка, невловима сило,
ти підліша ніж смуток і жаль.
4. Машеруємо ніччю снігами
у карпатській своїй стороні –
нам вклоняються рідні смереки,
а кругом все село у вогні.
5. Хоч важка і нестерпна дорога,
та надія туди нас веде,
де в убогій селянській родині
пісня-туга нас кличе, нас жде.

138.

Горять вогні, моя Вкраїно

1. Горять вогні, моя Вкраїно,
могили стогнуть на полях,
і рідні села у руїнах,
а нарід гине по тюрмах.
2. Забрали сина разом з батьком,
а маму вивезли в Сибір,
дочку мордують у в'язниці,
спалили діда на вогні.
3. І ходять, плачуть бідні діти,
самі осталися без рідні,
- голодні, босі і обдерті,
і просять хліба по селі.
4. Так виглядає Україна
в червоному царстві СССР:
нужда, неволя і руїна,
і зойк братів, і плач сестер.
5. З могил, із крові, із руїни
ростуть герої молоді,
які не хочуть покоритись
катам червоним у Кремлі.

Чотири вороги

139.

Війна, війна - весь світ воює

Ходою

Вій-на, вій - на — весь світ во - ю - є, лиш у-кра -

їн - ські - ї бра - ти не ма - ють рід - но - ї ха -

ти-ни — їх по-не - во - ли-ли ка - ти, не ма-ють ти.

1. Війна, війна - весь світ воює, лиш українській брати не мають рідної хатини – їх понесли кати.
2. На нашу неньку Україну прийшло чотири вороги: ляхи прокляті і мадяри, німецькі шваби і кати.
3. Пропало три ворожі сили, а ще¹ четверта пропаде, і незадовго² з України вона в Московщину втече.³
4. А ви спіть, друзі, спіть спокійно, в котрім бою вже полягли, щиро боролись за Україну, її⁴ діждатись не могли.
5. Вам похорони не справляли, ніхто в могилу не складав, а тільки ворон, опівночі, вам карі очі випивав.
6. Карії очі, чорні брови, личко біленькеє клював,⁵ а у вишневого садочку хтось стиха плакав і ридав.
7. То плаче, тужить, стара мати, то плаче мила, сестра, брат, що⁶ вже не вернеться до дому, бо розстріляв червоний кат.
8. Не плач старенькая матусю, не плач дівчино молода, бо він поляг за Україну, його прийме сира земля.

¹ У Невмирущого вар. Г:25: та щей.

² У Невмирущого вар. Г:25: незабаром.

³ У Невмирущого вар. Г:25: в Московщину вона втече.

⁴ У Невмирущого вар. Г:25: за Вкраїну, та її.

⁵ У Невмирущого вар. Г:25: і личко білее клював.

⁶ У Невмирущого вар. Г:25: бо.

140.

В Закарпатті радість стала

на мелодію «Як настала доля чорна» № 495.

1. В Закарпатті радість стала, та радість стала, та гей!
Україна нам⁷ повстала, та нам повстала, та гей!
Приспів: Приказ строгий: в право глянь!⁸
Там скачуть карі коні,
там грають скоростріли,⁹
б'ють шаблями в право, в ліво,
щоб серце не боліло, та гей!
2. А¹⁰ мадяри наступали, та наступали, та гей!
Україну нам забрали,¹¹ та нам забрали, та гей! *Приспів...*
- 3.¹² А їм Польща помагала, та помагала, та гей!
Диверсантів посилала, та посилала, та гей! *Приспів...*
4. Як червоні визволяли, та визволяли, та гей!
Нас у Сибір висилали, та висилали, та гей! *Приспів...*
5. Нас у Сибір засилали, та засилали, та гей!
І по тюрмах катували, та катували, та гей! *Приспів...*

⁷ У Олійника: там.

⁸ У ПісніУН: Приказ: "Струнко! В право глянь!

⁹ У Олійника: барабани.

¹⁰ У ПісніУН: Як.

¹¹ У ПісніУН: Україну здобували.

¹² У ПісніУН 3 стр. така: Сотник Гузар в бій вступає... / Україну захищає...

6. А як німці визволяли, та визволяли, та гей!
З нас кожухи постягали, та постягали, та гей! *Приспів...*
7. Як німці нас визволили, та визволили, та гей!
Ставку м'яса наложили, та наложили, та гей! *Приспів...*
8. Ти німото, біда чорна, та біда чорна, та гей!
Замкнув млини, побив жорна, та побив жорна, та гей! *Приспів...*
9. Годі, хлопці, дармувати, та дармувати, та гей!
Та й підемо воювати, та воювати, та гей! *Приспів...*
10. А як будем воювати, та воювати, та гей!
То будемо волю мати, та волю мати, та гей! *Приспів...*

Пройдуть ці зрізні хмари

141.

Ой Лецівко, Лецівочко *Лецівська коломийка*

Помірно

Ой Ле-ці-а-ко, Ле - ці-воч-ко, се-ло на-ше ми-ле—

за-спі-вай-мо, при-га-дай-мо, як нас ви-во-зи-ли.

Об-сту-пи-ли на-ші го-ри ста-лін-ські бан-ди-ти.

Під-па-ли-ли на-ші ха-ти— що бу-ло ро-би-ти?

Ой Лецівко, Лецівочко,
село наше миле —
заспіваймо, пригадаймо,
як нас вивозили.

Обступили наші гори
сталінські бандити.
Підпалили наші хати —
що було робити?

Горить у вогні церковця,
дзвіниця згорає —
а народ, у тяжкім смутку,
на снігу ридає.

Заплакали старі діди,
і діти маленькі —
а ми в Сибір поїдемо,
такі молоденькі.

А ми в Сибір поїдемо,
та й не боїмося —
за рік, за два, за чотири,
домів вернемося.

Не страшні нам тяжкі
муки,
не страшна руїна —
з того попелу повстане
вільна Україна!

142.

Ой заросли всі дороги

Ой за - рос - ли всі до - ро - ги та тра - ва - ми.

де хо - ди - ли на - ші пол - ки з хо - руг - ва - ми.

Ой за - цви - ла, по - сте - ли - ла - ся о - та - ва.

де рос - ла тай про - цві - та - ла на - ша сла - ва.

1. Ой заросли всі дороги та травами,
де ходили наші полки з хоругвами.
Ой зацвила, постелилася отава,
де росла та й процвітала наша слава.
2. Ой зашуми вітровіє: "Що чувати?"
Здеревіли гаківниці та й гармати.¹
А шляхами, де йшли стрільці молоденькі,
там панують, маширують воріженьки.
3. Задзвонили сумно дзвони, заридали,
вже ми свою славу волю поховали:
поховали в темних ярах, в темних борах
та по тюрмах чужинецьких, по таборах.²

¹ Від Камінської²: "Пам'ятаю від свого батька, який був в УГА і співав такі слова: 'Ой не шуми вітрові, там чувати / де ревіли гаківниці та гармати.'"

² Текст за Камінською². У Крищука 3-тя строфа така: Надлетіла ластівочка ген зі сходу / та й принесла дивну вістку для народу: / шебетала, що скінчилася руйна - / встане, встане слава, вільна Україна.

IV. Повстанський Світогляд

До-повстанські пісні

143. Вже час, вже час, народе встань! (1)

слова і мелодія М. Бігуна (написані в тюрмі)

Маршово

(1)

Вже час, вже час, на - ро - де встань! Дик - туй во - ро -

гам тут Вкра - ї - ну! Си - ни вже тво - ї в бій го - то - ві сто -

ять, бо ор - ли кай - да - нів но - сить не хо - тять, бо гань - ба, кай -

да - ни — не нам — не нам — а смерть ка - там.

1. Вже час, вже час, народе встань!
Кінець ворогам України!
Сини вже твої в бій готові стоять,
бо орли кайданів носить не хочуть,²
бо ганьба, кайдани³ — не нам, —
не нам — а смерть катам.
2. Ось вдарить грім з грізних гармат
і кров нам до пімсти заграє:
за плями тризуба, за нужду й тюрми,
за сміх святотатський, за предків кістки,⁴
бо ганьба, кайдани — не нам, —
не нам — а смерть катам.
3. Не зломить нас найтяжчий⁵ меч,

не здурить братерства облуда.⁶
В повітрі, у полі, на морі й землі⁷
знесемо⁸ всі сили ворожі самі,
бо ганьба, кайдани — не нам, —
не нам — а смерть катам.

4. Нехай на нас здійметься світ —⁹
Ти встанеш¹⁰ із нашої волі,
свята спадщина¹¹ наших предків-борців,
передана в болях і муках братів,¹²
Україна¹³ соборна, вільна,
могуча¹⁴ і грізна.

⁶ У «Вперед»: Не зможе нас найтвердший меч, / не здурить найтвердша облуда.

⁷ У Гладилівича: У полі, у морі, в воздуху, в землі.
У Подуфалій: В повітрі, на морі і рідній землі.

⁸ У «Вперед» і Подуфалій: зметемо.

⁹ У «Вперед», Бервещького, Подуфалій і на плиті
Мамо: Нехай на нас іде весь світ.

¹⁰ У Бервещького: ми скинем.

¹¹ У «Вперед», Подуфалій і Мамо: спадщина.

¹² У «Вперед», у Бервещького і Мамо: передана в
болях і муках катів. У Подуфалій: синів.

¹³ У «Вперед», і на плиті Мамо: Україно.

¹⁴ У «Вперед», у Бервещького і Мамо: могутня. У
Подуфалій: Україно Соборна, одна, вільна.

¹ У Гладилівича: Диктуй ворогам тут Вкраїну!

² У «Вперед», Подуфалій і у Бервещького: Вже
зброю до бою сини підняли, / бо пут вже
носити не хочуть орли...

³ У «Вперед» і Подуфалій: бо ганьба й кайдани;
у Бервещького: бо ганьба кайданів.

⁴ У «Вперед» і Подуфалій: за глум над Тризубом
повстанемо ми / за сміх святотатський над
предків кістками...

⁵ У Подуфалій: Не зломить нас найтвердший.

144.

Ми сини могутньої країни

Не поспішаючи

Ми си-ни мо-гут-ньо-ї кра-ї-ни, ми жит-тя, рух і сміх,
 нам свя-то-ю сла-ва У-кра-ї-ни й до-ля низьких стріх. На-ша ма-ти
 Січ ста-ро-го Лу-гу. Бать-ко наш дід Дні-про, на-ше гас-ло
 це ко-заць-ке "пу-гу"— ну-мо всі гур-том! ну-мо всі гур-том!

1. Ми сини могутньої країни,
 ми життя, рух і сміх,
 нам святою слава України
 й доля низьких стріх.
 Наша мати Січ старого Лугу,
 батько наш дід Дніпро,
 наше гасло це козацьке "пугу" —
 нумо всі гуртом!

2. Ми калину йдемо піднімати,
 хмари геть проженем,
 ясне сонце волі зустрічати
 дружно всі підем.
 Ясне сонце сходить вже у лузі —

гей, вставай з сонних пут.
 Ми умрем, а не здамося нарузі —
 розторощим кнут!

3. Нам пожари не страшні, народе,
 ми новий, славний рід,
 в нас огонь завзяття й серце горде —
 сміло всі вперед!¹
 Наші предки — побратими з Лугу,
 стежать нас — нумо, час!
 Станьмо в лаву — вже лунає "пугу":
 Нарід кличе нас!

¹ У Бєрвєцького: вперед.

145.

Заспіваймо пісні

О. Нижанковський

Помірно

За-спі-вай-мо піс-ні, то-ва-ри-ші мо-ї, за-хо-вай-мо жур-

Заспіваймо пісні, товариші мої,
заховаймо журбу на самім серця дні.

Заспіваймо пісні, товариші мої,
на журбу ворогам, на радість Вітчизні.

Скиньмо смуток з душі, любі товариші,
заспіваймо пісні на розраду собі.

Заспіваймо пісні...

Пом'янім Тараса, славного Кобзаря,
що неволю терпів за свій люд від царя.

Заспіваймо пісні...

Та згадаймо давну¹ нашу бувальщину,
наших славних борців за рідну Вітчизну.

Заспіваймо пісні...

¹ У Бєрєвєцького: дивну.

146.

Через Київ на Україну

Помірно

1. Через Київ на Україну битий шлях біліє,
як згадаю, милий друже, то аж серце мліє.
2. Руйнували, плундрували прокляті чекісти,
знущалися над народом кляті комуністи.
3. З церков наших поробили театральні салі,
ой не даймось над собою так знущатись далі.
4. Однак кожний лицар славний козацького роду,
ми підемо за Україну з ворогом до бою.
5. Рідний Київ відберемо – він стане могутий,²
українці усміхнуться над Дніпром ревучим.

² Може: могутим?

147. В Карпатах сум і жаль настав (1)

Маршово

В Кар- па- тах сум і жаль на- став, бо во- рог знов вже
 бат- ьків- щи- ну взяв, зіт - хан- ня, про- клін не- сєть- ся з гір до гір - гу-
 ля - є ор- да во - ро - гів, —гів.
 Вар. 1) 2)

1. В Карпатах сум і жаль настав,
бо ворог знов вже¹ батьківщину взяв,
зітхання, проклін несеться з гір до гір –
гуляє орда ворогів.
2. І Тиса журно клекотить,
ліс на Говерлі жалібно шумить,
несуть нам кати вже волю² на багнетах
і ллється кров у потоках.
3. А сірим шнурком Січ іде,
січовиків у бій святий веде.

¹ У Подуфалого: бо знову ворог.² У Подуфалого: кати несуть ярмо нам

І стогнуть, гудуть твердії шляхи биті –
несуть вже волю Україні.

4. Розіб'єм наших ворогів:
всіх москалів і всіх ляхів,³
воскресне всім нам люба батьківщина –
нам наша славна Україна.⁴
5. Наш цвіт народу і краса,
що справжню волю нам усім несе,
до зброї всі козацькі діти
з кличем: "Слава Україні!"

³ У Подуфалого: Москву, мадярів, румунів, ляхів.⁴ У Подуфалого: наша славна мати – Україна.

148. В горах сумний час настав (2)

1. В горах сумний час настав,
мадяр знов нам батьківщину взяв,
зітхання, проклін несеться з гір до гір –
хай згине банда ворогів.
2. Клич лунає: Вперед, брати!
Наступають на нас кати,

несуть нам кати неволю на багнетах
і ллється кров у потоках.

3. Сірим шнурком Січ іде,
січове військо в бій святий веде,
воскреснеш ти знов, моя ти батьківщино,
наша славна Україно.

149.

Крізь хмари

Маршово

Крізь хма-ри, крізь бу-рі, крізь го-ри за-вад, у
здви-зі гар-то-ва-нім, з піс-не-ю в лад, з три-зу-бом на жов-то-бла-
кит-но-му тлі йде-мо ми до сла-ви не-злом-ні в бор-ні за
во-лю і пра-цю в дер-жа-ві сво-ій.

Крізь хмари, крізь бурі, крізь гори завад,
у здвизі гартованім, з пісню в лад,
з тризубом на жовто-блакитному тлі
йдемо ми до слави незломні в борні
за волю і працю в державі своїй.

Ніщо нас не спинить, лунає наш клич,
най буде Україна свободна на вік!
З Кубані до лемків держава одна:
міцна, незалежна, соборна, ціла. (2р.)

150.

Гей, хлопці-молодці (1)

з репертуару в'язнів мордовських концтаборів

Гей, хлопці-молодці, сідайте на коні,
черпніть для охоти вина.
До боку шабляки, поводдя у руки,
на ноги сталеві стремена.

Чи в нас не та сила, що в батьків бувала?
Чи в нас не та люлька в зубах?
Чи в нас нема коней у степу широкім?
Чи вогонь у люльці погас?

мел. як у слідуєчій пісні

О люлька-голубка горить, не згасає,
палить вражі замки кругом.
Нехай ворог знає, нехай пам'ятає
знущатися над козаком.

Не гнути нам спину, козацькою спину,
під лютим ворожим ярмом.
Не нюхати диму з нещасного краю,
що в'ється довкола кругом.

151.

Ви хлопці молодці (2)

сл.: С. Руданського

В темпі маршу

Ви хлоп-ці мо-лод-ці сі-дай-те на ко-ней, чер-

Ви хлопці молодці сідайте на коней,
 чергніть для охоти вина —
 добудьте шаблюки, повіддя у руки,
 на ноги сталіні стрімена.

А люлька-голубка горить, не згасає,
 палить ворожі замки кругом —
 нехай ворог знає, нехай пам'ятає,
 як знущатися над козаком.

Чи в вас не та сила, що в батьків бувала,
 чи в вас не та зброя в руках?
 Чи в вас нема коней, у степу широкім?
 Чи в вас огонь в люльці погас?

Ой хлопці-молодці, сідайте на коней,
 а ви отамани — вперед.
 Здобудемо Київ — це наша столиця,
 а ми — український народ.

152. Не плакати нам (1)¹

сл.: Іван Д***²

муз.: П. Кишакевич

текст як у слідуєчій пісні, але строфи чотирирядкові.

Vivo

¹ Кришук подає джерело: Співаних Українських Січових Стрільців, Відень, 1918 р., ст. 6. Текст збережено за оригіналом. (Тут 4-рядкові строфи.)

² У Андрейка №541, ст. 354, подані автори — слів: Іван Д***, музики — Кишакевич. Тут строфи чотирирядкові.

Не плакати нам (2)

сл.: Іван Д***

нар. варіант

(2) В темпі маршу

1. Не плакати нам і сльози не лить,
не нам козакам те діло робить.
2. Хай¹ плачуть ляхи, хай плаче москаль.
Здіймаймось в гору,² летімо у даль.

¹ У Кришука оба рази: най.

² У Невмирущого: у гору.

3. Не нам вже просить, не є ми³ раби,
не нам вже тужить, ми вільні сини!
4. Гей! скоро у бій! гей! скоро ідім!
Вкраїну вільну ми знову здвигнім!
5. Гей! скоро вперед! за народ-сією,
завзяття і злука розіб'ють тюрму!
6. До бою! стрільці, до бою спішім!
Вкраїну вільну ми знову здвигнім!

³ У Кришука: не ми є.

153.

Гей, там на горі

Гей, там на горі Січ іде,
гей, малиновий стяг несе.
А краска стягу — жовтий
цвіт,
на синім полі, мов блакить.

Гей, як скала ми є тверді,
поляжем в бою — не в ярмі,
бо хоч малі ми дітлахи,
боротись вчили нас батьки.

Як ми підемо в боротьбу,
за Україну, свободу,
і присягаєм: Не помрем,
поки кайданів не порвем!

154.

Поклін тобі, Тарасе

на мотив "Як з Березан до Кадри"

Помірно

Поклін тобі, Тарасе,
за твої праві труди —
про тебе рідний нарід
ніколи не забуде.

То наша перемога
і вірная присяга,
відвертая розмова
і битва і відвага.

Ніколи не забуде
про твої заповіді —
чого батьки не зможуть
то сповнять їхні діти.

І жодна людська сила
її не переможе,
бо наше діло праве
і Бог нам допоможе!

155.

Хто живий, устайвай

З вогнем

Хто живий, устайвай — плуг на меч прокувай,
на Україну вже трубить Богдан!
До борби, до борби кличе голос труби —
люд встає від Кавказу по Сян!
Наш народ-великан на ляха й москаля
в бій піде і поборе в борбі!

Від Кавказу по Сян — українська земля,
землю сю відберемо собі!
Від Кавказу по Сян лиш один буде лан:
його власником — нарід цілий!
Спільна праця і край, блисне воля і рай —
України вінець золотий.

156. Єднаймося, брати-галичани

Урочисто

Єд- най-мось. бра - ти-гали- ча - ни — не час на роз- до-ри, не час.

Бо нам ще ве - лик - день на - ста - не, і до-ля всім- неть-ся до нас!

Єднаймося, брати-галичани —
не час на роздори, не час.
Бо нам ще великдень настане,
і доля всімнеться до нас!

Почули се орли в широком степу,
гарматний стріл заgrimів...
І жовтоблакитні прапори
замаять наш Київ і Львів.

Від Чорного моря до синіх Карпат —
одна нероздільна родина,
без панства, без рабства, і зрад —
одна самостійна Україна.

Тоді усміхнеться Україна
і вільне козацтво і Січ.
І знову та слава засяє,
засяє понад цілий світ.

157. Понад Тисою мчаться тіні
ПІСНЯ ГІР

Понад Тисою мчаться тіні
гордих легінів вперед —
вірні сини гоцулики
на чолі січових чет.

Линуть легіні по хижих —
слухай як серця (їх) б'ють...
бо вони всіх розбудили
і заснути не дадуть.

Не скують вже їх кайдани —
бо тіла їх вже мертві,
постаті їх як ікони
чисті духом і святі.

Як лиш смеркне — то з Ясиння
линуть на верхи Карпат
в Закарпатській Україні
попід стріхи бідних хат.

Не заснуть вони вже гожі,
не допоможе жоден гнет,
ані підла чеська зрада,
ні ворожий меч-багнет.

То ж згадайте, рідні браття,
про геройські вчинки їх —
як полеглих за Вкраїну,
за свободу рідних гір!¹

¹ Може: стріх.

158. Жовтоблакитний стяг

Урочисто

Жов-то-бла-кит-ний стяг над на-ми ся-є. ви-со-ко ли-не він до

яє-них зір. На ньо-му три-зуб зо-ло-том сі-я-є. щоб нас з'єд-на-ли всі до-

1. Жовтоблакитний стяг над нами має,¹
високо лине він до ясних зір.
На ньому тризуб золотом сіяє,
щоб нас з'єднати всіх з долин і гір.²

Приспів:

Хто живий — вставайте в бія до перемоги
За Україну-неньку, за народ, життя.³
О краю наш рідний, став сонце погідний,
ми твої невтомні молоді борці.

2. Хвилює море, гори багрянють,
несеться волі подих по степах.
Вороги наші скоро⁴ занімують,
ми йдем до бою на⁵ визвольний шлях.

Приспів...

3. Хай лютий ворог сипле бурі-громи,
хай сунуть лавою на нас —
за прапор битись будем без утоми,
бо шал у грудях не погас.

Приспів...

¹ У Бєрв2: сяє.

² У Бєрв2: щоб нас з'єднали всі долини гір.

³ У Подуфалій3: за народний стяг.

⁴ У Подуфалій3: червоні банди хутко.

⁵ У Бєрв2: за.

159.

А в неділю рано

Помірно

1. А в неділю рано, в четвертій годині,
приїхав Петлюра на новій машині.
2. Приїхав Петлюра та став говорити:
Ой зле ж вам тут люди на Україні жити.
3. "Чи ви хлопці спали, чи ви в карти грали,
що вашу Україну вороги забрали?"
4. "Ми, батьку, не спали, і в карти не грали,

А ми, молодії, нічого не знали."

5. В понеділок, рано, ще сонце не сходить,
українське військо з окопів виходить.
6. Окопи, окопи, ми вас будували,
прийшла та година, й ворогам віддали.
7. Ми вас будували через цілу зиму,
вороги забрали за одну годину!

160. У неділю рано, ще сонце не сходить (1)

Ходом

у не - ді - лю ра - но, ще сон - це не схо - дить.

зі - брав во - рог вій - сько та й до нас під - хо - дить.

у не - ді - лю ра - но, ще сон - це не схо - дить,

зі - брав во - рог вій - сько та й до нас під - хо - дить.

1. У неділю рано, ще сонце не сходить, зібрав ворог військо та й до нас підходить.
2. В неділю в полудне сонце ся крижує українське військо окопи готує.
3. В неділю під вечір сонце ся сховало, українське військо окопи лишало.
4. Окопи, окопи, жаль вас покидати, як вас було тяжко в землі будувати.
5. Ми вас будували через цілу зиму, а тепер лишаєм за одну хвилину.
6. Чи ви, хлопці, спали, чи ви в карти грали, що ви Україну ворогам віддали?
7. Ані ми не спали, ані в карти грали, тільки ми команди доброї не мали.
8. Першая бригада була підмовлена, другая бригада була підкуплена.
9. Третя бригада добре воювала, четверта бригада пила та й гуляла.
10. Тернопіль забрали, а Львів оточили, а під Перемишлем голови зложили.
11. Там під Перемишлем висока могила, там в ній спочиває вся стрілецька сила.

161. Вже весна воскресла, трави зеленіють (1)¹

В темпі маршу

Бже вес - на вос - крес - ла, тра - ви зе - ле - ні - ють.

вже вес - на вос - крес - ла, тра - ви зе - ле - ні - ють.

1. Вже весна воскресла, трави зеленіють.
2. Там на Закарпатті могили чорніють.
3. Могили чорніють свіжо висипані.²

¹ Співається також без повторень (2 рядки на мелодію), або також 2 рядки у строфі, 2-ий повторяється..

² У Невмирущого вар. Г:24: сімжі висипані.

4. Там лежать січовці за недолю дані.¹
5. Боролись завзято не було різниці.
6. Жінки брали коси, мужчини рушниці.
7. Боролись завзято, та й не стало сили.
8. Трупн вкрили землю,² кров потоком плила.³
9. Молоді дівчата рани завивали.
10. Українських стрільців в шпиталь відсилали.⁴
11. В шпиталь відсилали,⁵ в шпиталі лічили.
- 12.. Своїх товаришів,⁶ що їх поранили.
13. Що їх поранили гострими кулями.⁷
14. Не один заплакав гіркими сльозами.
15. Українські сльози на дармо не впали.
16. Таки Закарпаття мадярам не дали.
17. Ви гори Карпати рівняйте з долами.
18. А ми браття й сестри підем їх слідами.⁸

¹ У Бєрв2: Там лежать герої, що за волю впали.

² У Бєрв2: землю вкрили.

³ У Бєрв2: лилась.

⁴ У Бєрв2: відправляли.

⁵ У Бєрв2: відправляли.

⁶ У Бєрв2: Тих молодих стрільців.

⁷ У Бєрв2: мадяри шаблями.

⁸ У Бєрв2: А ви, браття-сестри, йдіть за їх слідами.

162. Вже весна воскресла, трави зеленіють (2)

(2) В темпі маршу

Вже весна, воскресла, трави зеленіють,
ой дана, ой дана, ой дана, ой дана

там на Закарпаттю могили чорніють,
ой дана, ой дана, ой дана, ой дана,
там лежать герої, що за волю впали, раз!

1. Вже весна воскресла, трави зеленіють,
там на Закарпаттю могили чорніють,
ой дана, ой дана, ой дана, ой дана,
там на Закарпаттю могили чорніють,
раз!
2. Чорніють могили свіжо висипані,
там лежать герої, що за волю впали,
ой дана, ой дана, ой дана, ой дана,
там лежать герої, що за волю впали,
раз!
3. Боролись завзято не було різниці,
жінки брали коси, мужчини рушниці,

ой дана, ой дана, ой дана, ой дана,
жінки брали коси, мужчини рушниці,
раз!

4. А в неділю рано сонце ся крижує,
українське військо окопи буде,
ой дана, ой дана, ой дана, ой дана,
українське військо окопи буде,
раз!
5. В понеділок рано сонце ще не сходить,
зібрав ворог військо⁹ та й до нас підходить

⁹ На ленті Тереш.5 дехто співає: зібралось військо.

ой дана, ой дана, ой дана, ой дана,
зібрав ворог військо та й до нас підходить,
раз!

6. Окопи, окопи, жаль вас покидати,
так вас було тяжко в землі¹ будувати,
ой дана, ой дана, ой дана, ой дана,

так вас було тяжко в землі будувати,
раз!

7. Не одна жертва за Україну впала,
слава Україні і героям слава,
ой дана, ой дана, ой дана, ой дана,
слава Україні і героям слава
й честь!

¹ На ленті Терэф.5 дехто співає: в зимі.

163. Зоріла золота заграва

сл.: В. Янів

Помірно

Зо - рі - ла зо - ло - та за - гра - ва, здри - гав - ся світ під зву - ки
сург. По - всюд - но за - лу - на - ла сла - ва, що нам вос -
крес - ла вже дер - жа - ва, що У - кра - ї - на вста - не з тюрм.

1. Зоріла золота заграва,
здригався світ під звуки сург.²
Широко³ залунала слава,
що нам воскресла вже держава,
що Україна встала з тюрм.
2. Гоїлися столітні рани,
бо не царив вже кволий жаж.⁴
Лежали в поросі тирані,
розірвано важкі кайдани,
стелився в майбутнє ясний шлях.
3. І знову⁵ "що це, що це" чути –
це знову наїзд диких орд.
Покаже бій, покажуть Крути,
покажуть⁶ бути чи не бути –
без війська, без своїх когорт.

4. Невже ж побідять супостати?
У відповідь паде наказ:
– Хто волю любить в ряд ставати,⁷
книжки змінати на гранати,⁸
з вогню створити⁹ славний час!
5. Нас триста шлях загородили
у Київ своїми грудьми,
життя віддали Україні,
створили другі Тернопілі.
Ми полягли, та не здались.
6. Юначе, йди скажи Україні,
що ми готові на приказ –
що ми збудуем на руїні,
нові святині і твердині,¹⁰
і в бій підемо другий раз.¹¹

² У Бєрв2: здригнувся світ, збудився зі сну.

³ У ПісніУН: Повсюдно.

⁴ Так у Записки5; у Бєрв2: віковий жаж.

⁵ У Бєрв2: Негайно.

⁶ У Бєрв2: На досвітку прийшлося збагнути / питання.

⁷ У Бєрв2: ставайте.

⁸ У Бєрв2: змінуйте на гранати.

⁹ У Бєрв2: створимо

¹⁰ У Записки5: Чужинче, йди скажи Україні, що ми готові на наказ ... нові твердині і святині.

¹¹ У Бєрв2: як нам прийде такий наказ.

164.

В сорокстретім році (1)

музика під слідуочим числом

1. В сорокстретім році ми ідемо в бій!¹
за рідну Україну,² за рідний нарід свій.³
Гей, ура, ура,⁴ ми йдем на ворога,
за рідну Україну,⁵ за рідні права!

2. Ми всі ОУНівці – хлопці молоді,
ми б'єм ляхів, комуну, за ними й
німаків.
Гей, ура, ура...

¹ У СпівГояша: В сорокстретім році ми йдемо у бій.

² У Юркевича: В сорокчетвертм році ми йдемо в бій. / за волю України...

³ У СпівГояша і на лентіГояш: за нарід свій.

⁴ Також співали: Гей, слава, слава. (Гояш). У СпівГояша: Слава, слава, слава...

⁵ У Юркевича: за волю України...; на лентіГояш: за вільну Україну.

3. І кинемо сто тисяч разом по Москві,
а решту шей мадярам, і проклятій
ляшні.
Гей, ура, ура...

4. Повстане в Києві столиця вільна,
а Степан Бандера заведе права.
Гей, ура, ура...

Переспіви

165.

В сорокстретім році (2)

Маршово

В со-рок-тре-тім ро-ці ми і-де-мо в бій за во-лю У-кра-ї-ни, за
рід-ний на-рід свій Ми в від-ді-лах У-ПА і-дем на во-ро-га, за
во-лю У-кра-ї-ни, за рід-ні-ї пра-ва! Ми —ва!

1. В сорокстретім⁶ році ми ідемо в бій
за волю України, за рідний нарід свій.⁷
Ми в відділах УПА ідем на ворога,⁸
за волю України, за рідні права!⁹

2. З нами вождь Бандера на чолі стоїть,
всі народні справи він добре стежить.
Ми в відділах УПА ідем на ворога,
за волю України, за рідні права!

⁶ У Юркевича: В сорокчетвертм році; в СпівГояша: в сорок-сьомім році.

⁷ У СпівУПА: за рідну Україну, за нарід свій.

⁸ У СпівГояша: Слава, слава, слава, / ми йдем на ворога; на лентіГояш: Гей, слава, слава, / ми йдем на ворога.

⁹ У СпівУПА: рідну Україну, за рідні права!

166. По таборах і тюрмах (1)

сл. і муз.: Р. Купчинський

вар. мел. "Не сміє бути в нас страху"

Маршово

1. По таборах і тюрмах¹
карались довгі години —
за тебе рідний краю мій,
за тебе мій народі.
2. Тухоль, Домб'є і Бересть,
Бережа і Бригідки,⁴
на слушний суд прийдуть колись⁵
як достовірні свідки.
3. І скажуть⁶ правду в очі всім —
хто нас карав без права,⁷
і буде радість замість⁸ сліз,
а⁹ замість ганьби — слава.
4. Сибірські тундри, Казахстан,
Соловки і підвали¹⁰ —
проте таборів голод ніяк
нам сили не зломали.
5. Не вбили в серці помсти зов
кремлівські кати люті.
В серцях у нас гаряча кров
показує нам путі.
6. За смерть козацьких лицарів,
за Батурина і Крути,
розплати час усім наспів
пора усіх розкути.
7. Кривава тінь наших вождів
Петлюри й Коновальця¹¹
зове у бій полки борців
з Москвою в смертний танець.
8. Клекоче грім грізних повстань:
"За зброю — всі розкуті!
Народі, за права повстань
до бою з катом лютим."
9. Розбі'єм тюрми ворожі,
замінімо в руїни,
а з крові нашої — в огні —
востресне Україна!

¹ У Купчинського: Ми по таборах і тюрмах.² У Невмирущого: Тихоля.³ У Купчинського: Домброва.⁴ У Невмирущого: Бригідки; у Бєрв: Не страшна
нам тюрма, / «Бережа» і «Бригідки».⁵ У Невмирущого: на страшний суд прийдуть
колись; у Купчинського: на слушний прийдуть
суд колись; у Бєрв: на Страшний Суд підем
колись...⁶ У Бєрв: скажем.⁷ У Купчинського: хто мучив нас без права.⁸ У Купчинського: замість.⁹ У Купчинського: і.¹⁰ У Невмирущого: підвали?¹¹ Може: Петлюра й Коновалець?

167. Ми по таборах і тюрмах (2)

сл. і муз.: Р. Купчинський

(2) В темпі маршу

- 1.¹ Ми по таборах і тюрмах² карались довгі годи,³
за тебе рідний краю наш, за тебе наш народе. (2р.)
2. Сибірські тундри, Казахстан, Соловки⁴ та підвали,
таборів драти, голодран, нам сили не зламали. (2р.)
3. Не вбили в серці помсти зов катівські муки люті,
в серцях у нас гаряча кров, показує нам пугі. (2р.)
4. Розіб'єм (ми) тюрми і Москву, замінимо в руїни,
і з крові нашої, в вогні повстане Україна! (2р.)

¹ У Бєрвєцького: строфа 1 – як тут; строфи 2 і 3 – як в попередніх номері. У Шморгуна: строфа 1 – як тут; строфи 2-6 такі: Москаль чи поляк – все одно, катюги однакові / для тебе рідний краю наш, для тебе, ти наш народе. // Комуна – це брехня Москви, перевертень Варшави / для тебе (і т.д.) ... // І Соловки ті і Сибір, Береза і Бригідки – / на суд вони до нас прийдуть як достовірні свідки. // І Соловки ті і Сибір, ГеПеУ і розстріли / не зломлять духа в нас того, що живе віки цілі. // Ми гордо здіймем грудь свою, ми з ворогом битись годні / за тебе (і т.д.) ...

² На ленті Кавун: таборах і тюрмах.

³ На ленті Кавун: страждали довгі роки; у Шморгуна: карались довгі роки.

⁴ На ленті Кавун: солонки (?)

168. То не грім заgrimів

мел. лемківської нар. пісні?

переспів «Гордоого», пров. підрай. «Рава-Ріки», (Рава-Руська?), в Карпатах.

Маршово

1. То не грім заgrimів, то не бір зашумів,¹
не столітні дуби затріщали,
то лихі вороги, на наш край дорогий,
мов голодні вовки нападали.²
2. І на нашій землі, свої хвилі брудні
гураганом важким прокотили,³
а в годину грізну,⁴ дорогу Вітчизну⁵
у пожарі, крові загопили.⁶
3. Де ж ті вірні сини, де поділись вони,
де ті лицарі грізні⁷ завзяті?...
Чом вони не встають, як один чом не йдуть,
батьківщину свою визволяти?⁸...
4. Ти⁹ злodingо трясись,¹⁰ утікай, бережись,¹¹
бо господар додому вертає!
А ти темная ніч, проходи¹² чим скоріш,
на Вкраїні¹³ хай сонце засяє.

¹ У Бєрв2, Подуфалій3 і на ленті Терєф.5: то не дзвін задзвенів.

² У Пастушенка: набігали.

³ На ленті Терєф.5: покотили; у Пастушенка: ураганом тяжким прокотили (і).

⁴ На ленті Терєф.5: і в годину важну.

⁵ У Пастушенка: Вітчизну.

⁶ На ленті Терєф.5 і у Пастушенка: у пожарах, і крові втопили.

⁷ У Немилівського: де ділись ті лицарі.

⁸ На ленті Терєф.5 і у Пастушенка: рятувати.

⁹ У Бєрв2: Гей.

¹⁰ У Пастушенка: Ти катюго, корись; у Шморгуна: Ти катюго, держись.

¹¹ У Бєрв2, Подуфалій3: чим скоріш.

¹² У Пастушенка: пропади.

¹³ У Бєрв2, Подуфалій3: Україні.

Пісні із запозиченими мелодіями

169. Україна – степ і море (1) ПОЛІССЯ

сл.: Іван Хміль

на мел. "За горою світ біленький"

Помірно

У - кра-ї - на — степ і мо - ре. У - кра-ї - на — ліс і бір!

— У - кра-ї - на в не - по-ко - рі роз- прав-ля - є лет до зір.

1. Україна – степ і море,
Україна – ліс і бір! –
Україна в непокорі
Розправляє лет до зір...
2. Слідом йди мое Полісся
Вногу з степом до Карпат!
Хай лунає рідна пісня:
"Руку братові, дай брат!..."
3. Віри може й не одної,
Але дух і кров одні! –
Очі вгору, в руки зброю –
Завтра будемо вільні...
4. Досить муки і наруги
Йдемо в бій за Рідний Край!
Об'єднавшись один з другим,
Молім – Боже помагай!

- 5.¹⁴ – Воля кожному Народу
На Прабатьківській Землі!
Всі до зброї – за Вкраїну:
Тоді будемо вільні!

¹⁴ В авторському машинописі (Полісся, 1943.), із його поправками ця строфа замінює 5-у та 6-у строфи ранішого вигляду:

стр. 5. – Воля кожному Народу
На Прабатьківській Землі!
Воля, щастя і Свобода, –
Геть від ляхів, москалів!

стр. 6. Хай проклята буде мить та
Помагати ворогам! –
Всі до зброї за Вкраїну,
А Ти Боже помагай!

(Ще раніші версії:

рядок 4 – Геть ляхів і москалів!

рядок 7 – Всі до зброї й будемо бити.)

170. Гомоніла наша Україна

на мотив «Катюша»

Маршово

1. Гомоніла наша¹ Україна, скаженів, лютився² комунар — трупи, тюрми,³ скрізь одна⁴ руїна, розходивсь⁵ червоний Сталін-цар.
2. Надаремно⁶ лютишся катюго, не згасиш⁷ ти кров'ю цей пожар, що горить вже у серцях народу —⁸ мало помсти,⁹ мало буде кар!

3. В день святий народнього повстання сипнемо героїв мільон, прийде час державного повстання — ми грудьми обставимо кордон.
4. За Петлюру, за вождів¹⁰ повстання, Коновальця пресвяту кров, за Соловки, каторгу, заслання, за ЧеКа, за плями від оков —
5. вже стає, з великої руїни, під прапором реву канонад, вже встає соборна Україна:¹¹ зацвите державно-творчий лад.

¹ Так у Гриценка. Терепенко співає: громом; у СпівГояша: гомом; у Гордієнка: Гомоніла, гомоніла.

² Терепенко співає і у СпівГояша: і лютивсь.

³ У СпівГояша: тюрми, трупи.

⁴ У Гриценка: сама.

⁵ Терепенко співає: розгулявсь.

⁶ У СпівГояша: Та даремно.

⁷ Терепенко співає і у СпівГояша: заллещ; у Гордієнка: вгасиш.

⁸ У Гриценка: За Бандеру, за вожда повстання; Терепенко співає: що горить у серці за наругу; у Гордієнка: За Петлюру, за вожда повстання.

⁹ У СпівГояша: крові.

¹⁰ У СпівГояша: вожда.

¹¹ У СпівГояша: вже встає соборна Україна / (було:) під прапором реву (поправлено: у могутнім реві) канонад, / зацвите (було:) страшенна (поправлено: велика) руїна...

171. Із московського болота

на мотив «Розпрягайте хлопці коні»

Маршово

1. Из московського болота
вилетіла¹ сарана –
большевицька голота,
а на чолі – сатана.

2. Україну всю обсіли –
голод ходить по селах,
знову тюрми загатили,
знов панує чорний жак.

3. Из-за гір та з-за високих
революція гряде –
нас на ката-комуніста
командир наш поведе.

4. Не допоможе ані Сталін,
не допоможе КомСоМол –
згинє партія проклята,
Гітлер, Сталін і Хрущов.

¹ У Голяш3: налетіла.

Повстанські пісні

Заклик

172.

Відкривай нам, світе, брами (Рейдова повстанська)

Помірно

1. Відкривай нам, світе, брами –
широко-широко...
Українські це повстанці
в рейд ідуть глибоко...

2. Гей, ідемо до сусідів,
і до братів рідних:
“Ще живемо й катів б’ємо,
бийте й ви негідних.”

3. “Колгоспнику наддніпрянський,
замучений катом –

піднеси-но вище чоло,
й бий голоту, брате!”

4. “Воз’єднаний в ярмі новім,
брате з Буковини –
воз’єднайся з повстанцями,
й бий катів України.”

5. “Поляки і білоруси –
замість разом гинуть,
ну ж візьмімось усі разом
гнати зайду в спину.”

6. "Гей, словаки волелюбні,
і чехи завзяті –
з'єднаймося у повстанні
проти 'брата'-ката."

7. Відкривай нам, світе, брами –
широко-широко...

Українські це повстанці
в рейд ідуть глибоко...

8. Гей, ідемо до сусідів,
і до братів рідних:
"Ще живемо й катів б'ємо,
бийте й ви негідних."

173. Гей, готуйтесь, партизани (1,2)

(1) В темпі маршу

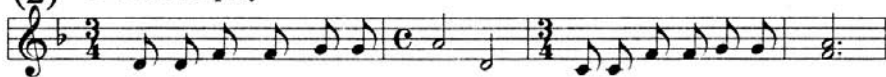

Гей, го- туй- тесь, пар- ти - за - ни, за- ки сон- це не зай- шло –

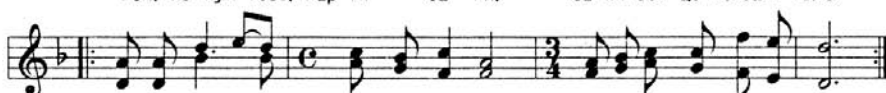

вже го- рить, го - рить пов- стан - ня: во- лі хо- чем – не яр - ма!

(2) В темпі маршу

Гей, го- туй- тесь, пар- ти - за - ни, за- ки сон- це не зай- шло –

вже го- рить, го - рить пов- стан- ня: во- лі хо- чем – не яр - ма!

1.¹ Гей, готуйтесь, партизани,
заки² сонце не зайшло –
вже горить, горить повстання:
волі хочем – не ярма!

2. Ми ідемо, а за нами
лине пісня по вітрах –
наша воля кріпша стане
з перемогою в боях.

3. Наш прапор, прапор свободи:
на блакитнім золоте...
сонце сяє, прапор має,
хто за правду – з нами йде.

4. Всі нам дали всего много –
ми віддаймо їм хоч раз,³
щоб всі знали, пам'ятали,
що Україна є для нас.

5. Ми не хочемо Варшави,
ненавидимо Москву,⁴
все чуже і нам вороже⁵
рознесемо по степу.

6. Будь здорова, рідна мати,
і прощай, бо я вже йду⁶
в партизанські загони
за Україну на війну.

¹ У ПісніУН: порядок строф – 1, 5, 4, 6, 1.

² У ПісніУН: поки.

³ У ПісніУН: Всі нам дали всього много – / а ми даймо їм хоч раз!

⁴ У ПісніУН: і не вірим у Москву.

⁵ У ПісніУН: для нас, вороже.

⁶ У ПісніУН: Ти дівчино, будь здорова, / будь здорова, я вже йду.

174. Ой, на горі, на високій

Помірно

1. Ой, на горі, на високій,
два дуби тоненькі —
там Бандера вибирає
хлопців молоденьких.
2. "Збирайтеся, мої хлопці,
на одну годину —
визволяти із неволі
нашу Україну.
3. Дайте знати, заспівайте,
та в ряди ставайте,

піднімайтеся до зброї
за святую волю."

4. "Ой ми рано ся зберемо,
дамо усім знати,
що ми хлопці, бандерівці,
підєм воювати."
5. Ой, на горі, на високій,
два дуби тоненькі —
там Бандера вибирає
хлопців молоденьких.

175. Прийшла вістка до села

Весело

Прийшла вістка до села, гея-гей...
кидай Іванé плуга, гея-гей...
Гей! Гей! Грицьку, Стецьку —
у ряди вже ставай:
кличе нас боронити
наш рідний милий край!

Чи то Славко, чи Дмитро, гея-гей...
чи «Чорнота», чи Гонта́, гея-гей...
Гей! Гей! Рідна земле —
борців хоробрих дай:
кличе нас визволити
наш рідний милий край!

Так сотні зібралися, в гаю, в гай...
курені зірвалися, в гаю, в гай...

Гей! Гей! До проводу –
спішімся з гаю в гай:
кличе нас до походу
наш рідний милий край!

Підемо дорогами, в гаю, в гай...
ти, Дніпре, порогами – грай нам, грай...

Гей! Гей! Полонини –
пахучий миром гай:
кличе нас боронити
наш рідний милий край!

176.

Ой бабуню

Ой бабуню, бабуню, відчиняй –
та скоренько партизан заховай.
Гей! Гей! Діду, діду, бабуні помагай –
ой, діду, дідусеньку – криівку замикай.

Ой бабуню, бабуню, поспішай –
та до хати стежечку замітай.

на мелодію «Прийшла вістка до села»

Гей! Гей! Діду, діду, перчику набирай –
стежечку, коло хати, перчиком посипай.

А вже біжать вороги – за слідом,
попереду собаки – за нюхом.
Гей! Гей! Занюхали перчику на стежці –
і зразу розгубились собаки на сліді!

Про обставини повстання

177.

Осінні квіти вже зісхли (1)

Зів'ялі квіти відійшли (2)

(1) Помірно

Помірно

1. Осінні квіти вже зісхли¹ зморожені вітрами,
як посіпаки нас вели глузуючи² над нами.
Приспів: О тямлю, тямлю я той час, ти плакала за мною,
і на прощання раз у раз махала рученькою.³
2. Я пам'ятаю як в той час наше село горіло,
і було чути плач дітей, а мое серце мліло.
Приспів.
3. Знайшли кати для нас тюрму де будем⁴ вікувати:
чужий нам край⁵ – скрізь вороги – а вітер свище в ґрати.
*Приспів.*⁶
4. О не радійте вороги – на сміх не вийдуть Крути!
Щоб ви знущатись так могли, Україна не допустить.
Приспів.
5. Товаришу, ти твердо стій – для нас не встид кайдани,
«Мужність твоя і честь твоя» для нас мов гасло стане!
Приспів.
6. І голос помсти розійшовсь закованих в окови,⁷
і діло помсти розпичнуть Бандерові соколи.
Приспів.
7. А там у лісі, у яру, зійшлися партизани,
щоб за волю України боротись з москалями.
Приспів: Бо вже зійшла зоря ясна над нашими братами,
і розпочали бій святий з московськими катями.

¹ У Бєрв1: Зів'ялі квіти відійшли. У Голяш7: Осінні цвіти вже зісхли.

² У Бєрв1: знущаючись. У Голяш7: глузуючись.

³ У Бєрв1: Ох, тямлю... хустиною. У Голяш7: Ох, тямлю... махала ти рукою.

⁴ У Бєрв1: тут мусиш. У Шморгуна: тут будем.

⁵ У Голяш7: тут будем зимувати / чужий тут світ. У Шморгуна: тут край.

⁶ У Бєрв1 тут приспів такий: Ох, не радійте вороги, наш дух вуста вам скрутить, / нас не зламають кайдани – Україна мусить бути; у Шморгуна те саме подане як 2-га строфа, але із таким закінченням: ...Україна не допустить. У Голяш7, також як відмінний приспів: Ох, не радійте вороги, хай сміх уста вам скрутить, / нас не злякають ланцюги і дух в нас не уступить.

⁷ У Шморгуна: Помстивий Гонти дух злине / з варшавського околу.

178.

Сумні міста, сумні села

Помірно

Сум-ні міс-та, сум-ні се-ла, сум-на вся У-краї-на.

бо вже всіх нас по-ло-ни-ла та про-кля-та-я Мос-ква.

1. Сумні міста, сумні села,
сумна вся Україна,
бо вже всіх нас полонила
та проклятая Москва.

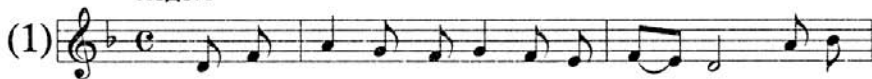
2. Аж тоді міста і села наші
тай веселими будуть,
як з нашої України
КомСоМольців проженуть.

“Якого ми роду”

179.

Нас питають якого ми роду(1)

Ходом

Нас пи-та-ють, зя-ко-го ми ро-ду і для

ко-го то-ру-єм шля-хи,— це ж то ми на вра-тах Цар-го-

ро-ду пе-ре-мож-ний свій шит під-ня-ли.

1. Нас питають, якого¹ ми роду
і для кого торуєм² шляхи, —
та ж то наші до брам Царгороду
ударяли залізні полки!³

2. Та ж то наша долоня стискала,⁴
підіймала важкого меча,⁵
аж німіла⁶ зухвала Варшава
і Суздаль зловорожий⁷ дрижав.⁸

¹ У Невмирущого вар. Г:46: з якого.

² У ЮнШлях: кладемо; У ПісніУН і у Бориса: торуємо.

³ Текст під музикою у СпівУПА: та ж то ми на вратах Царгороду / залишили побідні знаки. У ПісніУН і у Бориса: та ж то ми на вратах Царгороду / залишили побідні щити. У СпівГоляша: та ж це ми на вратах Царгороду / прибивали побідні щити. У Невмирущого вар. Г:46: це ж то ми на вратах Царгороду / переможний свій шит підняли.

⁴ У Невмирущого вар. Г:46: ширшала. У ПісніУН і у Бориса: шершана.

⁵ У ЮнШлях: рукоять переважного меча. У СпівГоляша: То ширшала побідна долоня, / як стискала залізо меча... У ПісніУН: так стискала залізного меча. У Невмирущого: і стискала залізо меча. У Бориса і у Записнику Голяша: так стискала булатного меча.

⁶ У Невмирущого вар. Г:46: що дрожала. У ПісніУН і у Бориса: що німіла.

⁷ У ЮнШлях: винувато. У СпівГоляша: мимоволі.

⁸ У Невмирущого вар. Г:46: і султан, мимоволі, дрожав. У ПісніУН і у Бориса: і султан мимоволі

3. Нас далеко у світі¹ всі знали,
ми платили всім кров'ю за кров,²
ми загарбників люто карали
і карати ми станемо знов!
4. Ми водили в Москву Сізімунта,³
і в Полтаву⁴ варяжську рать,
ми карали Росію за Суздаль,
за Москву⁵ ми ще будем карать.
5. І стоїть пограбована хата,
та в руїнах лежить Батурин...
Плаче, тужить знедолена мати
і забутий всіма Чигирин.
6. Хай горить пограбована хата,
Немізіда освятить наш чин,
ще нам пальці будуть прилипати
до насичених кров'ю мечів.
7. Хай горить пограбована хата,
хай в руїнах лежить Чигирин –
переможемо, знищимо ката,
а не вийдемо в безвість чужин!⁶
8. Ми йдемо своїм визвольним шляхом,
нас єднає великий наш чин.
Стане степ українцеві братом
і повстане новий Батурин.

дрижав.

¹ У ЮнШлях: й широко.

² У СпівУПА: пам'ятали поляглих ми кров.

³ У Невмирущого вар. Г:46: Під Москву ми водили Зигмонта. У ПісніУН: Ми водили під Москву Жигмунта. У Бориса: Під Москву ми водили Жигмунта.

⁴ У Невмирущого вар. Г:46: під Варшаву. У ПісніУН і у Бориса: під Полтаву.

⁵ У Невмирущого вар. Г:46 і у ПісніУН і у Бориса: за Базар.

⁶ У СпівГоліша: стане степ українцеві батьком, / за коронне місто – яри. У ПісніУН: стане степ українцеві батьком, / за курені-місце – яри. У Бориса: Чигирин хай палає в огні. / стане степ українцеві батьком, / і постануть в ярах курені.

180. Нас питають якого ми роду (2)

текст як у варіанті

Маршово

(2)

Нас пи - та - ють, я - ко - го ми ро - ду, і для
ко - го кла - де - мо шля - хи, — та ж то на - ші до
брам Цар - го - ро - ду у - да - ря - ли за - ліз - ні пол - ки.

181. Нас питають якого ми роду (3)

текст як у варіанті

Moderato

(3)

Нас пи - та - ють, я - ко - го ми ро - ду і для
ко - го то - ру - є - мо шля - хи. — та ж то ми на вра - тах Цар - го -
ро - ду за - ли - ши - ли по - бід - ні ши - ти.

Про настання повстанців

182. Ми сміло в бій підем

*Ми сміло йдемо у бій***Маршово**

Ми смі - ло в бій пі - дем за У - кра - ї - ну.
і го - ло - ви скла - дем за зем - лю рід - ну.

Ми сміло в бій підем¹
за Україну,
і голови складемо²
за землю рідну.

чи згинем, чи здобудем
Вкраїні волю.³

Не страшить нас тюрма,
ні муки-болі —
нам страшно жить в ярмі,
жить у неволі.

І тому прапори всі
вгору знесемо,
і клятих ворогів
ген проженемо!

Й повстане Вкраїна,
напевно повстане,
розірвемо ярма,
розкуєм кайдани.

З пісню на устах
сміло йдемо до бою,

¹ У Бєрвл: йдем у бій.² У Бєрвл: зложимо.³ У Бєрвл: і згинемо, або здобу-
демо волю.

183. Україно моя, наша мати рідна

сл.: Борис Бобинський («Бобо»)

Україно моя, наша мати рідна,
ми для Тебе життя не шкодуємо,
на руїнах в вогні, у кривавій дні
ми державу нову побудуємо!
А Бандера Степан, він усіх нас, партизан,
в бій кривавий за волю поведе,
нас не спинить ніхто: ні кати — ГеСтаПо,

ні жорстоке — червоне [...] ⁴
Ми ідемо у бій, проти сотні один рій,
проти танків — ручну гранату,
скорострілом еМГа ми б'ємо [...] ⁵
добре пражем голоту прокляту!

⁴ Може: еМВеДе.⁵ Може: ворога.

184. Ну і що ж, що прийдеться умерти (1,2)

Поволі

Ну і що ж, що прий- деть - ся у - мер - ти у по -

хід- ній ши- не- лі в жи- тах — ми у ві- чі смі- є- мо- ся смер - ті, а вми-

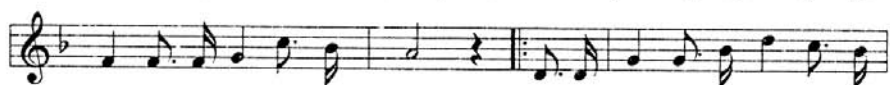
meno mosso

ра- ти прий- деть- ся лиш раз, а вми -ра- ти прий- деть- ся лиш раз.

Маршово

Ну і що ж, що прий- деть - ся у - мер - ти у по -

хід- ній ши- не- лі в жи- тах — ми у ві- чі смі- є- мо- ся

смер - ті, а вми -ра- ти прий- деть- ся лиш раз.

1. Ну і що ж, що прийдеться умерти¹3. Наша сотня ударна, залізна,⁶
наша сотня в боях — богатыр,⁷
нас тризуба веде знам'я грізне
і завзятий наш друг командир.у похідній шинелі в житах² —
ми у вічі сміємося смерті,
а вмирати³ прийдеться лиш раз.2. Ну і що ж, що хтось буде ридати,
на воротах даремно ждучи,⁴
будуть нам маршової співати
до атаки гранати, рвучись.⁵4. За потоптану честь України,
за поганьблену землю святу,
ми ідем, щоб підняти⁸ з руїни
українську державу нову.¹ У СпівУПА: нам вмерти; у Спів Голяша і у Подуфалого: як прийдеться нам вмерти.² На ленті Терэф.5: у останній шинелі життя.³ На ленті Терэф.5: а умерти; у Шморгуна: бо умерти; у Пастушенка: бо веде нас (велика мета).⁴ У СпівУПА, у Спів Голяша і у Подуфалого: Будуть нас на воротах прощати / Надаремно дівчата ждучи.⁵ На ленті Терэф.5: Ну і що ж, як буде виглядати / на вороттях дівча, плачучи, / а нам будуть

марші вигравати / в лютім бою гранати, рвучись.

⁶ У СпівУПА і у Спів Голяша: залізна ударна; у Шморгуна: пробойна, залізна.⁷ У Подуфалого: в бою богатыр; у Шморгуна: наче вир; у Пастушенка: в бою ураган (а далі: нас веде сила тризуба грізна / і завзятий наш друг отаман).⁸ На ленті Терэф.5: піднести; у Подуфалого: ми йдемо, щоб підняти; у Пастушенка: землю свою / ми ідем, щоб піднести.

185.

Ви хлопці, не сумуйте

(мел. вар.: Не плачте не журіться)

Ходом

Ви хлоп-ці, не су-муй-те, ви хлоп-ці ю-на-ки—бо
не-за-ба-ром прийд-е по-ги-биль на вра-ги. Ви хлоп-ці, не су-муй-те ви
хлоп-ці ю-на-ки—бо не-за-ба-ром прийд-е по-ги-биль на вра-ги.

Ви хлопці, не сумуйте,
ви хлопці юнаки —
бо незабаром прийде
погибель на враги.

Тарасе, рідний батьку,
ми тобі присягнем,
що рідну Україну
навіки визволим.

Ми проженем на Волгу
проклятих москалів,
і станемо на Сяні —
не пустимо ляхів.

Ви хлопці, не сумуйте,
ви хлопці молоді —
бо тюрми збудували
на себе москалі.

Ми будемо стріляти
і різати ножом,
ми з рідної України
ляхів проженем.

Повстане Україна,
все чиста без сміття,
повстане на Вкраїні
нове вільне життя.

186.

Світить місяць, світить ясний (2)

Не поспішаючи

Сві-тить мі-сяць, сві-тить яс-ний, мо-ло-дий ліс зти-ха шу-мить.
А ви лі-та мо-ло-ді-ї — як нам тут важ-ко вас про-жить?

1. Світить місяць, світить ясний,
молодий ліс зтиха шумить.
А ви літа молодії —
як важко нам тут вас прожить?

2. Довкола б'ються — війна велика:
усі советську комуну б'ють.
А наші хлопці молодії
самі охочо до УПА йдуть.

3. Гей, дівчата молодії,
як важко з вами розійтись.
Просіть у Бога перемоги —
ми ще зустрінемось колись.

4. Ми вірим свято в перемогу,
з вірою радо у бій ідем,
залитий кров'ю Україні
на руках волю й славу несем!

187. Світить місяць, світить ясний (3)

Світить місяць, світить ясний...
мов той лист ріка шумить
а мої літа молодії
як мені тяжко вас прожить.

Навкола б'ються – війна велика
наші хати цілком в огню,
а наші хлопці молодії
стають охочо до бою.

Гей дівчата молодії
як важко правді робити
та просить в Бога перемоги
ми ще зустрінемось коли.

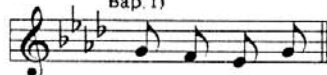
Ми вірим свято в перемогу
з вірою радо в бій ідем
залитій кров'ю Україні
на руках волю принесем!

188. Ніч минає, сонце сходить

Не поспішаючи

Вар. 1)

1. Ніч минає, сонце сходить –
Василь Шелест з нами все,
чоти, сотні і загони
він до бою поведе.
2. Знай, наїзнику неситий,
хто господар тих земель.
На Волині, в Полтавщині,
проснув вже ся батько Хмель.
3. Довбуш з Карпат обізвався –
юних легінів зове.
Поліщук у своїх борах –
кулеметами січе.

4. Ми не хочем твої Волги,
ні Варшави чи Москви,
тільки геть із України –
в свої нетра проч іди!
5. Добре знаєш де є межі –
Україна це наш край,
сиди в себе, в своїй леж –
наших земель не чіпай!
6. Ми повстанці молодії
не вагались зброю взяти –
волю для свого народу
життям власним захищати.

189. **Ходіть сюди до мене хлопці**

Маршово

1. Ходіть сюди до мене хлопці!

Я зараз вам щось розкажу:
я записався в добровольці
і разом з вами я піду.

2. Як раз ми хлопці, всі під міру,
катів проклятих поб'ємо,
за рідний край, за святу віру,
своє життя ми віддамо.

3. Здобудем, браття, Львів і Київ,
здобудем, браття, Дон і Сян,

зрадять, браття, Львів і Київ,
зрадять, браття, Дон і Сян.

4. еНКаВеДисти КомСоМольці
нехай тікають вже зовсім,
а зрадників – б'ють добровольці:
не бути на Україні їм.

5. Комуна розіб'єм як гада,
буде в нас єдність не роздор,
повстане Українська влада,
засяє сонцем наш прапор.

190. **Слухайте хлопці історію шапки**
ШАПКА ПОВСТАНЦЯ

1. Слухайте хлопці історію шапки,
з фронту привіз її батько-воєка,
з фронту німецького – самі дірки,
смушок – не смушок, а самі латки.

2. Раз повернувся тато опівночі
з темного лісу, з наганом при боці.
Тільки у хату – за ним німаки:
батька зловили, як хижі вовки.

3. Батько спокійно: "Синок, не тужи –
шапку на руки мені положи.
Жінко, не плач, я за справу помер."
"Швидше із хати!" – кричить офіцер.

4. Вже не вернувся ніколи до хати –
за рідним селом прийшлося умірати.
Тільки лишилася шапка стара –
пам'ять про батька нехай не вміра.

5. Гляну на шапку, там латка на латці,
знову пригадаю батька повстанці.
Шапка в пошані висить на стіні –
родить у серці повстанські вогні.

6. Батьківську шапку синок надіває,
за прикладом батька в повстанці
вступає.
По Волині рідній воїном літає,
ворогів неситих за батька карає!

191.

Довкола ліс шумить (1,2)

Помірно

(1)

Дов - ко - ла ліс шу - мить. і ват - ра до - го - ря - є —

мо - ро - зи по - ти - сну - ли, сні - жок вже по - лі - та - є —

Помірно

(2)

Дов - ко - ла ліс шу - мить і ват - ра до - го - ря - є —

мо - ро - зи по - ти - сну - ли, сні - жок вже по - лі - та - є.

1. Довкола ліс шумить,
і ватра догоряє —
морози потиснули,
сніжок вже політає.

2. У лісі сидимо ми,¹
зима нам не страшна,
бо б'ємо ми комуна,²
проклятого врага.³

3. В село ми не йдемо⁴ —
облави там щодня,
до армії не йдемо⁵ —
на чорта нам вона!

4. Хоч вороги лютують,⁶
ми свищемо на них,
у "кадрах ми зелених",
гущавах лісових.⁷

5. Бо дебри, ліс, кривка —
то наше є добро,
у них для України
життя збережемо.⁸

6. Як ввечорі із лісу
на засідку ідем,⁹
боятися вороги нас,
бо смерть ми їм несем.

7. Чекаємо наказу
коли підемо в бій —
за рідну Україну
підемо всі як стій.

8. Як вийдемо із лісу,
на села і міста,¹⁰
повстане Україна
могутня і вільна.

¹ У СпівУПА: Ми сидимо у лісі.

² У СпівУПА: побореми комуна.

³ Від Дашка: ляха.

⁴ У СпівГоляша: До села ми не йдемо.

⁵ У СпівГоляша: до армії не підемо.

⁶ Від Дашка: Хоч ворог наш лютує. У СпівГоляша:
Хоч большевик лютує.

⁷ Від Дашка: у гущах лісових.

⁸ Від Дашка: В лісі, в дебрі, кривки — / це наше
є житло, / бо в них ми збережемо / для України
добро. (або: життя).

⁹ У СпівГоляша: А як часом із лісу / до села
підійдем.

¹⁰ Від Дашка: Коли вийдемо з лісу, / підемо на
міста. У СпівГоляша: Тоді вийдемо з лісу, /
підемо на міста.

192. Під буйним дубом, при гвинтівці

Помірно

1. Під буйним дубом, при гвинтівці,
в глибоких думках дід сидів,
слезу ковтнув, згадавши славу
пішовших до УПА синів.
2. Найменший син – п'ятнадцять років,
просився в батька на війну.

Старий сказав, ідучи з дому:
“Малий ще сину – не візьмуть!”

3. А все ж таки пішов із батьком
в УПА найменший його син.
А нянька Господа благала
щоб повернувся хоч один.

Осудження катів

193. Ой кате, кате, що си гадаєш

Помірно

1. Ой кате, кате, що си гадаєш, маєш родину де ї сховаєш? } 2р.
2. На Україну з нев не поїдеш, і в домовину з нею не ляжеш. } 2р.
3. Ой кате, кате, глянь назад себе, як тече кровця, так буде з тебе. } 2р.
4. Бачиш як друзів наших вбивають, лиш за Вкраїну вони вмирають. } 2р.
5. Тим, хто вмирає, смерть не однака, ти ж, лютий кате, вмиреш як собака! } 2р.

Про жертви, і їм належну шану

194. Чи чуєш гук зрадливої машини

сл.: Дан Мур

Не поспішаючи

Чи чу - єш гук зрад - ли - во - ї ма - ши - ни. Що стре - пе - ну - ла зри - вом Рот - тер - дам? По - гас - ло сер - це си - на У - кра - ї - ни. Щоб спа - лах - ну - ти в гру - дях ти - ся - чам!

1. Чи чуєш гук зрадливої машини,
Що стрепенула зривом Роттердам?
Погасло серце сина України,
Щоб спалахнути в грудях тисячам!

2. На крилах туги злинь у Білогірську,
Де бій кипить, святого гніву шал.

У вільні дні народ піде на прощу,
Де смерть безсмертям стрівув генерал.

3. В горах, лісах і по карпатських схилах
Хай крок твій тихо, в святості ступа.
В їх тіні волі виростили крила,
Там сплять безсмертні лицарі УПА.

195. Ви в дні весняні положили життя

Поволі

Ви в дні вес - ня - ні по - ло - жи - ли жит - тя, на на - каз свя - тий У - кра - ї - ни. А ру - ки ді - во - чі не кла - ли квіт - тя, дру - зі не нес - ли до - мо - ви - ни. Ос - танній ці - лу - нок на ва - шім чо - лі не скла - ли ма - ту - ся ні та - то. Ні - хто не сві - тив вам сві - чок в головах дру - зі не хо - ди - ли хо - ва - ти.

Ви в дні весняні положили життя,
на наказ святий України.

А¹ руки дівочі не клали квіття,
друзі не несли домовини.

Останній цілунок на вашім чолі
не склали² матуся ні тато.

Ніхто не світив вам свічок в головах
друзі не прийшли поховати.³

¹ У Шморгуна: святої України. / Вам.

² У Шморгуна: не склали.

³ У Подуфалого: і друзі не ходили ховати (такий

Тортири і смерть не змогли вас зломить,
ви тайну забрали в могилу,
по бурнім життю ви пішли спочивать
за чесне, священне діло.

Не сурмили сурми вам марш жалібний,
не справила тризну родина...

Сповнили ви⁴ нації приказ святий,
вам вдячна за це Україна.

текст лишаємо під музикою).

⁴ У Шморгуна: Ви сповнили.

196.

Вітер віє, сонце гріє

Рухливо

Ві-тер ві-є. сон-це грі-є чор-но-зем чор-ні-є.

На тій ни-ві о-рел си-вий о-зи-ми-ну сі-є.

1. Вітер віє, сонце гріє⁵
чорнозем чорніє.
На тій ниві орел сивий⁶
озимину сіє.

2. Сіє, мріє тай гадає
на шлях споглядає,⁷
онук малий, кучерявий,
воли поганяє.

3. Дивись сину, ось могила,
іди⁸ подивися,
там спить стрілець, українець,⁹
Богу помолися.

4. Пішов внучок, подивився,¹⁰
Богу помолився:
"Спи, герою, нехай тобі
Україна сниться."

5. Так, як зараз, пам'ятаю –
біля межі скраю
він лежав там,¹¹ гірко плакав:
"Матінко, вмираю..."

6. Ніхто за ним не заплаче,
ні батько,¹² ні ненька,
тільки кров гарячу пила
земля із серденька.

7. Заревуть в степу гармати,
заб'ящать шабліюки,
тоді буде кров за кров,
а муки за муки.

⁵ У Пастушенка: Сонце світить, вітер віє; у Шморгуна: Сонце гріє, вітер віє.

⁶ У Пастушенка: сизий; у Шморгуна: дідок сивий.

⁷ У Пастушенка: Сіє, мріє про щось liebe, / думку розважає; у Шморгуна: Сіє, віє про щось мріє, / на степ поглядає / (а внук).

⁸ У Пастушенка (і у Шморгуна): "Бачиш, внучку, – он (ось) могила, / піди.

⁹ У Пастушенка: України.

¹⁰ У Конола: Пішов милий, кучерявий.

¹¹ У Шморгуна: і.

¹² У Пастушенка: не заплакав, / ні отець; у Шморгуна: ні отець.

Почесть упавшим

197.

Тихо спіть, лицарі
(на честь полеглих героїв)

слова: Т. Вільшинко

Не поспішаючи

Ти-хо спіть, ли-ца-рі - ви у-се
від-да-ли за сво-бо-ду і честь У-кра-ї -
ни; ю-них днів мрі-ї-сни, спо-ді-ван-ня
яс-ні - ви зв'я-ли-ли в і-м'я бать-ків-щи-
ни. ви зв'я-ли-ли в і-м'я бать-ків-щи-ни.

Тихо спіть, лицарі -
ви усе віддали
за свободу і честь України,
юних днів мрії-сни,
сподівання ясні -
ви зв'яли в ім'я
батьківщини.

Як герої жили -
у борні полягли -
з ворогами змагались
жорстоко.
Майорів гордо стяг
в ваших дужих руках:
ми несе́м його далі високо.

Ми з ворожих сердець
вам складемо вінець -
не прихне ваша кров
непомщена.
Присягаєм на кров!
"Батьківщина з оков
мусить бути навіки
спасена."

198.

Я бачив сам, як він упав

сл.: Василь Білос

Я ба-чив сам, як він у-пав... то
бу-ло вна-шо-му са-ду, як кров з чо-ла тек-ла до-

1. Я бачив сам, як він упав...
то було в нашому салу,
як кров з чола текла долів,
в руках тримав свій вірний кріс.
2. Як я прибіг, то він просив,
щоб я йому води приніс,
щоб кров з лица собі обмив...
тулив до серця вірний кріс.
3. Як я з водов назад прибіг,
стрільця не було вже в живих,
- на білому, як сніг лиці,
останній усміх вже застиг.
4. І поховали ми його
на цвинтарі під звук гармат...
А хоч здалека він прибув,
то був усім як рідний брат.
5. На ту могилу рік-у-рік
йду я, ідуть мої брати,
бо той стрілець за волю впав!
Йому поклін наш і цвіти.

199. Ви жертвою в бою нерівнім лягли **ПОХОРОННИЙ МАРШ**

сл.: Павло Розвій-Поле

на мелодію "Варшав'янки"

Ви жертвою в бою нерівнім лягли
З любові до свого народу.
Ви все віддали за його що могли:
І щастя, і честь, і свободу.

Не раз ви конали в в'язницях брудних.
Свій суд беззаконний над вами
катюги-судді вирікали, а ви
на смерть волочили кайдани.

А деспот гуляє на учті гучній,
Неспокій вином заливає,
А грізні слова на двірцевій стіні
Огниста рука проставляє:

"Надійде ще час, і повстане народ
У силі могутній – свободі.
Розкине усе, що гнітило його
І скаже напасникам – годі!..."

За вами борців тисячі уже йде,
на смерть і погибель готові!
Прощайте же, браття, ви чесно пройшли
Велику дорогу любові.

V. Доля повстанця

До-повстанські пісні, переспіви

200. а) В Чорне Море кров Дніпром пливе

Помірно

В Чор - не Мо - ре кров Дніп - ром пли - ве.

в Чор - не Мо - ре кров Дніп - ром пли - ве. там сі - чо - вик

там сі - чо - вик там сі - чо - вик у по - хід і - де

1. В Чорне Море кров Дніпром пливе, (2)
там січовик (3) у похід іде.
2. Там січовик у похід іде, (2)
під ним коник (3) так сумно іде.
3. Ой ти коню, коню вороний, (2)
4. Як же ж мені веселому быть? (2) –
як шляхами (3) вороги ідуть.
5. Не страшна нам в лютім бою смерть, (2)
бій приносить (3) славу, волю, честь.

200. б) Чорна хмара гомоном гуде

переспів, на мелодію попереднього варіанту

- Чорна хмара гомоном гуде, (2)
в бій кривавий (3) там УПА іде.
- Ой чого ж ти, ой ти коню мій, (2)
Ой чого ж ти (3) так засмучений?
- Попереду отаман веде, (2)
під ним коник (3) так сумненько йде.
- Як же мені веселому быть? (2)
як ярами, як ярами,
мов та хмара, вороги ідуть!

201. Повіяв вітер степовий

Сумливо

По - ві - яв ві - тер сте - по - вий — гра - ва ся по - хи - ли - ла...

Впав в бо - ю стрі - лець мо - ло - дий — дів - чи - на за - ту - жи - ла...

1. Повіяв вітер степовий¹ – трава ся похилила...
Впав в бою стрілець молодий² – дівчина затужила...
2. А був то³ хлопець молодий – його лишень кохати:
він впав як той листок сухий⁴ – повік буде лежати.
3. Летів⁵ ворон з чужих сторін тай жалібненько⁶ криче:
“Вставай козаچه молодий – твоя дівчина плаче.”
4. Заплаче мати – не одна, заплаче й чорнобрива,⁷
бо неодного козака сира земля накрила.

¹ Деінде: у степу.

² На ленті: козак; у Бориса: молодий стрілець; або: січовий стрілець.

³ У Бориса: А то був.

⁴ Деінде: немов сухий листок. У Терэф5 і у Бориса: як той сухий листок.

⁵ У Терэф5 і у Бориса: Летить.

⁶ У Терэф5: жалібно він.

⁷ Деінде: заплаче Україна; у Терэф5: його мила.

202.

На Вкраїні дзвонять дзвони

Рішуче

На Вкра - і - ні дзво - нять дзво - ни — о - сід - ла - ли

хлоп - ці ко-ней — щоб шаб-лі і ме - чі ос-три-ли і в по-хід ся

го-то-ви - ли, щоб шаб-лі і ме - чі ос-три-ли і в по-хід ся го-то-ви-ли.

1. На Вкраїні дзвонять дзвони⁸ –
осіддали хлопці коней⁹ –
щоб шаблі і мечі оstriли
і в похід ся готовили.

2. Виряджала мати сина
та й молилась Богу...
Виряджала сестра брата
в далеку дорогу...

3. Виряджала, напувала
коника в криниці,
несла зброю золотую,
шаблю та й рушницю.

4. Іди, іди мій синочку
та й не забавляйся,
за чотири неділеньки
додому вертайся.

5. Десь поїхав на чужину
та й десь там загинув,
свою рідну Україну
навіки покинув.

⁸ У Бєрв2: дзвони дзвонять.

⁹ У Бєрв2: коні.

Повстанські пісні
 Про долю повстанця, в загальному

203. Не маєм ми рідної стріхи

Не поспішаючи 1)-----

Не ма-єм ми рід-но-ї стрі - хи, в жит - ті не за -

2)-----

зна - ли у - ті - хи. В зли - днях ви - рос - та - ли, свій

3)-----

вік про-кли - на-ли, і ста-ли блуд - ни-ми людь - ми.

Вар. 1) 2) 3)

стрі - хи, в жит - у - ті - хи. В зли - кли - на-ли, і

1. Не маєм ми рідної стріхи,
 в житті не зазнали утіхи.
 В злиднях виростили,
 свій вік проклинали,
 і стали блудними людьми.

2. Нас доля по світу ганяє,
 ніде нам спокою немає,¹
 по світі мандруєм,
 аж ніг² вже не чуєм,
 бурлацька кров у нас б'є.³

¹ У Невмирушого: не дає.

² У Білевич: хоч ніг.

³ У Білевич: бурлацька кров в нас пливе.

Додаток до пісні:

2/4* бі - ди жур-би не

Ми ни-ні — тут, а зав-тра — там: дні по хви-лях ка -

зна-єм Ми ни-ні — тут, а зав-тра — там: за-руч-но так і не

ча-єм. Ми ни-ні — тут, а зав-тра — там: ра-діс-но

зна-єм. бо вдні ці - ле на-ше жит - тя ве-се-лий

все ві - та-єм. Та-ка судь - ба вна-шо-му жит-
у - сміх ма-є...

ті — що-ніч до - ро-ги шу - ка-єм. а чи прой- дем

чи не прой- дем смі - є-мось. і йде-мо впе- ред

* 2/4 варіант — для слідуєчого тексту:¹

Ми нині — тут, а завтра — там:

біди-журби не знаєм.

Ми нині — тут, а завтра — там:

і все вперед манджаєм.

Ми нині — тут, а завтра — там:

все радісно вітаєм,

і так ціле наше життя

веселий усміх маєм.

Така судьба в нашому житті —

щоніч дороги шукаєм:

а чи пройдем — чи не пройдем

ми все вперед ідем.

¹ Тексти подані — під музикою: від Білевич, на ленті; текст: від Антіна Дербіша, з «Веселого Львова». Другий вимагає 2/4 варіанту у другій фразі, при чому зберігається час чверть-ноти, а додається один такт.

204. Я бурлака, бурлакую (1,2)

(1) Не поспішаючи

Я бур - ла - ка, бур - ла-ку-ю. без бать - ка без ро - ду.

Не ма - юсь де при - ту-ли-тись — хоч з мос-та тай в во - ду.

(2) Ходом

Я бур - ла - ка, бур - ла-ку-ю. без бать - ка без ро - ду.

Не ма - юсь де при - ту-ли-тись — хоч з мос-та тай в во - ду.

1. Я бурлака, бурлакую,
без батька без роду.
Не маю де притулитись —¹
хоч з моста та(й) в воду.

2. Батько, мати на Сибірі,
з голоду вмирають.
А я вдома залишився,
волі добуваю.

3. Наган — брат мій, а кріс — батько,
а граната — мати,
Україна — це дівчина:
маю що кохати.

4. І я люблю Україну
більше як дівчину,
як прийдеться умирати —
то за неї згину.

5. Плаче мати за синами,
а сестра за братом,
а дівчина чорноброва
за своїм козаком.

¹ У Шпіндіюри: Не маюсь де притулити.

205.

Батько й мати на Сибірі

на мотив "Посадила огірочки"

Поволі

1. Батько й мати на Сибірі
з голоду вмирають...
я лишився на Україні —
волю здобуваю.

Україна як дівчина...
є кого кохати.

2. Наган — брат, а кріс — мій батько,
а граната — мати,

3. Україно, рідна ненько,
люба Україно:
я за тебе присягнувся
і за тебе згину.

206.

Ой чути, чути гарматні стріли

Маршово

І - ну пол - ки пов - стан - ців в бій і - дуть.

Вар 1)

1. Ой чути, чути гарматні стріли,¹
ой чути, чути як² ревуть:
то битим шляхом на Україну
полки повстанців в бій³ ідуть.
2. На плечах кріси, в руках гранати,⁴
коней за повіді⁵ ведуть,
як виїжджали на поле бою –
а комуністи вже їх ждуть.⁶
3. Прощає мати рідного сина,
прощає брат свою сестру –⁷
а там прощає молодий стрілець
свою кохану дівчину.⁸
4. Взяв за рученьку:⁹ “Бувай здорова,” –
а з очей¹⁰ сльози полились –
“Не плач¹¹ дівчино і не журися,
а щиро Богу помолись.”¹²
5. Виїхав¹³ стрілець у чисте поле,
йому назустріч – вороги:
“Ой кате, кате, ворожий кате,¹⁴
Ми тут на віки пропали.”
6. Гармати грають, кулі літають,
стрільці лягають – мов¹⁵ трава,
вдарил куля стрільця у¹⁶ груди,
він повалився із¹⁷ коня.
7. І полилася кров із серденька,¹⁸
і закрасила всю траву,
а його друзі¹⁹ похоронили,
і висипали могилу.
8. І поставили хрест із²⁰ берези,
а сотник напис написав:
що в цій могилі спочив навіки
молодий стрілець – партизан!²¹

¹ У Шморгуна, вар. а) і б): ревуть гармати. У Подуфалій3: як б'ють гармати.

² У Шморгуна, вар. а): та й.

³ У Шморгуна, вар. а): із України / полки бандерівців; там же, вар. б): по Україні / січовики-стрільці; у Невмирушого: січові стрільці в бій. У Подуфалій3: там битим шляхом по Україні січовики-стрільці.

⁴ У Шморгуна, вар. а): при боках шаблі.

⁵ У Шморгуна, вар. б): на поводах коней.

⁶ У Шморгуна, вар. б): Прощай мій коню, прощай вороний, / тут розійдемося мабуть.

⁷ У Подуфалій3: Прощала мати свого сина, / там брат прощав свою сестру.

⁸ У Шморгуна, вар. б): Ой там прощала та мати сина, / там брат прощав свою сестру, / ой там прощався та розлучався / стрілець з своєю дівчиною.

⁹ У Шморгуна, вар. б) і у Подуфалій3: Подав їй руку.

¹⁰ У Шморгуна, вар. б) і у Подуфалій3: а в неї.

¹¹ У Шморгуна, вар. б) і у Подуфалій3: Прощай.

¹² У Шморгуна, вар. б): може я вернуся колись. У Подуфалій3: Прощай, дівчино, ти ще молода, може я вернуся колись.

¹³ У Шморгуна, вар. б): Поїхав.

¹⁴ У Невмирушого, усюди: като.

¹⁵ У Шморгуна, вар. а) і у Подуфалій3: а кулі свищать, / бійці падають як.

¹⁶ У Шморгуна, вар. а) і у Подуфалій3: бійцеві в; у Шморгуна, вар. б): стрільцеві в.

¹⁷ У Шморгуна, вар. а): і повалився він з.

¹⁸ У Шморгуна, вар. а): І поллялася кров червона.

¹⁹ У Шморгуна, вар. б): А кров червона його гаряча / та все стікає на траву, / а друзі його. У Подуфалій3: А кров червона його гаряча / струмком стікає на траву, / а його друзі.

²⁰ У Шморгуна, вар. а) і (у Подуфалій3): І витесали хреста (і)з; у вар. б): Постановили хреста з.

²¹ У Шморгуна, вар. а) і у Подуфалій3: “У цій могилі спочив навіки / український славний партизан”; у вар. б): молодий хлопець-партизан.

207.

Покидаю я рідну Україну

Помірно

По - ки - да - ю я рід - ну У - кра - ї - ну. по - ки -
 да - ю я рід - ну - ю матъ, а сам пі - ду, не - щас - ний хлоп -
 чи - на, аж десь там на по - зи - ці - ю страж - дать.

Покидаю я рідну Україну,
 покидаю я рідную матъ,
 а сам піду, нещасний хлопчина,
 аж десь там на позицію страждать.

І дадуть ми тяженького кріса,
 і наказ¹ – ворогів побідить,
 і прийдеться мені, молодому,
 аж десь там головою наложить.

Відірве мені руку або ногу,
 і на марах мене понесуть,
 і за тії страждання і муки
 хрест дубовий на грудях положуть.

І останеться в полі могила –
 а над нею лиш зорі ясні.
 А дівчина моя, чорнобрива,
 буде плакати ночі і дні.

¹ Подано: і скажуть.

208.

Ой, покинув я вірну дівчину

(пор. «Я сьогодні від вас відіжджаю»)

Ходом

Ой. по - ки - нув я вір - ну дів - чи - ну, ой, по -
 ки - нув я рід - ну - ю матъ, а сам пі - ду, не - щас - ний хлоп -
 чи - на, аж десь там за Вкра - ї - ну во - ю - вать.

Ой, покинув я вірну дівчину,
 ой, покинув я рідную матъ,
 а сам піду, нещасний хлопчина,
 аж десь там за Вкраїну воювать.

І дадуть ми тяженького кріса,
 і на марах мене понесуть,

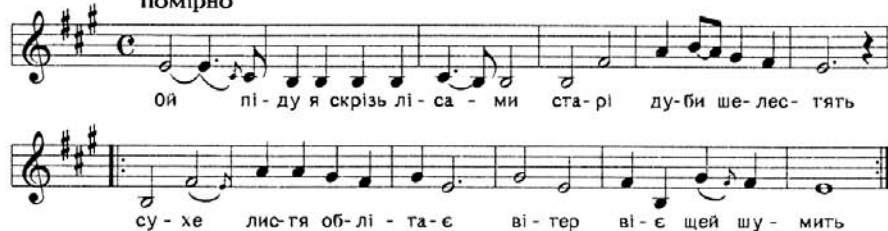
і за ту любов до Вкраїни
 хрест дубовий на грудях положуть.

І засиплять могилу землею –
 там мене вже ніхто не знайде,
 лиш спімне та заплаче дівчина –
 а могила травою заросте.

209.

Ой піду я скрізь лісами

Помірно

Ой піду я скрізь лісами –
старі дуби шелестять,
сухе листя облітає,
вітер віє щей шумить.¹

Чи йти мені даліше лісом?
Вовчої діри шукать?
На той світ мати родила,
щоб за волю пострадать.

Мої друзі п'ють, гуляють –

вони знають, що живуть;
а мені московські драти
тільки жалю завдають.

Україно, Україно,
як я тебе полюбив,
я за тебе, рідний краю,
все що мав, тобі віддав.

Віддав я своє здоров'я,
молоді свої літа,
а як прийдеться, в потребі,
то віддам своє життя.

¹ Може: вітри віють щей шумлять. (?)

Працання матері

210.

Зірвалася хуртовина

сл.: Г.К.

муз.: В. Витвицький

Маршово

Зірвалася хуртовина,
топче збіжжя на лану,
виряджала мати свого сина
на криваву війну.

“Підеш² сину, моя дитино,
у завзятий, лютий бій –
захищати³ рідну Україну,
боронити нарід свій.

“Як вернешся, сину, вквітчаю⁴

цвіт-каліною твій кріс...
не вернешся – тихо зарідаю...
хай ніхто не бачить сліз.”⁵

“Ой, вернуса, та⁶ моя мати,
як калина зацвіте –
принесу я до твоєї хати
сонце волі золоте!”⁷

⁵ У Юркевича а: щоб ніхто не бачив сліз.

⁶ У Юркевича : ти.

⁷ У Білевич: Ой, вернуса, ти моя мати, / з
столиць жито зацвіте, / а зо мною військо те
завзяте, / славу й волю принесе.

² У Юркевича : їди.

³ У Юркевича : визволяти.

⁴ У Білевич (із плити(?)): замаю.

Повстанець пращає дівчину

211. Подай дівчино ручку на прощання

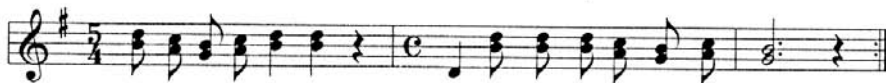
Маршово

По - дай дів - чи - но руч - ку на про - щан - ня.

мо - же ос - тан - ній вже раз — прий - шла хви - ли - на.

час і - ти до бо - ю.

му - шу спов - ня - ти свій при - казі

1. Подай дівчино ручку на прощання,¹
може останній вже раз —
прийшла хвилинка,² час іти до бою,
мушу сповнити свій приказ!³

з грудей червона кров текла рікою,¹⁰
останні слова¹¹ говорив.

2. Як ми наступали, темньої ночі,
лиш зорі де-не-де сяїли:⁴
гармати били — а ми наступали,⁵
один по другому падали.⁶

4. "Напишіть до батька, напишіть до неньки,
напишіть до любої дівчини:¹²
що гостра куля грудь мою пробила
о пів до другої години.¹³

3. Бачив я,⁷ бачив раненого друга —
він впав⁸ на землю ще⁹ живий:

5. "Напишіть до батька, напишіть до неньки,
напишіть до любої дівчини:
мене поховали у четвер раненько —
я впав за волю України."¹⁴

¹ У ЗбірУПА: прашання.

² У Подуфалого: бо прийшла хвилинка.

³ У Бєрв1: наказ. У ЗбірУПА: мушу сповнити наказ! У Білевич (із плити): мушу сповнити свій наказ!

⁴ У ЗбірУПА: Темної ночі, як ми наступали, / на небі зорі не сяїли. У «Посвіт»: Вони йшли до бою темної ночі, / а ясні зорі їм сяїли. У Бєрв1: (л. 2) з-за хмари місяць виглядав... У Білевич (із плити[?]): Ми йшли до бою темної ночі, / а (то?) зорі в небесах сяїли... У Подуфалого: Як йшли до бою темньої ночі, / а ясні зорі сяїли; у Пастушенка: Ми йшли до бою темної ночі, / а зорі де-не-де сяїли.

⁵ У «Посвіт»: вони наступали; у Пастушенка (і у Подуфалого): (а) гармати грали, а ми наступали.

⁶ У Бєрв1 і у Подуфалого: один по одному падав.

⁷ У Невмирушого: Ой бачив. У «Посвіт»: Бачив він... У Бєрв1: Ой бачив я...

⁸ У Бєрв1 і у Пастушенка: він упав. У «Посвіт» і у Подуфалого: що впав.

⁹ У Пастушенка: ледь. У Білевич (із плити[?]): він впав на землю молодий.

6.¹⁵ Не було там батька, не було там неньки,
не було там любої дівчини,
лиш товариство сумно заспівало,
оркестра жалібно заграла.¹⁶

¹⁰ У Невмирушого: річкою.

¹¹ У Пастушенка: останнє слово.

¹² У ЗбірУПА, і у «Посвіт» усюди: напиши.

¹³ У ЗбірУПА: за славу, волю України. У «Посвіт»: в бою за волю України. У Бєрв1 і у Білевич (із плити): я впав за волю України. У Подуфалого: грудь мою ранила / в бою за волю України; у Пастушенка: восьмої години.

¹⁴ У ЗбірУПА: Вмираю я за волю України — / останні слова говорив. / В неділю рано о восьмій годині / Життя він своє закінчив; у Пастушенка: що вірні друзі мене схоронили / о пів до другої години.

¹⁵ Тільки у Бєрв1.

¹⁶ У Записки5: тільки милі друзі на струнко стояли, оркестра жалібно їм грала.

212. Прощайте, ви ріднії села (1)

Ходою

(1)

Про - щай - те ви рід - ні - ї се - ла, і

ти най-до-ро-жча — про- щай... Я зав-тра до бо-ю від-їж -

джа - ю — ти біль - ше в са - ду не че - кай

1. Прощайте, ви ріднії села,
і ти найдорожча — прощай...
Я завтра до бою від'їжджаю —
ти більше в сад¹ не чекай.

2.² І снитися сни будуть щасливі:³
присниться дівчинонька моя,⁴
присниться із нею⁵ розмова —
остання розмовононька сумна.

3.⁶ А може я в бою загину
і кров із грудей потече —
лежатиму в полі (я)⁷ самотно...
і там не забуду (я) тебе!

4.⁸ Не дідьдесь ся мене, дівчино,
не склониш головку на груди...
лиш прошу тебе я єдино:
повік ти мене не забудь!

5. Дубовий хрест буде за батька,
за матір береза буде,
а темна, сирая могила —
заступить,⁹ серденько, тебе.

6. І більш я тебе не побачу —
схоронять мене зпоміж людей,
і більш я тебе не пригорну
до своїх горячих грудей.

7. А ти, найдорожча кохана,
останеш тоді вже¹⁰ сумна,
як вийдеш стихенька у вечір
на мою могилу сама.

¹ У Невм. вар. Г:19а) і Г:196): в садочку.

² У Невм. вар. Г:19а) і Г:196) — це 4-та строфа.

³ У Невм. вар. Г:19а) і Г:196): І снитись будуть
сни золотії.

⁴ У Невм. вар. Г:19а) і Г:196): присниться
Україна вільна.

⁵ У Невм. вар. Г:19а) і Г:196): із милою.

⁶ У Невм. вар. Г:19а) і Г:196) — це 2-га строфа.

⁷ У дужках текст для вар. Г:19а) і Г:196).

⁸ У Невм. вар. Г:19а) і Г:196) — цього тексту
нема, а натомість, як 3-тя строфа: Послухай
миленька буйних вітрів / як вони весною гудуть
— / вони тобі, мила кохана, / від мене вісточку
принесуть.

⁹ У Невм. вар. Г:19а) і Г:196): замінить.

¹⁰ У Невм. вар. Г:19а) і Г:196): останешся в дома.

213. Прощайте, ви рідні села (2,3)

Маршово

(2)

Про - щай - те, ви рід - ні - ї се - ла, і

ти, най- до- рож- ча, про- щай — сьо - го- дні до бо- ю від- їж -

джа - ю, ти зав- тра в са - доч - ку не че - кай.

Маршово

(3)

Про - щай - те, ви рід - ні - ї се - ла, і

ти, най- до- рож- ча, про- щай — сьо - год - ні до бо- ю від- їж -

джа - ю, а ти у са - доч - ку не че - кай.

1. Прощайте, ви рідні села,
і ти, найдорожча,¹ прощай —
сьогодні до бою від'їжджаю,
ти завтра в садочку² не чекай.

2. Не діждешся мене ти дівчино,
не склониш головку на груди,
лиш прошу тебе я єдино
повік ти мене не забудь.

3.³ І сниться сні будуть щасливі,
присниться Україна вільна,
присниться з дівчиною розмова,
остання розмовонька сумна.

4. В тім бою ревітимуть гармати,
а кулі все сіятимуть смерть,
в тім бою, дівчино, я загину —
в живих ти мене не знайдеш.

5.⁴ А як у бою я загину,
і кров із грудей потече,
лежатиму в полі самотній,
і там не забуду я тебе.

6. Дубовий хрест буде за батька,
за матір береза буде,
а темна сирая могила
заступить, серденько, тебе.

7. І більш я тебе не побачу —
схоронять мене зпоміж людей,
і більше тебе не пригорну
до своїх гарячих грудей.

¹ У Шморгуна: наймиліша.

² У Невмирущого вар. Г:19а): ти більше в садочку;
а в Г:16): а ти у садочку.

³ У Шморгуна: Присниться мені сон солодкий, /
присниться Вкраїна рідна, / присниться з тобою
розмова — / остання розмова сумна.

⁴ У Шморгуна: А може я в бою загину / і кров
потече із грудей — / лежатиму в полі самотній /
і там не забуду тебе!

8. А ти, найдорожча кохана,
останешся й будеш сама,

як вийдеш стихенька у вечір
на мою могилу сама.

214. Рушив кінь мій в далеку дорогу (1,2,3)
Рушив поїзд в далеку дорогу

Не поспішаючи

(1)

Ру- шив кінь мій в да - ле - ку до - ро - гу, спо-ти-
кнув- ся і даль-ше пом - чав... і ос - тан-ний я
раз по- див - лю-ся на це все що так вір-но ко - хав.

Не поспішаючи

(2)

Ру- шив кінь мій в да - ле - ку до - ро - гу, спо-ти-
кнув- ся і даль-ше пом - чав... і ос - тан-ний я раз по- див-
лю-ся на це все що так вір-но ко - хав.

(3)

Ру-шив кінь мій в да - ле - ку до - ро - гу, спо-тик - нув -
ся і даль-ше пом - чав... і ос - тан - ний я раз по-див - лю -
ся на це все що так вір-но ко - хав. —хав.

1. Рушив кінь мій¹ в далеку дорогу,
спотикнувся і даліше помчав...
і останний я раз подивлюся²
на це³ все що так вірно кохав.
2. Коли кінь мій знова затупоче
нагадається все те мені:
спів, гітара, темненькі ночі,
поцілунки гарячі твої.
3. Ти сумна коло хати⁴ стояла,
вітер хустку твою⁵ колихав,
у очах твоїх⁶ сльози брєніли,⁷
ти ридала – я тяжко зітхав.
4. "Прощай, моя любя(я) дівчино,
бо я їду в далекі краї,
там не раз і не два я згадаю
твое личко і очі сумні.

¹ У Крищука: Рушив поїзд...; даліше: сколихнувся вагон і помчав..

² Може: Я останний вже раз...; У Крищука: вже останний я раз подивився.

³ У Крищука: те.

⁴ У Крищука: на пероні.

⁵ У Крищука: чубом твоїм.

⁶ Тут у Кашуби: в очах в тебе.

⁷ У Крищука: на очах в тебе сльози тремтіли.

5. Пригадаються села і гори,
на гору ми ішли через гай,
а за гаєм стукочуть вагони,
їх колеса у тьмі гуркотять.
6. Пригадай собі, любя дівчино,
як смєрека шуміла в гаю,
ти схилила голівку на груди,
і стихенька шептала: "Люблю!"
7. Ходить смерть понад наші окопи,
кулі свищать, гармати гудять,⁸
а мені вже не тяжко у бою,
бо за волю не страшно вмирати.⁹
8. Кров гаряча з¹⁰ болючої рани,
по шинелі стікає¹¹ в траву –
я цю пісню для тебе співаю,¹²
бо, кохана, вже¹³ скоро помру.

⁸ У Кашуби: Ходить смерть поміж нами так часто, / кулі різко над нами свистять.

⁹ У Крищука: а мені вже тепер однаково / бо не страшно за волю вмирати.

¹⁰ У Кашуби: Тече кров із.

¹¹ У Кашуби: по шинелі сливає.

¹² У Крищука: Свою пісню для тебе кінчаю.

¹³ У Крищука: бо напевно я.

215. Як повстанець в похід вибирався

Не поспішаючи

Як пов- ста-нець в по- хід ви - би - рав - ся во- ро -

но- го ко - ня о - сід- лав, бі- ля ньо- го дів - чи- на сто -

я - ла, він до сер- ця і - ї при- гор - тав.

1. Як повстанець в похід вибирався¹⁴
вороного коня осідлав,¹⁵
біля нього дівчина стояла,
він до серця її пригортав.¹⁶

2. "Ти Марусю, не плач, не журися,
я з кривавого бою вернусь,
як не прийме ня земля сирая,
я до тебе знова¹⁷ ще прийду."¹⁸

¹⁴ У Шморгуна: Раз козак у похід собирався.

¹⁵ У Невмирушого: осідлав вороного коня.

¹⁶ У Шморгуна: стояла дівчина – / він дівчину свою розважав.

¹⁷ У Невмирушого: знову.

¹⁸ У Шморгуна: "Ой не плач, не журися, дівчино,
/ я з кривавого бою повернусь, / як не прийме

3. Раз Маруся по саду ходила
сумна вістка до неї прийшла,
що милого в живих вже немає,
присипала сирая земля.

4. "Для кого ж я тепер zostалася?
Для кого ж я на світі живу?
Я без нього, як квітка, зів'яну,
я за милим в могилу піду."

сирая могила, / я на віки твоїм залишусь."

5. Ой на горі могила стояла,
біля неї шовкова трава,
а ви хлопці кашкети знімайте,
бо вже вірного друга нема.

6. І всі хлопці кашкети ізняли
і на нарах¹ його понесли –
ми ще вчора з ним пісню співали,
а сьогодні він мертвий лежить.

¹ Деінде: руках.

216. Прощай, я іду вже в далеку дорогу ПОВСТАНСЬКА ПІСНЯ

сл.: Іван Хміль

Ходом

1. Прощай, я іду вже в далеку дорогу,
Бог знає, чи вернусь живий.²
Не плач, не журися, сирітко убога,
прощай,³ здоровенька живи!

2. Як судиться жити і щастя всміхнеться –
я вернусь,⁴ щоб там не було!
Коли ж не вернусь, а серце заб'ється,⁵
то пісню зложи про любов...

3. Як я тебе кидав⁶ весною у маю,
ласкав у⁷ квітучім саду.
Про спів соловейка⁸ в зеленому гаю,
як бором повстанці ідуть...

4. Як сплять на покосах у ранішніх росах,
як б'ються на смерть і життя!
І волю всім людям під сонце⁹ голосять
Народу на рідних полях...¹⁰

5. Прощай же кохана,¹¹ іду добровільно,
бо нам не до ласк і кохань! –
Жила б Україна Соборна і Вільна
з Карпат по Каспій і Кубань.

⁹ У Грицай: і волю всім людям під сонцем.

¹⁰ У Грицай: я народам на рідній землі.

¹¹ У Грицай: Прашай же дівчино.

² У Грицай: чи верну коли....

³ У Грицай: бувай.

⁴ У Грицай: я верну.

⁵ У Грицай: а туга наляже.

⁶ У Грицай: Як ми ся прощали.

⁷ У Грицай: вечором, в.

⁸ У Грицай: співав соловейко.

217. Провожала раз дівчинонька

Помірно

1. Провожала раз дівчинонька
свого милого в УПА -
коня веде, зброю несе,
в руці хустка вишита.

2. Шовком хустка мережана,
щоб старостів пов'язать -
"Візьми її, мій соколе,
будеш мене споминать.

3. "На постою, чи у бою -
друзів своїх бережи.
Гори, луки та оселі -
від ворогів захисти."

4. Україно, рідна ньенько,
тобі вірно присягнем:
що за волю, краю долю,
в бій завзятий ми підем.

218. Чарівні дні кудись пройшли

Чарівні дні кудись пройшли,
не вернуться чудові сни,
Доля дорогу нам розвела.
Подай же цвітку хризантем,
бо ми вже разом не підем,
благаю тебе моя мила.

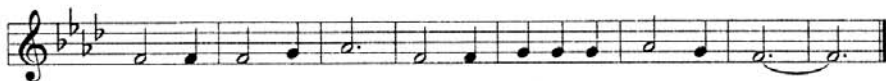
А може стрінемося знов,
твое лице майне сміхом,
ти підеш дальше без тривоги.
А я оглянусь на путь,
і з болем шарпну¹ свою грудь,
і буду плакати край дороги.

¹ У Голяш3: стисну.

219. Сонце над заходом

Не поспішаючи

мо - же я з то - бо - ю сьо - го - дні ос - тан - ній раз.

Сонце над заходом, ворон закривав¹ –
молодий повстанець дівчину прощав:
“Прощавай, дівчино – знаєш який час,
може я з тобою сьогодні останній раз.

“Наша сотня завтра вирушає в бій,
я не знаю, мила, чи вернусь живий.
Якщо я загину, мила, не журись –
а за мою душу Богу помолись.”

Ці слова сказавши, скочив на коня,
махнув рученькою: “Бувай здорова!”

Ой минає рочок, щей місяців два,
від милого вістка дівчині прийшла.

“В тім бою кривавім я ранений став –
більшовицьким катам у руки попав.
Більшовицьким катам у руки попав,
сам того не знаю як живий оставсь.

“Прошу тебе, мила моя, не журись –
тюрму перебуду, вернусь колись.
Як лиш мене любить серденько твоє,
то скоро, дівчино, будем обое.”

¹ Може: закривав?

Повстанець прощається з милою і з матою

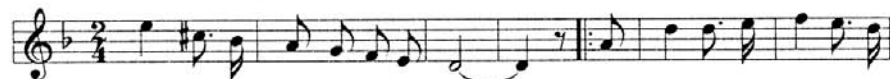
220.

Збирався козак
(Вибирався козак)

(1) Не поспішаючи

Зби - рав - ся ко - зак від - їж - джа - ти до бо - ю, свій

край бо - ро - нить від во - ро - гів, про - щав - ся з ма - ту - се - ю

ду - же ста - ро - ю, про - сив до - гля - да - ти ї - ї.

1. Збирався² козак від'їжджати до бою,
свій край боронить³ від ворогів,⁴
прощався з матусею дуже старою,
просив доглядати її.

2. Матуся за сином ридала всі ночі,⁵
ридала ціліснікні дні,
і плакав хтось тихо в саду під вербою,⁶

то плакала мила його.

3. Три роки минає⁷ – війна не кінчиться,
ніхто не вернувся із війни.⁸
Матуся на шлях виглядати ходила –
чекала його⁹ в осені.

² У ЛітУПА: Вибирався.

³ У Олійника і Голяш5: боронити свій край.

⁴ У ЛітУПА: від ворогів злих.

⁵ У ЛітУПА: в ці ночі; у Голяш5: так тяжко
ридала; у Олійника: щоночі.

⁶ У ЛітУПА: вишнею; у Голяш5: не спала всі ночі
і дні, / там стиха хтось плакав в саду під
вербою.

⁷ У Голяш5: Минає два роки; у ЛітУПА: Два роки
минає.

⁸ У Голяш5: ніхто не вертає з війни.

⁹ У Голяш5: синочка.

1. Прощався стрілець з своєю ріднею,
прощався стрілець з своєю милою,
прощався з матусею, та дуже старою,
просив доглядати її.
2. А мати за сином плакала всі ночі,
а мати за сином плакала всі дні,
і плавав хтось тихо в саду під вишнею—
то плакала мила його.
3. Сім літ вже минає — війна не кінчиться,
ніхто не вертає з війни,
лиш мати на шлях виглядять виходила—
чекала сина восени.
4. А дівчина-мила рада і весела —
не жде козаченька з війни —
з другими жартує, весілля готує,
сидить вишива рушники.
5. Вертають з походу лицарі преславні,
музики їм грають, співають пісні,
несуть бистрі коні їх в рідні оселі,
цвіти їм на зустріч несуть.
6. Під'їжджає стрілець до рідної хати.
Чому ж не виходить з неї ніхто?
Забиті дошками і вікна і двері,
кругом буряном поросло.
7. Умерла матуся, і зрадила мила —
чого ж я вертався з війни?
У степу политім кров'ю вірних друзів
земля пригорнула б мене.
8. Як смерть із косою стала наді мною,
чого ж я від неї боронивсь?
За рідну Україну, зрадливу дівчину,
мов лев з ворогами я бивсь.

222. Подивися дівчино на мене

В темпі маршу

1. Подивися дівчино на мене —
твої очі чарують мене,
все на світі віддав би за тебе,
щоб любити, кохати тебе.
2. Подивися дівчино на мене —
як я щиро тебе полюбив:
я у лісі, вечірньою¹ порою,
під явором з тобою² говорив.
3. А я завтра поїду в дорогу
захищати від ворога край:
може в бою де-небудь загину —
ти дівчино про мене згадай.
4. Аж там в хаті³ старенькая мати
свого сина вікном⁴ вигляда,
чи не прийде синочок до хати,
щоб полеглих неньці життя.⁵

³ Також: Там у дома.

⁴ У Невмирущого вар. Г:32: в вікно. Також: в віконце.

⁵ Також: чи поверне він з темного лісу, / чи

¹ У Невмирущого вар. Г:32: вечірнов.

² У Невмирущого вар. Г:32: з тобов.

5. Не виглядай старенькая мати –
твого сина давно вже нема:
в партизанському бою убитий –
лиш чорніє могила сама.¹

полегшить матусі життя.

¹ У Невмирущого вар. Г:10: одна.

6. Аж там в полі² висока могила –
на ній шабля й шовкова трава:
познімайте ви хлопці пілоти,
бо вже вірного друга нема.

² У Невмирущого вар. Г:32: в лісі.

223. Завтра в далеку дорогу (1)

Не поспішаючи

(1)

Зав - тра в да - ле - ку до - ро - гу ко - ня сво -
го о - сід - ла - ю, за - ки - ну крі - са на пле - чі,
ми - лу сво - ю по - пра - ща - ю.

1. Завтра в далеку дорогу коня свого осідлаю,
закину кріса на плечі, милу свою попрощаю.
2. А як матуся синочка в далеку путь виражала,
щастя-здоров'я для нього в Бога просила-благала.
3. А на прощання дівчина червен китайку подала –
слава героям України, путь партизанам вказала.
4. З вітром полину я в поле, зелене жито сколишу,
і незабутку, на спомин, своїй дівчині залишу.
5. Вже не один з партизанів вже не побачить родини,
і не пригорне дівчини, бо він у бою загинув.

224. Завтра в далеку дорогу (2,3)

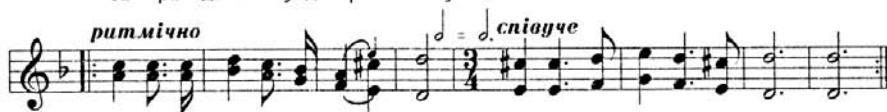
(2) Помірно

Зав - тра в да - ле - ку до - ро - гу ко - ня сво - го о - сід - ла - ю,
крі - са на пле - чі за - ки - ну, ми - лу сво - ю по - пра - ща - ю.

(3) Помірно

Зав-тра в да-ле-ку до-ро - гу ко-ня сво-го о-сід - ла - ю.

крі-са на пле-чі за-ки - ну, ми-лу сво - ю по-пра-ща - ю.

1. Завтра в далеку дорогу свого коня осідлаю, кріса закину на плечі, милу свою попрощаю.
2. Вихром долину я в поле, зелене море сколишу, і незабудку на спогад своїй дівчині я лишу.
3. Батькові, неньці вклонюся, рідних сестер попрощаю, шаблю припну я до боку, ворона свого замаю.
4. І виряджала матуся сина, ой, свого сокола, щастя для нього у бою щиро благала у Бога.
5. А дівчинонька соколу червону квітку подала, слава героям України, вслід партизанам сказала.

6. Гей, там ідуть партизани, вітер за ними лиш віє, і не одно серденьтко тужить за ними та мліє.

- 7.¹ І не один з партизанів більш не побачить родини, і не пригорне² дівчини – бо він у бою загине.

8. Ой та загине, загине, та не загине та слава – він, хоч упав, та розгромив тую ворожу навалу.³

¹ Строфи 7 і 8 взято із Співаника Голяша. Деінде: І не один з партизанів / вже не вернеться ніколи / вже не пригорне дівчини – / лежить убитий у полі.

² У СпівГоляша: обійме.

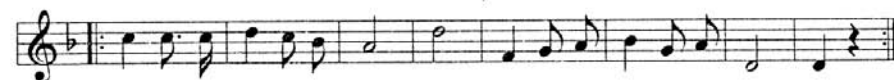
³ У СпівГоляша: ворожу війська навалу.

225.
(4) Маршово

Завтра в далеку дорогу (4)

Зав-тра в да-ле-ку до-ро - гу ко-ня сво-го ви-ря- жа - ю, Гей!

крі-са за-ки-ну на пле - чі, ми-лу сво - ю по-пра-ща - ю.

1. Завтра в далеку дорогу коня свого виряжаю, Гей! кріса закину на плечі, милу свою попрощаю.

2. А дівчинонька соколу червен-китайку подала, Гей! щей незабутку на спомин, ворон-коня замаєла.

3. Гей там ідуть партизани,
вітер над ними лиш віє. Гей!
І не одне серденько
за ними тужить і мліє.

4. Слава синам України,
вслід партизанам сказала...
(далі нема!)

226. Завтра в далеку дорогу (5)

(5) Помірно

Завтра в да - ле - ку до - ро - гу ко - ня сво - го о - сід - ла - ю.

за - ки - ну крі - са на пле - чі, ми - лу сво - ю розпра - ща - ю.

1. Завтра в далеку дорогу
коня свого осідлаю,
кріса на плечі закину,
милу свою розпрощаю.
2. І виряджала матуся
свого, ой, сина-сокола —

- щастя для нього у бою
щиро благала у Бога.
3. Ой там ідуть партизани,
вітер за ними лиш віє,
вже не одне серденько
тужить за ними та мліє.

Повстанець працюється з ріднею

227. Прощався стрілець (1)

Не поспішаючи

(1) Про - щав - ся стрі - лець зі рід - не - ю сво -

є - ю, сам по - ї - хав в да - ле - ку до - ро - гу.

1) 2)

За свій рід - ний край, за стрі - лець - кий зви - чай — йде - мо

1 3) 2 3)

в бій — за сво - ю пе - ре - мо - гу мо - гу.

Вар. 1) 2) 3)

1. Прощався стрілець зі ріднею своєю,¹
сам поїхав в далеку дорогу.
За свій рідний край, за стрілецький звичай
йдемо² в бій – за свою перемогу.
2. А вітер колише зелену діброву,
молодий дуб до долу³ схилився,
листя шелестить, вбитий стрілець лежить:
над ним коник його зажурився.
3. "Ой коню, мій коню, не стій наді мною –
я тимчасом полежу невикритий,⁴
біжи коню мій – скажи неньці рідній
що я лежу у степу⁵ – забитий.

¹ У СпівГоліа: зі своєю ріднею.

² У СпівГоліа: ми йдем

³ У СпівГоліа: молодий дуб на дуба

⁴ У СпівГоліа: накритий.

⁵ У СпівГоліа: лісі.

4. "Хай батько, і мати, і сестри рідні⁶ –
нехай вони за мною не плачуть...
Я в степу лежу за ідею святу –
степ наспівує думи козачі."⁷
5. Ряди за рядами ідуть партизани –
ім гармати до походу грають.⁸
За «упавшим честь»⁹ лиш березовий хрест...
вірні друзі у пісні згадають.¹⁰

⁶ У СпівГоліа: і рідні сестри.

⁷ У СпівГоліа: Я в лісі лежу, за ріднею тужу, /
чорний крук наді мною лиш криче.

⁸ У Невмирушого: гармати до походу ім грають; у
СпівГоліа: до походу гармати ім грають.

⁹ У СпівГоліа: За їхню честь.

¹⁰ У СпівГоліа: дрібні сльози по грудях
спливають.

228. Розпрощався стрілець (2)

Не поспішаючи

(2)

Роз - пра - щав - ся стрі - лець зі сво - є - ю рід - не - ю. Я по -

ї - хав в да - ле - ку до - ро - гу. за рід - ний свій край. за стрі -

лець - кий зви - чай прий - няв бій за сво - ю пе - ре - мо - гу.

1. Розпрощався¹¹ стрілець зі своєю ріднею,
і поїхав¹² в далеку дорогу,
за рідний свій¹³ край, за стрілецький звичай
прийняв бій¹⁴ – за свою перемогу.

¹¹ У ЗбірУПА: Розпрощався.

¹² У Білевич і у Шморгуна: відіжджає.

¹³ У Білевич, у ЗбірУПА і у Шморгуна: за свій
рідний.

¹⁴ У Білевич: йде у бій. У ЗбірУПА: іде в бій. У
Шморгуна: ми ідем (за свою Україну). Деінде:
йдемо в бій.

2. А вітер колише зелену траву,
молодий дуб на дуба¹⁵ схилився,
листя шелестить, вбитий стрілець
лежить:
над ним коник його зажурився.¹⁶

¹⁵ У ЗбірУПА: додолу; у Шморгуна: зелену
діброву, / молодий дуб додолу. Деінде: зелену
ліщину...

¹⁶ Деінде: похилився (?)

3. "Ой коню, мій коню, не стій наді мною – я тимчасом полежу невикритий,¹ біжи, коню мій, скажи неньці моїй,² що я лежу у лісі³ убитий.
4. "Хай батько, і мати, і рідні сестри,⁴ нехай вони за мною не плачуть...

¹ У СпівУПА: Ой коню, мій коню, не стій ти даремне / і землі не розкопуй копитом; у Білевич: Ой коню, мій коню, не стій на даремне / не розкопуй землі ти копитом; у Шморгуна: полежу закритий. Деінде: прикритий.

² У Білевич: старій; у Шморгуна: рідній. Деінде: іди, коню мій, скажи неньці рідній.

³ У Білевич: що лежу я у полі. У ЗбірУПА: що я лежу у степу – (забитий); у Шморгуна: у степу.

⁴ У ЗбірУПА: Нехай батько, мати, і сестри рідні.

Я в лісі⁵ лежу, за ріднею тужу,
чорний крук наді мною лиш кричє."⁶

5. Ряди за рядами ідуть партизани,
до походу гармати їм грають,
За народну честь – за знуцання⁷ і
смерть –
вони ката усуди карають.⁸

⁵ У ЗбірУПА: в степу; у Шморгуна: Я вбитий (лежу, за ідею свою).

⁶ У Шморгуна і деінде: чорний ворон наді мною кричє. У «Жорна»: чорний крук наді мною заплаче. У ЗбірУПА: чорний крук наді мною закрячє.

⁷ У СпівГоляша (справлено): наругу.

⁸ У «Жорна» і у ЗбірУПА: За їхню честь – лиш березовий хрест...дрібні сльози на грудь проливають. У СпівГоляша: За їхню честь – лиш березовий хрест, / дрібні сльози по грудях спливають.

229. Розпращались стрільці вже з ріднями (1)

1. Розпращались стрільці вже з ріднями,
у далекий похід відійшли,
там, де грали побідно гармати,
сталеві полки їх пішли.
2. Ми підемо ясними шляхами,
до сонця, до щастя весни,
і прапори замахують в просторах,
і сповняться мрії і сни.
3. Перейдуть залізні колони
по рідних степах і лісах,
і стануть на рідного краю кордонах,
угору піднесуть свій стяг.
4. Заквітчайте дівчата могили
тих стрільців, що впали в бою,
заспівайте їм пісню весною,
як цвіти завітнуть в маю.
5. Заквітчайте їх кріси у цвіті,
кулемети в стрічки прикрасіть,
бо вільної України ви діти,
і за щастя її в бій ідіть.

230. Стоїть гора кучерява РОЗЛУКА

Помірно

1. Стоїть гора кучерява
під кучером хата,
коло неї моя мама
прощавала тата.
2. Кинув косу на покоси –
пішов воювати,
щоби неньці Україні
воленьку придбати.

232. Я сьогодні від вас від'їжджаю (2)

Lento

(2)

Я сьо- год - ні від вас від - їж - джа - ю Бо - ро -

ни - ти рід - не - сень - кий край. Мо - же вер - нусь, а мо - же за -

ги - ну. Ти дів - чи - но про ме - не зга - дай.

1. Я сьогодні від вас від'їжджаю
боронити ріднесенький край,
може вернусь, а може загину,
ти дівчино про мене згадай.
2. І згадай ті щасливі¹ хвилини,
як любились, кохались ми...
Твоє личко – рожевий цвіточок,
твої² очі чарують мене.
3. А у дома³ старенькая мати
свого сина в віконце⁴ вигляда.
Чи поверне він з Чорного лісу,
чи покращить матусі життя?⁵
4. Ой не плач, не ридай⁶ стара мати,
твого сина на світі вже нема.⁷

Він загинув в повстанському бою,
залишилась могила сумна.⁸

- 5.⁹ Ой у полі висока могила,
кругом неї шовкова трава...
Поскидайте, друзі, мазепинки:
бо вже вірного друга нема.
6. Поскидали вони мазепинки,
і клялися за нього пімстити,
щоб вже кров не лилася даремне,
і щоб неньку стару звеселить.
7. Гей друзі, пімстите смерть свого брата,
що віддав своє юне життя
в боротьбі із наїзником-катом,
щоб повстала Україна вільна.

¹ У Крилача, ст. 51: веселі.

² У Крилача, ст. 51: карі.

³ У Крилача, ст. 52: І сьогодні; у Юркевича: Там у дома.

⁴ У СпівУПА, у ПісніУН і у Бєрв2: в вікно.

⁵ У Крилача, ст. 52: чи не верне зі східнього фронту, і полегшить матусі життя..

⁶ У Крилача, ст. 52: журись.

⁷ У Крилача, ст. 52: на світі нема.

⁸ У Крилача, ст. 52: сама.

⁹ У Крилача, ст. 52:

Там у полі висока могила,
на могилі шовкова трава,
познімайте ви, хлопці, шоломи:
уже вірного друга нема.

233. Я сьогодні від вас від'їжджаю (3)

Не поспішаючи

1. Я сьогодні від вас від'їжджаю
Боронити ріднесенький край.
Може вернусь, а може загину.
Ти, дівчино, про мене згадай.

2. І згадай ті веселі хвилини,
Як любились, кохались ми.
Твоє личко рожевий цвіточок,
Карі очі чарують мене.

3. І сьогодні старенькая мати
Свого сина в вікно виглядає,

Чи не верне зі східного фронту,
І полегшить матусі життя.

4. Ой не плач, не журись стара мати,
Твого сина на світі нема.
Він загинув в повстанському бою,
Залишилась могила сама.

5. Там у полі висока могила,
На могилі шовкова трава,
Поскидайте ви, хлопці, шоломи:
Уже вірного друга нема.

Розлука з милою

234. Будь здорова моя мила

Помірно

1. Будь здорова моя мила, подай ручку, я вже йду –
нігде в світі не забуду щом кохав тя лиш одну.
2. Як я їхав на Україну то ти була як сестра,
а тепер я у неволі, ти ся робиш як чужа.
3. У неволі тяжко жити, у неволі є біда,
ой як тяжко на серденько, щастя долі вже нема.

4. У неволі тяжко жити, нема правди ні з кого,
а ти в світі наймиліша, дай ми трійла зимного.
5. На ледочку ти стояла, я з віконця ся дивив,
Ти стояла і плакала, дрібний листок читала.
6. Дай ми трійла зеленого, я ще хлопець молодий,
пий ти краплю, а я другу, тай помремо обоє.
7. Кожна пташка пару має, і той черв'як, що в землі,
а я бідний нещасливий, трачу марно свої дні.
8. Ой зацвила жовта рожа у вишневому саду,
я ще хлопець молоденький, ще тюрму перебуду.
9. Ще тюрму я перебуду, тай на волю я вийду,
а як вийду я на волю, свою пароньку знайду.

235.

Скажи, серце, тую правду

1. Скажи, серце, тую правду,
що я тобі розкажу —
як горюю, як сумую,
білим світом я нуджу.
2. Не для щастя, не для долі
ми з тобою тут зішлись.

Полюбимось, покохаймось,
тай розійдемося колись.

3. Ти для себе, я для себе
десь далеко будем жить,
нарікаючи на долю...
Серце плаче і болить.

Розлука з родиною

236.

Тихий ліс (1)

Пор. "Тужно грала чарівная скрипка", № 475 (вар. 2)

Сумливо

1. Тихий ліс, а біля¹ нього шанці,
ніч минула в полум'ї² заграв,
втомлені стрільці поснули вранці,
вартовий їх сон оберігав.³
2. Тихо, тихо, полем вітер віє,
шелестить,⁴ торкнувшись лица,
і летять у даль⁵ солодкі мрії
вартового, юнака стрільця.
3. Ось він вдома, вийшли сестри любі,⁶
стара⁷ мати в білому платку,

і в той час, позад нього на дубі,
пролунало збуджене ку-ку.

4. Ой, чого ти закувала зрана,⁸
перервала мрій солодких нить,⁹
угадай, скажи мені¹⁰ кохана,
скільки років я ще буду жить.
5. Байдуже кує собі зозуля,
рік, другий, четвертий на кінець –
та¹¹ рахунок перервала куля,
похилився прострілений стрілець.

¹ У Войтихівського: Тихо – ліс, побіля.

² На ленті Гурт: в мареві; у СпівГояша: в зареві;

³ У Войтихівського: в темряві.

⁴ У СпівГояша і у Войтихівського: їх сону зберігав.

⁵ У Войтихівського та на ленті Гурт: лопотить.

⁶ У СпівУПА: і несуться в даль.

⁷ У Войтихівського та на ленті Гурт: Ось там вдома, вийшли любі сестри.

⁷ На ленті Гурт: рідна.

⁸ На ленті Гурт: Навіщо ти закувала вранці.

⁹ У СпівУПА: мрій солодких перервала нить; у Войтихівського: зупинила мрій солодких мить.
На ленті Гурт: розгубила мрій солодких нить.

¹⁰ У СпівУПА: моя.

¹¹ У СпівУПА: і.

237.

Тихо, ліс (2)

1. Тихо, ліс, довкола нього шанці,
ніч пройшла у заграві заграв,
втомлені стрільці поснули вранці,
вартовий їх сонних доглядав.
2. Полем, полем буйний вітер віє,
лопотить, лопоче край лица,
і летять у даль солодкі мрії
вартового, юнака стрільця.
3. Наче вдома: сестри й браття милі,
стара мати в білому платку,

і в той час, понад нього на дубі,
закувала збуджена ку-ку.

4. Ой, чого ж ти закувала вранці,
перервала мрій солодких мить?
Ти вгадай, скажи мені, зозуле,
скільки років я ще буду жить.
5. Байдуже кує собі зозуля,
рік, і другий, третій на кінець,
і рахунок перервала куля,
похилився прострілений стрілець.

238.

Тихий ліс (3)

Текст як у № 236.

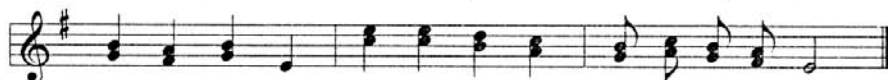
Ходом

Ти - хий ліс, а бі - ля ньо - го шан - ці.

ніч ми - ну - ла в по - лу - м'ї за - грав. втом - ле - ні стріль - ці по -

сну - ли вран - ці, вар - то - вий їх со - ну бе - рі - гав.

239.

Я під небом чужим

Темпо танго

Я під не-бом чу- жим. мов той гість не-про- ше- ний,
чу- ю крик жу-рав- лів. від- лі- та- ю- чих в даль—
сер-це рветь-ся з гру- дей— чу-ю крик ка-ра-ва-нів.
від- лі- та- ю- чих в даль— де Віт-чиз-на мо-я

Я під небом чужим, мов той гість
непрошений,
чую крик журавлів, відлітаючих в даль —
серце рветься з грудей — чую крик караванів,
відлітаючих в даль — де Вітчизна моя.

Ось вже близько вони, я все більше ридую,
немов вістку сумну несуть вони мені —
то ж з якого же ви непривітного краю
прилетіли сюди на нічліг — журавлі.

Краю мій дорогий, за тобою я плачу,
хоч до тебе доріг не осталося мені.
Ох невже ж бо невже я тебе не побачу,
і невже до віку жить мені в чужині.

Сумний крик журавлів над собою я чую,
краю рідного спів пригадав він мені.
Ох невже ж бо невже я його не почую —
перестаньте ридать наді мнов журавлі.

240.

За лісом, за гаєм

За лі- сом, за га-єм чор-ний во-рон кру-жить.
за рід-неньким краєм серце мо-є тужить, за рід-неньким краєм
сер-це мо-є ту-жить Вір-но-го си-на ви-зво-ляй з не-

За лісом, за гаєм чорний ворон кружить,
за рідненьким краєм серце моє тужить.

Приспів: Вірного сина визволяй з неволі,
моя Україно, цвіт моєї долі.

Лети вітре полем, долітай до хати,
запитай калину чи зустрине мати.

Приспів:

Лети вітре полем, лісами, лугами,
обніми дівчину моїми руками.

Приспів...

Сонце засяє – чорний ворон згине –
вийде зустрічати повстанця¹ дівчина.

Приспів...

¹ У Подуфалого: козака. У листі 14 жовтня 1991 р.
Ст. Голяш: "співали також 'повстанця'".

'Краща краля' — це війна

241. Черемоше, брате

Ходом

1. Черемоше, брате ріднесенький, (2 р.)
місяць над тобою, місяць над тобою, яснасенький. (2 р.)
2. А вода у річці хитається, (2 р.)
піду до дівчини, піду до дівчини, спитаюся. (2 р.)
3. А як мені скаже, що ти не мій, (2 р.)
сотня машерує, а курінь мандрує – піду у бій. (2 р.)
4. Дадуть мені коня вороного, (2 р.)
і гостру шавельку, і гостру шавельку, до боку мого. (2 р.)

242. Хай землю виорять гранати (1)

під мотив грузинської нар. п. "Суліко"

(1)

Хай зем - лю ви - о - рять гра - на - ти.

під во - лю ви - о - рять по - сів, по - ба - чи - те «в жни - ва», дів -

1) - - - - -

ча - та, нас пар - ти - зан - ських ко - са - рів.

Варіант 1)

1. Хай землю виорять гранати,
під волю виорять посів,
побачите «в жнива»¹, дівчата,
нас партизанських косарів.²
2. На плечах³ кулеметна стрічка,
в руках гранати, щей⁴ наган,
дармо,⁵ дівчино, плачеш цілу нічку,
твій милий свої волі пан.⁶
3. І шкода сліз і шкода жалю,
що ти лишилася одна...
Собі знайшов я⁷ 'кращу кралю' –
та 'краща краля' – то війна.⁸
4. Війна палка, рум'янолиця,
за⁹ смерть дає свою любов,

- дарма тобі, дівчино, сниться,¹⁰
що вернусь я живий, здоров.¹¹
5. Колись, у тихий вечір, в хаті,
пісню співатимеш одна...
Тихенько, тихо, хтось стукоче
з саду до твого вікна.
6. А кінь стоїть, гризе вуздечку,
іди¹² спитай його сама,
чому на його¹³ сиделечку
твогого милого нема.
7. Твій милий десь далеко в лісі
лежить в терновому¹⁴ вінку,
згадай його, дівчино, в¹⁵ пісні,
в той тихий¹⁶ вечір у садку.
8. А¹⁷ другий милий запитає,
"Про кого пісня ця сумна?"
Ти не скажи! Хай він¹⁸ не знає!
Цю тайну знай лиш ти одна!¹⁹

¹ «В жнива», тобто в час жнив; а тут розуміється: після завершення повстання, коли робота повстанців-«косарів» уродить бажаним плодом. У СпівУПА: побачите жнива.

² У Шморгуна: Як землю виорють гранати, / з піонів вродить там посів, / побачите «в жнива» дівчата, / нас, українських косарів.

³ У Шморгуна: грудях.

⁴ У Шморгуна: граната і.

⁵ У Шморгуна: дарма.

⁶ У Шморгуна: Твій милий в полі лежить сам.

⁷ У Невмирушого: Я собі знайшов; у Шморгуна: бо ти лишилась не одна. / Від тебе знайду.

⁸ У Шморгуна: а ім'я кралі – це Війна.

⁹ У Шморгуна: на.

¹⁰ У Невмирушого і у Шморгуна: дарма, дівчино, тобі сниться.

¹¹ У Шморгуна: що я вернусь жив і здоров.

¹² У Невмирушого: вижди; у Шморгуна: То кінь стоїть, гризе вуздечку – / вижди.

¹³ У Шморгуна: тому.

¹⁴ У ЗбірУПА: тернистому.

¹⁵ У ЗбірУПА і у Шморгуна: хоч раз у.

¹⁶ У Шморгуна: у ясен.

¹⁷ У Шморгуна: Як.

¹⁸ У Шморгуна: То не кажи, нехай.

¹⁹ У Шморгуна: сама.

243. Хай землю виорють гранати (2)

(2) Помірно, рухливо

на мотив грузинської нар. п. "Суліко"

Варіант 1)

1. Хай землю виорють гранати,
Та підготовлять під засів,
Побачите жнива дівчата –
нас партизанських косарів.
2. На грудях кулеметна стрічка,
в руках граната і наган,
і дармо плачеш, дівча в нічку,
твій милий свій волі пан.
3. І шкода сліз і шкода жалю,
Бо ти на світі не одна,
Від тебе знайду 'крашу кралю' –
Ця крала пишна – це війна.
4. Війна палка, рум'янолиця,
за смерть дає свою любов,
А прийду знову я до тебе,
Як вернуся живий, здоров.¹

5. Вона осталася удома,
Пісню співала лиш одна,²
Тихенько, тихо хтось стукоче
З саду до неї, до вікна.
6. Там кінь стоїть, гризе вуздечку,
іди спитай його сама,
чому на його сиделечку
твого милого нема.³
7. Твій милий десь далеко в лісі
лежить в терновому⁴ вінку,
згадай його хоч раз у пісні
у тихий вечір у садку.

² У Білевич: сама.³ У Білевич: твого миленого нема.⁴ У Білевич: тернистому.¹ У СпівГоліаша: і дармо тобі, дівча, сниться / що
вернусь я живий, здоров.

244. Хай землю виорють гармати (3)

Хоч землю виорять гранати

(на мелодію "Гей на півночі на Волині")

1. Хай землю виорють гармати,
на посів будь уже готов,
побачите жнива, дівчата,
в нас⁵ партизанських косарів.

2. На грудях кулеметна лента,⁶
в руках гранати⁷ і наган,
і дармо тобі, дівча, сниться,

⁶ У Бориса: стрічка.⁷ У Бориса: граната.⁵ У Бориса: під волі нашої посів. / Побачать у
жнива дівчата / нас.

твій милий в УПА партизан.¹

3. І шкода сліз і шкода² жалю,
бо ти осталась³ не одна.
Від тебе знайду крашу⁴ країно –
ця краля пишна – це⁵ війна.

4. Війна палка, рум'яні личка,⁶
та⁷ за життя дає любов,
і дармо⁸ тобі, дівча, сниться,
що верну я живий і⁹ здоров.

5. І як¹⁰ останешся ти в дома,
пісню співатимеш одна...¹¹

¹ У Бориса: даремно плачеш, дівча, нічку: / твій милий своїй волі пан.

² У Кашуби: На дармо сліз, на дармо.

³ У Бориса: лишилась.

⁴ У Кашуби: Я собі знайду іншу.

⁵ У Бориса: то.

⁶ У Бориса: лиця.

⁷ Додане слово. Цей рядок у ЗбірУПА: за життя дає любов; у Анон2: за життя віддає любов; у Кашуби: за смерть дає свою любов.

⁸ У Кашуби: Надармо.

⁹ У Кашуби: що милий вернеться. У Бориса: за смерть дає свою любов. / Дарма тобі, дівчино, сниться, / що прийде милий жив.

¹⁰ У Кашуби: Коли.

¹¹ У Анон2: сама.

Тихенько, тихо¹² хтось стукає
в саду до твого вікна.¹³

6. Там¹⁴ кінь стоїть, гризе вуздечку,
піді, спитай¹⁵ його сама:
чому на його сіделечку¹⁶
твого милого нема.

7. Твій милий десь¹⁷ далеко в лісі
лежить в тернистому¹⁸ вінку,
згадай його хоч раз¹⁹ у пісні,
у тихий вечір у²⁰ садку.

8.²¹ А другий милий як згадає,
“Про кого пісня ця сумна?”
А ти не скажи! Хай не знає!
Цю тайну знай лиш ти одна!

¹² У Кашуби: стиха.

¹³ У Бориса: Коли заплачуть карі очі, / полетять пісенька сумна, / послухай: тихо хтось стукає / із саду до твого вікна.

¹⁴ У Кашуби: Мій.

¹⁵ У Бориса: йди, запитай.

¹⁶ У ЗбірУПА: чому на ньому сіделечко. У Бориса: чому на сіделечку.

¹⁷ У Кашуби: ген.

¹⁸ У Кашуби: терновому.

¹⁹ У Кашуби: хоча.

²⁰ У Кашуби: у тихім вечорі в.

²¹ У Кашуби: Тобі (Тоді?) заспокоїть серденько, / твоє страждання і тугу, / а про тебе, моя мила, / в темній могилі снитиму.

245. Як землю виорють гранати (4)

Маршово

(4)

Як зем - лю ви - о - руть гра - на - ти, під
во - лю ви - о - руть по - сів. по - ба - чуть нас «вжни-ва» дів - ча - та,
нас пар - ти - зан - ських ко - са - рів.

1. Як землю виорють гранати,¹
під волю виорють посів,
побачуть нас «в жива» дівчата,
нас партизанських косарів.²
2. На грудях кулеметна стрічка,
в руках граната і наган,
надармо плачеш, дівча,³ нічку,
твій милий долі свої⁴ пан.

¹ У Кашуби: Хоч землю виорять гранати.

² У Кашуби: козаків.

³ У Кашуби: темну.

⁴ У Кашуби: свої долі.

3. Твій милий ген далеко в лісі
лежить в терновому вінку,
згадаєш ти його у пісні
у тихий вечір у садку.
4. Колись я звечора до ранку
тримав дівчину на руках –
тепер я звечора до ранку
стою із крісом на чатах.
5. В казармах нічка холодна,
лягаю спати на часок –
не прийде мати тай не скаже:
“Вставай синочку, пий чайок.”

246. За гори сонце заходило

Поволі

1. За гори сонце заходило
і чорний ворон закрячав,⁵
сльоза на грудь мою скотилась –
останній раз прощай сказав.

2. Прощайте мій отець і мати,
прощайте вся моя рідня,
прощавай мила, чорнобрива,
що кохав тебе три літа.

3. Подайте коня вороного,
подайте зброю золоту,
нехай я сяду, тай поїду
в чужу, далеку сторону.

4. Чужа сторонка не рідная,
буде мов мачуха мені,
нікому буде пожалітись,
мов тій безрідній сироті.

5. Заведуть мене до табору⁶ –
там ляжу спати на часок,
не прийде мати тай не скаже:
“Вставай синочку, пий чайок.”

6. Заведуть мене до табору⁷ –
там ляжу спати на спину,
не прийде мати тай не скаже:
“Вставай синочку, постелю.”

7. Нераз я звечора до рання
ходив по рідному селу,
тепер я звечора до рання
стою із крісом на посту.

8. Нераз я звечора до рання
тримав дівчину на руках –
тепер я звечора до рання
стою із крісом на часах.

⁵ Так у Невмирущого; може: закрячав.

⁶ У Невмирущого: до казарми.

⁷ У Невмирущого: до казарми.

247. За лісом сонце догоряло

1. За лісом сонце догоряло
і чорний орел закривав,
на груди мою сльоза скотилась –
останній раз прощай сказав.
2. Прощайте карі оченята
прощай дівчино молода,
сюди я більше не поверну,
мені – далека сторона.
3. Колись я звечора до ранку
тримав дівчину, обнімав...
тепер заграє марш¹ військовий –
пиду в землянку, ляжу спати.
4. В землянці стіни холодні,
я собі твердо постелю –
не прийде мила і не скаже:
“Чекай, нехай тя обніму.”

¹ Може: марш. (Порівняй “Не раз я чарочку випив” № 250, л. 3.)

248. Шуміли сосни і діброви (1,2)

(1,2) Маршово

Шу - мі - ли сос - ни і діб - ро - ви як я і -

шов у тем - ний гай, сльо - за ме - ні на груди ско - ти - лась - ос -

тан - ній раз ска - зав про - щай, сльо - щай.

1. Шуміли сосни² і діброви
як я ішов у темний³ гай,
сльоза мені на груди скотилась –
останній раз⁴ сказав прощай.⁵
2. Прощай дівчино краслице,⁷
бо я вже іду на війну –
хто знає, чи коли поверну⁸
ще раз в родиноньку свою.
3. Колись я випив склянку меду,
і йшов в садочок погулять –
- тепер я вип'ю склянку чаю,
і йду в окопи ночувать.
4. В окопах⁹ нічка холодная...
лягаю спати на часок.
Не прийде мила, і¹⁰ не скаже:
вставай, миленький, пий чайок.
5. В окопах¹¹ нічка холодная...
лягаю спати на полу,¹²
не прийде мила, і¹³ не скаже:
вставай, миленький, постелю.
6. Колись я звечора до ранку
тримав дівчину на руках –

² В Олійника: ліси.

³ У Подуфалого: в зелений.

⁴ У Подуфалого: сльози по личеньку котились, / в останній раз.

⁵ Подано: прощай сказав.

⁶ У Подуфалого: Прощайте села ріднесенькі, / прощай, дівчино молода. / Не знаю чи ся ще поверну / до свого рідного села.

⁷ У Невмирушого варіанті Г:20: красунечко.

⁸ У Невмирушого варіанті Г:20: повернусь.

⁹ У Подуфалого: В кривці.

¹⁰ У Подуфалого: тай.

¹¹ У Подуфалого: В кривці.

¹² У Невмирушого варіанті Г:20 подане в дужках альтернативне слово: шинелю; мабуть треба б перемінити наголос у 4-ім рядку – “постелю”, як також і музику в обох випадках.

¹³ У Подуфалого: тай.

тепер я звечора до ранку
стою із крісом на плечах.¹

¹ У Невмирушого варіанті Г:15: тримаю кріса у
руках. У Подуфалого: тримаю кріса на плечах; у

нього це є 3-тя строфа, а слідує 4-та така:
Колись я звечора до ранку / любив з дівчинов
постоять, / тепер я звечора до ранку / спішу в
крівку ночувать.

249.

Бувало звечора до ранку

Бувало звечора до ранку
носив я дівча на руках —
тепер я звечора до ранку
ношу я кріса на плечах.

Бувало звечора до ранку
пішов я в садок погулять —
тепер я вип'ю склянку чаю,
піду в кабіну — ляжу спати.

Прийшов я у тую кабіну,
на холодну землю² ся кладу —
не прийде мила, тай не скаже
встань, милий, най ті постелю.

² У Крищука: на холодний цемент.

250.

Не раз я чарочку випив

1. Не раз я чарочку випив,
на вулицю гулять ходив,
а нині грають марш військовий,
у лісі спати ся положив.

2. У лісі спати ся положив,
а може в чистому полі, —

не прийде мила, не пригорне,
не скаже: "Я тебе люблю."

3. Не прийде мила, не пригорне,
не скаже: "Я тебе люблю."
Не прийде мама тай не скаже:
"Лягай, синочку, постелю."

251.

Бувало вип'ю шклянку пива

1. Бувало вип'ю шклянку пива,
спішу в садок я погулять, —
а нині вип'ю шклянку води,
спішу на нари спати лягати.

на мелодію "Не плач матусю", № 329 (вар. 2)

2. В камері нічка холодная,
і цілі ночі я не сплю,
не прийде мама³, і не скаже:
"Вставай, козаче, постелю!"

³ Також: мила.

Вони тою кров'ю — волю здобували.

252.

Летіла зозуля горами долами

Маршово

Ле - ті - ла зо - зу - ля го - ра - ми до - ла - ми: там кров-ця ся

1 2

ля - ла аж пли - ла річ - ка - ми, там пли - ла річ - ка - ми.

1. Летіла зозуля горами долами,
там кровця ся ляла аж плила річками.
2. Хоч кров проливали – та не змарнували:
вони тою кров'ю – волю здобували.
3. Лежить поранений, аж ліжком колише:
“Проси, сестро, Бога – може брат напише.
4. “Як лист прочитаєш¹ – то не кажи мамі,
що рочок минає, як брат лежить в ямі.”

¹ У Невм. вар. Г:29: Як той лист дістанеш.

253. Нащо ж мене породила

На - що ж ме - не по - ро - ди - ла рід - нень - ка - я ма - ти.

що та - кий світ гар - не - сень - кий — я му - шу вми - ра - ти?

1. Нащо ж мене породила рідненька мати?²
що такий світ гарнесенький³ – я мушу вмирати.⁴
2. Не вмираю я сам один,⁵ нас вмирає трьох⁶ братів,
що боролись за Україну проти ворогів.
3. На кладовище їх везуть,⁷ хрест березовий несуть,
а за ними матіноньки⁸ дрібні сльози ллють.
4. На кладовищі⁹ могили висипали їм всім трьом:
спочивайте ви, герої,¹⁰ земля вам пером!
5. Прикрасили їх дівчата синьо-жовтими стрічками,
поставили хрест березовий з двома раменами.

² У Подуфалій2: Нащо мене породила ріднесенька мати. У Подуфалій3: Нащо мене мати породила, за що мене Бог скарая?

³ У Подуфалій2: гарний.

⁴ У Подуфалій3: я буду вмирав.

⁵ У Подуфалій2: Ой не сам я умираю. У Подуфалій3: Не один я умираю.

⁶ У Подуфалій3: п'ять.

⁷ У Подуфалій3: Несуть тіло до могили.

⁸ У Подуфалій3: матіроньки.

⁹ У Подуфалій2: Викопали їм. У Подуфалій3: Висипали їм

¹⁰ У Подуфалій3: Висипали їм могили висипали їм п'ятьом: спочивайте, вірні друзі.

Останнє слово говорив...

254. У лісі, у темному (1,2)

(1) Помірно

(2) Помірно

1. У лісі, у темному
серед пахучих трав
лежить козак ранений,
лежить неначе впа-в.	5. "Болить мене, серденько,
болить правая рука, ⁶
що куля поранила –
куля більшовика. ⁷	8. Дівчина, як почула,
почала плакати:
"Мені уже до дому
нема чо вертати."
2. І рани завивають ¹
його вірні друзі,
і кров йому гамують ²
а він неначе в сні.	6.8 "Мила моя дівчино,
я вже прощаюся –
більше я вже не буду
з тобов стрічатися."	9. Все легше, легше, легше,
в козака серце б'є...
Вже скоро день минає,
і нічка настає.
3. В неділю, дуже рано,
як почало світити, ³
біжить якась дівчина,
до нас вона біжить. ⁴	7. "Іди, іди до дому,
на мене не чекай –
Іди, іди до дому,
та іншого шукай."	10. "Ви вірні мої друзі,
пишіть до родини –
нехай вона приїде
мене поховати."
4. Прибігла до милого –
почала говорити:		11. Як прийшла стара мати –
над сином ридає,
а старий, сивий батько –
за сином вмирає.

¹ У Невм. Б:35 а): І кров йому гамують.

² У Невм. Б:35 а): і ліки прикладають.

³ У Невм. Б:35 б): ще місяць не палає.

⁴ У Невм. Б:35 а) і б): біжить вона до нас.

⁵ У Невм. Б:35 а): Ой милий, серце моє.

⁶ У Невм. Б:35 а): шей правая рука.

⁷ У Невм. Б:35 а) і Б:35 б): більшовицька.

⁸ У Невм. в Б:35 а), нема 6-ої стр., і кінчається 7-ою; Б:35 б) не подає 7-ої стр.

255. Ой там у Чорнім лісі (3)

(3)

Ой там у чор-нім лі-сі. се-ред зе-ле-них
1) -----
трав ле-жав стрі-лець ра-не-ний, ле-жав не-на-че спав.
Вар 1)
по-ра-не-ний ле-

1. Ой там у Чорнім лісі,
серед зелених трав
лежав стрілець поранений,
лежав неначе спав.

2. А у неділю рано,
лиш почало світать,
біжить до нас дівчина,
не подаєсь назад.

3. Прибігла до милого –
стихенька¹ говорить:
“Ох милий, серце моє,
а що тебе² болить?”

4. “Болить мене, серденько,
щей правая рука,
що куля поранила –
куля большевика.”³

5. Вже лекше, лекше, лекше,
стрілецьке⁴ серце б'є...
І скоро ніч минеться,
і знову⁵ день буде.

³ У Шморгуна: “Болить мені, милая, / болить
права рука, / ранила гостра куля, / куля
більшовика.”

⁴ У Шморгуна: Ой швидше, швидше, швидше /
повстанче.

⁵ У Шморгуна: ніч минає, / вже скоро.

¹ У Шморгуна: і стала.

² У Шморгуна: а що ж тобі.

256. Ой там на горі, там на високій

Маршово

Ой там на го-рі, там на ви-со-кій, там де ду-
бо-вий хрест сто-їть— а під хрес-том тим зе-ле-на
ро-жа, зе-ле-на ро-жа, бі-лий цвіт.

Ой там на горі, там на високій,
там де дубовий хрест стоїть –
а під хрестом тим зелена рожа,
зелена рожа, білий цвіт.

Ой то не рожа, то не зелена,
і то не з рожі білий цвіт –
то тії сльози, сльози дівочі,
що вона плаче день і ніч.

Ой там на горі, там на високій,
там де дубовий хрест стоїть –
а під хрестом тим стрілець убитий,
біленьким снігом прикритий.

Прийшла до нього миленька його
тай починає плакати:
“Вставай, вставай же, ти мій миленький,
щось тобі маю сказати.”

“А я не встану, ти, моя мила,
бо я не можу вставати –
на руках рани, серце зболене –
і я тут маю вмирати.”

А як несли його до церковці –
стрільці усі рядом ішли –
гармати грали, попи співали,
а коні сумно ступали.

Як привезли його до церковці,
там поставили на стілець...
Дівчина вклякла перед престолом:
“Благословіть нас ту, вітець!

“Благословіть нас батьку і мати,
вся молодого родина –
бо я жива йду з ним у могилу:
я його вірно любила.”

257.

В селі на Вибранівці

Не поспішаючи

1. В селі на Вибранівці серед пахучих трав...
В селі на Вибранівці стрілець Микола впав.
2. Всі друзі коло нього – всі друзі у журбі –
і ліки прикладають – а він неначе в сні.
3. Всі друзі коло нього – всі поставали в ряд,
дивляться: якась жінка біжить сюди, до нас.
4. Біжить вона стежкою, а кулі наче град!
Біжить вона стежкою, не подається взад.
5. Прибігла до Миколи, і стиха шепотить:
“Ой сину мій, Миколо, а що ж тебе болить?”
6. “Болить мене серденько, щей ліва рука –
ото ж ня поранила куля ворожая.”
7. В селі на Вибранівці серед пахучих трав...
В селі на Вибранівці стрілець Микола впав.¹

¹ У Невмирушого (не виразно): засинив (?) (може “заснув”).

258.

Ой там піді Львовом

Маршово

Ой там піді Львовом явір зелененький...
ой там лежить стрілець, стрілець
молоденький.

Ой лежить він, лежить, терпить тяжкі
муки –
без лівої ноги, без правої руки.

Без лівої ноги – чим ся підпирати?
Без правої руки – чим лист написати?

“Дівчино, дівчино, не стій наді мною –
візьми цю хустину, повтирай кров мою.

“Візьми цю хустину, що'сь ї вишивала,
щобись пам'ятала, що милого мала.

“Щобись пам'ятала, що милого мала –
що на Закарпаттю його поховала.

“Що на Закарпаттю його поховала –
високу могилу йому висипала.

“Високу могилу йому висипала,
і на тій могилі напис написала.

“І на тій могилі напис написала:
Хай живе Бандера і його держава!

“Хай живе Бандера і його держава,
щоби Московщина нам синів віддала.”

259.

Ой там під Кийовом

Ой там під Кийовом явір зелененький...
а під тим явором, стрілець молоденький.

Ой лежить він, лежить, терпить тяжкі
муки –
без лівої ноги, без правої руки.

Прийшла до нього сама мати його –
плаче і ридає, і жалує його.

“Я думала, сину, тебе оженити –
а ти пішов, сину, до війська служити.

“Я думала, сину, невісточку мати –

на мелодію “Ой там піді Львовом”

а ти пішов, сину, кровцю проливати.”

Ой прийшла до нього сама мила його –
плаче і ридає, і жалує його.

“Миленький, миленький, де твоя рученька?
Чим ти м'я пригорнеш до свого
серденька?”

“Мила моя, мила, мила дорогенька,
візьми цю хустину, повтирай личенько.

“Візьми цю хустину, що'сь ї вишивала,
щобись пам'ятала, що милого мала.”

260.

Ой там у полі безмежнім

Поволі

(1)

1. Ой там у полі безмежнім стрілець ранений лежав: він, знявши очі угору, поле безмежне прощав.
2. "Прощай – ти поле безмежне, прощай – Вкраїно рідна... думав я вільним остатись – ворог життя відобрав.
3. "Не жаль ми тих темних ночей, що по лісах я блукав – лиш жаль ми тих карих очей, котрі так вірно кохав."
4. На небі зіроньки сяють – мила йде в сад погулять, сяде на білу березу – буде на милого ждять.
5. Стала під білу березу – довго стояла, сама, ждала на свого милого – його нема, тай нема.
6. На небі зіроньки сяють – скоро будуть погасать, наче до неї говорять: "Сумне дівча, іди спать."
7. Ой там у полі безмежнім стрілець убитий лежав – мертвими очима вгору поле безмежне прощав.

261.

Там у безмежному полі

Помірно

(2)

1. Там у безмежному полі,
там де провідник лежав,
підняв угору він очі
і рідне поле прощав.
2. Прощай, старенька матусю,
і ти, хатино стара,
прощай, річенько Серете –
мої останні слова.

3. Рад би до вас повернути:
в тобі, хатино, сидіть,
в тобі, річенько Серете,
білее тіло обмить.
4. Не жаль ми тих темних ночей,
що я їх часто не спав,
лиш жаль ми за Україну,
що я так вірно кохав.

262. В чистім безмежному полі

В темпі вальсу, сумно

(3)

В чис-тім без - меж-но-му по - лі стрі-лець ра -
не-ний ле - жав, прий-шов до ньо-го во - ро -
ний і так жа - ліб-но за - 'ржав.

1. В чистім, безмежному полі
стрілець ранений лежав,
прийшов до нього вороний
і так жалібно за'ржав.
2. Стрілець,¹ розплющивши очі,
глянув на свого коня:

Прощай, мій коню вороний,
я вже кінчаю життя.

3. Не жаль ми тих темних ночей,
що я в підпіллію гуляв,
лиш² жаль ми тих карих очей,
що я так вірно кохав.

¹ У Невмирушого вар. Г:22: Козак.

² У Невмирушого вар. Г:22: но.

263. Та й нащо мене мати породила

Маршово

Тай на - що ме-не ма-ти по-ро-ди - ла тай на -
що ме-не Гос-подь зі-слав — щоб я бід-ний не-щас-ний хлоп -

чи - на за боль - ше - ви - ків кров про - ли - вав?

1. Та й нащо мене мати породила,
та й нащо мене Господь зіслав –
щоб я бідний нещасний хлопчина
за большевиків кров проливав?¹

кров стікає на землю сиру –
а убиті лежать біля мене,
і між ними я також помру.

2. Відірве мені руку або ногу –
я нещасний каліка буду.
Ох і Боже ти мій милосердний –
що я бідний робити буду?

4. Є у мене десь батько і мати –
хто їм скаже цю вістку сумну? –
що я тут у чужині загинув
і до дому уже не верну.

3. Ой лежу я в траві – поранений,

5. Та ще сили і пам'яті стало –
я до дому листа написав:
ой прощай же, прощай, старий батьку,
я твій син вже убитий зістав.

¹ У пісні "І нащо мене мати породила": що я хлопець, такий молоденький, за Україну кров проливав? (Хоч тексти заперечують собі, сенс подібний! Подібний парадокс у пісні "Хай землю виорють гранати", "краща краля" – "за смерть дає свою любов", або "за життя дає свою любов".)

6. Батько лист той читає дрібненький –
дрібні сльози падуть на папір:
чуєш, жінко, синок наш рідненький
вже на фронті від кулі помер.

264.

Свищать кулі, гострі кулі

Помірно

Сви - щуть ку - лі, гос - трі ку - лі, шей ре - вуть гар - ма - ти.

а я ле - жу у де - кун - ку. ря - туй. Бо - жа Ма - ти.

1. Свищать кулі, гострі кулі,
шей ревує гармати,
а я лежу у декунку,²
рятуй, Божа Мати.

3. Один лежить – в тяжких ранах,
без обох ніг – другий,
третій – кличе товариша:
"Добий мене, друже."

2. Перестали вже стріляти,
крики було чути,
крики-йойки, крики-йойки,
і тяженькі муки.

4. "Ой товаришу, мій брате –
як тебе вбивати?
За тобою, в дома, плаче
отець, стара мати.

5. "Ой товаришу, повстанче,
молодий козаچه –
Згинемо за Україну,
бо сирота плаче."

² У декунку – у окопах.

Смерть

265. По бою було, крик затих (1,2)
на мотив "Заграй ми цигане старий"

Помірно

(1) По бо - ю бу - ло, крик за - тих. і стрі - ли
пов - ти - ха - ли... той впав, а той жи - вий о -
ставсь, а ра - не - ні вми - ра - ли. той ра - ли.

(2) По бо - ю бу - ло, крик за - тих. і стрі - ли
при - ти - ха - ли — хто вмер, а хто жи - вий ли -
шивсь, а ра - не - ні ко - на - ли.

1. По бою було, крик затих,
і стріли повтихали...¹
той впав, а той живий оставсь,
а ранені вмирали.²

2. Проштитий кулею лежав
син країв із Узгір'я,³
при ньому друг його клякчав —
оба сини Узгір'я.⁴

3. "Вмираю", каже "брате мій,
і світ мене прощає" —⁵

на смерть, мені вже вдарив⁶ дзвін...
До тебе просьбу маю:

4. "Візьми сопілку тай⁷ заграй,
заграй мені в останнє —
нехай присниться рідний край
і молодість, кохання."

5. І друг, схилившись⁸ над ним,
сопілку витягає —
дрожащим голосом, сумним,
журливу⁹ пісню грає.

¹ У Бєрв2: притихали.

² У Бєрв2: хто вмер, а хто живий лишивсь, / а ранені конали.

³ У Бєрв2: стрілець села Підгір'я.

⁴ У Бєрв2: Підгір'я.

⁵ У Бєрв2: тебе і світ прощаю.

⁶ У Нєвмирушого: вдарить.

⁷ У Бєрв2: і.

⁸ У Бєрв2: схиляється.

⁹ У Бєрв2: тужливу.

6. І бачить ранений, мов в сні,
ую свою країну:¹
діброви, гори та² ліси,
і степ, і полонину.

¹ У Бєрв2: І бачить ранений, у сні, / ую свою
Вкраїну.

² У Бєрв2: і.

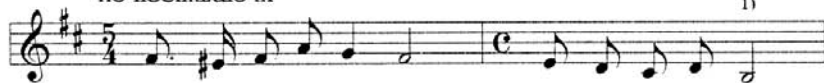
7. Та нагло друг пісню урвав –
і дивиться на нього:
“Чи спиш, Василю – чи умер
за волю люду свого?”

8. Дивиться друг на Василя,
питається у нього...
та Василь вже скінчив життя
‘за волю люду свого’!

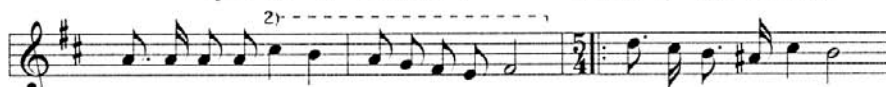
266. Тучі та завої в степу далекім

Не поспішаючи

1)

Ту - ці та за - во - і в сте - пу да - ле - км

— стук-ну-ла кін-но-та ко-пи-та-ми в дїл. Вда-ри-ли гар-ма-ти!

Пер-ша ку-ля, бра-те, в гру-ди без-та-лан-но-му ме - нї.

Вар 1)

2)

3) для строфок 3 і 4

о - ці... —ро - ни роз - клю - ють... —ро - но - го ко - ня
—ан - ня на зем - лї.

1. Тучі³ та завої в степу далекім.
Стукнула кіннота копитами в діл.
Вдарили гармати! Перша куля, брате,
в груди безталанному мені.

2. Серед злої ночі, мої карі очі
крюки та ворони розклюють.
Кучері шовкові, кості козаків,
бур'яном, травом заростуть.

3. Командир питає, список зачитає.
Єсть у нього хлопці – я їм не рівня.
Шкода України, шкода моїх рідних,
матері старої, та вороного коня.

4. Мила посумує, з іншим пожартує.
Кості мої згліють у сирій землі.
Ось і вся пригода! України шкода,
сонечка на небі, та кохання на землі.

³ Н. Бжеська подає тут: хмари.

267. Ой надлетів той крук чорний (1,2)

Поволі

1. Ой надлетів той крук чорний — сів біля криниці... там повстанець, в грудь ранений, благає водиці.
2. "Дай водиці, круку чорний", повстанець заплакав... Крук не чує, скочив ближче, і ще раз закрюкав...
3. Як прощався він зі світом, то крук клював очі, і не було більш зітхання до темної ночі.
4. А в ночі прийшли повстанці і тіло забрали, і поклали хрест дубовий там де поховали.
5. Ніхто не був із родини, ніхто не заплакав — лиш крук чорний на могилі «Вічну пам'ять» крикав.
6. Прощай батьку, прощай ненько, прощай Україно, прощай дівчино, серденько — бо я вже загинув.

Варіант (2):

1. Ой надлетів той крук чорний — сів біля криниці... там повстанець, в грудь ранений, благає водиці.
2. "Води, води, чорний круче", повстанець благає... Крук не чує, ближче скаче і кров випиває.
3. "Друже круче, це кров моя," повстанець благає... Крук не чує, ближче скаче і кров випиває.
4. "Друже круче, це кров моя," повстанець заплакав... Крук той ніби осмілюся і ще раз закрюкав...
5. У повстанця чорні очі, очі чорні в крука, в крука очі усміхнені, в повстанця розпука.
6. Нема сили їх примкнути, сльози не спливають, лиш думки ще не зімкнуті, білий світ прощають.
7. Прощай світе білесенький, прощай Україно, прощай дівчино, серденько — а я тут загину.
8. І ніхто не був з родини, ніхто не заплакав — лиш крук чорний на могилі «Вічну славу» крикав.

268.

На купині під осокою

Поволі

1. На купині під¹ осокою –
там один стрілець вмирав:
він² тримав за грудь рукою,
з рани кров він зупиняв.³
2. І потекла та кров червона,
і стікає в купину –
а стрілець там помирає
за ідею, за святу.⁴
3. Глянув в гору він ясним оком,
і побачив неба світ –
стиснув зуби він від болю –
передав друзям привіт:⁵
4. “Ох ви друзі мої єдині,
я вмираю вік у вік,
я вмираю – не побачу
своїх рідних вже повік.
5. Ох ви друзі мої єдині,
я тут вже загину –
не побачу я вільною
свою рідну Україну.⁶
6. Не знаю те,⁷ що нарід встане,
і завзято в бій піде,
і катам за все відплатить,
і мене там спом’яне.”⁸

¹ У Шморгуна: між.² У Пастушенка: і.³ У Шморгуна: він тримавсь за грудь рукою, / кров із рани зупиняв.⁴ У Шморгуна: Кров лилася проміж пальці / і стікала в купину. / Там один стрілець вмирає / за ідею, за свою.⁵ У Пастушенка: І сплющив очі, глянув в гору / і побачив небо й світ / стиснув зуби він від болю / і братам послав привіт. У Шморгуна: Глянув, в гору подивився – / і побачив небо зізд. / Він підняв угору руку / і послав друзям привіт.⁶ У Пастушенка: “Ох брати мої єдині, / я вмираю без рідні / я вмираю й не побачу / самостійної доби. У Шморгуна: –Друзі милі, я вже чую, / що вмирати я буду. / Як умру, то не забуду / самостійну Україну.⁷ У Пастушенка: Вірю в те.⁸ У Пастушенка: заплатить / і привіт братам пошле. У Шморгуна: Я вмираю, але вірю, / що повстане наш нарід. / Тоді катам за все заплатять / і віддячать за мене...

269. У осінню нічку вітер свище полем (1, 2)

(1, 2)

У о-сін-ню ніч-ку ві-тер сви-ще по-лем.

сум-но і три-вож-но буй-ний ліс шу-мить... Під ви-со-ким дубом.

на зем-лі хо-лод-ній, ра-не-ний у гру-ди — пар-ти-зан ле-жить.

Варіант (2), малими нотами: мелосний витяг варіанту в ісометричному силабічному ритмі:

1. У осінню нічку вітер свище полем,¹
сумно і тривожно буйний ліс шумить...
Під високим дубом, на землі холодній,
ранений у груди – партизан лежить.
2. Кров гаряча з рани струмком витікає²
і ніхто не бачить тільки смерть страшна...³
Ранений у груди – помочи благає,
і⁴ ніхто не чує, тільки ніч одна.⁵
3. “Не знаєш ти батьку і ти рідна мати,
як та рана в серці тяженько болить...
Не знаєш сестричко, де твій брат вмирає,
бо найтяжчий ворог не дав йому жити.
4. “Ніхто з вас не прийде бачитись востаннє,
та хотай кохана, ти прийди сама,
може твої сльози кров гарячу спинять,
щоб вона так скоро з серця не стекла.
5. “Дай най подивлюся в твої ясні очі,
може легше буде у сирій землі!
6. Притули ти руку до тяжкої рани,
може легше стане помирати мені!
6. “Прощайте, всі рідні, не тужіть за мною!
Грудь мою ранила куля гострая.
Прощавай, дівчино, не чекай на мене,
я вже не повернусь – ти тепер одна.”
7. Правою рукою рану затуляє,
лівою рукою кірка притулив:
“Прощавай, мій друже, я тебе лишую,
як рідного брата я тебе любив.”
8. В смертних судорогах він розплющив
очі,
смерть над головою вже йому стоїть.
“Прощай, батьку й ненько, я вже
умираю.
Не будете знати де ваш син лежить.”
9. Десь далеко в лісі сова закричала,⁶
ранений в гарячці помочи благав...
Ще щось хтів сказати⁷ – смерть уста
скривила:
так в осінню нічку⁸ партизан вмирив.

¹ У Невмирушого: Десь далеко в лісі сова заскивила.

² У Невмирушого: Кров гаряча струмком із грудей ся ляє.

³ У Невмирушого: тільки ніч одна... У Подуфалій3: та ніхто не спинить тільки смерть одна.

⁴ У Подуфалій3: Ранений в гарячці помочи благає, та.

⁵ У Невмирушого: тільки смерть одна.

⁶ У Невмирушого: заскивила.

⁷ У Невмирушого: сумно і тривожно буйний ліс шумів... / Щось хотів сказати.

⁸ У Невмирушого: в осінній лісі.

270.

Десь далеко в лісі

*У осінню нічку вітер свище полем (3)**Текст як в попередній пісні.*

(3) Не поспішаючи

Десь да-ле-ко в лі-сі со-ва за-ски - ви - ла, сум-но і три-
 вож-но буй-ний ліс шу-мить... Під ви-со-ким ду-бом,
 на зем-лі хо-лод-ній, ра-не-ний у гру-ди — пар-ти-зан ле-жить.

271.

В Городенці на машині

Помірно

В Го-ро-ден-ці на ма-ши-ні лен-ту мо-ло-ти-ли.
 про Ва-си-ля мо-ло-до-го не-сла-ву зло-жи-ли.

1. В Городенці на машині ленту молотили,
про Василя молодого неславу зложили.
2. Та й зложили неславочку легкодушні люди,
що він кинув залізечку в машинові груди.
3. Ой чи кинув, чи не кинув — то його провина,
пішла марно з цього світа покірна дитина.
4. Ой Василю, Василечку, чим ти провинився,
що у полі, край дороги, кровцею облився?
5. Лишилася Василева сорочка біленька —
куда ходить, руки ломить Василева ненька.
6. Лишилася Василева сива кабатина,
куда ходить, руки ломить молода дівчина.
7. Лишилася Василева шапка баранкова,
лишилася за Василем сумненькая слава.

272.

Серед диких степів

Поволі

Серед диких степів, де простори ланів,¹
де лиш вітер по полі гуляє,
там в чужій стороні, без рідні, без сім'ї
молодий партизан² умирає.

Рідний край він любив і дівчину лишив,
і пішов з ворогом воювати –
тільки ворог лихий рідний край дорогий
став мечем і огнем руйнувати.

В почорнілих очах відбивається жаль,
що умре молодим на чужині,
що вітри та сніги заметуть його сліди,

і не буде його на Україні.

Він не плакав за тим, що умре молодим,
бо лиш вічне є небо над нами.
Йому жаль одного, що могилу його
занесе на чужині снігами.

Серед диких степів, серед буйних вітрів
заросте лиш трава там буряна.³
А хто міг би прийти і цвіток занести
на могилу оту партизана?⁴

³ Реконструкція; у Бервєцького: почорніє його хрест березовий.

⁴ Реконструкція; у Бервєцького: на могилу ту січовикові; деінде: бойовикові.

¹ Від Камінської: де простори, піски.

² У Бервєцького: січовик.

273.

У неволі тяжкій

Сумливо

1. У неволі тяжкій
партизан¹ молодий
умирає з кривавої рани –
йому жаль лиш було
що могилу його
занесуть буйні вітри снігами.

2. Він свій край так любив
там дівчину лишив,
сам поїхав в чужину вмирати –²

¹ У Бокоча: січовик. Але казав В. Бокоч, що раніше співав "партизан".

² У Шморгуна: Я край свій любив, / я дівчину лишив, / і пішов за свій край воювати.

коли ворог лихий³
рідний край дорогий
став вогнем і мечем руйнувати.⁴

3. Пройде років зо три
і холодні вітри
занесуть ту могилу снігами.⁵
Хто ж то⁶ міг би прийти
і цвітів принести
на могилу оцю партизана?⁷

³ У Шморгуна: Але ворог лютий.

⁴ У Шморгуна: мечем і вогнем руйнувати.

⁵ У Шморгуна: А сніги та льоди / занесуть всі сліди / і забудуть про мене на Україні.

⁶ У Шморгуна: Хто це.

⁷ У Бокоча і у Шморгуна: на могилу січовика. (Пор. першу примітку.)

Похорон

274. У лісі темному, де біла береза (I)

Поволі

1. У лісі темному, де біла береза,
де соловей пісню співав,
лежить там убитий стрілець молоденький,
а тіло ніхто не сховав.⁸

2. Ой лежить він, лежить,⁹ три дні і три
ночі,
аж тіло зчорніло його.
Зрубали соснину, збили домовину –
а в вечір ховали¹⁰ його.

3. Як його ховали, то гармати грали,
а соловей пісню співав,
а зорі сяяли¹¹ в його карі очі –

а він ся з родинів¹² пращав:

4. "Прощай, старий батьку, і ти стара мати,¹³
і ти найдорожча – прощай!
Я більше не вернусь¹⁴ до рідної хати,
я вже не побачу свій край."¹⁵

5. У лісі темному, де біла береза,
де соловей пісню співа,
стоїть там самотня стрілецька могила –
довкола шовкова трава.¹⁶

¹² У Подуфалого: як він всю родину.

¹³ У Подуфалого: прощай, стара мати.

¹⁴ У Подуфалого: не прийду.

¹⁵ У Подуфалого: і більш не повернусь в свій край.

¹⁶ У Подуфалого: стоїть там могила стрільця січового, / травою кругом поросла.

⁸ У Подуфалого: не ховав.

⁹ У Подуфалого: Лежить він убитий.

¹⁰ У Подуфалого: і так поховали його.

¹¹ У Подуфалого: світили.

275. У лісі темному, де біла береза (2)

1. У лісі темному, де біла береза,
де соловей пісню співав,
лежить там убитий стрілець молоденький,
а тіла ніхто не сховав.
2. Ой лежить він, лежить, три дні і три ночі,
вже тіло зчорніло його –
а кровця стікала по білій шинелі,
а крук клював очі його.
3. Їхав козаченько з далекого краю
і тіло стрільця він знайшов –
зрубав він ялину, зробив домовину,
і ніччю його поховав.
4. Як його ховали, то гармати грали,
а соловей пісню співав,
а зорі сяли в його карі очі –
а він ся з родинув пращав:
5. “Прощай, старий батьку, і ти стара мати,
і ти найдорожча – прощай!
Я більше не вернусь до рідної хати,
я вже не побачу свій край.
6. “Бо моя хатина в зеленій діброві –
навколо зелена трава.
Напевно не знає молода дівчина,
що мене на світі нема.”

Заповіт

276.

Там за зрубом ЗАПОВІТ ПОВСТАНЦЯ

Не поспішаючи

1. Там за зрубом, в темнім лісі,
сонце погасає –
а на зрубі, при узліссі,
повстанець вмирає.
2. Він вмирає, світ прощає
ширими словами...
Мовкне пташка, день стихає,
ліс схилився верхами...
3. “Гей, прощай же, ясний світе,
і ви, добрі люди –
моє слово заповітом
нехай для вас буде.
4. “Ти ясній, прекрасне небо –
та понад братами,
ворогів дари від себе –
громами, хмарами.
5. “Та будь ти, земле, плодом:
друзям – щонайкращим,
ворогам мого народу –
терном і будяччям.
6. “Тих, що кров дають за волю –
кличте, тату, в хату,
тих, що граблять і неволять –
геть гонить проклятих.
7. “Хлібом, сіллю зустрічайте,
мамо – моїх друзів,
босярам – десь пошукайте
доброї отрути.
8. “Обізвися, усміхнися,
сестро – до повстанців,
занімай, і відвернися –
перед голодранцем.
9. “Ти ж готуйся, милий брате,
в бій за Україну,
щоб звільнити від «зіркатих»
милу батьківщину.

10. "Ви ж, за нашу смерть невчасну,
милі браття-друзі,
приготуйте пімсту страшну
лютому катюзі!

11. "Заповіт цей нехай ходить
по всій Україні –
нехай пімсту пісня родить
в старцеві й дитині."

277. Як мені прийдеться вмерти (1)

Помірно

(1)

Як ме - ні при - деть - ся вмер - ти,
жер - тву - ва - ти для кра - ю, Будь - те лас - ка, по - ло -
вай - те ви ме - не в зе - ле - нім га - ю.

1. Як мені прийдеться вмерти,
жертвувати для краю,¹
будьте ласка, поховайте²
мене в зеленому гаю.³

2. Лиш у гаю поховайте,
щоб деколи з весною
хоч пташина заспівала
тужну пісню наді мною.

3. Потім висипте⁴ могилу,
хрест високий⁵ закопайте,
на хресті⁶ прибийте дошку,
і на ній⁷ слова подайте:

4. "Тут січовик спочиває,
що з гарячої⁸ любови
в боротьбі⁹ за Україну
не зносив тяжкі¹⁰ окови."

5. Це сказав, на небо глянув,
шепнув "Боже" ледве чуно,
в Божі руки віддав душу –
кругом стало тихо, смутно.

6. А його могилу нині
звеселяють пташки співом,
а ти друже як там будеш,
змов "Богородице Діво".

¹ У Бєрвл: Як нам прийдеться вмирати, / задля
рідного краю.

² У Бєрвл: та поховайте.

³ У Невмирушого подано також: ви мене в
зеленім гаю.

⁴ У Бєрвл: Висипте мені.

⁵ У Бєрвл: березовий хрест.

⁶ У Бєрвл: на тім хресті.

⁷ У Бєрвл: і такі.

⁸ У Бєрвл: що із святої.

⁹ У Бєрвл: він в борбі.

¹⁰ У Бєрвл: здіймав тяжкі.

278. Як нам прийдеться вмирати (2)

Стримано

(2)
Як нам прий - деть - ся вми - ра - ти та за - для

рід - но - го кра - ю, будь - те лас - ка та по - хо - вай -

те ме - не взе - ле - но - му га - ю.

Як нам прийдеться вмирати,
задня рідного краю,
будьте ласка, та поховайте
мене в зеленому гаю.

Висипте мені могилу,
березовий хрест закопайте,

на тім хресті прибийте дошку,
і такі слова подайте:

“Тут січовик спочинає,
що із святої любови
він в борбі за Україну
здіймав тяжкі окови.”

Могила

279. У степу могила

Поволі

(1)
у сте - пу мо - ги - ла чор - ні є, сплять стріль -

ці там віч - ним сном. Ти - хо. ти - хо,

ві - тер ві - є, і спі - ва - є свій пса - лом,

Помірно

(2)
На цвин - та - рі ніч тем - ні - є, сплять ге - ро - ї віч - ним сном.

Ти - хо. ти - хо, ві - тер ві - є, і спі - ва - є свій пса - лом.

1. У степу могила чорніє,
сплять стрільці там¹ вічним сном.
Тихо, тихо, вітер віє,
і співає свій псалом.

¹ У Подуфалого: На цвинтарі ніч темніє, / сплять герої.

2. Над гробами ангел смерти
числить схилені хрести.
Встаньте ви у горді лави
до святої боротьби.
3. Вас пробудить пісня слави
в цей прекрасний день весни.
Годі, годі сльози терти
серед горя і журби.

280.

Широка могила

Широка могила з сирієї землі,
а у тій могилі сплять друзі мої.
Їх тіні виходять із темних борів
і кличуть до помсти на своїх катів.

І вітер шепоче, їх думу несе,
її підбирає військо молоде.
Спіть мої друзі, сніть радісні сни,
наповнені віри ждять волі-весни.

281.

Ой піду я, піду, поміж ланами

на мотив нар. пісні "Ой піду я, піду"

Вільно

Ой пі - ду я, пі - ду. [та] по - між ла - на - ми,
нар - ву я пше - ни - ці [й] ма - ку зво - лош - ка - ми,
та пі - ду я даль - ше в гли - би - н[и] лі - са - ми
аж ту - ди де стеж - ки схо - дять - ся я - ра - ми.

Ой піду я, піду, [та] поміж ланами,
нарву я пшениці [й] маку з волошками,
та піду я дальше в глибин[и] лісами
аж туди де стежки сходяться [з?] ярами.

Під хрестом з берези спільна там могила –
а в ній спочивають стрільці «Беркута».
Він посередині – з вірними друзями,
біля нього лежить брат вірної дружини.

На хрест я віночок виплету з бавлатів,
у стіп покладу я волошків і маків.
Знаєш ти, курінний, хто це передав,
кому ти у серці на віки зістав.

VI. Доля дівчини, мами, рідні

До-повстанські пісні

282. Прощавай, дівчино моя

Сумливо

1. Прощавай, дівчино моя,
може вже в останній раз,
бо стрілецька сурма грає
і до бою кличе нас.
2. "Я сьогодні із тобою,
завтра піду воювать,
а позавтра – у могилі
буду вічно спочивать."
3. Рано-вранці, ранесенько,
на вороному коні,
через поле, степ широкий,
мов той вітер – полетів.
4. Минув місяць, минув другий,
а миленького й нема,
а на третій місяченько
вже скінчилася війна.
5. Ні з ким в полі жито жати,
ні з ким ячмінь в'язати,
ні з ким сісти, говорити,
щирю правду сказати.
6. Сама в полі жито жала,
сама ячмінь в'язала,
сама сіла, затужила,
гірко щей заплакала.¹

¹ У Олійника: гірньою заплакала.

283. Ой давно я давно, в матінки була

Поволі

1. Ой давно я, давно, в матінки була,
вже стежка-доріжка терном заросла.
2. Ой заросла терном, щей шипшиною,
де я походжала, тай дівчиною.
- 3.2 Взяли мене кати у чужу сторону,

у чужу сторону тай на Колиму.

відмінність цього переспіву від народної пісні;
вони заміняють 3 строфи, такі: 3. Де я
походжала, тай дівчиною, / де носила воду
коновчиною. / 4. Дала мене мама у чужу сто-
рону, / у чужу сторону тай за дружину. / 5. А
як віддавала, той наказувала, / щоб ти в мене
донько сім літ не бувала.

² 3-та й 4-та строфи становлять самотню важливу

4. А як забирали, той наказували
"Щоб ти в Україні повік¹ не бувала."

5. А я не втерпіла, зозулею стала,
зозулею стала, у сад прилетіла.

6. Сіла на вишеньці, тай стала кувати,
вийшли мої мама у сад походити.

7. "Вийди, батьку, вийди, що за новина,
у нашім садочку дивна пташина."

8. Вийшли, тато, вийшли, із старої хати,
із старої хати, доньку пізнавати.

9. "Ой то не пташина, тая новина,
то бідна дитина, то донька моя."

¹ Н. Бжеська подає тут: во-вік.

Пісні із запозиченими мелодіями

284.

В бій за славу (1,2)

Пісня про Нечая

під мотив рос. солд. п. "На позиції дівушка"

Не поспішаючи

В темпі танга

І шеп-та-ла ко-ха-но-му.

не по-ба-чиш ме-не.

як ко-лись там під виш-не-ю

при-гор-та-ла те-бе.

В бій за славу, коханого
проводжала¹ стрільця,
цілу нічку прощалася,
цілувала в уста.

І шептала коханому,
не побачиш мене,²
як колись там під вишнею
пригортала тебе.³

Вже прийшла та хвилиночка,
від'їжджати пора,
цілувала⁴ в останнє –
вже сидів в стременах.

Лети, орлику, птичкою,⁵
ворогів розбивай,
неси свого товариша,
це вже другий «Нечай».

Дудонить під копитами
степовая трава,⁶
спів лунає між горами –⁷
Україна вільна!

Чути пісню коханого⁸
скрізь по селах містах:
впав «Нечай» твій поранений
на гурбинських полях...⁹

Зблідло личко коханого,
кров тече на траву.¹⁰
Чути – шепче стихенька він,¹¹
споминає рідню...

“Прощавай, ти¹² кохана –
не побачиш мене
як колись там з гітарою
в саду місяць вийде.”¹³

Вийде¹⁴ місяць – освітить все:
в саду місце – пусте,
де ходили їх ніженьки –
і той слід заросте!

Де ходили їх ніженьки –
заростає трава...
Не жди свого коханого –
вже могила сира.¹⁵

¹ У ЗбірУПА і у Громенка: виражала.

² У Громенка: прощавай же, коханий мій, не побачу тебе.

³ У Шморгуна: проводжало дівча. / В нічку темну прощалося, / цілувало уста. / “Прощавай же, кохана, / не зобачиш мене, / будеш згадувать частенько, / коли місяць зійде.”

⁴ У СпівУПА: поцілував.

⁵ У Шморгуна: вже цілує в останній раз, / вже ступив в стремени. / Лети, орлику, птишиною.

⁶ У Громенка: земля.

⁷ У Шморгуна: чуєш пісню, кохана.

⁸ У Шморгуна: Чуєш пісню, кохана... (містах?)

⁹ У СпівГоляша: упав Нечай поранений, / в підкарпатських лісах. У Громенка: Впав Нечай ізранений на гурбанських полях... У Шморгуна: на Урвєнських полях.

¹⁰ У ЗбірУПА: на ріллю; у Шморгуна: Зблідло личко коханє, / кров стікає в ріллю.

¹¹ У СпівГоляша: І шепоче тихесенько у Шморгуна: Уста тихо шепочуть – / (споминають).

¹² У СпівГоляша: уже.

¹³ У СпівГоляша: зійде.

¹⁴ У СпівГоляша: Зійде.

¹⁵ У Шморгуна: там трава поросла. / Не жди свого коханого – / вже могила німа.

285.

На покинутих згарищах

під мотив рос. солд. п. "На позиції дівушка"

1. На покинутих згарищах
сумно віють вітри,
там де ми розпрощалися,
він сказав: "Мушу йти".
І покинув заплакану
він дівчину свою,¹
і сказав їй: "Зі славою
я до тебе верну!"²

2. І з друзями подібними
його доля сплела,
і пішов він до рідної,
до своєї УПА.
І поглянув в останнє
милий в тее вікно,
де сиділа кохана,
цілувала³ його.

3. Друзі з радістю стрінули
молодого стрільця,
розказали про подвиги,
про повстанське життя.
І покинув заплакану
він дівчину свою,
і сказав їй: "Зі славою
я до тебе верну!"

4. І в лісах непроходимих
з кулеметом⁴ в руках,
він боровся з червоними,
в славних лавах УПА.
І покинув заплакану
він дівчину свою,
і сказав їй: "Зі славою
я до тебе верну!"

¹ У СпівУПА: І дівчину заплакану / кинув він
молоду.

² У СпівУПА: прийду.

³ У СпівГоляша: і пестила.

⁴ У СпівГоляша: з скорострілом.

286.

У повстанці, коханого проводжало дівча

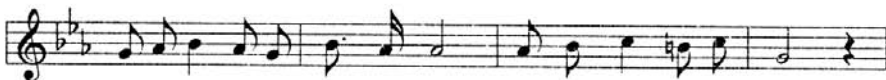
сл.: Марійка Будник(?)

під мотив рос. солд. п. "На позиції дівушка"

Не поспішаючи

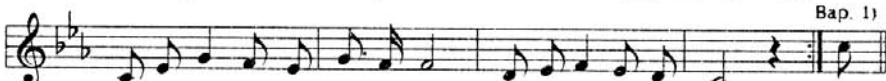
У пов-стан-ці, ко - ха-но-го про-вож-жа-ло дів - ча,

і з ту-го - ю на сер-день-ку, зо сльо-зоя на о - чах.

Ми-нув мі-сяць ско - ре-сень-ко і вже дру-гий на - став

як пов-ста-нець дів - чи-нонь-ку в тем-ну ніч-ку про-щав.

Вар. 1)

1. У повстанці, коханого проводжало дівча,
і з тугою на серденьку, зі сльозами в очах.¹
Минув місяць скоресенько і вже другий настав
як повстанець дівчиноньку в темну нічку прощав.
2. Прийшла вістка із відділу, що коханий упав,
що він в бою нерівному смерть героя прийняв.
Не заплакала дівчина як почула про це –
Сумом серце не вкрилося, ні сльозою лице.
3. В першу нічку невидную прямувала у ліс,
з санітарною торбою, за плечима щей кріс,
і на ранок до відділу зголосилась вона:
“Я прийшла пий повстанчого гірку чашу вина.
4. Вчора вістку одержала, що коханий поляг,
я рішила – коханого продовжати шлях.”
І порою зимовою дівча стало у ряд...²
Смерть коханого милого відпокутує кат.

¹ М. Кавун: зо сльозой на очах. Н. Бжеська подає тут: зо сльозами на очах.

² Н. Бжеська подає тут: в лаву стало дівча.

Повстанські пісні Про долю дівчини

287. Цвила, цвила калинонька

сл.: пров. «Тарас» (Дмитро Маївський)

Помірно

1. Цвила, цвила калинонька,³
тай в'янути стала,
ой чого ж ти дівчинонько
прясти перестала?
2. “Пішов, пішов мій миленький
в повстанські загони...”
Не журись, моє серденько,⁴
він край наш⁵ боронить.
3. Не хилися калинонько
вітами⁶ додолу,
повернеться незабаром
твій милий додому.
4. Хай не плаче стара мати
дрібними⁷ сльозами,
буде, буде перемога,
тай за повстанцями.⁸

³ Так у Співґоляша. Це годиться краще з метром
пісні ніж поправка у СпівУПА: Цвила, цвила
калинонька.

⁴ У Білевич: Не журися, дівчинонько.

⁵ У Юркевича: він краю.

⁶ У Юркевича: віттями.

⁷ У Білевич: гіркими.

⁸ У Білевич: за УПА бійцями.

288. Не хилися берізонько

Помірно

1. Не хилися берізонько,
бо ще сонечко зійде –
не журися дівчинонько,
твій миленький ще прийде.
2. "Ой чи прийде, чи не прийде,
мій миленький до села –
аби тобі краю рідний
тая воленька прийшла!"
3. Гей дівчино, бери кріса,
пісню заспівай нову –
ждуть тебе повстанці в лісі
як сестрицю бойову.¹
4. Україну захищати
молодечими грудьми –
щоб вернулись батько й мати
з далекої Колими.

¹ У джерелі не чітко, виглядає як "бо нову".

289. Нераз, вечірною порою

Помірно

Нераз, вечірною порою,
звичайно як у маю,
як місяць високо зійшов,
спішила садом до га(ю).

Зустріла я друга в лісу
сидячи край діброви,
а з ним дівчина чудова,
рум'яна, щей чорнії брови.

То усміхнеться, то змовчить,
пошепче щось стихенька,
то прислуховується співів
моего соловейка.

І знов гітару він візьме,
заграє мило та звучно,
і так їм любо той час мине –
весело, а не скучно.

І знов прийшов чарівний май
і гай зазеленівся, –
дівчина ходить попід гай: –
де той повстанець дівся?

Повстанець в лісі темному
уже давно загинув
і на розлуці² залишив
розкохану дівчину.

² Може: і на розпуку?

Дівчина прощає повстанця, рідню

290. На прощання, з другом довго говорила

Не поспішаючи 1)-----

На про-щан-ня, з дру-гом дов-го го-во-ри-ла.

і ди-ви-лась сум-но во-чі го-лу-бі...

"Про-ща-вай мій дру-же. будь здо-ров мій ми-лий.

я на спо-мин хуст-ку да-ру-ю то-бі."

На прощання, з другом довго говорила,
і дивилась сумно в очі голубі...
"Прощай мій друже, будь здоров мій милий,
я на спомин хустку дарую¹ тобі.

Якщо підеш, друже, в бій із москалями,²
як ти куля раниць, поміж козаками...
от тоді, мій друже, ця біла хустина
так загоїть рану як моя рука.

Котяться машини, гуркотять гармати,
і сталеві птиці летять у розмай...
якщо, милий друже, з ворогом стрінешся
білої хустини ти не підіймай.³

Притули до рани, а потім криваву
хустку, наче прапор, піднеси в гору.
Хай по світі лине слава України,
слава про повстанців незломних в бою."⁴

¹ Н. Бжеська подає тут: подарую; М. Кавун співає: подар'ю..

² Н. Бжеська подає тут: у бій з москалями.

³ Н. Бжеська подає тут: піднімай.

⁴ М. Кавун: "Співали 'в нерівнім бою' і співали 'незломних в бою'..."

291. Бувай здоров коханий мій

Сумливо 1)-----

Бу-вай здо-ров ко-ха-ний мій бо я і-ду в до-ро-гу.

Роз-ві-ється ки-ти-ця мрія без те-бе до-ро-го-го.

На-ді-я, мов виш-не-вий квіт, роз-ві-ється з віт-ра-ми, а

1. Бувай здоров, коханий мій,
бо я їду в дорогу.¹
Розвіється китиця мрій
без тебе дорогого.
Надія, мов вишневий квіт,
розвіється² з вітрами,
а я піду в далекий світ
незнаними шляхами.
2. В повітрі котяться дими,
машина вже готова.
Прибуди, коханий, пригорни,

¹ Н. Бжеська подає тут: бо я їду на північ.

² Н. Бжеська подає тут: Надії, мов вишневий квіт, / розвіються.

і поцілуй без слова.

Бо, певне, я не повернусь –
ти не вдавайся в тугу.
Бувай здоров, коханий мій –
ти, може, знайдеш другу.

3. Дзвіночок дзвонить "дзень-дзелень" –
машина вже готова,³
не вчую більш твоїх пісень,
не вчую ані слова.

І в глибину твоїх очей
я більше не загляну –
далеко від твоїх грудей,
на чужині зів'яну.

³ Н. Бжеська подає тут: вже на шляху.

292.

Літня зірна нічка

Темпо вальса

Літня зірна нічка
вкрила вкруг усе,
а бліденький місяць
свій товар пасе.

І по нивці синій
стиха проходить,

у садок вишневий
тайком заглядає.
Бачить як квітонька
головоньку клонить,
бачить як дівчина
перли-сльози ронить.

І пращає милого
в далеку путь:
"Повертай скоренько –
мене не забудь..."

293.

Сльози скотились з її очей Лірична пісня УПА

Помірно

Сльози скотились з її очей
коли сказав він: "Мила, прощай."
Сумом вкривались цвіти вишень,
а вітер кликав: "Скоро вернись."

Біль задавила у своїх грудях,
очі від щастя вгору підняла:
"Ідь же, мій милий, у нашу УПА...
вернеш у славі, я знову твоя."

За смерть і руїни, та сльози кругом
помсту носи ти червоним катом.
Жити для України ти не жалій,
з волею вернеш, будеш ти мій."

І все усміхнулось — небо, земля,
квіти хилились під ноги стрільця,
сонце раділо з висот в небесах,
золотом сипло йому по слідах.¹

¹ Наша реконструкція — у Оберишина: ...з
небесних висот, / ...йому у слід.

294.

Бувайте здорові

Бувайте здорові, моя рідна ненько!
Чом ти не втопила, як була маленька?
Я ж тебе топила, а ти не втонула.
Як же тебе, доню, тюрма не минула?
Бувайте здорові, мої рідні браття!
А хто ж буде, браття, білячко вам прати?
Бувайте здорові, мої рідні сестри!
А хто ж буде, сестри, ваші коси плести?

Бувайте здорові, ви мої віконця!
Я ж вас протираю ще до сходу сонця!
Бувай же здорова, ти моя земелько!
Я ж тебе мазала в суботу раненько!
Бувайте здорові, дубові пороги,
ой де проходили мої білі ноги!
Бувайте, бувайте, та не забувайте,
щодня, щогодини мене споміняйте.

Мати пращає сина

295.

Виряжала мати сина

В темпі маршу

1. Виряжала¹ мати сина під Крути до бою,
розчесала кучерики² понад головою. (2р.)
2. Иди, іди мій синочку – в бою не здавайся,³
як побореш вороженьків – до дому вертайся. (2р.)
3. Іду, іду моя мати – вчиню твою волю,
а ти ходи й проси Бога, щоб вернувся⁴ з бою. (2р.)
4. Ждала, ждала мати сина⁵, під Крути ходила –
пізнавала⁶, між трупами, найменшого сина. (2р.)
- 5.⁷ А як найшла між трупами – головоньку сина,
положила на коліна, тай заголосила: (2р.)
6. Люляй, люляй мій синочку, а я твоя мати –
сину любий⁸... Боже милий... вороже⁹ проклятий! (2р.)

¹ У Олійника і у Ой у лузі: Виряджала.

² У Олійника: гарні кудрі; у Ой у лузі: чорні кудри.

³ У Олійника: не вгавайся; у Ой у лузі: не вагайся.

⁴ У Олійника: та й молись Богу, щоб вернувся я...

⁵ У Олійника: стара мати.

⁶ У Олійника: та й шукала; у Ой у лузі: пізнавати (між стрільцями).

⁷ У Олійника: Знайшла, знайшла стара мати голівоньку сина... / нагадала дні колишні, та й заголосила; у Ой у лузі: Ой пізнала стара мати головоньку сина, / проклинаючи, колише, тай заголосила.

⁸ У Олійника: рідний.

⁹ У Олійника: ох, враже. У Ой у лузі: "Люлі, люлі, мій синочку, тож я твоя мати! / Сину рідний! Боже милий! О, враже проклятий!"

296.

Ой там край дороги

Сумно, не поспішаючи

1. Ой там край дороги старий дуб стояв,
а під тим дубом повстанець лежав.
2. Він лежить, не дише, він неначе спить –
золоті кучері вітер шелестить.
3. Ой прийшла до нього матінка його:
плаче та ридає – цілує в чоло.

4. "Я вдовою стала п'ятеро дітей –
сину найдорожчий, сину дорогий."
5. А там біля неї командир стояв –
він її на серцю тугу розважав:
6. "Не плач стара мати, син героєм впав,
тай за Україну, котру так кохав."

297.

Там на краю ліса

Поволі

(1)

1. Там на краю ліса старий дуб стояв¹
під тим старим дубом партизан лежав.²
Він лежить, не чує, він³ неначе спить —
золоті кучері вітер шелестить.
2. А над ним старенька⁴ матінка стоїть,
плаче і риде: "Сину," говорить,⁵
"я тебе ростила⁶, я тя берегла,
а тепер могила буде тут⁷ твоя.
3. Як ти був маленький, батька ти не знав⁸ —
десь там піді Львовом⁹ голову поклав:
я вдовою стала п'ятеро дітей,
ти був наймолодший, сину мій рідний."¹⁰
4. А позаду неї отаман стояв¹¹ —
з тугою на серці, так¹² її сказав:
"Не плач стара мати, син героєм впав¹³,
він за Україну, життя своє дав."¹⁴

¹ У Кашуби: стоїть.

² У Кашуби: лежить. У Шпіндіори: повстанець лежить.

³ У Шпіндіори: Він лежить спокійно, так.

⁴ У Невмирущого: Над ним його стара.

⁵ У Кашуби: сльозами вмиваєсь, сину говорить.

⁶ У Кашуби: кормила.

⁷ У Кашуби: тут буде.

⁸ У Кашуби: Як ти уродився, батько твій упав.

⁹ У Кашуби: коло Львова; у Шпіндіори: біля Львова.

¹⁰ У Кашуби: Андрій.

¹¹ У Кашуби: Позаду старушки курінний стояв; у Шпіндіори: А позаду мамі курінний стояв.

¹² У Кашуби: він.

¹³ У Кашуби: став.

¹⁴ У Кашуби: своє віддав.

Там під львівським замком

Помірно

(2) 1)-----

Там під львів-ським зам-ком ста-рий дуб сто-їть.

(h) (h) 2)-----

там під львів-ським зам-ком ста-рий дуб сто-їть.

3)-----

а під тим ду-боч-ком пар-ти-зан ле-жить.

Вар. 1) 2) 3)

1. Там під львівським замком старий дуб стоїть,
а під тим дубочком партизан лежить.¹
2. Він лежить, не дише, він неначе спить –
золоті кучері² вітер шелестить.
3. А над ним схилилась³ матінка його,
плаче та ридає – цілує чоло.⁴
4. “Сину ж ти мій, сину, дитино моя –
були б ти не вбили, якби не війна.
5. “Як ти був⁵ маленький, батько воював –
він за Україну голову поклав.⁶
6. “Я вдовою стала п'ятеро дітей⁷ –
ти був наймолодший, сину мій Андрій.”⁸
7. “Я ж тебе кохала,⁹ я ж ти берегла –
а тепер могила тут буде твоя.”¹⁰

¹ У Бєрв1 і Анон3: ...стояв...лежав. У Шморгуна: Ой там під Одесом старий дуб стоїть, / а під тим же дубом повстанець лежить.

² У Бєрв1: золоте волосся. У Анон3: Ой лежить, лежить він та неначе спить / в золотих кучерах. У Бориса: в золотім колоссі. У Шморгуна: Лежить він умовчки може він не спить, / золоті кудра (вітер шевелить)

³ У Анон3: Приходить до нього.

⁴ На ленті: і такі слова вона говорить; у Бєрв1: А над ним матуся старенька стоїть. / – Сину ж ти мій, сину, – стиха гомонить. У Анон3: плаче і ридає – цілує його. У Бориса: А над ним матуся старенька стоїть; / “Сину ж ти, мій сину,” стиха гомонить. У Шморгуна: Біля нього мати у траві стоїть / та й до свого сина гірко говорить.

⁵ У Бєрв1 і у Бориса: Ти був ще...; тут строфи 5 і 6 у відворотному порядку.

⁶ У Анон3: німець батька вбив, / там десь піді Львовом голову зложив.

⁷ На ленті: Мала ж я вас мала п'ятеро синів.

⁸ У Бєрв1 (і у Бориса): Було вас у батька п'ятеро синів, / а ти наймолодший, сину наш (мій) Андрій. У Анон3: Вас було у мене п'ятеро синів...Андрій.

⁹ У Бориса: Я ж тебе пестила; у Шморгуна: “Я ж тебе гляділа (тебе).

8. А позаду неї отаман стояв –
і такі слова він їй казав:
9. “Не плач стара мати, син героєм став –
він за Україну голову поклав.”¹

¹⁰ У Аноні: Я тебе любила, я тя берегла, / а тепер, синочку, могила твоя. У Шморгуна: “а тепер повстанця могила взяла.” У Бориса після цієї строфи ще такий текст: У степу могила наспівана, / а на ній матуся засмучена.

¹ На ленті: Не плач стара мати, не плач, не ридай – / син за Україну голову поклав. (М. Василько співає, див. слідуюче число: бо твій син загинув за свій рідний край.)

299.

Ой там під лісочком

Ой там під горою

Помірно

1. Ой там під лісочком¹ старий дуб стоїть,
а під тим дубочком партизан² лежить.
Він лежить, не чує, він неначе спить –
в золотих кучерах³ вітер шелестить.
2. А над ним старенька матуся⁴ стоїть,
з тугою на серці вона⁵ говорить:
“Я тебе кохала, я тя⁶ берегла –
а тепер могила тут буде твоя.
3. Як ти народився, батько твій⁷ упав –
десь там коло⁸ Львова голову поклав.
Я вдовою стала п'ятеро синів⁹ –
а ти наймолодший, сину мій Андрій.”¹⁰
- 4.¹¹ А біля старушки сотенний стоїть –
з тугою на серці її говорить:
“Не плач стара мати, не плач, не ридай,
бо твій син загинув за свій рідний край.”

¹ М. Васько співає: горою.² М. Васько співає: повстанець.³ М. Васько співає: золоті кучері.⁴ М. Васько співає: матуся старенька.⁵ М. Васько співає: йому.⁶ М. Васько співає: Я тебе кормила, тебе.⁷ М. Васько співає: твій батько.⁸ М. Васько співає: біля.⁹ М. Васько співає: Я вдова лишилась п'ятеро дітей.¹⁰ М. Васько співає: Андрей.¹¹ У Крищука: Позаду матусі отаман стоїть – / з тугою на серці він їй говорить: / “Не плач стара мати, син героєм став – / він за Україну голову поклав.”

*Не ждїть повстанця:
— втрача милого*

300. У лісі під дубом столітнім

на мелодію “Сміло друзі (1)”.

У лісі під дубом столітнім
Висока могила стоїть.
Край берега летить проміння,
і листя пожовкле летить.¹²
До теї могили щоночі
приходить дівчина молода.
І лле вона сльози дівочі –
пройдуть її марно літа.

Стояла на хрест похилившись,
з тривогою ніж вийняла,
у серденьку ніж устромила¹³
й шептала: “З тобою вже я...”
Спить, вірнії діти України,
хай сниться чудовий вам сон,
що ви були вірні для неньки,
боронили вільний кордон.

¹² У Шморгуна: лежить.¹³ У Шморгуна: утопила.

301. Під Лугами

Поволі

1. Під Лугами, під Лугами, в долині
лежить стрілець молодий.
2. Лежить стрілець, поранений, без рідні,
без рідної сестриці.

3. Прийшла д нему, прийшла д нему дівчина,
чорнобрива калина.
4. Та й повела, та й повела попід ліс –
несла йому вірний кріс.
5. Та й оберла, та й оберла кровцю з ніг,
що текла на білий сніг.

302. Сирота мандрує на схід воювать

Помірно

1. Сирота мандрує на схід воювать,
він б'ється за Україну, за свій рідний
край.
2. Б'ється він – воює, кров він пролива,
а дівчина удома слізеньки втира.
3. Десь свиснула куля козакові в грудь.
Привезли на захід – у шпиталь кладуть.
4. Як прийшла до нього дівчина його,
плаче, і ридає, жалує його.
5. Взяла, пригорнула його – сироту:
“Доле ж моя, доле – сиротою вму.”

303. Ой там на горі дуб стоїть

Помірно

1. Ой там на горі дуб стоїть, (2р.)
а під тим дубом милий лежить.
2. Ой тікай милий, бо згориш, (2р.)
ти моє серце засмутиш.
3. Ой волів би я згоріти, (2р.)
Як на чужині бідити.
4. Бо на чужині – Бог знає, (2р.)
яка нас доля чекає.
5. А дівчина, як почула, (2р.)
впала на землю – зімліла.
6. А по хвилі йа стала, (2р.)
з милого попід зібрала.
7. “Буду носити в фартусі, (2р.)
буде ми легше на душі.
8. “Буду носити де буду йти я, (2р.)
щоб пам'ятала, що кохала.”

304.

Ой там на Вкраїні

Сл.: Віра Лебедова

Тужливо

Ой там на Вкраїні
в сте-пу над шляхом,
чорні могила
з похилим хрестом.

А шепче з-за вітру
трава молода:
"Нехай не ридає
дівчина сумна.

А вдома дівчина
в'яне вся з журби, з туги:
"А де ж ти, козаче,
вернися, вернися!"

"Бо хто за свій нарід
дав життя дороге,
той в Бога щасливий
і славен буде."

— втрати в родині

305.

Ой, війна, війна— шей яка війна

(1) Помірно

1. Ой, війна, війна — шей яка війна,
мала жінка мужа — ще з війни нема.
2. Не плач, жінко, не плач, не плач, не
журись,
маєш дрібні діти — з ними веселись.
3. Маєш дрібні діти — з ними веселись,
клякни на коліна, Богу помолись.
4. Ой, війна, війна — шей яка війна,
мала мати сина — ще з війни нема.

5. Не плач, мамцю, не плач, не плач, не
журись,
твій син на Вкраїні в окопах лежить.
6. Твій син на Вкраїні в окопах лежить,
його кров червона на грудях кипить.
7. Його кров червона на грудях кипить...
Просить товариша, щоб його добить.
8. "Друже мій, друже, як тя добивать?
За тобою плаче отець твій і мати."

306. Ой, війна, війна – світова війна

(2) Помірно

1. Ой, війна, війна – світова війна,
не жди, мати, сина – бо його нема.
2. Твій син молодий на землі лежить,
його кров червона на сонці кипить.
3. Його кров червона на сонці кипить.
Просить товариша, щоб його добить.
4. "Ой ти друже! мій, кулі не жалій –
добий моє серце, в чужій стороні.
5. Чужа сторона – скрізь чужі люди.

Хто мене схоронить, як ми смерть
буде?"

6. Ой летять круки з тої діброви,
виклювали очі, щей чорні брови.
7. Ой летять круки – жалібно кричуть,
не одна матінка за сином плаче.
8. Не одна матінка, не одна дочка...
Ой чи скоро прийде милий з дороги?
9. Не плач, мати, не плач – син героєм
впав,
він за Україну життя своє дав.

¹ У Невмирущого: Товаришу.

307. Ой там за гаєм, за розмаєм

Не поспішаючи

1. Ой там за гаєм, за розмаєм,
за берегом, потоком,
стоїть сумная, невесела,
хатина одинока.
2. Колись була ота хатина
весела і безжурна,
співали в ній сини мої
як соловейки в гаю.
3. А старший син в тюрму попав
ще в сорок-першій році,
щей били кожної ночі.
4. А менший син, як старший син,
на свого батька вдавня –

він крикнув: "Слава Україні",
гранатою розірвався.

5. І так пішли оба сини
в могилу спочивати,
лишили батька, неньку стареньку,
без помочі у хаті.
6. Ой там за гаєм, за розмаєм,
за берегом, потоком,
стоїть сумная, невесела,
хатина одинока.
7. Ішов дідусь поляною,
з вітрами розмовляє:
"А де ж ті кості моїх синів,
де ж я їх позбираю?"

308.

Шумлять гаї В Зелені Свята, в маю рай

Помірно

1. Шумлять гаї, шумлять гаї,
сколисані вітрами.
Долини, гори і плаї
увінчані квітками.
2. Зелені Свята, в горах май,
та щось так сумно в хаті.
З вікна господар вигляда,
неначе скарби втратив.¹
3. І летється сум з його очей,
нема в них й крихти злості.
Неначе просять в дім оцей,
зайти благають в гості.
4. Зайшов я в дім, а дідуган
в довірливій розмові
повідав біль душевних ран
мені, мандрівникові...
5. "Ось в цій хатині край села,
ось тут, посеред поля
гуляли три сини мої,

- голубила їх воля.
6. Пішов найстарший на війну,
в гарматний грізний клекіт.
І в бою вічним сном заснув
на чужині далекий.
7. Середній син, неначе птах,
теж на війну полинув,
і згинув теж у цих лісах
за ньеньку-Україну.
8. Найменший – революціонер,
вже рік минає другий,
в сибірській каторзі помер
від голоду й наруги.
9. А мати їх, моя жона,
о третім вчувши чутку,
померла, вчора рік минув,
з тяжкого горя й смутку..."
10. Прощай, прощай, дідуся мій,
я з гір вертатись мушу.
Упали сутінки на гай,
впав сум на мою душу.
11. Шумлять гаї, шумлять гаї,
сколисані вітрами.
Долини, гори і плаї
увінчані квітками.

¹ М. Васько співає: В Зелені Свята, в маю рай, /
чомусь господар той хати / так сумно споглядає
на гай / неначе скарби там втратив.
Затримуємо цей текст під музикою бо це
одиноким джерелом мелодії.

– залишилися в пам'яті

309.

Лечу до вас в різдв'яний час

на мелодію "Ой там далеко на Волині", №27

1. Лечу до Вас нині думками,
у радісні святочні дні.
Вітаю ширими словами,
Тебе родину і Вас друзі.

2. І бачу столи з колачами,
пахне сімце, свічка горить.
Веселюсь думками між вами,
бо в мене серце так болить.

3. І всі засіли до трапези,
вже й побажання хтось сказав,
а в кожного на очах сльози –
про тих далеких хтось згадав.

4. Вже і колядку відспівали –
хтось каже, що вже пізний час,
а я все думками між Вами,
благаю спогаду у Вас.

5. Зійшла на землю нічка ясна,
що в ній зникає всяке зло.
Та чи крізь засіки і драти
зійде сюди якийсь добро?

6. А ручкою Христос-Дитятко
післав привіт усій землі,
а може той Христос-Дитятко
подасть ту ручку і мені?

310. Не стрінемось вже більш ніколи

1. Не стрінемось вже більш ніколи
на тій долині сліз і горя –
мене стрінула лихая доля,
а ти це може знайдеш другу.

2. Ти йшов у світ противними шляхами,
тебе широкий світ пригорне –

а наді мною, над сиротою
заплаче моє чорнее горе.

3. Не плачте тату, мамо, сестри,
що я уже пішла від Вас –
мене стрінула лиха доля.
Хто зна чи верну вже до вас?

По втраті

311. Бабусю

Помірно

1. Бабусю, бабусю!
чого тебе ніччю
у відділ занесло сюди?
Не знаю, синочку, не знаю, молодче, —
іду та не знаю куди.

2. А звідки ж ти родом?
Чому ти, старенька,
в хатину свою не ідеш?
До тла погоріло село моє рідне
і хати ти вже не знайдеш.

3. А де ж є дідусь твій,
куди він подався?
Де діти твої, де сини?
Над дідом, дочкою, гранат розірвався –
синів постріляли кати.

4. Ночами і днями
блукаю самотна,
шукаю притулку і сна.
Сьогодні я рада, сьогодні щаслива,
бо вас, бо героїв знайшла.

312.

Старенька ненька

також на мелодію "Ой там далеко на Волині", № 27.

Не поспішаючи

1. Старенька ненька плаче, тужить,
дівчина плаче молода.
Кати московські запалили
і наші села і міста.
2. Забрали сина молодого,
дівчині милого взяли.
Не вернеться уже ніколи,
кого чекісти повели.
3. Не сам один в тюрму попався,
три сотні друзів разом з ним,

- сини найкращі України,
з гарячим серцем степовим.
4. Криваво в ранці сонце сходить,
і в місті гомін оживає –
тоді чекісти починають
свої пекельні жнива.
 5. По десять разом їх виводять,
мотор, як завжди, загудів...
І ще раз: "Слава Україні!"
І мертві падають долів.

313.

Ой, ви хлопці, посходіться

Широко, сумно

1. Ой, ви хлопці, посходіться, з дівчатами полюбіться –
полюбіться, покохайтесь, разом пісню заспівайте. (2 р.)
2. Заспівайте про руїну, Закарпатську Україну,
про зелену Верховину – де боролись до загину,
де полягли наші браття в обороні Закарпаття.
3. А над Хустом ворон кричє, на чужині мати плаче –
мати плаче на чужині, а дівчина в домовині. (2 р.)
4. Сестра тужить у неволі – лежать стрільці в чистім полі,
ніхто трупів не ховає, похоронів не справляє –
тільки круки серед ночі видзьобують карі очі.
5. На Тисі кров червоніє, і матері серце мліє –
побачила, тай зомліла – несе Тиса мертве тіло. (2 р.)

VII. 3 Тюрем і Таборів

"За зраду ворогів"

314.

Голово, ти моя нелегальна

Пісня мучеників польських тюрм, написана в 1938 році.

Помірно

(1)

Го - ло - во, ти мо - я не - ле - галь - на те - бе

скон - фіс - ку - вав про - ку - рор тво - я дум - ка та - ка не - ло -

яль - на, що ос - тав - ся за не - ю до - зор.

1. Голово, ти моя нелегальна тебе skonфіскував прокурор твоя думка така нелояльна, що остався за нею дозор.
2. Голово, ти моя вивратова, цілий scarб вивратових ідей, усі люди про те пам'ятаймо, як катюги мордують людей.
3. Бо я мушу про це пам'ятати¹ в офензиву² мене завезли,

- перішили по п'ятах палками, і за нігті встромляли палки.
4. Підвішали униз головою терпетину³ до носа лляли. револьверами били, ногами, відбивали нирки, печінки.
5. І ще досі я харкаю кров'ю, кров тече з незагоєних ран. Із любов'ю до рідного краю обмиваю рубці від кайдан.

¹ У Крищука: пам'ятати.

² Офензива: від постерунок, дефензива.

³ Терпетина: отрута (терпентина).

315.

Голово, ти моя skonфіскована

Помірно

(2)

Го - ло - во, ти мо - я скон - фіс - ко - ва - на. те - бе

скон - фіс - ку - вав про - ку - рор. тво - ї дум - ки та - кі не - ле -

галь - ні - ї, що над ни - ми по - тріб - ний над - зор.

1. Голово, ти моя сконфіскована,
тебе сконфіскував¹ прокурор,
твої думки такі не легальні,
що над ними потрібний надзор.

2. Твої думки такі революційні,
цілий вік нецензурних ідей,
пам'ятайте про це нелегальні,
як катують і мучать людей.

¹ У Невмирушого: сконфіскував тебе.

3. Цілий вік свій буду пам'ятати,
як на допит мене привели,
як зв'язали, періщили п'яти,
а під ніхті саджали шпильки.

4. Як нас вішали вниз головою,
терпентину до носа лили,
револьверами били, ногами
відбивали нирки, печінки.

316. Голово, ти моя революційна

Ходою

1. Голово, ти моя революційна,
в тебе склад безцензурних ідей,
і нехайно про це ти пам'ятаєш,
як мордують нелегальних людей.

2. Як я маю про це пам'ятати,
як до деспи мене привели
і зв'язали, періщили в п'яти,
терпентини до носа ляляли.

3. І щей вішали вниз головою
і за ніхті саджали шпильки,
револьверами били, катували,
обривали нирки, печінки.

4. Я і досі ще харкаю кров'ю,
горюю від зболілих тих ран,
і з любови до свого народу
оглядаю я віси кайдан.

317. Бунт паперів я носив

Помірно

1. Бунт паперів я носив
тай чекіст мене зловив.
2. До тюрми мене віддали,
тяжко били, катували.
3. Ой сиджу я вже три роки,

- болять мене тяжко боки.
4. Україно, Україно,
я за тебе в тюрмі гину.
5. Україно, рідний краю,
я за тебе погибаю.

318.

Моя матусе

«Ореля»

1. Моя матусе! Я в тюрмі..
Минають сумно дні за днями,
немов тумани, що в зимі
пливуть над рідними полями.
2. Як сумно тут! Із поза ґрат
не бачу соняшного сходу...
На років двадцять мене кат
в тюрму замкнув – за честь народу!
3. Впадуть мої слова в твій дім,
немов злодії серед ночі.
Ти, не ридай! Не плач зовсім!
Отри свої старечі очі.

4. І горда будь, що ворог злий
карає так твою дитину.
Чи т'ямиш? Вчила ти дітей
боротись за Україну!²
5. Сестрі сказати не забудь:
хай сіє квіти огородні,
щоб мали чим встеляти путь,
як вернуться борці народні!

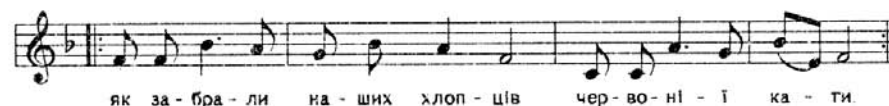
¹ У Юркевич № 5: Чи пам'ятаєш?² У Юркевич № 5: Україну.

Арешт

319.

Пам'ятаю той березень

мелодія рос. пісні "Із-за острова на стрежень"

1. Пам'ятаю той березень рік сорок-дев'ятий,
як забрали наших хлопців червоної³ кати.
2. Я виходив тоді з хати,⁴ ні з ким не прощався,
щоб не було підозріння, щоб кат не дізнався.
3. Лиш очима і душею прощав я хатину,
прощай батьку, прощай ненько, свята Україно.
4. Як привели наших хлопців на тяженькі муки,
то зглумились⁵ і знущались, хто попав їм в руки.

³ У Невмирушого вар. Г:40: московській.⁴ У Невмирушого вар. Г:40: Як виходив я із хати.⁵ У Невмирушого вар. Г:40: глумились.

5. Там і холод, смерть і голод, робота тяженька,
лиш приснитись Україна, старий батько й ненька.
6. Лиш два рази в один рочок міг листа писати,
щоб читали там про мене в моїй рідній хаті.

320. Бувай, бо я вже відїжджаю

мотив пісні "Прощання"

Не поспішаючи

Бу - вай, бо я вже від - їж - джа - ю вда -

ле - кий край на чу - жи - ну: і Бог свя - тий вже тіль - ки

зна - є, чи я до те - бе ся вер - ну.

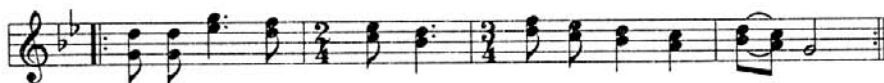
1. Бувай, бо я вже відїжджаю
в далекий край на чужину,
і Бог святий вже тільки знає,
чи я до тебе ся верну.	нехай він своїми руками
блакитний прапор підніме.
2. А може я все перебуду
і повернуся я зза ґрат,
а поки я ще у в'язниці —
нехай заступить менший брат.	4. Нехай підійме його вгору,
нехай побачать вороги...
нехай побачать ті люди,
котрі кували в кайдани.
3. Хай він ворогів не боїться,
нехай по правді він живе,	5. Іду, іду я у в'язницю,
не буде сліду по мені —
тебе благаю, моя ненько,
щоб не тужила по мені.

321. І був тихий вечір Темна нічка була

Помірно

І був ти - хий ве - чір — всю - ди бу - ло ти - хо...

До се - ла, стн - хень - ка, під - їж - джа - є — ли - хо.

1. І був тихий вечір¹ – всюди було тихо²..
До села, стихенька, підїжджає³ – лихо.
2. Їдуть кати, їдуть, попід кожну хату,⁴
арештують друзів за підпільну працю.⁵
3. Друзів арештують, в'яжуть назад руки,
до тюрми саджають, дають тяжкі муки.⁶
4. По два рази денно води доносили –
по⁷ шість разів денно нагаями били!⁸
5. Там друзі сиділи⁹ майже по пів року,
поки їх покличуть¹⁰ слухати вироку.
6. Вирок прочитали:¹¹ на смерть засудили,
як загравав скоростріл¹² – друзів повалили.¹³
7. “Прощай Україно, прощай мамо, тату –
за підпільну працю я дістав¹⁴ заплату.”
8. “Прощай Україно, прощай мамо, тату –
прощавайте друзі – і ти тюрмо¹⁵ клята.
9. Не одна то жертва на Вкраїні¹⁶ впала:
слава Україні – і героям слава!

¹ У Бєр2: Темна нічка була; у Шморгуна: Була нічка темна.

² У Нєвмирушого: мило; у часописі «Волинь»: Нічка була темна, кругом було тихо.

³ У Бєр2: Кожен раз до села / приїжджає; у часописі «Волинь» і у Шморгуна: а під наше село підкрадалось.

⁴ У Бєр2: Приїжджають кати до кожної хати; у часописі «Волинь»: Підкрадалися кати до однієї хати; у Шморгуна: Заходили кати до кожної хати / (забирали).

⁵ У Бєр2: на тортури й кари; у часописі «Волинь»: щоб забрати друзів до тюрми за грати.

⁶ У Бєр2: назад руки в'яжуть / із села вивозять до тюрми на муки; у часописі «Волинь»: Друзів забирали, пов'язали руки, / тай повезли друзів до тюрми на муки; у Шморгуна: Забирали друзів – синів України, / що хотіли вирвать рідний край з руїни.

⁷ У Бєр2: Там три рази денно воду приносили / і.

⁸ У часописі «Волинь»: воду їм носили, / а по скільки у ніч нагаями били; у Шморгуна: воду їм носили, / а по кілька разів нагаками били.

⁹ У часописі «Волинь»: Друзі посиділи; у Шморгуна: Просиділи друзі.

¹⁰ У часописі «Волинь» і у Шморгуна: викликають друзів.

¹¹ У Бєр2: відчитали; у Шморгуна: Вироки читали.

¹² У Бєр2: скоростріл застримів; у Шморгуна: кулемет загаркав – (друзі похилились).

¹³ У часописі «Волинь»: кулемет застрочив, друзі похилились. Відтак слідує остання строфа: Похилились друзі до самого долу. / За тебе, краю мій, не один вмирає.

¹⁴ У Бєр2: дістали. У Шморгуна: Прощавайте мамо, прощавайте тату, / за підпільну працю дістав я.

¹⁵ У Бєр2: тюрма.

¹⁶ У Бєр2: Не одна жертва за Вкраїну.

322.

Сіла на машину

Сіла на машину – сльози на очах,
а довкола мене з крісами в руках.

Сіла на машину – машина жене,
минає хатину, де батько живе.

Минає хатину і рідне село,
аж на залізницю авто завезло.

Там нас посадили, вагони дали,
в закритих вагонах далі повезли.

Повезли нас в Харків, з Харкова в Москву,
а з Москви повезли в сибірську тайгу.

Там нас поскидали в сибірських лісах,
на хліб заробляти, жити в землянках.

323.

У неділю рано, ще сонце не зійшло

У неділю рано, ще сонце не зійшло,
до Марусі в хату штири кати прийшло.
Заходять до хати та й стали питати:
– Признайся, Марусю, де твій рідний тато!
А Маруся встала, катам відказала:
– Кати тата вбили, я ще була мала!

Дістають кайдани Марусю кувати:
– Признайся, Марусю, а де твоя мати!
– Не смійся, катюго, сьогодні неділя!
Моя рідна нянька пішла у підпілля!

Дістають нагана Марусю стріляти»
– Признайся, Марусю, де твої два брати!
Признайся, Марусю, краще собі зробиш –
випустим на волю ще й грошей заробиш!
– Краще мені, кати, в могилі лежати,
ніж за ваші гроші братів продавати!

Вивели Марусю посеред подвір'я:
– Признайся, Марусю, де прапор поділа!
Признайся, Марусю, краще собі зробиш –
випустим на волю ще й грошей заробиш!
– Краще мені, кати, в могилі лежати,
ніж за ваші гроші Україну продати!

Забрали милого

324.

Місяцю зоряний

1. Місяцю зоряний скоріше погасай!
Вийди кохана до мене в темний гай.
2. "А я виходила, щей цілувалася:
милого забрали – а я осталася.
3. "Забрали милого тяжкої вороги,
а я не бачила куди його вели.
4. "Повели милого попід калиною,

- а я лишилася з малов дитиною.
5. "Повели милого попід березами,
а я заплакала гіркими сльозами.
6. "Повели милого попід тополею,
а я заплакала на своїй долею.
7. "Місяцю зоряний – скоріше погасай!
Більше не вийду я тай до милого в гай."

325. Гарні вечори, гарні та гарні (1)

Поводі

(1)

Гар-ні ве-чо - ри, гар-ні та гар - ні, а ще гар-ні-ші-ї дни-ни.

Ой хо-див хло - пець гар - ний, зве-чо - ра, до сво-ї лю-бо-ї дів - чи - ни

1. Гарні вечори, гарні та гарні,
а ще гарніші – днини!...
Ой ходив хлопець гарний, звечора,
до своєї любой дівчини.
2. Був тихий вечір, як вони, вбос,
довго стихенька розмовляли
в вишневім саду, під вишенькою,
а зорі – весело сіяли.
3. Аж стало авто – загрукотіло.

сам я не знаю чого...
еНКaBeДисти! Серце зомліло!
Ідуть по хлопця молодого.

4. І взяли хлопця під білі боки,
а білі рученьки кують,
дівчина плаче, аж ручки ломить –
її миленького беруть!
5. “Милий, мій милий, хто нам допоможе
в нашій, нещасливій долі?
Ой Боже, Боже, мій милий Боже...
Ти вже не вернешся – ніколи.”

¹ У Невмирущего: дни.

326. Гарні вечори на Україні (2)

Гарний вечорок (3)

В темні марші

(2)

Гар-ні ве-чо-ри на У-кра-ї-ні, а ще гарні-ші-ї дні-ни.

The second system of the musical score for 'The Rose Tree' is shown. It continues the melody in the treble clef, key of B-flat major, and 2/4 time. The notation includes various chords and single notes, with some measures marked with '2)', '3)', and '4)' above them, likely indicating fingerings or specific articulations. The system concludes with a double bar line.

Тай хо-див хло - пець в гар-ні ве-чо - ри до сво-ї лю-бо-ї дів - чи-ни.

Bap. 1) 1) 2) 3) 4) *prima volta*

Помірно

(3)

Гар - ний ве - чо - рок, гар - ний ве - чо - рок, а ще гар -

ні - ші - ї дни - ни — хо - див це ко - зак. гар - ним ве -

чор - ком. до сво - ї лю - бо - ї дів - чи - ни.

1. Гарні вечори на Україні¹,
а ще гарнішії днини...
Та й² ходив хлопець в гарні вечори³
до своєї⁴ любові дівчини.
2. Прийшов до неї, став під віконце,⁵
а вона⁶ до нього вийшла...
Стали, говорять,⁷ соловей щебече,
а ясна зіронька зійшла.⁸
3. Вже авто їде, сигнали свище,⁹
сам я не знаю по¹⁰ кого...
Штири солдати, еНКаВеДисти¹¹ –
певне по мене молодого.

¹ У Кришчука: Гарні вечори, гарні вечори; у Терепенка: Гарний вечорок, гарний вечорок.

² У Невмирущого: подано також "Ой". У Кришчука: Ой там.

³ У Терепенка: ходив це козак, гарним вечорком.

⁴ У Кришчука: тихим вечором / до сво(є)ї.

⁵ У Кришчука: (ї) став під калину.

⁶ У Кришчука: дівчина.

⁷ У Кришчука: Стали розмовляти.

⁸ У Кришчука: місяць горою піднявся.

⁹ У Невмирущого: Аж їде авто – дає сигнали; у Терепенка: сигнали дзвонять.

¹⁰ У Невмирущого: на; у Терепенка: до.

¹¹ У Кришчука: Чути розписи – три енкаведисти; у Терепенка: Три острі кірси, енкаведисти / козак не вернеться ніколи..

4. Вже авто стало, загуркотало –
кують мене¹² у кайдани...
А дівчина плаче, білі ручки ломить¹³ –
милий не вернеться ніколи.
5. Ой вийшла вона за воротонька
тай так до милого сказала:
"Ой їдь же, милий, за ту Україну,
буду на тебе я чекала!"
- 6.¹⁴ Минає рочок, минає другий,
милий з неволі ся вертає:
їде через села, тай через чужії –
з українцями ся витає.
7. З українцями, з українками,
з добрими людьми ся витає.
Стільки натерпівся за ту Україну –
а України ще немає.

¹² У Невмирущого: Машина стала, загуркотіла – / мене кують.

¹³ У Невмирущого: Дівчина плаче, аж ручки ломить.

¹⁴ У Невмирущого: Минає рочок, минає другий, / а вже на третій завертає: / їду через села, через чужії – / з українцями ся витаю. // 7. З українцями, з українцями, / їм є відома правда: / хоч я вернувся з тяжкої неволі – / та України ще нема.

327.

Гарні вечори на Україні (4)

1. Гарні вечори на Україні,
а ще гарнішії днини...
щей ходив хлопець в гарні вечори
до своєї любові дівчини.
2. Ходив він, ходив в сад під калину,
до любові дівчини своєї...
Пташки співають, соловей щебече,
місяць підноситься горою.
3. Машина їде – дає сигнали:
сам я не знаю на кого...
Чотири свисти – еНКаВеДисти –
певно по мене молодого.

4. Узяли мене тай закували,
щей до машини ведуть...
Дівчина плаче, аж ручки ломить –
її миленького беруть.
5. Минає рочок, минає другий,
а вже на третій завертає:
їдем через села, через чужії –
з українцями ся витаєм.
6. З українцями, із земляками –
я вам всю правду розкажу:
хоч повернувся я із неволі –
Вкраїни я не находжу.

328. Там у садочку, тай на яворі

варіант "Гарні вечори"

(4)

Там у са-доч-ку, тай на я-во-рі, там со-ло-вей-ко спі-
ва-є. Гар-на дів-чи-на, як та ка-ли-на,
сво-го ми-ло-го пра-ща-є.

1. Там у садочку, тай на яворі,
там соловейко співає.

Гарна дівчина, як та калина,
свого милого прашає.

2. Прощай миленький-чорнобривенький,
Прощай, мій друже дорогий,
бо я без тебе жити не можу,
ой ти, мій орле коханий!

3. А авто стало, забуркотало,
пішли розбої! в сторони,
дівчина плаче, аж умліває,

кують ми ляхи у кайдани.

4. Стала дівчина під голе небо,
Богу щиренько ся молити:
"Забрав єс, Боже, ти життя мого,
бо вже не прийде він ніколи."

5. Вже минув рочок, другий минає,
милий з неволі вертає.
Вийшла дівчина за воротонька,
свого милого витає.

6. А милий їде тай попереду,
із товариством розмову має:
"Втратив я, браття, за Україну,
усе здоров'ячко своє."

1 У Кришчука: розвої.

Забрали сина, доньку

329. Згадай мене, моя матусю (1)

Не плач матусю (2)

Помірно

(1)

"Зга-дай ме-не, мо-я ма-ту-сю, зга-дай ме-
не, що я твій син— як був ма-лий, то ти ба-
ви-ла, а як під-ріс— взя-ли ка-ти!"

Варіант (2). (Текст тут як у строфах 1-3, і 6, а відхилення подаємо там у примітках під гаслами "У Крищука". На цю мелодію також: Бувало вип'ю шклянку пива (№ 251).)

(2) Помірно (тужливо)

1. Згадай мене, моя матусю, згадай мене,¹ що я твій син — як був малий, то ти бавила,² а як підріс — взяли кати!
2. "Не стало сили, боронити... не стало сили,³ бо'м стара..." Кати злетіли, мов⁴ ті круки, і закували юнака.
- 3.⁵ Здрігнулось тіло від побоїв...

¹ У Крищука: Не плач, матусю, не журися, / не плач, кохана.

² У Крищука: як був малим, то ти гляділа.

³ У Крищука: "Які ж бо я стерпіла муки! / Не малам сили.

⁴ У Крищука: Вночі злетілись, як.

⁵ У Крищука: І закували молодого, / стискають руки ланцюги, / і забряжчав я кайданами / як кат промовив: "Вже іди!"

Стиснули руки — кайдани...
І кайданами забряжчав я...
Кати промовили — вже йти!

4. І на відхід я попрощався:
"Прощай, родино ти моя, прощай, родино — Україно, більш не побачу тебе я.
5. "А у неділю, дуже рано, побачиш сина у сльозах, побачиш сина молодого, закованого в кайданах."
- 6.⁶ Ми розійшлися на всі дороги стежками в різні сторони.
І манівцями так мандруєм, неначе блуднії сини.

⁶ Це 4-та стр. у Крищука; нема у Невмирущого. Пор. Забудь мене, моя матусю (4), анотація до 3-ої стр..

330. Забудь мене, моя матусю (3,4,5)

(пор. мел. вар. "Свіча горить рожевим світлом")

(3,4) Помірно

(5)

Сумливо

За - будь ме-не, мо-я ма - ту-сю, за - будь ме-не, що я твій син — як

був ма-лий, то ти ра - ді-ла, а як під-ріс — ка-ти взя - ли!

1. Забудь мене, моя матусю, забудь мене, що я твій син — як був малий, то ти раділа,¹ а як підріс — кати взяли!
2. “Не було сили, боронити... не було сили, бо’м стара...”² Кати злетілись,³ мов ті круки, і закували юнака.
3. Здригнулось тіло від побоїв... Стиснули руки — кайдани... І кайданами забряжчав я... Кати промовили — вже йти!⁴
4. Відходячи я попросився: “Прощай родинонько моя, прощай родину⁵ Україно, більш не побачу тебе я.
5. Більш не побачиш свого сина ні у гаях, ні у лісах, лише побачиш через сльози закованого в кайданах.”
6. Як привезли мене в темницю, як кинули мене туди, коли я глянув навкруг себе — сидять заковані брати.
7. Прийшов катюга самий старший: “Отак вам, українські сини! Не схочете більш⁶ України — на вас покопані ями.”
8. Нехай нас б’ють, нехай катують, нехай з нас роблять що хочуть, нехай нас в тюрми замикають — на⁷ них ще прийде помсти час.⁸

¹ У Бєрвєцького і у Пастушенка: гляділа.

² У Пастушенка (і у Бєрвєцького): Не мала(-с) сили боронити, / не мала(-с) сили, бо стара.

³ У Пастушенка: злетіли.

⁴ У Пастушенка: Здригнулось тіло від кайданів, / і руки стиснули замки. / І забряжчав я кайданами. Кати промовили: “Вже йди.” У Бєрвєцького: І кругом села червоніли, / синьо-блакитом простяглися, / сини вільної України на три дороги розійшлися. // І розійшлися на три дороги, / а з тих доріг на три стежки, / і так мандрують манівцями, / неначе блудні сини.

⁵ У Пастушенка: матусенько моя, / прощай, рідная.

⁶ У Пастушенка: Не схочте більше.

⁷ У Пастушенка: для.

⁸ У Шморгуна цю строфу замінюють три: Не лякай, кате, нас ямами, / не страшні нам твої ями, / ще прийде, прийде час розплати, / та катувати не будем ми. // Тоді заграють кулемети / і по лісах, і по полях, / тоді посвятаються могили / по українських повстанцях. // Тоді засяє на Україні, / засяє сонце угорі. / тоді замають на всім світі / жовто-блакитні прапори.

331. Люба матусю, чи пам’ятаєш (1)

ПРОЩАЛЬНА

(1,2)

Жалібно

Лю - ба ма - ту - сю, чи па - м’я - та - єш.

1. Люба матусю, чи пам'ятаєш,
як жовту косу чесала ти?
Тепер у тюрмі, щодня і ночі
цю косу чешуть мені кати.

2. А біле тіло пухне, синіє,
його щоденно нагайка рве.

Пропало, нене, нема й надії –
бо твоя доня у тюрмі вмере.

3. Вже не побачиш мене в віночку,
друзби до шлюбу не поведуть...
Прокляті кати правду не скажуть,
ані могили не покажуть...

332. Люба матусю, я все думками (2)

Люба матусю, я все думками
до тебе¹ лину як ніч, так день,
тебе я бачу в своїй уяві
і голос чую твоєї пісень.²

Ти колихала³ мене малою
і пригортала мя⁴ до грудей,
не одну нічку ти не доспала –
я сон зганяла з твоїх очей.

Я пригадаю про дні на волі,
як мою⁵ косу чесала ти.
Тепер у тюрмі я, у неволі,
мені ту косу вирвуть кати.⁶

А біле тіло чорніє, пухне:
як день так вночі нагайка тне.
Пропала, ненько! Не май надії,
бо твоя донька вже не верне.

Ти не побачиш мене в віночку,
вінок з барвінку ти не сплетеш,
будеш шукати мої могили –
могили мої ти не знайдеш.⁷

Ти⁸ не побачиш мене в віночку,
дружки⁹ до шлюбу не поведуть,
кати замучать у казематі
і в сиру землю закопають.¹⁰

Люба матусю, будь з того горда,
що я вмираю за нарід свій.
Я до нічого тут не призналась,
хоч як знущався проклятий змій.¹¹

Люба матусю, будь з того горда,
що твоя донька в тюрмі умре.
Напевно, ненько, колись Україна
тобі за мене вдячна буде.

¹ У Царинника: Люба матусю, я все до тебе / думками. (Цей музичний варіант поданий у музиці до попереднього числа, № 331, малими нотами.) У Бориса: Люба матусю, я все до тебе / думкою.

² У Царинника: речей.

³ У Царинника: колисала.

⁴ У Царинника: все. У Бориса: і пригортала.

⁵ У Царинника: Як пригадаю ті дні дівочі, / як русу. У Бориса: Я споминаю ті дні на волі, / як русу.

⁶ У Царинника: Тепер у тюрмі, як день так ночі, / ту русу косу мичуть кати. У Бориса: Тепер в неволі цю русу косу / щодня, щоночі мичуть кати.

⁷ У Бориса: І не сплетеш ти вінок з барвінку / і на могилу не покладеш, / бо кат червоний тобі не скаже, / сама могили ти не знайдеш.

⁸ У Царинника: Більш.

⁹ У Бориса: друзби.

¹⁰ У Царинника: кати прокляті мене замучать, / без труни в землю мя покладут[ь]. У Бориса: кати червоні мене замучать, / без труни в яму покладуть.

¹¹ У Табірні Пісні і у Шморгуна: Я ні до чого тут не призналась, / що вимагав від мене цей змій.

З тюрем, і таборів

333.

Свіча горить рожевим світлом

(пор. мел. вар. "Забудь мене, моя матусю" № 330, вар. 3)

1. Свіча горить рожевим світлом,
зорі за ґратами світять.
За дверми чути, вартові,
машини глухо стугонять.
2. Один в'язень був наймолодший,
схилив він голову на груди.
Він бідний плаче і ридає,
чогось не може він заснути.
3. Глядить без ґрати у віконце,
а там в горах доріжка йде.
А том доріжком йде дівчина,
чогось до мене не приїде.
4. "Прийди, дівчино, на хвилину,
прийди, дівчино, хоч на дві.
Забилось серце у неволі,
у тій проклятій мною тюрмі.
5. Тюрма, тюрма, велике слово,
для всіх велика і страшна.
Тільки для мене не страшная,
давно з тюрмов спізнався я.
6. На що сь мя, мамо, породила,
на що сь мя, мамо, сповила?
Судьба, нещастя і недоля
також мене уповила."

334.

Куди вітер хмари носить

Помірно

1. Куди вітер хмари носить,
куда хилиться трава,
де не стану, де не гляну,
всюди чужа сторона.
2. Та й думками я літаю
до села рідненького –
хотів би'м ся довідати,
що сталось новенького.
3. Може дома вже руїна,
і родини не маю,
чи в Сибіру, на каторзі –
давно вісти чекаю.
4. Україно, наша мати,
найдорожча стороно,
ми за тебе, по Сибірах
тяжкі муки терпимо.

335.

В вишневому саду гуляв

В темпі вальсу

(1)

В виш - не - во - му са - ду гу - ляв, дів -

чи - нов лю - бу - вав - ся. у тяж - кі - ї кай -

да - ни по - пав. Чо - го ж я до - че - кав - ся?

1. В вишневому саду гуляв, дівчинов любувався, у тяжкії кайдани попав. Чого ж я дочекався?
2. Отець мій гіркі сльози лле, а мати нічого не знає, що син в тюрму, в Сибір їде, родину покидає.
3. Сибір, Сибір далекий край, Сибір я добре знаю, Сибір пройду, назад вернусь, з друзями погуляю.
4. Не раз, не два, подумав я як вирватись на волю, залізні ключі задзвеніли: "Ні, хлопче, не дозволять!"
5. Сиджу в залізній клітці я, тай так собі думаю, в оточує суді мій вирок – чим кінчиться, не знаю.

336.

Згадай же, Мамцю, той же вечір

Не поспішаючи

(2)

Зга-дай же. Мам-цю. той же ве-чір. зга-дай же.

Мам-цю. той же час. ко-лись гу-ляв я із хлоп-

ця-ми. те-пер я ї-ду у Дон-бас.

1. Згадай же, мамцю, той же вечір, згадай же, мамцю, той же час, колись гуляв я із хлопцями, тепер я їду у Донбас.
2. Замкнув я хату на замочок, а сам піду я до дівчат, прощайте любії дівчата, бо я вже їду у Донбас.

3. Ой чути, чути гуде поїзд, ой чути, чути, вже гуде.
Ой знаю, знаю я той поїзд, мене в Донбас він завезе.¹
4. А серце б'ється без упину, розлука ріже без ножа.
Кому вона лише потрібна,² кому потрібне мое життя?
5. Присниться³ мені, моя мамцю, приснилось мені у ночі,
що я на Вільній Україні – а я в Донбаській стороні.
6. Роблю я в шахті, під землею, все по коліна у воді,
як наді мною обвалиться,⁴ тоді не жити вже мені.
7. Говорять люди, щом змінився, і що на личку я змарнів –
личко змарніло, я змінився, бо я в Донбаській стороні.

¹ У Невмирушого вар. Г:42: відвезе.

² У Невмирушого вар. Г:42: Кому це все є так потрібне.

³ У Невмирушого вар. Г:42: Приснилось.

⁴ У Невмирушого вар. Г:42: обірветься.

337. Прощай, дорога Україно

Прощай, дорога Україно,
прощай, українська земля,
прощайте поля України,
вітай нас, чужа сторона!

Цвіте край віконця калина,
що я посадила її.
Мене довго вдома не буде –
я буду в чужій стороні.

Вже треті дзвінки продзвеніли,
пора у вагони сідати,
кидати на довго Вкраїну,
в далеку Московщину мчати.

А мати погляне на калину –
заллють її сльози рясні.
А вітер повіє з Вкраїни,
про все він розкаже мені.

338. Прощайте ви, друзі мої

В темпі вальсу

- 1.⁵ Прощайте ви, друзі мої, не споминайте злом,
згадайте лиш як ми колись ділились сухаром.⁶

⁵ У Бориса, перед цією строфою, подана ще така: Поїдемо в світ, в далекий край, / чи на Сибір, чи на Алтай. / А місто Львів – це сполин слів... / Прощай, прощай, прощай!

⁶ У Бориса: згадайте все, як щиро ми ділились сухаром.

2. Сьогодні ми, а завтра ви – в нас доля всіх одна,
і гірку чашу мук-терпінь ми вип'єм аж до дна.¹
3. Згадайте лиш як по лісах, нас їла мошकारа,
і тих друзів, що забрали тиф, голод і цинга.
4. Згадайте як наші брати вмирили в чужині,
як хоронили ми їх там, у вічній мерзлоті.
5. Тюмень, Кузбас, Тайшет, Усть Кут, Норильськ, і Магадан –
зложив кості у тій землі товариш наш не один.
6. Не забувайте наш етап у люті морози,
голод, холод на чужині, нашу нужду й сльози.
7. Згадаємо, як то було у ті довгі роки,
і як здружили усіх нас сибірські бараки.
8. Східний Сибір і Колима, шахти і рудники,
а там робили і жили знедолені раби.
9. Не забудемо сталінські бараки й табори,
і як із нас знущалися еНКаВеДистські кати.
10. І знаємо, проклятий кат пощади нам не дав,
визвольної війни синів до банди прирівнав.
11. Та прийде час, минеться враз неволя і тюрма.
І усміхнеться ще й до нас кохання і життя.

¹ У Невмирушого: Сьогодні ви, а завтра ми, нам воля всім одна, / гірку чашу своїх терпінь ми пили аж до дна.

339. Зелений гай, пахуче поле (1) СОН

слова П. Грабовського

Поволі

(1)

Зе - ле - ний гай па - ху - че по - ле в тюр - мі при -

тепо

сни - ли - ся ме - ні і степ ши - ро - кий, не - на - че

мо - ре, вда - ле - кий рід - ний сто - ро - ні.

1. Зелений гай, пахуче поле
В тюрмі приснилися мені,
І степ широкий, неначе море,
В далекий рідній стороні.

2. Садок приснився коло хати,
Хатина вбога² моя...

А в тій хатині сумує мати,
Й лежить, нездужає сестра.

3. Поблідло личко, згасли очі,
Надія вмерла, стан зігнувся...
І я заплакав опівночі
І, гірко плачучи, проснувся.

² У Білевич: рідная.

340. Зелений гай, пахуче поле (2,3)

СОН

Поволі

(2)

Зе-ле-ний гай па-ху-че по-ле в тюр-мі при-
 сні-ли-ся ме-ні і степ ши-ро-кий, на-че
 мо-ре, і ти-хий сум по кру-жи-ні.

(3) Не поспішаючи

Зе-ле-ний гай па-ху-че по-ле в тюр-мі при- сні-ли-ся ме-ні
 і степ ши-ро-кий, на-че мо-ре, в да-ле-кій рід-ній сто-ро-ні.

1. Зелений гай пахуче поле
 в тюрмі приснились мені
 і степ широкий, наче море,
 в далекій рідній стороні.

3. А дома жде старенька мати –
 за сином тужить по ночах,
 і сестра плаче на чужині,
 і цілі ночі у сльозах.

2. Сниться мені, що я на волі,
 що Україна вже вільна,
 а місто Київ вже столиця,
 і провалилася Москва.

4. Орли гуляють по Україні –
 Бандери вірнії сини,
 на наших землях скрізь руїна,
 і тільки сняться волі сні.

341. Зелений гай, пахуче зілля (4)

СОН

(4) Поволі

Зе-ле-ний гай па-ху-че зіл-ля в тюр-мі при-сні-ли-ся ме-ні
 і степ ши-ро-кий, на-че мо-ре, і ти-хий шум по кру-жи-ні.

1. Зелений гай, пахуче зілля
в тюрмі приснилися мені,
і степ широкий, наче море,
і тихий шум по кружині.¹
2. Садок вишневий коло² хати
вечірня літня пора.
В хаті була весела мати,
пісню співало нам дівча.³
3. Любив її і звав своєю,
немов ту панночку, кохав.
В гайок, в лісок ходив я з нею,
пісні свої їй співав.
4. Вона заплакала крізь сльози⁴
і, опустивши очі вниз,

¹ У Пастушенка: і тихий сон навкружині.

² У Пастушенка: приснився біля.

³ У Пастушенка: А в хаті тій журилась мати / і нудьгувалося дівча. (У Шморгуна: і знудьгувалося дитя.)

⁴ У Шморгуна: Вона заплакала... Скрізь сльози...

немов шукала⁵ по дорозі
те, що утратила⁶ колись.

5. Поблідло личко, згасли очі,
надія вмерла, стан зігнувся...
І я заплакав опівночі
і, гірко плачучи, проснувся.⁷
6. Сниться мені,⁸ що я на волі,
що Україна вже вільна,
а⁹ місто Київ вже столиця,
і провалилася Москва.
7. Але¹⁰ прокинувся й дивлюся –
а я ще й досі у тюрмі...
І сам не знаю чи діждуся
того, що снилося¹¹ мені.

⁵ У Шморгуна: шукає.

⁶ У Шморгуна: затратила.

⁷ У Пастушенка: заснув.

⁸ У Пастушенка: Приснилося.

⁹ У Пастушенка: вже нова, що .

¹⁰ У Шморгуна: Ось я.

¹¹ У Пастушенка: те, що приснилося.

342. Широкий степ, пахуче поле (5) СОН

1. Широкий степ, пахуче поле
в тюрмі приснилися мені,
і степ широкий, наче море,
і тихий шум по кружині.
2. Ставок приснився біля хати
вечірня літня пора.
А в хаті тій стужилась мати,
і знудьгувалася сестра.
3. Вона заплакана, крізь сльози
усе дивилася кудись,
немов шукала по дорозі
те що укражене колись.
4. Сниться мені, що я на волі,
що Україна вже вільна,
а місто Київ вже столиця,
і провалилася Москва.

343. Тернопіль мій, Тернопіль мій

Помірно

Тер - но - піль мій, Тер - но - піль мій, мо - я ти

бать - ків - щи-но—

че - рез те - бе, Тер - но - піль

1. Тернопіль мій, Тернопіль мій,
моя ти батьківщино –
через тебе, Тернопіль мій,
я в клітці¹, мов пташина.

2. В тюрмі сиджу, в вікно гляджу,
як весь народ гуляє,
моя душа, тюремная,
свободи дожидає.

3. Батько старий, мати стара,
нічого там не знають,
що їхний син, з України
далеко відїжджає.

4. Сибір, сибір, далекий край,
сибір, я добре знаю,
сибір пройду, назад вернусь,
з друзями повстрічаюсь.

5. Сибір, сибір, далекий край,
сибіру не боюся,
сибір пройду, назад вернусь,
з дівчинов оженися.

6. Тернопіль мій, Тернопіль мій,
моя ти батьківщино –
через тебе, Тернопіль мій,
утратив я дівчину.

¹ У Невмирущого: у клітці.

344.

Присудили мені

Присудили мені жить в чужій стороні
і надовго покинуть родину,
но в чужому краю не сама там буду,
і без вістки я там не загину.

Дома мати стара, в хаті люди живуть
і не вміють її шанувати,
а я в тайгах, в степах ще й сибірських снігах
буду Бога за неї благодіти.

Де ж ти, миленький мій! Я згадала тебе!
Чи живеш ти чи, може, загинув?
Хоч тебе не буде, та я вірять буду,
що живеш ти і ще я зустріну.

Я плакати не буду, що в тюрмі я сиджу
чи за лагерним дротом блукаю.
Я кінчати буду тиху пісню сумну.
Україно, тебе лиш кохаю!

345.

Як повіяв буйний вітер Рости, рости черемшино (1)

Поволі

Варіант 1)

Помірно

Ро - сти. ро - сти че - рем - ши - но.

ши - ро - ко ся роз - тя - гай — ти мо - ло - да дів - чи -

нонь - ко про ко - хан - ня за - бу - вай.

1. Як повів буйний вітер,
з дерев листя поздував,
що найкращі свої літа¹
я по тюрмах змарнував.
2. Рости, рости черемшино,
широко ся розстеляй,
будь здорова, матусенько,
свого сина забувай.²
3. Гуляй, гуляй моя мила,
про мене не забувай,³
бо я сиджу у неволі⁴
за Україну, рідний край.
4. З України вітер віє —
а мені тут все одно,⁵
день і вечір вартові⁶
стерезуть моє вікно.
5. Не стережіть, вартові,
бо я звідси не втечу,
бо тут грати⁷ залізні —
проломати не зможу.
6. Бо тут грати⁸ залізні,
щей з доброго заліза,
7. Просидів⁹ я один рочок,
просидів¹⁰ я другий рік,
прийшли брати¹¹ українці
визволяти ня¹² на світ.
8. Одну браму розломали,¹³
другу браму розбили,¹⁴
взяли мене на рученьки,¹⁵
на Україну понесли.¹⁶
9. А як мене визволили,
тай на волю я вийшов,
розпрощався я навіки¹⁷
з тов проклятою тюрмов.
10. Україно, Україно,
Україно, краю мій —
я за тебе, Україно,
муки тяжкії терпів.

¹ У Невмирущого Г:14: які були гарні літа.

² У Соколи: Рости, рости черемшино, / широко ся розростай... / ти — молода дівчинонько, / про кохання забувай...

³ У Соколи: Ти молода дівчинонько, / про кохання забувай...

⁴ У Соколи: в криміналі.

⁵ У Невмирущого Б:63.а): мені в тюрмі все одно.

⁶ У Невмирущого Б:63.а): два сторожі, військові.

⁷ У Невмирущого Б:63.а): брами.

⁸ У Невмирущого Б:63.а): брами.

⁹ У Невмирущого Б:63.а): Ой сиджу; в Соколи: Ой сидів.

¹⁰ У Невмирущого Б:63.а): ой сиджу; в Соколи: ой сидів.

¹¹ У Соколи: браття.

¹² У Соколи: визволять мене.

¹³ У Записки: проломали; у Олійника: відтворили; у Соколи: розвалили.

¹⁴ У Записки: відкрили; у Соколи: розтягли.

¹⁵ У Записки: за рученьку. У Соколи: за рученьки.

¹⁶ У Невмирущого Г:14: тай на волю винесли; у Записки: тай на волю вивели; у Соколи: на світ божий вивели.

¹⁷ У Записки: А за неньку Україну / свою кровцю я пролляв, / і навіки розпрощався.

346.

На городі росте зілля

1. На городі росте зілля,
на тім зіллі жовтий цвіт –
як бись знала, матусенько,
який в тюрмі гіркий світ.¹
2. Не гнівайся, матусенько,
що так довго не пишу –
завезли ня в тоті мури,
що й паперу не знайду.²
3. Посадили твою доню,
дали років двадцять п'ять.
То й не знаю, матусенько,
звідки волю виглядять.
4. Кожна пташка пару має,
навіть в землі той хробак,
а я бідний, нещасливий,

трачу свої літа так.³

5. Трачу свої гарні літа,
трачу свої гарні дни –
я ніколи не виходжу
із проклятої тюрми.
6. Розкопайте тую греблю,
Нехай вода витече –
про кохання забувайте,
нехай воно пропаде.
7. Ой як тяжко, ой як важко,
тую греблю розкопай,
а ще тяжче, а ще важче
про кохання забувать.
8. Рости, рости черемшино,
широко ся розвивай.
Будь здорова, матусенько,
бо я їду в чужий край.

¹ У Бориса: А в городі росте зілля, / а в тім зіллі
чорний цвіт. / як би знала, моя мамо, / який в
тюрмі сумний світ.

² У Бориса: що листів тобі не шлю, / посадили
твою доню, / тепер мучать без жалю.

³ У Бориса: Кожна пташка волю має, / ще й
черв'як, що у землі, / а я бідна, нещаслива, / в
сірих мурах трачу дни.

347.

Рости, рости черемшино (2)

пор. На городі росте зілля

Помірно

(3)

Ро - сти, ро - сти че - рем - ши - но.

ши - ро - ко ся роз - тя - гай - ро - сти, ро - сти дів - чи -

нонь - ко, про ме - не не за - бу - вай.

1. Рости, рости черемшино,
широко ся розтягай –
рости, рости дівчинонько,
про мене не забувай.
2. Не гнівайся, дівчинонько,
щом так довго не писав –
замкнули ня в такі мури,
щом ся ледве спам'ятав.
3. Як в городці росте зілля,
як в городці жовтий цвіт,
щобис знала дівчинонько –
в криміналі сумний світ.
4. Кожна пташка пару має,
і той хробак, що в землі,
лиш я бідний, нещасливий,
в криміналі трачу дни.

348.

Ой, звівся буйний вітер Сонце сходить і заходить (1)

- Ой, звівся буйний вітер,
з дерев листя опада,
що найкращі свої літа
я в неволі змарнував.
- Сонце сходить і заходить,
а в тюрмі моїй темно:
дні і ночі – часовії
стерезуть моє вікно.
- Хоть стережіть, не стережіть,
я отсюди не втечу,
бо сі грати сталевії –
поламати їх не можу.¹
- Не гнівайся, моя мила,
що я листа не писав –
бо сидів я у неволі,
тай паперу я не мав.
- Ой сиджу я один рочок,
ой сиджу я другий рік,
прийшли мої товариші
визволяти м'я на світ.
- Одну браму проломили,²
другу браму розбили,³
взяли мене на рученьки,⁴
тай на волю вивели.
- А за неньку Україну
свою кровцю я пролляв,
і навіки розпрацався
з тов проклятою тюрмов.

¹ У Записки: Сторожіте, сторожіте, / я ітак не відбіжу. / Ой як хочеться на волю / грат піврати не можу.

² Так у Записки; у Олійника: відтворили; у Соколи: розвалили.

³ У Записки: відкрили.

⁴ У Записки: за рученьку.

349.

Сонце сходить і заходить (2)

(1) Помірно

- Сонце сходить і заходить,
в моїй тюрмі все одно:
вдень, і вночі – вартовії
стерезуть моє вікно.
- Стережіте, стережіте,
мені з тюрми не втікати –
не такі мої кайдани
щоб їх легко розірвати.⁵
- Ви, кайдани – сталевії,
ви, кайдани – залізні:
не порвуть вас мої руки,
не поріжуть вас ножі.
- Соловею, канарею,
ти літаєш високо –
перекажи товаришам
що я в тюрмі – далеко.
- Не збиткуйся, лютий враже,
не збиткуйся наді мнов –
я цю тюрму перебуду
і цей стрінуся з тобов.
- Ти ще впадеш на коліна –
землю будеш цілував,
і у мене молодого
прощення будеш благав.

⁵ У Анон2: Стережіте, стережіте, / я на волю не вийду, / я за свою Україну / в криміналі зігнюю.

350. Сонце сходить і заходить (3)

1. Сонце сходить і заходить,
в моїй тюрмі темнота:
вдень і вночі – вартовії
стерезуть мого вікна.

2. Стережіте, стережіте,
я на волю не вийду,
я за свою Україну
в криміналі зігну.

3. Як повіяв буйний вітер
тай настала слобода,
прийшли браття українці
визволять мене з ярма.

4. Одну браму відчинили,
другу браму розбили,
взяли мене за рученьку,

тай на волю вивели.

5. Як я вийшов з тої тюрми
то я ревно¹ заплакав –
що найкращі свої літа
я у тюрмі змарнував.

6. Ой лишив я сина вдома
коло мами рідної;
а тепер го не впізнаю –
він на коню воронім.

7. Він на коню вороненькім –
бо він стрілець січовий;
він боровся за Україну,
за український нарід свій.

¹ У Анон2: рiмно (?)

351. Сонце сходить і заходить (4)

(2) Не поспішаючи

Сон - це схо-дить, і за - хо-дить, я три лі-та у га-
ю... на вес - ні прий - шов до - до - му
1) - - - - - Вар. 1)
ро - ди-ни не пі-зна - ю. а він тіль-ки про-сить—

1. Сонце сходить і заходить,
вже п'ять років у гаю...²
на весні прийшов додому
родини не пізнаю.

2. Батько лежить – тяжко збитий,³
ані не обернеться;
мати, сестри го підводять –
а він тільки проситься:

² Сулим співає: я три літа у гаю...

³ Сулим співає: хорий.

3. "Не беріть мене за руку –
вона тяжко втовчена,¹
а ребра є поломані²
від польського нагана."³
4. "Тату рідний, мамо рідна –
більше вас не будуть бить,
тепер буду ближче з вами –
то вас буду боронить."⁴
5. Тату рідний, мамо рідна –
на Україні тяжко жить,
там братів наших мордують⁵
і⁶ кожне село горить.

6. Тату рідний, мамо рідна –
добре жить буде тоді,
як засяють над Києвом
синьо-жовті прапори.
7. Тату рідний, мамо рідна –
ми ляхів не боїмось,
ще війна не закінчена –
ми їм ще відплатимось.⁷
8. Ляхи мудрі – з москалями,
а москаль то є свій пан;
а ми вхопимо за зброю
і проженемо за Сян.

¹ Сулим співає: бо вона утовчена. У Анон2: бо є
тяжко втовчена.

² Сулим співає: ще й ребро є поломане.

³ У Анон2: від большевицького нагана.

⁴ Сулим співає: бо ми тут будемо ближче, / то
вас будем боронить.

⁵ У Анон2: бо ляхи нас всіх мордують.

⁶ Сулим співає: а.

⁷ Сулим співає: як повстане нам держава / то ми
їм відплатимось. У Анон2: іще війна не
скінчена / то ми їм ся відплатимо.

352. Я не крав, не розбивав

Помірно

Я не крав, не роз- би - вав, я лю - бив сво - бо - ду.

і за те в тюр- му по - пав, що вір- но слу- жив на - ро - ду.

Варіант 1)

що вір- но слу- жив на - ро - ду.

1. Я не крав, не розбивав,
я любив свободу,
і за те в тюрму попав,
що вірно служив народу.
2. Батько плаче і ридає,
а мати не знає,
що син їде у Сибір –
з родинув ся прощає.

3. "Прощайте батечку старий,
прощайте стара мати –
не знаю – буду (я), чи ні,
вже більше вас видати."
4. Сибір, сибір далекий край,
я всі дороги знаю,
Сибір пройду, назад верну –
з дівчинов ся звінчаю.

353. За муром одцвіли каштани

Чи чуєш, Юрку?

сл.: Богдан Кравців

(пор. Як Лопатинський, мел. 1)

Сумно

Чи чу - єш. Юр - ку? — Чу - ю. дру - же. бу - ва - ли

леп - ські гу - лян - ки. Ме - ні ще два - дцять зим в'яз -

нич - них о - так дзве - ні - ти - муть дзвін - ки.

1. За муром одцвіли каштани
і вільний¹ вітер залюбки
до мене в келію заносить
останні білі пелюстки.
2. Спалився, витлів юний липень
і серпень вигорів до тла.
І літо бабине снується²
тендітним прядивом срібла.
3. Вже крильми осінь³ має, лине,
і вже десь⁴ золоті⁵ гаї,
і вже янчання журавлине
об грати вдарило мої...
4. Над містом ніч, і шум, і гомін,
і з снігом⁶ біла заметіль –
і вже санковими дзвінками
доносить молодість звідтіля.
5. "Чи⁷ чуєш, Юрку?" – "Чую, друже...
бували лепські гулянки...
Оттак⁸ ще двадцять зим в'язничних
мені дзвонитимуть⁹ дзвінки."
6. Як¹⁰ звірі простір ми любили,
блакити далечі й води,¹¹
і хижу волю, й вовчі ходи
в людні тривожні городи.
7. І нині нам, як звірям в кліті,¹²
і хід розмірний улад:¹³
чотири кроки, все чотири –
туди й назад... туди й назад.
8. Колись, як будні серце здавлять,
і зрадить волю друг і брат –
я знаю буду банувати
за днями що в плетінці ґрат.
9. За ночами суворих келій,
налитих померками вщерт,
де йдуть¹⁴ юнацькі роки друзям,
де з усміхом стрічають смерть.
- 10.¹⁵ Дивлюся, друзі, аж верзеться,
здається, радісно мені,
бо може й вам коли прийдеться
почути з-за ґрат оці пісні.

¹ У Бервещького: буйний.² У Бервещького: сміється.³ У Камінської: Вже осінь крильми.⁴ У Камінської: десь мабуть.⁵ У Кравціва: в золоті. У нашій тексті подаємо "золоті" задля наголосу музичного на складі "ті".⁶ У Камінської: Замовкло, втихло все довкола, / зі снігом.⁷ У Кравціва: Ти.⁸ У Бервещького: Мені.⁹ У Бервещького: отак дзвенитимуть.¹⁰ У Камінської: Мов.¹¹ У Камінської: і синю неба далечинь.¹² У Кравціва: як звірям кліті.¹³ У Камінської: А зараз немов звірі в клітці, / і рівно зміряні під ряд.¹⁴ У Камінської: залитих сумерком ущерт, / де йшли (...стрічали).¹⁵ Цей строфи нема у Кравціва – подана тільки у Бервещького.

354.

Сидів, читав я дні і ночі

Ходою

Си-дів, чи-тав я дні і но-чі, Вкра-їн-і во-лю здо-бу-вав.

бо все від-дав я для Вкра-ї - ни за-те в кай-да-ни я по-пав.

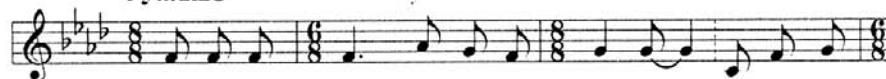
1. Сидів, читав я дні і ночі,
Вкраїні волю здобував,
бо все віддав я для Вкраїни
зате в кайдани я попав.
2. Я був разом з товаришами,
котрих замучили кати,
а мене вони засудили
навік до смертної тюрми.
3. Сиджу я на кам'яній лаві –
залізні ланцюги дзвенять –

- не видно світа... лиш високо
скляні віконця блискотять.
4. Загляньте сонячні проміння
на чорну кам'яну стіну –
я прошу: зійди сонце ясне,
суши на пальцях кров мою.
5. Ой сів я собі тай думаю:
бідна Україно моя,
не страшна нам тая могила –
но лиш досмертна тюрма.

355.

Сидів я день

Рухливо

Си-дів я день — ду-мав я ніч-ку: чи-тав про

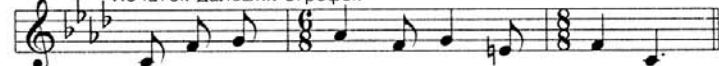

Вкра-ї-ну мо-ю. а ме-не взя-ли тай за-су-

ди-ли на вік до тем-но-ї тюр-ми.

Початок дальших строфок

1. Сидів я день – думав я нічку:
читав про Україну мою,
а мене взяли тай засудили
на вік до темної тюрми.
2. Сиджу я на кам'яній лавці –
железні ланцюги бринять,
не бачу світа – а лиш високо
маленькі віконця мигтять.

3. “Скажи прият(є)лю, рідний брате,
скажи про Україну мою.
Чи ви на волі – чи на свободі –
чи вас ще судять у тюрму.”
4. “Скажу я тобі, рідний брате,
скажу про Україну мою.
Одних вішають – других стріляють –
а третих судять у тюрму.”

356. Сидів я раз з двома друзями

Сумно

Сидів я раз з двома друзями,
котрих замучили кати —
а мене взяли, закували
навік до темної тюрми.

Ой світить сонце, світить ясне,
світить на кам'яну гору.
Прошу тя, сонце: зійди нижче,
скажи мені про Україну.

Сиджу я на кам'яній лавці,
кайдани на руках дрижать —
ніщо не видно, тільки гори
й мале віконце ся блищать.

Що на Україні там чувати?
Чи там панують ще кати? —
Одних стріляють, других мучать,
третіх саджають до тюрми!

І світить місяць, світить ясний,
світить на кам'яну гору.
Прошу тя, місяць: зійди нижче,
суши на ранах кров мою.

Одних стріляють, других вішать,
четвертих б'ють і катують —
і поміж нашими братами
свіжі могили все ростуть.

357. Лічу в неволі я дні і ночі

Помірно

1. Лічу в неволі я дні і ночі —
України доленьку згадав:
себе віддався за Україну,
та сам в неволенку попав.

не видно світа, лиш високо
маленькі віконця блищать.

2. Ой служу я на кам'яній лавці,
кайдани на мені бринять,

3. Я раз, з двома товаришами,
яких замучили кати,
а мене ляхи засудили
на вік до темної тюрми.

4. Як впаде місячне проміння –
освітить камеру мою,
прошу місяця зійти нижче,
сказати мені про Вкраїну.

5. Скажи мені про Україну.
Чи там панують ще кати?
“Одних катують, других мучать,
третіх саджають до тюрми.”

358. Доля з мене все глузує

слова і музика: Петро Болахівський-Боян

концтабір Авшвіц, 1943-4 р.

Помірно

Доля з мене все глузує,
Серце рветься в далечинь,
а дівчині все байдуже, (2 р.)
що я терплю важкий біль.

На широкому блакиті
я пестив Тебе ніжну,
мов царівну в оксамиті, (2 р.)
колихав тебе до сну.

Полетів би серед ночей,
соловейком заспівать,
випить красу з синіх очей, (2 р.)
а тоді – хай помирать.

Як засяє світ любов'ю
прийде гарна знов весна,
і полинуть на Вкраїну – (2 р.)
сині очі і краса.

Діагона в тюрмі

359. Болить серце, болять груди

Не поспішаючи

1. Болить серце, болять груди,
головонька у журбі,
що всі хлопці по волі гуляють,
а я сиджу у тюрмі.

2. Відщурались батько й нянька,
відщуралися вони –
лише сонце в маленьке віконце
заглядає до тюрми.

3. Загрімилі в замках двері,
відчинилися вони –
під багнетом молодую Зеню
аж до суду повели.
4. “Скажи, скажи партизанко,
скажи, скажи молода,
скільки наших настріляла
твоя вірна рука.”

5. “Скільки вас я постріляла
полічити не можу,
скільки – мене більше не питаєте,
я нічого не скажу.”
6. Прощай Київ, прощай Харків,
станіславська тюрма,
я до вас вже більше не поверну,
не поверну більше я.

Передача

360. Нема щастя, нема долі

Не поспішаючи

1. Нема щастя, нема долі
нема матері, батька.
Я проклятий тою долею
сам оставсь, як сирота.
2. Вже мабуть моя матуся
із печалі померла!
Вже мабуть її могила
вся травою заросла!
3. А як вийду я на волю
і до дому поверну
я ту мамину могилу
всю квітками обсаджу.
4. Я ту мамину могилу
всю квітками обсаджу.
Я ту мамину могилу
всю сльозами обмию!...
5. А в неділю, дуже рано,
мати до воріт прийшла,
своєму рідному синові
передачу принесла.
6. Своєму рідному синові
передачу принесла,
і ключнику молодому
передачу подала.
7. “Передайте передачу
бо в нас люди говорять
що по тюрмах, по в’язницях

дуже голодом морять.”

8. А той ключник усміхнувся,
усміхаючись, сказав:
“Вже твій син тієї ночі
на покій душу віддав.
9. “Твого сина розстріляли,
при тюремній же стіні,
як вирок йому читали –
знали зіроньки одні.”¹
10. Заридала стара мати
передача впала з рук
а з грудей її старечих
задрижав жалібний звук:
11. “Сину, сину, ти мій сину,
ти дитинонько моя,
я тобі, рідненький сину,
передачу принесла.
12. “Передайте передачу,
передайте хлопцям тим,
що страждають за ту справу,
за яку страждав мій син.
13. “Передачу я купила
за останні гроші.
Передайте передачу
на помин его душі.”

¹ У Крищука: бачив зіроньки ясні.

361.

А в неділю, дуже рано (1)

У неділю дуже рано

Помірно

1. А в неділю, дуже рано,
мати до тюрми прийшла,
тай своєму рідному сину
передачу принесла.
2. Та й купила трошки хліба
за останні гроші:
"Передайте передачу
за покій його душі."
3. А начальник усміхнувся,
усміхаючись, сказав:

"Разрешаю передачу,
за покій душі одати."

4. Обізвався надзиратель,
тай сказав такі слова:
"Твого сина розстріляли,
його в світі вже нема.
5. "Розстріляли в нічку темну,
при тюремній же стіні,
як вирок йому читали –
знали зіроньки одні."

362.

В неділю дуже рано (2)

Помірно

1. В неділю дуже рано,
лиш заяснівся світ,
а моя стара мати
під брамою стоїть.
2. Принесла передачу
до доні у тюрму,

з підписаним мішечком –
дала дижурному.

3. А я, в тому мішечку,
тай бачу всю сім'ю:
і мою стару матір
заплакану, сумну.

4. Принесла кусок хліба,
і сухарів твердих,
солодких, не від цукру –
від мами сліз гірких.

5. Тотії тверді мури
збирають цвіт з лица,
а день за днем, похмурий,
і так іде життя.

6. Прилетів сивий пташок,
тай вдарив до вікна,
а мені жаль зробився,
і потекла сльоза.

7. Прилетів сивий пташок,
приніс нам новину:
“Збирайтеся, дівчата,
в далеку чужину.”

8. Не плачте батьку, ненько,
за мною не тужіть,
я їду на чужину
і там я буду жить.

9. Не плачте сестри, браття,
що я їду в чужину,
як Бог мені допоможе,
до дому поверну.

363.

Сиджу я в темних мурах

Поволі

Сид - жу я в тем - них му - рах, спа - да - є

цвіт з ли - ця, і день за днем по - хму -

ро пли - ве мо - є жит - тя.

1. Сиджу я в темних мурах,
спадає цвіт з лица,
і день за днем похмуро
пливе мое життя.

2. Ти думаєш, мамусю,
що доні вже нема –
твою доню забрала
ненаситна тюрма.

3. А в неділю раненько
за ґратами – блакить,
а моя стара мати
під ґратами стоїть.

4. Принесла передачу
вже доні у тюрму,
з підписаним мішечком –
дає дижурному.

5. А у цьому пакунку
я бачу всю рідню,
і бачу рідну матір
заплакану, сумну.

6. Принесла передачу,
і сухарів сухих,
солодких не від цукру,
від мати сліз гірких.

7. Не плач, моя матусю,
не плач і не журись –
як Бог мені допоможе,
я вернусь колись.

8. Прилетів чорний ворон
і стукнув до вікна:
“Збирайтеся, дівчата –
чужая сторона.”

Перед розстрілом

364. І нащо мене мати породила (1,2)

Маршово

(1)

І на - що ме - не ма - ти по - ро - ди - ла, і за
 що ме - не Бог по - ка - рав? Що я хло - пець, та - кий мо - ло -
 день - кий, за У - кра - ї - ну кров про - ли - вав?

Помірно

(2)

На - що ме - не ма - ти по - ро - ди - ла, на -
 що ме - не Бог по - ка - рав, що я та - кий хло - пець, мо - ло -
 день - кий, за Вкра - ї - ну кров про - ли - вав, що — вав?

1. І нащо¹ мене мати породила, і за що² мене Бог покарав,
що я хлопець, такий молоденький, за Україну³ кров проливав?
2. Ой візьму⁴ я перо і чорнило, до родичів лист напишу,
нехай родичі лист прочитають, через кого в могилу я йду.⁵
3. Голово ж ти моя, просвіщеная, до чого ж ти мене довела?
Із дівчинов мене розлучила, та в могилу мене завела.
- 4.⁶ Ой іду я в могилу, іду я, і ніхто мого тіла не знайде —
лиш дівчина, Маруся, заплаче, як могила травою⁷ заросте.

¹ У Подуфалого: Нащо.² У Подуфалого: нащо.³ У Подуфалого: що я такий хлопець молоденький / за Україну.⁴ У Подуфалого: Візьму⁵ У Подуфалого: за що я в могилі лежу.⁶ У Подуфалого: Ніхто мого тіла не побачить, / ніхто мого тіла не знайде, / тільки батько і мати заплаче,
/ могила травою заросте.⁷ У Невмирушого: травов.

365.

Прощай холодная темнице

В темпі вальсу

Про- щай хо- лод- на - я тем- ни- це о- стан- ній
раз в то - бі сид - жу. про - щай ко - ха - на - я дів -
чи - но, я зав - тра на роз - стріл і - ду.

1. Прощай холодная темнице,
останній раз в тобі сиджу,
прощай кохана дівчино,
я завтра на розстріл іду.
2. За хату буде¹ темна могила,
за² ліжко буде сира земля,
а спать положить остра куля,
остра куля більшовика.
3. А на мою сумну могилу
прийде кохана дівчина,

скаже: вставай ти мій соколе,
я бідна плачу тут сама.

4. Не плач, не плач моя дівчино,
а помолись щиро Богу,
бо я загинув за Україну,
за Україну самостійну.
5. А на мій високий могилі
там пишно квіти розцвітуть,
що я загинув за Україну,
це ти про мене не забудь.
6. Ще по мій високий могилі
цвіте червона калина,
вона мені всю правду скаже,
як воскресне Україна.

¹ У Невмирушого: Хата буде.

² У Невмирушого: нема "за".

366.

Прошла весна, настало літо

Не поспішаючи

Прой- шла вес-на. на - ста-ло лі-то—в са-ду кві-точ-ки за-цві-ли. ме-
не не-щас-но - го дру-зя-ку вкай-да-ни руч-ки за-ку-ли.

1. Прошла весна, настало літо —
в саду квіточки зацвіли:
мене нещасного друзяку
в кайдани ручки закули.

2. Прощай, холодная темнице,
останній раз в тобі сиджу,
прощай, кохана дівчино,
я завтра на розстріл іду.

3. А завтра, як зорі погаснуть,
під весняні веселі дні,
то я зів'яну, як та квітка,
більш не почуєш моїх слів.

4.¹ І на моїй сумній могилі
не буде знаку, ні хреста –

¹ Деінде: За хату буде темна могила / за ліжко
буде сира земля, / а на моїй сумній могилі / не
буде знаку, ні хреста.

ти не прийдеш, моя кохана,
відвідати тіло мертвеця.

5. І на мою сумну могилу
прийде кохана моя
“Вставай, вставай ти мій голубе
мені самій життя нема.”

6. Іди ж ти, мила, геть з могили,
не дражни серденька мого –
моє серденько вже зів'яло,
густою кров'ю заплило.

367. Ой плаче тужить стара мати (1)

Помірно, рухливо

(1)

Ой пла - че ту - жить ста - ра ма - ти. та шей дів -

чи - на мо - ло - да — зле - ті - лись ка - ти. мов ті

кру - ки. на на - ші се - ла і міс - та. зле - та.

1. Ой плаче тужить стара мати,
та шей дівчина молода² –
злетілись кати, мов ті круки,³
на наші села і міста.

2. Злетілись кати, мов ті круки,⁴
забрали милого⁵ зі сну:
“Прощай, прощай моя дівчино,
я завтра на розстріл іду!⁶

3. “Не сам⁷ один я тут попався –
нас триста орлів тут сидить,⁸
і щонайкращий цвіт України –
найтяжчі муки він терпить.”⁹

4. Щодня виводять по одному,¹⁰
під звук моторів¹¹ чути стріл,
і ще раз:¹² “Слава Україні!” –
тоді мертві падають долів.¹³

² У Олійника: плаче дівчина молода; у Бєрв2: ой плаче-тужить дівчина.

³ У Олійника: кати московські надлітають; у Бєрв2: кати московські налетіли.

⁴ У Олійника: Злетілись вночі, мов чорні круки; у Бєрв2: Кати злетіли, мов ті круки.

⁵ У Олійника: сплячого.

⁶ У Олійника: Прощай дівчино, забудь про мене / я йду на смерть, за Вітчину; у Бєрв2: Прощай дівчино, забудь за мене / я йду на смерть, за Вкраїну.

⁷ У Олійника: І не.

⁸ У Олійника: лежить; у Бєрв2: хлопців молодих.

⁹ У Олійника: найкращий цвіт цей України – / які він муки тут терпить; у Бєрв2: ніщо не краще в цій країні, / по темних мурах люд терпить.

¹⁰ У Бєрв2: І по одному нас виводять.

¹¹ У Бєрв2: із під мотора.

¹² У Бєрв2: ще гукнем.

¹³ У Бєрв2: і всі мертві падають на діл.

5.¹ Ніхто не скаже де могила –
де поховав червоний кат,
а на могилі ніхто не заплаче,
ані сестричка, ані брат.

6. “На тій могилі кущ калини,²

¹ У Олійника: На похорон не прийде батько, / сестричка, мати, ані брат, / ніхто не знає де могила, / де тіло поховав кат. У Бєрв2: 1 похорону не справляють / ні батько, мати, ані брат, / ніхто не знає де їх могила – / де похоронить тіло кат. Так само у Громенка за винятком 4-ої лінійки: де поховав тіло кат.

а нею вітер шелестить:
вона мені всю правду скаже –
де мій миленький твердо спить.

7. “Сама я руту посадила,³
сама я буду поливать:
сама повстанця я полюбила,
сама я буду забувать.”

² У Олійника: Ой там у лузі, корч калини; у Громенка: Стоїть у полі корч калини, / а на ній листя шелестить; / вона тобі, дівчино, скаже, / де твій миленький тихо спить...

³ У Олійника: Сама садочок я садила.

368. Ой плаче тужить стара мати (2)

текст як у попередньому варіанті

(2) Не поспішаючи

369. Плаче тужить стара мати (3)

Помірно, рухливо

1. Плаче, тужить стара мати,
і дівчина¹ молода –
кати московські налетіли,
і закували юнака.
2. Вночі злетілись, мов ті² круки,
і взяли сплячого зі сну:
“Прощай, дівчино, забудь за мене,
я йду на смерть за Вітчину!”
3. І по³ одному їх виводять,⁴
над гук моторів чути стріл,⁵
і ще раз: “Слава Україні!” –
і всі мертві падуть долів.
4. Їм похорону не⁶ справляють
ні батько, мати, ані брат.⁷
Ніхто не знає де могила –
де поховає тіло кат.
5. А там у лузі куш⁸ калини,
а на ній листя шелестить:
вона тобі, дівчино, скаже –
де твій милесенький лежить.⁹
6. “Сама я рожу посадила,
сама я буду підливать:
сама я хлопця полюбила,
сама я мушу¹⁰ забувать.”

¹ У ЗбірУПА: плаче дівчина.

² Реконструкція. У Юркевича: Злетілися, мов тії;
у ЗбірУПА: Злетіли вночі мов ті.

³ У Юркевича: По.

⁴ У ЗбірУПА: І по одному нас вивозять.

⁵ У Юркевича: під гук машини і стрілів.

7. На Україні я родилась,
на Україні я зросла...
Яка я була гарна дівчина
і щастя долі не знайшла.

⁶ У ЗбірУПА: І похорону не справляють

⁷ У Юркевича: Похорону їм не справляє / ані
батько, ані брат.

⁸ У зборі Пісень УПА: Стоїть у полі корч.

⁹ У ЗбірУПА: де твій миленький твердо спить.

¹⁰ У ЗбірУПА: буду.

Пливуть трупи

370. В сорокпершій році, як стави гатили

1. В сорокпершій році, як стави гатили,
українські хлопці річеньками плили.
2. Плили вони, плили, бистрими ріками,
не один доплив аж до рідної мамі.
3. Вийшла стара мати сина пізнавати,
розв'язала очі і стала плакати:
4. “Ой сину мій, сину, що тобі здається?
Україна встала, а тобі не сниться!”

VIII. Любовні

Із запозиченими мелодіями

371. Ми не зійдемо вже ніколи

мотив "Рече та стогне"

Не поспішаючи

Ми не зій - де - мось вже ні - ко - ли на цім про -

вал - лі смут - ку і го - ря ме - не зі - гнуть тяж - кі мо -

зо - лі, а ти ще мо - же знай - деш до - лю.

1. Ми не зійдемо вже ніколи на цім проваллі смутку і горя, мене зігнуть тяжкі мозолі, а ти ще може знайдеш долю.
2. Підемо різними шляхами, тебе суетний світ пригорне,

- а над моїми слізоньками сміятись буде горе чорне.
3. А як, вечірньою порою, тобі задзвонять на упокій, піду шукати за тобою, стежками смутку, безнадій.

Повстанські пісні

З повстанцем кохаюся

372. Соловію, рідний брате

(1) В темпі маршу

Со - ло - ві - ю. рід - ний бра - те. ви - клич ме - ні дів - ча з ха - ти. та

раз. два. ви - клич ме - ні дів - ча з ха - ти. та раз.

1. Соловію, рідний брате, виклич мені дівча з хати, та раз, два, виклич мені дівча з хати, та раз.
2. Виклич мені дівча з хати, бо я маю щось спитати, та раз, два...

3. Бо я маю щось спитати, чи не біла стара мати, та раз, два...
4. Ой чи біла, чи не біла, що з повстанцем говорила, та раз, два...
5. А я мамі признаюся, що з повстанцем кохаюся, та раз, два...

373.

Їхав козак через місто

(2)

Помірно

Їхав козак через місто —
 під копитом камінь тріснув, гей!
 під копитом камінь тріснув, та гей!
 Під копитом камінь тріснув —
 до серденька кріс притиснув. Гей! (2р.)
 До серденька кріс притиснув —
 соловейко в гаю свиснув. Гей! (2р.)
 Соловейку, ти мій брате,
 виклич мені дівча з хати. Гей! (2р.)

Виклич мені дівча з хати,
 маю її щось спитати. Гей! (2р.)
 Маю її щось спитати,
 чи не була вчора мати. Гей! (2р.)
 Ой чи була, чи не була,
 що з повстанцем говорила. Гей! (2р.)
 А я мамі признаюся,
 що з повстанцем кохаюся. Гей! (2р.)

Я плакать не буду

374.

Чого ти, дівчино, така сумна ходиш

Чого ти, дівчино, така невесела

Не поспішаючи

1. Чого ти, дівчино, така сумна ходиш.¹ чому не співаєш пісень?
Чому вечорами у сад не виходиш, глядиш на шлях² нічку і день?
- 2.³ Тому сумна ходжу, що край у неволі, і пісню співаю сумну.
У сад не виходжу бо не маю долі, мій милий загинув в бою.
3. Як тяжко згадати той вечір розлуки, як милий ішов до УПА:
палкі поділунки, і він подав руку, я була весело-сумна.
4. Весела, тому що до рідного війська, мій милий пішов до УПА:
не буде вже більше гуляти голода, пропаде проклята тюрма.
5. Хоч милий не прийде мене не пригорне – в могилі нехай спочива,
я плакати не буду, не буду ридати, буде Батьківщина вільна.
- 6.⁴ Тоді ми згадаєм про наших героїв – я свого милого спімну,
а тим, що упали, не лякались бою, вінок на могилу сплету.

¹ Марія Васцько співає (малі нотки): Чого ж ти, дівчино, така невесела.

² Марія Васцько співає: глядиш у степ.

³ Марія Васцько подає: Того сумна ходжу, що долі не маю, – мій милий пішов до УПА, / не буде вже більше гуляти голода, пропаде московська мара.

⁴ Марія Васцько подає: Коли ми згадаєм про наших героїв, що воюють в рядах УПА, / а тим що упали, не лякались боїв, вінець на могилу складемо.

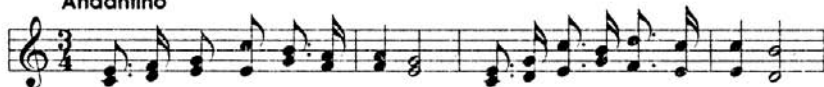
375. Місяць жовтень, це вже осінь

Не сумуй, дівчино мила

слова і музика: Петро Болехівський-Боян

концтабір Авшвіц, 1943-4 р.

Andantino

Міс-яць жов-тень, це вже о-сінь. сум-ні мрі-ї світ вкри-ва-ють.

а сер-день-ко в дів-чи-нонь-ки, шеп-че люб-лю і ко-ха-ю.

а сер-день-ко в дів-чи-нонь-ки, шеп-че люб-лю і ко-ха-ю.

Місяць жовтень, це вже осінь,
сумні мрії світ вкривають,
а серденько в дівчиноньки,
шепче люблю і кохаю.

Між сумними деревами,
і хатина сумна стала –
нема цвітів, нема рожі,
нема її, бо зів'яла.

Не сумуй, дівчино мила,
не сумуй, моя кохана,
час вже близько – ми зйдемося,
Україна змете тирана.

Не сумуй за тими днями,
що провели ми з собою,
не лякайся ти нічого,
я в Авшвіці теж з тобою.

Ще засвітить місяченько,
як світив колись над нами,
своїм сяйвом освітив нас,
серця наші об'єдналися.

І та зіронька ясененька,
вона тобі пригадає,
хто був милий, чорнобривий,
кого вірно він кохає.

Защечече соловейко,
в верболозах над річкою,
на Вкраїні, в ріднім краю,
там пізнались ми з собою.

Не сумуй, дівчино мила,
не сумуй, моя кохана,
час вже близько – ми зійдемося,
Вкраїна змете тирана.

Якщо любиш мене – то надійся

376. У саду де розкішня груша

Помірно

У са - ду де роз-кіш-на-я гру-ша. де я час-то те-бе зу-стрі- чав:

на-зи - вав я те-бе до-ро - го-ю, си-зо - кри-ла го-луб-ко мо - я.

1. У саду де розкішня груша,
де я часто тебе зустрічав:
називав я тебе дорогою,
сизокрила голубко моя.

3. Якщо любиш мене – то надійся...
Як не любиш – то так собі будь:
цілувати будеш ти другого,
а про мене, Галинонько, забудь.

2. У землянці, засипаний снігом,
де я часто тебе бачив в сні...
Твоє ім'я, у лісі, перед боем,
вирізав я ножем на сосні.

4. Якщо любиш мене – то надійся...
я прилину до тебе орлом.
Тоді вип'єм за волю України,
і за нашу єдину любов.

Не жди повстанця

377. Ізійшов місяць із-за хмари

Помірно

І - зій-шов мі-сяць із-за хма-ри і всю до-ли-ну о-сві-

тив, а як о-сві-тив всю до - ли - ну — то

знов за хма - ри за - хо - див.

1. Ізійшов¹ місяць із-за хмари
і всю долину освітив,
а як освітив² всю долину –
то³ знов за хмари заходив.
2. В долині – там стоїть хатина,
а в тій хатині – три вікна:
там мати доню наувчала –
доня засмучена була...

3. “Ой доню ти, моя доню,
ти в мене ягідка одна,
не жди повстанця із походу –
його на світі вже нема.”
4. І знову в хаті стало тихо –
не було чути голосів...
На другий вечір – для нелюба –
до ночі прала ручники.

¹ У Громенка: Ой, вийшов.

² У Громенка: а, освітивши.

³ У Громенка: він.

378. Нащо дівчино айстри сієм

Помірно

На-що, дів - чи - но, ай - стри сі-єм, як ти їх
рва - ти не бу - деш? На-що, дів - чи - но, хлоп - ця
лю - биш, як ти з ним жи - ти не бу - деш?

1. Нащо, дівчино, айстри сієм,
як ти їх рвати не будеш?
Нащо, дівчино, хлопця любиш,
як ти з ним жити не будеш?
2. Не йди, дівчино, понад річку –
бо ти у річку упадеш.
Не йди, дівчино, за повстанця –
бо за повстанцем пропадеш.
3. “А я повстанця не боюся,
і за повстанця піду я –
тільки боюся револьвера,
щоб не страждала грудь моя.”
4. Чого, повстанче, сумний ходиш?
Чого ні сміху, ні жартів?
Чи тобі служба надоїла,
чи кінь вороний захворів?
5. “Мені ні служба надоїла,
ні кінь вороний захворів –
тільки дівчина віддалася,
котру я вірно так любив.”

379. Буде, нам з тобою, що згадати (1,2)

Помірно

(1) Бу-де, нам з то - бо-ю, що зга - да - ти, пі-сля дов-гих.

Andante

1. Буде, нам з тобою, що згадати,
після довгих, збавлених ночей:
вивчив я далекий звук гармати,¹
і тривожний блиск твоїх очей.

2. Очі, в тебе² – квіти темно-сині
на узбіччі радісних доріг.
Чи зустрінемося з тобою знову³
на своїх дорогах бойових?

3. Будуть стріли⁴ розвиватись – глухо,
задрожить, від вибухів⁵ – земля,
вийдеш ти в ту сторону – послухай,
де в багрянних полум'ях⁶ поля.

4. Завидніють кругом виднокруги,
обіллється кров'ю битий шлях,⁷
будуть хлопці йти суворочолі
в темносірих,⁸ наче ніч, рядах.

5. І підуть⁹ вони, безмежним краєм,
де руїни – з поміж тихих трав,¹⁰
і напевно ти того¹¹ згадаєш,
хто любов і мужність поєднав.

6. По Україні сумно вітер віє –
гне додолу тонкий верболюз...
Ми до вас не вернемося ніколи –
шкода ваших дождань і сльоз.

¹ У ПісніУН: гарматний.

² У ПісніУН: Твої очі.

³ У Невмирущого: я з тобою більше не зустрінуся.
(Мелодія 1.)

⁴ У ПісніУН: стрільня.

⁵ У ПісніУН: і дрижати, в вибухах.

⁶ У Невмирущого: де в багрянім полум'ї.

⁷ У ПісніУН: І почуєш грізну борну волі,
вкритесь кров'ю битий шлях.

⁸ У ПісніУН: в сіруватих.

⁹ У ПісніУН: І пройдуть.

¹⁰ У ПісніУН: крізь руїни сіл, дерев і трав.

¹¹ У ПісніУН: тоді.

380.

Рожі й терен

сл. і муз.: Петро Болевський-Боян

Вижгорода, Вишневець, Волинь, 1942-43 р.

Помірно

Ро - жі й те - рен в га - ю цві - туть. а лю - ба

шеп - че: "Ах, не за - будь..." Це не для нас ро - жі і

гай... Не плач, за - будь, про - щай, про - щай

Рожі й терен в гаю цвітуть,
а любя шепче: "Ах, не забудь..."
Це не для нас рожі і гай...
Не плач, забудь, прощай, прощай.
Як вийдеш гень на ті верхи,
споглянеш там на небозвід.

Тоді поглянь в той темний бір,
побачиш там лиш усміх зір.
Тоді ще раз згадай мене,
скажи собі: "Не верне вже..."
Пропав навік, цей гарний час,
коли любов лучила нас.

Чи тямий, кохана той вечір

381. Вже сонце зайшло за горою

Не поспішаючи

Вже сон - це зай - шло за го - ро - ю, а я до - жи - да - ю те - бе...

Ой ви - й - ди, по - слу - хай зі мно - ю цю див - ну - ю піснь со - ло - в'я..

1. Вже сонце зайшло за горою,
а я дожидаю тебе...
Ой вижди, послухай зі мною
цю дивну пісню солов'я...¹

2.² Вже сонце зайшло, ген за лугом,
а місяць зза гори вийшов –
ой вижди, послухай, кохана,
цю пісню про нашу любов.

3. Чи тямий, кохана той вечір,
як місяць чарівно світив –
дививсь я в твої карі очі,
до серця свого тулив.

4. Тоді, то серця нас питали,
який же то буде вінець?
А з наших грудей вилітали
зітхань зболілих сердець.

5. Хоч люди давно вже поснули,
і місяць за гору зайшов,
ми довго в обняттях стояли –
з кохання нас хтось розбудив.

¹ У Невмирушого вар. Г:55 а); цю пісню про нашу любов..

² Цей строфи нема у Невмирушого вар. Г:55 а).

6. Нащо мене мати родила?
Нащо мене Господь послав?

Я вірно любив свою милу,
чому мені Господь не дав?

Який же то буде вінець?

382. Послухай дівчино красуне (1,2)

також на мотив "Вже сонце зайшло за горою"

(1) Не поспішаючи

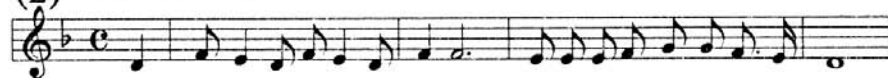

По - слу-хай дів-чи-но кра - су-не, що я у цій піс-ні ска- жу:

дав но я за-ко-ха-ний в те - бе не смі-ло це сло-во ка - жу.

(2) Не поспішаючи

По - слу-хай дів-чи-но кра - су-не, що я то-бі в цій піс-ні ска- жу.

дав-но я в сво-йо - му сер - ці для те-бе ці сло-ва но - шу.

1. Послухай дівчино красуне,
що я у цій пісні скажу:
давно я закоханий в тебе –
не сміло це слово кажу.
2. Краса твоя марно зів'яне –
ти будеш бабуся стара,
і стан твій, високий мов явір –
зігнеться, і буде дуга.
3. І руки твої соковиті –
зів'януть і руки колись –
і очі твої не засвітять
вогнем тим, що все так світивсь.
4. Так знай же, тепер піддавайся
на ласки козачі усі!¹

Шинелі не бійсь, не цурайся² –
це, серце, вірніше за всіх.

5. А як вороги всесторонні
об'являть жорстоку війну,
ми сядем обое на коні³ –
тебе я не лишу саму.
6. Набої ти будеш підносиш,
щоб влучно нам ворога бить...⁴
Ворожая куля, як скосить –
ти мусиш мене замінити.
7. А згодом, як стихнуть гармати,
могилу мою не забудь!
Ти мусиш її уквітчати,
щоб міг я спокійно заснуть.

¹ У Невмирущого вар. Г:55 б): віддовайся / за друзів українських синів.

² У Невмирущого вар. Г:55 б): Шинелі мої не цурайся.

³ У Невмирущого вар. Г:55 б): на коней.

⁴ У Невмирущого вар. Г:55 б): Я ляжу і буду стріляти – / ти будеш патрони носити.

383. Послухай дівчино красуне (3)

По - слу - хай дів - чи - но кра - су - не, що я то - бі в піс - ні ска -

жу: ти віль - но лі - та - єш. як пташ - ка, а я у не - во - лі сид - жу.

1. Послухай дівчино красуне,
що я тобі в пісні скажу:
ти вільно літаєш, як пташка,
а я у неволі сиджу.
2. Згадаймо минулу весну,
як наше кохання цвіло,
і в тиху ніченьку ясну
життя у обіймах пилю.
3. Тоді моє серце раділо,
я думав про тебе, життя...
ти в очі дивилася сміло,
мов тее¹ невинне дитя.
4. А як вороги з-за кордону
об'являть в країні війну,

ми сядем обое на коні -
тебе я не лишу саму.

5. Ти будеш носити патрони,
щоб легше було воювать...
Ворожая куля наскочить -
будеш мене заступать.
6. А як стріл гарматний затихне,
ти мусиш мене відшукать,
могили мою заквітчаєш,
щоб легше було спочивать.
7. Ти підеш тоді межі люди -
там буде матуся стара -
тоді ти, дівчино, згадаєш,
як ти зі мною цвіла.

¹ У Берві: мов те.

384. Послухай, кохана дівчино (4)

По - слу - хай, ко - ха - на дів - чи - но, цю піс - ню що я роз - ка -

жу, що в мо - їм за - жу - ре - нім сер - ці сьо - го - дні то - бі при - не -

су, що го - дні то - бі при - не - су.

1. Послухай, кохана дівчино,
цю пісню що я розкажу,

що в моїм зажуренім серці
сьогодні тобі принесу.

2. Як ворог підступить на місто
і видасть Україні війну,
ми сядем обое на коні –
тебе не залишу одну.

3. Ти будеш підносиш набої,
щоб легше нам ворога бить...
Ворожая куля, як скосить –
ти мусиш мене замінить.

4. А як після бою затихне,
ти мусиш мене схоронить,¹
могилу мою завітати –
мені буде легше лежать.

5. Тому я прошу – піддавайся
на ласки вояцькі мої!
Шинелі не бійсь, не цурайся –
в ній серце палкіше за всі.

¹ Може: поховать. (?)

385.

Посиплється листя з берези

Andante

По - сип - леть - ся лис - тя з бе - ре - зи, по -

ві - ють хо - лод - ні віт - ри на стан твій, на лич - ко ру - м'я - не, на

о - чі тво - ї ча - рів - ні, на о - чі тво - ї ча - рів - ні.

1. Посиплється листя з берези,
повіють холодні вітри
на стан твій, на личко рум'яне,
на очі твої чарівні.

2. Ти зовсім була некрасива,
на вроду була ти сумна.
Чого ж ти з усіх моїх милих
осталася в серці одна?

3. Одну я любив за веселість,
другую за вроду кохав,
а третю сумну й невеселу –
без неї спокою не мав.

4. Ми будемо ворога бити:
ти будеш патрони носити;
як вражая куля підкосить,
ти мусиш мене замінить.

Тоді я вернуся до тебе...
Пісні до милої, до милого

386. Лети, моя думо в вечірню годину (1)

сл. Р. Купчинського (його мелодія інакша)

Не поспішаючи

Ле - ти, мо - я ду - мо ве - чір - ню го - ди - ну, да -

ле - ко, да - ле - ко звід - сіль —

ле - ти мо - я ду - мо, у

ту - ю ха - ти - ну, де слу - хав я каз - ку то - піль.

1. Лети, моя думо в вечірню¹ годину,
далеко далеко звідсіль² —
лети моя думо, у тую хатину,³
де слухав я казку топіль.⁴

2. Жила в тій хатині дівчина кохана...
а може живе — то вклонись:⁵
скажи ти їй правду, болючу як рана,⁶
що я вже не той⁷ що колись.⁸

3. Що гасне мій погляд і тихне мій голос,

а зморшки⁹ зорали чоло,
поволі, в неволі, сивіє¹⁰ мій волос,
а серце терном заросло.¹¹

- 4.¹² Скажи її думо, хай душу розважить¹³ —
а серцю хай¹⁴ скаже: "Корись!"
Хай дармо не б'ється, хай марно не
тужить,¹⁵
бо я вже не той¹⁶ що колись.

- 5.¹⁷ Є в Бога надія, що я повернуся
з неволі, з далеких країв.
Зустріне мене моя рідна матуся,
обніму сестер і братів.

¹ У Невмирущого: у пізню.

² У Невмирущого: відсіль.

³ У Голяша № 108: ген в тую хатину; У Невмирущого: до тої хатини.

⁴ У Невмирущого: де слухає казку топіль; у Купчинського: що слухає казки топіль. У Бориса: Лети, моя пісне у рідну Україну, / далеко на крилах несись / до рідної мами в ту милу хатину, / де слухала казку колись.

⁵ У Голяша № 108: В хатині жила там матуся старенька / а як ще живе — то вклонись; у Купчинського: У хаті жила там дівчина кохана / а може живе — поклонись!

⁶ У Голяша № 108: скажи їй правду, болючу мов рана; у Купчинського: і скажеш їй слово болюче, як рана.

⁷ У Голяша № 108: не те.

⁸ У Бориса: Лети, моя пісне. Матусі старенькій, / коли ще жива, поклонись. / І слово болюче промов їй тихенько, / на гори мої помолись.

⁹ У Купчинського: і скиби. У Бориса: Не та вже я стала, змінився мій голос, / померкло (зарано).

¹⁰ У Купчинського: що з волі ї неволі посивів.

¹¹ У Купчинського: і терня у серце вросло. У Бориса: поросло.

¹² Цей строфи нема в Невмирущого, взята із Голяша № 108. У Бориса: Промов ти їй слово, розрадь ти їй душу, / розвій хоч на хвилю журу. / Нехай вона марно за мною не тужить, / бо я ще вернусь, як не вму.

¹³ У Купчинського: І шепнеш їй, думо, хай душу роздружить.

¹⁴ У Купчинського: а серцеві.

¹⁵ У Голяша № 108: Хай марно не плаче і марно не тужить.

¹⁶ У Голяша № 108: не те.

¹⁷ Ця строфа тільки у Бориса.

387. Лети, моя думо, лети моя пісне (2)

переспів на слова Р. Купчинського (гл. попередню пісню)

Не поспішаючи

(2)

Ле - ти, мо - я ду - мо, ле - ти мо - я
піс - не, да - ле - ко, да - ле - ко від сіль -
ле - ти мо - я піс - не, до то - ї ха -
ти - ни, де слу - ха - є каз - ку по - піль.

1. Лети, моя думо, лети моя пісне,
далеко далеко відсіль –
лети моя пісне, до тої хатини
де слухає казку топіль.¹
2. До тої хатини, де любий мій милий –
якщо ще живий – то вклонись:
скажи йому слово, болюче як рана,

що я вже не та що колись.

3. Що згас вже мій погляд і стих вже мій
голос,²
а зморщки з'орали чоло,
поволі, в неволі³ посивів мій волос,
а серце терном поросло.⁴

² У Невмирушого, Б:71.а): і стихла розмова.³ У Невмирушого, Б:71.а): в неволі, поволі.⁴ У Невмирушого, Б:71.а): заросло.¹ У Невмирушого, Б:71.а): де любий мій милий, /
де слухала казку колись.

388. Я чую, Оксано

сл.: Борис Бобинський («Бобо»)

1. Я чую, Оксано, Твій голос тужливий,
То вітер його з України приніс.
Я чую, як б'ється в нім серце бурхливе,
Я бачу Твій погляд туманний від сліз.
2. Оксано моя, нас давно розлучили,
Повік будеш жити у серці моїм,

Твій погляд далекий, коханий і милий,
Несу я в житті ідеалом своїм.

3. Я знаю, не раз Ти мене споминаєш
І часто виходиш на беріг Збруча,
І дивишся в даль, де зоря догоряє,
Оксано, Оксано, Ти мріє моя.

389. **Оксано, Оксано**

сл.: народний переспів слів Бориса Бобинського («Бобо») (?)

В темпі вальсу

Ок - са - но, Ок - са - но — я чу - ю твій го - лос:
ме - ні з У - кра - ї - ни це ві - тер при - ніс.
Я чу - ю як сто - гне по - топ - та - ний го - лос, я
ба - чу ті о - ці, на - пов - не - ні сліз.

1. Оксано, Оксано — я чую твій голос:
мені з України це вітер приніс.
Я чую як стогне потоптаний голос,
я бачу ті очі, наповнені сліз.
2. Оксано, Оксано — давно ми розстались,
ще прийде наш час — ми зустрінемось знов...
Моєю любов'ю — ти була, й осталась,
Оксано моя — моє щастя й любов.
3. Оксано, Оксано — я чую твій голос:
ти часто виходиш на берег Дністра...
З тугою грядеш ти туди де палає
на заході сонця — вечірня зоря.
4. Як нашу могутню, вільну Україну
освітить наново вечірня зоря,
тоді я вернуся до тебе, єдина,
до тебе Оксано, Оксано моя!

390. **Останній привіт тобі, мила**

текст як у варіанті, №594.

Не поспішаючи

(1) О - стан-ний при-віт го-бі, ми-ла, зза грат, зза ре-шіт-ки я
шлю, бо зав-тра, бо зав-тра, дів-чи - но — ти зна-єш на що я тут жду.

391. Під небом чужим я скитаюсь (1,2)

В темпі вальсу, сумно

(1)

Під не-бом чу-жим я ски-та-юсь, не-
 ма-є по-ра-ди ме-ні: те-бе мо-я зір-ко бла-
 га-ю при-сни-ся ме-ні хоч у сні.

В темпі вальсу, сумно

(2)

Під не-бом чу-жим я ски-та-юсь, не-ма-є по-
 ра-ди ме-ні: те-бе мо-я зір-ко бла-га-
 ю при-сни-ся ме-ні хоч у сні.

1. Під небом чужим я скитаюсь,¹
 немає поради² мені,
 тебе моя зірко³ благаю
 присниться мені хоч у сні.

2. Хотів би на тебе я глянути
 і слова твого почути,⁴
 поради твоєї послухати,
 з тобою все горе⁵ забути.

3. Чи скоро тебе я побачу,
 чи скоро почую твій глас,
 чи скоро, чи скоро настане
 щаслива хвилинка для нас?⁶

4. Не скоро тебе я побачу,
 не скоро почую твій глас,
 не скоро, не скоро настане
 щаслива хвилинка для нас?⁷
 5. Тихесенько⁸ лісом проходжусь
 і чую⁹ – зозуля кує...
 Згадав я, що в¹⁰ Божому світі
 дівчина кохана десь є.
 6. Веселе, щасливе – кохання,
 веселий – твій погляд, твій сміх,
 веселе твоє щебетання –
 миліше від всяких утіх.

¹ У Білевич: тиняюсь.

² У Білевич: спокою.

³ У Білевич: рибко.

⁴ У Білевич: Хотів би тебе я побачити / і слова твого почути.

⁵ У Білевич: і горе з тобою.

⁶ У Білевич: чи скоро для мене настане / так

довго ще мріяний час.

⁷ У Білевич: не скоро для мене настане / так довго ще мріяний час.

⁸ У Білевич: Тихенько.

⁹ У Білевич: знову.

¹⁰ У Білевич: Згадав, що на.

392. Із слів моїх “Люб’ю”, зродилось

1. Із слів моїх “Люб’ю”, зродилось
багато пахучих квіток.
Зітхання мої обернулись
у хори співучих пташок.
2. Коли ти мене покохаєш
дарую ці квіти тобі:
із квітів оцих соловейки
заступлять дорогу журбі.
3. Під небом чужим я блукаю –
не має спокою мені –

- на мелодію «Під небом чужим я скитаюсь»
скачу я все за тобою...
скачу як вдень так вночі.
4. В прекрасну вечірнюю пору,
щоб місяць на небі зійшов,
я думкою все біля тебе
і мрію про нашу любов.
 5. Як кінчу я с(т)рок приговору
вернусь я в оселю рідну,
віднайду тебе моя рибко
і скажу тоді що люб’ю.

393. Я пам’ятаю тії слова (1,2)

Не поспішаючи $\text{♩} = \text{♩}$

(1)

Я па-м’я - та - ю ті - ї сло-ва як ми про -

ща-ли-ся ко - лись, ти від-ій - шов в пов-стан-ські

ла-ви, і ми з то - бо - ю роз - ій - шлись.

Помірно

(2)

Я па-м’я - та - ю ті - ї сло-ва як ми про -

ща-ли-ся ко - лись, ти ві-дій - шов в пов-стан-ські

ла-ви, і ми з то - бо - ю ро-зій - шлись.

1. Я пам’ятаю тії слова
як ми прощалися колись,
ти відійшов в повстанські лави,
і ми з тобою розійшлись.
2. На плече кинув автомата,
стиснув свій стан ти поясом,

- і ти вже був ген, ген, далеко,
пестила тебе поглядом.
3. Тебе нема, а я скачу.
Коли до мене ти прийдеш?
Тебе щодня я виглядаю.
Коли побіду принесеш?

394. Ой, хотіла б усе я забути

1. Ой, хотіла б усе я забути
і хотіла б забути себе,
і далеко полинуть думками,
десь далеко зустрінуть тебе.
2. Хочу стрінуть тебе, мій коханий,
хочу стрінуть між морем квіток,
щоб над нами шуміли берези,
під розмову дзвенів нам струмок.
3. Та не буде того, що я мрію,
не побачу тебе, милий мій,
4. Так минуло багато вже часу.
Дзвін на північ годинник пробив.
І самі зачинаються очі,
мою голову сон похилив.
5. На добраніч тобі, мій коханий,
одинокий в далекому краю.
Доки сонечко завтра устане,
ніч з тобою у мріях я буду.

395. Ти приходиш до мене щоночі

1. Ти приходиш до мене щоночі
в ті хвилини, як міцно я сплю,
заглядаєш в заплакані очі
і шепочеш: — Не плач! Я люблю!
2. Ти з легенька мене обіймаєш —
у записках Голяша: Твої очі горять наді мною / в
тих обіймах я млію німа. / Поцілунками душу
виймаєш / і відходиш, лишаюся сама.
3. Відчиняю заплакані очі —
навкруги лиш темрява німа.
Знов ті самі безсонні ночі,
мого щастя нема і нема.

396. Згадай, згадай останнє кохання

на мелодію «Сидить дівча над бистрою водою»

Помірно

Зга- дай, зга - дай о - стан- не- є ко - хан- ня, ти мо- ло-
дий був, а я бу- ла ди - тя. ти при- гор - тав ме - не до сво- го
сер- ця. і го- во- рив: "На ві- ки ти мо - я." ти при - гор- — я."

1. Згадай, згадай останнє кохання,
ти молодий був,² а я була дитя,
ти пригортав мене до свого серця,
і³ говорив: "На віки ти моя."
2. Тебе взяли ті вороги прокляті⁴
і завезли в Сибір, в далеку тайгу,⁵
нас розлучили на великі муки.
Ох, Боже мій, навіщо Ти так дав?

² У Шморгуна: Була весна і ми зустрілись знову / ти молод був.

³ У Шморгуна: У двох серцях відкрилась наша тайна, / ти.

⁴ У Шморгуна: ті воріженки люті.

⁵ Тайга: тундра. У Шморгуна: в Сибір — далекий край.

3. Тебе взяли і вісточки не дали.
Ох, Боже мій, навіщо так мені?
Може вони тебе замордували?
Як ще¹ живий – приснився хоч у сні.
4. Без тебе я, як цвіт на сонці, в'яну,
без тебе я не можу в світі жить.

Ой де, ой де я чарів тих дістану,
щоби забуть тебе і не любить?

5. Не раз, не два, я Господу молюся,
не раз, не два, вірненько так прошу:
верни милого з північної тайги –
нехай ще² раз до серця пригорну.

¹ У Шморгуна: Якщо.

² У Шморгуна: хоч.

397. Козаче, козаче – я тобі не вірю

Не поспішаючи

Ко- за- че, ко- за- че — я то- бі не ві-рю. зру- бав ти ка- ли- ну
на мо- їм по- дві-рю: зру- бав ти ка- ли- ну — гил- лям гил- ля -
ву - ю, зра- див ти дів - чи - ну — зли- ця бі - ля -
ву - ю, зра- див ти дів - чи - ну — зли- ця бі - ля - ву - ю.

1. "Козаче,³ козаче – я тобі не вірю,
зрубав ти калину на моїм подвір'ю:
зрубав ти калину – гиллям гиллявую,
зрадив ти дівчину – з лица білявую."
2. "Не я тебе зрадив – сама ся зрадила:
як я вів коника – нащо сь виходила?
Як я вів коника – коня вороного,
нащо виносила війна червоного?"
3. "Коня напувала, збрую виносила,
личко війнувала, кучері пестила,
бо ти йшов до бою крісом воювати,
за рідну країну груди наставляти."

³ На тасьмі звучить: Ну та че; може: Нубо вже; або: Ну хлопче.

Про любов — і долі зов

398.

Дівчино голубко

(пор. Збирався козак № 220)

Не поспішаючи

1. Дівчино голубко, присядь¹ біля мене, нехай тя² пригорну ще раз, нехай поцілую, обнявши востаннє, бо може заплачеш по нас.
2. Бо я вже відходжу з друзями на Волинь,³ усіх нас там⁴ кличе наказ, щоб в УПА боротись за волю України, до зброї там кличуть всіх нас.

¹ У СпівГоліяша: сядьно. У Пастушенка — стр. 1: Ходи-но голубко, присядь біля мене, / розлуки приходить вже час. / Присядь, поговоримо ще на прощання, / бо, може, останній вже раз. У Шморгуна: Ходи-но голубко, і сядь біля мене, / розлуки приходить вже час. / Прийди поговорим, обнявшись востаннє, бо, може, заплачеш не раз.

² У СпівУПА, Подуфалий³: хай тебе.

³ У СпівУПА: Бо вже відходжу я на Волинь з друзями. У Пастушенка — стр. 2: Бо я вже з друзями відходжу на Волинь, / туди, де наспів слухний час, / де встала УПА за України волю, — / там кличуть до зброї всіх нас. У Шморгуна: Бо я вже з друзями відходжу на Волинь, / туди, не для нас настав час, / де УПА боролась за волю України — / там кличуть до зброї всіх нас.

⁴ У СпівУПА: всіх нас туди; у СпівГоліяша: там усіх нас.

3. На горі могила, тризуб ввесь в прапорах, а хрест березовий в квітках, три лави повстанців в стіп гробу героїв, присягу складають всі враз.
4. А дзвони в дзвіниці все грають, як сурми, присягу повстанську несуть, від узгір Кавказу, до срібного⁵ Сяну, це марші боєві⁶ на путь.
5. Упала команда — тверда і рішуча: — “До зброї, повстанці, впереді!” А сонце криваво понад гору знялось, сніжок шляхи стелить на схід.
6. Відїхали друзі, по селах затихло, вертають дівчата до хат — лиш пісню повстанську вітер доносить:⁷ «З весною ми вернем до вас».

⁵ У СпівГоліяша: до блакиту.

⁶ У СпівУПА: бойові.

⁷ У СпівУПА: повстанську пісню лиш вітер доносить. У Пастушенка (і у Шморгуна, із вар. у дужках) — стр. 3: Повстанці відходять, по селах затихло, / дівчата вертають до хат. / І (Як) пісню повстанську нам (повстанчу там) вітер доносить, / що хлопці не вернуть назад (не верне на весну назад).

399. Була весна кругом і в серці

(Любовно-революційна)

Бу - ла вес - на кру - гом і в сер - ці. (по - ра, як хо - четь - ся лю -
1) бить), хи - ли - лось не - бо над зем - ле - ю, ко - ха - лись з зе - лен - ню бла -
1) кить, ко - ха - лись з зе - лен - ню бла - кить. —тя мо - є і

1. Була весна кругом і в серці,
(пора, як хочеться любити),
хилилось небо над землею,
кохались з зеленню блакить.
2. П'яніли квіти від кохання,
(зідхалось повними грудьми),
пташки кохались і співали,
співали і п'яніли й ми...
3. Недавно ми кохались, любя,
(була палка й жагуча ти),
але кликнула мене інша,
і ти сказала: "Що ж...? Іди!"
4. Ми попрощались, розійшлися...
"Вкраїно, я до тебе йду —
тобі життя моє і сила,
тебе здобуду, чи впаду."
5. Була війна — кругом змагались,
(пора, як хочеться так жити),
здригалось небо із землею,
горіла зелень і блакить.
6. Кати п'яніли-лютували,
ми ж — "слава" — повними грудьми,
і били ворога й співали...
впивались боротьбою ми.
7. Ось-ось і боротьба скінчиться,
(палка й жагуча як і ти),
здобуду волю — то вернусь,
а не здобуду — то не жди.
8. Я вас обох люблю, кохані —
Вкраїно й дівчино моя,
для вас життя моє і сили,
для вас живу і згину я.

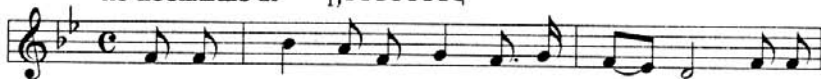
400.

Ой пустіть Пращання

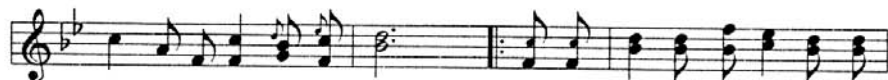
співається також на мелодію «Ой не легка дорога до волі»

Не поспішаючи

1) -----

Ой пу - стіть, та пу - стіть, не - хай гля - ну, я - ка

гар - на ді - во - ча кра - са. вне - ї у - сміх ча - рів - ний кві -

то - чок, по пле - чу роз - пу - ще - на ко - са.

Вар. 1)

2)

м'я, пу - стіть м'я

1. Ой пустіть, та пустіть,¹ нехай гляну,
яка гарна дівоча краса,
в неї усміх чарівний квіточок,
по плечу² розпущена коса.

2. "Ой, останься, мій милий, останься,
прошу тя не лишай ти мене,
пригадай собі наше кохання,
як я вірно любила тебе."

3. "Знаю, знаю, моя дорога,³
що ти вірно любила мене,
а я мушу служити Україні
і на той час покинути тебе."⁴

4. Грають сурми зі сходу і заходу,⁵
час до бою, ставаймо⁶ в ряди,
визволяти Україну з неволі,
визволяти наш нарід з біди.⁷

5. Встане воля, воскресне Україна,⁸
погуляєм⁹ в широких степах,
і не будем вже більше каратись¹⁰
в тих проклятих ворожих тюрмах.¹¹

⁵ У СпівУПА: зі сходу й заходу; у Шморгуна: зі сходу на захід.

⁶ У СпівУПА: ставайте.

⁷ У СпівУПА: з тюрми; у Білевич: визволяти братів із тюрми; у Шморгуна: визволяти Україну з неволі, / визволяти друзів із тюрми.

⁸ У СпівУПА: Вкраїна.

⁹ У Білевич: запануєм.

¹⁰ У СпівГояша: терпіти.

¹¹ У Білевич: і не буде вже більше терпіння / в тих ворожих проклятих тюрмах; на ленті Тереш.5, від Потічного: в тих московських жидівських тюрмах.

¹ У Білевич: Ой пустіть м'я, пустіть м'я; у Шморгуна: Ой пустіть ви мене.

² У Білевич: в неї зір чарівний, карі очі, / на плечах; у Шморгуна: в неї зір чарівний - онімієш, / на плечах.

³ У Білевич: моя ти дорога; у У СпівУПА: Вірю, вірю, моя дорога.

⁴ У СпівУПА: але мушу служити Україні / і на той час кидаю тебе; у Шморгуна: що насправду ти любиш мене / та я мушу служити Україні / і навіки покинути тебе.

401. Іди від мене ти, моя кохана (1,2,3,4)

(1, 2) Не поспішаючи

І - ди від ме - не ти, мо - я ко - ха - на, зій - ди з о -
 чей, ме - не не за - бу - вай, я син лі - сів, а сер - це пар - ти -
 за - на, на ме - не жде з по - бі - до - ю весь край (1-ий раз)

(3, 4) Не поспішаючи

І - ди від ме - не ти, мо - я ко - ха - на, зій - ди з о -
 чей, ме - не не за - бу - вай, я син лі - сів, а сер - це пар - ти -
 за - на, на ме - не жде з по - бі - до - ю весь край.

1. Іди від мене ти, моя кохана,
 зійди¹ з очей, мене не забувай,
 я син лісів, а серце партизана,
 на мене жде з побідою весь край.

2. Надармо ти надією палаєш,
 щоб ти мене до серця пригортать,
 та ти сама це дуже добре знаєш,
 що партизанам тільки воювать.

3. Сьогодні нас Карпати зустрічають,
 а завтра, знай, Волинь вітає нас,
 відтак підемо прямо² аж на Київ,
 Полтаву, Харків, рідний нам Донбас.³

4. І так весь час ми чайкою літаєм,
 із лісу в степ широкий ми ідем,
 ми свято вірим в нашу перемогу,
 що Україні волю принесем.⁴

¹ У ЛітУПА, т. 14, ст. 147, із Денника Сотні «Крилуча»: щезни.

² У Штокалка: поїдем просто. На ленті Гурт: поїдем прямо. У Подуфалого: підемо просто.

³ У ЛітУПА, т. 14, ст. 147, із Денника Сотні «Крилуча»: щоб(и) звільнити рідний наш Донбас.

⁴ У ЛітУПА, т. 14, ст. 147, із Денника Сотні «Крилуча»: що ми вкортці вільно заживем.

402.

Не час тепер нам на кохання

Не час тепер нам на кохання,
коли в бою наш рідний край.
Любка моя – це кріс, пістоля,
хатина в лісі, тихий гай.

Приспів:

Ми йдемо в бій, ми йдемо в бій
за свободу, за нарід свій
будемо бити ворогів.

Гармати б'ють, а кріси грають –
це наша сотня в бій іде.
Прапор блакитний в сонці сяє,
а на комуну жах паде.

Приспів...

А як прийдеться в бою впасти,
як слід борцеві за свій край,
ти відшукай мою могилу
і квіточками уквітчай.

Приспів...

А ще одно я тебе прошу –
ти щиро Богу помолись.
Як розіб'єм московську орду,
до тебе повернись колись.

Приспів...

IX. Військовий побут

Приймають у повстанці

403.

Заплакані карії очі (1)

Маршово

За - пла - ка - ні ка - рі - ї о - ці за -

див - ле - ні в да - ле - ку путь, там би - тим шля - хом о - пів -

но - ці на Во - лись пов - стан - ці і - дуть.

1. Заплакані карії очі задивлені в далеку путь,
там битим шляхом опівночі на Волинь повстанці ідуть.
2. Дівчина головку склонила буйну кучеряву на груди,
бувайте здорові герої, щаслива стрілецька вам путь.
3. Бувайте здорові герої, і в бою кривавім нехай
нам воля воскресне, кайдани хай порве нещасний наш край.
4. Підсунулась сотня до лісу, аж вийшли два хлопці малі,
"Ми вмієм стріляти – вчив батько, візьміть отамани друзі!
5. "Прийміть нас в ряди, партизани, ми вмієм ґранати кидать,
за волю свою й Батьківщини не страшно нам буде вмирать."
6. Старий сотник глянув на діти, з очей покотилась сльоза,
цілує в чоло одчайдухів, дарує на двох нагана.
7. "Підете ви з нами молодці, ви внуки козацьких синів,
Ви бачили смерть і руїни, ви чули про волю степів."

404.

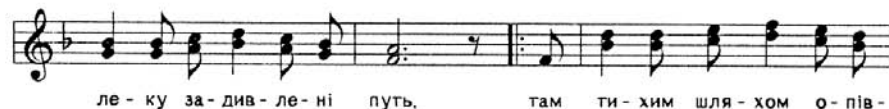
Заплакали карії очі (2)

(2, 3)

Поволі

За - пла - ка - ли ка - рі - ї о - ці в да -

ле - ку за - див - ле - ні путь, там ти - хим шля - хом о - пів -

но - ці пов - стан - ці на Во - лись і - дуть.

1. Заплакали карії очі
в далеку задивлені путь,
там тихим шляхом опівночі
повстанці на Волинь ідуть.
2. Дівчина головку склонила,
буйну кучеряву на груди:
“Бувайте здорові, соколи,
щаслива вояцька вам путь.”
3. Нараз серед темної ночі
заграв десь різкий автомат,¹
ще пострілів кілька – і тихо...
десь чути ще вибух гранат.²
4. Аж тут серед³ темного бору
виходять два хлопці малі,

¹ У СпісУПА: враз заграв різко кулемет; у Войтихівського: прорізав грізний автомат. На ленті Щурко співає: чути голосний кулемет.

² У СпісУПА: чути лиш вибухи гранат; у Войтихівського: лиш чути вибухи гранат.

³ Деінде: Аж ось із-за; у Юркевича: Нараз ізза; у Войтихівського: Нараз серед (темного лісу).

405. Сумливу тишу, пільму ночі

1. Сумливу тишу, пільму ночі,
прорізав різкий кулемет,
повстанці в розстрільній у бою,
там чути вибухи гранат.
2. В тім слава рознеслась далеко –
приходять два хлопці малі,
приносять від ворога зброю:
“Прийміть нас до себе, друзі!
3. “Наш батько загинув у бою,
а матір забрали в Сибір.
Прийміть нас в ряди партизанів,
Україні жертвуем свій вік.
4. “Ми вмієм стріляти, вчив батько,
гранати ми вмієм кидать,⁷

⁷ У Кашуби: метать.

приносять німецьку машину⁴
“Прийміть у ряди нас, друзі!

5. “Нам батька германці убили,⁵
замучили матір (в)торік,
нас двоє у лісі лишилось,
жертвуем Україні⁶ свій вік.
6. “Стріляти ми вмієм, вчив батько,
гранати вмієм кидать,
нам воля воскресне з кайданів,
за волю не страшно вмирать.”
7. Старий сотник глянув на діти,
з очей покотилась сльоза,
цілує в чоло одчайдухів,
дарує на двох нагана.

⁴ У СпісГоляша: машинку; у Юркевича: і просять повстанську старшину.

⁵ У Юркевича: наїздники вбили.

⁶ У Юркевича: Вкраїні жертвуем.

Прийми нас в ряди командире,
за волю не страшно вмирать.”

5. Старий сотник глянув на діти,
з очей покотилась сльоза,
цілує в чоло одчайдухів,
дарує на двох нагана.
6. Підете в бій з нами молодці,
ви діти козацьких синів,
ви бачили смерть і руїну,
ви чули про долю степів.
7. Від'їхала сотня, лиш пісня
лунає далеко у даль:⁸
там рідні остались по селах,
чорняві дівчата, і жаль.

⁸ У Кашуби: лунає високо – до хмар.

406.

У неділю рано, вранці

Маршово

1. У неділю рано, вранці —
все дрімало тихим сном,
як виводили повстанці
юних друзів за село.
2. Вийшла стара, сива мати —
втерла сльози в рукави:
“Ідете, їдете соколята —
держіть вгору прапори”
3. Старий батько, ледво-сили,
крикнув до них навздогін:
“Повертайтеся здорові —
а для зрадників — проклін!”
4. У неділю рано, вранці —
все дрімало тихим сном,
як виводили повстанці
юних друзів за село.
5. Того виводила мати,
за другим ішла сестра,
6. Лиш дівчина приступила,
і хустину подала:
“Як героєм згинеш в бою —
щоб до серця прилягла.
7. “Як повернешся здоровий
побідний стяг принеси,
і під стягом тим звінчаєм
свої юні тихі сні.
8. “Не забудь за Україну,
іди сміло до бою,
і згадай за мене, друже,
за подругу, за свою.”
9. У неділю рано, вранці —
все дрімало в тихих снах,
за повстанцями, у далі,
курявою вкрився шлях.

407.

Набирали добровольців

Маршово

1. Набирали добровольців в неділеньку вранці.
Гей, гей, гей, гей, в неділеньку вранці.
2. Записали у вояки вдовиного сина.
Гей, гей, гей, гей, вдовиного сина.
3. За ним іде дівчинонька – дрібними вмливає.¹
Гей, гей, гей, гей, дрібними вмливає.
4. Поливаайте доріженьку, щоб не курилася.
Гей, гей, гей, гей, щоб не курилася.
5. Розважайте дівчиноньку, щоб не журилася.
Гей, гей, гей, гей, щоб не журилася.
6. Поливали доріженьку – тай куриться курно.
Гей, гей, гей, тай куриться курно.
7. Розважали дівчиноньку – тай журиться журно.
Гей, гей, гей, тай журиться журно.

¹ У архіві Кап. Банд.: ридає.

У повстанця

408.

Зголосився до повстанців У ПОВСТАНЦЯХ Повстанець

сл. і мел. В. Юркевич «Юрченко»

В темпі маршу

Зго-ло-сив-ся до пов-стан-ців та пі-шов із ни-ми в ліс.

там прий-ня-ли ме-не в сот-ню, да-ли шап-ку, да-ли кріс, кріс.

1. Зголосився до повстанців
та пішов із ними в ліс,
там прийняли мене в сотню,
дали шапку, дали кріс.
2. Вийшов місяць із-за хмари,
а я на стійці над яром.
Друзі положились спати,
сплять спокійним тихим сном.
3. Підняв очі я до неба,
сказав молитву «Отче Наш».
Боже! Ти є Всемогучий!
Хорони усіх Ти нас!
4. І згадав стареньку матір,
батька, брата та сестру –
які тяжко проживають
на заслання² в Сибіру.
5. Ліс – для мене рідна хата,
а повстанці – це сім'я!
Боротись буду до загибуні,
за Україну дам життя!

² У Юркевича, в переписі в Ньюарк, Нью Джерзі, 1958 р.: каторжі.

409.

На скалистому Бескиді

Бескид

сл. і мел.: В. Юркевич «Юрченко» (мелодії нема)

На скалистому Бескиді наша сотня спочива,
а сотенний із друзями нові пляни уклада...
Підем друзі на Дрогобич, а від-так на Стрий –
Львів, Тернопіль не минемо – а пізніше на Волинь.

Першу нічку заночуєм над Черхавою, в ліску,
раннім-ранком помандруєм ми лісами під Чукву.
А як вечір лиш настане – весілля буде...
Розіб'ємо ту заразу большевицьке МВД.

А по акції підемо на Вільшаник, Стужницю,
перейдемо Кутованю, Городин й Озимину
і до Кульчиць теж заглянем, близько Самбора,
щоб комуна добре знала, де «Булава» гостила.

Нас веде сотенний «Мирон», родом з села Гордини,
він є вояк-підстаршина нашої дивізії.
Вийшов ціло він з під Бродів, вступив до УПА,
пішов даліше воювати, щоб Україна була вільна!

410.

Ой сплелися фронти

Маршово

Ой спле - ли - ся фрон - ти, мов га - дю - ки, ой спле -
ли - ся фрон - ти всіх бо - їв. А ми влі - сі вчи - мо - ся на -
у - ки, як свій на - рід по - ве - сти у бій.

1. Ой сплелися фронти, мов гадюки,
ой сплелися фронти всіх боїв.
А ми в лісі вчимося науки,
як свій нарід повести у бій.

2. Нас три сотні не вченого війська –
будем іспити тут здавати,
щоб німецька орда, ні московська,
не топтала рідного краю.

3. Ой ти школо, повстанська школо –
в цілім світі нема таких шкіл.
Пишуть хлопці по буюм довкола –
на сторожі стоїть скоростріл.

4. Будем битись – і словом, і крісом,
всіх ворогів, ми всіх проженем,
щоб над Києвом, Львовом, і Хустом
засіяв ясным сонцем – Тризуб!

411.

Від Попраду по Кавказ

Помірно

1. Від Попраду по Кавказ стали хлопці на приказ.
Гей, гей, по Кавказ стали хлопці на приказ.
2. Наш завзятий чотовий як той орел степовий.
Гей, гей, чотовий як той орел степовий.
3. До бою ішли ми разом під його строгим наказом.
Гей, гей, ми разом під його строгим наказом.
4. Друг сотенний курінному звітує про перемогу.
Гей, гей, курінному звітує про перемогу.
5. Санітарочка Оксана перев'язала нам рани.
Гей, гей, то Оксана перев'язала нам рани.
6. За волю свого народу підем в бій, огонь і воду.
Гей, гей, для народу підем в бій, огонь і воду.

412.

В гаю, зеленому гаю

Помірно

1. В гаю, зеленому гаю, чи в темненькому лісі, там соловейко щебетав в соснині на узліссі.
2. Не раз ішли ми через ліс незаними стежками, не раз нас дощик покropив, не раз я впав до ями.
3. Як білий день нас освітив, тоді в кущах ми стрілись, в трох лавах стали ми усі і Богу помолились.
4. "Там – стійку, друже чотовий, а там – заставу дати, і лісом стежа щоб пройшла – всі решта кластись спати."
5. І ми заснули твердим сном, лиш командир дримає, бо він один, як батько наш, над нами співчуває.
6. В гаю, зеленому гаю, чи в темненькому лісі, там соловейко щебетав в соснині на узліссі.

413.

Крізь ліси дорога

Маршово

Крізь лі-си до - ро - га про-стяг-ла-ся в путь —
 на у - ско - ки, на всі бо - ки пар - ти - за - ни йдуть.
 на у - ско - ки, на всі бо - ки пар - ти - за - ни йдуть

1. Крізь ліси дорога простяглася в путь —
на ускоки, на всі боки партизани йдуть.
2. Гей, три сотні чатів пролетіло так —
щей прихильні автомати війснуть на плечах.
3. Вдаримо в гармати — вороже, втікай...
вже нікому не здолати наш багатий край!

Інциденти

414.

В славних горах, у Карпатах

Помірно

В сла-вих го-рах, у Кар-па-тах, над Дні-стром-рі - ко - ю, про-стяг-ну-лись
 лі-си-го-ри чор-но-ю сму - го - ю. З то-го бо-ку, над по-то-ком,
 сто-я-ли пов-стан-ці — до по-то-ку по-схо-ди-ли у-ми-ва-тись вран-ці.

1. В славних горах, у Карпатах, над Дністром-рікою,
простягнулись ліси-гори чорною смугою.
З того боку, над потоком, стояли повстанці —
до потоку походили умиватись вранці.

2. Деякі ся повмивали – деякі зібрались,
 большевицького нападу тай не сподівались.
 Крикнув «Орест»! Крикнув «Борис»! Крикнув «Соловейко»! –
 Грімке “Слава Україні – жий здорова ненько!”
3. А хоробрі партизани “Слава!” повторяли,
 та все лютих вороженьків гордо відбивали –
 гнали лютих вороженьків з дністрового броду:
 “Не журися Україно – йдуть борці народу!”

415. Там у Пеньках, на хуторі, під лісом

Помірно

Там у Пеньках, на хуторі, під лісом
 відділ спочивати став,
 а кат червоний точно розвідав
 і став довколо обкружлять.

Там у Пеньках, на хуторі, під лісом
 «Юрко» на стійці стояв.
 Запримітивши, він вбігає в хату
 і всім цю вістку подав.

Перший «Гнатко» – був сизий проводир,
 а командир – славний «Жук»,
 мов орли «Юрко» й кучерявий «Гомін»
 та славний наш «Богун».

І крикнув «Жук», “Гей хлопці до зброї”,
 а сам подався вперед.
 Вдарила ката гостра куля –
 його у грудь раниць.

Витяг пістоль дрожащою рукою –
 голову тяжко раниць...

І крикнув: “Хлопці, боріться завзято,
 щоб рабами не вмирати!”

І ще не скоро смерть його приходить –
 кат живим його у руки взяв,
 виколов очі, розпикав залізо,
 на ордени – колики вбивав!

А друзі його боролися завзято,
 кат до них листи писав:
 “Бандери, здайтесь, волос вам не впаде.”
 «Гнатко» їм відповідь дав:

“Ми українські революціонери,
 червоному кату не здамось!
 Знає кожний з нас, за що він б’ється,
 щоб рабами жить не довелось!”

Лиш друг «Сівач» один вернувся з бою,
 в рідний терен перейшов...
 Та не минула смерть його геройська –
 і там його кат найшов.

416. Там у лісі, при доріжці МИЛИЙ

Помірно

1. Там у лісі, при доріжці
соловейко тьохкає –
а Маруся, при керниці,
миленького чекає.
2. Ой довгенько її прийшло
на милого чекати...
Захотіла вона скоро
до діточок вертати.
3. Хата її в полонині
поміж двома верхами –
там старенький її батько
помеже діточками.
4. Наповнила горшки водом,
з коновками вертає,
щоби милий не журився
чому її немає.
5. Тільки вийшла вона з хати –
стріли летять сер'ями,
та Маруся скоро біжить
поміж тими кулями.
6. А перед нею на стежці
звязкова Ганя паде,
та рукою до криниці
немічно показує.
7. Прибігає до криниці –
а тут її Василько,
скровавлений догоряє,
ще шепоче, "Марійко!"
8. Ворог люто атакує,
ось-не-ось прориває...
та Маруся з кулемета
чергою їх стинає.
9. На час прийшла допомога,
і ворога відбито.
Прибігає до милого –
та було вже запізно.
10. І завмерло її серце...
Задержало море сліз...
Обов'язок свій відчула
понад сили її літ.
11. Поховала вона мужа
в полонині при хаті.
Поставила хрест з берези –
посадила ясени.
12. І діточок проводжала –
заносили молитви...
Росли сини мов ясени –
гартувались сироти.

417.

Був собі «бандьора»

Помірно

1. Був собі «бандьора», Петро ся називав,
він часто виходив з лісу, в стодолу ся ховав.
2. Петро в стодолі спить, і сон йому ся снить:
що бабство його зрадить, покаже де він спить.
3. Стодолу обступили, кричать: «Бандьора, здайсь!»
Петро стрілився у серце – кати кричать: «Рубай!»
4. Стодолу обрубали, Петро вже неживий...
Кати кричать завзято: «Бандьора молодий!»
5. А Генка йде з роботи, в стодолу ся глядить,
а там десь у куточку убитий хтось лежить...

418.

В погідний день раненько¹

У лісі між кущами (Із ліса...) / Шумує Корсів Річка (1)

Помірно

¹ Наше джерело музики починає текстом «У лісі між кущами» і такий текст подаємо під музикою. У Подуфалий³ мелодія подібна альту, але в мажорі – її варіантів не подаємо.

1. В погідний день раненько
із ліса йде луна,
там² сонечко ясененьке
проміння розкида.

2. Понурий ліс шумує,
шумить вода, гуде³ –
недобре щось віщує,
тривожна хвиля йде.

3. У лісі⁴ між кущами,
виходячи на край,
два юних партизани
почули крик: «Стріляй!»

4.⁵ І так урано-вранці
розбіглися вони,
українські повстанці,
на різні сторони.

² У Подуфалий³: із лісу... а.

³ У Подуфалий³: Понуру... вода й гуде.

⁴ У Голяша: Із ліса. У Подуфалий³: Із лісу.

⁵ У Голяша нема цієї строфи.

5. Один біжить лісочком,
під шум сухих листків,
в горі понад поточком¹
стріляв на ворогів.
6. Другий, через дорогу,
тай² через поле – в ліс.
Йому на допомогу
служив вірненький кріс.
7. Він тричі³ обертався,
на ногу приклякав.
Завзято відбивався,
на ворога⁴ стріляв.
8. Нараз⁵ гаряча куля
прошила⁶ йому бік...

Почув він серед поля,
що вже кінчиться вік.

9. Добившись до лісу⁷
сів собі на пеньку,
схилившись⁸ на кріса,
чекав на смерть своєю.
10. На доказ "молдавана"⁹
прийшли там вороги...
і¹⁰ тіло партизана
схилилось до ноги.
11. Річка Корса¹¹ шумує,
і¹² ліс ся сколихнув...
А ворог бенкетує...
Повстанець вже не чув...

¹ У Голяша: потічком. У Подуфалий3: Один побіг... другий понад поточком.

² У Голяша: і. У Подуфалий3: Він біг через дорогу і.

³ У Подуфалий3: трохи.

⁴ У Голяша: на ворогів.

⁵ У Подуфалий3: Та враз.

⁶ У Голяша: пробила.

⁷ У Голяша: Добігши він до ліса. У Подуфалий3: Добіг він ще до лісу

⁸ У Подуфалий3: і, спершись.

⁹ "Молдаван": молдаванами називали зрадників. (Примітка М.М. Крищука).

¹⁰ У Голяша і у Подуфалий3: а.

¹¹ Корса: річка у с. Конохи. (Примітка М.М. Крищука). У Подуфалий3: Ріка Корса.

¹² У Голяша і у Подуфалий3: а.

419.

Шумує Корсів річка Юні партизани

1. Шумує Корсів річка,
шумує Корсів ліс..
Недобре щось він чує,¹³
тривогу він приніс...
2. Вгорі поміж соснами,
виходячи на край,
два юні партизани
почули крик: "Стріляй!"
3. Один біжить долиною,
під шум сухих листків,
другий понад потічком
і б'є на ворогів.
4. Він тричі обертався,
на ногу приклякав.

Завзято відбивався,
на ворогів стріляв.

5. Нараз гаряча куля
прошила йому бік...
І вчув він серед поля,
що вже кінчиться вік.
6. Добігши він до лісу
і сівши на пеньку,
схилившись на кріса,
чекав на смерть свою.
7. На доказ "молдавана"
прибігли москалі...
а тіло партизана
схилилось до землі.

¹³ Може: віщує (або: вінчує?).

420.

В четвер по полудню

на мелодію "І був тихий вечір"

В четвер по полудню, в четвертій годині,
 їде клятий Конев на своїй машині. (2 р.)
 Їде клятий Конев, нічого не знає,
 що його у школі сім хлопців чекає. (2 р.)
 Тільки клятий Конев з школою зрівнявся,
 аж тоді зі школи скоростріл озвався. (2 р.)

Стріляли герої, стріляли невпинно,
 стріляли герої в прокляту машину. (2 р.)
 Їх там двох убили, одного ранили,
 а кляту машину в селі запалили. (2 р.)
 «Славко» впав ранений з такими словами:
 "Ми Москву поборем, бо Бандера з нами."

421.

Зажурилась Україна

Помірно

1. Зажурилась Україна, —
 як же не журитись —
 п'ють вороги кров народу,
 не можуть напитись.
2. Осінь пізна, вечір тихий,
 в небі¹ зорі сяють,
 йдуть повстанці в село Урмань,
 про лихо не знають.
3. Йдуть повстанці в село Урмань,
 про лихо не знають,
 що за тином,² поедином,
 сексоти чекають.
4. Йдуть — чекають вони того,
 щоб когось убити,
 щоби руки у повстанській
 крові замочити.
5. Йдуть повстанці кроком смілим
 коло місця того...
 Раптом куля розриває
 серце кошового.
6. Було чути один постріл,

і більше не чути...
 Зажурилися повстанці —
 чий стріл може бути?

7. Освітила їх ракета
 і знов погасає —
 в страшних муках край дороги,
 друг «Бір» помирає.
8. Повій вітре, повій буйний,
 дай дівчині знати,
 хай приїде моя мила
 мене поховати.
9. А ще вітер не повіяв,
 дівчина не знає,
 а вже ворог тіло друзів
 в район забирає.
10. Поскладали біле тіло
 на сани, на сани,
 і повезли біле тіло
 в місто Бережани.
11. Поскидали біле тіло
 на купи, на купи,
 аж приїхав кат червоний
 рахувати трупи.

¹ У Подуфалій! з неба.

² У Подуфалій! що під тином.

Перед боєм

422.

Чорні хмари наступають

Маршово

1. Чорні хмари наступають,
дощі накрапають —
заплакали українці,
що в бій виступають.

2. Ой не плачте, українці,
але заспівайте —
для своєї України
волю здобуйте.

3. Не журіться, партизани,
як до бою йдете —
за рік, за два, за чотири,
назад повернете.

4. Ой прийшли ми у Карпати,
на квартири стали —
командири наказали,
щоби не заспали.

5. Командири наказали,
щоби не заспали,
щоб гострими набоями
кріси ладували.

6. Ой ладуйте, хлопці, кріси,
тай ладуйте швидко,
бо патруля вже доносить,
що москалі близько.

Бій

Пісні із запозиченими мелодіями

423.

Це на Холмщині діялось, у початок зими

під мотив рос. солд. п. "На позиції дівушка"

Помірно

1. Це на Холмщині діялось, у початок зими,
але снігу не було ще – {хоч грозили вітри...
тільки вітер погрожував},¹ тільки вітер свистав
і понурими хмарами він по небі гуляв.
2. В хаті тихо – затихло все, в хаті спокій та мир...
за столом наш прославлений, друг «Карпо»-командир.
Командир нам розказував як на Вислу зійшлися
два тирані проклятії – большевизм і фашизм.
3. Раптом двері відкрилися, Зенко – хлопець стрункий –
зголосив командирові, що йдуть большевики....
“Всім негайно збиратися, виходити у гай,
а на енкаведистів – ні один не стріляй!”
4. Так спокійно та совісно командир дав наказ.
Ми, чим скорше, зібралися – повиходили враз.
В лісі ми зупинилися, залягли на краю...
вороги не пробачили злість собаку свою...
5. Вороги не відважились тай до ліса піти,
тільки з криками дикими підпалили хати
і убили невинного бідняка-старика –
така доля народів від большевиків чека.
6. Командир наш, поглянувши на огонь що згасав,
“Ми собакам відплатимо,” так спокійно сказав...
і до бою, до правого, нас повів командир –
він хоробрий, відважний був, мов неначе той лев.²
7. А як куля ворожая хитро в грудь їму вп’ялась,
“Вперед!” крикнув поранений, “Вперед!” крикнув ще раз...
Це не буря шуміла там, це не був гураган –
то ми кулями мстилися проклятущим катам.
8. “Слава великим³ лицарям,” кулеметчик сказав,
і гостинцями влучними ворогів гостював.
“Вже не довго гулятимуть нові орди татар –
їх спалить і подусить всіх революції жар.”
9. Україно знедолена, батьківщино моя,
ти гранатами з’орана – трупом вкриті поля,
ти кістками засіяна – трупом злих ворогів...
ти кров’ю⁴ ізрошена своїх вірних синів.

¹ Тексту, поданого в дужках, нема на ленті; власний допис.

² Може: тигр (?)

³ Може: праведним (?)

⁴ Може: та ще кров’ю.

424.

На зеленій траві (1)

на мелодію "Гей нум браття до зброї"

Маршово

(1)

На зе-ле-ній тра-ві я ле-жав у кро-ві.
но-га в ме-не бу-ла пе-ре-би-та.
Ав-то-ма-та пус-тить, я не ду-мав й на мить.
а-ле дис-ка бу-ла вже роз-би-та. би-та.

1. На зеленій траві я лежав у крові,
нога в мене була перебіта.
Автомата пустить, я не думав й на мить,
але диска була вже розбита.
2. І не вірив ще я, що машина моя
мені більш вже не буде служити.
І хоч сили не мав, то ще раз спробував,
нажаль, мусів її відложити.
3. А друзі всі мої вже вступали в бої,
гучно грали смертельні машини.
За ідею ж свою тут ведуть боротьбу,
не дармує ніхто ні хвилини.
4. Не стріляв тільки я і машина моя.
Як дитя хотів я¹ заридати.
Не так рана пекла, як давила туга,
що я мусів бездільно лежати.
5. Потемніло в очах, до землі я приляг,
щоб знайти у неї² прохолоду.
6. Врешті ворог втікав, що на нас наступав,
замовчали пекельні машини,
тільки ліс клетотів, про героїв шумів,
що героїв підносять з руїни.
7. Друзі мої прийшли, на руках піднесли,
і забрали мене зі собою.
При дорозі лежать, два друзі, та мовчать,
що лягли по геройськи у бою.
8. Прощайте друзі, спіть спокійно собі,
заповіт дорешти ви³ сповнили,
батьківщину свою мужньо ви у бою
до останку життям⁴ боронили.
9. Ми за рідний народ ідемо у похід,
занесем про вас вістку родині.
Вашу смерть пімстимо, ворога розб'ємо,
і здобудемо волю Україні.

¹ Подано: Як дитя я хотів.² Подано: щоб у неї знайти.³ Подано: заповіт ви дорешти.⁴ Подано: життя.

Повстанські пісні

425.

Всю ніч не вгавала

40 Повстанців

Маршово

1. Всю ніч не вгавала страшна завірюха,
великі упали сніги,
коли большевики підходили стиха
у села, ліси та яри.
2. Їх було багато, як чорної хмари,
чекали світанку в снігах,
щоб кинути в села великі пожари
і грітись тоді при вогнях.
3. А буря у вікна так голосно вила,
не видно довкола доріг,
про волю повстанці у снах своїх снили,
а ворог їх лютий стеріг.
4. В селі цьому спало лиш сорок повстанців
і снили щасливі(ї) сні,
не знали, що згинуть прийдеться їм вранці,
і смерти не ждали вони.
5. Аж враз на світанку, у сніжну завірю
кати надлетіли, як стій,
проснулись повстанці, вхопили за зброю
і кинулись всі на пробій.
6. Билися¹ завзято цілих дві години,
пробилися в ліс за село,
і впали за волю, за славу України,
там сорок тоді їх лягло.
7. Тепер в тому лісі, де мужньо так бились.
висока могила стоїть,
там сорок повстанців на віки спочили,
там сорок повстанців лежить.

¹ Може: і бились.

426.

В степу під Херсоном (1,2)

Маршово

сим За-ліз-няк, пар-ти-зан. Гей, гей, Гей, гей, гей,

Гей, гей, гей. Мак - сим За-ліз-няк, пар-ти-зан.

Маршово

(2) В сте - пу під Хер-со-ном ви - со - кі - ї тра-ви, в сте -

пу під Хер-со - ном кур- ган: ле - жить о-ди-но - кий, в мо -

ги - лі гли - бо - кій — Мак - сим За - ліз - няк, пар - ти - зан.

1. В степу під Херсоном високої трави,¹
в степу під Херсоном курган:
лежить одинокий, в могилі глибокій –
Максим Залізник, партизан.

Приспів: Гей-гей, гей-гей-гей, гей-гей-гей,
Максим Залізник, партизан.

2. Ішов він на Київ – зайшов² до Херсону,
не знав чи поверне назад³ –
москалі на ліво, мадяри на право⁴ –
осталось⁵ лиш десять гранат.

Приспів: Гей-гей, гей-гей-гей, гей-гей-гей,
осталось лиш десять гранат.

- 3.6 І слово промовив Максим Залізник –
останнє слово своє:

“У темну пору гранатами вдарим –
гранати врятують усе!”

Приспів: Гей-гей, гей-гей-гей, гей-гей-гей,
гранати врятують усе!”

4. І хлопці гукнули: “Гранатами вдарим –
гранати врятують, щей як!”
І в темну пору пробігли скоро –
зіставсь лиш один – Залізник!

Приспів: Гей-гей, гей-гей-гей, гей-гей-гей,
зіставсь лиш один – Залізник!

¹ У СпівГояша: Ой там під Херсоном висока могила; також нема приспіву.

² У СпівГояша: вступив.

³ Так у СпівГояша; деінде: не знає чи вернесь назад.

⁴ У СпівГояша: мадяри на ліво, німота на право.

⁵ У СпівГояша: лишилось.

⁶ У СпівГояша: 3. Сказав Залізник своїм партизанам: / “Останеться слава і честь, / на місто і мури гранатами вдарим – / гранати врятують ще нас” / 4. Як хлопці грянули, гранати гукнули, / гранати врятували нас, / і в пізню пору прорвалися скоро – / не вийшов один – Залізник!

427.

По Холмщині нашій Пісня холмських повстанців

пісня: укладу вістунa «Тараса»

(пор. До бою правого, № 36)

В темпі маршу

По Холм-щи-ні го-лій, по-над ти-хим Бу-гом, де чай-ка об
во-ду чер-ка-є кри-лом, там піс-ня лу-на-є про «Я-го-ду»-
дру-га, там сла-ва лі-та-є про ньо-го ор-лом.

По Холмщині нашій, понад тихим Бугом,¹
де чайка об воду черкає крилом,
там пісня лунає про «Ягоду»-друга,²
там слава про нього літає орлом.³

Він був командиром хоробрим, відважним –
на ворога в перших рядах наступав,
і завжди усміхнен, веселий та добрий –
з завзятого бою останний вертав.

Його пам'ятає Посадів і Набруж,⁴
Діброва і Мірче, Черничин, Крилів,⁵

його пам'ятає Махнівок і Варяж –
він всюди нещадно громить⁶ ворогів.

Лети наша пісню по холмських руїнах,⁷
по галицьких селах, волинських лісах,
лети наша пісню по всій Україні,
в зелених⁸ Карпатах, Донецьких степах.

До бою правого,⁹ до бою ставаймо!
бо помсти жадають повстанські серця,
про «Ягоду» пісню в бою заспіваймо,
про «Ягоду»-батька, героя-борця.¹⁰

¹ У УПА-док.: По Холмщині, понад тихим Бугом;
у Загороди: По Холмщині голій, понад тихим
Бугом.

² У УПА-док.: Ягоду-Друга.

³ На ленті: там слава літає про нього орлом.

⁴ У УПА-док.: Набруж.

⁵ У УПА-док.: Діброва Черничин, і Мірче й
Крилів.

⁶ На ленті: без пощади нищив.

⁷ На ленті: по всій Україні.

⁸ На ленті: суворих.

⁹ У СпівУПА: До правого бою.

¹⁰ У УПА-док.: бійця; на ленті: Лети наша пісню
по всій Україні, / по галицьких селах,
волинських лісах, / в бою заспіваймо про
«Ягоду» пісню, / про «Ягоду»-батька, героя-
борця.

428.

Вже вечір вечоріє

Рухливо

(1)

1. Вже вечір вечоріє, повстанське серце б'є,
а лента набої¹ поспішно подає.

Приспів: Ах,² лента за лентою — набої подавай,
український³ повстанче в бою не відступай!

2. В марші цілу нічку — а в ранній⁴ зорі:
почались завзяті, запеклі⁵ бої.

Приспів...

3. А ворог атакує і претяся⁶ щосил —
юнак кулеметчик їх справно⁷ косив.

Приспів...

4. Як сонце сходило, втомлений⁸ юнак:
упав він ранений,⁹ упав він навзناк.

Приспів...

5. До нього санітарка поспішно іде,
в обличчя вдивляється, його пізнає.¹⁰

Приспів...

6. Він в неї вдивляється — пече в грудях рана,
біля кулемета — дівчина молода.

Приспів...

7. А ворог атакує... в останній момент —¹⁰
наново заграє вже затихлий кулемет.

Приспів...

¹ У Записнику Голяша: до ленти набої.

² У Білевич: Гей.

³ У Білевич: український.

⁴ У Записнику Голяша: нічку в пора[н]ній.

⁵ У Білевич: рветься.

⁶ У Білевич: справжно.

⁷ У Білевич: Як сонце вже сходило, утомлений.

⁸ У Записнику Голяша: упав він на землю.

⁹ У Білевич: цілющі навої (?) на рани кладе.

¹⁰ У Білевич: Підвівся юнак — ухопив за пречеп.

429.

Сонце вже сховалось Повстанці Соколи

(2)

Помірно

Сонце вже сховалось — сотня в прорив йде,
Маруся, подруга — в бою не відстає.

Приспів:

Повстанці-соколи до бою ідуть —
рідній батьківщині волю принесуть!

Зорі небо вкрили — ранений юнак
звалився на землю — темніє в очах.

Приспів...

Стрілець поранений — пече в грудях рана,
а біля кулемета — дівчина кохана.

Приспів...

“Марусю, подруго — ти влучно стрілай —
ворогів України не щади а карай!”

Приспів...

430.

Шістнадцятого серпня

Помірно

1. Шістнадцятого серпня
там був великий бій,
там впало шість героїв
за зраду ворогів.
2. Двох¹ зісталось вбитих,
два згоріли в вогні,
двох зловили живими —
тяжкі муки дали.

3. Питали чия зброя,
і де її беруть,
на кого з нею підуть,
за що битись будуть.
4. Це наша, наша зброя
і вірна наша путь,²
ми б'ємось за Україну —
Провідники ведуть.

¹ Тут, як і в наступних двох рядках,
підтекстування проблематичне; може: Там
двох... / а два... / а двох...

5. Найстарший то був сотник,
тяжкі муки прийняв,

² У Невмирушого: і вірний наш цей путь.

як скоростріли заграли
нічо не пам'ятав.

де два дуби стоять,
там шість героїв України
в сирій землі лежать.

6. А там посеред поля,

431. Зайшло за гори сонце

Не поспішаючи

1. Зайшло за гори сонце, скінчився ясний день,
а темна ніч співала все радісних пісень.
2. В ту нічку мандрували у похід юнаки,
веселі та бадьорі повстанці-козаки.
3. В ту нічку тиху, мертву, почувлася верза:
по голосі ворожим почалася стрільба.
4. Стріляли скоростріли, нараз почувся гук –
і впав на землю, вбитий, з Милуш – Грицько Союк.
5. Від радості нависний герман зареготав,
що синові України – життя бін відібрав.
6. Загинув молоденький у рідному селі,
о друже дорогий наш, ми шлем привіт тобі.
7. Хоч він лежав убитий, в руках його – наган,
все цілюся, стріляти у герман, у поган.
8. Загинув він лиш тілом, а дух його із нами,
і далі йде за волю до бою з ворогами.¹

¹ У Невмирушого: і далі йде до бою за волю з ворогами.

432. Ой там у лузі, при долині (1,2)

Ой там у лісі, при долині

Співається також на мелодію "Ой у лісі між соснами".

Поволі

(2) Помірно

1. Ой там у лузі,¹ при долині,
червоні маки розцвіли²...
Ой там три друзі,³ по геройськи,
життя за волю⁴ віддали.

2. Їх було три у тій кривці,⁵
мали гранати й папашки –
вони не знали, що друг зрадить
катам червоної Москви.⁶

3. Ой там у лузі,⁷ при долині,
зрадник кривку показав...
Почали рватися гранати
і скоростріл затраскотав...

4. Кати кривку окружили,⁸
кричать: "Бандери! Руки вгору!"

Хтось крикнув: "Слава Україні!
Ми не здамося, нам краще – смерть!"⁹

5. Всі три разом поцілувались,¹⁰
ніхто пощади не благав.¹¹
Почали рватися гранати,
і кулемет заклекотав.¹²

6.¹³ А¹⁴ ти зраднику, ти проклятий,
нащо кривку показав?
Ти заліз перший до кривки,
мертвих друзів повитягав.¹⁵

7. Ой там у лузі, при долині –
вже соловей не щебетав,
більше не рвалися гранати,
і кулемет не клекотав.

¹ У Кришука: лісі. У Подуфалого: Ой у лісі. (Тут вар. на мелодію "Ой у лісі між соснами".)

² У Кришука: там де три рожі зацвіли. У Подуфалого: там співали солов'ї.

³ У Кришука: Там три друзики. У Подуфалого: Там три друзі.

⁴ У Кришука: нарід.

⁵ У Кришука: Їх трьох сиділо у кривці. У Подуфалого: Було їх там трьох в кривці

⁶ У Подуфалого: Було їх там трьох в кривці / і ніхто про них не знав, / тільки зрадник той проклятий / ту кривку показав.

⁷ У Кришука: лісі. Ця строфа тільки у Кришука, де вона приходить після слідуєщої (в нас 4-ої); вона частинно передбачає зміст 5-ої строфи – може й непотрібна.

⁸ У Кришука: нараз кривку обступили. У Подуфалого: Кати кривку обступили.

⁹ У Кришука: Ми не здамося! Краще смерть! У Подуфалого: А з кривки чути голос: / "Ми не здамося – краще смерть!"

¹⁰ У Подуфалого: І три друзі обнялися.

¹¹ У Кришука: Ой там у лісі, при долині, / зрадник кривку показав... (див. стр. 3.)

¹² У Подуфалого: Тільки рвалися гранати / і скоростріл затраскотав.

¹³ У Кришука: Ох ти зраднику, будь проклятий! / Де твоя братня любов, / що ти за отой гріш проклятий / катам продав геройську кров?

¹⁴ У Подуфалого: Ой.

¹⁵ У Подуфалого: Тепер лізь у ту кривку, / мертвих друзів повитягай.

433. Ой там у лузі, при дорозі (3,4)

Рухливо

Ой там у лу - зі. при до - ро - зі. чер - во - ні
ру - жі за - цві - ли... Ой там три брат - тя. з При - кар -
пат - тя. жит - тя за во - лю від - да - ли.

1. Ой там у лузі, при дорозі,
червоні ружі зацвіли...¹
Ой там три браття, з Прикарпаття,²
життя за волю віддали.
2. Їх було троє, тільки троє,
мали гранати, папашки³ –
вони не знали, що друг зрадив⁴
катам червоної Москви.
3. Кати криівку⁵ обступили,
кричать: “Бандери! Руки вверх!”
Хтось крикнув: “Слава Україні!
Ми не здамося, краще – смерть!”
4. І обнялися всі три друзі,⁶
ніхто пощади не просив.
і там гранати більш не рвались,
і кулемет⁷ більш не строчив.
5. Ой там у лузі при дорозі,⁸
червоні ружі зацвіли...
Ой там три друзі молодії
за Україну полягли.⁹

¹ У Подуфалого: розцвіли.

² У Подуфалого: Ой там три друзі молодії.

³ У «Спадщина»: й опашки.

⁴ У Подуфалого: що друг їх зрадить.

⁵ У «Спадщина»: боівку.

⁶ У «Спадщина»: І три брати поцілувались.

⁷ У Подуфалого: скоростріл.

⁸ У Подуфалого: при долині

⁹ У «Спадщина»: Ой там три браття, з Прикарпаття, / життя за волю віддали.

434. Сонце сходить і заходить, хмара наступає (про сім героїв на Кулебах)

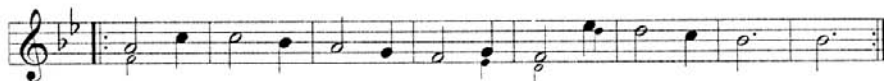
слова написав і музику підібрав уроженець с. Конохи Степан Козут.

Пісня написана в 1945 р.

Помірно

Сон - це схо-дить і за - хо-дить, хма - ра на - сту - па - є.

Сім ге - ро - їв на Ку - ле - бах до бо - ю всту - па - є.

1. Сонце сходить і заходить, хмара наступає.¹
Сім героїв на Кулебах до бою вступає.²
2. Мала мати одинака, вона го пестила.
Через тих катів проклятих вдома не женила.
3. Мала мати одинака, в козаченьків³ вдався.
Через тих катів проклятих⁴ вдома не тримався.
4. Як почався бій кривавий, почали стріляти,
розривали біле тіло ворожі гармати.
5. Як почався бій кривавий, страшна стрілянина,
утворилася⁵ героям темненька могила.
- 6.⁶ Один хлопець в вікно скочив, думав він ся скрити,
крикнув: "Хлопці, я ранений, мушу ся добити!"
7. Поскидали біле тіло, на сани, на сани,⁷
тай повезли біле тіло в місто Бережани.
8. Поскидали біле тіло, поклали на купи,
бо приїхав⁸ кат проклятий рахувати трупи.
9. На похорон не пустили⁹ ні сестри ні брата.
Тільки собі запросили стратенського¹⁰ ката.
10. Того без рук, як привезли та й стали питати:
"Як розкажеш все що знаєш, будем рятувати".
11. "Не питаєте, вражі кати, не буду казати.
Незадовго, вражі кати, будете конати!"
12. Пам'ятайте дівчатовенька, і ви хлопці милі, –
сім героїв на Кулебах лежать у могили.

¹ У Подуфалій2: Не світило сонце зрання – хмари не давали.

² У Кришчука і Подуфалій3: Всі герої за Україну до бою вступають; у Подуфалій2: вставали.

³ У Подуфалій3: в козаченька.

⁴ У Подуфалій2: червоних.

⁵ У Кришчука: відкрилася. У Подуфалій3: то відкрилася.

⁶ Ця строфа від Подуфалій2; її попереджують ще такі строфи: Ми завзято за Україну будем ся бороти, / так, як друзі умирили, – не страшно вмирати. // Так, як друзі умирили, – не страшно вмирати, / так, як друзів розносили власній гранати.

⁷ У Подуфалій2: Позбирали біле тіло, зложили на сани.

⁸ У Подуфалій3: на купи, на купи, бо приїде.

⁹ У Подуфалій2: Не пустили на могилу.

¹⁰ У Кришчука: стрілецького; у Подуфалій2: стратинського. Стратенський кат: той що страчує людей.

435. У неділю дуже рано (3)

Не поспішаючи

1. У неділю дуже рано, ще всі люди спали,
сім героїв, за Україну, до бою ставали.
[...]
2. Позбирали тих героїв, та склали на купи,
аж приїхав кат червоний рахувати трупи.
2. Позбирали тих героїв, та склали на сани,
тай завезли тих героїв в місто Бережани.

436. У суботу рано-вранці

1. У суботу рано-вранці
ще сонце не сходить,
як з Унева вже до лісу
голота підходить.
2. Повставали рано стрільці,
каву допивали,
як радянські скоростріли
вже довкола грали.
3. Дає наказ сотник «Чорний»
та своїм повстанцям –
- “Не здамося до одного
червоним за...ранцям.”
4. Наступала та голота
двадцять «штири» рази,
та лишили двісті вбитих
та шістьсот ранених.
5. Двісті вбитих, шістьсот ранених
з лісу забирали,
наші стрільці опівночі
в похід виступали.

437. Ой, між Спасом і Лугами

Помірно

1. Ой, між Спасом і Лугами бій великий стався –
большевицький батальйон в засідку попався.
2. Два курені партизанські, «Журавлі» і «Довбуш»,
воювали цілий день – воювали добу.
3. Не здавались комуністи до пізної ночі –
вистріляли всі патрони, витріщили очі.
4. Командир їх мусів в вечір білий флаг підняти –
віддав вісім кулеметів і п'ятьсот гранатів.
5. Розібрали комуністів до білого тіла...
утікали комуністи – аж земля двитіла.
6. А курінні командири дістали похвалу,
і по всьому Підкарпаттю полинула слава.
7. Заспівали партизани – пішла луна гаєм –
і до нині Підкарпаття про цей бій співає.

Везуть ранених

438.

Там під горою

В темпі маршу

Там під го - ро - ю, по - над по - то - ком, пов - стан - ці бій ве -

дуть — Зо - ря - на, Ле - ся і О - ри - ся по - бра - ти - ма не - суть. І

зно - ву силь - ний бій по - чав - ся — го - ра - ми йде лу - на,

ку - ли - мет пісню ви - гра - ва - є гра - на - та по - ма - га.

Там під горою, понад потоком,
повстанці бій ведуть –
Зоряна, Леся і Оріся
побратима несуть

Приспів: І знову сильний бій почався –
горами йде луна,
кулимет пісню виграє
граната помага.

А той повстанець, юнак молоденький –
щойно в бою вправ
він цілий кров'ю обілятий –
своїх друзів прощав.

Приспів...

Ой ви повстанці, сини України –
сміло в бій ідьте,
ворогів нашої батьківщини
з рідної землі гоніть.

Приспів...

439. Ой у лісі між соснами (1)

мел. варіант: "Світить місяць, світить ясний"

Помірно

Ой у лісі між сосна-ми, не за-міт-но ні-ко-му.
про-би-рав-ся, із ти-хень-ка, пар-ти-зан-ський від-діл наш.

Вар. 1) 2)

1. Ой у лісі між соснами,
не замітно нікому,
пробирався, із тихенька,
партизанський відділ наш.

2. Попереду¹ – дві підводи,
а на них² – червоний хрест.
А з підводи чути голос:
“Скоро буде вже кінець.”

3.³ На підводі санітарка,
їй на серцю тяженько,
її мужа поранило,
кров'ю серце облягло.

4. А за нею поранені,
роти тяжко їм болять,
санітарку вони просять,
і до неї говорять.

5. Один каже: “Напишіте
лист до моєї родини”,

другий каже: “Напишіте
лист до моєї дівчини.”

6. Санітарка листа взяла
тай почала писати,
їй на серці тяжко стало –
сльози стали капати.

7. Вона пише – він диктує:
“Як ся маєм, дорога?
Я на фронті поранений –
скоро дома буду я.

8. “Одна рана – незамітна:⁴
по коліна без ноги,
друга рана ледь замітна:
по плече нема руки.”

9. І сказав ще “слава” стиха –
і відкинувся на бік,
і відвернув праву руку –
тай заснув він так навек.

¹ У Невмирущого: Там їхали.

² У Олійника: йде підвода, / а на ній.

³ У Олійника: Санітарка там сиділа, / їй на серцю
тяжило, / її мужа розстріляли, / серце кров'ю
облягло.

⁴ У Олійника: невелика.

440. Там у лісі поміж сосни (2) *А в сосновім темнім лісі / Там під лісом, по край зруба*

1. Там у лісі поміж сосни,
щоб не примітив (ні)хто нас,
потихенько посувався¹
партизанський відділ наш.
2. Попереду йде² підвода,
а на ній Червоний Хрест.
А з підводи чути голос:
"Скоро буде мій³ кінець."
3. Санітарка там сиділа,⁴
їй на серцю тяженько,⁵
їй мужа розстріляли,
серце кров'ю облягло.⁶
4. На підводі лежать друзі,
усі вони ранені.
Один просить: "Напишіть
до моєї родини".
- 5.⁷ Один каже: "Напишіть
лист до моєї родини",
другий каже⁸: "Напишіть
лист до моєї дівчини."
6. Вона пише, він диктує:
"Як ся маєш,⁹ дорога?
Я на фронті став ранений¹⁰ –
скоро вдома буду я.
7. "Одна рана – незамітна:¹¹
по коліно¹² без ноги,
друга рана ледь замітна:¹³
по плече нема руки."
8. І сказавши тихе слово
і зітхнувши тяженько,
витяг руку, попрощався...
і душа вийшла з нього.¹⁴

¹ У Кришука і у Подуфалій3: А в сосновім темнім лісі / непомітному для нас, / потихенько підсувався; у СпівГоляша: Там під лісом, по край зруба / там стояла хатина, / попри неї посувався. У Голяш3: Там під лісом, темним бором / там стояла хатина, / попід нею посувався. У Шморгуна: Під сосновим темним лісом, / де світилася зоря, / потихенько просувався / партизанські відділи.

² У Кришука і у Подуфалій3: йшла. У СпівГоляша і Голяш3: А позаду йде.

³ У Кришука і у Подуфалій3: нам; у Шморгуна: на підводі чорний хрест. / Чути голос із підводи: / "Скоро буде вже.

⁴ У СпівГоляша і Голяш3: Там сиділа санітарка.

⁵ У Кришука: болем в душі залягло; у Шморгуна: На підводі санітарка, / санітарка з Волни. У Подуфалій3: в душі болем залягло.

⁶ У Кришука і у Подуфалій3: заплило. У Голяш3: десь на війні далеко. У Шморгуна: ті червоні кати.

⁷ У ЗбірУПА: Він попросив санітарки, / щоб написала йому листа. / Вона пише, він диктує: / "Як маєшся, дорога?" У (СпівГоляша), Голяш3 і у Шморгуна: Один (Стрілець) просить: "Напишіть / до моєї родини", / другий просить: "Напишіть / до любі дівчини."

⁸ У Кришука: просить.

⁹ У ЗбірУПА: Як маєшся.

¹⁰ У ЗбірУПА: Я у лісі легко ранений. У Голяш3: Я в підпіллі легко ранений. У Шморгуна: "Бувай мила, здорова, / я у бою легко ранен." У Подуфалій3: Я у бою став ранений.

¹¹ У Кришука, Шморгуна, Голяш3 і у Подуфалій3: невеличка.

¹² У Кришука: без коліна. У Шморгуна: до коліна.

¹³ У ЗбірУПА і у Подуфалій3: незамітна. У Голяш3: чуть замітна. У Шморгуна: ледь помітна.

¹⁴ У Кришука: І сказавши тихе слово / обернувся злгіденька, / та й відкинув праву руку – / душа вийшла із тіла. У Шморгуна: І скінчивши цеє слово, / похилилась голова. / Він відкинув праву руку – / і скінчив своє життя. У Подуфалій3 як у Кришука із варіантом: стиха слово...

Воєнні портрети

До-повстанські пісні

441.

З полтавського бою

Пісня про Мазепу

з репертуару в'язнів мордовських концтаборів

Поволі

З пол-тав-сько-го бо-ю роз-би-тий геть-ман бі-жить о-ди-
но-кий Ма-зе-па. Кру-гом тіль-ки Тир-са та бі-лий ту-
ман без-меж-но-го ди-ко-го сте-пу.

З полтавського бою розбитий гетьман
біжить одинокий Мазепа.
Кругом тільки Тирса та білий туман
безмежного дикого степу.

Спинився гетьман, відпочинок щоб мать,
на дальних могилах у степу.
Ой місяцю, місяцю, згинь не світи,
з-за хмар не дивись на Мазепу.

Прощай Україно, навіки прощай,
прощайте степи України.
Чи ще доведеться побачить колись
мені любі рідні руїни?

Прощай Україно, навіки прощай,
Тобі я віддав свою силу.
Тужливою пісню Ти привітай
мою одиноку могилу.

З полтавського бою розбитий гетьман...

442. А в неділю дуже рано вітрець повіває
(про Данила Пукала)

1. А в неділю дуже рано вітрець повіває,
там молодий козаченько житами втікає.
2. Він втікає, він прямує в невеличку хату,
а в тій хаті він дістане геройську заплату.¹
3. За молодим козаченьком у погоні гнали,
молодого козаченька аж на стрих загнали.
4. Обступили ляхи хату, стали ся радити,
щоб з молодим козаченьком хату запалити.
5. Горить хата, горить хата і огонь метиться,²
а молодий козаченько з ворогами б'ється.
6. Ой забив³ він команданта, забив комісара,
розлетілася⁴ по Україні Пукалова слава.
7. Як вже хата догоріла, стало⁵ пригасати,
взяли гаком за личенько, витягнули з хати.
8. Як вони го витягнули за смалені руки,
положили на травцю: "Маеш, збую, муки!"
9. Взяли його за рученьки, в авто положити,
дали⁶ йому два защики – він ще буде жити.
10. Дали⁷ йому два защики серце підтримати,
бо ще будуть⁸ в Бережанах⁹ протокол складати.
- 11.¹⁰ Як вкладали до машини, він махнув рукою,
попрошався з Українов, з ненькою старою:
12. "Прощай, рідна Україно, прощай, рідна ненько,
Мушу нині помирати за тебе, серденько.
13. Я боровся із ляхами доки було сили,
доки мене в чужій хаті живцем не спалили."
14. Широкою дорогою авта загуділи,
взяли тіло козацьке, не знати де діли.¹¹

¹ У «Вільне слово»: все прямує в невелику хату ... відплату.

² У «Вільне слово»: Хата горить, хата горить, а вогонь кружиться.

³ У «Вільне слово»: Забив же.

⁴ У «Вільне слово»: розійшлася.

⁵ У «Вільне слово»: погоріла, стала.

⁶ У «Вільне слово»: щоб в авто вложити, / дайте.

⁷ У «Вільне слово»: Дайте

⁸ У «Вільне слово»: бо ти будеш.

⁹ У Крищука: в Тернополі.

¹⁰ У Крищука: А травця не горділа, вітрець повіває, / У ту хвилю козаченько з світом ся прощає:

¹¹ У «Вільне слово»: Дорогою, дорогою авта загуділи, / взяли того козаченька, і не знати де діли.

15. Стара мати умліває, плаче і ридає:
 “Ой, за що мій син рідненький марно погибає?”

Переспіви

443.

За сибіром сонце сходить (про «Кармелюка»)

мотив народний

В стилі балади

1. За сибіром сонце сходить,
 як перед віками –
 здавен славна Україна
 та «Кармелюками».
2. Прадід мій був «Кармелюком» –
 ну, і батько – теж.
 Не всоромить свого роду
 внук і син їх, може.
3. Прадід бив панів неситих,
 батько царя скинув.
 Ти ж нащадків царсько-панських
 бий, «Кармелів» сину.
4. Поки місяць ще не сходить,
 хлопці – не зівайте,
 ви за мною, «Кармелюком»
 скоро поспішайте.
5. В Будзанові, у в'язниці,
 там брати закуті,
 від харцизів більшовицьких
 терплять муки люті.
6. Там і «Оля» наша люба
 в допитах вмілає,
 і від тих, що доглядала,
 помочі чекає.
7. Хлопці тихо підкрадалися,
 варту подушили –
 і сто-двадцять білих в'язнів
 із тюрми звільнили.
8. А сНКаВеДе прокляте
 «Кармеля» шукає, –
 хлопців дев'ять ціла сотня
 в лісі обступає...
9. Плачуть матері й дівчата
 в Тулі і Рязані, –
 босярі побитих возять
 автами й возами.
10. Славно бились наші хлопці
 за святе діло:
 “Ми з тобою, «Кармелюче»,
 підем в пекло сміло.”
11. Ой, береться ворог лютий
 на наших повстанців, –
 в кожному селі по шук тридцять
 стрибків новобранців.
12. – “Бережися, «Кармелюче»,
 а той – лиш всміхнувся...
 поділив на трійки хлопців,
 і в терен метнувся.
13. У Будзанів телефоном
 із Млиниськ дзвонили:
 “Наші стрибки у Млиниськах
 «Кармеля» зловили.”
14. Приїжджають із району:
 “Ну, «Кармелю», де ти?”
 Плачуть стрибки: “Відібрав нам
 кріси, кулемети...”
15. “Щей дав буків на дорогу:
 ‘Пам’ятайте,’ – каже –
 ‘І не псуєте, вражі діти,
 святе діло наше’.”

16. Гонять всюди за «Кармелем»
босярі прокляті,
але мусять без нічого
в район повертати.

17. Підїжджають аж до міста,
до самої варті:
“Десь шукаєте за мною,
мусів вас тут ждати.”

18. Як парне із автомата
по фурманці першій...
впав секретар райпарткому
з лейтенантом старшим.

19. Зажурився ворог лютий –
“«Кармелів» не вбити...
Батька вб'єш – а на його місце
стають його діти.”

444. У Саджівці, в Бережівці (про «Малину», «Січа») на мел. нар. п. “Ой у саду криниченька”

Помірно

1. У Саджівці, Бережівці,¹
сильна битва була –
не одна там стара мати
сина ся позбула.

2. «Січа» вбили, «Січа» вбили,
«Малину» зранили.
Став «Малина» утікати,
щоб не здогнали.

3. Став «Малина» утікати,
рятунок шукати –
дав молодій дівчиноньці
рани завивати.

4. Вона рани ті завива –
положила спати,

сама сіла край віконця
штафету² писати.

5. Заглянула у віконце –
вже сонечко низько:
“Вставай, вставай «Малиночку» –
вже москалі близько!”

6. Встав «Малина» молоденький
тай думку думає –
утікати він не годен,
що робити має?

7. Утікати він не годен,
що робити має?
Із пістоля сталевого
сам себе стріляє.

¹ У Невмирушого подані дві версії: У Саджівці, в
Бережівці / У Саджівці, Бережівці.

² Штафета: повідомлення, яке потрібно передати.

Повстанські пісні

445.

Ой, у селі Топорівцях
(про «Кармелюка»)

Помірно

1. Ой, у селі Топорівцях сталася новина —
пішла чутка по всім селі: «Кармелюка» вбили.
2. В четвер, яюсь по полудни — уже сонце низько —
заглянули у віконце, а вороги близько.
3. Порадь мене, друг повстанець, що маєм робити —
як утекти ми не зможем мусим ся забити.
4. Вибігає в задні двері, гранату кидає,
Паначевський з автомата в плечі попадає.
5. Впав «Кармелюк» на грядочці в цибулі дрібненькій —
він не має ні дедика ні рідної неньки.
6. Сусід його недалекий нічо не думає,
лиш за душу «Кармелюка» тисячі збиває.

446.

Над Дубинськими гаями

на мотив "Ой, у селі Топорівцях" № 445.

Над Дубинськими гаями сова запугала
не йди Влодку до Жаркова бо буде неслава.

А наш Влодко Войнашенко(?) на це не зважає,
в одну руку гранат взявши, в другій пістоль має.

447. Зійди, Кобзарю, сину музи (1, 2)

* Варіант (1) – поданий великими нотами; варіант (2) – малими нотами та з наведеними варіантами 1) і 2).

Помірно

Зій - ди Коб - за - рю си - ну му - зи. зій -
 ди з під бал - ки на По - діл - ля — роз - не - си
 сла - ву п'я - тьох ге - ро - їв, що впа - ли
 на шля - ху під - піл - ля. роз - піл - ля.
 діл - ля — роз — на шля - ху під - піл - ля.

1. Зійди, Кобзарю, сину музи, зійди з під балки на Поділля – рознеси славу п'ятьох героїв,¹ що впали на шляху підпілля.
2. П'ять юних друзів, а між ними провідник – галичанин «Артем», і мов орли – «Арсен» і «Пісня», і «Сніг» і «Коц» – оба² брати.
3. В неділю рано, в сумний грудень, кати червоні³ облягли. Стрічать дві сотні п'ятьох людям – із⁴ хати в криївку пішли.
4. Не встигли взяти у руки зброю, як ворог їхній слід знайшов, зломивсь господар від побоїв, і хід в криївку показав.
5. Зустріли катів р'ясним стрілом, а потім був гранатний⁵ зрив – “За тебе нене, душу й тіло”, упав⁶ «Артем», без голови.
6. І ще з останнього пістоля понісся стріл один, – “За Україну, за її волю!” – упали «Пісня» і «Арсен».
7. Ще дві години «Коц» із «Снігом» з проклятим катом розправлялись, і щоб не вмерти на допросах, оба в криївці⁷ пострілялись.
8. “Не візьмеш нас живими, кате, не потрумфуєш наших мук,

¹ У Подуфалій3: кобзарю, сину Музин, зійди у балку... і славу рознеси про друзів.

² У Подуфалій3: «Кос», мов два. (І далі усюди: «Кос».)

³ У Подуфалій3: грудень, червоні кату.

⁴ У Подуфалій3: дві сотні п'ятьох друзів із.

⁵ У Подуфалій3: Знайшов їх кат. Зустріли стрілом, опісля гув гранатний.

⁶ У Подуфалій3: і впав.

⁷ У Подуфалій3: «Сніг» із «Косом» з червоним... щоб не вмирати... самі у хаті.

борці України не здаються, і смерть приймають з¹ власних рук!"
 9. В братній могилі спочивають п'ять юних друзів – не раби,
 і нас² до помсти закликають, за рідний край, до боротьби!

¹ У Подуфалій3: і не побачиш наших мук... приймають смерть із.

² У Подуфалій3: В могилі братній спочивають героїв п'ятка – не раби, вони.

448. У Бишках на край лісу

Протяжно

1. У Бишках на край лісу зелений³ дуб стояв,
там сотник з Закарпаття кривку збудував.⁴
2. Було їх там⁵ сім друзів, ніхто про них не знав,
поки сексот⁶ Підлужний кривку показав.⁷
3. Кати прийшли до лісу, саме НКВД,⁸
друзі про це не знали,⁹ що їх там¹⁰ смерть вже жде.
4. Гранатами в кривку червоний кат кидав,
а сотник з Закарпаття назад їх відкидав.
5. Злякалася босота, попадала до діл,
неначе вже по бою, бо вже затих був стріл.
6. «Остап» виліз наверх і стежною тікав,¹¹
а з-за куща густого кацап за ним стріляв.
7. В кривці стало¹² тихо, но хтось ще¹³ гомонів,
то¹⁴ сотник з Закарпаття прощав своїх друзів.
8. Друзі були відважні,¹⁵ самі ся стріляли,
і так борці-герої за волю¹⁶ й честь лягли.
9. Родину їх повезли в далекі Сибіра,
а тіла їх забрали до міста Козова.¹⁷

³ У Подуфалого: високий.

⁴ У Подуфалого: будував.

⁵ У Подуфалого: Сиділо там.

⁶ Реконструкція. У Подуфалого і у Голяш5: а сексот.

⁷ У Голяш5: запродав.

⁸ У Голяш5: До лісу приїхало само НКВД.

⁹ У Голяш5: а друзі не знали

¹⁰ У Подуфалого: тут.

¹¹ У Подуфалого: «Остап» виліз з кривки понад ровом тікав.

¹² У Голяш5: було.

¹³ У Подуфалого: лиш хтось щось.

¹⁴ У Подуфалого: там.

¹⁵ У Подуфалого: були всі вірні.

¹⁶ У Подуфалого: за славу.

¹⁷ У Подуфалого: а тіло їх повезли у місто Козову.

449.

Сонце ясне засвітило

Помірно

1. Сонце ясне засвітило, понад хмари стало,
сім героїв з облавою до бою ставало.
2. Обступили ту кривку тай стали стріляти,
розривали біле тіло ворожі гранати.
3. Позбирали тих героїв тай склали на сани,
тай завели тих героїв в місто Бережани.
4. Як привезли в Бережани, тай склали на купи,
аж приїхав кат червоний, полічити трупи.
5. Не давали рідним знати, ані не дзвонили,
серед ночі, в темнім ярі, їх похоронили.
6. Спіть герої, спіть спокійно, ми вас не забудем:
за Україну, так як і ви, боротися будем!
7. За Україну, так як і ви, боротися будем,
і Україну Самостійну, навіки здобудем!

450.

Двадцять-дев'ятого жовтня
(про «Чайку»)

Помірно

1. Двадцять-дев'ятого жовтня сталася новина,
там за селом Ігриновим стала стрілянина.
2. Ой там «Чайка» з «Папіжаном» атентат зробили,
щоб з босими¹ не стрінутись в лісі відходили.
3. А як стали відступати, у яр залягати,
там попала «Чайці» куля, мусів помирати.
4. Понад полем попід лісом буйний вітер грає,
лежить «Чайка» коло яру – родину прощає.
5. «Прощавай же Україно, і ти стара мати,
прощавайте мої сестри, і ти рідний брате.
6. А ви хлопці, ви повстанці, на мене дивіться,
як рицарі України з босими боріться!»

¹ У Невмирушого тут дописано в дужках: (облавою). Мабуть вар. тексту: щоб з облавою.

451.

Неначе вихор в місті Бірчі (про «Коника»)

В темпі маршу

Неначе вихор в місті Бірчі
полковник «Коник» там гуляв —
з своїми друзями-борцями
ворожі гнізда розбивав.

Він все відплачувався¹ за злидні,
за кров, що в Лімні² потекла,
за стільки горя і знущання
проклятим ворогам-ляхам.

Він бив, палив, був безпощадний,³
на попіл бункри обертав...
В боротьбі до друзів промовляє,
неначе смерть передчував:⁴

“Якби я впав,⁵ то⁶ не зважайте,
усе вперед, вперед ідіть —⁷
в пожарища, дими, руїни,
прокляту Бірчу оберніть.”

І ще не встиг цього⁸ сказати,
як міномети заревли.
Зі всіх сторін ворожі⁹ кулі
неначе градом посікли.¹⁰

Повстанці далі не зважають —
на ворога мов льви ідуть...¹¹
“Де командир?” усі питають.
Нема його... то й¹² далі ідуть.

Вони з подвійною вже люттю
на довід і на пост пішли.
За командира смерть помститись
на кров і зброю присягли.¹³

І так у Бірчі і в пожарах
полковник «Коник» там упав,
життя своє за батьківщину
на полі слави він віддав.¹⁴

¹ У СпівГоляша: відплачував.

² У СпівГоляша: Лімній.

³ На ленті Терэф.5: палив був без пощади.

⁴ У СпівГоляша і у Голяш3: промовляв він, /
неначе смерть він прочував.

⁵ На ленті Терэф.5: Якщо я впав би.

⁶ У СпівГоляша і у Голяш3: ви.

⁷ У СпівГоляша і у Голяш3: все йдіть.

⁸ У СпівГоляша і у Голяш3: І він не встиг ще це.

⁹ У СпівГоляша і у Голяш3: скажені.

¹⁰ На ленті Терэф.5: поміж повстанців посікли.

¹¹ У СпівГоляша і у Голяш3: І не зважаючи на
втрату, / усе вперед, вперед все йдуть.

¹² У СпівГоляша і у Голяш3: Нема його і.

¹³ У СпівГоляша і у Голяш3: І не зважаючи на
свята / Різдва Христового цей день, / чотири
сотні наступають / неначе льви на диких
сотень.

¹⁴ На ленті Терэф.5 замість цієї строфи
повторяється перша.

452.

Дні липневі як жар теплі *Пісня про смерть провідника БСБ; про Бірчу*

Дні липневі як жар теплі
у Бірчанщині цілій –
там зібрались юні друзі
в готовості боевій.

На Цапурях Липський горі
рій еСБістів там стояв.
Ляський донос до німоти
зробив своє – «Сич» упав.

«Сич» зібрав своїх героїв,
мов¹ той батько виражав.
Та сторожу зле поставив –
За то життям² пострадав.

¹ У ЗбірУПА: мой (?)

Не журіться нові друзі,
що провідник наш упав.
Там де зроджується воля,
там все жертви, все любов.

Поховали юні друзі.
Земля будь йому пером!
То німота вже конає,
то москаль-кат іде знов.

Оля пить друзям принесла,
що втомились від жару.
Як побачила смерть «Сича» –
крикнула: помсти, кари!

² У ЗбірУПА: життя (?)

453.

Ой хто то, хто то йде на Бірчу *На пам'ять Командирові «Коникові»*

на мелодію "Гей на півночі на Волині"

Ой хто то, хто то йде на Бірчу,
нестримно з боем наступає?
То командир-полковник «Коник»
веде стрільців-борців³ УПА:
щоб відплатити за людські кривди,
за кров, що в Лімні⁴ потекла,
за смерть, неволю і руїни,
за села спалені до тла!
Мов буревій вони⁵ пробились
крізь загорожі, бункери:
дрижить в страху, конає Бірча,
куболо бандитське горить...
Горить – аж небо багряніє,
в огні усе палахкотить:
«За наші кривди вам відплата,
прокляті вороги-кати!»
Ворожі сили ще великі.
Минає ніч, вже ранок – день,
а бій у Бірчі не змовкає –
гримить, клекоче і гуде...

³ У ЗбірУПА: бойців.

⁴ У УПА–в документах: Лімній.

⁵ У СіЗ: борці.

Повстанці далі наступають,
і безперервний⁶ бій іде:
«Де командир?» усі питають.
«У місті він! За ним, вперед!»
В тім жалі і лють серця стиснули,⁷
бо командир, що перший рвався,
як Лев, як Лицар-Полководець –
в бою із ворогом упав...⁸
Та це стрілецтва не зламає –
новим завзяттям запалить:
«На кров і зброю присягаєм
геройську смерть його помстити!»
Нац командир-полковник «Коник»
в⁹ бою із ворогом упав –
на вівтар Слави України
життя і кров свою віддав!
А ми – за ним, його слідами,
з його наказами ідем,
ідем повстанськими шляхами,
туди, де Воля нас веде!

⁶ У СіЗ: і безупину.

⁷ У СіЗ: здавили.

⁸ У СіЗ: рвався / розторожити ворожі сили, / від кулі ворога упав.

⁹ У СіЗ: у.

454.

Чотовий «Незломний»

сл.: «Опришко», роєвий

муз.: В. Юркевич «Юрченко»

1. Чотовий «Незломний», на коня сідав – кожному стрільцеві руку він подав.
Гей, гей, гей, руку він подав.
2. Як сідав на коня руку він подав, заїхав у Руське – ранений зістав.
Гей, гей, гей, ранений зістав.
3. Семи літний хлопець за столом сидів, взяв з стола пістолу, й праву грудь ранив.
Гей, гей, гей, праву грудь ранив.
4. Чотовий «Незломний» з болю закричав:
“Рідна Україно! Вже навоював!”
Гей, гей, гей, “Вже навоював!”
5. Друга Чотового до ліжка кладуть – слізки промовляє: “Хай стрільці прийдуть.”
6. Гей, гей, гей, “Хай стрільці прийдуть.”
Стрільці, довідавшись, на наказ прийшли,
біля чотового сумні стояли.
Гей, гей, гей, сумні стояли.
7. Чотовий «Незломний» дві доби прожив, та у сьомій, ввечір, життя він скінчив.
Гей, гей, гей, життя він скінчив.
8. А сотенний «Мирон» його попрашав, і ще “Со святими” йому заспівав.
Гей, гей, гей, йому заспівав.
9. Чотовий «Незломний» з Волині прийшов, та на Лемківщині могилу найшов.
Гей, гей, гей, могилу найшов.

455.

Над річкою Стиром
(про «Байдю»)

(на мелодію “Там на краю ліса”, № 297)

1. Над річкою Стиром береги низькі, село йому знає, а люди близькі.
2. Їхав він з транспортом – «Байда» провідник,
до різних пригод він давно привик.
3. Їхав він все перший тай думку думав – своїм милим друзям накази давав.
4. Про «Байдів» транспорт німота вже знала і на шляху штриці на нього чекала.
5. Посипались кулі на «Байдів» транспорт, німці були люті як скажений чорт.
6. Думала німота, що там буде зброя – там була лиш сіль й сира бараболя.
7. Сів «Байда» на лаві тай стався журити – записяг стократно німцям відплатитись.
8. “Не думай німото, що скінчився герць, як почну гуляти прийде вам кінець.”

456.

Березневе ясне сонце
(про «Пісню»)

Березневе ясне сонце
в Гуцульщині сяє
в малій хаті край віконця
щось «Пісня» гадає.

Гей, ви хлопці молодії,
будем краще жити,
як покриє лист дерева
будем катів бити.

І нагайно хлопці вчули –
кулемети грають,
большевицькі людолови
на нас наступають.

“Всі до зброї,” «Пісня»
крикнув –
кулемет у руки,
сам уперед в яр широкий
пішов на розшуки.

Березневе ясне сонце
хмаронька закрила,
бо ворожа люта куля
«Пісні» грудь прошила.

І потекла кров червона
на сніжок біленький,
і в останнє усміхнувся
герой молоденький.

Він сталевий пістоль вийняв,
стрілив в голову: «
“Прощай мамо, прощай сестро,
прощай вся родинонько.”

А ви хлопці молодії,
в бою не здавайтесь,
і пімстою над катами
«Пісню» споминайте.¹

¹ Нечитке слово; може бути:
“відмічайте”, “віддячайте”,
“відшивайте”?!?

457. Що то за вістка сумна облетіла (про «Бурлаку» й «Лампу»)

Помірно

Що то за віст-ка сум - на об - ле - ті - ла по ближ-ніх тут

се-лах кру - гом? — що впа-ли «Бур-ла-ка» і «Лампа» у бо-ю над

сво-їм не - рідним се - лом.

Що то за вістка сумна облетіла
по ближніх тут селах кругом? –
що впали «Бурлака» і «Лампа» у бою²
над своїм нерідним селом.

Прийшли вони в хату, в друзів вивідати:
що діється в ріднім селі?
Та думали в рідне село заходити,
бо мали там справи важні.

Конфідент – на хату чекістів навів!
І хату облягли – кругом!
Горить і палає – хата догоряє!
«Бурлака» стріляє кругом!

Зрадливая куля їм ноги пробила –
на сніг попадали оба:

“Нас друзів-героїв нелегко зламати!”
Папашки заграли знова.

І знов налягають чекісти прокляті:
«Бурлаку» живим хочуть взяти,
но «Лампа» стріляє – чекістів збиває...
Паде, недобитий, він сам!

Останню кулю для себе оставив
й застрілившись, став промовляти:³
“По мой туг крові перейдуть герої –
задуману думу сповнять!”

Плаче й сумує ціла Україна,
заплаче й старенька мати,
що згинув від зради собаки підлої
наш український брат.

² На ленті: що згинув «Бурлака» в бою парти-
занським.

³ На ленті: і в серце у себе пустив.

458.

Гей, бували хмари (про «Савура»)

В стилі балади

Гей, бували хмари
та бували бурі
в нашій Україні,
не було ж ніколи
такої навали,
що терпимо нині...

Гей, та як звелися
зі сходу й заходу
дві чорні хмари, –
вкрили наше небо,
придушили землю,
як зловісні мари.

Сховалося сонце –
і припишкли люди
у тяжкій неволі –
“Вже нам не діждатись
поки кінець світу,
та кращої долі...”

Гей, але як дмухне
та буйненький вітер
з Волині й Полісся,
заклубились хмари...
“Може буде легше” –
десь шепіт пронісся.

Гей, але як вийде
з лісів і ярів
та УПА завзята –
то вороги люті
не знають – де дітись
та куди втікати.

Гей, а попереду,
на воронім коні
«Савур» виїжджає, –
блискавками мечуть
сталеві очі –
громить-промовляє:

“Гей, збирайтесь друзі,
сміливі та дужі,
на бій з ворогами, –
здобудем державу
соборну та вільну –
своїми руками!”

Як набрав розгону
свіжий вітер волі
з славної Волині...
гей, УПА – гуляла,
хмари розганяла
по всій Україні.

Прояснився захід, –
щезла одна хмара –
проклята німота...
але тисне, душить –
сонце заступає –
московська голота...

“На кінець ще, хлопці,
повстанці-молодці –
не лишайте зброю!
Як не розженемо
більшовицьку хмару –
не буде спокою...”

“Правда, командире,
наш «Савуре-Климе»!”
повстанці гукають.
І УПА герої
знов у славі бої
завзято рушають.

Ось-ось – сонце зійде.
З-за хмар – воля вийде
і тризуб засяє...

“Де ж ти, командире,
наш «Савуре-Климе»?
Де?” – УПА питає.

На оржівським полі,
у тяжкому бої,
командир вмирає.

“Битись до загину
за вільну Україну” –
заповіт складає.

“Наказ, командире,¹
наш «Савуре-Климе»!”
повстанці голосять.

Про «Савура-Клима» –
славними боями
славу скрізь розносять.

¹ У Шморгуна: Ти наш. У
ЛітУПА останні 3 рядки
попередньої строфи і перші 3
рядки цієї – переставлені.
(Поправлено у Шморгуна.)

459.

Гей, чи ж то не яструб (про командира «Яструба»)

Широко

Гей, чи ж то не яструб — бистролетний,
степовий, ви со ко у си не
не бо зняв ся... Гей, чи ж не Карпенко,
чи Дмитро це молодий, гей, у світ по дав ся.

Гей, чи ж то не яструб —
бистролетний, степовий,
високо у сине небо знявся...
Гей, чи ж не Карпенко,
чи Дмитро це молодий,
гей, у світ подався.

І чи ж не соколів
посвист грізний, бойовий,
під хмарами яструб зачуває...
Гей, чи ж не повстанців
клич до бою громовий —
Карпенко вчуває.

І чи ж бо не справді,
як на хиже вороння,
яструб смілий та і з соколами¹ —
гей, виступає Карпенко²
на сталінське сарання,
гей, з повстанцями.

Гаразд вчинив, Дмитро,
що ішов ти, молодий,
сміло проти вражої навали.
За це тебе слушно
твої друзі бойові
«Яструбом» назвали.

Не забуде ввіки
большевицький дикий звір
Унів, Пнятин, Кам'янку, Жовтанці —
тут пройшли подібно
«Яструб» смілий командир,
славні «Сіроманці».

Не забуде ввіки
й Україна твоїх дій —
дій героїських, славних і могутніх,
командире славний,
наш «Яструбе» степовий,
любий, незабутній.

¹ У ЛітУПА: яструб смілий з соколами; додаємо «та і» для кращого підтекстування музики.

² Реконструкція; у ЛітУПА цей рядок пропущений. Може: «Яструб».

460. Ввесь ліс покритися сніжним пухом *Пісня про «Яструба»*

сл.: «Дубовий»

Ввесь ліс покритися сніжним пухом,
на небі місяць вигравав,
а «Яструб», боїварк відважний,
своє життя уже кінчав.

Друзі його були далеко,
він в хаті сам один лежав,
з грудей червона кров лилася,
цвіркун сумну пісню співав.

Він мріяв здобути Україну,
вернуть зі славою в рідний поріг,¹
з прапором волі прийти в хату
і впасти матері до ніг.

Аж раз в бою із поляками
«Яструб», ранений в груди, впав,²
і на Лемківщині убогий
своє життя Україні дав.

Заплаче дівчина кохана,
стоя під вербою сама,
не верне милий з партизанки –
його на світі вже нема.

А ми друзі твої з боївки
клянемось сміло в бій іти
і смерть твою помстить стократно,
Україні волю принести.

¹ У СпівГояша: вернути в тишу рідних стріх.

² У Гояш3: ранений в груди став.

461. Як нічка за горою сховалась *Пісня про чотого «Мороза»*

сл.: «Боян»

Як нічка за горою сховалась,
остання зіронька зайшла,
злая вістка до нас прилетіла,
зі сну всіх розбудила вона.

І заграли у сурми так тужно –
«До зброї, всі вірні сини –
не давайте знущатись над тими,
що катують їх большевики.»³

Дзвеніли копита по дорозі –
то мчався чотар на коні,
а за ним «різунівці» хоробрі
йшли туди⁴ де палали вогні.

Так йшли вони довгими рядами –
в розстрільну розсипались⁵ вони,
та із криком грімким:⁶ «Слава, слава!»
всі вперед на большевиків пішли.⁷

Веде повстанців командир «Мороз»,
б'є зайдів-москалів в селі,
не дасть він знущатись над народом,
все перший він мчить на коні.

Та в лютім бою куля ворожа
прошила тіло чотаря –
із криком: «Слава! До переду!»
він впав із свого коня.

І снилось «Морозу» чотовому
дівчини улюблене село,
а на серці щось плакало, ридало,
бо не ввидить вже більше його.

Та злая недоля мачуха
не дала діждатись йому,
щоб з побідою скоро вернутись,
здати звіт командирі своєму.⁸

³ Може: припинить те знущання вороже, / що принесли нам большевики. У Гояш3: що їх катують большевики. У СпіваГояша: що катують большевики.

⁴ У Гояш3 і у СпіваГояша: йшли там.

⁵ У Гояш3: розвивались.

⁶ У СпіваГояша: грізним.

⁷ У Гояш3: все вперед на большевиків пішли.

⁸ У Гояш3: своєму.

462.

Монастирська ще млою (про «Тараса», «Грома» і «Уляну»)

текст: Б. Я.

Помірно

Монастирська ще млою
й раннім сном сповиті,
а вже із них виповзають
сталінські бандити.

І повзуть в каменоломи,
хоч – неділя, зрання, –
повстанці там зупинились:
«Грім», «Тарас», «Уляна».

Тісним колом замикають
їх місце постою. –
Повстанці загрозу бачать
і стають до бою.

Серія із автомата –
москаль повалився.
Вклав «Тарас» злодюгу спати
й за ногу захопився...

«Грім» посипав по голові –
впало двох ранених.
Похилився сам навіки
біля псів скажених.

Кинулись «Тарас», «Уляна»
з куців відступати,

та не в силі поміж клятих
у поле пробратись.

Всі набой пострілявши
в ворогів проклятих, –
підклада «Тарас» під себе
останню гранату.

З гуком тріснула граната –
«Тараса» немає...
А «Уляна» до бандитів
востаннє гукає:

– “За Україну люблю гину,
голою погана!”
Ще раз тріснула граната –
згинула «Уляна».

Так за волю України
у неділю зрання
впали повстанці-герої:
«Грім», «Тарас», «Уляна».

Слава ваша, друзі любі,
не вмере, не загине –
з чинів ваших розів'ється
вільна Україна!

463.

Над степами, над лісами (про «Орлика»)

Помірно

Над сте - па - ми, над лі - са - ми, по - над се - ла -

ми, міс - та - ми «Ор - лик» мо - ло - дий зні - мав -

ся, — він до дру - зів від - зи - вав - ся: — вав - ся.

Над степами, над лісами,
понад селами, містами
«Орлик» молодий знімався,
він до друзів відзивався:

“Гей, юнацтво ви орлине,
понад хмари, дайте, злинемо —
сонце, простір тут і воля,
в гору кличе орлів доля...”

І на «Орлика» зов смілий
тисячі орлят злетіли...
Він приніс їх до ідеї,
вчив як працювати для неї.

Він ОУН юнацтво жваве
кинув сміло в бій кривавий
з ворогами батьківщини
за ідею України.

Сам на чолі друзів линує
вождь ідеї і вождь чину,
і за милу Україну
у змагу завзятім згинув.

Хоч впав «Орлик» з рук ворожих,
та юнацтва ворог не зможе.
Не вмере ввіки, не загине
чин, ідея України.

464.

Не хочу я тліти повільно (про «Ракету»)

В темпі вальсу

"Не хо - чу я тлі - ти по - віль - но, вне - во - лі ра -

бом жи - во - ті - ти — я хо - чу в бор - ні спа - лах - ну -

ти і жи - ти яс - кра - во - го - рі - ти!"

“Не хочу я тліти повільно,
в неволі рабом животіти –
я хочу в борні спалахнути
і жити яскраво, горіти!”

Сказала ось так своїм друзям,
як в лави ОУН ти вступала,
і друзі, за цю постанову,
«Ракетою» тебе назвали.

«Ракето», подруго ти наша,
за словом ішло в тебе діло, –
життя твоє славне, геройське,
для нас мов ракета світила.

Раненим в боях за свободу
вертала ти втрачені сили.
Ти сйивом своїм відганяла
від них тому смертельну могили.

Сильним у борні ти світила,
слабим додавала отухи.

Як темно тепер без «Ракети»,
як темно нам, друзі й подруги.

Вона, як була поміж нами,
горіла так радісно, ясно...
А в руки ворожі попалася –
не хтіла світити і згасла.

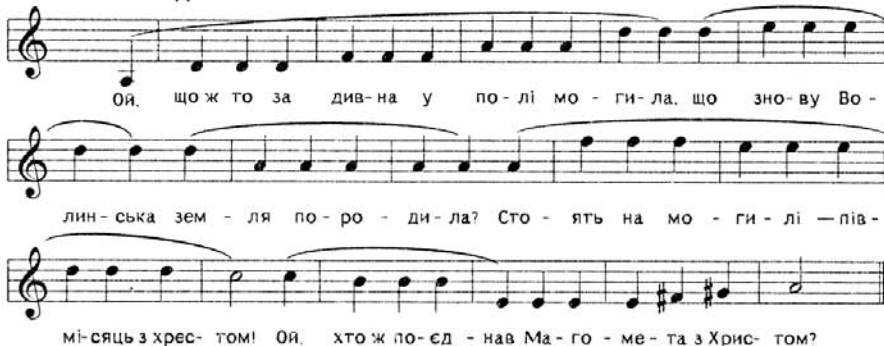
“Привіт передайте всім друзям!” –
в тюрмі до спів'язнів сказала.
Дістала з халяви отрути...
Ще крикнула: “слава!” – й сконала...

І згасла навіки «Ракета»,
як темно без неї, подруги –
побільше «Ракет» нам давайте,
горіли й світили щоб другим.

Співайте про неї, дівчата,
хай слава «Ракети» не згине,
хай будить відважних між вами,
хай родить героїв України.

465. Ой, що ж то за дивна у полі могила (про бійця УПА – узбека)

В стилі балади

Ой, що ж то за дивна у полі могила,
що знову Волинська земля породила?
Стоять на могилі півмісяць з хрестом...
Ой, хто ж поєднав Магомета з Христом?

І що то за дивне, незнане письмо?
Під місяцем, ось на таблиці воно!
Ой, хто і кого в цій землі поховав,
півмісяць поставив і напис уклав?

Це літом було – в сорок-третьому році...
Ми били фашистів на кожному кроці –

ось тут, де могила, запеклий був бій –
ось тут, де могила, впад приятель мій...

Закинула доля в наш відділ здалека
палкого бійця – молодого узбека.
Він нашу ідею всім серцем любив,
і нашого ворога з нами він бив.

Коли ж був ранений в нерівному бою,
і кров'ю залившись, вчув смерть над собою –
то погляд гарячий на схід скерував,
і з нами прощаючись, так він сказав:

“Вкраїнці... Я в бою із ворогом гину
за вільну Узбекию й вільну Україну.
Ви ж, друзі близькі, хоч сусіди далекі,
боріться за волю – свою і узбеків...”

Ми спільно з узбеками друга ховали,
півмісяць і хрест в головах виставляли,
його заповіт ми писали гуртом –
узбеки – під місяць, а ми – під хрестом.

Так знайте ж, що ця ото дивна могила
союз поневолених кров'ю скропила.
Це ми об'єднали всі віри й народи
в ім'я боротьби з ворогами свободи.

Це наш клич лунає у кожній країні –
“Свобода народам, свобода людині!”
Й дрижить кожний злодій і кат-окупант,
що всі поневолені – разом в УПА.

466. **Ідея в праці вас злучила** (про «Дона», «Степа» і «Рух»)

Маршово

І - де - я в пра-ці вас злу-чи - ла. здру - жив не-ско-ре-нос-ти

дух. від - ва - га крізь жит-тя во - ди - ла. ге - рой - ський

«Дон», і «Степ» і «Рух». -рой - ський «Дон», і «Степ» і «Рух».

Ідея в праці вас злучила,
здружив нескорености дух,
відвага крізь життя водила,
геройські «Дон» і «Степ» і «Рух».

В УПА катів ми сміло били,
в ОУН викінчували їх...
Ви віддали всі свої сили
за волю рівну для усіх.

Не плач дівча, дружино, мати,
що відійшли вони від вас, –
життя для боротьби віддати –
для них найвищий був наказ.

І виконали його чесно –
героями лягли в борні...
Вкраїна смертю їх воскресне,
а слава їх не гине – ні!

Хоч підпирав, їх трупом, ворог
кривавий мур еНКаВеДе –

не встоїть він, зметем у порох –
на голови катів впаде!

Хоч ворог в яму труп їх вкинув
на ганьбу і на жир для псів –
він цим провалля не закинув,
що ділить нарід від катів.

Ще ждуть на зрадників – гиляки,
чекають на катів – ями.
Чим частували нас, собаки,
того спробуєте самі.

Не плач дівча, дружино, мати,
що ворог вбив їх, що зганьбив –
за смерть дістане смерть проклятий –
ганьбою ж слави не здобув.

Співайте з нами гимн героїв,
що славу множать, будять честь,
що підймає всіх до зброї,
що родить гнів, жагу і месть.

467.

Хто з повстанців та не знає

Пісня про «Шугая»

Славний пам'яті повстанця, командира УПА Йосифа Позичанюка
Не поспішаючи

Хто з пов- стан-ців та не зна - є дру - га Шу - га -

я, хто не зна - є, як лі - та - є мо - ло - де ор -

ля? Зна - ють, зна - ють у - сі хлоп - ці, зна - ють як о -

дин, він — по - ет, бо - єць од - важ - ний, У - кра - ї - ни

син, По-бра - ти-ме, по-бра - ти - ме, вір - ний, до-ро - гий, не за -

бу - де-мо про Те - бе, дру - же бо - їо - вий!

1. Хто з повстанців та не знає друга «Шугая»,
хто не знає, як літає молоде орля?
Знають, знають усі хлопці, знають як один,
він — поет, боєць одважний, України син.

Приспів:

Побратиме, побратиме, вірний, дорогий,
не забудемо про Тебе, друже бойовий!

2. Червоніє, в'ється обрій, мов вогненний змії,
це «Шугай» веде повстанців з ворогом у бій.
Багровіє ціле небо, багровіє світ,
гей, привіт Тобі, «Шугаю», вогневий привіт!

Приспів...

3. Хто ж сіє там з автомата, аж тріскається гай?
Це кладе комуни клятту побратим «Шугай»!
Ой, схилився, ой, упав він тихо на плече,
кров червона, кров повстанська по снігу тече!

Приспів...

4. Поховали та під кленом друга «Шугая»,
посумніла, зажурилась лісова сім'я.
Гей, повстанці, не журіться, не хиліть голов,
нашим ворогам не жити, буде кров за кров!

Приспів...

468.

У неділю в Бережниці (про «Веселого»)

Помірно

У неділю в Бережниці
сталася новина —
наїхали комуністи
ще з ранку до днини.

Мав боївку він велику —
штири кулемети,
двадцять-штири автомати,
і сотню гранатів.

Взяли коні, взяли вози,
і забрали зброю,
і запаси продовольства
забрали з собою.

Наїхала та шмірота,
як та чорна хмара,
а «Веселий», командир наш,
ой завдав їм кари.

Підступили під сільраду,
як вороги пили,
дали чергу, дали другу,
і усіх побили.

Не зловили «Веселого» —
гуляв він в районі,
і від страху умирили
ті кати червоні.

469.

Ой у лісі, на полянці (про «Соловейка»)

Поволі

Ой у лісі, на полянці¹
стояли повстанці —
посходились до потоку²
вмиватися вранці.

Деко́трі ся повмивали,
деко́трі ще мали³...
більшовицького нападу
ся не сподівали.⁴

Кулемети терескочуть⁵ —
мов ті накажені...⁶
Крикнув сотник
«Соловейко»
«Хлопці, я⁷ ранений!»

¹ У Подуфалого: на поляні.

² Реконструкція. У Подуфалого і у Шморгуна: до потічка; на ленті «Соколи»: до потічку. (Може: до поточка?)

³ Реконструкція. На ленті «Соколи» і у Подуфалого: деко́трі іше ні; у Шморгуна: Деко́трі вже повмивались, деко́трі лиш встали.

⁴ У Шморгуна: та й не сподівались.

⁵ Терескочуть = таракотять.

⁶ У Подуфалого: закажені.

⁷ У Подуфалого: «Я, хлопці.»

Упав «Орел», упав «Орест»,¹
упав «Соловейко»...
Крикнув: «Слава Україні—
будь здорова ненько...

Будь здорова, дівчинонько,
і ти, рідна нене...
а ти, славна Україно,
не забудь за мене."

Ой у лісі, на полянці
стояли повстанці —
посходились до потоку
вмиватися вранці.

¹ У Шморгуна: Упав козак,
упав орел.

470. Партизан-борець провідник друг-Гриць (ПРОВІДНИК ГРИЦЬ)

сл.: Микола Галичко

Маршово

Партизан-борець
провідник друг-Гриць
осідлав коня буйного,
по вояцьки сів на нього
й поїхав на герць...
На останній герць...

Ниточка життя,
юного життя
гейби струна перервалась:
ой, як матінка дізналась,
заплакала, розридалась
ненька дорога.

Як спускали в діл,
grimнув сальви-стріл:
це останній раз прощались,
дівчатонька розридались,
народ зашумів,
жалем закипів.

Не лавру вінець,
трагічний кінець
стрінув його на роздолі
в льоту на шляху до волі,
де нема границь,
люблячих сердець.

Як труну несли,
всі дзвони гули.
Гули дзвони сумним тоном
Рівним йшли друзі походом
мов рідні брати,
козацькі сини.

Із сотень голів
чути плач і спів,
наче по великій битві —
лине до Бога молитва
Грицевих друзів,
лицарів-орлів.

Доленька лиха,
куля сталева
грудь вояцьку повертіла,
душа в небо полетіла,
кровця потекла,
гаряча, жива.

Хорообрі сини,
творці боротьби,
несли свого друга тіло,
їх душа вогнем горіла
нової доби —
зло перемогти.

Спи наш друже! Спи!
Про 'нарід свій сни...
Земля тобі пером буде.
Слава борця йде між люди
шляхом боротьби,
в далекі світи,
через всі віки.

471.

**А в середу дуже рано
про бій під Вулькою**

Василь Курій

А в середу дуже рано,
ще сонце не сходить,
а московська вже голота
до Вульки підходить.

Обступили кругом ліси
й навколишні села
і чекали ще приказу,
бо так було треба.

З'їхалися комісари
тай стали радити,
щоб бандерів живих взяти—
буде ким робити.

Наші хлопці рано встали
каву допивати,
а московські скоростріли
почали стріляти.

Зажурився наш командир,
що має робити,
дає наказ по всіх сотнях
табор боронити.

Одна сотня у таборі,
друга помагає,
третя сотня опівночі
лінію пробиває.

Наступала та голота
двадцять щтири рази,

там осталося сто п'ять вбитих
і двіста ранених.

Сто п'ять вбитих і ранених
москаль забирає,
а наш курінь опівночі
з лісу виступає.

Одна сотня на Карпати,
а друга на Волинь,
котрі були непобиті
остались в неволи.

Забирають на Сибірі,
далекі заслання,
щоб Україна не піднеслась,
не було повстання.

Були ми на Сибірі
на страшненьких муках,
а прийшла вже та година,
з ворогом розлука.

Будь, москалю, на Сибірі
там твоя заплата,
а ми будем на Україні,
бо тут наша хата.

А ми будем на Україні
жити, панувати, —
ти, москалю, без Вкраїни
будеш пропадати.

Х. Для розваги

Переспіви

472.

Гей-гу, гей-га – таке то в нас життя

сл. і муз. Тарас «Чача» Крушельницький ЛЧ (повстанський переспів)

Рухливо

Гей - гу, гей - га — та - ке то в нас жит - тя: на - плечни-ки го-
то-ві—пра-щай мо - є дів - ча. Сьо - го-дні по - ман - дру-єм — не
зна-є-мо са - мі де зав-тра за-но - чу-єм: чо - ти ми лі-со - ві! Гей-
гу, гей - га — чо - ти ми лі - со - ві! Гей - гу, гей - га.

Для дальших строфок:

А як прий-деть - ся ста-ти зі збро-є - ю в ру - ках, Бан-
де-ра по - ве - де нас — за - ма - є гор - до стяг.

1. Гей-гу, гей-га – таке то в нас життя:
наплечники готові – пращай моє дівча.
Сьогодні помандруєм – не знаємо самі
де завтра заночуєм: чорти ми лісові!
Гей-гу, гей-га – чорти ми лісові!
Гей-гу, гей-га.
2. А як прийдеться стати зі зброєю в руках,
Бандера² поведе нас – замає гордо стяг:
і сипнемо³ сто-тисяч у зуби сатані,
а решта люциперу⁴ – чорти ми лісові!
Гей-гу, гей-га – чорти ми лісові!
Гей-гу, гей-га.
3. Як впадеш, стрільче, в пастку чи зловишся
на дріт
на всі питання ката давай один одвіт:
що до ОУН належав – а вождем був Євген –
щоб слава залунала далеко ген-ген-ген...
Гей-гу, гей-га – далеко ген-ген-ген...
Гей-гу, гей-га.
4. Прапор червоно-чорний це наше знамено:⁵
червоне – це кохання, а чорне – пекла дно.⁶
Усі дівчата знають пекельні⁷ барви ці –
забути їх не можуть, чорти ми лісові!
Гей-гу, гей-га – чорти ми лісові!
Гей-гу, гей-га.

¹ «Чорти ми лісові» відноситься до пластового куреня «Лісові Чорти» (ЛЧ); може, в повстанському переспіві, співалося: «чоти ми лісові».

² У ПісніУН: провідник.

³ У ПісніУН: вдаримо.

⁴ У ЗбірУПА: люциперам.

⁵ У ЗбірУПА і ПісніУН: це наше все добро.

⁶ У ПісніУН: пекло-зло.

⁷ У ЗбірУПА: чарівні; у ПісніУН: І всі дівчата знають чарівні.

473.

Як засвітяться світла (Пісня львівських повстанців)

В темпі танга

Як за - сві-тять-ся світ-ла ніч-них ліх-та-рень, і ти-хо, всі ву-ли-ці
сплять. То - ді, з за-ка-мар-ків тем-ря-ви но-чей, ви-хо-дить-ся ніч-на-я
брать. Він до сон-ця не звик—втем-но-ті ці-лий вік, щоб по-ба-чити ворог не
зміг. Він не знай-де ні-де спів-чут-тя ні жа-лю, лиш пі-столя все вір-на йо-
му. Тож ло-ві-мо дру-зі ці хви-ли-ни — по-кище жи-
вем, бо за тиж-день, за день, за го-ди-ну — вже нас не бу-
де. Не за-кри-ють ра-ме-на ко-хан-ки... блис-не стріл — ка-
пут; тож гу-ляй-мо дру-зі аж до ран-ку, по-ки ми ще тут.

Вар 1)

Як засвітяться світла нічних ліхтарень,
і тихо¹, всі вулиці сплять.

¹ У ЗбірУПА і у Громенка: "всюди тихо". У ГоляшЗ: то всі вулиці тихо сплять.

Тоді,¹ з закамарків темряви ночей,
виходить² вся нічна брать.

Він до сонця не звик – в темноті цілий вік,
щоб побачити ворог не зміг.³

Він не знайде ніде співчуття ні жалю,
Лиш пістоля все вірна⁴ йому.

Тож ловімо друзі ці хвилини –
поки ще живем,
бо за тиждень, за день, за годину –
вже нас не буде.⁵

Не закриють рамена коханки...
блисне стріл – капут;⁶
тож гуляймо друзі аж до ранку,
поки ми ще тут.

Де ж ті гарні часи, що так скоро пройшли,
де ця пісня могутня без слів?⁷

Де ті гарні слова, що плили з уст твоїх,
де щасливі дівочії дні?⁸

Все пройшло в сіру даль, а у серці лиш жаль,
що ті хвили не вернуться до нас,⁹
і що серце болить, забуває¹⁰ на мить,
що так скоро пройшов любий час.

Я сьогодні знова¹¹ з тобою
в сні рожевих мрій.
Заживемо щастя¹² обоє:
ти моя – я¹³ твій.

А¹⁴ що сонце скоро так¹⁵ зчезає –
і знова я сам¹⁶ –
радісні всі слова відвертає –
бо я тут – ти там.¹⁷

¹ У ЗбірУПА і у Громенка: І тоді; деінде: то тоді.

² У ЗбірУПА і у Громенка: повиходить.

³ Деінде: щоби ворог побачить не міг.

⁴ У Невм1 "лиш револьвер все вірний".

⁵ Деінде: Тож ловімо ми браття хвилину / бо потім – дарма / бо за тиждень, за день, за годину – / нас вже тут нема.

⁶ У ЗбірУПА: блисне стріл – кінець тег; деінде: блисне стріл у груди.

⁷ У Громенка: де ж та пісня могутня без слів? У Голяш3: де ж та пісня чарівна весни?

⁸ У ЗбірУПА: що пішли з уст твоїх, / де щасливі дівочії дні? У Громенка: Де ж ті ніжні слова, що плили з твоїх уст, / де чарівні дівочії дні? У Голяш3: Де радісні слова, що плывуть з твоїх уст, / де ж та пісня чарівна без слів?

⁹ У Громенка і у Голяш3: що ці хвили не вернуть до нас.

¹⁰ У Голяш3: а що серце болить, не вгає.

¹¹ У Невм1 : знов; у ЗбірУПА: знова є.

¹² У Невм1 : щастя; у ЗбірУПА: ми щастя.

¹³ У ЗбірУПА: а я.

¹⁴ Невмирущий співає звідсіль як на кінці (Не покрийть рамена...), і повторює цю другу частину, від "Я сьогодні знов...", як повторюючий рефрен, після 2-ої строфи.

¹⁵ У ЗбірУПА: так скоро; переставляємо, узгаднюючи з музикою.

¹⁶ У ЗбірУПА: і я знова сама.

¹⁷ У ЗбірУПА: всі радісні слова промовляє – / і я тут а ти там.

Повстанські пісні

474.

Ох, як люблю ті наші гори

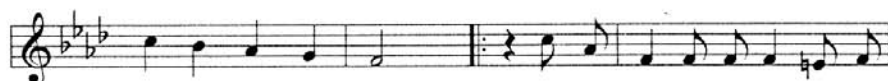
Не поспішаючи

Ох, як люб-лю, ох, як люб-лю ті на-ші го-ри, де по лі-

сах гу-ля ле-гінь. Шумить по-тік там край діб-ро-ви, у них про-

жив там двад-цять літ. Гей же гу, гей же гу! Гей же

га, гей же га! Жий-мо ще, жий-мо ще, по-ки час, по-ки час! Бо хто

з нас від-га-да, бо хто з нас від-га-да, чи ще зав-тра ста-не нас.

1. Ох, як люблю, ох, як люблю ті наші гори,
де по лісах гуля легінь.
Шумить потік там край діброви,
у них прожив! там двадцять літ.

Приспів: Гей же гу, гей же гу!

Гей же га, гей же га!
Жиймо ще, жиймо ще,
поки час, поки час!
Бо хто з нас відгада,
Бо хто з нас відгада,
чи ще завтра стане нас.

2. А в ту пору, а в ту пору, як лютий ворог,
по селах і лісах розбивсь,
гуляємо собі по лісі,
як гуляв Довбуш ще колись.

Приспів...

3. І стали нам, і стали нам ті наші гори
твердинею у лютий час,²
а віковічні темні бори
від ворогів хоронять нас.

Приспів...

¹ У Записнику Голяша: молоду грудь кладе легінь / шумить там потік при діброві / у них я жив.

² У Записнику Голяша: твердинею в критичний час.

4. А як здобудемо, здобудем Україну,
то гори все шумітимуть,
тут бились наші партизани,
що влили пімсту в нашу грудь.
Приспів...

475. Тужно грала чарівная скрипка (1,2)

Пор. "Тихий ліс" (1) № 236.

Не поспішаючи

(1)

Туж-но гра-ла ча-рів-на-я скрип-ка, туж-но
зву-ки нес-ли-ся у даль— по-про-ща-лась за-ко-ха-на
па-ра. бо про-ща-тись прий-шла їх по-ра

Сумливо

(2)

Туж-но гра-ла ча-рів-на-я скрип-ка.
туж-но зву-ки нес-ли-ся у даль— по-про-ща-лась
за-ко-ха-на па-ра. бо про-ща-тись прий-шла їх по-ра.

1.¹ Тужно грала чарівная скрипка,
тужно звуки неслися у даль —
попрошались закохана пара,
бо прощатись прийшла їх пора.

бо настала така вже пора:
прийшов наказ мого провідника —
у повстанці виходжу вже я.

2.² Будь здорова, дівчино кохана,

¹ У ПісніУН: Тихо грала чарівная скрипка, / сумно звуки в далечині неслися, / бідне серце у грудях тремтіло, / сльози тихо котилися в низ. М. Васько співає: Сумна грає чарівная скрипка, / сумно звуки в долину летять, / бідне серце у грудях боліє / а ті сльози так скоро летять.

² У ПісніУН: Там стояла закохана пара, / а під ними дрижала земля: / "Будь здорова, дівчино кохана, / у повстанці виходжу вже я." М. Васько подає: Розпрощалась кохана пара, / бо прийшла вже їм така пора, / "Будь здорова, кохана дівчино, / у повстанці відходжу вже я."

3. Десь далеко загула¹ гармата –
а на пості² із крісом стрілець
згадав вечір, кохану дівчину,
згадав сльози, що лились колись.³
4. І ще ближче загула гармата,
аж здригнулась від гуку земля,⁴
кріс держала рука вже холодна,
не держалась⁵ плечей голова.

¹ У ПісніУН: Ой гукнула здалеку. М. Васько подає: І гукнула здалека.

² У ПісніУН і від Васько: а на стійці.

³ У ПісніУН: і слези, що котилися ниць; від Васько: і ті сльози, що падали вниз.

⁴ У ПісніУН: Ой гукнула вже зблиська гармата, / ой гукнула не перша вона; від Васько: І гукнула із близька гармата, / аж від гуку здрижала земля.

⁵ У ПісніУН: не трималась; від Васько: не держалась (в плечах).

- 5.⁶ Покотилась стрілецька головка,⁷
покотилась не перша вона,
землю вкрили стрілецькії кості,
кров зросила батьківські поля.

6. Дальше грала⁸ чарівная скрипка,
сумно звуки неслися вдалеч⁹ –
дальше ждала дівчина повстанця,
та не ждав вже дівчини стрілець.¹⁰

⁶ У Васько: І гукнула із близька гармата, / аж від гуку здрижала земля, / кості вкрили повстанські могили, / кров зросила батьківські поля.

⁷ У ПісніУН: голівка.

⁸ У ПісніУН: Тихо грала; від Васько: Дальше грає.

⁹ У Невмирущого: її звуки в далечині неслися; від Васько: в долину летять.

¹⁰ Від Васько: та не жде вже повстанець її.

476. Тужно грала чудовая скрипка (3) *Сумно грали чудовая скрипка*

1. Тужно¹¹ грала чудовая скрипка,
сумно звуки гітари¹² неслися,
бідне серце у грудях боліло,
дрібні¹³ сльози котилися¹⁴ вниз.

2. Розлучалась закохана¹⁵ пара,
бо на неї прийшла вже пора,¹⁶
будь здорова, дівчино кохана,
у повстанці відходжу¹⁷ вже я.

- 3.¹⁸ І гукнула далеко гармата –
а на стійці із крісом стрілець
згадав вечір чудовий, дівчину,
й тії сльози, що лилися вниз.

4. І ще ближче гукнула¹⁹ гармата,
і ще гірше здригнулась земля,²⁰
кріс держала рука вже холодна,
не трималась плечей голова.²¹

5. Покотилась стрілецька головка,
покотилась не перша вона,
землю вкрили стрілецькії кості,
кров зросила батьківські поля.

6. Дальше²² грала чудовая скрипка,
сумно звуки гітари неслися –
довго ждала дівчина повстанця,
та не ждав вже дівчини стрілець.²³

¹¹ У Крищука: Сумно.

¹² У СпівУПА і в СпівГоляша: в далечині.

¹³ У СпівУПА: тільки.

¹⁴ У СпівГоляша: покотилися.

¹⁵ У Крищука: кохана.

¹⁶ У СпівУПА: розлучалась не вперше вона; у СпівГоляша: розлучалась не перша вона.

¹⁷ У СпівУПА: виходжу; у Крищука: бо до війська відходжу.

¹⁸ У Крищука: Десь далеко загула гармата, / я на стійці із крісом стояв, / і згадав я дівчину кохану, / і той вечір що з нею прощавсь.

¹⁹ У Крищука: загула.

²⁰ У СпівГоляша: І гукнула знов близько гармата, / аж від гуку здригнулась земля.

²¹ У Крищука: не трималася пліч голова.

²² У Крищука: Сумно.

²³ У Крищука: вже не буде, як було колись.

Сучасні популярні пісні

477.

Серед плит старих

Ти будь здорова

Темпо танга

Се - ред плит ста - рих, не - мод - них, зна - ю
 піс - ню я зви - чай - ну - ю, сум - ну — і лиш ве - чір прии - де, я і
 гра - ю і спі - ва - ю пі - сень - ку о - цю. Ти будь здо -
 ро - ва — бо вже ос - тан - ня на - ша ніч, ти будь щас -
 ли - ва — більш не по - ба - чу тво - їх віч, я вже не
 вер - ну — про - щай ко - ха - на ти мо - я, і будь щас -
 ли - ва — а я сам пі - ду в жит - тя.

1. Серед плит старих, немодних, знаю
 пісню я звичайную, сумну —
 і лиш вечір прийде, я і граю
 і співаю пісеньку оцю:

Приспів: Ти будь здорова — бо вже остання наша ніч,
 ти будь щаслива — більш не побачу твоїх віч,
 я вже не верну — прощай кохана ти моя,
 і будь щаслива — а я сам піду в життя.

2. Те життя наше таке коротке:
 все воно пройде на чужині,
 голову покриє сивий волос —
 а у мене лиш думки одні:

Приспів...

3. І відкривши сині очі мрію,
юні споминаючи літа,
в своїм серці милу я лелію,
шепчу їй на ушко ці слова:
Приспів...

478. Поглянь, за вікном сніг

В темпі танга

По глянь — за вік-ном сніг, і мрія бі-ла із не-дав-ніх
днів, і вдаль ле-тить мов сміх — пря-ди-во див-не із ту-ги і
снів. По-глянь у сер-це, що то-мить-ся — са-міт-не,
і ви-гля-да-є те-бе із да-ли-ни, в сво-їй скор-бо-ті —
во-но та-ке при-віт-не... Ах, по-вер-ни-ся із сріб-но-ї ім-ли.

1. Поглянь, за вікном сніг...

і мрія біла із недавніх днів,
і в даль летить, мов сміх,
прядиво дивне із туги і снів.

Поглянь у серце, що томиться самотнє
і виглядає тебе із даліни...
В своїй скорботі воно таке привітне...
Ах, повернися із срібної імлі.

2. Подай в трепеті сну

радість побіди і одчай жаги,
тугу твою кріпку
і розмах, що не боїться зими.

В годину тиху ти розкажи про мрію,
що каже нам кидати юний чар,
і розвіває в серцях нам сніговію,
вливає в жили нам полум'яний жар.

3. Ми йдем під ритм душі

казковим кроком по тріумф — чи смерть,
щоби великі дні
свідчили гідно про кривавий герць.

Одна шалена нас полонила доля
і увінчала нашу любов мов цвіт.
Чи ми побідим, чи згинемо за волю,
житиме вічно порив, заклятий в міт.

479.

Минули вже літа

Минуло все як сон (Доле, чогось така проклята)

слова і мелодія: Василь Іваник

концтабір Авишів, 1943-4 р.

В темпі танга

Ми - ну - ли вже лі-та, як ми ко-лись о - бо - є, на
кри-лах ю-них мрій ле-ті-ли в час - тя дні, Ми - ну - ли
вже лі-та, як бу-ло нас лиш дво-є, свя - ту, вір - ну лю -
бов ти при-сяг-ла ме - ні, Ми - ну-ло все мов сон, зла -
ма - ла до - ля кри - ла, ка - лі - ка я, без
сил, по-пав у льох тюр-му — і мо - ло - дість мо-я ме -
не вже не пес - ти - ла, і щас - тя по - пли -
ло у ка-ла-муть гріз - ну До - ле! Ве-деш ме -
не ма-ніт-ни-ми стеж - ка-ми, До - ле! Чо-му го -

Минули вже літа, як ми колись обое,
на крилах юних мрій летіли в щастя дні.
Минули вже літа, як було нас лиш двоє,
святую, вірну любов ти присягла мені.

Минуло все мов сон, зламала доля крила,
каліка я, без сил, попав у льох тюрму –
і молодість моя мене вже не пестила,
і щастя поплило у каламуті грізну.

Приспів: Доле! Ведеш мене манітними стежками.

Доле! Чому готуєш стільки мені мук?
Зостався я, мов то дитя, без мами,
що над ним кряче голодний, чорний крук.

І молодість свою навіки вже прощаю,
без долі я оставсь, у глиб землі упав.
І хоч бажав, бажав так небагато,
то ж навіть¹ щастя я ніколи не зазнав.

Караюсь, мучусь я, в розпуку попадаю –
здоров'я загубив, і щастя не знайшов.

Прощаю я усіх, і ви мене простіте,
що я без каяття у ліпший світ пішов.

Приспів...

¹ У Болеківського: хоч.

XI. Жартівливі

Переспіви народних пісень

480. Зголосився комар до повстанців

Жваво

1. Зголосився комар до повстанців, гей, щоб кусати москалів голодранців.
2. Тук-стук, в лісі гук! Кують зброю, гей, комареві ковалеві під горою.
3. Ой, та виліз комар аж на дуба, гей, чи не вийде із села муха любя.
4. Ой, рух у селі коло мосту, гей... взяли муху, завели до колгоспу.
5. Затрубили трубачі: "Ну ж, до зброї!" Гей! Позлітались комарі – цілі рої.
6. Позлітались комарі рятувати, гей, комареву мушку-душку визволяти.

7. Гу-гу-гу, загуло, щей! заграло, гей, утікають москалі, як попало!
8. Утікає москалів ціла рота, гей, погубили "галифе" на воротах.
9. Утікають москалі, ледве дишуть, гей, вже нам муху до колгоспу не запишуть.
10. Слава, слава комарю лицарю, гей, за перемогу, за відвагу превелику.
11. І ми враз затаїм пісню, друзі, гей, та про славу комарину в темнім лузі.

¹ Гладилевич подає тут "гей", але в нього скрізь нема "гей" вкінці 1-их лінійок.

481. Ходить, ходить батько Сталін беріжком (1,2)²

на мотив "Ой ходила дівчинонька беріжком"

(1) Помірно

² У Бєрв1: кожна строфа має 2 рядки, які повторюються.

(2) Жартівливо

1. Ходить, ходить батько Сталін¹ беріжком підганяє² Україну батіжком – іди, іди Україно в комуну, а пізніше ти поїдеш в Колиму.³
2. Буде тебе старший братік навчать,⁴ як в колгоспі двадцять років⁵ працювать,

віддавати всі маєтки у Москву, а самому пухнуть, в'януть з голоду.

3. Працой, працой⁶ у колгоспі ніч і день – вони тобі порахують трудовень; чи ти голий, чи голодний – все співай, великого Сталіна⁷ прославляй.
4. Аж нарешті рай советський усі б'ють, всю комуну з України проженуть. Прийде воля, краща доля, всім братам, а загибіль нашим лютим ворогам.

¹ У Берві: Ленін.

² У Берві: заганняє.

³ У Берві: продам тебе москалеві рудому; у Гордієнка: продам тебе жидовині рудому.

⁴ У Берві: Буде тебе москаль рудий навчать.

⁵ У Берві: як в колгоспі дуже гарно.

⁶ У Берві: дурню.

⁷ У Берві: Леніна.

482.

Гей у Москві

на мотив "Гей на ставі..."

1. Гей у Москві, у палатах, у Кремлі, сидить, мислить батько Сталін ночі й дні.
2. "Ох, ти Ленін, мій соколе, чом ти вмер, хто ж врятує від заглади ССР?"
3. "Ох, як тяжко в Україні панувать – ой, не можу бандерівцям ради дать."
4. Гей почув це польський зрадник Осубка, прилітає із Берутом до Кремля.
5. "Батьку Сталін, ясне сонце, соколю, пішли мені спецотдели і зброю.
6. "Ох, дай поміч комуністам у Польщі!

Вже рік летиться кров червона по Сяні."

7. "Гей, рад би я тобі, синку, поміч дати – а хто буде мою владу захищати?"
8. "Ой, не сплю я вже безпечно у Кремлі – ворогів я маю всюди, щей в Москві."
9. Дав для Польщі зброю, гроші "старший брат", тай вернувся той Осубка дуже рад.
10. Гей, повстанців, славних хлопців, сміх бере – ще пізнають Кремля блазні хто ми є.

483.

У горах Карпатах

Весело

у го - рах Кар - па - тах по - чу - лась но - ви - на. що

Ста - лі - на вро - ди - ла гру - зин - ська - я ко - за. Гей, ви - кон -

ком і рай - ком, і го - лод - ний рай - спол - ком.

ми вас на - го - ду - єм з ли - ка мо - туз - ком.

У горах Карпатах почулась новина,
що Сталіна вродила грузинська коза.

Приспів: Гей, виконком і райком, і
голодний райсполком,
ми вас нагодуєм з лика мотузком.

А Сталін все вчився – хотів стати попом,
а¹ накінець сказився – і² став Люципером.
Приспів...

¹ У Берві: і.

² У Берві нема "і".

484.

Там у лісі під кущами

Жартівливо

Там у лі - сі під ку - ща - ми дер я я - му па - зу - ра - ми.

Чум бай - рам, чум бай - рам, дер я я - му па - зу - ра - ми.

1. Там у лісі під кущами дер я яму пазурами.

Приспів: Чум бай-рам, чум бай-рам, дер я яму пазурами.

2. Землю з ями я вносив, по крутовинах розносив.

Приспів...

3. І в дірі я примостився, так як лис, в норі, скрутився.

Приспів...

4. В животі кишки марш грали, бо собаки хліб украли.

Приспів...

5. Помирився я з бідною, прийшлося жити за водою.

Приспів...

6. А води мені ставало, в саджавках було немало.

Приспів...

7. Воду черпав я руками, бутлями носив у яму.

Приспів...

8. Комарі мене кусали, в ночі спати не давали.

Приспів...

9. З куців миші також лізли, і за вуха мене гризли.

Приспів...

10. Москалі за мною слідять, і понаді мною їздять.

Приспів...

485.

Дядько Гнат

на мотив: "Ой хто, хто Миколая любить"

Помірно

Дядь-ко Гнат по пе-чі ва - ляв - ся — так то він
Весело
Вкра - ї - ни діж - дав - ся: са - ло збіж - жя за - ко - пав,
стримано
ніц ні - ко - му не ска - зав — за - кон - спі - ру - вав!

1. Дядько Гнат по печі валявся —
так то він України діждався:
сало, збіжжя закопав,
ніц нікому не сказав —
законспірував!

2. Його син по селі блукає —
хто він є — то він сам не знає:
виріс мов та дубовина,
до повстанців — ще дитина —
болить його спина!

3. Його дочка гарна чепоруха —
розрослася мов тая ропуха:
на зв'язок їти не хоче
а до хлопців ся регоче —
заміж хоче йти!

4. Така то Гнатова родина —
на форшпан слаба кобилина:
на квартиру — мала хата,
господарка — не багата —
двадцять моргів є.

5. На різдво усі дзвони дзвонять —
дядько Гнат самогонки гонить:
в усі котли заглядає,
самогонку випиває
і колядує!

6. На другий день дядько вопрос має —
у сільраду скоро поспішає:
голові мельдує вранці,
що в селі були повстанці —
скоро відійшли!

486. А мій миленький, десь там за лісом

Рухливо

А мій ми - лень - кий, десь там за лі - сом,
а мій ми - лень - кий, десь там за лі - сом, скло - нив го -
лов - ку. і хо - дить з крі - сом. а мій ми — з крі - сом.

А мій миленький, десь там за лісом,
а мій миленький, десь там за лісом,
склонив головку, і ходить з крісом.

А мій миленький, при сотни Ема,
а мій миленький, при сотни Ема,
іде до бою, б'є з еРКaeM-а.

А мій миленький, він є героєм,
а мій миленький, він є героєм,
іде до бою, із цілим ройом.

А мій миленький, горілку-мід п'є,
а мій миленький, горілку-мід п'є,
іде до бою, із еЛеМГе б'є.

Повстанські пісні

487. А хто хоче воювати

У Повстанцях

сл. і мел.: сот. вих. Степан Голяш «Мар»

Весело

А хто хо - че во - ю - ва - ти до У - ПА не - хай і - де.
кра - щих дру - зів й Ко - ман - ди - рів він у сві - ті не най - де.
У пов - стан - цях до - бре є, все лі - са - ми хо - дить - ся,
і не спить - ся, і не їсть - ся, ча - сом тро - хи і бо - їть - ся.

1. А хто хоче воювати
до УПА нехай іде,¹
кращих друзів й командирів
він у світі не найде.

Приспів. У повстанцях добре є,
все лісами ходиться,
і не спиться, і не їється,
часом трохи і боїться,
та це все ніщо, гей!

- 2.² Ми в цивілю панували,
грошей скільки хоч було,
а тепер це все пропало –
вже зробили з нас військо.

Приспів...

- 3.³ Нас дівчата наші люблять –
кращих в світі не найдем –
бо у бою завжди сміло
ми на ворогів ідем!

Приспів...

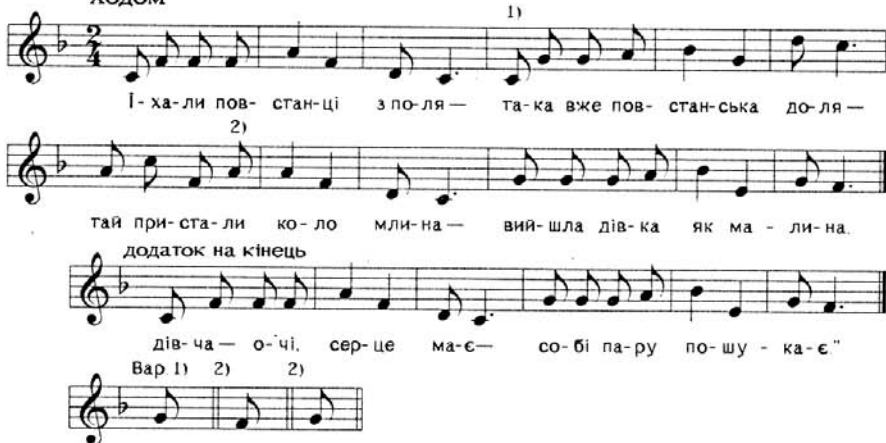
¹ У СпівУПА і у Юркевича: той до УПА хай іде.
У СпівГоляша: цей до УПА хай іде.

² Реконструкція. У СпівУПА: Був час, де ми
приглядались, / яке в нас життя було, / не
забудемо ми того, / бо із нас уже військо. У
СпівГоляша: Ми в цивілю панували, / грошей
все досить було, / та це все [пройшло] минуло /
бо з нас вже військо.

³ Реконструкція. У СпівУПА і у Юркевича: Ми у
бою завжди сміло / на всіх ворогів ідем, /
люблять нас дівчата наші – / кращих ніде не
найдем!

488. Їхали повстанці з поля

Ходом

Їхали повстанці з поля –
така вже повстанська доля –
тай пристали коло млина –
вийшла дівка як малина.

Мельника більш не будили –
з красунею говорили:
“Скажи, галочко вродлива,
чи підеш ти за Гаврила?”

“Не хочу я Гаврилонька –
була б бідна головонька.
Мій миленький в борах ходить –
сотню стрільців у бій водить.

“Тому хочу вам сказати –
хлопцями не торгувати,
дівча – очі, серце має –
собі пару пошукає.”

489. Служив стрілець при сотні (1,2)

(1) Весело

Слу- жив стрі- лець при сот- ні—мав ро- ків двад- цять три —зу-

стрів він там дів - чи- ну що нес-ла пи-ро - ги. Ой, чу-ла, чу-ла, чу-ла, ой.

чу-ла, чу-ла, ти, зус - трів він там дів - чи- ну що нес-ла пи-ро - ги.

Рухливо

Слу- жив стрі- лець при сот- ні— мав ро- ків двад- цять три — зу-

стрів він там дів - чи - ну що нес - ла пи - ро - ги. Ой.

чу-ла, чу-ла, чу-ла, ой, чу-ла, чу-ла, ти, зус- трів він там дів-чи-ну що

нес - ла пи - ро - ги.

1. Служив стрілець при сотні –
мав років двадцять три –
зустрів він там дівчину
що несла пироги.
Ой, чула, чула, чула,
ой, чула, чула, ти,
зустрів він там дівчину
що несла пироги.

2. Дівчино моя мила
ти знаєш мої сни,
ти знаєш, що я люблю
із сиром пироги.
Ой, чула, чула, чула...

3. Пішли вони на стежку
і сіли в буряни.¹

Дівчина його гладить,
а він їсть пироги.

Ой, чула, чула, чула...

4. В кустах зашелестіло –
неначе вороги –
стрілець схопив папашку,
подався в терени.

Ой, чула, чула, чула...

5. Прибіг стрілець до сотні
і крикнув: "Вороги!
Рятуйте ту дівчину,
що несла пироги."

Ой, чула, чула, чула...

6. Пішла сотня в атаку,
розбила ворогів,
відбила ту дівчину,
макітру пирогів.

Ой, чула, чула, чула...

¹ У Голяша: у кусті (перекреслено і дописано: в буряни).

490.

Як вийшли ми з криївки

Гей, чобіт за чоботом

на мотив "Вже вечір вечоріє"

Помірно

Як вий-шли ми з кри-їв-ки, а всю-ди бі-лий сніг, як-
що пі-де-мо даль-ше— бу - де за на-ми слід. Гей, чо-біт за чо-бо-том да-
вай в о-дин раз! А дру-зі по-ви-хо-ди-ли— че - ка-ють на нас.

Як вийшли ми з криївки,
а всюди білий сніг,
якщо підемо даліше –
буде за нами слід.

Приспів:

Гей, чобіт за чоботом
давай в один раз!
А друзі повиходили –
чекають на нас.

Прийшли ми під село,
в селі большевики.

Ми стали радитися:
чи йти нам, чи не йти.

Приспів...

Прийшли ми в першу хату,
стукаєм до вікна:

– Ой дайте нам хліба,
ой дайте молока!

Приспів...

Прийшли у другу хату, –
гарненько наїлись,
про війну розпитались,
до лісу потяглись.

Приспів...

Прийшли ми до ліса,
нам ворог не страшний,
хоч ліс ще не зелений,
а гай не так густий.

Приспів...

491.

Ой не легка дорога до волі

варіант мелодії № 400: Ой пусіть

Маршово

Ой не лег-ка до-ро-га до во-лі, гей, крізь бу-рю, гро-зу і ту-
 ман — скрізь ве-де нас го-лод-них і го-лих зав-зя-тий наш
 Вар. 1)
 друг о-та-ман.

Ой не легка дорога до волі,
 гей, крізь бурю, грозу і туман —
 скрізь веде нас голодних і голих
 завзятий наш друг отаман.

А штани в нього — латка на латці,
 і в десятеро гірший піджак,
 ой на теж революція, братці,
 хоч і голий так справжній козак!

Сатира

492.

До колгоспу стежка проста

До колгоспу стежка проста,
 а з колгоспу косяком.
 До колгоспу йшла в чоботах,
 а з колгоспу босяком.

Йде Сталін на корові,
 Каганович на бику.
 “Куда йдете громадяне?”
 “На Україну по муку!”

493.

Ой на горі жінці жнуть

Жваво

Ой на го-рі жен-ці жнуть, ой на го-рі жен-ці жнуть.
 ой на го-рі жен-ці жнуть, на до-ли-ні ба-би тнуть. ба-би тнуть.

1. Ой на горі жінці жнуть, (3 р.)
на долині баби тнуть.
2. Одна баба, як натерла, (3 р.)
взяла в мішок, тай поперла.
3. Не йди бабо долиною, (3 р.)
бо здиблешся з головою.
4. Пішла баба чистим полем, (3 р.)
здибається з участковим.
5. “Ой ти бабо, куди йдеш? (3 р.)

- Покажи ми, що несеш!”
6. “Я не скажу куди йду, (3 р.)
не покажу що несу.
 7. “Несу жито і горох, (3 р.)
не покажу, хоч бись здох!”
 8. Взяли бабу до контори, (3 р.)
а пшеницю до комори.
 9. Голова каже, “Судити.” (3 р.)
Бригадир каже, “Пустити.”

10. "Як ми будем всіх судити, (3 р.)
хто на нас буде робити?"
11. І так далі, і так далі... (3 р.)
сидить баба в криміналі.
12. Сидить баба в ІСП, (3 р.)
чоловік їсти несе.
13. "Нате бабо, на – жери! (3 р.)
Більш в колгоспі не кради!"
14. "А я крала, й красти буду, (3 р.)
бо так роблять усі люди!"

15. "Мала м поле, мала м віз, (3 р.)
тепер маю коксагиз.¹
16. "Мала м воли і бички, (3 р.)
тепер маю бурачки.
17. "Мала м масло, мала м сир, (3 р.)
тепер маю комбіжир.
18. "Мала м мештки, чобітки, (3 р.)
тепер маю шляпочки."

¹ Кульбаба (з російського).

494.

А як Ленін умирав

А як Ленін умирав –
Сталіну наказував,
щоб хліб на картки видавав,
сала не показував.
Устань, Ленін, подивися,

як в колгоспі розжилися:
хата – криво, клуня – боком,
щей кобила з одним оком,
ні корови, ні свині,
тільки Сталін на стіні.

495.

Як настала доля чорна

(пор. "В Закарпатті радість стала" №140.)

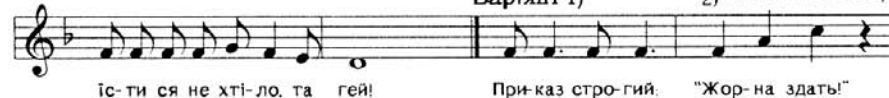
[Рухливо]

Приспів 1)

Варіант 1)

2)

1. Як настала доля чорна, та доля чорна, та гей!
На Україні мелять жорна, та мелять жорна, та гей!
Приспів: Приказ строгий: "Жорна здать!"
Там ходять з торбинками, насипають кулаками,¹
крутять жорна вправо, в ліво, щоб їсти ся не хтіло, та гей!
2. Пише Сталін до Гітлера, та до Гітлера, та гей!
"Мелять жорна як холера, та як холера, та гей!"
Приспів...
3. Гітлер йому відписує, та відписує, та гей!
Що всі жорна конфіскує, та конфіскує, та гей!
Приспів...
4. Як приїхав² лядвир грубий, та лядвир грубий, та гей!
Та й за жорна³ вибив зуби, та вибив зуби, та гей!
Приспів...
5. Як мадяри наступали, та наступали, та гей!
Україну зрабували, та зрабували, та гей!
Приспів....
6. Батьку Сталін, дай нам мила, та дай нам мила, та гей!
Бо вже воші мають крила, та мають крила, та гей!
Приспів...

¹ У Тереш: там плачуть малі діти, там мелять дві кобіти.

² У Тереш: Прийшов з міста.

³ У Тереш: за копійки.

496. а)

Вислав Сталін свої діти (1,2,3)

Шукають "бандьори"
Налетіли комуністи

сотенний «Тараско»⁴

мотив: *Зажурились Галичанки (Р. Купчинського)*
народний мотив: *Мала мати одну доню*

(1) Рухливо

Ви-слав Ста-лін сво-ї ді-ти на за-хід-ні зем-лі, про-сві-ща-ти
всі на-ро-ди, щоб не бу-ли тем-ні... Раз, два, три, чо-ти-ри — лі-зуть до ко-
мо-ри. ста-рі скри-ні роз-би-ва-ють — шу-ка-ють бан-дьо-ри.

⁴ У Голяша: автором слів і музики згадується сотенний «Тараско».

(2) Рухливо

Ви-слав Ста-лін сво-ї ді-ти на за-хід-ні зем-лі, про-сві-ща-ти
 всі на-ро-ди, щоб не бу-ли тем-ні... Раз, два, три, чо-ти-ри — лі-зуть до ко-
 мо-ри. ста-рі скри-ні роз-би-ва-ють — шу-ка-ють бан-дьо-ри.

(3) Жартівливо

Ви-слав Ста-лін сво-ї ді-ти на кра-їн-ські зем-лі, про-сві-ща-ти
 у-кра-їн-ців щоб не бу-ли тем-ні... Раз, два, три, чо-ти-ри
 — лі-зуть до ко-мо-ри. роз-би-ва-ють ша-фи скри-ні — шу-ка-ють "бан-дьо-ри".

1. Вислав Сталін свої діти на західні¹ землі,
 просвіщати всі народи,² щоб не були темні...
 Раз, два, три, чотири — лізуть до комори,
 старі скрині розбивають³ — шукають "бандьори".
2. Налетіли комуністи в наші рідні гори —
 забирають сало, м'ясо — лізуть до комори..
 Раз, два...
3. Налетіли комуністи як ті чорні круки —
 убивають мирних людей — в них криваві руки..
 Раз, два...
4. Повганяють по селі, мов чорти скажені,
 Потім ідуть до хазяйки по кури смажені.
 Раз, два...
5. Та як прийшли на подвіря "бандьори" шукають —
 з під корови, з під свині гної викидають...⁴
 Раз, два...

¹ У Бєрл: українські. У Подуфалій3: своїх дітей в українські.

² У Бєрл: просвіщати українців. У Подуфалій3: просвітити українців.

³ У Невмирушого: забирають сало, м'ясо; у Бєрл: розбивають шафи скрині. У Подуфалій3: лупають комори, людям скрині розбивають.

⁴ У Подуфалій3: Як прийдуть у село, всюди заглядають, / з-під корови, з під кози гній повикладають..

- 6.¹ А сталінських козолупів² всі звірята знають –
навіть кур(к)и і качки³ криівок шукають!
Раз, два...
7. Як заходять до хазяйки:⁴ “Дай, хазяйко, кушать!”
Курку з квасним молоком жеруть аж ся дусять.
Раз, два...
8. Прийде стробок до хазяйки, – скриню розбиває,
і в малому перескринку “бандьори” шукає.
Раз, два...
9. А «бандьора» не дурний в скрині ся ховати
і такому шміракові дати ся злапати.
Раз, два...
10. А як знайде в скрині бритву, в кишеню ховає,
каже: “Ето бандьоровська!” і з хати втікає.
Раз, два...
11. Оброблюють усі⁵ села,⁶ їдуть до району –
кожний везе торбу бульби,⁷ літру⁸ самогону.
Раз, два...
12. А як їм де прийдеться стрінати повстанців,
без торбів щосил втікають в район голодранці.
Раз, два...
13. А сталінських⁹ козолупів УПА переймає
та й на кожному однім кроці оловом витає.¹⁰
Раз, два – козолупи просяться в покорі –
кажуть Сталіну: “Біда! Не займай бандьори!”¹¹

¹ Ця строфа із Співаника Голяша, де знаходиться поміж 2-ю і 3-ю строфками: подано “А московських козолупів” і поправлено на “А сталінських людоловів”.

² У Бєрв1: Про сталінських яничарів. На ленті Гурт: Тих московських посіпаків. У Подуфалий3: Про талінських яничарів.

³ У Бєрв1: навіть кури і качата.

⁴ У СпівГоляша: А як прийдуть до села (не читко). У Анон2: А як їдуть на облави...

⁵ У Бєрв1 і Подуфалий3: добре.

⁶ У Анон2: А як їдуть із облави...

⁷ У Юркевича: в торбі бульбу; у Бєрв1: торбу хліба; у Анон2: несе мішок бульби.

⁸ У Подуфалий3: кожен везе торбу хліба, бутель.

⁹ У Юркевича: московських.

¹⁰ У СпівГоляша: галушки сталеві в плечі їм в слід посилає.

¹¹ У СпівГоляша: рефрен повторяється попередній.

496. б)

В большевиків руді морди

мотив: Зажурились Галичанки (Р. Купчинського)

1. В большевиків руді морди, брагою воняють,
а повстанці, гарні хлопці, босячню рубають.
Приспів: Раз, два, три, чотири – буде різанина,
а з катів-енкаведистів буде “душенина”.
2. У Борщеві там коза втопилась в Нічвалі,
бо не могла бідна здати молока державі.
Приспів...
3. Стару бабу на Сибір забрали агенти,
бо не могла стара баба здати контингенти.
Приспів...

4. Сидить Сталін за столом, чухає коросту:
"Давай, хлопче, контингент, бо подохну з посту!"
Приспів...

5. Сталінці все згарбували, на городах пусто,
наробили сексотні, аж на світі густо.
Приспів...

6. А то, бігме, добрі люди, буде різанина,
з комуністів і сексотів буде "душенина"
Приспів...

7. А то буде грис летіть з босяків проклятих,
щоб здобути Україну – треба воювати.
Приспів...

8. А то буде грис забава, бігме, добрі люди,
буде добре жить на світі – комуни не буде.

497. Над Берліном вітер віє, розвіває град

Рухливо

Над Бер-лі-ном ві-тер ві-є, роз-ві-ва-є град, а на схо-ді У-кра-ї-ну
по-ки-да Вермахт. Гей! Раз, два, друж-ньо брат-тя — за-ряд-жай і бий...
Гей! Раз, два, за ту ха-ти-ну, за ро-ди-ну бий,
бий мун-дур ру-дий зір-ка-тий, бий і го-лу-бий.
за роз-п'я-ту У-кра-ї-ну, за дів-чи-ну бий.

1. Над Берліном вітер віє, розвіває стяг,
а на сході Україну покида вермахт.
Приспів: Гей! Раз, два, дружньо браття – заряджай! і бий...

бий мундур рудий, зіркатий, бий і голубий.
Гей! Раз, два, за ту хатину, за родину бий,
за розп'яту Україну, за дівчину бий.

2. Над Москвою хтось голосить, грозить і гуде,
Україну свата Йосиф, а вона не йде.
Приспів...

3. Україна, мов дівчина незасватана,
не сватайте² – до загину не піде вона.
Приспів...

4. Іберменшам круки кричуть³ – бережуть хрести,
утікай же сибіряче – ляжеш бо і ти.
Приспів...

¹ У Голяш3: незважай.

² У Голяш3: не чіпайте.

³ У Голяш3: кричуть круки.

5. Де ходили ваші ноги – більше їм не йти,
 позістались лиш¹ дороги, стежки і хрести.²
Приспів...

¹ У Голяш3: позістали всі.

² У СпівГоляша (із дописаними поправками): Де ходили наші ноги – ворогам не йти, / полишали при дорогах могили й хрести.

498. Їхав Гітлер на візочку

на мотив "Гречаники".

Жартівливо, речитуючи

Скоро, ритмічно

1. Їхав Гітлер на візочку
 тай не оглядався,
 щоб вісь йому поламалась³
 він не сподівався.

“Фашистівська кобиляко
 чого ж⁴ ти пристала?
 Через тебе, Муссоліні,
 вісь⁵ мені пропала.”

2. Сидить бідний Муссоліні
 тай думку думає,
 королеві віддав владу –
 сам Гітлера лає:

“Ах ти Гітлер, ти чортяко,
 щоб ти провалився!
 Через тебе я на старість
 у дурні пошився.”

3. У Лондоні ляхи мріють
 з нами воювати –
 бо «од можа аж до можа»
 хочуть «Польску» мати.

- “Ах ти Юзик, Генік, Франек,
 Польска з мертвих стане –
 ми зробіме еше кедесь
 огромне повстане.”

4. Під Москвою сидить Сталін
 тай чогось надувся –
 певно тому що⁶ пан Рузвельт
 задком обернувся.⁷

“Ох, горе мені з вами,
 мої комуністи,
 як не дасть нам Рузвельт хліба,
 що будемо їсти?”

5. У Берліні бідний Гітлер
 почав помишляти,
 бо вже більш йому не прийдець
 ся фігурувати.

“Ой, «шдає» що то буде,
 як то проживати?
 Треба знову клоччя брати
 й стіни малювати.”

³ У ЛітУПА: а вісь йому відгоріла.

⁴ У Бабяка: чогось.

⁵ У Бабяка: й вісь.

⁶ У ЛітУПА: що до нього та й.

⁷ У ЛітУПА: відвернувся.

499.

Сидить Сталін в комиші

Весело

*) пропускається в другій строфі.

Сидить Сталін в комиші,
Гітлер у болоті —
Сталін грає на гармошці,
Гітлер ріже гопака,
дожилася Україна
по сто-грамно їдака!

Правельно, правельно,
совершенно верно!

Українці добрі люди —
хоче 'мен' так скласти: (?)
Україну собі взяти,
вортам¹ — свині пасти!
Правельно, правельно,
совершенно верно!

¹ Може: хортам?

500.

Як програємо війну

на мелодію «Гей нум браття до зброї» (пор. «На зеленій траві» №424.)

Як програємо війну,
'унзер Гот' між нами,
блиснемо п'ятами,
а тепер, що можеш,
то таци до 'райху',
ми ще за горами.

501.

Місяць на небо виходить

Жартівливо, рецитуючи

ха - на — в пал - кі о - бій - ми тво - ї."

* імпровізоване наслідування гітари — додається ad libitum, при кінці 2-го або 3-го рядку.

"Місяць на небо виходить,
за ним виходять зорі —
(бум-кінь-кінь, бум-кінь-кінь)
спішусь до тебе кохана —
в палкі обійми твої."

"Хто це так кепсько співає?
Сон мій прекрасний руха.
Якийсь батяра буває,
облитий аж по вуха."

"Звени верету, кохана,
спусти з балкону у діл.

Вилізу я по вереті
в палкі обійми твої."

"Лізьте ви смілий козаче —
видно — з вас добрий Жуан...
Правда, що кепсько співали —
зате в любові ви пан."

Так кінчу цілу пригоду —
мовкне гітари бум-кінь...
вкінці вже добре ся мали
вона, верета, і він.

502. Не плачте не журіться ви хлопці юнаки

Помірно

Не плач - те не жу - рить - ся ви хлоп - ці ю - на - ки бо

не - за - ба - ром прий - де ще бран - ка на дів - ки — роз - бе - рем всіх до на - га. як

Е - ви у ра - ю і так їх по - про - ва - дим пе - ред ко - мі - сі - ю.

Не плачте не журіться ви хлопці юнаки
бо незабаром прийде ще бранка на дівки, —
розберем всіх до нага, як Еви у раю
і так їх попровадим перед комісією.

Котра дівчина гарна і легка мов той птах,
то та буде служити напевно в літаках,

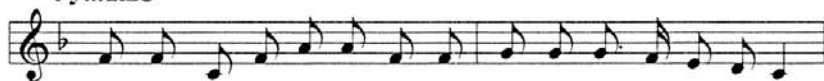
якщо хто буде важить сто кіля із дівчат,¹
то та піде служити до танків і гармат.

Котра дівчина гарна, а не впорядку все,
то та дістане книжку, а в ній велике "Ц".

¹ В джерелі: Котра дівчина важить сто кіля із дівчат.

503. Послухайте любі друзі, що співати буду я

Рухливо

По - слу - хай - те лю - бі дру - зі. що спі - ва - ти бу - ду я:

бу - де нам всім до - бре жи - ти. як скін - чить - ся ця вій - на. У - ва - жай - те от - же дру - зі.

що ска - жу — це є нежарт: ма - ти - мем по двад - цять дів - чат, як хто тіль - ки бу - де варт.

От - же стрі - ляй - те влі - во і впра - во. бий - те і ріж - те та не ща - дить.

кін - чить цю вой - ну — кля - ту. кри - ва - ву. бо бу - дем пи - ти — но і лю - бить.

Послухайте любі друзі, що співати буду я:
 буде нам всім добре жити, як скінчиться ця війна.
 Уважайте отже друзі, що скажу — це є не жарт:
 матимем по двадцять дівчат, як хто тільки буде варт.

Приспів: Отже стріляйте вліво і вправо,
 бийте і ріжте та не щадіть,
 кінчіть цю войну — кляту, криваву,
 бо будем пити — но і любити.

Одна скаже: "Мій соколе, я на тебе чекала!"
 Друга скаже: "Уважай же, я для тебе тримала!"
 Третя, знову, моргне оком: "Мій милий, приходи сюди."
 А четверта — штуркне боком: "Ти цю відьму не веди!"
Приспів...

504.

Холошняки це зграями

Помірно

Хо- лош-ня-ки це згра- я-ми — наш вір-ний друг па- паш- ка в бор-

бі все по- ма - га - є нам — бо сес-тра на-ша фляш-ка.

Ша-гом шаг— рів-ний шлях... Здо- ровхай бу- де наш баць-ко Хо-лош-няк!

Холошняки це зграями — наш вірний друг папашка
в борбі все допомагає нам — бо сестра наша фляшка.

Приспів: Шагом шаг — рівний шлях...

Здоров хай буде наш батько Холошняк!

Спимо під полотом — в будяках, не миємось ніколи,
а ноги видно зі штанів — а блюза без півполю.

Приспів...

А як у яму шурнемо — Україну прославляємо:
і «айн унд цванціг» — лупимо, корита дожидаємо.

Приспів...

Співа з нас кожний, мов з труби — і чіхаєм коросту,
а воші б'єм — як ніч так день, а шнапс — п'єм з фляшки просто.

Приспів...

[Із дня на день не чешемось¹...] волосся дубом стало,
часом вдовичку обіймем — вкрадемо десь водки й сало.

Приспів...

¹ Реконструкція — в джерелі бракує тут текст.

505. Як багато жінок в світі

Рухливо

Як ба - га - то жі - нок в сві - ті — а муж - чин не мно - го,
 ка - жуть, що вже при - па - да - є два - дцять на од - но - го,
 ку - ди гля - неш — всю - ди жін - ка, мов гриб по до - щі: о - ди - но - кий тіль - ки ви - хід
 — га - рем за - вес - ти! А, га - рем — це чар ду - ші і ті - ла,
 а, га - рем — це мрі - я всіх муж - чин на сві - ті, а, га - рем — це
 ро - жі цвіт - ка зрі - ла... Ко - лись, вкін - ці, за - ве - дуть в нас — га - рем!

1. Як багато жінок в світі — а мужчин не багато,
 кажуть, що вже припадає двадцять на одного,
 куди глянеш — всюди жінка, мов гриб по дощі:
 одинокий тільки вихід — гарем завести!

Приспів... А, гарем — це чар душі і тіла,
 а, гарем — це мрія всіх мужчин на світі,
 а, гарем — це рожі цвітка зріла...
 Колись, вкінці, заведуть в нас — гарем!¹

2. Рік за роком, мов день за днем, як потік пливе,
 мужчин стає щораз менше — жінок більше все,
 аж, вкінці, до того прийде — про це, дівча, знай:
 що дістанеш, тільки, хлопця — лиш на «бецугшайн».

Приспів...

3. Куди глянеш — всюди жінка просить тебе вмент:
 "Як не прийдеш Грицьку, Петре — зроблю собі смерть!"
 Що то ся на світі стало?... сам не знаю я —
 чи то, може, Бог карає — чи війна, війна?

Приспів...

¹ Також співають: Коли ж, вкінці, заведуть в нас гарем?

506.

Мордує Сталін люд голодний АНТИБОЛЬШЕВИЦЬКИЙ ІНТЕРНАЦІОНАЛ

сл.: «Лісовик»

Мордує Сталін люд голодний,
свою сім'ю пролетарів,
як у вулкановій безодні
клекоче там на нього гнів.

Усі Москву ненавидять,
усі Кремль там клянуть,
усі добре там знають
на кого спину гнуть.

Москва не кличе вже – “Повстаньте”,
замовк московський “Комінтерн”,
там рух повстанський – люде, гляньте! –
проти Москви уже іде.

Чуєш, сурмою грає,
гнів людську нароста,
“Геть московській зграй!
Смерть кремлівським катам!”

Вся Україна у повстанні,
спливає кров'ю в боротьбі,
це з Москвою йде змагання,
останній і рішучий бій.

Чуєш, сурми вже грають,
І кипить боротьба,
То московській зграй
Громить наша УПА.

Узнали вже Москву й поляки,
естонці, фіни й латиші,
узнали чехи і болгари –
і ненавидять від душі.
[...]¹

¹ У ЗбірУПА тут мабуть пропущено текст другого періоду пісні. (?)

507. Насильством жорстоким республік свободу ГІМН ПОНЕВОЛЕНИХ НАРОДІВ СОВЕТСЬКОГО СОЮЗУ (1)

на мелодію гімну СССР

Насильством жорстоким республік свободу
свавільно скорила московська² Русь,
та буде народами знищений спільно
наслідник царизму – Советський Союз.

Москва, Москва, усім відомо
про двоєличну твою гру:
те що поборюєш ти вдома,
за морем сієш, як мару.

“Чуєш, там десь, за морем
‘Рух опірний’ – гуде”,
то є вітер московський,
через море іде.

“О люде, люде небораки,
чого із Кремлем ворожить?”
Коли не дати йому вмерти,
то й вам усім не дасть він жить!

Чуєш, сурми там грають,
треба їм допомогти,
щоб кремлівській зграї
розгромить назавжди!

О, ти московська горилля:
встає усюди вже народ –
не сунуть більше тобі рила
в чужий для тебе огорог!

Всюди, сурми вже грають,
час розплати настав,
“Геть московській зграй!
Смерть кремлівським катам!”

Рефрен: Годі коритися катові спільному,
годі терпіти московське³ ярмо,
спільними силами станемо вільними,
свободу народам й людині⁴ дамо.

² У ж. «Молода Україна»: сталінська.

³ У ж. «Молода Україна»: червоне.

⁴ У ж. «Молода Україна»: і людям.

Крізь бурі і грози ми йшли до свободи,
та Ленін свободу на штик нанизав,
а Сталін нас мучив за вірність народу
і в рабство колгоспне всім шлях показав.
Рефрен...

Виходим до бою ми військом могутнім,
загарбників підлих¹ з шляху зметемо,
в боях ми здобудемо долю майбутню,
свободу народам й людині² дамо.
Рефрен...

¹ У ж. «Молода Україна»: хижих.

² У ж. «Молода Україна»: і людям.

508. Союз принуждений республік убогих *ГИМН ПОНЕВОЛЕНИХ НАРОДІВ СОВЕТСЬКОГО СОЮЗУ (2)* *на мелодію гімну СССР*

³Союз принуждений республік убогих
скувала в ланцюги московська Русь.
Хай згине опертий на крові народній
безправний, жорстокий Советський Союз.

Страждає батьківщина наша голодна
усюди панує насильство і гніт.
Лиш прапор могучий і воля народна
до бою скликає, зворушує світ.

Роки ми прожили в сльозах і терпіннях
а Ленін-злочинець у тюрми нас слав...
Його перевищив ще Сталін в злочинах:
всіх мудрих і смілих людей розстріляв.

Нам армію треба звести на сторожу
щоб всіх комуністів з доріг позмітати,
і так ми поправим судьбу нам ворожу
щоб щастя і долю країні придбати.

³ У Бориса, в російській мові: Союз принуждений республік убогих / сквала цепями московская Русь. / Да сгинет весь созданный кровью народной / бесправный, жестокий Советский Союз. // Страдает отечество наше голодное, / везде процветает насилие и гнет. / Но знамя могучее, знамя народное / пусть всех поднимает и к бою ведет! // Мы прожили годы в слезах и мученьях, / и Ленин-преступник нам лагерь создал, / а Сталин умножил его преступленья: / всех умных и смелых людей расстрелял. // Нам армию вырастить нужно в сраженьях, / и всех коммунистов с дороги снести. / Тогда мы улучшим судьбу поколений, / и к счастью сумеем страну привести.

XII. Коляди

Різдв'яне побажання

509.

Бажаєм здоровля,
веселого свята,
і в спокою щасливому
другого діждати.

Бажаєм здоровля

Діждати свободи,
при своїй родині –
хвалу Богу заспівати
в вільній Україні!

Неозначений мотив

510.

слова: Марко Боеслав

Гей, в Україні пожари горять,
Там над степами сіяє зоря,
Тюрми розбиваймо – Ісуса вітаймо,
Хай слава лунає!

Гей, в Україні вже сурмить сурма –
Зривайсь, народе, з кайданів, ярма!

Гей, в Україні

В гармати заграймо, катів впень рубаймо,
Бо мент вже надходить!

Гей, в Україні вже дзвонять мечі,
Нумо, до зброї ставаймо мерщій!
Христос нам допоможе – катів переможемо
І воля настане!

511.

Серед неволі, на землі
ПОВСТАНЬСЬКА КОЛЯДА

муз.: З. Лавришин

Не поспішаючи

1. Серед неволі, на землі,
Христос родився на селі.
Христос родився, славіте!
У ясельцях Дитя Святе.
2. Вечірня зіронька встає,
Мати вечерять подає.
Христос родився...
3. Сім'я вечере за столом,
порожнє місце під вікном.
Христос родився...
4. Сибір, тортури, зойки, зов,

благання, стогін, ллється кров...

- Христос родився...
5. За закратованим вікном
співають коляди гуртом.
Христос родився...
6. Не плач матусе, не журись!
Ще діти вернуться колись.
Христос родився...
7. Хвиля спасіння нам прийде,
родилось бо Дитя Святе.
Христос родився...

512.

Нині радості свято

сл.: М. Боеслав

Нині радості свято, Україно,
 Ти ж уся у крові і сльозах.
 Дикі круки кричать на руїнах,
 Багряніє скривавлений шлях...

Під вікном стогне буря серdito –
 Стогін тюрм до хатин вліта.
 На столі закривавлена свита,
 У розпуці вмлива сирота.

Без батьків плачуть діти голодні –
 Заніміли веселі пісні,
 Лине туга в тайги прехолодні –
 Там десь батько і мати сумні...

О, не плач! Чуєш? – бій вже клекоче!
 Слухай, слухай! Дзвенить коляда...
 Гей, горять вже, горять гнівом очі,
 Кров буяє в серцях молода!

На мотив «Бог ся раждає»

513. Бог ся раждає по світу цілому (1)

(1) Помірно

Бог ся раж - да - є по сві-ті ці - ло-му, ли-ше У-кра - ї - на
 в жа-ло-бі сум - но-му: скрізь а-реш-ти і тюр-ми, му-ки і ка - ту-ван-ня,
 кров у-кра-їн-ських си-нів зли-та слізь-ми ма-те-рів, мо-лодь у-кра-їн-ська ги-не,
 і мов цвіт ско - ше-ний в'я-не, в тюр-мах, в му-ках і на чу-жи - ні.

1. Бог ся раждає по світі¹ цілому,
 але² Україна в жалобі сумному:
 скрізь арешти і тюрми, муки і катування,
 кров українських синів злита слізьми матерів,
 молодь українська гине, і мов цвіт скошений в'яне,³
 в тюрмах, в муках і на чужині.
2. Рождество Христове усі ми святкуєм,
 сему господарю радо сповіщаєм:
 встань народе, пробудись, і до зброї вже берись,
 бери кріси, гармати, і вчися воювати,
 розбивай тиранів, тюрми і кайдани,
 волю, волю, волю здобувай.

¹ Сулим співає: по світу.² Сулим співає: тільки. У Невмирущого: лише.³ Сулим співає: нинішній цвіт скошений в'яне, українська молодяни.

3. Різдство Христове в жалобі святкуєм,
господарям чесним новину звістуєм,⁴
Встань, народе, пробудись, скинь кайдани, озовись,
недалеко вже той час, як⁵ вже воля кличе нас,
кличе нас усіх до мести,⁶ щоб на багнетах принести
волю Україні,⁷ щастя й добробут.
4. Різдство Христове в жалобі святкуєм,
господарям чесним новину звістуєм:
скрізь арешти і тюрми, муки і катування,
кров українських синів злита з слізьми матерів,
молодь українська гине, і мов цвіт скошений в'яне,
в тюрмах, в муках і на чужині.
5. Гноблений народе получися з нами –
будем воювати із більшовиками.
Сталін з злоти вуса рве, бо УПА комуну б'є,
і весело співає...
Ісусе, на сіні, дай волю Україні
Боже, Боже, щастя й долю дай!

⁴ Сулим співає: українцям чесним новину звіщує (і відтак як у 2-ій строфі №514).

⁵ Сулим співає: бо.

⁶ Сулим співає: кличе воля нас до мести; у Невмирушого: до пімсти.

⁷ Сулим співає: Україні.

514. Бог ся раждає по світу цілому (2)

Текст як у попереднім варіанті.

Рухливо

(2)

1 Бог ся раж - да - є по сві - ту ці - ло - му. тіль - ки У - кра -

ї - на в жа - ло - бі сум - но - му скрізь а - реш - ти і тюр - ми,

му - ки і ка - ту - ван - ня, кров у - кра - їнсь - ких си - нів зли - то з слізь - ми

ма - те - рів. ни - мов цвіт ско - ше - ний в'я - не, у - кра - їнсь - ка

мо - лодь в'я - не в тюр - мах, в му - ках і на чу - жи - ні.

2. Рож-дес-тво Хрис - то - ве в жа - ло - бі св'ят - ку - єм, у - кра - їн - цям
 чес-ним но-ви-ну зві - шу - є не-да-ле-ко вже той час, бо вже во-ля
 кли-че нас, кли-че во-ля нас до мес-ти, щоб на баг-не - тах при-нес-ти
 у - кра - ї - ні ща - стя й до - бро - бут
 3. Гноб-ле-ний на - ро-де по-лу-чи-ся з на-ми — бу-дем во-ю - ва-ти
 із боль-ше-ви - ка-ми. Ста-лін з злос-ти ву-са рве, бо У-ПА ко-
 му-ну б'є, і ве-се-ло спі-ва-є... І - су-се, на сі - ні,
 дай во-лю Вкра - ї - ні Бо-же, Бо-же, щас-тя й до-лю дай!

515. Бог ся раждає, люди веселіться

Бог ся раждає, люди веселіться,
 бо й Україні воля народиться!
 Сталін в злості вуса рве,
 кінець царства бачить вже,
 бо комуну УПА б'є,
 і весело співає:
 "Ісусе на сіні,
 дай волю Вкраїні,
 Боже, Боже, Боже, щастя дай."

Не сумуй, народе, ворогами битий,
 більше вже не будеш у неволі жити.
 Сталін в злості вуса рве...

Гноблені народи, получите з нами,
 будем воювати із большевиками.
 Сталін в злості вуса рве...

516.

Гей, що нам браття нині робити?

на мелодію: «Бог ся раждає»

Гей, що нам браття нині робити?

Ірод кремлівський хоче волю вбити.

Тут партійні казяться,
хоча й тіні бояться,
а сексоти трусяться,
лиш чекісти деруться,
скрині вивертають,
штики в землю пхають –
штурк, штурк, штурк, штурк, штурк.

Грабують працю, заводять голод,
вивозять люд наш в сибірський холод.

Тут партійні казяться...

Гей, та зібрались повстанці смілі –
щоб не терпіти Україні милій.

Як заграє кулемет,
з гори лупне міномет,
а папашка тріскає,
попід ребра лоскає,
аж фуфайки дуться,
ще й ґранати рвуться –
бух, бух, бух-бух-бух!

Знищим прокляте кодро погане –
по всіх чекістах сліду не стане.

Як заграє кулемет...

517.

Київ зажурився

на мелодію: «Бог ся раждає»

Київ зажурився, і Софія гожа –
церкву ж бо комуна перейма безбож[н]а:
праведних стягають все –
з світу відправляють вже,
своїх наставляють ще,
бо комуна всім веде!
На спротив – штиками
лиють кров ріками...
Тут же, тут же –
на Вкраїні!

Божий Син родився в стаєнці на сіні –
закликає синів вірних Україні
в чоти, в сотні, в курені,
в ряди, в лави мурені:
стань юначе від плуга,
бери зброю від врага!
Вже шумлять діброви,
розсилають зови
тут же, тут же –
по Вкраїні!

Загули, заграли всі ліси та гори –
почали повстанці нищити терори:
з хат женуть усіх катів,
окупантів, ворогів,
б'ють комуно і ляхів,
а за ними й німаків:
несуть духа волі
по рідному полі,
тут же, тут же –
по Вкраїні!

А Ісус маленький їх благословляє
і в нерівнім бою їм допомагає:
ясно світить їм зоря,
вказує на путь вона,
правда Божа їх веде
та у бою стереже –
край щоб боронили
і народ звільнили
тут же, тут же –
на рідній землі!

На мотив «Вселенная веселися»

518. Вселенная веселися

Помірно

1. Вселенная веселися, бо вже Гітлер провалився,
нова Європа упала,
що народи в тюрми брала,
а з нею неволя нам не пропала!
2. Нема хліба, нема сала, нема навіть бараболі,
люди босі, голодні і голі,
люди босі, голодні і голі,
бідують, бідують, бідують.
3. По всій Україні голод, винен тому серп і молот,
винні сталінські агенти,
що стягають з людей контингенти,
для большевиків, для москалів.

519. В Вифлеємі зоря сходить

на мелодію: «Вселенная веселися»

В Вифлеємі зоря сходить...
вогнем Україна горить...
катів Ірод наставляє,
жита з димом відсилає –
він Ісуса знищити бажає.

Де поет на кручі мріє,
в своїх думках волю сіє,
кличе нарід до повстання,
скоротити Матері страждання,
на рідній, вільній, своїй землі.

Хрестом Володимир годить,
а Хмель остро коня водить,
і Дніпра гучні пороги грають,
Рожденного всі радо вітають –
з ними ж Чупринка й його полки.

О Ісусе, дай дожити –
Україну визволити!
Най різдв'яні дзвони все іграють,
паломники в Київ поспішають –
Спаса на віки щоб славити!

На мотив «Нова радість стала»

520.

На синіх небесах

на мелодію «Нова радість стала»

Поволі

На синіх небесах
криваві зорі...
Заридала Україна
в московській неволі.

Не ридай, Вкраїно,
не сумуй же, мати –
встали лицарі хоробрі
Тобі волю дати.

По долах і горах
кулемети грають –

то повстанчі загони
у бій виступають.

І Христос маленький
виступає з ними –
мститься грізно, за неволю,
над катами злими.

Хоч кривавим цвітом
воля процвітає –
над Києвом, злотоверхим,
Слава завітає!

521.

Нова радість стала (1)

Помірно

1. Нова радість стала, яка не була,
над степами України ясна зоря засіяла.¹
2. Ой чи чуєш Ти, Царю, ту сумну новину??
Закували у кайдани нашу неньку Україну.
3. В кайдани закували, в тюрми посаджали
люди невинні тисячами, в сирі землю закопали.³
4. Просимо Тя, Царю, просимо Тя нині,
верни волю, даруй долю,⁴ нашій неньці Україні.

¹ У Шморгуна: ясна зіронька засяла.

² У Шморгуна: Чи чуєш Ти, Царю, сумну новину?

³ У Шморгуна: В кайдани кували, на смерть катували, / юним трупом українським землю засівали.

⁴ У Шморгуна: Просим Тебе, Царю, просим Тебе нині, / пошли волю, верни славу. Описля, ще така строфа: Просим Тебе, Ісусе, іде Твого Ангела, / щоб вернувся на Вкраїну провідник Степан Бандера.

522. Нова радість стала (2)

Поволі

1. Нова радість стала, яка не бувала,
над степами України зоря волі встала.
2. Від Тиси до Дону чути голос дзвону,
що голосить світу правду нового закону.
3. А тії закони, кров їх освятила,
йдуть до бою міліони, йде незламна сила.
4. Чи чуєш, народе, дивную новину?
Закували у кайдани нашу Україну.
5. В кайдани закули, в тюрми посадили
тисячами люд невинний, землю полонили.
6. Просим Тебе, Царю, просим Тебе нині,
верни волю, щастя й долю, неньці Україні.

523. Нова радість стала (3)

Колядка

Поволі

1. Нова радість стала,
яка не бувала:
над вертепом зора ясна
на весь світ засіяла.
2. Де Христос родився,
з Діви воплотився,
як чоловік, з пеленами,
убого вповився.
3. Чи ви чули люди
такую новину:
закували у кайдани
неньку Україну!
4. А як закували –
в тюрми посадили
люд невинний тисячами:
землю сполонили.
5. Кують у кайдани
синів України,
що вирвати захотіли¹
рідний край з руїни.

¹ У Невмирущего: що захотіли вирвати.

524.

Свят Вечір надходить

на мелодію «Нова радість стала»

1. Свят Вечір надходить
в сорок сьомім році,
а на нашій Україні
плач на кожнім кроці.
2. Сіли до вечері
мати з діточками,
замість куті вечеряти –
облились сльозами.
3. Мати гірко плаче,
а діти питають:
4. Батько пішов за синами –
мав їх три соколи –
він уже їх не побачить
ніколи, ніколи.
5. Кати синів повбивали,
села попалили –
лиш – червоні розбишаки –
руїни лишили.

525.

Як настав той святий вечір
Сумний, сумний святий вечір*на мелодію «Нова радість стала»*

1. Як настав той святий вечір¹
в сорок шостім році,²
по всій нашій Україні
плач на кожнім кроці.
2. Як на небі зірка
почала сіяти
почав нарід до Святої
Вечері сідати.³
3. Посідали до вечері
мати з діточками,⁴
замість мали вечеряти –
обливалися⁵ сльозами.
4. Мати плачуть, мати плачуть,⁶
а діти питають:
“Мамо, мамо, де наш тато?
Чом не вечеряють?”⁷
5. “А наш тато, діти,⁸
в далекім Сибірі –
споминає Святий Вечір
в нашій славній Україні.”⁹
6. Споминає Святий Вечір,
всю свою родину,
тата, маму, жінку, діти,
свою неньку-Україну.”
7. А там знову батько й мати
за синами плачуть:
трьох їх мали, як соколів,
вже їх більше не побачуть.
8. Один син в Сибіру,
другий у Берліні,
третій пішов в партизани,
щоб служити Україні.

¹ У Голяш5: Сумний, сумний святий вечір.² У Бориса: Сумний святий вечір / ля нас в цьому році.³ У Бориса: Як почала зірка / на небі сіяти, / стала мати з діточками / до столу сідати.⁴ У Свободі: Сіла мати вечеряти / зі своїми діточками.⁵ У Голяш5: вмилися.⁶ У Голяш5: Плаче стара мати. У Бориса: Сіли до вечері.⁷ У Свободі: Чом з нами не вечеряють?⁸ У Свободі: А наш тато, а наш тато; у Бориса: “Ваш тато в неволі...”⁹ У Свободі: нашу славу Україну.

526. Чи чули ви браття

на мелодію «Нова радість стала»

1. Чи чули ви, браття,
сумную новину –
закували у кайдани
нашу неньку Україну!

2. В кайдани закули,
в тюрму посадили,
люди невинні тисячами
в сиру землю положили.

3. Сіли вечеряти
мати з діточками.
“Мамо, мамо, де наш тато?”
діти ся питали.

4. Батько на Сибірі,
в далекій чужині –
споминає Святий Вечір,
як то було на Вкраїні.

527. Нова радість стала (4)

Нова радість стала, як УПА повстала,
яка підлих комуністів знищила немало.

АК помагає, бо вже добре знає,
як антихрист, лютий Сталін, народи карає.

Ой Ти Христе Боже, і ти УПА тоже,
борони нас від вивозу – нам і тут є гоже.

Лихая година в нас панує нині,
та вже скоро народиться воля Україні.

528. Вставайте УПісти

на мелодію: «Нова радість стала» (2)

Вставайте, УПісти, до першої зорі,
Дитя Боже привітати разом з сівом зорі.

В сясах привітаймо, дар любови даймо,
в Нього віру і надію в серцях зберігаймо.

Просим тебе, Мати – під покров прийняти,
Україну визволити – нарід розкувати.

Готуймося, брати, правді волю дати,
щоб зраділа вселенная, Божий Син, і
Мати.

На мотив «Вітай Ісусе»

529. Вставай, народе

сл.: М. Боеслав

на мелодію: «Вітай Ісусе»

Помірно

Вста-вай, на-ро-де, з яр-ма-не-во-лі роз-ку-тий, роз-ку-тий!

Пом-сти за кай-да-ни, жор-сто-кі ра-ни і кну-ти! і кну-ти!

Вставай, народе, з ярма-неволі
розкутий, розкутий!
Помсти за кайдани, жорстокі рани
і кнути!

Ставайте в лави тверді, незламні!
До зброї! До зброї!

Не знайте ні жаху, ані прокляття,
Герої!

Допоможи нам здобути державу,
Ісусе! Ісусе!
Наш полк завзятий у бій за славу
вже рушив!

530.

Боже великий, змилуйсь над тими

Колядка

(сод. «Вимаў Ісусе»)

1. Боже великий, змилуйсь над тими, що в тюрмах...
що плачуть, тужать, й ніхто не чує за тоє.
2. Степан Бандера, хоч він в неволі – він прийде...
він відбере Київ від катів червоних – раз на все!

На мотив «Возвеселімся»

531.

Розвеселімся всі купно нині

Колядка

1. Розвеселімся всі купно нині:
Христос родився в бідній ясині.
Співаймо друзі по Україні,
най пісня лине в наш Київ.
2. Хай пісня лине в столицю Київ,
хай гомін б'ється в святій Софії,
нехай здригнуться софійські мури
нехай повстане весь наш народ.
3. Ми пам'ятаєм Базар і Крути,
криваві рани, щей Роттердам,
де впали наші вожді України,
де згинув Семен і Євген.
4. Ми торжествуєм, шлем привіт друзям:
друзям в Сибіру і по тюрмах,
що плачуть, тужать за Україну –
за Україну Самостійну.

532. Розвеселімся всі разом нині

Помірно

1. Розвеселімся всі разом нині –
 Христос родився в бідній ясині.
 Хвалу віддаймо
 і заспіваймо –
 хай пісня лине до небес.

2. Хай пісня лине до Бога-Сина,
 нехай розкаже, як Україна
 цілі століття
 різні страхіття
 рабства проклятого терпить.

3. Столиця Київ – у румовищах,
 а з наших сіл – лише попелища.
 Та без вагання,
 знов до змагання –
 за свою волю ми встаєм!

4. Великий Христе, Боже Єдиний,
 над безталанням зглянься України.
 В борбі¹ за волю,
 за кращу долю,
 допоможи її синам!

¹ На різдвяній карточці (ГоляшЗ): зглянься України. / В борні...

533. Не плач, народе

слова: М. Боеслав

на мелодію: «Возвеселімся»

1. Не плач, народе, що люте горе,
 Що кров'ю й потом хвилює море.
 Ще мент-хвилина – слава прилине –
 До бою будь завжди готов!

2. Бог народився, Він з нами стане,
 Він нам допоможе скинути кайдани.
 Плач не допоможе, лиш зброя гожа
 Нам славу й волю принесе!

3. Завзяттям повніть серце і душу,
 Хай вам недоля сліз не ворушить!
 Завтра герої рушать до бою –
 Ви з нами станьте, як один!

4. О, буде свято, радість велика –
 Світ обновити Бог нас покликав.
 Хай згине зрада! Смерть клятим гадам!
 Веди нас, Боже, – ми вже йдемо!

534. По Україні

М. Боеслав

на мелодію: «Возвеселімся»

1. По Україні дзвонів не чути –
 Несе до Бога скаргу Славута:
 Ох, Рідна Мати в горі розп'ята –
 Опри шаліє у Кремлі.

2. По селах плачуть голодні діти:
 Од сліз і крові зів'яли квіти,
 Лише ридання, смерть і благання:
 – О, Боже, Боже, месть зішли!

3. Борців могили тирані ринуть,
І «Чорний ворон» ночами виле.
Тіла вивозять героїв смілих,
В сміття ховають без труни.

4. Чи бачиш, Христе, народу муки?
О, дай нам месну зброю у руки!
Вставайте, браття! Смерть тобі, кате!
Доволі крові і тортур!

535.

Забудьте тугу

на мелодію «Возвеселімся»

1. Забудьте тугу, діти України,
хай спів бадьорий до зір полине,
що скрізь темряви блиски заграви,
засяла визвольна зоря.

2. Засяла вільна нам зоря гожа,
що супостатів ми переможемо,
з рідних просторів, під шум прапорів,
встане держава могутня.

3. Встане могутня держава славна,
що вже народу звістила здавна:
що за страждання – марні зітхання...
а за єднання й боротьбу.

4. А за єднання й боротьбу вірну,
неправді й кату все непокірну –
розквітне доля, засяє воля
золотим сонцем України.

На мотив «В Вифлеємі новина»

536.

Скоро, скоро всі вставайте

на мелодію: «В Вифлеємі новина»

Не поспішаючи

Ско-ро, ско-ро всі вста-вай - те. рож-ден - но-го при-ви-тай -

те. ві - щун - зо - ря яс - но схо - дить — сам Хрис -

тос до нас при - хо - дить на зем - лю.

1. Скоро, скоро всі вставайте,
рожденного привітайте,
віщун-зоря ясно сходить –
сам Христос до нас приходить
на землю.

2. В славній Лаврі дзвони вмовкли –
в підземеллях в'язнів товкли –
Рожденного всі благають,
лиш у Нього надію мають
на життя.

3. У Почаєві дзвони дзвонять,
в Зарваниці всі ся молять –
просять Спаса хоронити
Україну, боронити
від катів.

4. Україно, рідна мати,
вже збудились і Карпати –
в бій рушають твої діти
щоби волю укріпити
на віки.

5. Став Бандера у проводі,
а Чупринка в війська штабі,
сотні струнко повставали,
«Слава во вишних» співали
Дитятку.

6. То ж провадить нас Чупринка,
з нами Божая Матінка,
і Дитятко помагає,
грізні кулі відвертає
на війні.

7. Ми Покрову прославляймо,
Україну Її віддаймо –
нас вона держить віками,
хоч кати косять косами
завзято.

8. О Ісусе, глянь із неба,
нам Твоєї ласки треба,
злого духа покорити,
любов-правду засадити
на землі.

537.

Святий вечір наступає

1. Святий вечір наступає,
а в Бескиді бій триває,
«Хрін» Бродича прикриває,
розбивати помагає
ворогів.
2. Наші сотні і загони
стають враз до оборони,
просять Христа силу дати,
Україну привітати
на волі.
3. Ми Ісусу поклін даймо,
Рожденного попрохаймо
щоб кріпив він нас у боях

на мелодію: «В Вифлеємі новина»
і дарив, у перемогах,
мудрістю.

4. Зійшла зоря над горами,
освітила нас лучами –
всі УПісти повставали
і Дитятко привітали
піснями.
5. Наш Ісусе, на сніні,
дай же волю Україні –
ми Тебе будем хвалити
і з Тобою вічно жити
в любові.

538.

Святий Вечір вже надходить

1. Святий Вечір вже надходить
та горами бій клекотить –
«Хрін» Бродича прикриває,
розбивати помагає
ворогів.
2. А «Луна» іде горами,
повертається з сотнями –
всю роботу закінчили,
свої звіти зголосили
курінним.
3. Так повстануть і загони
в обороні рідної мови
й рідних прав на Україні
від Полісся й Лемківщини
по Кавказ.

на мелодію: «В Вифлеємі»

4. Підем в церкву помолитись,
Рожденного попросити
гартувати нас у боях
й дарувати, в перемогах,
мудрістю.
5. Зійшла зоря над верхами,
з Вифлеєму ген світами –
всі УПісти повставали
і Дитятко звеличали
піснями.
6. Ісус ручки простягає,
Божу Ласку обіцяє –
можна лиш через Голгофти
антихриста перемогти –
раз на все.

На мотив «Бог Предвічний»

539. Бог Предвічний (1)

Широко

1. Бог Предвічний народився,
приніс нам новий світ,
щоб ми стали, мов¹ граніт,
проти ворогів.
2. – Комуністи, де ви йдете?
– Йдем людей вигнати,
бандерівців лапати,²
і не вернемся.
3. Ангел звістив всім на село,
щоб добро сховати
та нігде не їхати –
- бо буде біда.
4. – Юні друзі, де ви йдете?
– Ми ідем в боротьбу
за України свободу –
і здобудемо.
5. Знищить УПА еНКаВеДе
й Сталіна лютого,
Люципера клятого –
до ада пішле.
6. «Слава Богу» заспіваєм,
хай живе наш народ,
в вільній землі, без турбот,
з Тиси по Кавказ!

¹ На різдвяній карточці (ГоляшЗ): як.² У Слово і Зброю: ловити.

540. Бог Предвічний (2)

Помірно

1. Бог Предвічний народився,
приніс нам новий світ,
щоб ми стали, мов граніт,
проти ворогів.
2. Знищить УПА еНКаВеДе.
Сталіна лютого,
Люципера клятого –
до ада пішле.

3. Ангел Божий звістив на село,
щоб все добро поховати
і нігде не виїжджати –
бо буде біда.

4. «Слава Богу» заспіваймо,
хай живе Україна,
вільна самостійна,
з Тиси по Кавказ!

541.

Бог Предвічний (3)

Широко

Бог пред- віч- ний на - ро- див- ся, з ним ці- лий світ
зве - се- лив- ся, да - є при- клад всім лю- бо- ви,
щи- рой прав- ди і по- ко- ри — в яс- лах на сі - ні.

1. Бог Предвічний народився,
з ним цілий світ звеселився,
дає приклад всім любови,
щирої правди і покори –
в яслах на сіні.
2. Хоч колиска світу – в крові,
гвалтів-горя – серця повні...
та Христа не зможуть вбити –
він між нами буде жити
на віки віків.
3. АК мордує, палить змітає,
Ковпак Медведєв їм помагає –
з німцем прагнуть нас розбити,
все що наше зпопелити
на рідній землі.
4. Ісуса кладуть в ясла на сіно –
молодь горнеться гордо і сміло:

мов гриби ті по дощі –
стають полки все нові
по Україні.

5. На заході – «Шелестівці»,
від півночі – «Клим Савурівці»,
а з полудня «Батькові» –
женуть зграї ворожі
з рідної землі.
6. Так потяли пляни АК,
розгромили і Ковпака,
Медведева проганяють,
з комуні шкіру здирають
повстанці УПА.
7. В ряди УПА поспішаймо,
«Слава Богу» заспіваймо –
честь Сину Божому,
і Творцеви нашому
поклін віддаймо.

542.

У Карпатах народився

на мелодію: «Бог Предвічний»

1. У Карпатах народився,
на горі Вовкані,
у вівчарській колибі –
і прославився.
2. Командири поклонились,
і «Довбуш», «Середний»,
«Журавель» курінний –
дари зложили.

3. Хлопці-стрільці заспівали
про бої, про грізні,
і про рейди давні –
Йому звіщали.
4. Грімко, друзі, заспіваймо:
і в УПА – для Христа,
Марії, Йосипа –
почесть віддаймо.

543.

Вже наш народ відродився

1. Вже наш народ відродився,
щоб для нас довгий час
ганьби, кривди і образ –
навік скінчився.
2. Кров героїв віродила –
заповіт давніх літ,
Україні новий світ,
нам народила.
3. Скликав прапор синьо-жовтий:
убогих, заможних,
всіх душею молодих,
всю землю рідну.
4. Степ і гори спалахнули –
молоді, сміливі,
у кривавому бої,
віру здобули!
5. Чин героїв звеличаймо,
і в боях, і в вогнях –
всі кайдани й рабський страх
разом ламаймо.

На мотив «Дивная новина»

544.

Сотня в Суходолі

коляда

Помірно

на мел. «Дивная новина»

1. Сотня в Суходолі, сотня у Лицівці –
утікали комуністи як від вовка вівці.
2. Помози нам Боже, Миколаю тоже,
перебути тії свята весело і гоже.
3. А на святий вечір вечерю готують,
про новину в наших селах люди колядують.
4. Помози нам Боже, святий Миколаю,
вигнати цих комуністів із нашого краю.

545.

Дивная новина

Помірно

1. Дивная новина,
що нині за днина!
Проти війська виступає
Керзонська Вкраїна.
2. Не у людській хаті,
а поміж бидляти,
там, напевно, виростили
комуністи кляті.
3. Та діло погане,
що польські фірмани
получились в одну банду
із большевиками.
4. Наче круків згря
в села налітають,

граблять, нищать та плондрують,
людей виселяють.

5. Та для оборони,
повстанські загони
держать в страху і тривозі
польські гарнізони.
6. Різдно ми, повстанці,
святкуєм в землянці –
бо панують в Україні
вражі голодранці.
7. Всі підем за волю
у бої кроваві –
другі свята відсвяткуєм
у своїй державі.

546.

На столі на сіні

слова: М. Боеслав

на мелодію «Дивная новина»

1. На столі на сіні
Свічка сльози ронить –
сумно у хатині –
Мати б'є поклони:
2. О, змилуйся, Христе,
Зглянься, Божа Мати –
Замініть мої ви сльози
У тяжке прокляття.
3. Де ти, любий сину?
Де ж ти, мила дочко?
І цілує, к серцю тулять
у крові сорочку.
4. На столі, на сіні,
Свічка догасає.

Сива мати, мов зозуля,
З горя умливає.

6. Ой, прилинь, мій сину,
З раю, з того світу –
Відплати катам за мене
Й хату не огріту!
6. Ой, моя ти доню,
Прилинь із Сибіру,
Розпинають Україну,
Її славу й віру!
7. Вислухай молитву,
Боже щедрий, Боже! –
Хай блаженна наша зброя
Ката переможе!

На мотив «Добрий вечір тобі»

547.

Добрий вечір тобі

Ой радуйся земле...

на мелодію «Добрий вечір тобі»

Рухливо

па - не гос - по - да - рю!

Доб - рий ве - чір то - бі, па - не гос - по - да - рю! Ра - дуй - ся!

Ой ра - дуй - ся, зем - ле -

Ой ра - дуй - ся, зем - ле - твій на - род від - ро - див - ся!

1. Добрий вечір тобі,
пане господарю! Радуйся!
Ой радуйся, земле –
твій народ відродився!

2. Та берім за зброю,
та все кулеметну. Радуйся!
Ой радуйся, земле –
твій народ відродився!

3. Та женім з України
ворогів проклятих. Радуйся!
Ой радуйся, земле –
твій народ відродився!

4. Гей, повстане скоро
Вільна Україна. Радуйся!
Ой радуйся, земле –
твій народ відродився!

На мотив «Ангел пастирям мовив»

548. То не в зорях небеса

“Коляда про нашу молодь”

на мелодію: «Ангел пастирям мовив»

Не поспішаючи

То не в зо - рях не - бе - са - ся - ють мо - ло - ді сер - ця.

то ж для во - лі їх по - свя - та і лю - бов, кож - ний від - дих.

чис - та кров, і здо - ро - ве жит - тя. і здо - ро - ве жит - тя.

1. То не в зорях небеса –
сяють молоді серця:
для волі їх посвята і любов,
кожний віддих, чиста кров,¹
і здорове життя.
2. То не сяйво з обляків –
то сміливість юнаків
вдаряє в чоло кулям і грозам:
крізь сто смертей і громи
творює наше Різдво!
3. Хай і згаснуть зорі всі –
але молодь, все в борбі,
звіщає: “Будь, Україно, спокійна:
Твоя доля надійна –
бо нова молодь е!”

¹ У джерелі: кожний віддих й чиста кров.

На мотив «Небо і земля»

549.

В Чорному лісі...

Рухливо

В чор-но-му лі-сі, в чор-но-му лі-сі ве-се-ло жи-веть-ся,
 пов-стан-ська збро-я, пов-стан-ська збро-я хо-ро-шо смі-еть-ся.
 Рі-зун гу-ка-є, хлоп-ців скли-ка-є, кос-ту-ром ма-ха-є, в бій по-си-ла-є.
 Ку-ле-ме-ти гра-ють, па-паш-ки спі-ва-ють — боль-ше-ві-ю га-ра-та-ють.

1. В Чорному лісі (2р.) весело живеться,
 повстанська зброя (2р.) хорошо сміється.
 «Різун» гукає,
 хлопців скликає,
 костуром махає,
 в бій посилає.
 Кулемети грають,
 папашки співають —
 большевію гаратають.
2. Орди чекістів (2р.) всі села залили,
 ліси й дороги (2р.) докруг обступили.
 «Різун» гукає...
3. Та не злякались (2р.) чорноліські вої,
 стиснули твердше (2р.) автомати свої.
 «Різун» гукає...
4. «Різун» завзятий (2р.) витягнув правицю —
 вказує шлях їм (2р.) на Київ-столицю.
 «Різун» гукає...

550.

На Україні, на Україні сталася новина

На Україні, на Україні сталася новина:

прийшла зі сходу, прийшла зі сходу лихая година.

Приспів: Сталін сказився,

‘богом’ зробився,
 церкви замикає,
 людей висилає,
 попів мордує,
 сексотів готує —
 ‘компартея’ бенкетує!

На мотив «Во Вифлеємі нині новина»

551.

Всюди по Україні

на мелодію: «Во Вифлеємі» (?)

Помірно

1. Всюди по Україні окупант гуляє,
нашу кров невинну в землю проливає.
Боже Різдво наближає,
війська УПА покликає,
гартує до бою
за церкву і волю!
2. Пливають ріки крові з під польських багнетів,
чути зойки, крики, з німецьких кашетів,
комуністи загортають,
Бога й церкву викидають,
стріляють, рубають,
в Сибір відсилають.
3. До першої зорі встали всі повстанці,
Спаса привітали з радістю на серці:
"Благослови Божий Сину
страждаючу Україну
просим щастя, долі,
та миру і волі."
4. Нарід України бореться віками,
і Боже Дитятко царствує між нами.
Дай нам, Боже, ще дожити –
Київ, Лавру визволити
й віддати довіку
Покрові в опіку.

552.

Зорі померкли

на мелодію: «Во Вифлеємі»

1. Зорі померкли в небі над степом,
ніч зацарила в полі над Дніпром.
Народ у кайданах,
у кривавих ранах,
Різдва, Волі бажає.
2. Предки з могили встали, з під землі,
зняли високо сталеві мечі.
І кличуть до бою
за Вітчизну свою,
за свободу майбутніх.
3. Темрява смутку з степів розплилась –
в серцях вогнями віра зайнялась:
зродилась до ката
ненависть завзята,
кара і гнівний проклін.
4. Встануть загони єдністю кріпкі,
грянуть на тюрми з неба й землі.
В озброєній лаві
виступить у славі
Господь Христос на чолі.

Своєрідні мотиви

553.

Бог народився

варіант «Витай Ісусе» (див. «Боже великий»)

Помірно

1. Бог народився в місті Вифлеємі в стоєнці,
нині веселяться не всі українці на землі.
2. Хоч ворог лютий братів катує ждуть вони,
а бідні плачуть ніхто їх не чує – їх скарги.
3. Задзвонять дзвони затрублять труби в слухний час,
Йдемо до бою Боже Великий рятуй нас.

554.

Стань же милий друже

Рухливо

1. Стань же милий друже –
стало вже світати:
підемо всі до Вифлеєма
Ісуса витати.
2. Ісуса витати,
і його благати:
щоби ізволив Україні
кращу долю дати.
3. Кращу долю дати,
щоб всімкнулась Мати:
щоб зраділа уся земля
і Київ столиця.
4. Нехай волі дзвони
в Софії заграють,
і разом з нами люди всі
Христа прославляють.

555.

Довкола все затихло

варіант «Довкола ліс шумить»

Не поспішаючи

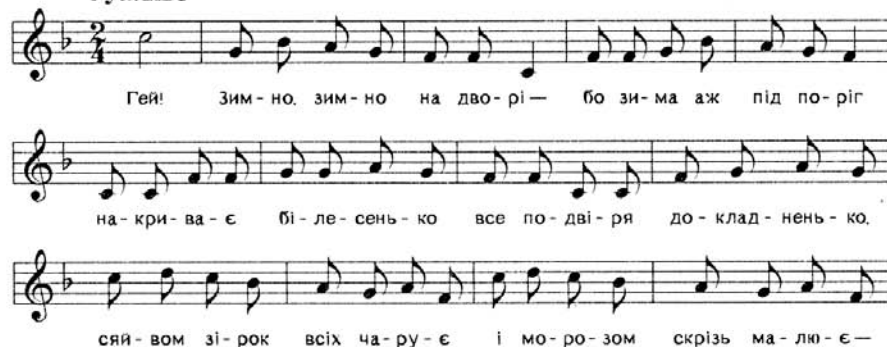

1. Довкола все затихло — перлами іскриться сніг, а зіронька так ніжно все кличе нас її в слід.
2. І сяйвом тим сповила вселенну навкруги — у Вифлеєм повела Чупринки всі полки.
3. І з поспіхом всі стали на збірку в один ряд: Ісуса радо витали бо друзям правди — він рад.
4. Він нас веде до бою за правду, віру, любов — гартуючи у горю де плине ріками кров.
5. Немає вірного друга, сусіди — зрадники:
- злетіли мов ті круки — країну днуть на шматки.
6. Вони забули Бога, немає правди в них — штиками горнуть до гроба: дідуся й дітей малих.
7. Ми просим Тебе Христе, щоб та невинна кров героями зацвила і віродила любов.
8. Дай сили нам, Ісусе, на Твоїх ворогів, щоб видвигнути правду на гідний Твій престіл.
9. Глянь оком щирим, Боже, на правий цей наш чин — хай правда переможе й безправний катів злочин!

556.

Гей! Зимно, зимно на дворі

Рухливо

Гей! до праз - ни - ку все го - ту - є

1. Гей! Зимно, зимно на дворі –
бо зима аж під поріг
накриває білесенько
все подвіря докладенько,
сйавом зірок всіх чарує
і морозом скрізь малює –
Гей! до празнику все готує.

3. Гей! Стають сотні на наказ,
запах крові будить нас:
Ірод бо дітей вбиває,
вбити Ісуса шукає,
спішім Його захищати,
між народом заховати –
Гей! в рядах наших прославляти!

2. Гей! Святий вечір, святий час –
ясна зоря кличе нас:
до вертепу поспішаймо,
Спаса там ми привитаймо,
Сина Божого благаймо
віру в нього зберігаймо –
Гей! в серцях наших заховаймо!

4. Гей! Вже настав повстання час –
наш командир веде нас:
окупантів виганяти,
Україні волю дати,
Київ, Лавру визволити,
в Дніпрі воду посвятити –
Гей! всі народи всвободити!

557.

У Карпатах в Широкому

Помірно

У Кар-па-тах, в Ши-ро-ко-му, сот-ня сто-я-ла. Яс-на зо-ря

з Ви-фле-є-му віст-ку по-да-ла: що вро-див-ся цар – всім на-ро-дам

Спас. при-ніс сві-ту прав-ду, во-лю й мир свя-тий для нас.

У Карпатах в Широкому сотня стояла.
Ясна зоря з Вифлеєму вістку подала:
що вродився цар – всім народам Спас,
приніс світу правду, волю й мир святий для нас.

Скрізь святою тишиною густий ліс сповивсь,
все і всюди вимовляє: "Христос народивсь!"
Ірод тільки сам – тому засмутивсь,
що цар миру і Спас світу нам вже народивсь.

В ту чарівно тиху нічку кожний поклонивсь,
наш Чупринка всіх вітає: "Христос народивсь!"

Благослови, Ти Ісусе, наші подвиги –
нехай ворог схаменеться і Його слуги –
бо настане в нас – правди й миру час:
вклоняться тоді Тобі усі народи враз!

Луна лине в даль – полками Його...
від полків же повертає: "Славимо Його!"

558. Христос рождається по всьому світу,

Хрис-тос рож-да-єть-ся по всьо-му св-іту, А ми бу-дем їс-ти
свят-у ве-че-ру. Те-пер сум-но в кожній ха-ті, чи то в бід-ній, чи ба-га-тій,
всьо си-дить жур-но Те-пер сум-но в кож-ній ха-ті,
чи то в бід-ній, чи ба-га-тій, всьо си-дить жур-но

Христос рождається по всьому світу,
А ми будем їсти святую вечеру.
Тепер сумно в кожній хаті,
чи то в бідній, чи багатій,
всьо сидить журно.

Сидить старий батько тай ся зажурих,
“На кого ж мя, сину, на старість лишив?
Я вже старий до роботи,
ані сили, ні охоти
до праці нема.”

Сидить стара мати – зажурилася,
згадала про сина – слізми вмилася:
“Ой там сніги і морози
а ти сину, милий Боже,
на полю лежиш.”

Молодая вдова з дрібними дітьми
тай ся умиває дрібними слізми.
Мале дитя каже, “Мамо,
чи ти тямиш як, бувало,
тато вніс дідух?”

“Ой мужу, мій мужу, за тобов тужу,
ходи з нами їсти Святу Вечеру,
бо діти тя споминають,
що на світі тата мають
а ти їх забув.”

“Жінко, моя жінко, ти моя жено,
будь же терпелива, люба дружино.
Я сказати вже не в силі
чи я живу, чи в могилі
вічно спочину.”

На мотиви чужих коляд

559. Тиха ніч, Свята ніч

Не поспішаючи

Ти - ха ніч, свя - та ніч: сріб-лим сая-вом їс-крить сніг,
ча-ром ти - ші мрі - є ліс, Во-жий Син нам мир при-ніс

всім на - ро - дам на зем - лі і у - сій все - лен - ні

1. Тиха ніч, свята ніч:
срібним сяйвом іскрить сніг,
чаром тиші мріє ліс,
Божий Син нам мир приніс
всім народам на землі
і усій вселенні.

3. В тиху ніч, в святую ніч,
народилась знова Січ –
і за правду і любов,
розірвати міць оков,
стала на сторожу
нам за волю гошу.

2. В тиху ніч, в святую ніч,
над Дніпром мріє Січ –
дух Хортиці до життя
нам відроджує УПА:
Сина Бога вітає –
«Слава во вишніх» співає.

4. Тиха ніч, свята ніч,
заклика синів на Січ:
Гей, народи, ви не спить,
а про волю-долю сніть –
гнати нам зайдів із хати,
Боже Дитятко прийняти.

На народні мотиви

560.

Зоря ясна засвітила

на мелодію: «Понад тими гороньками»¹

Помірно

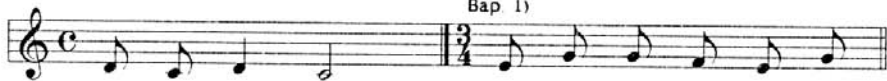

Зо - ря яс - на за - сві - ти - ла де Пре - чис - та по - ро - ди - ла...

Спі - шить (во - на) Ди - тя по - ви - ва - ти — з Ви - фле - є - му (му - сить)

Вар 1)

у - ті - ка - ти.

¹ Співається також у коротшім варіанті без тексту в лапках, а музика як у слідуючій піс.

1. Зоря ясна засвітила
де Пречиста породила...
Спішть (вона)¹ Дитя повивати –
з Вифлеєму (мусить) утікати.

3. Спішать хлопці та дівчата,
рідной землі соколята:
(пішли) «Савка» й «Довбуш» зі сотнями
в обороні (Бога-)Сина й Мами.

2. Ірод військо розсилає,
він Христа вбити шукає,
(а ми) ходім Дитя захищати,
(Його) на Україні заховати.

4. Всі ставайте під один стяг
на кровавий нерівний змаг –
(в бій) з ворогами-наїзниками,
(ще) із віковими зрадниками.

5. О Ісусе, зваж любов'ю
брата-сестру в тяжкій бою –
дозволь (нам) Лавру (та) визволити,
(і) хрест(и) на горах відновити.

¹ Слова в дужках не подані в Грицяя. Тут друга половина мелодії точно як у слідуючій пісні.

6. В бій поведе нас Чупринка –
з нами Божая Матінка,
будем ми тюрми (щей) розбивати,
щоб (усім) народам волю дати.

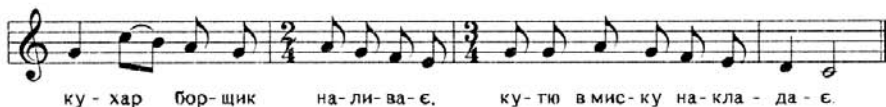
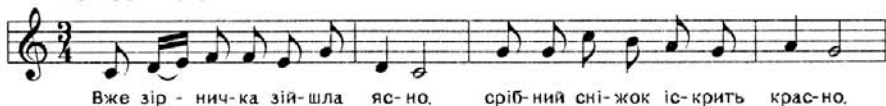
7. Благослові Божий Сину
нашу неньку Україну –
дай нам ті сили і (тої) любови,
щоб несли ми Твій Хрест перемоги.²

² В джерелі: нести Твій Хрест перемоги. (Для коротшого варіанту.)

561. Вже зірничка зійшла ясно

на мелодію: «Понад тими гороньками»

Не поспішаючи

1. Вже зірничка зійшла ясно,
срібний сніжок іскрить красно,
кухар борщик наливає,
кутю в миску накладає.

3. «Бродич» до лав промовляє,
з Рождеством сотню вітає,
а повстанці наче грім,
відповіли як один:

2. Кругом стійки посилили,
спішно столи застелили,
щоб Різдво ізвеличати,
Дитя Боже привітати.

4. «Славим Бога на всі віки,
він дає нам вічно жити –
ще дай сили, дай розуму,
щоб розбити ту комуну.»

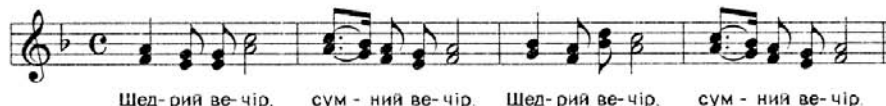
Щедрівки

562. Синє небо ясні зорі

слова і музика: Петро Болехівський-Боян

Волинь, 1941 р. (?)

Не поспішаючи

1. Синє небо ясні зорі,
Україна наша в крові.
Щедрий вечір, сумний вечір. (2 р.)

3. Там Ірод-москаль панує,
Українців б'є катує.
Щедрий вечір, сумний вечір. (2 р.)

2. Чорна земля, степ зелений,
Там Ірод ходить скажений.
Щедрий вечір, сумний вечір. (2 р.)

4. Українців Москва гнобить,
на Сибір родин вивозить.
Щедрий вечір, сумний вечір. (2 р.)

5. Просим Тебе, Божий Сину,
глянь на Матір Україну.
Щедрий вечір, сумний вечір. (2 р.)
6. Молим Тебе, Божа Мати,
не дай всім нам пропадати.
Щедрий вечір, сумний вечір. (2 р.)
7. Всі ми Богу поклонімся,
за Україну помолімся.

Щедрий вечір, сумний вечір. (2 р.)

8. Всі ми Богу поклоні даймо,
Україні помагаймо.
Щедрий вечір, сумний вечір. (2 р.)
9. Обнімімось, браття, нині,
воля встане в Україні.
Щедрий вечір, сумний вечір. (2 р.)

На мотив "Щедрика"

563. Щедрик щедрий щедрівками

Не хутко

Щед-рик щед-рий щед-рів-ка-ми ли-не, ли-не над сте-па-ми.
Зве-се-ли-ла-ся ро-ди-на, і зра-ді-ла бат-ь-ків-щи-на.
Зве-се-ли-ла-
що пов-стан-ці на-ро-ди-лись — У-кра-ї-ну о-сла-ви-ли:
ся ро-ди-на.
мов ор-ля-та смі-ло рвуть-ся, йдуть до бо-ю, ще й смі-ють-ся.
Ой, не-суть же во-ни да-ри:
Ой, не-суть же во-ни да-ри: во-ро-гам за крив-ду — ка-ри.
для на-ро-ду — сла-ву й во-лю, зо-ло-ту-ю на-шу до-лю.

Щедрик щедрий щедрівками
лине, лине над степами.
Звеселилася родина,
і зраділа батьківщина,
що повстанці народились —
Україну славили:

мов орлята сміло рвуться,
йдуть до бою, ще й сміються.
Ой, несуть же вони дари:
ворогам за кривду — кари,
для народу — славу й волю,
золотую нашу долю.

Щедрик щедрий щедрівками
лине долом і горами.
Стрепенувся ліс дрімучий,
розгорівся бій кипучий,
кулеметний сніжок сіє –
ворог гине, ворог мліє.
Командири там гукають,
ще й до бою загравають,
а повстанчі кулі крешуть:
“Хай згибають! Хай не брешуть!
Супостати – геть з країни,¹
із нашої батьківщини.”

Щедрик щедрий щедрівками
лине, лине над степами.
В зорях прапор гордо має –
Україні так звіщає:
– На карпатські полонини,
на кавказькі верховини,
на степи такі просторі,
ще й на Чорнім нашім морі,
рождається наша слава –
самостійная держава,
рождається наша доля –
Україні вільна зоря.

¹ У НовКол: Супостати з України.

564. Щедрик, щедрик, щедрівочка

Рухливо

Щед-рик, щед-рик, щед-рі-воч-ка, прий-шла У-ПА бо - ї-воч-ка.

під вік-на-ми ко-ля-ду-є, гос-по-да-ря ви-кли-ка-є.

"Вий-ди, вий-ди, гос-по-да-рю, та прий-ми нас на ве-че-рю.

щоб ця ха-та нас за-грі-ла, а ве-че-ря під-крі-пи-ла."

"Ха-та мо-я ви-та-є вас — та за-хо-діть, прий-ма-єм вас.

В ме-не жін-ка чор-но-бро-ва. Вам ве-че-ря — вже го-то-ва."

Щед-рик, щед-рик, щед-рі-воч-ка, прий-шла У-ПА бо - ї-воч-ка.

Щедрик, щедрик, щедрівочка,
 прийшла УПА боївочка,
 під вікнами колядує,
 господаря викликає!¹
 "Вийди, вийди, господарю,
 та прийми нас на вечерю,
 щоб ця хата нас загріла,²
 а вечеря підкріпила."³

"Хата моя витає вас
 та заходить, приймає вас.
 В мене жінка чорноброва.
 Вам вечеря – вже готова."⁴
 Щедрик, щедрик, щедрівочка,
 прийшла УПА боївочка.

¹ В джерелі: викликає.

² В джерелі: щоб хата нас та загріла.

³ В джерелі: вечеря нас підкріпила.

⁴ В джерелі: В тебе хата є тепленька, / і жіночка є миленька, / щей донечка чорноброва, / до помочі все готова.

Великодні Пісні

565.

Христос Воскрес (1)

Помірно

Хрис - тос Вос - крес! Хрис - тос Вос - крес!

Де-не-де ще дзво-ни гра-ють — Хрис-та Бо-га про-слав-ля-ють,

бо ко-му-на не свят-ку-є, цер-кви-хра-ми лік-ві-ду-є. Ра-дість ли-не

із не-бес: Хрис-тос Вос - крес! Хрис-тос Вос - крес!

Христос Воскрес! Христос Воскрес!
 Де-не-де ще дзвони грають –
 Христа Бога прославляють,
 бо комуна не святкує,
 церкви-храми ліквідує.
 Радість лине із небес:
 Христос Воскрес! Христос Воскрес!

Христос Воскрес! Христос Воскрес!
 небо землі мир приносить –
 УПА правду всім голосить.
 А Чупринка всіх вітає
 Божу Правду прославляє.
 Тихо радість йде з небес.
 Христос Воскрес! Христос Воскрес!

Христос Воскрес! Христос Воскрес!
 Ліс навколо зеленіє,
 а стрілець в душі лиш мріє –
 думки линуть в рідні хати,
 щоб родину привітати.
 Зішли Боже мир з небес.
 Христос Воскрес! Христос Воскрес!

Христос Воскрес! Христос Воскрес!
 Ворогів щоб побідити,
 Україну з пут звільнити,
 храми Божі відчинити,
 щоб на волі помолитись –
 дай нам Боже із небес!
 Христос Воскрес! Христос Воскрес!

566.

Христос Воскрес (2)

Христос Воскрес! Христос Воскрес!
Тільки рідко голос дзвонів
переймає звук канонів,
бо комуна не святкує,
церкви наші ліквідує,
радість прийде лиш з небес.
Христос Воскрес! Христос Воскрес!

Христос Воскрес! Христос Воскрес!
Радість небо нам голосить –
Україна того ж просить.
А Чупринка промовляє
і "Христос воскрес!" вітає.
Тиха радість йде з небес.
Христос Воскрес! Христос Воскрес!

Христос Воскрес! Христос Воскрес!
В кожному лісі і в діброві
відправляєм Служби Божі,
величаєм Воскресіння,
Христа Бога Провидіння –
просим волі всім з небес.
Христос Воскрес! Христос Воскрес!

Христос Воскрес! Христос Воскрес!
Ліс навколо зеленіє,
а стрілець в душі лиш мріє –
думки линуть в рідні хати,
щоб родину привітати.
Зішли Боже мир з небес.
Христос Воскрес! Христос Воскрес!

Христос Воскрес! Христос Воскрес!
Ворогів щоб побідити,
рідну неньку увільнити,
храми Божі відчинити,
щоб на волі помолитись –
дай нам Боже із небес!
Христос Воскрес! Христос Воскрес!

Христос Воскрес! Христос Воскрес!
Так з піснями день минає,
лютій ворог скрізь гуляє,
і облави він готує,
а рідню він арештує –
Бог дасть сили нам з небес.
Христос Воскрес! Христос Воскрес!

ХІІІ. Після-повстанські пісні

Пісенні звороти до повстанської тематики

а) Під мотив Гаївок, Веснянок

567. Заспіваймо паняночки

Ягілка

Ходою

За - спі - вай - мо па - ня - ноч - ки. па - ня - ноч - ки.

ве - се - ло - ї я - гі - лоч - ки. ве - се - ло - ї я - гі - лоч - ки.

1. Заспіваймо паняночки, паняночки, веселої ягілочки. (2р.)
2. Хай воскресне тая слава, тая слава, що п'ятьсот літ в степу спала. (2р.)

3. Хай воскресне Україна, Україна, сріблом золотом обмаїна. (2р.)
4. Хай воскреснуть з могил тії, з могил тії, стрільці наші січовії. (2р.)

568. Заспіваймо ягілочки

Ягілка

на мелодію попереднього варіанту

1. Заспіваймо ягілочки, ягілочки веселої, паняночки. (2р.)
2. Най ся мати утішає, утішає, Христос з гробу воскресає. (2р.)
3. Най воскресне, най прибуде, най прибуде,

- поміж українські люди. (2р.)
4. Хай воскреснуть з могил тії, з могил тії, стрільці наші січовії. (2р.)
5. Най почують міста й села, міста й села, Україна ще не вмерла. (2р.)

569. В нашім селі на горбочку

Гаївка

Ходою

В на - шім се - лі на гор - боч - ку. на гор - боч - ку.

сто-їть цер - ква на ви - доч - ку. сто-їть цер - ква на ви - доч - ку.

1. В нашім селі на горбочку, на горбочку, стоїть церква на видочку. (2р.)
2. Коло неї ніби квіти, ніби квіти сидять старці, ходять діти. (2р.)
3. Ходять хлопці і дівчата, і дівчата, українські соколята. (2р.)
4. Ой ви хлопці тут не стійте, тут не стійте, з дівчатами ся не смійте. (2р.)
5. Заспівайте співаночки, співаночки,

- веселої гаївочки. (2р.)
6. Заспівайте на всі нути, на всі нути, щоб далеко було чути. (2р.)
7. Щоби голос ваш відчувся, ваш відчувся, по діброві постелився. (2р.)
8. По діброві і по полю, і по полю, де лежать стрільці, за волю. (2р.)
9. Тоді вони повмирили, повмирили, як воленьку здобували. (2р.)

10. А ви хлопці пісню чуйте, пісню чуйте,
в темнім гробі не сумуйте. (2р.)
11. Ми могили ваші знаєм, ваші знаєм,

- квіточками завітчаєм. (2р.)
12. Квіточками і вінками, і вінками,
і рідними прапорцями. (2р.)

570. На вулиці сурма грає

Гаївка

Ходою

1. На вулиці сурма грає, (2р.)
гей! там Січ в похід виступає. (2р.)
2. Пусти мене моя мати (2р.)
гей! та за січень¹ вандрувати. (2р.)
3. Підуй² я ти день косити, (2р.)
гей! три дні ціпом молотити. (2р.)
4. Летить орел небесами, (2р.)
гей! та над нами козаками. (2р.)
5. Ой ти орле, ти соколе³, (2р.)

- гей! завези ня в чисте поле. (2р.)
6. В чистім полію на підгірю (2р.)
гей! наша слава ходить в пірю. (2р.)
7. За Русь нашу Україну, (2р.)
гей! щоб боролась до загину. (2р.)
8. Наші хлопці як та перла, (2р.)
гей! заспіваймо: «Ще не вмерла.» (2р.)
9. Ще не вмерла Україна, (2р.)
гей! наша слава самостійна. (2р.)

¹ Від Голяша: на Січ-Мати.

² Від Голяша: Буду.

³ У Невмирушого: соколю.

б) Під мотив народний

571. У полі могила

1. У полі могила
з вітром говорила,
"Повій вітре буйнесенький,
щоб я не змарніла.

2. Щоб я не змарніла,
щоб я не зчорніла,

щоб по мені трава росла,
росла, зеленіла.

3. В полі, на могилі,
трава зеленіє –
а в могилі спочивають
стрільці січовії.

4. Спить, вірні орлята –
хоч темная хата –
будуть квіти приносити
вкраїнські дівчата.

5. А дівчата прийшли
з вінками, з квітками,
На могилі заплакали
ревними сльозами.

6. Стрільчики січові
чом ви тут лежите?
чом ви до нас, молоденьких,
в гості не прийдете?

7. Стрільчики січові,
вам тут не лежати –
вже за вами затужила
Україна мати.

572.

Коляда

Розкажи, дідусю

Помірно

Розкажи, дідусю –
в тебе сивий волос –
чи ти знаєш, пам'ятаєш
український голос?

Український голос –
то наші органи:

шапка чорна, кожух білий,
жовто-сині фани.

Засвіти-но свічку,
постав у віконці¹ –

¹ У ж. «Посвіт»: постав на
віконце.

хай засяє Україна
як роса на сонці!

Браття-українці,
йдем колядувати,
свою славу Україну
підєм здобувати.

573.

Україно, Україно, квітучий наш краю

Україно, Україно,
квітучий наш краю,
ми за тебе, Україно,
в землі спочиваєм.

Чути стріли у неділю,
у неділю вранці,
погинули над Свічею
українські повстанці.

Попращали батька,
попращали неньку,
як зросила кров червона
траву зелененьку.

А в неділю із полудня
дзвони не дзвонили,

як повстанців молоденьких
клали до могили.

І не плавав ніхто з рідних
навіть малі діти,
бо не знали де ся мали
зі страху подіти.

А вороги цю могилу
зрівняли з землею –
отак клятві вороженьки
знущались над нею.

І повіяв вільний вітер,
розігнав тривогу,
і проклав нам до могили
відкриту дорогу.

І повіяв вільний вітер,
траву похилилась,
на повстанцях
молоденьких
розцвіла калина.

І зацвіла білим цвітом,
віття розпустила,
немов мати синів своїх
білим пухом вкрила.

Не високий хрест з берези
свідчить про руїну –
в цій могилі спочивають
борці за Україну.

574.

В нас велике свято нині

переспів "Сего року сумні свята"

Помірно

1. В нас велике свято нині, (3 р.)
всі прапори жовто-сині.
2. Вітер прапор розвиває, (3 р.)
Україну звеселяє.¹
3. Встань Тарасе, встань Богдане, (3 р.)
повставайте всі гетьмани!
4. Повставайте всі гетьмани, (3 р.)
Україна вільна стане!
5. В нас велике свято нині, (3 р.)
всі прапори жовто-сині.

¹ У Подуфалого тут слідують ще дві строфи: Встань Тарасе, пробудися, / на свій нарід подивися! // Як він тяжко тут гарує, / в ріднім краї голодує.

XIV. Після-повстанські авторські пісні

На тексти повстанські

575.

На зеленій траві (2)

(текст як у варіанті)

муз.: А. Гнатишин

Поволі (як баяда)

На зе - ле - ній тра - ві я ле - жав у кро - ві. но - га

в ме - не бу - ла пе - ре - би - та. Ав - то - ма - та пу - стить, я не

ду - мав й на мить, а - ле дис - ка бу - ла вже роз - би - та.

576.

Іди від мене ти, моя кохана (5)

(текст як у варіанті)

муз.: А. Гнатишин

(5) Темпо повільного вальсу

І - ди від ме - не ти, мо - я ко - ха - на,

зія - ди зо - чей, ме - не не за - бу - вай,

я син лі - сів, а сер - це пар - ти - за - на, на ме - не

жде з по - бі - до - ю весь край.

577.

Я пам'ятаю її слова (3)

(текст як у варіанті)

муз.: А. Гнатишин

(3) Andantino

Я па-м'я-та-ю ті-ї сло-ва як ми про-ща-ли-ся ко-лись,
ти від-ій-шов в пов-стан-ські ла-ви, і ми з то-бо-ю роз-ій-шлись.

578.

Без рідної буди (2)

Марш сотні «Орлів»

(текст як у варіанті)

муз.: М. Добош

Ходом

Без рід-но-ї бу-ди, мов зві-рі не лк-ди, бо злі-сом збі-ра-
та-ли-ся ми — в топ-та-ли кор-до-ни, фрон-ти я пе-ре-
по-ни зав-зя-ті пов-стан-ці «Ор-ли», — стан-ці «Ор-ли».

579.

Не страшна нам є атака (2)

Пісня сотні «Бурлаки»

(текст як у варіанті)

муз.: Ярослав Барнич

1 Не страш-на нам є а-та-ка, як є зна-ми наш Бур-ла-ка!
2 Гей же, дру-зі, гей-же вмі-ло, в се-лах гід-но, в бо-ю смі-ло!

Кож-ний на-ступ є при єм-ний, як є зна-ми
Щоб у сї це па-мя та-ли, як пов-стан-ці

rit. Гей!
наш со-тен-ний! Гей, гей, гей, гей!
во-ю-ва-ли! Гей, гей!

зна-ми наш со-тен-ний!
стан-ці во-ю-ва-ли!

mf
Гей, чи на бун-кри, чи на шан-ці, гей, ми у бо-ю, мов би в тан-ці

mf
Все ми ці-ло вий-дем з бо-ю за тво-є-ю го-ло-во-ю!

mf
за тво-є-ю го-ло-во-ю!
за тво-є-ю го-ло-во-ю!

580. Розпрощались стрільці вже з рідними (2)

(текст як у варіанті)

муз.: З. Лавришин

Не поспішаючи

1 Роз - пра - ща - лись стріль - ці вже з рід - ня - ми, у да -
4. За - квіт - чай - те дів - ча - та мо - ги - ли тих стріль -

ле - кий по - хід ві - дій - шли, там, де гра - ли по - бід - но гар -
ців, що у - па - ли в бо - ю, за - спі - вай - те їм піс - ню вес -

ма - ти, ста - ле - ві пол - ки їх піш - ли ста - ле -
но - ю, як за - квіт - нуть цві - ти в ма - ю як за -

ві пол - ки їх піш - ли, 2 Ми пі - де - мо яс - ни - ми шля -
квіт - нуть цві - ти в ма - ю. 3. Пе - рей - дуть за - ліз - ні - ї ко -
5. За - квіт - чай - те крі - си їх у

ха - ми, до сон - ця, до щас - тя вес - ни, і пра -
ло - ни по рід - них сте - пах і лі - сах, і на
цві - ти, куле - ме - ти встріч - ки при - кра - сить, бо віль -

по - ри за - ма - нуть впро - сто - рах, і слов - нять - ся
рід - но - го кра - ю кор - до - нах, під - не - сьть во - ни
но - ї Вкра - ї - ни ви ді - ти, за І - ї щас - тя

1 2 D.C. Coda
мрі - ї і сні вго - ру свій стяг. у бій і - дить

На тексти поетів-повстанців

581. Гей, хлопці, ударим прибоєм
ПІСНЯ ПОВСТАНЦІВ

сл.: Микола Шербак

муз. С. П. Василяки-Вожаківський

Маршово

Гей, хлоп - ці, у - да - рим при - бо - єм! ви -
ходь - те із міс - та і се - ла. з то - бо - ю, наш кра - ю, з то -
бо - ю на во - ро - га ри - не - мо бо - єм. щоб
1 нам У - кра - ї - на цві - ла! 2 нам У - кра - ї - на цві - ла!

1. Гей, хлопці, ударим прибоєм!
Виходьте із міста й села.
З тобою, наш краю, з тобою
на ворога ринемо боем,
щоб нам Україна ціла!

2. Шумлять, наче море, Карпати
смереками в сонячній млі.

Щоб наша не плакала Мати,
ми підем усі до розплати,
за волю на рідній землі!

3. Як небо широкі й безкрає,
як жито із світлих ланів,
хай прапор визвольний сіяє
і нам Україну квітчає,
розкуту навіки-віків!

582. Україна – степ і море (2)
ПОЛІСНЯ

сл.: І. Хміль (текст як у варіанті)

муз.: В. Юркевич «Ю. Юрченко»¹

(2) В темпі маршу

У - кра - ї - на — степ і мо - ре. У - кра - ї - на — ліс і бірі!
— У - кра - ї - на в не - по - ко - рі роз - прав - ля - є лет до зр.

¹ Мелодія створена мабуть вже в Америці.

583.

Ідуть по степах (1) МАРШОВА

сл.: Іван Хміль

муз. А. Гнатишин

(1) Маршово

І- дуть по сте - пах — У - ПА грізні за - го - ни вос- крес - лі
ду - хи— Ба - за- ру і Крут! — за рід- ний край, про - ти гро-мил чер -
во - них, за во - лю всім, за люд-ський до - бро - бут.

Ідуть! по степах — УПА грізні загани
воскресли духи — Базару і Крут! —
за рідний край, проти громил червоних,
за волю всім, за людський добробут.

Нехай ще ніч і свищать сніговії —
та завтра ж день і сонце і весна!
Вперед, вперед із Богом у надії
на зустріч волі й молодечим снам!..

Гей, веселіш, зомкнімо ряд по ряду,—
міцніше крок, меткіше кулемет! —
Ми не дамо, землі своєї й п'яді,
бо запорука є тому наш лет...

Батьківщино! — Свята і кохана,
прийми від нас синівський цей уклін! —
Ми поклялись, загоїть Твої рани,
і відновить — святині із руїн.

Так до мети, окрилені когорти —
міцніше крок, меткіше кулемет!
—За Україну під прапор Синьо-Жовтий,
без диктатур Москви червоних гет!..

Ідуть по степах — УПА грізні загани
воскресли духи — Базару і Крут! —
за рідний край, проти громил червоних,
за волю всім і людський добробут.

¹ У Гнатишина рукописі змінено на: Ідуть. В музиці: 2-а нота була точкована чверть — відтак розділена на чверть і вісімку для зміненого тексту; для стофок 2 і 3 треба мабуть повернути до цього ранішого виду, поєднуючи ноти 2 і 3. (Не треба знімати передтакту!?)

584.

Йдуть по степах (2)

МАРШОВА

(текст як у варіанті)

сл.: Іван Хміль

муз. З. Лавришин

(2) ХОДОМ

Йдуть по сте-пах — у — па гріз-ні за-го — ни вос-крес-лі ду-хи

—Ба-за-ру і Круті за рід-ний край, про-ти гро-мил чер-во-

них, за во-лю всім, за люд-ський до-бро-бут.

Не-хай ще ніч і сви-жуть сні-го-ві — ї-та зав-тра ждень і

сон-це і вес-на! Впе-ред, впе-ред із Бо-гом у на-ді —

ї на зу-стріч во-лі й мо-ло-де-чим снам!..

—де — чим снам!.. до-бро-бут.

585.

Я не боюсь тюрми і ката Вперед!

сл.: Іван Хміль

муз. А. Гнатишин

Повільним маршем

Я не бо-юсь тюр-ми і ка-та, во-ни для ме-не
не страш-ні!— страш-ніш тюр-ма у рід-ній ха-ті
1 не-во-ля в рід-ній сто-ро-ні... 2 не-во-ля в рід-ній сто-ро-ні...

1. Я не боюсь тюрми і ката,
вони для мене не страшні!—
Страшніш тюрма у рідній хаті
неволя в рідній стороні...
2. Що нам тюрма? То слава наша —
ми всі тепера у тюрмі!
Всі п'єм одну ми скорбну чашу,
одна вона — мені й тобі!..
3. Кого у краще віра гріє,
того ця чаша не мина!
Вона прибавить сил, надії,
і більше укріпить тим нас.
4. Мені не стид носить кайдани
за волю краю і братів!—
Та сором — золоті жупани
носять найнявшись до катів...
5. Нехай нас мучать і катують,
а слова правди не уб'ють!
Нехай кати всі бенькетують,
час прийде — разом пропадуть!
6. Москва з віків не зна Свободи,—
концтабір й муки над людьми!
—Вперед!, щоб визволить Народи —
з неволі, рабства і тюрми!..

586. Піднявся рідний стяг ізнов МОЛОДІЙ ГЕНЕРАЦІЇ

сл.: Василь Гренджа-Донський

муз. З. Лавришин

Помірно

1. Під- няв- ся рід- ний стяг і - знов, кар - пат- ський ві- тер нам ко-
4. А Сріб- ну Зем- лю—Рід- ний Край не зрадь- те, не про -

ли - ше, а сяй- во сон - ця із- за хмар на йо- му лі -
дай - те. І не за- будь - те за на - род, на Рід- не Сло -

те- ра- ми пи- ше. Впе- ред, впе- ред. Впе- ред, впе- ред.
во па- м'я- тай- те. Впе- ред, впе- ред.

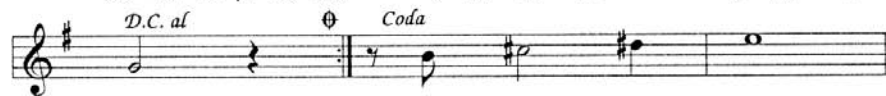
2. Свій со - няш- но- бла- кит- ний стяг ви силь- но в дво-х ру- ках дер-
3. Щоб буй- ний ви- хор не зір - вав, з бо - ло- том бу - рі не змі-

жі - те, а прий - де ви- хор з від - кі - ля — пра- пор ви
ша - ли, що - би не- зна - ні - ї без нас про на - шу

кріп- ко бе- ре- жі- те, щоб не зва- ливсь, щоб не зва -
до - лю не рі- ша- ли, а ми са - мі, а ми са -

ливсь.
мі. Впе - ред, впе - ред.

1. Піднявся рідний стяг ізнов,
карпатський вітер нам колише,
а сяйво сонця із-за хмар
на йому літерами пише:
Вперед, вперед.

2. Свій соняшно-блакитний стяг
ви сильно в двох руках держіте,
а прийде вихор з відкілья —
прапор ви кріпко бережіте,
щоб не звалився.

3. Щоб буйний вихор не зірвав,
з болотом бурі не змішали,
щоби незнанні без нас
про нашу долю не рішали,
а ми самі.

4. А Срібну Землю – Рідний Край
не зрадьте, не продайте.
І не забудьте за народ,
на Рідне Слово пам'ятайте.
Вперед, вперед.

587. Ми поклялись не розставатись ПІСНЯ

сл.: Іван Хміль

муз З. Лавришин

Risoluto

Ми по-кля-лись не роз-ста-ва-тись. і - ду - чив бій без во-рот-

тя! — щоб світ по-но-во-му об - ня - ти лю-бо-в'ю ра-дос-ти й жит-тя.

І ти піш-ла у слід за мно - ю твер-да, не вгну-та, як кре- мінь!

Ле - ті-ла, рва-ла-ся до бо - ю за щас-тя но-вих по - ко-лінь...

Та постріл грянув і все по-мерло — прощання, сльо-зи, смерть і кров!

Дош-ки сос-но-ві, а хрест ду-бовий, Тво-я пожертва і лю-бов... Ру-

ка у ка - та не здриг-ну-лась, — чер-во-них сер - це без жа-лю!

І ти го-ло-вонь-ку зі-гну - ла пре-крас-ну, гор-ду-ю сво - ю...

mf

Та я лю-блю те - бе й по смер-ті, до - по - ки меч стис-ка ру-
ка! — За те що вмі-ла ти у - мер - ти Ге - ро - єм — жін-ка ко-за-
ка! Ге - ро - єм — жін - ка ко - за - ка!

Ми поклялись не розставатись,
ідучи в бій без вороття! —
щоб світ по-новому обняти
любов'ю радості й життя.

І ти пішла у слід за мною
тверда, невгнута, як кремій!
летіла, рвалася до бою
за щастя нових поколінь...

Та постріл грянув і все померло —
прощання, сльози, смерть і кров!
Дошки соснові, а хрест дубовий,
Твоя жертва і любов...

Рука у ката не здригнулась, —
червоних серце без жалю!
І ти головоньку зігнула
прекрасну, гордую свою...

Та я люблю тебе й по смерті,
допоки меч стиска рука! —
за те що вміла ти умерти
Героєм — жінка козака!

588.

Клонюсь Тобі, Колиско Мрій

сл.: Іван Хміль

муз. З. Лавришин

Помірно

1 Люб-лю я міс - то - роз - кіш, лад, а - ле се - ло
 2 А це за - чув - ши гурт дів - чат, ко - ли йду - чи
 4 Клонюсь то - бі, ко - лис - ко мрій, мо - є се - ло

люб-лю над мі - ру! сад-ки о - ті, що навкруг хат,
 під ве-чір з по - ля, спі-ва - ють "жнив" - мо - я ду - ша
 — кро-со при - ро - ди! І ни - вам тим, і пра-ці тій.

і ма - те - рів мо - лит - ву щи - ру... в од - не зли -

ва - єть - ся по - во - лі... 3 Ле - тить із

піс - не - ю - ген - ген — до зір яс - них і ме-рех - тли -

вих: ві - нок сплі - та - є із пі - сень над-хне-ний

по - ри - вом туж - ли - вим...

Coda
 мо - го свя - те - , свя - тих На - ро - ду...

1. Люблю я місто — розкіш, лад,
 але село люблю над міру!
 садки оті, що навкруг хат,
 і матерів молитву ширу...

2. А це зачувши гурт дівчат,
 коли йдучи під вечір з поля,
 співають "жнив" — моя душа
 в одне зливається поволі...

3. Летить із піснею – ген-ген –
до зір ясних і мерехтливих:
вінок сплітає із пісень
надхнений поривом тужливим...

4. Клонюся тобі, колиско мрій,
моє село – кросо! природи!
і нивам тим, і праці тій,
мого святе-святих Народу...

¹ Так у Хміль! Може: кросо (?)

589.

На північнім нашім кордоні (2)

УПІВСЬКА МАРШОВА

сл.: Іван Хміль

текст під № 58.

муз З. Лавришин

Помірно

На пів-ніч-нім на-шім кор-до - ні, Аж ген під наш

Бересь і Пінськ — і - дуть У-ПА слав-ні за - го - ни На

за-хист ро-динних ог-ниськ. Ві - та - є їх люд-ність По-ліс -

ся. На о-чах сріб-лить-ся сльо-за: Що ху-тор, то ку-ріль роз-

ліг - ся. Що ха-та-твер-ди-ні кра - са. Що ху-тор, то

ку-ріль роз - ліг - ся. Що ха-та-твер-ди-ні кра - са.

590.

Шуварі, болото УПА НА ПОЛІССІ

сл.: Іван Хміль

муз З. Лавришин

Помірно

Шу-ва-рі, бо-ло-то, Мо-ча-рі та ліс, -

Си-ня по-зо-ло-та, Де-не-де по-кіс

Ку-ка-є зо-зуль-ка На су-хім су-ку:

Скіль-ки ще прий-деть-ся Жи-ти на ві-ку?..

Шуварі, болото,
Мочарі та ліс, -
Синя позолота,
Де-не-де покіс.
Кукає зозулька
На сухім суку:
Скільки ще прийдеться
Жити на віку?..

Пісня котить бором,
Лине з гаю в гай,
Шумить осокою -
Незбагненний край!

Ось вони - погляньте,
Наче журавлі,
Шнуром простяглися
Ранком на зорі.
Ось вони, повстанці,
Легендарний чин, -
Під росою вранці
Серед цих низин.

Ідуть боронити
Від "культур вовків",
Свої хати крити
Дахом з осоки...

Клонить сон в знемозі -
Так би і приліг!
Цілу ніч в дорозі,
Не посунеш ніг...

-Скорше, друзі, скорше
-Гука курінний.
Уха насторожив
Красень-вороний.
-В бори Чорнолісся, -
Гей там - поганяй!..
Рідне ти, Полісся, -
Незбагненний край!

591.

Ревіли вихри дні і ночі

Пісня Куреня "Дзвони"

(Пам'ятний зимовий рейд 1946 р.)

слова: Марко Босслас

муз.: від М. Добоша¹

В стилі балади

Ре - ві - ли ви - хри дні і но - чі — ша -

лі - ла лю - то за - ме - тіль, в я - ру - гах ви - ли ста - да

вов - чі сер - ця да - вив жор - сто - кий біль.

¹ Із нотних записок М. Добоша, без поданих авторів. Деякі з них оригінальні його твори і переписані окремо під його іменем, а інші явно нагадують знамі пісні. Може бути мелодія Добоша.

Ревіли вихри дні і ночі —
Шаліла люто заметіль,
В яругах вили стада вовчі —
Серця давив жорстокий біль.

Ми йшли голодні, з ніг валились,
Ордою ворог наступав.
Ми в ката ласки не просили,
В нас честь Батьківщини свята.

Не зламиш нас, жорстокий кате,
У наступ, друзі! На пробій!
Хай шлях прочистять нам гранати!
Вперед! Вперед! В завзятий бій!

Встелили шлях нам трупи ката,
Садист наново скаженів.
Скріпи серця, Вкраїно-Мати!
Вперед! Вперед! До слави днів!

І знову в наступ ми рвонулись —
«Славко» поліг, а з ним «Шугай».
Вогнем дихнули наші дула —
Вперед! За волю! Рідний край!

Вперед! Вперед! По трупах ката,
З Карпат пробоем за Дністер!
Благослови, Вкраїно-Мати —
В нас дух героїв не умер!

592.

Тобі Рідний Краю

сл.: В. Гренджа-Донський

муз.: М. Бойко

Adagio

mp То-бі, рід-ний кра-ю, і чест, і лю-бов.

mf Хай ві-тер гу-де піс-ню во-лі! *f* За ти-ся-чу ро-ків

mf і сльо-зи і кров про-ляв твій на-род у не-во-лі.

f За ти-ся-чу ро-ків і сльо-зи і кров про-

p ляр твій на-род у не-во-лі. *кінєць* ле-ні Кар-па-ти.

1. Тобі, рідний краю, і честь і любов.
Хай вітер гуде пісню волі,
за тисячу років і сльози і кров
проляв твій народ у неволі.
2. Криваво стояв у тяжкій боротьбі
за волю, за рідну державу.

Був вірний до смерті, країно, тобі –
за правду, за честь і за славу!

3. За волю народу, щоб з мертвих воскрес,
Життя ми готові віддати:
Щоб сонце свободи світило з небес
На наші зелені Карпати.

На різні тексти

593.

Земле рідна, моя Батьківщино

Іван Невмирущий, 1988 р.

Зем-ле рід-на, мо-я Бать-ків-щи-но

я за-ко-ха-ний в кра-су тво-ю!

Кра - ю мій, зне - до - ле - на Вкра - ї - но.

я мо - лю - ся за тво - ю судь - бу

Як цві - туть са - ди й шум - лять діб - ро - ви.

як ще - бе - чуть со - ло - ві в га - ях.

як си - ні - є не - бо ла - зу - ро - ве,

зо - ло - тять - ся пше - ни - ці в по - лях.

1. Земле рідна, моя Батьківщино
я закоханий в красу твою!
Краю мій, знедолена Вкраїно,
я молюся за твою судьбу.

Як цвітуть сади й шумлять діброви,
як щебечуть соловії в гаях,
як синіє небо лазурове,
золотяться пшениці в полях.

2. Твоя слава у твоїх героях,
що віддали за тебе життя,
в тюрмах, в таборах, в повстанських боях,
показали шлях у майбуття.

І про це шумлять, шумлять діброви,
і щебечуть соловії в гаях,
і синіє небо лазурове,
золотяться пшениці в полях.

3. Твій народ достойний є свободи,
час його великий ще прийде,
в колі вільних і рівних народів
він почесне місце ще знайде.

Хай цвітуть сади й шумлять діброви,
хай щебечуть соловії в гаях,
і синіє небо лазурове,
золотяться пшениці в полях.

594.

Останній привіт тобі, мила

муз. І. Невмиручого

Помірно

О- стан- ній при- віт то- бі, ми- ла, зза грат. зза ре- шіт- ки я шлю. бо зав- тра, бо зав- тра, дів- чи- но- ти зна- єш на що я тут жду. Роз- ві- я- лись мрі- ї ко- хан- ня, хоч мо- же і мо- же не всі. Чи тя- миш сло- ва ті о- стан- ні: "Вкра- ї- но, жит- тя лиш то- бі!"

Останній привіт тобі, мила,
з-за грат, з-за решітки¹ я шлю,
бо завтра, бо завтра, дівчино² –
ти знаєш на що³ я тут жду.

Розвіялись мрії кохання,
хоч може і може не всі.
Чи тямить слова ті останні:
"Вкраїно, життя лиш тобі!"

⁴"Поїдеш в далекі табори,
хоч важко там буде тобі –
а пройдуть дні горя, неволі –
ти вернешся знов до сім'ї.

А я із друзями останусь

на сторожі рідних гробів,
і духом вітатиму волю –
що прийде на вістрях мечів."

А як вже народ відспіває
всенародне свято весни,
тоді, моя мила, в молитві
про душу мою спомани.

Прохання ще маю⁵ до тебе:
як мати моя ще жива,
скажи їй, дівчино,⁶ від мене
такі останні⁷ слова:

¹ У Бориса: з-за тюремних.

² У Бориса: кохана.

³ У Бориса: ти знаєш чого.

⁴ У Бориса слідуючі 2 строфи подані вкінці, такі:
"А може зашлють у неволю? / Хоч важко там
буде мені. / та я подолаю недолю / і знову
вернусь до сім'ї. // А ви, мої друзі, лишайтесь /
на варті печальних гробів. / Я духом вітатиму
волю, / що прийде на вістрях мечів."

⁵ У Бориса: Останнє прохання.

⁶ У Бориса: кохана.

⁷ У Бориса: останні мої ці.

"Я мамо, під кнутами⁸ ката,
свої душі не зламав⁹ —
хоч стали судити¹⁰ прокляті,
пощади, життя не благав.¹¹

Спокійно я ждав ті хвилини¹²
коли на розстріл поведуть.
Ох мамо, це все для України.
Не жаль мені... Біль цей забудь!¹³

⁸ У Бориса: під муками.

⁹ У Невмирушого: зломив.

¹⁰ У Бориса: як били, знущались.

¹¹ У Невмирушого подано: зламав.

¹² У Бориса: я жду тої хвилі.

¹³ У Бориса: за Україну! / Прости мене й горе забудь!

595.

Як сонце заслонить...

Марш Молоді

сл. і муз.: В. Третьак

Маршово

Як сон - це за - слонить та хма - ра чор - ненька, то за - раз во -
на і ми - на — а на У - кра - ї - ні все ніч - ка тем - нень - ка і
сон - ця не - ма та й не - ма, а на У - кра - ї - ні все
ніч - ка тем - нень - ка і сон - ця не - ма та й не - ма.
Як за - шум - лять пра - по - ри, як сур - ми за - гра - ють, ста -
вай - те, мо - лод - ці, в по - хід! Ми пі - де - мо впе - ред, з на - ми
весь наш на - род, з на - ми ми - ро - лю - би - вий

Як сонце заслонить та хмара чорненька,
то зараз вона і міна –
а на Україні все нічка темненька
і сонця нема та й нема.

(2р.)

І нам ще засвітить, засяє ще сонце,
настане ще нам ясний день,
ще чудна весна нам загляне в віконце,
щоб навіть пітьми віків сотень.

(2р.)

Як зашумлять прапори, як сурми заграють,
ставайте, молодці, в похід!

Ми підемо вперед, з нами весь наш народ,
з нами миролюбивий світ.

Рветься серце до сонця,

рветься серце до волі,

кличе нас Вітчизна

мила і дорога

Україна.

І все найлютіша зима проминає,
приходить ще чудна весна,
а на Україні снігом замітає –
зима, все зима та й зима.

(2р.)

Щоб навіть недоля тривала віками,
щоб навіть спалили наш край,
а на Україні розвіються хмари
і сонце загіє наш край.

(2р.)

Як зашумлять прапори...

596.

Зашуміть ліси діброви Повстанська Пісня

сл.: Л. Цепинський

муз.: О. Покорна

За - шу - міть лі - си ді - бро - ви від Ку - ба - ні до Кар - пат -

роз - ка - жіть всім, що па - ну - є в нас те - пер чер - во - ний кат.

Час прий - шов щоб збро - ю взя - ти в ру - ки і спов - нить Шев -

чен - ка за - по - віт, більш не ба - чить крив - ди а - ні му - ки...

Тер - пить на - род від літ.

1. Зашуміть ліси діброви
Від Кубані до Карпат -
Розкажіть всім, що панує
В нас тепер червоний кат.
Час прийшов щоб зброю взяти в руки
І сповнить Шевченка заповіт,
Більш не бачить кривди ані муки...
Терпить народ від літ.
2. Зашуміть ліси діброви,
Розбудіть степи і гай -
Щоб усі були готові
Рятувати рідний край.
Хоч прийдеться може кров пролляти,
Хоч прийдеться навіть полягти,
Будем край наш рідний захищати -
Боже допоможи!

597.

Чорними хмарами вкрита руїна

Марш «Україна»

сл.: І. Багрянний

муз. Г. Китаєвий

Маршово

один

Чор-ни-ми хма-ра-ми вкри-та ру - ї-на, ві-тер на зга-ри-шах

удвох

гріз-но гу-де — як ди-ка пус-те-ля ле-жить У-кра-ї-на

Хор

ту-жить дів-чи-на і мес-ни-ка жде! Раз, два до бо-ю не

шко-дуй со-бо-ю, меч під-не-си і на від-літ

бий! Бий до ос-тан-но-ї крап-лі на-бо-ю.

бий за віт-чиз-ну, по-ляж го-ло-во-ю, за У-кра-

ї-ну впе-ред, впе-ред, впе-ред, бий, бий, бий.

Чорними хмарами вкрита руїна,¹
 вітер на згарищах грізно гуде —
 як дика пустеля лежить Україна,
 тужить дівчина і месника жде!
Приспів... Раз, два, до бою —
 не шкодуй собою,
 меч піднеси і на відліт бий!
 Бий до останньої краплі набою,²
 бий за вітчизну, поляж головою,

за Україну вперед, вперед, вперед, —
 бий, бий, бий.

Грізно реве неблаганна³ стихія —
 нас вже до ями на смерть привели...
 тільки не знали напасники злії
 як умираючи⁴ б'ються орли.
Приспів...

¹ У нотах Кап. Банд.: вкриті руїни.

² У нотах Кап. Банд.: Бий до останнього в битві набою.

³ У нотах «Бурлаків»: неблагання... У нотах Кап. Банд.: гуде неблаганна...

⁴ У нотах Кап. Банд.: захищаючись...

З нами пройшли через муки й тортури,
як приклад великий, як жертви за нас,
великі звитяжці Мазепа й Петлюра,
Петро Дорошенко, Богдан і Тарас.
Приспів...

За немовлят, за глум і руїни,
за матерів, за румовища хат,
вставай Україно, могутня, єдина,
від синього Дону до сивих⁵ Карпат!
Приспів...

⁵ У нотах Кап. Банд.: синіх..

598.

Гей, шуміли смереки зелені

Гуцулка

сл.: Леся Храплива
Помірно

муз.: Василь Подуфалий

1. Гей, шуміли смереки зелені,
Спалахнули високі Карпати,
Де з хатин при шляху, в долині
Вирижала гуцулочку мати.
2. Де тайком у бесаги картаті
Святойванського зілля вложила.
Жаль тремтів веретеном по хаті,
Сумувала хатина похила...
3. Чорні хмари найшли із півночі,
Чорногора від стрілів лунала,
А гуцулка три дні і три ночі
Без наказу на стійці стояла.
4. Клетотів Черемош через скали,
Пригасали на небі зірничі,

- Де гуцулка одна визволяла
трьох друзів із важкої в'язниці.
5. Гей, трембіти гули в полонині,
Розпростер там беркут дужі крила,
Де гуцулка у білу днину
комісарів трьох грізних убила.
 6. Похилилося сонце за гору,
Тихо в'янули скошені трави,
Де лежала в зеленому борі,
А на грудях три рани криваві.
 7. Спалахнули ясніше Карпати,
Дивні вісті вітри говорили...
Жаль тремтів веретеном по хаті,
Сумувала хатина похила...

599.

Вчора Він ще жив

ген. хор. Тарасу Чупринці (Романові Шухевичу)

слова і музика: Петро Болеківський-Боян
Maestoso

1990 р., в 40-ліття смерті

Вчора Він ще жив,
вчора Армію творив,
і до бою нас водив,
вчора рідний край свій боронив.
Вчора Він ще жив,
вчора Він ще жив.

Вчора Він трудився
вчора з ворогами бився
і у боях прославився

Україні вірно Він служив.
Вчора Він ще жив,
вчора Він ще жив.

Вчора Він ще жив,
вчора Він і нас учив,
вчора дав Він нам приказ:
"Україна кличе нас!"
Нині Він живе
з народом на все!

600.

Пекуча вістка: він упав

сл.: Ярослав Курдидик¹

муз.: Ірина й Люба Завадівські

В темпі маршу

¹ Із поеми "Доба велика і сувора".

Пекуча вістка: він упав...
 Тверда, вояцька його смерть...
 А ми стискаєм крицю лав,
 Звикаючи до втрат і жертв.
Приспів: Ти вічний у ділах своїх,
 І хто їх може спопелить?
 Чупринки зброя далі дзвонить,
 І смолоскипами горить.

Поля якими йшли колони,
 Його полки, мов княжа рать,
 Гранатні вирви і могили
 Його дороги крізь значать.
Приспів...

Волинь, Полтавщина, Карпати –
 Де тільки рейдами ходив...
 І раптом – блискавка крилата:
 “Упав наш вождь і командир!”
Приспів...

601.

КОЛИСКОВА

Ю. Шухевичу в день народження сина Ромчика

сл.: Володимир, 1970 р.

муз.: М. Добож

Чутливо

Спи. ди-ти-но. по-ки спить-ся. на-би-рай-ся сил.

хай твій шлях то-бі при-снить-ся вче-ре-ді мо-гил.

Спи. ди-тя. хай сон роз-в'я-же сніп жи-вих кар-тин.

він про все то-бі роз-ка-же. чий ти внук і син.

Спи, дитино, поки спиться,
 Набирайся сил,
 Хай твій шлях тобі
 присниться
 В череді могил.

Спи, дитя, хай сон розв'яже
 Сніп живих картин,
 Він про все тобі розкаже,
 Чий ти внук і син.

Спи, дитино, люлі-люлі,
 І не мруж свій вид,
 То свистять у лісі кулі,
 Де ходив твій дід.

Чуєш, як дзюрчать потоки?
 Бачиш ці стежки?
 Дід пильнує на всі боки,
 Бо ж довкруг вовки.

Звірі ходять тихо-тихо,
 Вдаючи овець,
 Спи, дитя, позбутись лиха
 Не зумів стрілець.

І тепер зелене листя
 З вітром розмовля:
 – Він хотів, щоб змія з
 колиски
 Не тягав малят.

Спи, дитя, і суд-дорогу
 Всю, як є, затям:
 Он на батька ще малого
 Кидають аркан.

Гострять ніж, кують
 закови,
 Хто й брехню плете,
 Спи, дитя, яж зійде знову
 Сонце золоте.

Спи, дитино, люлі-люлі,
 І не мруж свій вид,
 То свистять у лісі кулі,
 Де ходив твій дід.

602.

Рано вранці сонце сяє Народні Месники

сл.: Павло Дубів

муз.: З. Лавришин

Маршово

1 Ра - но вран-ці сон-це ся-є Гей, на пра-по-рах на пра-бо-йо-вих Гей, (4°:)

5 Гей, до бо-ю. Сур-ма гра-є, ви-гра-ва-є, в по-до бо-ю.

9 хід скли-ка-є всіх в по-хід скли-ка-є всіх. Хто си-дів цю ніч у теп-лій в по-хід скли-ка-є всіх.

13 ха-ті, хто сто-яв на ча-тах за ку-шем, всі те-пер зби-рай-те-ся ор-ля-та, час на-на-

18 став-до бо-ю став-до бо-ю до бо-ю ми і-дем ми йдем до бо-ю дем. і-дем. став-вже до бо-ю.

rit. 1 до бо-ю

finis

Рано вранці
сонце сяє
(на прапорах) на прапорах бойових.
Сурма грає,
виграває,
і в похід скликає всіх.

(/в похід/ скликає всіх.)

Хто сидів цю ніч у теплій хаті,
хто стояв на чатах за кущем,
всі тепер збирайтеся орлята,
час настав (– до бою) – до бою ми ідем.

Крок за кроком,
чітко в ногу,
(кожен сміло) кожен сміливо ступа.
І виходять
на дорогу
славні воїни УПА. (це /славні/ воїни.)

Марширують, мужні і завзяті,
йдуть назустріч бурі і вітрам.
За Україну – гей, за рідну матір –
несемо (несемо) відплату ворогам.

Хоч багнети
в нас холодні,
Та серця (зате серця) горять вогнем.
Ми є месники народні –
за нарід
у бій ідем.

(за на́рід /в бій/ ідем.)*

Марширують, мужні і завзяті,
йдуть назустріч бурі і вітрам.
За Україну – гей, за рідну матір –
несемо (несемо) відплату ворогам.

Ми підходим
ближче й ближче,
серце гнівом сповнено ущерть.
Наші кулі
грізно свищуть:

«Перемога або смерть!» (/в похід/ ставаймо всі)

Хто сидів цю ніч у теплій хаті,
хто стояв на чатах за кущем,
всі тепер збирайтеся орлята,
час настав – до бою ми ідем.

* для баритонів: за на́рід йдем

В дужках поданий додатковий для музики текст.

Не міняється текст у тактах:

4 - 5: Гей, гей, гей. / до бою.

18 (у басах): вже

20 - 21: ми йдем до бою.

603.

Прощайте, друзі

сл.: С. Любомирський

муз.: З. Лавришин

Сумливо

Про - щай - те, дру - зі, у да - ле - ку до - ро - гу.

ра - зом во - ю - ва - ли, ра - зом йшли у бій, ра - зом ми смі - я - лись,

ра - зом у - ми - ра - ли за во - лю Вкра - ї - ни, за весь на - рід свій, ра -

зом ми смі - я - лись, ра - зом у - ми - ра - ли

за во - лю Вкра - ї - ни, за весь на - рід свій.

1. Прощайте, друзі, у далеку дорогу,
разом воювали, разом йшли у бій,
разом ми сміялись, разом умирали,
за волю України, за весь нарід свій.
2. Гей серце в гору співай на прощання!
Лиш руку подай на коротку ще мить,
ще раз глянь навколо, згадай там, де будеш,
що вітер в Карпатах ще даліше шумить.
3. Прощайте друзі, у щасливу годину,
візьміть із собою наш щирий привіт,
хай спогад про бій наш останній за волю
веде вас в широкий, далекий нам світ.

604.

Ти знемігся, мій милий

муз. З. Лавришин

Сумливо

Ти зне - міг - ся, мій ми - лий... до ме - не і - ди! при - гор -
ну те - бе ніж - но, як ма - ти. А як схочеш спо - чить - бу - ду
ба - вить те - бе, ко - лис - ко - во - ї бу - ду спі - ва - ти...
А за - снеш — бу - ду, ми - лий, те - бе бе - рег - ти, щоб спо -
чив, хоч на час, бі - ля ми - ло - ї ти. ми - ло - ї ти.

Ти знемігся, мій милий... до мене іди!
пригорну тебе ніжно, як мати.
А як схочеш спочить — буду бавить тебе,
колискою буду співати...
А заснеш — буду, милий, тебе берегти,
щоб спочив, хоч на час, біля милої ти.

Ти багато страждання і муки прийняв...
я твій біль навісний заспокою:
дам живої водиці напиться тобі,
пошматоване серце загою.
Знову дужий ти станеш до праці й борні —
хоч покраєш кохаюче серце мені.

І молитимусь я: коли підеш у бій,
щоб увім за Україну стояти.
І тихесенько-тихо, щоднини, сама
буду горе своє колисати.
Ти ж на те не дивись, не дивись, не зважай...
Тебе кличе до бою поневолений край!

Додаток

Уривки із пісень

1.

Зібралися всі повстанці
до одної хати,
а сексоти – злії люди
дали катам знати.

2.

Я городами втікала,
а вони мені вздогін,
та й нагнали, та й питають:
– Де бандерівський загін?

3.

Де ти, миленький мій! Я згадала тебе.
Чи живеш ти, чи може загинув?
Хоч тебе не буде, та я вірять буду,
що живеш ти і ще раз зустріну.

4.

І горді ми, що боремось за волю,
Нам світить Володимира тризуб,
Здобудемо українську державу,
Нас вороги з дороги не зведуть.

5.

Задзвонить дзвін,
луною він
охопить усю Україну,
народ наш піде,
Бандера поведе,
до перемог, до чину!

6.

(на мел. "Гуцулки Ксені")
Наші розкоші минули,
хоч два роки тільки були.

...

...

Що ми [тільки] там не їли,
де ми [тільки] там не спали,
шейне фройляйн ми кохали,
а тепер прийшов капут.

То Бандера все накоїв,
партизанів всіх узброїв¹

...

і від себе гонять равс.

Приспів: Майне лібе партизани,
змилюйтеся ви над нами,
будем добрими панами,
А повстанці кажуть: – "Найн!"

7.

Ми ні за Сталіна, ні за Суворова,
Ні за Гітлера – на розум хворого,
Ми за Україну – любов безмежну,
Ні від Йоська, ні від Фрітца незалежну.

8.

Недалечко Костополя Янова Долина –
розгулявся кат червоний по нашій Україні.
Будеш, кате, утікати, патинки губити –
будуть наші гарні хлопці Вкраїні служити.

¹ У Гордієнка: повстанці взялися до зброї.

Одна дорога йде до ліса

Помірно

Од-на до-ро-га йде до лі-са, дру-га до-ро-га в Ні-
меч-чи-ну — тай ро-зій-шли-ся рі-дні брат-тя
тай на чу-жу-ю сто-ро-ну...

Одна дорога йде до ліса,
друга дорога в Німеччину —
тай розійшлися рідні браття
тай на чужую сторону...

Додаткові пісні
Марші й Гімни

Лини, пісне, ген до неба

Пісня кіннотників УПА

Маршово

Ли-ни, піс-не, ген до не-ба, над про-сто-ра-ми ла-
нів,— хай по-чу-ють рід-ні се-ла наш пов-стан-ський гор-дий
спів. Б'ється сер-це на-ше жва-во, мчаться ко-ні, ли-не спів... Не ми-
ну-ти-вам, про-кля-ті, пом-сти на-род-них бор-ців!

1. Лини, пісне, ген до неба,
над просторами ланів,—
хай почують рідні села
наш повстанський гордий спів.

Приспів: Б'ється серце наше жваво,
мчаться коні, лине спів...
Не минути вам, прокляті,
помсти народних борців!

2. Не страшні нам Кремля мури,
ні жорстокий Сталін-пес;
не здавлять нас дні похмурі –
ми народ, ми сила мас!

Приспів...

3. Мчіться коні швидше, швидше,
мчіться коні в далину,
поки кат червоний дише
не спиняється в бігу.

Приспів...

Нестримним потоком, чота за чотою

Марш «Сірих вовків»

В темпі маршу

Не - стрим-ним по-то - ком, чо - та за чо-то - ю. І - дуть У - кра
ї - ни си - ни, да - ле - кі від смут - ку, не
близь - кі з жур - бо - ю, не - суть в сер - ці ра - дість во - ни.

1. Нестримним потоком, чота за чотою,
ідуть України сини,
далекі від смутку, не близькі з журбою,
несуть в серці радість вони.

2. Це «Сірі вовки» – ми залізниці чоти,
боїв не страшний для нас вир,
у славному рейді, в орлиному льоті
нас «Бистрий» веде командир.

3. Ідем ми на поклик народу до бою,
нас кличуть дакекі віки.
І запад несем, і відвагу з собою,
незламні ми «Сірі вовки».

4. В Затуринськiм лісі німоти, як зливи,
повстанців хотіли розбити.

Та «Бистрий» побідно звідсіля нас вивів,
бо «Сірих вовків» не зломить!

5. Під Львовом громили комуну уперто,
були і над рідним Збручем.
Підем ми на Київ, хоч би навіть вмерти,
із гордим свободи кличем.

6. На нас посилає комунa гармати,
на нас посила літаки,
та серця палкого й вогнем не зламати,
незламні ми «Сірі вовки».

7. І ми переможемо, Вкраїні повстанці
бо з нами іде наш народ.
Вкаїну ми нашу, як сонце уранці,
підіймем до щастя висот.

В Чорнім лісі (2)

текст як у "В Чорнім лісі" (1), № 12.

Ходою

В чор-нім лі-сі, гус-тім бо-рі — сур-ми, по-кли-ки, піс-ні...
там гу-ля-ють - зу-нів-ці», слав - ні ли-ца-рі гріз-ні.

Вже громом грянув гнів народу (Гей, Україна понад все)

В темпі маршу

Вже гро-мом гря-нув гнів на - ро-ду, щоб зми-ти гань-бу —
всяк у бій вста - вай! За рід-ну зем-лю і сво-бо-ду, за У-кра-
ї - ну будь го-тов по - свя - ти! А як на я - ру У - кра -
ї - ну ор-ду ша - ка-лів на-не-се, то ми на хи-жа-ках свя -
тим вог-нем наш за-по-віт ви-пи-суй - мо ме-чем: "Гей, У - кра -
ї - на по-над все! Гей, У - кра - ї - на по-над все!"

1. Вже громом грянув гнів народу,
щоб змити ганьбу — всяк у бій вставай!
За рідну землю і свободу,
за Україну будь готов посвятити! (2)

А як на яру Україну
орду шакалів нанесе,
то ми на хижаках святим вогнем
наш заповіт випишуймо мечем:
"Гей, Україна понад все!" (2)

2. Брати ми всі одної крові,
гряде нова козацька Мати-Січ,

калина піднялась в діброві,
народе, жий, ніхто тебе не здужа.
А як на яру Україну...

В сорокдругім році (3)

1. В сорокдругім році пішли ми у ліс,
Щоб битись за Вкраїну і за свій нарід.
Приспів: Гей, слава, слава, ми йдем на ворога,
За рідну Україну, за вільнії права!

2. Сотники по боках на конях ідуть,
попереду юнаки прапори несуть.
Приспів...

3. Тризуб Володимира на чолі в юнаків,
прапор жовто-блакитний на вітрі майорить.
Приспів...

4. Ходили ми по лісі, та більше не будем,
підемо на Київ – напевно здобудем!
Приспів...

Про долю народу

Ой Богдане-Зиновію

на мелодію "Ще не вмерла Україна"

Ой Богдане-Зиновію, необачний сину,
нащо віддав на поталу неньку Україну?
Щоби честь їй повернути, станем куреннями,
наречемся України вірними синами!

Спогадаймо час неволі, лихую годину,
й тих, хто вміли боронити рідну Україну:
Наливайко і Павлюк і Тарас Трясило
із могили кличуть нас на святе діло!

Блідий місяць

Поволі

Блі - дий мі - сяць схо - вав - ся за хма - ри тай за -

пла - ка - ли о - ці мо - ї. Деж ти дів - ся, наш пан о - та -

ма - не, що не ста - ло те - бе на зем - лі?

1. Блідий місяць сховався за хмари
та й заплакали очі мої.
Де ж ти дівся, наш пан-отамане,
що не стало тебе на землі?¹

2. Ти сказав, що нам другий настане
отаман, на Україні, новий,²
і робити панам перестане³
український нарід молодий.

¹ У Пастушенка: Зійшов ясен місяць за
хмари, / поблідли на небі зірки... /
Отамане, ти наш рідний батьку / не
стало тебе на землі.

² У Шморгуна: отаман, молодий, на землі;
у Пастушенка: що колись та настане
/ на Україні порядок новий.

³ У Пастушенка: що ляхам перестане
робити.

3. Ти лежиш вже тепер і не чуєш,
що ся діє у нас на землі,
марно діти твої пропадають,
бо запряжені в тяжкій ярмі.⁴

4. А у Києві – нашій столиці –
там вже дзвони давно не гудуть,
там то наші брати-українці
у колону робити ідуть.

⁴ У Пастушенка: А тепер іще гірше
настало – / кують нас в кайдани
нові, / за ширую правду України /
сидять наші браття в тюрмі.

Сонце сходить – я журюся

Сонце сходить – я журюся,
а заходить – плачу,
що тебе, моя Україно,
так давно не бачу.

Розлучили нас з тобою
степи та діброви,
що давно вже я не чую
рідненької мови.

Тяжко жити на цім світі,
та ще гірше бранцю –
мовчи, слухай та корися
всякому поганцю.

Бо зустрілися незгоди,
ллються крові ріки,
діти будуть сиротами
бідувать навіки.¹

¹ У Пастушенка: довіку; у Шморгуна: і
жінки навіки.

У Луцьку під тюрмою

У Луцьку під тюрмою могили стоять,
а в тих же могилах брати наші сплять.
Над ними, Україно, чоло нахили –
вони всі за волю твою полягли.

У Луцьку під тюрмою стріляли братів –
Москва тобі пожерла найкращих синів.
Москва тобі пожерла найкращих синів...
Український народ, вже час твій наспів.

Висока могила

Висока могила сирої землі,
а в тій могилі сплять браття мої,
котрі за Україну в неволі були,
життя молодее катам віддали.
Кати змордували найкращих синів,
в Луцьку під тюрмою стріляли братів.
Український народ, вже час твій наспів,
Москва тобі вбила найкращих синів.
Начальство стріляло ще й НКВД,
в тюрмах мордували ворожі кати.
Лягли твої діти мов жата трава,
над ними помстилась червона Москва.

Повстанський світогляд

Вже час, вже час, народе встань! (2)

текст як у "Вже час..." (1), № 143.¹

В темпі маршу

Вже час, вже час, на - ро - де встань! Кі - нець во - ро - гам У - кра -
і - ни! Вже збро - ю до бо - ю си - ни під - ня - ли, бо
пут вже не хо - чуть но - си - ти ор - ли бо гань - ба й кай - да - ни не
нам! не нам, а смерть, а смерть ка - там!

¹ Видатна для тексту різниця – останній рядок кожної строфи має додане внутрішнє повторення: не нам – а смерть, а смерть катам. В останній строфі змінені останні 2 рядки: Україно Соборна, Одна, / Вільна, могутня і грізна.

Українська пісню, заграми

В темпі маршу

Вкра - їн - ська піс - не, за - гри - ми! До - во - лі вже тер - пі - ли
ми. Зну - щань жор - сто - ких і о - бид тер - пі - ти
1 да - лі со - ром, стид! 2 да - лі со - ром, стид!

1. Українська пісню, заграми!
Доволі вже терпіли ми.
Знущань жорстоких і обид
терпіти далі сором, стид!

2. З краю терпіння і могил
устань, хто трохи має сил,
в кого надії світ не зблід,
гей, до борні, гей, до побід!

3. Не вижидати нам чудес,
щоб сам собою ворог шез,
не скинуть ласки небеса –
самі творімо чудеса!

4. Вогонь із дум, із серця грім
міцною волею кріпім.
В кого надії світ не зблід,
гей, до борні, гей, до побід!

Ми не дамо катувати народу

В темпі маршу

Ми не да-мо ка-ту-ва-ти на-ро-ду і не-с-ти за-гла-ду пра-дід-ній зем-лі,
вста-нем ор-ла - ми ли - цар-сько-го ро - ду. про-мі-рим всі зем-лі, всі
зем-лі й краї. По - рив безмеж - ний за во - лю й життя нас
всіх за-кли-ка - є до бо - ю. до бо - ю з ля-ха - ми. ю -
наць - кі сер-ця. роз - пла - ти час близь-кий. За збро-ю!

1. Ми не дамо катувати народу
і нести загладу прадідній землі,
встанем орлами лицарського роду,
промірیم всі землі, всі землі й краї.
Порив безмежний за волю й життя
нас всіх закликає до бою,
до бою з ляхами, юнацькі серця,
розплати час близький. За зброю!
2. Ми не дамо руйнувати країни,
вже досить безправства і глуму і мук,
горе й недоля синів України
в мільйонах твердий затискає п'ястук.
Порив безмежний...
3. Крила розгорнем – заграють гармати,
і маки червоні кругом зацвітуть,
рушить степами козацтво завзяте, –
вставай, Україно з невольничих пут.
Порив безмежний...

Гей, станьмо, браття, як один

Ходою

Гей, стань-мо, брат-тя, як о-дин, до друж-но-ї ро-
хай зги-не ско-ро, на-чедим, чер-во-на-я го-
бо-ти. Пле-че в пле-че, ра-м'я в ра-м'я, хай
ло-та.
кріп-не, дуж-ча-є пов-стан-ська-я сі-м'я.

1. Гей, станьмо, браття, як один, до дружної роботи,
хай згине скоро, наче дим, червона голота.

Приспів: Плече в плече, рам'я в рам'я,
хай кріпне, дужчає повстанська сім'я.

2. Задовго ми вже одинцем блукаєм в чистім полі.
Ідем з піднесеним плечем назустріч кращій долі.

Приспів...

3. Не страшить нас найтяжча річ, і запал в нас не гасне,
пропаде скоро темна ніч, засяє сонце ясне.

Приспів...

Ревіть бурі, бийте громи

Піднесево

Ре-віть бу-рі, бий-те гро-ми, хай здриг-неть-ся вся зем-ля.
Вдар-те в дзво-ни, у-кра-їн-ці, щоб по-чу-ла вся рід-ня.

1. Ревіть бурі, бийте громи,
хай здригнеться вся земля.
Вдарте в дзвони, українці,
щоб почула вся рідня.

2. Сурма в похід закликає,
чуєш, друже, вже вставай!
кличе тебе голос предків:
"Україну визволяй!"

3. Рви до бою всіх з собою,
чи то сестра, чи то брат,
щоб по степах України
не бродив вже більше кат.

4. І на східному кордоні
стане стрілець-партизан, –
впаде зона, що ділила
наддніпрянців й галичан.

5. Обнімуться вільні друзі,
прапор волі піднімуть,
загримить ця пісня громом,
що всі будуть її чути.

6. Ревіть, бурі, бийте, громи,
хай почує цілий світ,
як за волю України
виступає її цвіт.

Половина Полісся в болоті

Ходою

1. Половина Полісся в болоті,
половину вода залила,
тільки де-не-де хутір самотній,
тільки де-не-де клаптик села.

2. Очерет був мені за колиску,
в болотах я родився і зріс.
Я люблю свою хату поліську,
я люблю свій зажурений ліс.

3. Я люблю свою хату поліську,
хоч обідрана хата моя,
я віддав би за неї відразу
і Тибет, і Урал, і Кавказ.

4. І звелися фронти мов гадюки
і зайняли цей клаптик землі,
А ми в лісі вчимося науки,
як свій народ повести у бій.

5. Ой ти школо, повстанська школо –
більш в Європі нема таких шкіл.
Пишуть хлопці на буках навколо –
на сторожі стоїть скоростріл.

6. Будем крісом кресати і словом,¹
хто заб'є в нашу землю свій зуб,
щоб над Києвом, Хустом і Львовом,
заяснів синьо-жовтий тризуб!

¹ У ПодуфалійЗ: і славою. (?)

Гей, хлопці, до бою

Гей, хлопці, до бою за волю і честь!
На наказ святої України
ми зброю несемо – наїзникам смерть
за муки, за кров, за руїни.

Соловки і тюрми для нас не страшні,
бо кров наша зміцнить цю зброю,
із крові, із мук наші встануть борці,
пожаром катів нагородять.

Над нами літають сталеві орли,
серця в них завзято клекочуть;
батареї наші стоять у вогні
і гірко гармати регочуть.

Кіннота до бою, мов вихор летить –
лишає покоси криваві.

Прапор синьо-жовтий високо горить –
Бандера веде нас до слави!

Хто любить Україну

Хто любить Україну, кохає свій народ,
Той піде до підпілля без жодних перешкод.

Лента за лентою набої подавай,
український повстанче, в бою не
відступай!

Ми будем карати ще й різати ножом –
прокляту комуну з України проженем.

Лента за лентою...

Споглянь Ти, Боже

Споглянь Ти, Боже, на світ широкий –
які заплакані облака!

За що ми, бідні, терпимо муки?

За що ми в ката у руках?

Як ми хотіли здобути волю!

Як ми страдали по лісах!

Як ми хотіли розкути долю,
щоб кат не їздив більш до нас.

Споглянь Ти, Боже, на тую землю –
скільки сиріт та без батьків!

Як вони плачуть за своїм татом,
що й не побачать його навіки!

Споглянь Ти, Боже, на ті вдовиці –
страдають тяжко на землі.

Ніхто в житті їм не допоможе,

не мають радості вони.

Споглянь Ти, Боже, на тую молодь,
як вона гине без кінця,
як вона гине і пропадає,
що й не побачить більш вінця.

Ох знаєш, кате, за що катуєш,
за що по тюрмах садовиш,
за що мордуєш і убиваєш...
Хіба не хочем жити ми?

Вийшла хмара

Вийшла хмара, вийшла чорна, на Вкраїні
стала.

Україна під Москвою тяжко застогнала.
Плачуть-тужать у кайданах українські діти,
бо москаль й ЦеКа червона не дають нам
жити.

То - податки, то - поставки, то - різні
культзбори...

Взяли всю з хліва худобу ще й хлібець з
комори.

А ви хлопці українці, в тугу не впадайте,
та до бою за Вкраїну все приготуйте.
Виженемо з України, покажем де двері –
вже збира могутнє військо наш Степан
Бандера.

Про долю повстанця

Ой у полі, при долині

Помірно

Ой у по - лі, при до - ли - ні два дуб - ки то - нень - кі:

ви - би - ра - є наш Бан - де - ра хлоп - ців мо - ло - день - ких.

1. Ой у полі, при долині два дубки тоненькі;
вибирає наш Бандера хлопців молоденьких.
2. Вибирає, вибирає, кучері втинає,
ще й до боку сталевій шаблі припинає.
3. Ой ви хлопці молодії, спати не лягайте,
бо як прийде москаль з поля, то води не дайте.

Ялино, Ялино

Помірно

1. Ялино, Ялино, я в гай по калину, молодий повстанець,¹ лишаю дівчину. (2)
2. Лишаю дівчину і матір стареньку, своїх вірних друзів, друзів молоденьких. (2)
3. Кувала зозуля, кувала сивенька, забилось у грудях, у грудях серденько. (2)
4. Вчора ізвечора дістав я команду, щоби розгромити всю ворожу банду. (2)
5. Банду розгромили, сказав сам сотенний, у Чорному Лісі став тяжко ранений. (2)
6. Ялино, Ялино...

¹ У ПодуфалійЗ: я молодий повстанець; а в кінці, при повторенню: я молодий стрілець.(?)
Узлагіднюємо із музикою та з віршовим ритмом далшого тексту.

Гей ви, хлопці, січові молодці

1. "Гей ви, хлопці, січові молодці, а де ж ваша слава?"
"Наша слава з ворогом розправа, ото наша слава."
2. "Гей ви, хлопці, січові молодці, а де ж ваші коні?"
"Наші коні в німця на припоні, ото наші коні."
3. "Гей ви, хлопці, січові молодці, а де ж ваші школи?"
"Наші школи вороги довкола, ото наші школи."
4. "Гей ви, хлопці, січові молодці, а де ж ваші жінки?"
"Наші жінки автомати, фінки, ото наші жінки."
5. "Гей ви, хлопці, січові молодці, а де ж ваші хати?"
"Наші хати вороги закляті, ото наші хати."

Ой, сонечко ясне

Ой, сонечко ясне, чому ти не світиш,
Чому прогнівилось на нас?

Чи, може, за тими борцями скучаєш,
що в тюрмах проводять свій час?

Ой знаю я, діти, чого я сумую,
забилося серце мені –
я бачив як вчора судили українців¹
дві сотні відважних синів.

Вели їх голодних, побитих багнетом,
на суд більшовицьких катів,
та їх не злякали ворожії кулі,
хоч кожен з них жити² хотів.

Сади вишневі

Сади вишневі, рожеві квіти
на Україні скрізь цвітуть.
Українські хлопці своїм дівчатам
палкий привіт передають.

¹ У Шморгуна: українців судили.

² У Шморгуна: хоч жити з них кожен.

“Була неділя, ми відіжджали,
великий жаль в нас серця обняв.
Тепер живемо в далекому краю,
де нас навчають воєнних справ.
Як вивчим добре воєнні справи,
тоді підемо усі на бій –
і кров пролетить і зліва й справа,
і залунає клич бойовий.

Кому случиться в бою упасти,
той не поверне більше до нас.

В далекому краю ляже в могилу
і там спочине на вічний час.
На тій могилі посадим дуба,
щоб соловейко пісні співав
і, прилітавши на Україну,
про цю могилу нам розказав.

Весняним ранком заплаче мати
і ще й заплаче уся сім'я.
Немає сина, немає брата,
його прикрила сира земля...”

Про жертви, і їм належну шану

Ви за волю воювали Хлопці з лісу

Помірно, велично

Ви за во-лю во-ю-ва-ли, не бо-я-ли-ся тю-рем,
ге-ро-їч-но у-ми-ра-ли в бо-ю з кля-тим мос-ка-лем.

Хлоп-ці з лі-су, хлоп-ці з лі-су, ви ге-ро-ї ли-ца-рі,

ви за во-лю У-кра-ї-ни кла-ли го-ло-ви сво-ї.

1. Ви за волю воювали, не боялися тюрем,
героїчно умирили в бою з клятим москалем.
Хлопці з лісу, хлопці з лісу, ви герої лицарі,
ви за волю України клали голови свої.
2. Ворогам ви не здавалися у нерівному бою,
ви нам волю здобували, склавши голови свої.
Хлопці з лісу...
3. В сирих схронах ночували і у селах і містах,
на Сибірі умирили, хоронили вас в лісах.
Хлопці з лісу...

Як сніги покриють землю

Як сніги покриють землю
рядним білим – не забудь,
не забудь про ту славу,
що лишилась нам з-під Крут.
Триста юних одчайдухів.

Сто раз більший був там ворог,
де спартакі-українці
полягли там на полях.
Не шукайте Тернопілів,
тільки Крути спогадай,
де спартакі-українці
полягли за рідний край.

В сов'єцьких катівнях

В сов'єцьких катівнях, у червоних тюрмах,
страдав, довго мучивсь український юнак.

Кати його били, а він промовляв:
"Вкраїна повстане віддячиться вам."

І муки надлюдські ти гордо терпів.

Плював їм у вічі, сміявся з катів.

Ти – син України, герою ти наш,

за правду ти загинув, за волю для нас.

Земля тобі пухом, калина на ній,

пташки хай співають про зітхання мрій.

Серед степу широкого

Серед степу широкого жовтий прапор має.

Знов Україна на одного менше синів має.

Він боровсь за тебе, краю, він тебе кохав,
він для тебе, Україно, все, що мав, віддав.

Перше дав здоров'я своє у лясській тюрмі,

нині дав життя своє, Україно, тобі.

Його вбила вража ЧеКа – в авто

положила

та й вивезла в чисте поле та й похоронила.

Не сумуй, матусю рідна, що сина убили –

на могилі ОУНівці присягу зложили.

Ой як прийде та година – встане Україна,

на могилі твого сина зацвіте калина!

Будуть пташки прилітати калину клювати,

буде йому, молодому, весело лежати.

Будуть пташки прилітати цвіт калини їсти,

будуть йому приносити з України вісті.

Про смерть повстанця

Там на безмежному полі

(4)

Помірно

Там на без-меж-но-му по-лі ра-не-ний стрі-лець ле-жав:

він зняв вго-ру ка-рі о-чі, по-ле без-меж-не про-щав.

1. Там на безмежному полі ранений стрілець лежав:
він зняв вгору карі очі, поле безмежне прощав.
2. "Прощай – ти поле безмежне, прощай – Україно моя...
думав що вільним я стану – ворог життя відібрав.
3. "Не жаль мені темних ночей, що я по лісі бродив –
а жаль мені карих очей, котрі так вірно любив."
4. Стала під білу березу – довго стояла вона,
та й не діждалась милого – його нема, тай нема.
5. "Люба дівчино, йди спати, ти ся його не діждеш,
ніж ясне сонечко зійде, довго чекати будеш."
6. А ясне сонечко зійшло, на серцю сталася нудь,
від нині, люба дівчино, забудь милого, забудь.

Ой у полі жито гранатами зрито

1. Ой у полі жито гранатами зрито,¹
лежить не від нині² повстанець убитий.
2. Його біле тіло від вітру зчорніло,
а личко біленьке³ зів'яло змарніло.
3. Не заплаче мати понад головою,
не посадить м'яту на могилу мою.⁴
4. Береза не спустить віття на могилу,⁵
а дзвін не задзвонить, не сповістить милу.
5. Один бір застогне, другий⁶ опівночі,
а ворон закряче, виймаючи очі.

¹ У Шморгуна: збито.

² У Шморгуна: на виднині.

³ У Шморгуна: рум'яне.

⁴ У Шморгуна: м'яти на могилі мой.

⁵ У «Волинь»: Не прийдуть дівчата на твою
могилу.

⁶ У Шморгуна: Тільки бір застогне, та й
той.

6. Убили повстанця московські найманці,
а кістки рознесли вовки сіроманці.⁷
7. А вдома не плаче ні батько ні ненька,
дівчина не знає, не болить серденько.

Тиша за селом

Тиша за селом. Тихо гай шумить.
А у тім гаю повстанець лежить.
Ранений в бою, ранений у груди,
він глядів в той бік, де його там ждуть.
"Вірний друже мій, мене залишай,
мене залишай, борони свій край.
А милій скажи те що я казав.
Я ж любив її, я ж її кохав."
Нічка залягла, туман яром впав –
вітер козаку про долю шептав...

- ⁷ У Шморгуна: Тільки рано-вранці вітри
заголосять, / вовки-сіроманці кістки
порозносять.

Про любов — і долі зов

Лист опада і ясний місяць

Помірно

Лист о - па - да і яс-ний мі- сяць... ти-хий ту -

ман по-крив у - се. Сто-я-ли в па - рі, роз-мов -

ля - ли, бо во - ни зна - ли раз на все

1. Лист опада і ясний місяць...
тихий туман покрив усе.
Стояли в парі, розмовляли,
бо вони знали раз на все.
2. Пташки у лісі щебетали,
журилися, що буде зима,
а тут нараз червона орда
ліс ясеновий облягла.
3. Друзі не знали, що то за зрада,
заметушилися вони,
одні почалися відбиватись,
другі в кривці осталися.
4. А той провідник з Закарпаття
останнє слово говорив
"Браття ми гинемо за славу!"
І кожен сам себе убив.

5. А ти зраднику, ти проклятий,
нащо продав братерську кров?
Ти прийшов перший до криївки
і всіх мертвих повитягав.

6. Лист опада і ясний місяць...

Ой вийду я, сяду

Помірно

1. Ой вийду я, сяду у гай під калину,
там стрілець ранений згадає дівчину. (2)
2. Згадає дівчину і стареньку неньку,
своїх вірних друзів, друзів молоденьких. (2)
3. А як ми стояли в лузі під калинов,
як ми розмовляли з молодих дівчинов. (2)
4. А як ми стояли в лузі під сосною, –
кувала зозуля нам над головою. (2)
5. Кувала зозуля нам над головою,
а ми тої ночі ставали до бою. (2)
6. А ми тої ночі дістали команду,
в лісі розброїли більшовицьку банду. (2)
7. А цюю команду подав нам сотенний,
а сам у цім лісі став тяжко ранений. (2)
8. Вітер повіває, волосся леліє,
а на мазепинці тризуб золотіє. (2)
9. Ой не одна жертва на Україні впала,
слава Україні і героям слава! (2)

Йшли дівчата воду брати

Йшли дівчата воду брати до криниченьки,
йшли друзі воювати: "Дай водиченьки!"
А один друг молоденький тай води не п'є,
жаль дівчини молоді, серденько мліє.
Ти дівчино чорнобрива, а як тебе звать,
чи даси води напиться, як мене ранять?
"Ой дам, ой дам водиченьки, як тебе ранять,
ой дам води холодної." А сльози біжать...

Розійшлися два табори. Скінчилась війна.
Зосталася лиш у полі могила одна.
Йшли дівчата жито жати до¹ зеленого
гаю,
Зобачили ту могилу, плакали з жалю.

¹ У «Волинь»: Йшли... край.

Доля родини

Там старенький батько

Там старенький батько окопи копав,
він здалека бачив: повстанець упав.
Він собі не вірив ще і очам своїм,
аж підходить ближче – а то його син.

"Ой, сину мій, сину, за що ти упав?"
"За рідну Україну голову поклав."
"Нема мого сина – не тра мені быть."
Вийняв револьвера, вистрілив у грудь.

Ой, мала мати сина

Ой, мала мати сина, сина-юнака,
Покликала Вкраїна – забрали до УПА.
Прийшов старий батько, сів коло стола,
підперся рукою: “Болить голова”.
А стара мати його питає:

З тюрем і таборів

У гарячих степах Казахстану

Не хочем носити ярма

У гарячих степах Казахстану
зколихнувшись спецтабори.
Розігнулись утомлені спини,
бо наш стогін – лишень до пори.

У гарячим пориві
розірвали нариви:
ми не будем, не будем рабами
і не хочем носити ярма!

Братня кров Воркути і Норильська,
Рудника, Кінгіра й Колими
переповнила чашу насильства
і з'єднала усі табори.

Тим, хто впали за волю,
поклоньмося сьогодні:
ми не будем, не будем рабами
і не хочем носити ярма!

Впали мури, що нас розділяли,
і зустрілися брат і сестра,
дочка з батьком, дружина із мужем,
а дівча обніма юнака.

Перший подих свободи
звів до купи народи:
ми не будем, не будем рабами
і не хочем носити ярма!

Воедино всі мови сплелися,
одна віра зіграла серця.

У тривогах і на барикадах –
з юнаком стало поруч дівча.

Наше гасло: свободу!
для усього народу.
ми не будем, не будем рабами
боротьбу доведемо до кінця!

Тюрма, тюрма

Тюрма, тюрма – яка велика,
яка похмура і страшна.

А я тюрми вже не боюся
бо в ній пройшли мої літа.

Я звикла вже до стін холодних,
до міцно замкнених дверей,
до вікон з ґратами стальними,

“Ой де наш син та й проживає?”

“Ой жие він, жие в зеленім гаю,
виросла могила на грудях йому”.
А стара мати як те почула –
зложила руки, життя скінчила.
А старий батько вже довго не жив –
пішов у лісок, смерть собі зробив.

до сліз і стогону людей.

В тюрмі читать забороняють
і розмовляти не дають,
за пісню в карцир зачиняють,
а непокірних люто б'ють.

Сиджу я в лісі

Сиджу я в лісі між кущами,
з берези листя шелестить.
Такий чудовий літний вечір,
а я в неволі мушу жити.

І спершись на суху березу,
стоїть повстанець молодий,
в рідному селі чути співі,
а серце рветься до рідні.

Я сам дорогу добре знаю,
я сам потраплю до села,
лиш тільки банда ця московська
невільний крок мені дає.

Не раз гуляв я з молодими
і мав я милую в селі...

Тепер сиджу я у сосніні,
милу я бачу лиш у сні.

За тебе, рідна Україно

За тебе, рідна Україно
за тебе, ненько, я попавсь,
за тебе не страшна могила
ані заграгната тюрма.

Сиджу на кам'яній лаві,
кайдани на руках бряжчать,
не видно сонця – лиш високо
сталевії ґрати блищать.

Як вийшло соняшне проміння –
відбило кам'яну стіну,
я прошу сонця: вийди вище,
скажи про Вкраїну рідну.

Як вона мучиться в неволі –
кати руйнують ще й кують,
над нами, вірними синами,
вже свіжі могили ростуть.

Як вийшло соняшне проміння –
червоні стяги простяглися...
А ми, сини твої, Вкраїно,
на дві дороги розійшлися...

¹ У Бориса: свобода.

На Вкраїні, на Волині

На Вкраїні, на Волині,
зветься місто Ровно,
там є три тюрми великі –
українців² повно.

Розкажу я у цій пісні
що тюрма і є тюрма –
ходить москаль до схід сонця,
всіх на ноги підійма.

Москаль в камеру заходить,
по кусочку хліб ділить,

кожен з'їв ту пайку хліба
та й молитву шепотить.

Нас поставили попарно,
тут команда: "Руки взад!"
А нам, в'язням-українцям,
покотилася сльоза.

Сидимо ми, з нетерпінням ждем,
що друзі ще придуть,
Розіб'ють тюремні мури
і нам волю всім дадуть.

А на волі всюди гарно,
всюди пташки щебетать,
і не будуть нас катюги
лушпайками годувать.

² У Шморгуна: в них країніців.

Інциденти

А в вівторок рано

Помірно

1. А в вівторок рано автомати грали,
москалі прокляті повстанців шукали. (2)
2. Агентів навезли москалі прокляті,
котрі вишукали молодих повстанців. (2)
3. Віднайшовши бункер, почали стріляти,
молодим повстанцям казали ся здати. (2)

А в Лапшині, при долині (про сім героїв)

на мелодію "Нащо ж мене породила" № 253.

1. А в Лапшині, при долині сонце виринає,
а босота облавою трощу обступає. (2)
2. Як босяки тую трощу кругом обступили,
то повстанці-українці зброю готовили. (2)
3. Ой треба ж нам, милі друзі, зброю готувати,
щоби з тою навалою до бою ставати. (2)
4. Було сім там вірних друзів, наче рідні браття,
розпочався бій кривавий в годині дев'ятій. (2)
5. Перший згинув, крикнув: "Прощай!" своїй рідній ненці.
«Ведмідь» згинув, крикнув: "Слава! Слава Україні!" (2)
6. А Гриняшка, стара мати, там ся проходила,
хоч пізнала свого сина, та й ся не признала. (2)
7. Позбирали всіх побитих, зложили на купи –
тут приходить кат червоний рахувати трупи. (2)

8. Познущались над вбитими вороги-тирани
та й повезли біле тіло в місто Бережани. (2)
9. А кров тую його мила собі позбирала
і в високій цій могилі її поховала. (2)

Ой у селі Радухівці

Ой у селі Радухівці
рано-ранної пори
та й побили наших друзів
в Купріяна на дворі.

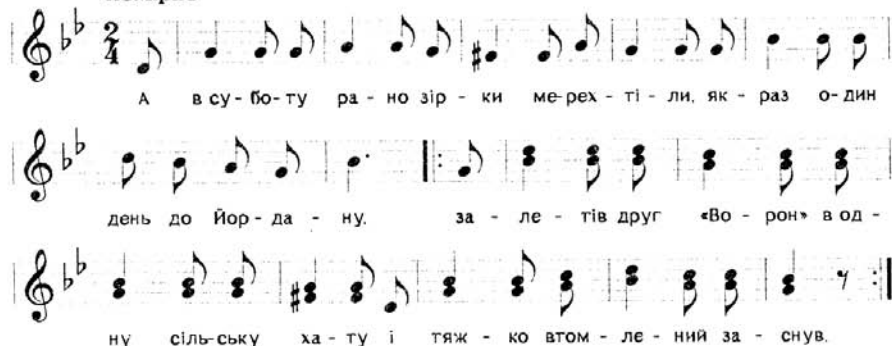
Як прийшли кати до хати –
стали хатніх мордувать.
Як прийшли кати до схрону –
крикнув старший: "Зброю здать!"
Як прийшли кати до схрону –
крикнув старший: "Зброю здать!"

А друзі на них подивились
та й стали у себе стрілять.
Повитягали друзів з ями –
друзі були неживі.
Положили на соломі,
усіх троє роззули.
Глянь же, тітко, подивися,
що у тебе на дворі –
вони боролись за Україну,
честь і славу берегли.
Ой у селі Радухівці...

Воєнні портрети

А в суботу рано про «Ворона»

Помірно

1. А в суботу рано зірки мерехтіли,
якраз один день до Йордану,
залетів друг «Ворон» в одну сільську хату
і тяжко втомлений заснув.
2. І спить він спокійно, нічого не знає,
мабуть і не сниться йому,
що кляті босяки розбилися на групи
і стали пукати його.
3. Зайшло два босяки до тієї хати
де спав він спокійненьким сном.
Він сам не збудився і не отямився,
як стали будити його.
4. Друг «Ворон» не мав вже ніякої ради,
гранату у руки він взяв,
зубами відтяг і її підготовив,
і під своє серце поклав.
5. Глухий звук гранати рознісся далеко,
коли вже рознесло його...
Очей не видати, тіла не впізнати,
ніхто не впізнав би його.
6. А молодь села пам'ятає
про славу геройську його,
про славу геройську ніколи не забуде
його ріднеське село.

В сороковсьмім році, в лозову неділю (про «Омелька» і «Рубана»)

В сороковсьмім році, в лозову неділю,
два наших повстанців впало у підпілля.
Гей, це «Омелько» і «Рубан» –
два [хоробрі] підпільники з ОУН.

Двох наших героїв, молодих повстанців,
п'ятдесят червоних сталінських займанців
в Білім Потоці, у селі,
обступили в Підковича будівлі.

Клекотіли кріси, грали кулемети,
землю потрясали зірвані гранати –
билися герої, стріляли,
із будинку, що горів вже, гукали.

“Ой не тішся кате, що нас двох не буде,
український нарід державу здобуде,
гей, роздавлять вас у Кремлі,
тоді стануть вже народи всі вільні.”¹

Молодечі літа і всі свої сили
лише Україні вони посвятили,
за Україну полягли –
з окупантом, лютим катом, бій вели.²

З ворогами билися, навал відбивали,³
на кінець свій рідний гимн заспівали:
Гей, ще не вмерла і не вмере,
з України кат червоний пропаде!⁴

¹ У Конола: тоді стануть всі народи тай
вільні.

² У Конола: за Україну в бій пішли / з
окупантом, лютим катом, полягли.

³ У Конола: до них промовляли.

⁴ У Конола слідує ще така строфа: Самі
пострілялись із власних пістолів, /
живими не далися – це закон героїв!
/ За Україну в бій пішли / з
окупантом, лютим катом, полягли.

Як будеш, мій брате, в Кутці на цвинтарі (про «Орисю»)

Як будеш, мій брате, в Кутці⁵ на цвинтарі,
побачиш могилу малу,
сумну, занедбану, з хрестом березовим –
згадай про недавню борню.

А в тій же могилі «Орися» повстанка
заснула вона вічним сном –
в бою за Україну впала як героїка,
щоб не пом'януть її злом.

Вона відходила з раненим до міста,
щоби йому поміч найти,
щоби врятувати життя партизана
і знову в терен свій піти.

У неділю рано, ще сонце не сходить (2)

(про «Довбуша»)

на мелодію “У неділю рано, ще сонце не
сходить (1)” (?)

1. У неділю рано,
ще сонце не сходить,
а вже Колін відділ
на вигін виходить.
2. Ще не вспіли друзі
по квартирах стати,
як червоні з лісу
стали наступати.
3. Опалила куля –
вже бійцю не встати,
лізе кат червоний
віченьки виймати.
4. «Довбуш»⁶ молоденький,
він – боець завзятий,
виймає пістолія
сам себе стріляти.
5. Не думайте, кати,
що вам так минеться –
за таких, як «Довбуш»,
тисяча кладеться.

⁵ Кутці – це село Котівка, біля
Копичинець.

⁶ У Шморгуна, оба рази: Довбиш.

У неділю рано, ще сонце не сходить (3)

(про «Шугай»)

на мелодію "У неділю рано, ще сонце не сходить (1)" (?)

1. У неділю рано,
ще сонце не сходить,
«Шугай» молоденький
по долині ходить.
2. По долині ходить,
в руках коня водить,
в руках коня водить,
до хлопців говорить:
3. "Пасіть, хлопці, коні,
будем від'їжджати,
поїдем далеко
волю здобувати."
4. Коні не пасуться,
води хочуть пити,
а в цюю хвилину
окоурили кати.
5. Прокляті катюги
три вистріли дали –
упав «Шугай»-сотник
у середу рано.
6. Падаючи крикнув:
"Не здамся вам, кати,
хоча ви хотіли
живим мене взяти!"
7. Вмираючи крикнув:
"Не здамся вам, кати,
за все вам заплатить
Україна-мати!"

В тому лісі в'ється стежка

(про «Нечая»)

В тому лісі в'ється стежка,
не одна, а більш п'яти –
незнайомому, чужому
трудно-трудно перейти.

Тею стежкою повстанці –
вони мали свою путь –
із далекої дороги
та й заходять віддихнуть.
День осінній, день похмурий,
зайшли вони відпочити,
зв'язковий їм все доносити:
"Небезпека вам грозить!"

Сексот-юда в цю хвилину
враз чекістам все доніс,
перебравшись в їх одержу,
привів вранці в темний ліс.

Несподівано хотіли
окоулити повстанців.
Друг «Нечай» був алярмовий –
він відразу їх уздрів.

Обізвався кріс «Нечая»,
«Холод» крикнув: "Друзі, взять!"
Кулемет, неначе ворог,
на той час не став стрілять.

Ворожа куля не минула,
грудь пробилася – він не чув,
дав команду: "Друзі, сміло!"
Автомата підтягнув.

Крикнув: "Слава Україні!"
Крикнув: "Слава!" Сам схилився.
Крикнув: "Слава Україні!"
В цю хвилину кров'ю вмивсь.

Як прийшов до нього юда,
став одержу іздімать.
"Ох сапожки!" – один каже –
"Як тепер його назвуть?"

Не бандит – якийсь начальник.
Що б то було раніше знать!
Ціла в'язка тут паперів.
Треба було живим взять."

Золота твоя могила,
ти собі її купив –
скажи, юдо, перед смертю:
де ж ти його тіло дів?

Помстим, помстим всім сексотам
за невинну братську кров,
за Вкраїну, за героїв,
за гарячую любов.

Спи спокійно, друже вірний,
нам приснився хоч вві сні,
як квітки з тобою рвали
в темнім лісі навесні.

Сьогодні мрії золоті

(про «Кайдаша»)

Сьогодні мрії золоті
снувались в голові,
а завтра мрії, мрії ті
лежать в сирій семлі.

І знову день, весняний день,
насталася сумна подія –
знову шуцмани⁷ убили
України сина.

⁷ По німецьки, шуцман: стрілець.

Він був ще хлопець молодий,
«Кайдашем» його звали,
він життя не пожалів
для української справи.

Покинув батька, стару матір,
сам пішов працювати,
та й почав по всій Волині
Січі закладати.

Не раз він ночі не доспав,
не раз голодний бував,
але юнацтво на Волині
він організував.

Рука противного шуцмана
його положила.

Невже умер оцей орел?

А де його могила?

Він не умер, він ще живий,
А дух його між нами,
Він кличе нас, гуртує всіх
до бою з ворогами.

Тіло його під кущами
лежить-спочиває,
хрест дубовий, вінок терновий
його доглядає.

В лісі Каролінським (про «Шуляка» і «Недолю»)

В лісі Каролінським строчить кулемет,
чекісти облаву справляють.
Із лісу на поле несеться луна –
це друзів-повстанців шукають.

Кільцем окружили там наших друзів –
«Шуляк» і «Недоля» вже в крові.
“До бою, друзі, кому смерть не страшна,
хто хоче для України волі”.

Строчать автомати. Ручний кулемет
в останню хвилину приносять.
В бою не здаються «Недоля» й «Шуляк»,
і ласки в чекістів не просять.

Остання хвилинка. Прощальний момент.
Гранати на себе рихтують.
І “Слава Україні!” лине до небес –
друзі свою смерть салютують.

І зриви гранат їх порвали тіла,
сини України вже мертві.
Прощайте, друзі, бо ви чесно лягли,
не сплямили нації, честі.

Ішли три повстанці (про Василя і Миколу)

Ішли три повстанці – Василь і Микола,
й Петрусь, наймолодший їх брат.
В них зброя блищала, гранати стирчали –
був кріс, кулемет, автомат.

Зайшли вони в хату щоб тут відпочити
і рушить, як наказ впаде,
громити комуна, червону банду,
московськеє енкаведе.

Лиш сонце знялося, десята година –
червоні ідуть з двох кінців
село окружити, повстанців шукати,
їх двісті на трьох повстанців.

Їх перший побачив повстанець Микола
і в руки схопив автомат:

“Друзі, уставайте – червоні довкола,
на пусто не кидай гранат!”

Та ждати прийшлося не більше хвилини.
Друзі вже були наготові.

Червоні гукали здаватися в повнину –
і тут відповів поклик крові.

Рвонули гранати, строчать кулемети...

Повинна, кати, вам така:

Ми вмієм боротись, ми вмієм вмирати,
ми – вірні повстанці УПА.

Ти згинув у бою, Миколо, героєм,
і даох твоїх вірних друзів.

Ви смертю своєю наблизили віддаль
до світлич, до волі шляхів.

І слава про вас, про героїв-повстанців,
не згине в далеких віках.

Ми гордо прямуєм, дорогу торуєм
вперед по лицарських слідах.

Ти водив свою сотню до бою (про «Деркача»)

Ти водив свою сотню до бою,
перемогу ти скрізь добував,
і втішалась Україна тобою,
славний сотник, відважний «Деркач».

Бій кипів, коні падали й люди,
рвалися грізні гранати в диму...
Раптом куля влучила тебе в груди,
ти упав у тім самім бою.

Вірні друзі тебе підхопили,
до кривки тебе занесли,
на постелю героя положили,
а самі розійшлися сумні.

Ти лежав у тій темній оселі –
стіни чорні, а стеля сумна.
Гіркі думи героя обсіли,
рана тяжко боліла, гнила.

Та не вмер ти із рани, герою.
 Став здоровшати славний «Деркач».
 Раптом зрада тебе відшукала,
 та не дався ти в руки катам.

На холодний курок натискав ти,
 щоб відібрати в себе життя.

Ти упав на землю уже мертвий,
 кров червона стікала струмком.

Вітер віє, Україна сумує
 за тобою, наш славний «Деркач».
 Ми за тебе заплатим комуні,
 ми за тебе заплатим катам.

Тиха нічка над землею (про «Беркута»)

*сотник «Рубач»; на мелодію нар. п. "Повій,
 вітре, на Україну"*

Тиха нічка над землею,
 світить місяченько,
 десь у гаю за містечком
 співа соловейко.

Городами «Беркут» іде,
 в долі блистять річка,
 блистять кулемет на плечах,
 кулеметна стрічка.

«Постой, хто йде!», – москаль крикнув,
 а «Беркут» лягає.

Вже не чути соловейка
 бо кулемет грає.

І в червоних кулемети
 затарахкотіли.

«Сдайсь, живою, бандит проклятий», –
 москалі кричали.

«Геть, проклята большевія»
 «Беркут» одвічає.

Крикнув: «Слава Україні!» –
 і далі стріляє.

Вийшла стрічка, він у ранах,
 вийшли всі набойі,

Крикнув: «Слава Україні!» –
 Так гинуть герої.

Спи, герою, спи спокійно,
 сину України.

Хоч ти згинув, та ця слава
 ніколи не згине.

Стогне в неволі Україна (про вісім друзів)

на мелодію "Ой там далеко на Волині"

Стогне в неволі Україна,
 в руїнах села і міста,
 усюди мука і страждання,
 усюди ллється кров людська.

У Великодню суботу,
 в подільським селі Беневі,
 там вісім друзів за Україну
 вели кривавий лютий бій.

Вночі в степу їх окружили
 півтори сотні москалів.

До дня боролись юні друзі,
 до дня кривавий бій кипів.

Кати казились, наступали,
 кричали: «Здайсь, бандьора, здайсь!»

У відповідь «Слава» лунала,
 а «Луч», ранений, розірвався.

Ревуть стрекочуть скоростріли,
 гранати рвуться тут і там.

«Дніпро» і «Тріска» підірвались,
 щоб не дістатися катам.

А врешті чути: «Брак патронів,
 гранат вже мало, що робить?»

Набій останній всяк тримає,
 щоб життя своє закінчить.

І тут упали «Байда» й «Гонта»,
 «Сулима» юний, «Яр» і «Крук».

Упали гордо, як герої,
 без страху, роздумів і мук.

«Прощайте друзі дорогенькі,
 у серцях юних біль здавить!»

А як настане час відплати,
 за нас тиранам відомстить!

Прощайте батьку і ви ньенько,
 не плачте, щоб не глузував
 над вами ворог, бо за волю
 ваш син життя своє віддав.

Сумно в той день сходило сонце,
 здавалось плакав степ цілий –
 там вісім друзів умирало
 і світ для них вже був чужий.

І снилась їм Вільна Україна,
 квітуча, славна, дорога.
 Для неї мучились, трудились,
 за неї віддали життя.

Ой на Вкраїні

на мелодію колядки "Небо і земля" (?)

1. Ой на Вкраїні, ой на Вкраїні зорі засвітили,
бо з Віфлеєму, бо з Віфлеєму новину звістили:
Христос родився, Бог оплотився,
Бог правдивий творець, зніме всі окови,¹
зішле свободу нашому народу,
українському народу!
2. А найясніша, а найясніша зоря із востока,
з нею співає, з нею співає Вкраїна широка:
Христос родився, Бог оплотився,
Бог правдивий творець, зніме всі окови,
зішле свободу нашому народу,
самостійному народу!

¹ Може: Бог воплотився, / світу Сотворитель і всіх Відкупитель.

І шумить і гуде

на мелодію нар. пісні "І шумить і гуде, дрібний дощик паде".

1. І шумить і гуде – то повстанець іде;
утікай, червоний кате, бо пропадеш, як знайде.
2. Оглядається босяк і не знає що то є,
а повстанець український вже по спині його б'є.
3. Як понюхав босяк наш повстанський кулак,
та й побіг під корч зелений витрясати переляк.
4. Україна не для вас, гітлери і сталіни,
в Україні Самостійній буде жить народ вільний!
5. Чи то лях, чи москаль, чи румун, маляр, німак, –
всі покинуть Україну, як пізнають наш кулак!

Примітки

- А в вівторок рано.....Додаток ст. 442
Дж.: Подуфалий3 ст. 83, зап.: В. Подуфалий 1990 р., в с. Розгадів Зборівського р-ну, від Михайла Когута, 1929 р.н., освіта 7 кл. Вар.: А в неділю рано.
- А в Лапшині, при долині (про сім героїв).....Додаток ст. 442
Дж.: Подуфалий2 ст. 88, зап.: Ганна Волошук в 1993 р., освіта середня спеціальна; муз. розшифрував В. Подуфалий. Подана мелодія дуже подібна № 253 "Нашо ж мене породила". Оспівана подія відбулась в Лапшині біля Бережан. В нерівному бою з НКВД загинули Микола Прокопів «Соловей», 21 років, Микола Гриняшко (у дж.: Граняшко (?)), «Медвідь», 21 років, Федір Кавара «Марко», 22 роки, Степан Захарків «Марко», 21 років. Врятувалися Іван Кузів та Іван Возняк. Пор.: "Зажурилась Україна", "У неділю дуже рано" (3), "Сонце ясне засвітило", "Сонце сходить і заходить, хмара наступає".
- А в неділю, дуже рано (1).....№ 361. ст. 249
Дж.: Невм Б:65, зап.: Гусятинський р-н, 1974 р. Різномісність наголовку і підкестування музики як у джерелі. Мелодійний варіант пісень "Куди вітер хмари носить" і "Нема щастя, нема долі". Див. також: "В неділю дуже рано" (2) і "У неділю дуже рано" (3).
- А в неділю дуже рано вітрець повіває (про Данила Пукало).....№ 442. ст. 307
Дж.: Кришук №9 (стр. 1-14), зап.: Кришук М.М. в 1990 р. від учасника фольклорного ансамблю с. Конюхи, Козівського р-ну; «Вільне слово» ст. 3. (стр. 1-3, 5-7, 9-11, 14, 15). Пісня присвячена народному меснику Данилу Пукало, член ОУН, якого було вбито польською поліцією, під командою генерала Заморського, поміж селами Вимислівка і Вибулів Козівського р-ну 2-го липня 1939 р. З кулями у тілі, у вогні і диму він продовжував відбиватися у підпаленій хаті і, як переказують, помер лише на вулиці з посмішкою на опечених устах. Його рятували застриками, завезли до лікарні в Бережанах, де він за годину помер. Його братів, Стефана, Луку і Левка знищили пізніше "червоні брати-визволителі". На місці хати де загинув Данило висипали символічну могилу, яка простояла польську й німецьку окупації. Її тричі руйнувала радянська влада (1959, 1975, і 1979 р.) Могилу відновлено 1991 р. (М. М. Кришук; і Григорій Сім'я, «Вільне слово» ст. 3).
- А в неділю рано.....№ 159. ст. 117
Дж.: Невм А[24], зап.: с. Жолоби, Кременецький р-н, від Бориса Григоровича Стасяка. Вар.: "А в вівторок рано".
- А в середу дуже рано (про бій під Вулькою).....№ 471. ст. 328
Дж.: Голяшб, зап. в с. Конюхи, р-н Козова. Пісню склав Василь Курій, із с. Конюхи, воїн УПА, учасник бою під Вулькою. Бій відбувся осінню 1944 р. Пор. "У суботу рано-вранці".
- А в сосновім темнім лісі (Там у лісі поміж сосни).....№ 440. ст. 305
- А в суботу рано (про «Ворона»).....Додаток ст. 443
Дж.: Подуфалий3 ст. 72, зап.: В. Подуфалий, 1990 р., в с. Гинівичі, Бережанського р-ну, від Ольги Стефанів, 1939 р.н., освіта середня спеціальна. Про події які відбулися 18 січня 1948 р. в селі Шумляни на Бережанщині. «Ворон» – Мицишин Михайло Григорович; при обстрілі НКВД підірвався гранатою, щоб не потрапити в руки катів.
- А мій миленький, десь там за лісом.....№ 486. ст. 343
Дж.: лента Сулим. Вар. нар. п. "Маруся гарна, Маруся пишна".
- А хто хоче воювати (У повстанцях).....№ 487. ст. 343
Дж.: СнівУПА ст. 105; Юркевич № 37; СпівГоляша ст. 29: сл. – політвих. «Мар» (С. Голяш), осінь 1944 р., сотня к-ра «Нечая», Старосамбірщина; Подуфалий3, ст. 70. Повстала коли сотня сиділа на засідці, ждучи на московські машини зі спецвідділами НКВД. (Голяш.)

А як Ленін умирав.....	№ 494.	ст. 348
Дж.: Шморгун ст. 79, зап.: Є. Шморгун у с. Новожуків Рівненського р-ну.		
АНТИБОЛЬШЕВИЦЬКИЙ ІНТЕРНАЦІОНАЛ	№ 506.	ст. 359
Дж.: ЗбірУПА ст. 14. Мелодія «Інтернаціоналу».		
Бабусю.....	№ 311.	ст. 218
Дж.: СпівУПА ст. 81.		
Бажаєм здоров'я...(Різдве́нне побажання).....	№ 509.	ст. 361
Дж.: Колядки ст. 3; СіЗ ст. 244.		
Батько й мати на Сибірі.....	№ 205.	ст. 148
Дж.: Невм Г:17, зап.: Бережани, від Сенів І., 1978 р.		
Базар (1) (Мов олень той).....	№ 106.	ст. 80
Базар (2) (Як олень той).....	№ 107.	ст. 82
Без рідної буди (1) (Марш сотні «Орлів»).....	№ 51.	ст. 40
Дж.: ЛітУПА 16:504; Невмирущий Г:7, зап.: с. Топорівці, Городенківський р-н; Кашуба №45 (з Брідщини); «Державність» ст. 66. Пор.: «Не маєм ми рідної стріхи», № 203.		
Без рідної буди (2) (Марш сотні «Орлів»).....	№ 578.	ст. 397
Дж.: Добош №77.		
Березневе ясне сонце (Пісня про «Пісню»).....	№ 456.	ст. 316
Дж.: Голяш2 №106. «Пісня» – із Івано-Франківськ, родом з Делятина, загинув в березні 1945 р. в с. Березів.		
Бескид (На скалистому Бескиді).....	№ 409.	ст. 282
Блідий місяць сховався за хмари.....	Додаток	ст. 429
Дж.: Шморгун ст. 14 (стр. 1-3), зап.: О. Гриб від своєї матері Степаниди Михайлівни з міста Рівного; Пастушенко ст. 30 (стр. 1-4).		
Бог народився.....	№ 553.	ст. 382
Дж.: Невм Д{3}, зап.: Зборівський р-н.		
Бог Предвічний народився (1).....	№ 539.	ст. 375
Дж.: Колядки ст. 1; СіЗ ст. 240.		
Бог Предвічний народився (2).....	№ 540.	ст. 375
Дж.: Сулим.		
Бог Предвічний народився (3).....	№ 541.	ст. 376
Дж.: Грицай №29].		
Бог ся раждає, люди веселіться.....	№ 515.	ст. 364
Дж.: Колядки ст. 2; СіЗ ст. 242.		
Бог ся раждає по світу цілому (1).....	№ 513.	ст. 362
Дж.: Невм А:16 (строфи 1-4), зап.: Заліщики, від медсестри Галі Смик, 1982 р.; лента Сулим (тільки текст, строфи: 1, 4 (рядок 1), 3 (рядки 2 і 4-6) і 5).		
Бог ся раждає по світу цілому (2).....	№ 514.	ст. 363
Дж.: лента Сулим.		
Боже великий, змилуйсь над тими.....	№ 530.	ст. 371
Дж.: Невмирущий Б:42 б), зап.: Бережанський р-н, 1971 р.		
Болить серце, болять груди.....	№ 359.	ст. 247
Дж.: Невм Б:56, зап.: Монастирський р-н, 1974 р.		
Бряцить збруа, скрипить віз (Мість партизана).....	№ 65.	ст. 50
Дж.: Голяш1 №96, зап.: 1965 р.		
Був собі «бандьора».....	№ 417.	ст. 287
Дж.: Бєрсі ст.20		
Бувай, бо я вже відіжджаю.....	№ 320.	ст. 223
Дж.: Невм Б:51, зап.: с. Вишнівець, Збаразький р-н.		
Бувай здоров коханий мій.....	№ 291.	ст. 206
Дж.: Бжеськал; лента Кавун. Про спів повстанок у Крем'янецькій тюрмі, каже Кавун: «Дівчата співали її з великим почуттям – в кожному слові, в кожному		

- звуків пісні брєніла ніжність і смуток. Кожна наче зверталась до свого милого, прощалась з ним. А яка і не мала милого, то зверталась до того вимріяного, незнаного, якого і не судилось її побачити. Бо жорстоке життя гнало її на тяжку долю – на двадцять п'ять років страшної каторги московської, в шахтах Колими чи Воркути... Дехто і повернувся – але в рідне село їх не пустили!"
- Бувайте здорові..... № 294. ст. 208
Дж.: Гордасевич.
- Бувало вип'ю шклянку пива..... № 251. ст. 179
Дж.: Кришук №36 б, зап.: Кришук М.М. в 1989 р. від Новоринської Е. І., 1932 р.н., у с. Конюхи, Козівського р-ну. На мелодію пісні "Не плач матусю (2)" № 329.
- Бувало вчора до ранку..... № 249. ст. 179
Дж.: На ленті Кульчик. На мелодію "Шуміли сосни і діброви (1)".
- Буде, нам з тобою, що згадати (1,2)..... № 379. ст. 260
Дж.: (1) *Невм* Б:26, зап.: Заліщицький р-н, 1958 р.; (2) *ПісніУН*, ст. 6 (строфи 1–5).
- Будь здорова моя мила..... № 234. ст. 169
Дж.: *Невм* Д{5}, зап.: Чортківський р-н, 1970 р.
- Була весна і ми зустрілись знову..... № 396. ст. 271
Див. "Згадай, згадай останнє кохання".
- Була весна кругом і в серці..... № 399. ст. 274
Дж.: «Саник», *ЛітУПА* 12: 114.
- Бунт паперів я носив..... № 317. ст. 221
Дж.: *Невмирущий* Г:54, зап.: с. Білобожниця, Чортківський р-н.
- В 1938-му році..... № 102. ст. 77
Дж.: *ПісніУН*, ст. 25; *Оліїник* № 2.
- В бій за славу (1,2) (*Пісня про «Нечая»*)..... № 284. ст. 201
Дж.: (1) *СпівУПА* ст. 89; *СпівГоляша* ст. 36; *ЗбірУПА* ст. 4; Громенко, ст. 96; *Шморгун* ст. 72 (стр. 1–4а, 5б), зап.: М. Федоришин від Віри Степанюк із с. Волошки Рівненського р-ну.; (2) лента *Невм*1. Мелодійні варіанти пісень "Це на Холмщині діялось, у початок зими", "На покинутих згарищах", "У повстанці, коханого проводжало дівча". "«Нечай» – псевдо бійця УПА Степана родом із с. Кустин Рівненського р-ну." (*Шморгун* ст. 73.)
- В Большевиків руді морди..... № 496.6 ст. 351
Дж.: *Подуфалий*3, ст. 95, за "Збірником революційних пісень" част. 1, 1947, ст. 62.
- В Вифлеємі зоря сходить..... № 519. ст. 366
Дж.: *Грицай* №17.
- В вишневому саду гуляв..... № 335. ст. 233
Дж.: *Невм* А:13, зап.: Городенка, від В. Василів, 1975 р.; *Невм* Г:41, зап.: Нижній Івачів. Мелодійний варіант (1) пісні "Згадай же, Мамцю, той же вечір". Споріднена мелодія: "Ой там за гаєм, за розмаєм".
- В гаю, зеленому гаю..... № 412. ст. 283
Дж.: лента *Сулим*.
- В горах сумний час настав..... № 148. ст. 111
Дж.: *Берс*1 ст. 40.
- В Городенці на машині..... № 271. ст. 193
Дж.: *Невм* Г:52, зап.: с. Топорівці. Подія, яка лягла в основу цієї пісні, сталась в Городенці підчас німецької окупації 1943 р. Німці створювали лігеншафти, де заставляли людей працювати. На молотарці працювали люди із с. Торговиця. Коло барабана, куди кидали снопи стояв хлопець Василь. Якось в барабан попало залізо і він поломався. Молотарка стала. Німецький поліцай схопив хлопця і зараз застрілив.
- В Загоріві на горі..... № 110. ст. 85
Дж.: «Саник», *ЛітУПА* 12: 94; *Шморгун* ст. 109 (як у *ЛітУПА*). Бій біля с. Загорів Локачівського р-ну Волинської обл. – один з найвідоміших героїчних боїв УПА.

Чота особливого призначення «Берези» (к-р Сосенко) з куреня «Остапа» зайняла монастир у Новому Загороді. Через те, що він був дуже вигідно розташований на височині й перехресті доріг, його також намагалися захопити німці. Бій розпочався рано-вранці 9 вересня 1943 р. масовим бомбардуванням німецької авіації та гарматним обстрілом з танків. У бою, що тривав три дні, під стінами монастиря загинули, але не здалися в полон, 29 повстанців... (Шморгун ст. 110.)

- В Закарпатті радість стала..... № 140. ст. 105
Дж.: *Невм* Г:51 (стр. 1-10), зап.: с. Жалоби, Кременецький р-н; *ПісніУН* ст. 27 (стр. 1, 2, 3). Пісня з 1938 р.
- В Зелені Свята, в маю рай (Шумлять гаї)..... № 308. ст. 217
- В Карпатах сум і жаль настав..... № 147. ст. 111
Дж.: *Вперед* ст. 29; *Кардаш*; *Подуфалий* 2 ст. 12 (стр. 1-4), зап.: В. Подуфалий в 1989 р., від члена ОУН-УПА Івана Фанги, 1924 р.н., освіта 4 кл. в м. Бережани.
- В лісі Каролінськім (про «Шуляка» і «Недолю»)..... Додаток ст. 446
Дж.: Шморгун ст. 86, зап.: Павло Сова із с. Демидівка Млинівського р-ну.
Каролінський ліс знаходиться біля села Вовкови Млинівського р-ну.
- В нас велике свято нині..... № 574. ст. 395
Дж.: *Подуфалий* 2 ст. 73, зап.: В. Подуфалий 1992 р., в с. Жуків Бережанського р-ну, від Володимира Шагая, 1941 р.н., освіта середня. Мелодійні варіанти: див. під "Сего року сумні свята (1)".
- В нашім селі на горбочку..... № 569. ст. 392
Дж.: *Невм* Б:2, зап.: Заліщицький р-н, 1976 р.
- В неділю дуже рано (2)..... № 362. ст. 249
Дж.: *Невм* Б:57 а), зап.: Бучацький р-н, 1974 р.
- В селі на Вибранівці..... № 257. ст. 183
Дж.: *Невм* Б:42 а), зап.: Гусятинський р-н, 1972 р. Споріднена мелодія: "Служив стрілець при сотні (2)".
- В славних горах, у Карпатах..... № 414. ст. 284
Дж.: *Грицай* №[10].
- В совєцьких катівнях..... Додаток ст. 438
Дж.: Шморгун ст. 61, зап.: М. Свердлюк від О. І. Місюри із с. Тайкури Рівненського р-ну.
- В сороковсьмім році, в лозову неділю (про «Омелька» і «Рубана»)..... Додаток ст. 444
Дж.: Конол.
- В сорокдругім році (3)..... Додаток ст. 429
Дж.: Шморгун ст. 50, із репертуару хору Рівненської «Просвіти».
- В сорокпершім році, як стави гатили..... № 370. ст. 255
Дж.: Голяш 5, зап.: с. Потік, р-н Козова.
- В сороктретім році (1)..... № 164. ст. 121
Дж.: СпівГоляш ст. 12; зап. С. Голяш від підстаршин зі школи «Олені».
- В сороктретім році (2) (або: В сорокчетвертім році)..... № 165. ст. 121
Дж.: *СпівУПА* 111; Юркевич №9; *лентаГоляш*, спів. С. Голяш.
- В степу під Херсоном (1,2)..... № 426. ст. 293
Дж.: СпівГоляша ст. 12; *Записки* 2. Перейшла в Галичину із Волині. Мелодійний варіант (1) пісень "По Холмщині нашій", "Всю ніч не вгавала", "Ішли ми до бою темними лісами" і "І знову заграли сталеві сурми".
- В погідний день раненько (У лісі між кущами)..... № 418. ст. 287
Дж.: *Кришук*: №1 (стр. 3-11), зап.: Кришук М.М. в 1989 р. від Новоринської Е.І., 1932 р.н., у с. Конюхи, Козівського р-ну; Голяш 4, вар. 1 (стр. 1-3, 5-11), зап.: с. Бишки, р-н Козова; *Подуфалий* 3, ст. 81 (стр. 1-11), ст. 81, зап.: М. Запотічний в 1990 р. в с. Конюхи Козівського р-ну з гуртового співу групи жінок 60-70 річного віку. У Кришука заголовок і перший рядок тексту є "У лісі між кущами" і такий текст подаємо під музикою. Попереджаючі у тексті перші дві строфи походять із листа

- Голяша (другий поданий ним варіант пісні "Шумує Корсів річка"), а далші різнобіжності наведені в примітках. Перший варіант від Голяша подаємо під № 419 "Шумує Корсів річка (2)". (Див. також її примітки.) Вар.: "У Бишках на край лісу".
- В тому лісі в'ється стежка (*про «Нечая»*).....Додаток ст. 445
Дж.: Шморгун ст. 55, зап.: І. Юрчук у с. Сухівці Рівненського р-ну.
- В четвер по полудню.....№ 420. ст. 289
Дж.: *Подуфалий2* ст. 66, зап.: В. Подуфалий в 1990 р., в с. Гиновичі Бережанського р-ну, від Ольги Стефанів, 1939 р.н., освіта середня спеціальна. Мелодія подана під "І був тихий вечір (3)" – записана малими нотами у 2-му вар. ("Темна нічка була (2)", № 321., ст. 223.)
- В чистім безмежному полі.....№ 262. ст. 186
Дж.: *Невм* Г:3 б), зап.: Заліщики, 1975 р.; *Невм* Г:22, зап.: с. Нижній Івачів, Тернопільська обл. Вар.: "Ой там у полі безмежнім", і вар.
- В Чорне Море кров Дніпром пливе.....№ 200. а) ст. 144
Дж.: *Невм* Г:43, зап.: Підгайці. Вар. малими нотами, див.: "Чорна хмара гомоном гуде".
- В Чорнім лісі (1) (*Марш «Різунівців»*).....№ 12. ст. 11
Дж.: СпівУПА ст. 20; *Юркевич* № 21; СпівГоляша ст. 17; Голяш3; *Подуфалий3*, ст. 26.
"Пісню уложив стрілець «Боян» з 1-ої сотні курія «Різуна» в Чорному лісі, біля Станиславова, 1943 р."
- В Чорнім лісі (2) (*Марш «Різунівців»*).....Додаток ст. 428
Дж.: *Подуфалий3*, ст. 26; муз. зап.: В. Подуфалий в 1991 р. в с. Купчинці, Козівського р-ну, від Івана Кужди, 1928 р. н., із с. Малі Чорнокині Чортківського р-ну.
- В Чорному лісі.....№ 549. ст. 380
Дж.: Нові Коляди ст. 5.
- Ввесь ліс покритися сніжним пухом (*Пісня про «Яструба»*).....№ 460. ст. 320
Дж.: СпівГол.: ст. 39; Голяш3: "Пісню написав «Дубовий» районний референт СБ в Лиському повіті на Лемківщині, в пам'ять стрільця «Яструба», який, після поранення, помер 25 лютого, 1946 р."
- Весняний раночок.....№ 114. ст. 88
Дж.: *Невм* Г:11, зап.: с. Копачинці, від Гриців, 1976 р.
- Вже 22 роки.....№ 57. ст. 45
Дж.: *Юркевич* № 8, зап. від друга «Неболи», Німеччина, 1947 р.
- Вже більше літ двісті (Триста літ минає).....№ 120. ст. 93
- Вже весна воскресла (1).....№ 161. ст. 118
Дж.: *Невм* Д|4|, зап.: Заліщики, від Стахів І., 1978 р.; *Невм* Г:24, зап.: с. Коцюбинці, Гусятинський р-н (У вар. Г:24: кожна строфка містить 2 рядки, тобто по 2 числа даного запису); *Берв2* ст.25 (рядки 1-14, 17-18: по 2 рядки у строфі, 2-ий повторється).
- Вже весна воскресла (2).....№ 162. ст. 119
Дж.: лента *Терф.5*.
- Вже вечір вечоріє (*Лента за лентою*).....№ 428. ст. 296
Дж.: СпівУПА ст. 29; СпівГоляша ст. 9; ЗбірУПА ст. 1; *Берв1* ст. 11; *Подуфалий3*, ст. 63; лента *Білевич* №44 (із плити). Мелодійний варіант (1) пісень "Сонце вже сховалося", "Служив стрілець при сотні (1)" і "Як вийшли ми з кривки". Пор. також "Хто любить Україну". Загально відома в УПА і серед населення Волині і Галичини.
- Вже громом грянув гнів народу (*Гей, Україна понад все*).....Додаток ст. 428
Дж.: *За Україну*, ст. 30-31; *Подуфалий3*, ст. 9-10.
- Вже досить мук (*Вперед*).....№ 78. ст. 61
Дж.: *ЮнШлях*; СпівУПА ст. 14; СпівГоляша ст.16; *Кап. Банд. (ар. В. Божика)*.
- Вже зірничка зійшла ясно.....№ 561. ст. 387
Дж.: *Грицай* №[246].

- Вже настала люба днина.....№ 131. ст. 99
Дж.: *Берв2* ст.4. Мелодія рос. пісні “Із-за острова на стрежень”. (На цю мелодію також: “Пам’ятаю той березень”.)
- Вже наш народ відродився.....№ 543. ст. 377
Дж.: Нові Коляди ст. 1.
- Вже сонце зайшло за горою.....№ 381. ст. 262
Дж.: *Невм* Б:38 а), зап.: Монастирський р-н, 1974 р.; *Невм* Г:55 а), зап.: с. Лазарівка, Монастирський р-н. Мелодійний варіант пісень “Послухай дівчино красуне” і “Посиплється листя з берези”.
- Вже час, вже час, народе встань (1).....№ 143. ст. 108
Дж.: *Гладилович*: зап. А. Гладилович від дівчат з Борислава й Тустанович на одній прогулянці націоналістичної молоді Дрогобиччини, в 1937 р.; *Вперед* ст. 28; ЗбірУПА ст. 10; *Берв2* ст.1 (строфи 1, 4); *Подуфалий3*, ст. 15; плита *Мамо*, “за пісенником «Гомін волі», 1941 р.” (подана інформація про авторство М. Бігуна); Записки7.
- Вже час, вже час, народе встань (2).....Додаток ст. 431
Дж.: *За Україну*, ст. 31-32; *Подуфалий3*, ст. 15. Можливо переспів (друк. 1943 р.) ранішого твору (М. Бігуна (?), *Вже час...*(1), зап.: 1937 р.)
- Ви в дні весняні положили життя.....№ 195. ст. 140
Дж.: *Подуфалий2* ст. 72 (стр. 1-2), зап.: В. Подуфалий в 1991 р., від члена ОУН-УПА Івана Фанги, 1924 р.н., освіта 4 кл. в м. Бережани; Шморгун ст. 73 (стр. 1-4), зап.: Л. В. Велесик, уродженка с. Гутвин Костопільського р-ну.
- Ви жертвою в бою нерівнім лягли (*ПОХОРОННИЙ МАРШ*).....№ 199. ст. 143
Дж.: *Кришук* №29. (Вар. тексту – у Борис ст. 73; не внесено у нашу збірку.) Мелодія “Варшав’янки”. (Пор. мел. “Ви в дні весняні положили життя”.)
- Ви за волю воювали (*Хлопці з лісу*).....Додаток ст. 437
Дж.: *Подуфалий2* ст. 76, зап.: В. Подуфалий, 9 серпня 1992 р. в м. Києві, під час святк. 50 річчя УПА, від кошовою Галицької Січі Ярослава Лихача, 1934 р.н., із с. Констанція, Борщівського р-ну Тернопільської обл.
- Ви хлопці, не сумуйте.....№ 185. ст. 135
Дж.: *Невм* Г:37, зап.: с. Конюхів, Стрий, с. Кретівці Збараський р-н. Мелодійний варіант пісні “Не плачте не журіться ви хлопці юнаки”.
- Ви хлопці молодці.....№ 151. ст. 112
Дж.: *Невм* Г:48, зап.: м. Підгайці.
- Вибирався козак (Збирався козак).....№ 220. ст. 159
- Вне буря, дрожить земля.....№ 24. ст. 19
Дж.: ноти *Гордій 3*.
- Вийшла хмара, вийшла чорна.....Додаток ст. 435
Дж.: Шморгун ст. 109, зап.: В. Павлюк від Онисії Візної із с. Полиці Володимирецького р-ну.
- Виряжала мати сина.....№ 295. ст. 208
Дж.: *Невм* Г:2, зап.: Зборів, 1975 р.; Олійник № 17; *Ой у лузі* ст. 88 (інакша мелодія).
- Вислав Сталін свої діти (Шукають “бандьори”) (1,2,3).....№ 496. а) ст. 349
Дж.: (1) *Невм* Г:16 (строфи 2, 3, 5), зап.: с. Конюхів, Стрий; (2) ленти *Тереф.3* №5, *Дерех*; (3) *Берв1* ст.28 (строфи 1, 11, 6, 12); Юркевич №4 (строфи 1, 8, 11, 13); Спів-Голяша ст. 2 (строфи 1, 7, 6, 13); *Подуфалий3*, ст. 92, за “Збірником революційних пісень” част. 1, 1947, ст. 59; (строфи 1, 9, 3, 8, 10, 4, 6, 11, 12); Анон2 (строфи 1, 7, 11). Юркевич подає: “Пісню, слова і мелодію, написав сотен. «Тараско», родом з Старо-Самбірщини. На Закерзоння перенесли стрільці з куруня «Прута», липень, 1945 р.” Невідомо на яку мелодію писав «Тараско». Пісня поширилася в Галичині в час німецької окупації а відтак і серед УПА. Загально відома – під різні народні мелодії. Часто називали її «Шукають бандьори».

Висока могила сирій землі.....	Додаток	ст. 430
Дж. Шморгун ст. 77, зап.: Г. Добринська в с. Кураш Дубровицького р-ну. Пор. "Широка могила з сирій землі" і "Український народ".		
Виходь, виходь народ з тюрм.....	№ 80.	ст. 62
Дж.: <i>СнівУПА</i> ст. 50.		
Від Пограду по Кавказ.....	№ 411.	ст. 283
Дж.: <i>Грицай</i> №[2]. Мелодійний варіант нар. пісні "Туман яром котиться".		
Від Сяну і Збруча (Вставай Україно).....	№ 90.	ст. 70
Дж. <i>Подуфалий2</i> ст. 9, зап.: В. Подуфалий в 1989 р., від члена ОУН-УПА Івана Фанги, 1924 р.н., освіта 4 кл. в м. Бережани.		
Від тихого Дону до верхів Карпат.....	№ 18.	ст. 13
Дж.: <i>Невмирущий</i> Г:27, зап. у с. Шумляни, Бережанський р-н.		
Відкривай нам, світе, брами (<i>Рейдова повстанська</i>).....	№ 172.	ст. 126
Дж.: « <i>Санік</i> », <i>ЛітУПА</i> 12: 113.		
Віє вітер, віє буйний.....	№ 112.	ст. 87
Дж.: <i>Невмирущий</i> Б:4, зап.: Чортківський р-н, 1977 р.		
Війна, війна - весь світ воює.....	№ 139.	ст. 104
Дж.: <i>Невм</i> Г:5, зап.: Стрий, від П. Гуштак, 1982 р.; <i>Невм</i> Г:25, зап.: с. Лазарівка, Монастирський р-н.		
Вітер віє, сонце гріє (Сонце світить, вітер віє).....	№ 196.	ст. 141
Дж.: <i>лентаГоляш</i> (стр. 1-4, 6), співає Степан Конол; <i>Пастушенко</i> ст. 18 (стр. 1-6); Шморгун ст. 62 (стр. 1-3, 5, 6, 1), зап.: М. Семерик у с. Дермань Здолбунівського р-ну.		
Віють вітри, віють, повівають.....	№ 55.	ст. 44
Дж.: ЗбірУПА ст. 7; Юркевич № 11; <i>Степанюк</i> ; Шморгун ст. 48 (стр. 1, 2, 5), зап.: В. Павлюк від Онисії Візної із с. Полиці Володимирецького р-ну; Голяш3: від М. Васько; ленти <i>Дерех</i> , <i>Тереф.5</i> , <i>лентаГоляш</i> (співає М. Васько, Чикаго, 1991 р.): М. Васько вивчила цю пісню в с. Шумляни, р-н Підгайці, від стрільців провідника «Вихора», який працював на терені Підгаєччини. Пісня загально відома. Мелодія малими нотками із вар.: "Ой ладуйте кріси і гармати" (гл. примітки під такою назвою).		
Українська пісне, загрими.....	Додаток	ст. 431
Дж.: <i>За Україну</i> , ст. 28; <i>Подуфалий3</i> , ст. 19. Вар.: "Збудись Україно, повстань".		
Український народ, це день твій наспів (1).....	№ 122.	ст. 95
Дж.: <i>лента Сулим</i> . Мелодійний варіант (1) пісні "Український народ, час тобі наспів". Споріднені тексти: "У Луцьку під тюрмою" і "Висока могила".		
<i>Вперед</i> (Вже досить мук).....	№ 78.	ст. 61
<i>Вперед!</i> (Я не боюсь тюрми і ката).....	№ 585.	ст. 403
<i>Вперед</i> (Доволі мук, не долі і страждання).....	№ 79.	ст. 62
Вселенная веселися.....	№ 518.	ст. 366
Дж.: <i>Невм</i> А:17, зап.: с. Слобідка, Городенка, від шофера Василя.		
Вставай, народ.....	№ 529.	ст. 370
Дж.: СіЗ ст. 76 (текст); <i>Укр. коляди</i> : ст. 28 (мел.). Автор тексту: Марко Боеслав (див. під "Співай, шуми, зелений боре").		
Вставай Україно (Від Сяну і Збруча).....	№ 90.	ст. 70
Вставаймо, вставаймо.....	№ 91.	ст. 71
Дж. <i>Подуфалий2</i> ст. 10, зап.: В. Подуфалий в 1989 р., від члена ОУН-УПА Івана Фанги, 1924 р.н., освіта 4 кл. в м. Бережани.		
Вставайте УПісти.....	№ 528.	ст. 370
Дж.: <i>Грицай</i> №[16].		
Всю ніч не вгавала (<i>40 Повстанців</i>).....	№ 425.	ст. 293
Дж.: <i>СнівУПА</i> ст. 65; <i>СпівГоляша</i> ст. 20; Шморгун ст. 47 (як у <i>СпівУПА</i>); <i>лента Білевич</i> №1. Мелодійні варіанти: див. під "В степу під Херсоном".		Співана

- в УПА на Закерзонні 1946-7 р. Можливо оспівує смерть 40 повстанців в січні 1946 р. в селі Ліски, Грубешівщина.
- Всюди по Україні..... № 551. ст. 381
Дж.: *Грицай* №18].
- Вчора Він ще жив..... № 599. ст. 418
Дж.: *Боян*, нап.: Глендейл, 1990 р. (в 40-ву річницю смерті Р. Шухевича).
- Гарний вечорок (3)..... № 326. ст. 226
Дж.: лента *Тереф3* №8, спів. Іван Терефенко. Див. під "Гарні вечори на Україні (2,3)". Терефенко пам'ятає із 1943 р., із с. Долина, пов. Сянік. Пісня правдоподібно з Чернігівщини, з перед 1939 р. Співана на Чернігівщині.
- Гарні вечори, гарні та гарні (1)..... № 325. ст. 226
Дж.: *Неам* Б:18, зап.: Монастирський р-н. Див. під "Гарні вечори на Україні (2,3)".
- Гарні вечори на Україні (2,3)..... № 326. ст. 226
Дж.: (2) *Неам* Г:9 (строфи 1-4, 6, 7), зап.: Зборів, від М. Сенік, 1978 р.; *Кришук* №11, зап.: Кришук М.М. в 1990 р. від Панюс Г.М., 1938 р.н., у с. Колодіївка, Підволочиського р-ну; (3) лента *Тереф3* (строфи 1, 3). "Пісня, правдоподібно з Чернігівщини, з перед війни, з перед 39-го року; співана на Чернігівщині..." (Терефенко.) Мелодійні варіанти (1,2,3) пісні "Там у садочку, та й на яворі".
- Гарні вечори на Україні (4)..... № 327. ст. 227
Дж.: *Неам* Г:21, зап.: с. Синевідсько, Стрий. (Мелодія: як вар. 2, із його варіантом 1^а (поданий в кінці), у джерелі поданий тільки 2-ий голос.)
- Гей, бували хмари (*Пісня про «Савура»*)..... № 458. ст. 318
Дж.: «*Саник*», *ЛітУПА* 12: 98; Шморгун ст. 6 (як у *ЛітУПА* із поправкою).
Дмитро Клячківський – «Клим Савур» – «Охрім» – член проводу ОУН на ПЗУЗ, член Головного Військового Штабу УПА й командир УПА–Північ. Один з перших пропагаторів і організаторів відділів УПА. Під його умілим керівництвом, у боях з німцями та з бандами червоних партизан, повстанці в багатьох округах Полісся й Волині зовсім прогнали ворожі банди. Впав полковник «Клим Савур» героїською смертю в бою з переважаючими силами більшовицьких окупантів 12 лютого 1945 р., у лісі біля Оржівських хуторів, Клеванського р-ну, Рівненської обл.
- Гей, гей! Із-за гори військо наступає..... № 93. ст. 72
Дж. *Подуфалий* 2 ст. 20, зап.: В. Подуфалий в 1989 р., від члена ОУН-УПА Івана Фанги, 1924 р.н., освіта 4 кл. в м. Березани.
- Гей, в Україні пожари горять..... № 510. ст. 361
Дж.: *ЛітУПА* 3:159, 161. Автор тексту: Марко Боеслав (див. під "Співай, шуми, зелений боре").
- Гей ви, хлопці, січові молодці..... Додаток ст. 436
Дж.: Шморгун ст. 14, зап.: Л. В. Велесик, уродженка с. Гутвин Костопільського р-ну.
- Гей, готуйте хлопці зброю..... № 71. ст. 54
Дж.: *СпівУПА* ст. 118.
- Гей, готуйтесь, партизани (1,2)..... № 173. ст. 127
Дж.: (1) *Неам* Г:5, зап.: с. Топорівці; (2) *ПісніУН*, ст. 5 (строфи 1, 5, 4, 6, 1).
- Гей же до зброї..... № 117. ст. 90
Дж.: *Бері* 1 ст.31; Шморгун ст. 16, зап.: Г. Добринська в с. Кураш Дубровицького р-ну. Мелодійний варіант (2) пісні "Де ж тая слава".
- Гей! Зимно, зимно на дворі..... № 556. ст. 383
Дж.: *Грицай* №23].
- Гей на півночі, на Волині (2)..... № 28. ст. 23
Див.: Ой там далеко на Волині.
- Гей, повстанці українські..... № 47. ст. 37
Дж.: *СпівУПА* ст. 53; *СпівГ*оляша ст. 28; *Подуфалий* 3, ст. 13. Загально відома в УПА і серед населення від 1944 р.

- ГЕЙ, ПОЗІР!** (Чи то буря, чи то грім (2)) № 54. ст. 44
- Гей, станьмо, браття, як один.....Додаток ст. 433
Дж.: *Подуфалий3*, ст. 30, зап.: В. Подуфалий 1992 р., в с. Жуків Бережанського р-ну, від Теодозії Королишин, 1919 р.н., члена ОУН-УПА.
- Гей, степами.....№ 72. ст. 55
Дж.: *СнівУПА* ст. 25; *Кап. Банд.*; *ПісніУН* ст. 16; *Подуфалий2* ст. 41; Посвіт; плита *Гомін* ч. 8; *МаршіУПА*. Автор слів і муз.: Степан Малюца, бандурист, у Львові до 1944 р., через Німеччину до США, помер в Клівленд 1992 р. Виконав пісню під супровід бандури на першому з'їзді УГВР, в Старосамбірщині, в липні 1944 р.
- Гей, там на горі.....№ 153. ст. 114
Дж.: *Берв2* ст.10.
- Гей у Москві (на мотив "Гей на ставі...").....№ 482. ст. 340
Дж.: *ЛітУПА* 16: 508.
- Гей, Україна понад все* (Вже громом грянув гнів народу).....Додаток ст. 428
- Гей, хлопці, в коло.....№ 74. ст. 57
Дж.: *СнівУПА* ст. 150 (стр. 1-4); *СпівГоляша* ст. 13 (стр. 1-4); *Берв2* ст.18 (стр. 1-4); *ЗбірУПА* ст. 5 (стр. 2-5); *Подуфалий2* ст. 58 (стр. 1-4); лента *Гурт* (стр. 1-5).
- Гей, хлопці, до бою.....Додаток ст. 434
Дж.: *Шморгун* ст. 34, зап.: Петро Бенза в с. Мульчиці Володимирецького р-ну.
- Гей, хлопці, ударим прибоєм (*ПІСНЯ ПОВСТАНЦІВ*).....№ 581. ст. 400
Дж.: *Волжаківський* ст.55; *СіЗ* ст. 350. Автор слів – Микола Щербак, з поеми "Шлях у вічність", написано в Америці.
- Гей, хлопці-молодці.....№ 150. ст. 112
Дж.: *ПісніУН*, ст. 31.
- Гей, чи ж то не яструб (*Пісня про командира «Яструба»*).....№ 459. ст. 319
Дж.: *«Санік»*, *ЛітУПА* 12: 108. Дмитро Карпенко – «Яструб», родом з Полтавщини, колишній лейтенант ЧА, командир сотні «Сіроманців», а пізніше командир куреня УПА-Лисоня. Славний погромник німецьких і більшовицьких окупантів України. Очайдушний сміливець, улюблений командир, вірний бойовий товариш. Командував у боях під Уневом і Пнятином. Загинув в акції на районний осередок Стріліська Нові, Дрогобицька обл., 17 грудня 1944 р., від заблуканої кулі. Нагороджений посмертно Золотим Хрестом Бойової Заслуги першої кляси.
- Гей, чобіт за чоботом (Як вийшли ми з кривки).....№ 490. ст. 346
- Гей, шуміли смереки зелені (*Гуцулка*).....№ 598. ст. 418
Дж.: *Подуфалий1*; *СіЗ* ст. 341. Автор слів: Леся Храплива – поетка, письменниця, нар. у Львові; по війні студіювала медицину; в Америці – редактор різних пластових видань, авторка численних збірок для дітей. (*СіЗ* ст. 387.)
- Гей, шуміть ліси і бори (*Наша сотня*).....№ 73. ст. 55
Дж.: *СнівУПА* ст. 124. Автор тексту: Богдан Нижанківський («Бабай») – письменник, поет сатирик; нар. 1909 р., Зах. Україна; по війні в Німеччині, відтак в Америці.
- Гей, що нам браття нині робити?.....№ 516. ст. 365
Дж.: Нові Коляди ст. 7.
- Гей-гу, гей-га – таке то в нас життя.....№ 472. ст. 329
Дж.: *ЗбірУПА* 11; *ПісніУН* ст.7; *СнівПласт* ст. 32; лента *Сулим*. Переспів пластової пісні Т. Крушельницького ЛЧ (член пластового куреня «Лісові Чорти»).
- Гейт вороги з України.....№ 92. ст. 72
Дж. *Подуфалий2* ст. 13, зап.: В. Подуфалий в 1989 р., від члена ОУН-УПА Івана Фанги, 1924 р.н., освіта 4 кл. в м. Бережани.
- Гимн Безсмертної Батави* (Ми лицарі без жаху і без смерті).....№ 30. ст. 24
- ГИМН ПОНЕВОЛЕНИХ НАРОДІВ СОВЕТСЬКОГО СОЮЗУ (1)**.....№ 507. ст. 359
Дж.: *ЛітУПА* 1: 233-4 (рос. й укр. версії); *ЗбірУПА* ст. 13; "3 поезії повстанської боротьби", машинописна збірка, 1947 р.; «Молода Україна», 1990. № 6, ст. 8; *Шморгун*

ст. 40. Передрук «гимну» з друкованих листочок УПА, 1943 р., 1 стор. Оригінали: Архів ЗП УГВР, тека листочок; фотокопії: Архів «Літопису УПА». Мелодія гімну СССР.

- ГІМН ПОНЕВОЛЕНИХ НАРОДІВ СОВЕТСЬКОГО СОЮЗУ (2).....** № 508. ст. 360
 Дж.: Борис, ст. 51 (табірна пародія гімну СССР – тільки в російській мові; подаємо в перекладі). Мелодія гімну СССР.
- Голово, ти моя нелегальна.....** № 314. ст. 220
 Дж.: Кришук №10, зап.: Кришук М.М. в 1990 р. у с. Конюхи, Козівського р-ну. Пісня мучеників польських тюрм, написана в 1938 році. Мелодійний варіант пісень «Покидаю я рідну Україну» і «І нащо мене мати породила».
- Голово, ти моя революційна.....** № 316. ст. 221
 Дж.: *Невмирущий* Г:13 б), зап.: Заліщики, 1980 р.
- Голово, ти моя сконфіскована.....** № 315. ст. 220
 Дж.: *Невмирущий* Г:13 а), зап.: Заліщики, 1980 р. Мелодійний варіант пісні «Та й нащо мене мати породила».
- Гомоніла наша Україна.....** № 170. ст. 125
 Дж.: СпівГоляша ст.37; Гриценко № 75; Гордієнко ст. 132; лента *Тереф.3* №4.
- Горять вогні, моя Україно.....** № 138. ст. 104
 Дж.: Голяш5, зап.: с. Потік, р-н Козова.
- Грають сурми, грають (Україна, мати, кличе нас повстати).....** № 9. ст. 7
 Дж.: *Бере.1*, ст.9 (строфи: 6, 2, 5.); *ПісніУН*, ст. 3 (строфи: 2, 3, 4, 5, 6.); *Подуфалий2* (строфи 1-2, 6, 5), зап.: В. Подуфалий від концертної групи «Студентське Братство» Львів. університету ім. І. Франка в 1990 р., під час концерту в с. Котів Бережанського р-ну; *Олійник* № 3 (строфи: 2, 3, 4, 5); *Пастушенко* ст. 28 (стр. 3а, 2б, 6); Шморгун ст. 20, зап.: А. Пастушенко від Ніни Гаврон із с. Корнин Рівненського р-ну у 1992 р. (як у Пастушенка); лента *Сирко* (строфи: 1, 5, 2). Звана також «Марш молодих націоналістів». Повстала в часі польської окупації. Співали і в УПА.
- Гуцулка (Гей, шуміли смереки зелені).....** № 598. ст. 418
 Даремно пробують Україну закути..... № 86. ст. 67
 Дж.: *Боян*.
- Двадцять-дев'ятого жовтня (Пісня про «Чайку»).....** № 450. ст. 313
 Дж.: *Невм* А:8, зап.: Микулинці, від Рапая, 1976 р.
- Де ж тая слава.....** № 116. ст. 90
 Дж.: *Невм* Б:8, зап.: Бучацький р-н, 1973 р. Мелодійний варіант (1) пісні «Гей же до зброї».
- Де ти, миленький мій.....** Додаток ст. 425
 Дж.: Гордасевич.
- Десь далеко в лісі.....** № 270. ст. 193
 Дж.: *Невм* Б:34, зап.: Козівський р-н, 1975 р. Див. також вар. (1) «У осінню нічку вітер свище полем».
- Дивная новина.....** № 545. ст. 377
 Дж.: Колядки ст. 2; СіЗ ст. 243; *Невм1*.
- Дівчино голубко.....** № 398. ст. 273
 Дж.: *СпівУПА* ст. 98; СпівГоляша ст. 33; Пастушенко ст. 21 (стр. 1, 2, 6); Шморгун ст. 18 (стр. 1, 2, 6); *Подуфалий3*, ст. 52. Пісня з початку 1943 р., коли охотники відходили до УПА на Волинь. Мелодійний варіант пісень «Збирався козак» і «Прощався стрілець з своєю ріднею (3)».
- Дні липневі як жар теплі (про смерть пров. БСБ; про Бірчу).....** № 452. ст. 315
 Дж.: ЗбірУПА ст. 11.
- До бою правого (Пісня холмських повстанців).....** № 36. ст. 30
 Дж.: СпівУПА ст. 152; СпівГоляша ст. 39; *Юркевич* № 23; лента *Сулим* (мел. тут як у «По Холмщині нашій»). В УПА-док.: т.І, ст. 312: «пісня укладу вістуна «Тараса» писаря і виховника сотні «Вовки» І (ц. зн. слова; мел. – тут В. Юркевича, написана

правдоподібно в Америці. На нотах Юркевича обр. на чол. хор з бандурами – дата: 1982 р.) Пісня повстала осінню, 1945 р. Присвячена курінному командирові «Ягоді», також званий «Черник» і «Герой Холмщини», який командував відтинком УПА – «Данилів». Наступ на місто Варяж і Хоробрів відбувся 26 травня 1945 р. Кулеметник із сотні «Вовки» П. д. «Кавка», твердить що цю пісню співали на мелодію «В степу під Херсоном». (Пор. «По Холмщині нашої».)

- До колгоспу стежка проста..... № 492. ст. 347
Дж.: Шморгун ст. 84, зап.: А. Пашко із с. Вараш Володимирецького р-ну.
- До правого бою (По Холмщині нашої)..... № 427. ст. 295
- Добрий вечір тобі (Ой радуйся земле...)..... № 547. ст. 378
Дж.: Нові Коляди ст. 2.
- Довкола все затихло..... № 555. ст. 383
Дж.: Грицай №[22].
- Довкола ліс шумить (1,2)..... № 191. ст. 138
Дж.: (2) *СписУПА* ст.71 (стр. 1, 2, 4, 6); СпівГоляша ст. 11 (стр. 1, 2, 3, 6, 4, 7, 8); зап. С. Голяш від підстаршин зі школи «Олені»; Войтихівський; Дашко (стр. 1, 2, 4, 5, 8); (1) лента *Білевиц №18*. Мелодійний варіанти (1,2) пісні «Шумлять гаї (В Зелені Свята, в маю рай)».
- Доволі кривди і наруги..... № 87. ст. 68
Дж.: Камінська.
- Доволі мук, недоли і страждання (*Внепід*)..... № 79. ст. 62
Дж.: ЗбірУПА ст. 2.
- Доволі нам руїни і незгоди..... № 3. ст. 3
Дж.: *Невмирущий*, Г:8, зап.: Стрий, від П. Гуштак, 1982 р. Текст як у № 1 (строфи 4, 1, 2, 3, 5, 6). Варіант (3) «Зродились ми великої години». Споріднені мотиви: «Чи чуєш гук зрадливої машини» і «Іди від мене ти, моя кохана (2)».
- Доля з мене все глузує..... № 358. ст. 247
Дж.: Боян, нап.: концтабір Авшвіц, 1943-4 р.
- Дядько Гнат..... № 485. ст. 342
Дж.: лента *Сулим*. На мотив: «Ой хто, хто Миколая любить».
- Єднаймося, брати-галичани..... № 156. ст. 116
Дж.: *Берв2* ст.34
- Живи Україно, свободним життям..... № 89. ст. 69
Дж. *Подуфалий2* ст. 8, зап.: В. Подуфалий в 1989 р., від члена ОУН-УПА Івана Фанги, 1924 р.н., освіта 4 кл. в м. Бережани.
- Жовтоблакитний стяг..... № 158. ст. 116
Дж.: *Берв2* ст. 40; *Подуфалий3* ст. 5-6 (мелодія трохи інакша, вар. не подаємо), зап.: В. Подуфалий 1992 р., в с. Жуків Бережанського р-ну, від Теодозії Королишин, 1919 р.н., члена ОУН-УПА.
- З вогнем, мечем..... № 118. ст. 91
Дж.: Юркевич 1 №10.
- З полтавського бою (*Пісня про Мазену*)..... № 441. ст. 306
Дж.: *ПісніУН* ст. 30.
- З-понад Прип'яті (*КОБРИНЯЧКА*)..... № 61. ст. 47
Дж.: Хміль №55; Юркевич № 28. Автор тексту: Іван Хміль (див. під «На північній нашій кордоні (1) ».)
- За власну могутню державу..... № 8. ст. 6
Дж.: Бжеська1; Бжеський, Роман: *Говорить серце*, вид. ... 1962 р., ст. 49; лента *Кавун*. Автор слів, Роман Бжеський «Дажбожич», співучасник визвольних змагань, співтворець Укр. Нар. Республіки, 1918 р., та автор праць проти московської окупації України. По програній боротьбі за державність він осів у Крем'янці і провадив підпільний курс з метою виховати державно думаючу молодь. Одним з його помічників, Олександр Глукко, поклав цей текст на музику. Обробку тої

музики виконував духовий оркестр польських уланів, в Білій Криниці, не підозріваючи тексту "За власну могутню державу". Свідома молодь Крем'янецьчини, Дубенщини, і інших земель, співала її як національний гімн. При переході до повстанців могла або зберегтись музика Глуква, або створитись нова. Марія Кавун співає її так як чула вона у в'язниці від повстанок. Олександр Глуква був в'язнем у польській в'язниці в Корці, та "повторником" (двома наворотками) на Сибірі (1939–53 р.).

- За гори сонце заходило № 246. ст. 177
Дж.: *Невм* Г:50, зап.: Городниця, Городенківський р-н. Мелодійний варіант пісні "Шуміли сосни і діброви".
- За лісом, за гаєм № 240. ст. 172
Дж.: *Подуфалий1*, зап.: В. Подуфалий, на Бережанщині.
- За лісом сонце догоряло № 247. ст. 178
Дж.: лист Анон2.
- За муром одцвіли каштани (Чи чуєш, Юрку?) № 353. ст. 244
Дж.: Кравців (стр. 1-9); Камінська (стр. 1-9); *Берв1* ст. 7 (стр. 5, 2, 1, 10). Мелодійний варіант пісні "Як Лопатинський зза кордону (1)". Текст написав Богдан Кравців, з присвятою Юрієві Дачишинові, липень-серпень 1933 р., у львівській в'язниці «Бригідки». Ю. Дачишин був арештований в 30-их роках за приналежність до ОУН і засуджений на 20 років тюрми; Кравців попав у камеру де сидів Юрко. І. Камінська, сама в'язень польських тюрм від 1947–55 р., подає: "В польських в'язницях в 40-50 роках була це найбільш віддушевно співана пісня в жіночих в'язницях. Ми співали дещо змінений текст... Я особисто, ніколи не припускала, що зустріну Юрія з пісню... [Свою історію] розказав мені особисто Юрій Дачишин, який проживає в Чикаго з досить слабим здоров'ям, але ще зі сильним духом." Б. Кравців – поет, літературознавець, (нар. 1904) із Зах. України, редактор націоналістичних видань на Україні. Помер в Америці.
- За рідний край (Ми йдемо у бій) № 19. ст. 14
- За сибіром сонце сходить (*про «Кармелюка»*) № 443. ст. 308
Дж.: *«Санік»*, *ЛітУПА* 12: 104; Шморгун ст. 69 (як у *ЛітУПА*). "«Кармелюк» – командир бойвки, родом з Будзанова, Тернопільської області. Непосида й великий очайдух. Тримав у постійному страху ворожу адміністрацію й озброєні більшовицькі банди в цілій околиці. Про його сміливі вчинки між народом кружляє багато оповідань і легенд." (*ЛітУПА*.)
- За тебе, рідна Україно Додаток ст. 441
Дж.: Шморгун ст. 36, зап.: Г. Добринська в с. Кураш Дубровицького р-ну. Споріднені тексти: "Сидів, читав я дні і ночі", "Сидів я день – думав я нічку", "Сидів я раз з двома друзями".
- Забудь мене, моя матусю (3,4,5) № 330. ст. 229
Дж.: (3) *Невм* Г:12 (стр. 1-4), зап.: Чортківський р-н; (4) *Берв1* ст. 10 (малими нотами, стр. 1, 2, 3); (5) *Пастушенко* ст. 23 (стр. 1-4, 7, 8); Шморгун ст. 24, зап.: А. Пастушенко від Ніни Гаврон із с. Корнин Рівненського р-ну у 1992 р. (як у Пастушенка + стр. 5, 6, і варіанти 8-ої). Див. "Згадай мене, моя матусю (1,2)". Мел. вар.: "Свіча горить рожевим світлом", "Сидів я день – думав я нічку", "Сидів, читав я дні і ночі", "Лист опада і ясний місяць".
- Забудьте тугу № 535. ст. 373
Дж.: Нові Коляди ст. 4.
- Завтра в далеку дорогу (1) № 223. ст. 162
Дж.: *Невм* А:10, зап.: с. Бедринівці Заліщики, від М. Маєвського, 1962 р.
- Завтра в далеку дорогу (2,3) № 224. ст. 162
Дж.: (2) лента *Білевиц* №24; (3) лента *Гурт*. Текст: *СписУПА* ст. 100; *Подуфалий2* ст. 48; СпівГояша ст. 20: зап. від сотенного «Мирона», студента теології у Львові, 1946 р. на Лемківщині. Від Ірени Камінської: "Це є пісня співана через сотню «Чер-

ника», яка прийшла рейдом в 44-ім році, в час переходу фронту з Чорного Ліса в Станіславівщині, і це співали в Сурницьких лісах...”

- Завтра в далеку дорогу (4).....№ 225. ст. 163
Дж.: *Невм* Г:6, зап.: Городенка, від П. Николаїшин, 1972 р.
- Завтра в далеку дорогу (5).....№ 226. ст. 164
Дж.: *Юркевич* № 26.
- Заграв блеском.....№ 81. ст. 63
Дж.: *СнівУПА* ст. 128
- Задзвонить дзвін (уринок).....Додаток ст. 425
Дж.: Гордієнко ст. 63.
- Зажурилась Україна.....№ 421. ст. 289
Дж.: *Подуфалій1* (стр. 1-3), і *Подуфалій2* (стр. 1-5, 7, 6, 8-11), зап.: В. Подуфалій, 1990 р. в с. Урмань Бережанського р-ну, від Михайла Кулика, 1930 р.н., освіта 6 кл.
“Співали повстанці в селі Урмань, р-н Бережани, та в доколичних селах.”
Пор. “Ой у лісі між соснами (1)”. Пор. текст: “У неділю дуже рано” (3), “Сонце сходить і заходить, хмара”, “Сонце ясне засвітило”, “А в Лапшині, при долині”.
- Зайшло за гори сонце.....№ 431. ст. 298
Дж.: *Невм* А[22], зап.: Гожнішів, від В. Мельника, 1972 .
- Замело тебе снігом, Україно (Занесло тебе снігом, Україно).....№ 137. ст. 103
- Занесло тебе снігом, Україно.....№ 137. ст. 103
Дж.: *Невм* Г:47 (строфи 1-4), зап.: Синевідсько, Стрий; *Кришук* №15 (строфи 1а,1б, 5), зап.: Кришук М.М. в 1989 р. від учасників фольклорного ансамблю с. Поділля, Заліщицького р-ну.
- Заплакали карії очі (2).....№ 404. ст. 278
Дж.: (2) *СнівУПА* ст. 77; *СпівГоляша* ст. 6; *Юркевич* № 18 і 38; Войтихівський, від В. Дмитришина; *Подуфалій2* ст. 44; *Шморгун* ст. 42 (як у *СнівУПА*); (3) лента *Білевич* №42.
- Заплакані карії очі (1).....№ 403. ст. 278
Дж.: *Невм* А:6, зап.: Заліщики, від Луців, 1980 р.
- ЗАПОВІТ ПОВСТАНЦЯ (Там за зрубом).....№ 276. ст. 196
Дж.: «*Санік*», *ЛітУПА* 12: 109.
- Заспіваймо паняночки.....№ 567. ст. 392
Дж.: *Невм* Б:1 а), зап.: Козівський р-н, від учительок, 1976 р.
- Заспіваймо пісні.....№ 145. ст. 109
Дж.: *Берв2* ст.20.
- Заспіваймо ягліочки.....№ 568. ст. 392
Дж.: *Невм* Б:1 б), зап.: с. Золочівки, Козівський р-н, 1977 р.
- За шуміть ліси діброви (*Повстанська Пісня*).....№ 596. ст. 416
Дж.: *Голяш* №91.
- Збирався козак (Вибирався козак).....№ 220. ст. 159
Дж.: Криlach – у *ЛітУПА* 14: 53 (строфи 1-4, 6-9); Олійник № 8 (строфи 1, 2, 5, 3, 4, 6-9); *Голяш5* (строфи 1-9); на ленті *Невм1*. Мелодійний варіант (1) пісні “Прошався стрілець з своєю ріднею (3)” і “Дівчино голубко”.
- Збудись могутня Україно (1,2).....№ 82. ст. 63
Дж.: (1) *ЮнШлях*. (строфи 1-3, 6); (2) *СнівУПА* ст. 46 (строфи 1-3, 6); *ЗбірУПА* ст. 10 (строфи 1, 2, 6, 3); *СпівГоляша* ст. 3 (строфи 1, 6, 3); Войтихівський (строфи 1, 3, 6, а) від Г. Собчука, б) від В. Дмитришина; Гордієнко, ст. 23 (строфи 1, 2, 4); *Шморгун* ст. 5, із репертуару хору Рівненської «Просвіти» (строфи 1-3, 5, 6, без приспіву). Голяш записав текст у підстаршинській школі в Старосамбірщині, куди вона прийшла зі школи УПА «Олені» на горі Магура. Загально відома в УПА.
- Збудись Україно, повстань.....№ 83. ст. 65
Дж.: *СнівУПА* ст. 48; *СпівГоляша* ст. 19; *Юркевич* № 31; *СнівПласт* ст. 70; Гордієнко, ст.64. Вар.: “Українська пісне, загними”.

- Згадай, згадай останнє кохання..... № 396. ст. 271
Дж.: Кашуба №50 (з Брідщини) (стр. 1-3, 5); Шморгун ст. 91 (стр. 1-5), зап.: С. Українець від І. О. Українця із с. Горбаків Гошанського р-ну; лента *Терефенко3* №2 спів. Терефенко. Загально відома в УПА і серед населення.
- Згадай же, Мамцю, той же вечір..... № 336. ст. 233
Дж.: *Невм* А:14, зап.: Городенка, від В. Василів, 1972 р.; *Невм* Г:42, зап.: с. Нижній Івачів, Тернопільський р-н. Мелодійний варіант (2) пісні "В вишневому саду гуляв".
- Згадай мене, моя матусю (1,2)..... № 329. ст. 228
Дж.: (1) *Невм* Б:19 (строфи 1-5), зап.: Чортківський і Заліщицький р-ни; (2) *Кришук* №36 (строфи 1-3, 6), зап.: Кришук М.М. в 1989 р. від Новоринської Е.І., 1932 р.н., у с. Конюхи, Козівського р-ну. (Улюблена пісня УПА). Мелодія варіанту 2 – загального вжитку; на що мелодію також: "Бувало вип'ю шклянку пива". Варіант "Забудь мене, моя матусю".
- Зголосився до повстанців (*Повстанець*)..... № 408. ст. 281
Дж.: *Юркевич* № 7, 13. Два рукописи тексту: а) "Слова та мелодія кобзаря «Сприня» (В. Юркевич), літо 1945 р." б) "Друзям з сотні «Булава» присвячує чотовий «Юрченко». Ньюарк, Нью Джерзі, 1958 р. Слова і мел. «Юрченка» (В. Юркевич)." На нотах (Юркевича обр. на чол. хор з бандурами) дата: 1958 р.
- Зголосився комар до повстанців..... № 480. ст. 339
Дж.: *СнівУПА* ст. 117; *ЮнШлях*.
- Зелений гай, пахуче зілля (4) (*Сон*)..... № 341. ст. 236
Дж.: *Невм* Б:48 а), (стр. 1, 2, 6) зап.: Бережанський р-н.; *Пастушенко* ст. 13 (стр. 1-7); Шморгун ст. 23, зап.: А. Пастушенко від Ніни Гаврон із с. Корнин Рівненського р-ну у 1992 р. (як у Пастушенка). Мелодійний варіант (4) пісень "Ой там у лузі, при долині (2)" і "Чужинче, йди скажи Вкраїні" (мел. 2-ої стр.).
- Зелений гай, пахуче поле (1) (*Сон*)..... № 339. ст. 235
Дж.: плита *Мамю*; лента *Білевич* №46 (з плити). У МаршіУПА: "...«Сон», слова Грабовського, зап. від бандуриста Грицька Смирного з Дніпропетровська, який загинув в Комарні, Галичина, з рук МГБ."
- Зелений гай, пахуче поле (2,3) (*Сон*)..... № 340. ст. 236
Дж.: (2) *Невм* Б:48 б) (стр. 1), зап.: Заліщицький р-н; (3) *Невм* Г:10 (стр. 1-4), зап.: с. Дуліби, Стрий. Мелодійний варіант (3) пісень "Ой там у лузі, при долині (2)" і "Чужинче, йди скажи Вкраїні" (мел. 2-ої стр.).
- Земле рідна, моя Батьківщино..... № 593. ст. 411
Дж.: *Невмирущий* А[20]. Написав: Іван Невмирущий, 1988 р.
- Зібралися всі повстанці..... Додаток ст. 425
Дж.: Гордасевич. Мабуть на мелодію нар. п. "Зібралися всі бурлаки".
- Зів'ялі квіти відійшли (2) (Осінні квіти вже зісхли (1))..... № 177. ст. 129
- Зійди, Кобзарю, сину музи (1, 2)..... № 447. ст. 311
Дж.: (1) *Невм* А:3, (строфи 1-5, 8, 7, 9) зап.: с. Смолянка, р-н Козів, від І. Остахів. (2) *Подуфалий3*, ст. 38 (строфи 1-3, 5-9; муз.: малими нотами та з вар. 1) і 2)), зап.: В. Павуфалий 1991 р., від ансамблю «Союзу Українок» с. Боків Підгаєцького р-ну.
- Зірвалася хуртовина..... № 210. ст. 151
Дж.: *СнівПласт* ст. 138; *Юркевич* № 19; Олійник № 7; *Подуфалий3*, ст. 49; лента *Білевич* №39.
- Зорі померкли..... № 552. ст. 381
Дж.: Нові Коляди ст. 3.
- Зоріла золота заграва..... № 163. ст. 120
Дж.: *Бере2* ст.36 (строфи 1, 2, 3, 4); *ПісніУН*, ст. 22 (строфи 1, 3, 6); Записки5 (від Голяша віва воче, а стр. 5 із неідентифікованої копії із газети). Споріднені мелодії: див. під "Сього року сумні свята (1)". Стр. 6 використана у пісні "Чужинче, йди скажи Вкраїні". Слова Володимира Янова, присвячено крутянським героям (див. також у текстових примітках) – поет, психолог, соціолог (нар. 1908), із Львова.

Один з провідних діячів українського студентського руху на ЗУЗ у 1930-их рр., в'язень польських тюрем і концтаборів у Березі Картузській, по війні у Франції, член НТШ, ректор УВУ, провідний діяч Українського Християнського Руху, учасник багатьох міжнародних наукових конгресів.

- Зоря ясна засвітила № 560. ст. 386
Дж.: *Грицай* №[24a].
- Зродились ми великої години (1)..... № 1. ст. 1
Дж.: ноти *Кардаш* за пісенником «Гомін Волі», 1941 р.; плита *Вічна Слава УПА* (строфи 1, 2, 6.); *Подуфалий2* (строфи 1-3, 5, 6: подані за жур. «Тернопіль, №1, 1992 р.», ст. 43; муз. за пісенником «Гомін Волі», 1941 р.); *Подуфалий3*, ст. 3 (строфи 1-6, із *За Україну*, ст. 30, музика обох варіантів); *Записки7*; ж.Сурма №1, ст.3 (строфи 1, 2, 6.); *Береза* ст. 37 (строфи 1, 2, 6.); «Молода Україна» №3, ст. 6 (строфи 1, 2, 3, 4); «Молодий Націоналіст», 199-(?), ст. 8; Войтихівський, від В. Дмитришина (строфи 1, 2, 5, 3, 6); Шморгун ст. 8 (строфи 1, 2, 6 вар.), зап.: Софія Созонюк із Рівного. Проголошений як Гимн ОУН у Відні, 1929 р. Автор слів – Олесь Бабій (нар. 1897, помер в Чикаго): поет, прозаїк, перекладач і літературознавець; член ОУН, польський політв'язень, автор поеми «УПА», що вийшла в Америці.
- Зродились ми великої години (1)–вар. № 1. ст. 1
Дж.: *За Україну*, ст. 30; *Подуфалий3*, ст. 3. Варіант строфок 2, 4, 6.
- Зродились ми великої години (2)..... № 2. ст. 2
Дж.: *ПісніУН*: ст. 1; лента *Сулим*. Споріднені мотиви: “Чи чуєш гук зрадливої машини” і “Іди від мене ти, моя кохана (2)”.
- Зродились ми не з крови але в дійсність (1,2)..... № 10. ст. 8
Дж.: *СнівУПА* ст. 133; *СпівГоліаша* ст. 7; *Кашуба* № 49 (з Брідщини); Шморгун ст. 80, зап.: Л. Велесик, уродженка с. Гутвин Костопільського р-ну; (2) *Береза* ст. 14; Войтихівський; лист Шпіндіюра; *Подуфалий3*, ст. 14; (1) ленти *Гурт, Сулим*.
Співали повстанці на Волині і в Брідщині, 1943–44 р.
- Зродились ми не з крови але з дійсні..... № 10. ст. 8
Див. Зродились ми не з крови але в дійсність.
- Зродились ми не з мрії але з чину..... № 10. ст. 8
Див. Зродились ми не з крови але в дійсність.
- І був тихий вечір (Темна нічка була)..... № 321. ст. 223
Дж.: (1) *Невм* Б:13 (строфи 1-4, 7, 6, 9), зап.: з Тернопільщини; (2) *Береза* ст. 6. (стр. 1-9); часопис «Волинь» (строфи 1-6). (3) Мелодія варіанту “В четвер по полудню” (текст у № 420., ст. 289) подана малими нотами у вар. (2); Шморгун ст. 107 (стр. 1-7), зап.: О. Полімарчук від Т. З. Куделко із Радивилов. Співали в роках 1944-47.
- І горді ми, що бореємось за волю (уривок)..... Додаток ст. 425
Дж.: *ЛімУПА* 12:145. Із спогадів Михайла Неболи («Голка»). Улюблена пісня сотенного «Чорного», із сотні «Бурлаки».
- І знову заграли сталеві сурми..... № 20. ст. 15
Дж.: *ПісніУН*, ст. 32: “з репертуару в'язнів мордовських концтаборів”. Мелодійний варіант пісні “В степу під Херсоном” і її вар.
- І знову хмари почорніли..... № 37. ст. 31
Дж.: *Невмирущий* Б:27, зап.: Борщівський р-н, із Самбірщини (строфи 1-5); *Кульчик*, на ленті (строфа 5). Мелодійний варіант (1) пісні “Там попід лісом, темним бором”; див. також її примітки.
- І нащо мене мати породила (1,2) (Нащо мене...)..... № 364. ст. 251
Дж.: (1) *Невм* А[23], зап.: Тернопіль, лікарня, від Марії Сич; (2) *Подуфалий2* ст. 54 (стр. 1, 2, 4), зап.: В Подуфалий, 1990 р., в с. Жуків, Бережанського р-ну, від учасників худ. самодіяльності школи № 12, м. Дрогобича. Мелодійний варіант пісні “Покидаю я рідну Україну” і “Голово, ти моя нелегальна”. Споріднена пісня – “Та й нащо мене мати породила”. Пор.: “Нащо ж мене породила” № 253.

- І шумить і гуде.....Додаток ст. 448
Дж.: *Подуфалий* 3, ст. 90, за "Збірником революційних пісень" част. 1, 1947, ст. 63.
- Ідея в праці вас злучила (про «Дона», «Степа» і «Руха»).....№ 466. ст. 324
Дж.: «Саник», *ЛітУПА* 12:102. Михайло Сулук – «Дон», нар. 1921 р. у Новосілках, Підгаєцького р-ну, Тернопільської обл. Тракторист. Член ОУН від 1929 р., чотовий УПА, булавний, лицар Бронзового Хреста Бойової Заслуги. Згинув 23 лютого 1947 р. у бою в Загайцях. Ілько Нагудишин – «Степ», нар. 1924 р., селянин, член ОУН з 1942 р., виступ УПА, двічі ранений у боях, лицар Бронзового Хреста Бойової Заслуги. Згинув 23 лютого 1947 р. у бою в Загайцях. Ілько Сулук – «Рух», нар. 1920 р., в Новосілках, столяр, член ОУН з 1936 р. Сповняв функцію зв'язкового при різних проводах, аж до обласного включно. Дуже бойовий. Відзначений Бронзовим Хрестом Бойової Заслуги. Впав у бою з більшовиками в рідному селі восени 1948 р.
- Іди від мене ти, моя кохана (1,2,3,4).....№ 401. ст. 276
Дж.: *СпівУПА* ст. 159; Крилач – у *ЛітУПА* 14:147; *СпівГоляша* ст. 21; зап. від учасників школи «Олені», 1944 р.; *ЗбірУПА* ст. 6; (4) *Подуфалий* 2 ст. 51 – "Повстанська пісня із репертуару бандуриста-віртуоза Зіновія Штокалка (1920–1968)"; з лент (1) *Білевич* №9; (2) *Білевич* №20 (з плити, співає З. Штокалко). Мелодійний варіант (3) пісні "Чи чуєш гук зрадливої машини". Мелодію (1) також подають в ритмічному виді варіанту (3), але всюди вісімки без крапок і з відхиленнями подані малими нотами (= вар. (2)). Споріднені мотиви: "Зродились ми великої години (2)", "Доволі нам руїни і незгоди".
- Іди від мене ти, моя кохана (5).....№ 576. ст. 396
Дж.: *Гнатюшин* №68.
- Ідуть по степах (1).....№ 583. ст. 401
Дж.: *Гнатюшин* №61; Хміль №61. Автор тексту: Іван Хміль (див. під "На північній нашій кордоні (1)".)
- Із гір Карпат лунає пісня волі (1,2) (*Марш «Сіроманців»*).....№ 25. ст. 20
Дж.: (1) *Невмирущий А:1*, зап.: с. Коремечі, р-н Перемишляни, від М. Савчука. (2) *ЮнШлях*; *Подуфалий* 2 ст. 36. Марш куреня «Сіроманці». Поширилася в Карпатах та за лінією Керзона 1944 р. Стала загальною відома в УПА.
- Із гір Карпат несеться гомін волі (3) (*Марш «Сіроманців»*).....№ 26. ст. 21
Дж.: *ЛітУПА*: т. 12 ст. 131 (із журналу: «На чатах», р. I, ч. 1, 1944 р.); *СнівУПА*, ст. 41; *СпівГоляша* ст. 5; *Берв* 1 ст.22 (строфи 1-3); *ПісніУН* ст. 2; Шморгун ст. 50 (стр. 1-3), зап.: С. Бабій від свого брата Кліма у 1966 р., м. Рівне; плита *Мамо*. Див. під вар. 1,2.
- Із ліса між кущами (В погідний день раненько).....№ 418. ст. 287
- Із московського болота.....№ 171. ст. 125
Дж.: *СпівГоляша*, ст. 37; *лентаГоляш* спів. С. Голяш.
- Із слів моїх, "Любю", зродилось.....№ 392. ст. 270
Дж.: *Невм* Г:12 б), зап.: Команчинці, від Гриців 1976 р. (музика подана – вар. "Під небом чужим я скитаюсь" (1)).
- Із Трускавця до Городка.....№ 97. ст. 74
Дж.: *Записки*3: зап. З.П. від П. Пільківа, Торонто, 1990 р. Мелодія: вар. стрілецької пісні (Р. Купчинського) "Заквітчали дівчатонька". (Купчинський, ст. 44.)
- Ізійшов місяць із-за хмари.....№ 377. ст. 259
Дж.: *лента Білевич* № 14; М. Громенко, ст. 59.
- Ішли ми до бою темними лісами.....№ 94. ст. 73
Дж. *Подуфалий* 2 ст. 33, зап.: В. Подуфалий в 1991 р., в с. Лапшин Бережанського р-ну, від Степана Дубницького, 1927 р.н., освіта 4 кл., та від Марії Дубницької, 1933 р.н., освіта 7 кл. Мелодійний варіант пісень "В степу під Херсоном", "По Холмищині нашій", "Всю ніч не вгавала" і "І знову заграли сталевії сурми".

Ішли три повстанці (<i>про Василя і Миколу</i>).....	Додаток	ст. 446
Дж.: Шморгун ст. 86, зап.: Павло Сова із с. Демидівка Млинівського р-ну. Ця трагедія відбулася в с. Підвисоке Радивилівського р-ну.		
Їхав Гітлер на візочку.....	№ 498.	ст. 353
Дж.: лента <i>Гурт</i> (спів. С. Бабяк); ЛітУПА 5:178 (стр. 1, 4а).		
Їхав козак через місто.....	№ 373.	ст. 257
Дж.: Кульчик (із Самбірщини). Варіант (2) пісні "Соловію, рідний брате".		
Їхали повстанці з поля.....	№ 488.	ст. 344
Дж.: <i>Грицай</i> №[8].		
Йдуть по степах (2).....	№ 584.	ст. 402
Дж.: Хміль №61. Автор тексту: Іван Хміль (див. під "На північнім нашім кордоні (1) ").		
Йшли дівчата воду брати.....	Додаток	ст. 440
Дж.: Шморгун ст. 68, зап.: М. Федоришин від Віри Степанюк із с. Волошки Рівненського р-ну; «Волинь».		
Київ зажурився (Князь Київ журиться).....	№ 517.	ст. 365
Дж.: <i>Грицай</i> №[19].		
Клонюсь Тобі, Коліско Мрій.....	№ 588.	ст. 407
Дж.: Хміль №52; <i>ноти З. Л.</i> Автор тексту: Іван Хміль (див. під "На північнім нашім кордоні (1) ").		
Князь Київ журиться (Київ зажурився).....	№ 517.	ст. 365
КОБРИНЯЧКА (З понад Прип'яті).....	№ 61.	ст. 47
Дж.: Хміль №55; <i>Юркевич</i> № 28. "Пісня повстала 1944 р. в селі Дивна – Кобринь, Полісся." Автор тексту: Іван Хміль (див. під "На північнім нашім кордоні (1) ").		
Козаче, козаче – я тобі не вірю.....	№ 397.	ст. 272
Дж.: <i>Білевич</i> №42 (з ялти).		
КОЛИСКОВА – Ю. <i>Шухевичу</i> ... (Спи, дитино, поки спиться).....	№ 601.	ст. 420
Дж.: <i>Добош</i> №78.		
Край дороги, край дороги (Україно, Україно).....	№ 115.	ст. 89
Дж.: Строфи 1-4: <i>Неам</i> Б:6, зап.: Заліщицький р-н, 1972 р. Дальші строфи: див. "Україно, Україно". Мелодійний варіант (1) пісні "Україно, Україно".		
Крізь ліси дорога.....	№ 413.	ст. 284
Дж.: лента <i>Білевич</i> №35 (з плити).		
Крізь хмари.....	№ 149.	ст. 112
Дж.: <i>Вперед</i> ст. 30; Кардаш.		
Куди вітер хмари носить.....	№ 334.	ст. 232
Дж.: <i>Неам</i> Б:59, зап.: Тернопільщина, 1976 р. Мелодійний варіант пісень "Нема щастя, нема долі" і "А в неділю, дуже рано (1)". Споріднена мелодія: "Сонце сходить і заходить (4)".		
Лав наших залізних (<i>Марш «Месників»</i>).....	№ 52.	ст. 41
Дж.: Гетьманець; ЛітУПА 16: 454; СІЗ:196 і 227; мел. зап. З. Л. від Е. Штендери, Торонто 1992 р. (останні 4 такти реконструовані-неоригінальні). Автор тексту: Петро Волош-Василенко («Волош», «Полтавець», «Гетьманець») – нар. 1921 р. в с. Війтовцях, Яготинського р-ну на Полтавщині. Поет, редактор підпільних видань ОУН і УПА, вояк УПА. Загинув смертю героя в бою з польсько-більшовицьким військом 21 травня 1946 р. в лавах УПА за так зв. Лінією Керзона. (СІЗ ст. 362, ЛітУПА 16: 482.)		
Лента за лентою (Вже вечір вечоріє).....	№ 428.	ст. 296
Лети, моя думо в вечірню годину (1).....	№ 386.	ст. 266
Дж.: <i>Неам</i> Б:71 б), зап.: Заліщицький р-н, 1974 р.; <i>Купчинський</i> ст. 53-4; Голяш2 №108 (з Воркути); Борис, ст. 33. Мелодія Купчинського інакша, подана в джерелі Купчинський ст. 53-4.		

- Лети, моя думо, лети моя пісню (2)..... № 387. ст. 267
Дж.: *Неам* Б:71 а), зап.: Шумський р-н, 1975 р.; *Неам* Г:11, зап.: с. Залісці, Шумського р-ну, Тернопільської обл., від Максимюк, Євгенії Миколаївни, 1975 р.
- Лети, моя думо у пізню годину..... № 386. ст. 266
- Летіла зозуля горами долами..... № 252. ст. 179
Дж.: *Неам* Б:50, зап.: Козівський р-н, 1975 р.; *Неам* Г:29, зап.: с. Покропивна, Козівський р-н.
- Лецівська коломийка (Ой Лецівко, Лецівочко)..... № 141. ст. 106
- Лечу до вас в різдв'яний час..... № 309. ст. 217
Дж.: Голяш1 №94. Авторка – вязень-повстанка, живе в Англії. Мелодія "Ой там далеко на Волині". Співали дівчата-підпільниці в польських тюрмах.
- Летється пісня буревісна..... № 59. ст. 46
Дж.: плита Пісні УПА, ленти *Білевич* №45, *Тереш* №3. Загально відома в УПА і серед населення. Текст пристосовували до околиці "на Лемківщині", "на Волині" і т.п.
- Лине пісня буревісна (*переспів І. Хміль*)..... № 60. ст. 46
Дж.: Хміль №54. Автор тексту: Іван Хміль (див. під "На північнім нашім кордоні (1)").
- Лини, пісне, ген до неба (*Пісня кіннотників УПА*)..... Додаток ст. 426
Дж.: *Оберишин*. Пісня вивчена від повстанців, в Тернопільщині, 1947 р.
- Лист опада і ясний місяць..... Додаток ст. 439
Дж.: *Подуфалий*3 ст. 78, зап.: В. Подуфалий, в 1991 р. від Романа Клемана, 1947 р.н., із Руда Рогатинського р-ну. Мел. вар. (у мінорі): "Сидів я день – думав я нічку", "Сидів, читав я дні і ночі", "Забудь мене, моя матусю (3)". Пор.: "Ой там у лузі, при долині (1,2)", "У Бишках на край лісу".
- Лірична пісня УПА (Сльози скотились з її очей)..... № 293. ст. 208
- Ліс твій батько, нічка твоя мати..... № 56. ст. 45
Дж.: лента *Сулим*. І. Сулим «Лісний»: "... Я її співав!.. І з того дали мені псевдо «Лісний»".
- Літня зірна нічка..... № 292. ст. 207
Дж.: СпівГоляша ст. 29; лента *Голяш*, спів. С. Голяш. Співали повстанці на Лемківщині.
- Лічу в неволі я дні і ночі..... № 357. ст. 246
Дж.: *Неам* Б:57 б), зап.: Кременецький р-н, 1974 р.
- Лунає клич (1,2)..... № 62. ст. 48
Дж.: Голяш1 № 93; Голяш3; Войтихівський, від В. Дмитришина; лента *Дерех*. Оригінально стрілецька пісня, на слова А. Лотоцького а на мелодію "Wacht am Rhein" (див. вар. 3). Співали повстанці на Лемківщині на Святі Зброї, 31 серпня 1946 р., в лісах над селом Затварниця, повіт, Лісько. Загально відома в УПА і серед населення.
- Лунає клич (3)..... № 63. ст. 49
Дж.: Сурма ст. 128; *Ой у лузі*, ст. 21. (Див. "Лунає клич (1,2)")
- Лунає клич (4)..... № 64. ст. 49
Дж.: Записки4: зап З.Л. від М. Семка, Торонто, 1990 р. (Див. "Лунає клич (1,2)")
- Люба матусю, чи пам'ятаєш (1) (*ПРОЩАЛЬНА*)..... № 331. ст. 230
Дж.: *Берв*2 ст.27; Шморгун ст. 91, зап.: Л. Якобчук у с. Ходоси Рівненського р-ну.
- Люба матусю, я все думками (2) (Люба матусю, я все до тебе)..... № 332. ст. 231
Дж.: Гордасевич; лента *Царинник*; Борис, ст. 38 (стр. 1, 2, 3, 6, 5); Шморгун ст. 91 (стр. 7), [див. під вар. (1)]. Мелодія подана малими нотками під № 331.

<i>Марш куреня «Бойків»</i> (Світить місяць понад темним лісом).....	№ 34.	ст. 27
<i>Марш «Месників»</i> (Лав наших залізних).....	№ 52.	ст. 41
<i>Марш Молоді</i> (Як сонце заслонить).....	№ 595.	ст. 414
<i>Марш «Різунівців»</i> (В Чорнім лісі (1)).....	№ 12.	ст. 11
<i>Марш «Різунівців»</i> (В Чорнім лісі, густім борі (2)).....	Додаток	ст. 428
<i>Марш «Сірих вовків»</i> (Нестримним потоком).....	Додаток	ст. 427
<i>Марш «Сіроманців»</i> (1,2) (Із гір Карпат лунає пісня волі).....	№ 25.	ст. 20
<i>Марш «Сіроманців»</i> (3) (Із гір Карпат несеться гомін волі).....	№ 26.	ст. 21
<i>Марш сотні «Орли»</i> (Що за військо іде).....	№ 95.	ст. 73
<i>Марш сотні «Орлів»</i> (1) (Без рідної буди).....	№ 51.	ст. 40
<i>Марш сотні «Орлів»</i> (2) (Без рідної буди).....	№ 578.	ст. 397
<i>Марш «Україна»</i> (Чорними хмарами вкрита руїна).....	№ 597.	ст. 417
<i>Марш сотні «Хріна»</i> (Ми сотня лемківська завзята).....	№ 31.	ст. 25
<i>Марш УПА-Захід</i> (Ми лицарі без жаху і без смерти).....	№ 30.	ст. 24
<i>Марш «Чорного Лісу»</i> (1,2) (Ми смілі воїни суворі).....	№ 50.	ст. 40
<i>Машерують вже повстанці</i>	№ 75.	ст. 58

Дж.: *СпівУПА* ст. 12; Купчинський, ст. 57, 132; *СпівГояша* ст. 6; *ПісніУН* ст. 17; *Подуфалий* 2 ст. 23; лента *Білевич* №6. Сл. і муз. написав Р. Купчинський, у Кракові, 1941 р., для куреня Р. Шухевича-Чупринки. (Ця інформація походить із машинопису Романа Купчинського «Список моїх пісень», Нью Йорк, 1968.) Назви: «Машерують добровольці», «Маршерують вже повстанці», а в *СпівУПА* «Гей, маршують вже повстанці». Стала загально відома в УПА і серед населення. Мирослав Кальба, «голова» ДУН (Дружини Українських Націоналістів), у листі до «Гомін України», (Кальба2): «...ми в ДУН співали її уже в 1941 році... автором її слів і музики був сот. Роман Шухевич... В Нойгаммері... на другому поверсі будинку, який займав Шухевич, в коридорі було фортепіано, при якому декілька вечорів сидів Шухевич і, граючи, писав і справляв ноти до маршу 'Маршерують добровольці'... Тому, що ДУН не мали жодної своєї пісні, Шухевич подарував її нам... Після розв'язання куренів ДУН в грудні 1942 року майже всі учасники перейшли до УПА... Принесли вони зі собою і нашу пісню 'Маршерують добровольці'». Можливо, що Шухевич «грав і справляв» пісню, випробовуючи новий твір отриманий від Купчинського.

<i>Месь партизана</i> (Брящить збруя, скрипить віз).....	№ 65.	ст. 50
<i>Ми зродились із крові народу</i>	№ 4.	ст. 3
Дж.: <i>Вперед</i> ст. 32; <i>Берв2</i> ст.3 (строфи 1, 3, 2); ж.Сурма №1, ст.1; Шморгун ст. 59 (стр. 1 [помилково подано стр. 2 із «Ми українські партизани»], 3, 4), зап.: Софія Созонюк із Рівного; <i>За Україну</i> , ст. 34; <i>Подуфалий</i> 3, ст. 11 (стр. 1-3, мел.: з малими нотками, і з вар. приспіву); плита <i>Вічна Слава УПА</i> ; <i>Записки</i> 7.		

<i>Ми йдем вперед</i> (мел. з кол УГА).....	№ 5.	ст. 4
Дж.: <i>Вперед</i> , ст. 22 (стр. 1, 2); <i>Ліра-Сурма</i> ст. 594 (стр. 1, 3, 4); <i>ПісніУН</i> , ст. 19; <i>СпівПласт</i> ст. 117; на ленті, <i>Гурт</i> . Пісня УГА з часів чортківської офензиві, 1919 р. Загально відома в УПА. Автор слів і мелодії: Л. Лепкий. Написана у червні 1919 р. у Чорткові з нагоди перемоги над галерчиками.		

<i>Ми йдем у бій</i> (За рідний край).....	№ 19.	ст. 14
Дж.: <i>Невмирущий Г:18</i> , зап.: Бережани, від І. Сонів, 1978 р. (строфи 1, 2, 3.); Купчинський ст. 45, 59, 130, 132 (строфи 1, 2); <i>Ліра- Сурма</i> , ст. 590 (строфи 1, 2); Гояш1 ч. 102 (тут подані останні 4 рядки тексту); плита <i>Мамо</i> . Сл. Романа Купчинського. Назва «За рідний край» уживана головню для твору М. Гайворонського, де перекинутий текст другої половини першої строфи на початок, а друга строфа уживається в роді «рефрену». У Купчинського тільки ці дві строфи; за додатковими строфами гл. текст і примітки.		

- Ми лицарі без жаху і без смерти (*Гимн Безсмертної Батави*).....№ 30. ст. 24
 Дж.: *СпівУПА* ст. 7; *ЛітУПА* 16: 228; *ЗбірУПА* ст. 9; *СіЗ* ст. 53 (з журналу УПА для молоді «На чатах», ч. 1, Україна, 1946 р.); *ЮнШлях.*; Войтихівський, від В. Дмитришина; *СпівГоляша* ст.1; «Молода Україна», 1990. № 6, ст. 8; *ПодуфалийЗ*, ст. 7. На вірш Василя Пачовського «Гимн безсмертної батави», і прийнятий командуванням УПА як «Марш УПА-Захід». В УПА її почали співати під кінець 1944 року, а поширився по цілій Галичині 1945 року. Василь Пачовський (1878-1942) поет-молодомузівець, драматург, політичний діяч, активний учасник Листопадового зриву, бієць УГА. (*СіЗ* ст. 381.)
- Ми молодії хлопці лісовії (Гей, хлопці, в коло).....№ 74. ст. 57
 Ми не дамо катувати народу.....Додаток ст. 432
 Дж.: *За Україну*, ст. 41; *ПодуфалийЗ*, ст. 17.
- Ми не зійдемося вже ніколи.....№ 371. ст. 256
 Дж.: *Невм* Б:70, зап.: Бережанський р-н, 1975 р.
- Ми нині тут – а завтра там.....№ 203. ст. 146
 Дж.: лента *Білевич* №9. А. Дербіш (з «Веселого Львова»).
- Ми ні за Сталіна, ні за Суворова (уринок).....Додаток ст. 425
 Дж.: П. Просвітянин «Микола Дужий», *Визвольний Шлях*, ч. 12, 1991 р., ст. 1479.
- Ми партизани.....№ 48. ст. 38
 Дж.: *СпівГоляша*, ст. 4 (строфи 1-6); зап. С. Голяш від сотенного політвиховника «Липового» з куріння к-ра «Прута» 1945 р.; Юркевич № 3 (строфи 1, 3, 2); Войтихівський (строфи 1, 2, 4, 3, 5, 6), від Г. Собчука; лента *Тереф5*. У Юркевича подано: «сл.: «Ролянд Різак»; муз.: Мілько Халупа, родом з Самбора, абітурієнт 2-ої Акад. Гімназії, у Львові, 1944 р. Пісню уложено зимою 1944 р. в бункрі над с. Недільною, Старо Самбірщина. На Закерзоні перенесли її друзі з сотні «Сокола», 1-ша сотня куреня «Прута», липень, 1945 р.»
- Ми переможемо.....№ 66. ст. 50
 Дж.: «*Саник*», *ЛітУПА* 12: 115; *ПодуфалийЗ*, ст. 31.
- Ми по таборах і тюрмах (2).....№ 167. ст. 123
 Дж.: *Берв1* ст. 8 (Строфа 1 – як тут; строфи 2 і 3 – як в попереднім номері.); Шморгун ст. 93 (своєрідний варіант – див. примітки), зап.: Л. В. Велесик, уродженка с. Гутвин Костопільського р-ну; Бжеська1; лента *Кавун*. Мелодія – народний варіант мелодії Купчинського. Тільки перша строфка годиться з текстом Купчинського. Кавун: «Улюбленою піснею [повстанців] була ... “Ми по таборах і тюрмах”. Повстанці знали, що їх чекає люта доля, що їм прийдеться бути на каторзі московській багато років, і тому вони часто співали цю пісню, і любили її дуже.” Пор. “По таборах і тюрмах (1)”.
- Ми поклялись не розставатись (*Пісня*).....№ 587. ст. 405
 Дж.: Хміль №58; *ноти* З. Л. Автор тексту: Іван Хміль (див. під “На північнім нашім кордоні (1)”).
- Ми сини могутньої країни.....№ 144. ст. 109
 Дж.: *Берв2* ст.2.
- Ми смілі воїни суворі (1,2) (*Марш «Чорного Лісу»*).....№ 50. ст. 40
 Дж.: *ЛітУПА* 4:28; *СіЗ* ст. 102; лента *Невм1* (на мелодію Ми українські партизани). (2) *Добощ* № 80. Мелодійний варіант (2) пісні “Ми українські партизани”. Автор тексту: Марко Боеслав – поет-упівець, родом із Західної України. Член ОУН з 1930 р.; з 1942 р. у лавах УПА. Доля поета невідома. (*СіЗ* ст. 357.)
- Ми сміло в бій підєм (Ми сміло йдем у бій).....№ 182. ст. 133
 Дж.: *Берв1* ст.35; Червона Калина: ч.18. Мелодійний варіант пісень “Сонце ясне засвітило”, “У неділю дуже рано (3)” і “У неділю до полудня”. У Червоній Калині децю інакша мел. Н. Нижанківського.

- Ми сотня лемківська завзята (*Марш сотні «Хріна»*).....№ 31. ст. 25
Дж.: *СнівУПА* ст. 136; *СпівГоляша* ст. 14; Войтихівський, від В. Дмитришина. Мелодійний варіант пісень "Як мати закута в кайдани" і "Чи чуєш, мій друже юначе". Пісня повстала 1946 р. Згадані в пісні: «Вітер» це поручник, к-р чоти; «Омелько» – хорунжий, к-р 1-ої чоти і заступник командира сотні. Вичислені села це місця де відбувалися більші бої к-ра «Хріна».
- Ми Українські Революціонери.....№ 85. ст. 66
Дж.: *Боян*.
- Ми українські партизани.....№ 49. ст. 39
Дж.: *СнівУПА* ст. 113 (строфа 1); *ЗбірУПА* ст. 8 (строфи 3, 2); *ЮнШлях*; *ПісніУН* ст. 15 (строфи 2, 3); *Берел* ст. 37 (строфи 2, 3, 1); плита *Вічна Слава УПА*; Записки7; *Подуфалий2* ст. 32 (на мелодію "Ой, там далеко на Волині"), зап.: В. Подуфалий 1992 р., в с. Жуків Бережанського р-ну, від Галини Бойко, 1928 р.н., освіта – 4 кл.; лента *Білевич*. Мелодійний варіант (1) пісні "Ми смілі воїни суворі (2)".
- МИЛИЙ (Там у лісі, при доріжці).....№ 416. ст. 286
- Минули вже літа.....№ 479. ст. 337
Дж.: *Боян*; *Кришук* №25, зап.: Кришук М.М. в 1989 р. від Кришук М.В., 1925 р.н., у с. Колодівка, Підволочиського р-ну. Боян подає автора слів і музики: Василя Іваника, а дату-місце написання: концтабір, Авшвіц, 1943–44 р. Подаємо реконструкцію на основі головної версії Бояна (додаємо секвенційне підвищення мелодики в середині пісні і ритмічні узлагодження, а текст 2-ої строфи зліплений із обох джерел.)
- Минуло все як сон (Доле, чогось така проклята).....№ 479. ст. 337
- Місяцю зоряний.....№ 324. ст. 225
Дж.: *Невм* Б:46, зап.: Тернопільщина, 1975 р.
- Місяць жовтень, це вже осінь (Не сумуй, дівчино мила).....№ 375. ст. 258
Дж.: *Боян*, нап.: концтабір Авшвіц, 1943-4 р.
- Місяць на небо виходить.....№ 501. ст. 354
Дж.: лента *Гурт* (спів. С. Бабяк).
- Мов олень той (1) (*Базар*).....№ 106. ст. 80
Дж.: (1) *Невмирущий* Б:11 (стр. 1-3, 5-10, 12-14), зап.: Бучацький, Монастирський р-н, 1971 р.; *Берел* ст.38 (стр. 1, 3, 5, 8-10, 13-14); *СпівГоляша* ст. 25 (стр. 1-3, 5, 7-10, 12-14); *ПісніУН* ст. 23 і 26 (стр. 1-5, 7-14); (2) *Пастушенко* ст. 27 (стр. 1-3, 5, 6, 8-10, 7, мел. вар. малими нотами); *Шморгун* ст. 20, зап.: А. Пастушенко від Ніни Гаврон із с. Корнин Рівненського р-ну у 1992 р. (як у Пастушенка, + стр. 14). Оспівує подію під містом Базарем, 21 листопада, 1921 р., коли російські окупанти розстріляли 359 вояків армії УНР. Цю пісню співали й декламували в часі боротьби ОУН-УПА.
- МОЛОДИЙ ГЕНЕРАЦІЇ (Піднявся рідний стяг ізнов).....№ 586. ст. 404
- Монастирська ще млою (*про «Тараса», «Грома» і «Уляну»*).....№ 462. ст. 321
Дж.: «*Санік*», *ЛітУПА* 12: 106. Василь Галюк – «Грім» – із Бараша, Бучацького р-ну. Член ОУН, станичний рідного села. Мирослав Кропідра – «Тарас», нар. 1926 р. у Манастирських, Тернопільської обл. Член ОУН, старший вістун УПА. «Уляна» – з Губина, Золото-Потіського р-ну. Член ОУН, авторка новел з революційної боротьби. «Грім», «Тарас», «Уляна» – згинув по героїськи 27 липня 1947 р.
- Мордує Сталін люд голодний.....№ 506. ст. 359
Дж.: *ЗбірУПА* ст. 14. Мелодія «Інтернаціоналу».
- Моя матусе.....№ 318. ст. 222
Дж.: Юркевич № 5; Голяш1 №95; Голяш2 №107. Пісня політв'язнів Воркути. Написала «Ореля», зі Станіславщини, секретарка к-ра «Різуна» і «Довбуша». «Співали в Самбірщині, 1947-48 роки.»

- На Вкраїні дзвонять дзвони.....№ 202. ст. 145
Дж.: *Берв* 2 ст.26.
- На Вкраїні, на Волині.....Додаток ст. 442
Дж.: Шморгун ст. 66, зап.: Мартин Шморгун із с. Шейка в Білорусії; Гордасевич (стр. 1).
- На вулиці сурма грає.....№ 570. ст. 393
Дж.: *Неам* Б:3 (стр. 1-8), зап.: Бережанський р-н, 1977 р.; Записки5 (стр. 9).
- На городі росте зілля.....№ 346. ст. 240
Дж.: *Неам* Б:63 6) (стр. 1, 2, 4-7), зап.: Тернопільщина, 1975 р.[?]; Борис, ст. 30 (стр. 1-4, 8). У Невмирущого місце запису подане при кінці слідувочої пісні "Сонце сходить і заходить (2)", але обі пісні зазначені літерою "Б". Не ясно на яку мелодію співається даний текст "На городі росте зілля": чи, як вказано літерою "Б", на слідувочу в джерелі мелодію "Сонце сходить і заходить (2)", чи на мелодію попереднього числа Б:63 а) "Як повів буйний вітер".
- На зеленій траві (1) [на мел. "Гей нум браття"].....№ 424. ст. 292
Дж.: СпівУПА ст. 153.
- На зеленій траві (2).....№ 575. ст. 396
Дж.: *Гнатишин* №66.
- На купині під осокою.....№ 268. ст. 191
Дж.: *Неам* Б:33, зап.: Шумський р-н, 1974 р.; Пастушенко ст. 17 (стр. 1, 3, 5, 6); Шморгун ст. 18 (стр. 1, 2, 3, 5, 6), зап.: Г. Добринська в с. Кураш Дубровицького р-ну.
- На північній нашій кордоні (1) (*УПівська Маршова*).....№ 58. ст. 46
Дж.: Хміль №53. Автор тексту: Іван Хміль – поет-упівець, походить з Полісся (Берестейщина), з селянської родини. Переслідуваний у "демократичній" Полщі за українську національну діяльність: конфісковано багато писань, арешти. У червні 1941 р. був змушений покинути дружину і малого сина, з боєм пробившись із власної хати, оточеної советчиками. В УПА вступив 1943 р. (?) В другій половині 1944 р. пройшов з рейдуєм відділом на Захід – з боями – через Словаччину, до Австрії де жив кілька років; потім переїхав до Англії, і врешті до Америки. (СіЗ ст. 388.)
- На північній нашій кордоні (2) (*УПівська Маршова*).....№ 589. ст. 408
Дж.: Хміль №53; *ноти З.Л.*
- На покинутих згарищах.....№ 285. ст. 203
Дж.: *СпівУПА* ст. 102; СпівГоляша ст. 26. Повстала на Волині 1943 р., перейшла до УПА-Захід за німецьких часів. Мелодійні варіанти: див. під "В бій за славу".
- На прощання, з другом довго говорила.....№ 290. ст. 206
Дж.: Бжеська1; лента *Кавун*. Із «*Пісень українських повстанок*» яких співали повстанки у тюрмі в Крем'янці.
- На синіх небесах.....№ 520. ст. 367
Дж.: Нові Коляди ст. 2.
- На скалистому Бескиді (*Бескид*).....№ 409. ст. 282
Дж.: Юркевич № 2. "Слова й мелодія: – «Юрченко», [нап.] 1945 р., на болотах коло с. Білина-Велика, Дрогобиччина." На 2-му рукописі, із доданою 4-ою стр.: "сотенному «Миронові», «Кобзар–Юрченко». Сприня, липень 1945". Мелодії нема.
- На столі на сіні.....№ 546. ст. 378
Дж.: СіЗ ст. 73. Автор тексту: Марко Боеслав (див. під "Співай, шуми, зелений боре").
- На Україні, на Україні сталася новина.....№ 550. ст. 380
Дж.: «Посвіт», №2. січень, 1990, зап.: с. Джурик, Чортківського р-ну.
- На цвинтарі ніч темніє (У степу могила).....№ 279. ст. 198
- Набирали добровольців.....№ 407. ст. 280
Дж.: *Юркевич* № 16. "Рекрутська."

Навколо небо червоніє.....	№ 113.	ст. 87
Дж.: <i>Невмирущий</i> Б:20, зап.: Збаразький р-н, 1973 р.; <i>Невмирущий</i> Г:13, зап.: с. Вишнівець, Збаразький р-н.		
Над Берліном вітер віє, розвіває град.....	№ 497.	ст. 352
Дж.: СпівГоляш ст. 32; лента <i>Гурт</i> (спів. С. Бабяк).		
Над Дубинськими гаями.....	№ 446.	ст. 310
Дж.: <i>лентаГоляш</i> , спів. Ст. Конол. Мелодійний варіант пісні "Ой, у селі Топорівцях".		
Над річкою Стиром (<i>Пісня про «Байдю»</i>).....	№ 455.	ст. 316
Дж.: Кашуба №39 (з Брідщини); <i>лентаГоляш</i> , спів. Кашуба (на мелодію "Там на краю ліса"). Пісня про транспорт на Волинь, якого розбили німці на самого Андрія 1943 р. Провідник транспорту «Байда».		
Над степами, над лісами (<i>Пісня про «Орлика»</i>).....	№ 463.	ст. 322
Дж.: « <i>Санік</i> », <i>ЛітУПА</i> 12: 97; <i>Подуфалий3</i> , ст. 33. Дмитро МIRON «Орлик» – один з найвизначніших українських націоналістів. Провідник, організатор, теоретик, ідеолог і бойовий вояк революції. Крайовий провідник ОУН, учасник Другого Великого Збору Організації (1941 р.), автор загальновідомого твору – «Ідея і чин України». Виховав для революційної боротьби тисячі юнацтва, духовний батько УПА. Згинув від кулі агента гестапо в Києві 25 липня 1942 р.		
Налетіли комуністи (1,2,3).....	№ 496. а)	ст. 349
Див.: (Вислав Сталін свої діти)		
<i>Народні Месники</i> (Рано вранці сонце сяє).....	№ 602.	ст. 421
Нас питають якого ми роду (1).....	№ 179.	ст. 131
Дж.: <i>Неам</i> Г:46, зап.: Підгайці, (строфи 1, 2, 4, 5, 8); СпівГоляша ст. 24 (строфи 1, 2, 4, 6, 7); зап. С. Голяш від к-ра «Юрченка»; (В. Юркевича), із куреня «Прута» підчас їх побуту на Лемківщині, перед рейдом на Словаччину літом 1945 р.		
Нас питають якого ми роду (2).....	№ 180.	ст. 132
Дж.: ЮнШлях. (строфи 1, 2, 3, 7); <i>СнівУПА</i> ст. 115 (строфи 1, 2, 3).		
Нас питають якого ми роду (3).....	№ 181.	ст. 133
Дж.: <i>ПісніУН</i> , ст. 18 (строфи 1, 2, 4, 7); Борис, ст. 24 (строфи 1, 2, 4, 7).		
Насильством жорстоким республік свободу.....	№ 507.	ст. 359
Див.: <i>ГИМН ПОНЕВОЛЕНИХ НАРОДІВ СОВЕТСЬКОГО СОЮЗУ</i> .		
<i>НАШ ДЕВІЗ</i> (Ні сліз, ні ридань).....	№ 76.	ст. 59
<i>Наша сотня</i> (Гей, шуміть ліси і бори).....	№ 73.	ст. 55
Наші розкоші минули ("Гуцулка Ксеня" – уривок).....	Додаток	ст. 425
Дж.: Гордієнко ст. 134.		
Нашо дівчино айстри сієм.....	№ 378.	ст. 260
Дж.: <i>Неам</i> Б:23, зап.: Бережанський р-н, 1972 р.		
Нашо ж мене породила.....	№ 253.	ст. 180
Дж.: <i>Кришук</i> №44 (стр. 1-4), зап.: Кришук М. М. в 1990 р. від Панюс Г.М., 1938 р.н., у с. Колодівка, Підволочиського р-ну; <i>Подуфалий2</i> ст. 55 (стр. 1, 2, 4, 5), зап.: В. Подуфалий, 1992 р. в с. Смиківці, на Тернопільщині, від вчителя музики Зіновія Бутковського; <i>Подуфалий3</i> ст. 43 (стр. 1-4), зап.: В. Подуфалий 1992 р., в с. Шибалин Бережанського р-ну, від Михайла Олексішина, 1938 р.н., освіта вища. Мел. вар. "Шуміли сосни", і інші. Пор.: "І нащо мене мати породила" № 364.		
Нашо мене мати породила (Нашо ж мене породила).....	№ 253.	ст. 180
Нашо мене мати породила (І нащо мене мати породила).....	№ 364.	ст. 251
Не маєм ми рідної стріхи.....	№ 203.	ст. 146
Дж.: <i>Неам</i> А:11, зап.: Тернопіль, лікарня, від М. Івасів, 1968 р.; лента <i>Білевич</i> № 9. Пор.: Без рідної буди, № 51.		
Не одна вже хмара (<i>про бій під Уневом</i>).....	№ 109.	ст. 84
Дж.: « <i>Санік</i> », <i>ЛітУПА</i> 12: 92. Бій під Уневом, Перемишлянського р-ну, – один з найбільших боїв УПА з більшовиками, відбувся 30 вересня 1944 р. Проти куреня УПА, під командуванням сот. «Яструба» (Дмитро Карпенко), виступило понад		

тисячу більшовицького війська, які від год. 9 до 23, при співдії гармат, мінометів і танків, провели на становища повстанців 22 наступи. Ввечорі повстанці викралися з окруженого лісу, не натрапивши на жадну ворожу заставу, і відійшли. Більшовики, не свідомі цього, на другий день наступали на ліс з кількох сторін і, натрапивши одні на одних почали стрілянину між собою. Остаточо по кілька годинному бою порозумілись і, втративши по «бандеровцях» слід, вернулись до Перемишлян. 1-го жовтня бій ішов далі під Пнятином. Втрати ворога: понад п'ятсот вбитих і ранених.

- Не плакати нам (1, 2).....№ 152. ст. 113
Дж.: (1) *Андрейко* №541, ст. 354 (подані автори – слів: Іван Д***, музики – Кишакевич. Тут строфи чотирирядкові.); *Крицук* №2, взято з: Співаник Українських Січових Стрільців, Відень, 1918 р., ст. 6. Текст збережено за оригіналом. (Крицук М.М.) (Тут 4-рядкові строфи.); (2) *Неамирущий* Г:49, зап.: Підгайці, (у нього тільки 2 строфи, тобто перші 4 рядки).
- Не плач матусю (1,2).....№ 329. ст. 228
Див.: “Згадай мене, моя матусю (1,2)”.
- Не плач, народе.....№ 533. ст. 372
Дж.: Сіз ст. 75; Шостаківський В. “Коляда доби УПА”. Автор тексту: Марко Боеслав (див. під “Співай, шуми, зелений боре”).
- Не плачте не журіться ви хлопці юнаки.....№ 502. ст. 355
Дж.: лента *Бохно*. Мелодійний варіант пісні “Ви хлопці, не сумуйте”. “Пісня була вже за німецьких часів.”
- Не раз я чарочку випив.....№ 250. ст. 179
Дж.: Юркевич №1(6) Улюблена пісня к-ра «Зміюки-Андрієнка» (син сот. Вітовсько-го). Зап. від к-ра В.П.Ж. «Листопад-Маковка», літо 1945 р.
- Не світило сонце зрання (Сонце сходить і заходить, хмара наступає).....№ 434. ст. 301
- Не страшна є нам атака (1) (*Пісня сотні «Бурлаки»*).....№ 32. ст. 26
Дж.: СпівУПА ст. 158; СпівГоляща ст. 24; *ЛітУПА* 13: 227-9; ленти: *Гурт. Білевиц* №8. Пісня повстала 1946 р., уложена спільними силами почотом сотні. Співали її стрільці сотні «Бурлаки» і підпілля в Перемишніні.
- Не страшна нам є атака (2) (*Пісня сотні «Бурлаки», муз. Я. Барнича*).....№ 579. ст. 397
Дж.: *ЛітУПА* 13: 227-9. Переробка тексту Я. Барнича. (У нас змінено тільки “Все ми ціло”, замість “Завши ціло”).
- Не стрінемось вже більш ніколи.....№ 310. ст. 218
Дж.: Голяш2 №110. Зі Сибіру – Воркута.
- Не сумуй, дівчино мила (Місяць жовтень, це вже осінь).....№ 375. ст. 258
- Не хилися берізонько.....№ 288. ст. 205
Дж.: *Кап. Банд.* №71 (із обр. Гр. Китастого).
- Не хочем носити ярма (У гарячих степах Казахстану).....Додаток. ст. 441
- Не хочу я тліти повільно (*Пісня про «Ракету»*).....№ 464. ст. 322
Дж.: «*Санік*», *ЛітУПА* 12:107; *Подуфалий*3, ст. 35. Катерина Гусак «Ракета» – нар. 1921 р. у Новосілках, Підгаєцького р-ну. Учителка, член ОУН з 1940 р. Районна УЧХ, підпільниця. Заарештована в лютому 1947 р., отруїлась у тюрмі в Підгайцях. Після смерті відзначена Бронзовим Хрестом Заслуги.
- Не час тепер нам на кохання.....№ 402. ст. 277
Дж.: Шморгун ст. 68, зап.: М. Федоришин від Віри Степанюк із с. Волошки Рівненського р-ну.
- Недалечко Костополя.....Додаток. ст. 425
Дж.: Шморгун ст. 80, зап.: О. Смик від Миколи Огородника із с. Іванова Долина Костопільського р-ну.

- Нема щастя, нема долі.....№ 360. ст. 248
Дж.: Кришук №37, зап.: Кришук М.М. в 1989 р. від учасників фольклорного ансамблю с. Конюхи, Козівського р-ну. Мелодійний варіант пісень "Куди вітер хмари носить" і "А в неділю, дуже рано (1)".
- Неначе вихор в місті Бірчі (*Пісня про «Коника»*).....№ 451. ст. 314
Дж.: СпівГоляша ст.34; Голяш3; лента *Тереф.5*. (Див. "Ой хто то, хто то йде на Бірчу").
- Нераз, вечірною порою.....№ 289. ст. 205
Дж.: Голяш3; від М. Васько; *лентаГоляш*, співає М. Васько, Чікаго, 1991 р.: "Ця пісня повстала в селі Шумляни, р-н Підгайці. Уложили її дівчата в пам'ять повстанця Стефана Чорного і його подруги Анни Головатої. С. Чорний загинув 1947 року. Говорили, що був сотенним УПА." (?)
- Нестримним потоком, чота за чотою (*Марш «Сірих вовків»*).....Додаток ст. 427
Дж.: *Подуфалий3*, ст. 24, текст: за рукописним "Збірником революційних пісень", 1947, част. 1, ст. 29; муз. зап.: В. Подуфалий в серпні, 1992 р. в м. Києві, під час святк. 50 річчя УПА, від Богдана Вергуна, 1952 р.н., із с. Пробіжна, та Івана Вівата, 1949 р.н., із с. Малі Чорнокіни Чортківського р-ну.
- Нині радості свято.....№ 512. ст. 362
Дж.: СіЗ ст. 119; Шостаківський В. "Коляда доби УПА". Автор тексту: Марко Боеслав (див. під "Співай, шуми, зелений боре").
- Ні сліз, ні ридань (*НАШ ДЕВІЗ*).....№ 76. ст. 59
Дж.: *СпівУПА* ст. 32; СпівГоляша ст. 35; ж.Сурма №1, ст.1; плита *Вічна Слава УПА*.
- Ніч минає, сонце сходить.....№ 188. ст. 136
Дж.: *Грицай* №[7].
- Нічка була темна (І був тихий вечір).....№ 321. ст. 223
- Нова радість стала (1).....№ 521. ст. 367
Дж.: лента *Сулм*; Шморгун ст. 96, зап.: М. Свердлюк від О. І. Місюри із с. Тайкури Рівненського р-ну.
- Нова радість стала (2).....№ 522. ст. 368
Дж.: *Неам А:18*, зап.: с. Стрільче, Городенка, від І. Кардаш, 1980 р.
- Нова радість стала (3).....№ 523. ст. 368
Дж.: *Неам Б:45 а*, зап.: Кременецький р-н, 1976 р.
- Нова радість стала (4).....№ 527. ст. 370
Дж.: Колядки ст. 1; СіЗ ст. 241.
- Ну і що ж, що прийдеться умерти (1,2).....№ 184. ст. 134
Дж.: (1) *ЮнШлях*; *СпівУПА* ст. 43; СпівГоляша ст. 35: взята із журналу «Повстанець» ч. 5-6; *Пастушенко* ст. 16 (стр. 1, 3, 4); *Подуфалий2* ст. 27 (стр. 1, 3, 2, 4; вар. малими нотами, із повторенням т. 5-8, а пропущено від meno mosso) – "Повстанська пісня із репертуару бандуриста-віртуоза Зіновія Штокалка (1920-1968)"; Шморгун ст. 92 (стр. 1, 3, 4), зап.: Р. Солоневський у с. Вовковії Млинівського р-ну; Гладилевич: рецензія "Співаник УПА"; (2) лента *Тереф.5*.
- Нумо до зброї (*ПІСНЯ УПА*).....№ 84. ст. 66
Дж.: СіЗ ст. 298. Записав Ів. Манило від Дм. Тереника, в м. Милвил, Нью Джерсі.
- О мати закута в кайдани (Чи чуєш, мій друже юначе).....№ 133. ст. 101
- О чарівні ночі майовії.....№ 40. ст. 33
Дж.: *Невмирущий Б:52*, зап.: Кременецький р-н. Мелодійний варіант (1) пісень "Там за лісом сонце сходить (1)" і "Сонце волі засіяло".
- Одна дорога йде до ліса.....Додаток ст. 426
Дж.: Кульчик.
- Ой бабуню.....№ 176. ст. 129
Дж.: *Грицай* №[13].
- Ой Богдане-Зіновію, необачний сину.....Додаток. ст. 429
Дж.: Борис, ст. 67. Співали по таборах, на мелодію "Ще не вмерла Україна".

- Ой, ви хлопці, посподіться.....№ 313. ст. 219
Дж.: *Неам* Г:23, зап.: с. Дуліби, Стрий. Мелодія нар. пісні (пор. "Прохожаю по садочку", Сорочинський, сотня ІІІ, ч. 34; цит. у: Лисько З. Народні Мелодії № 5589.) В листі до Ст. Голяша, 23.5.1991, о. Василя Прийма (псевда: М. Галичко, Борис Чорногор) згадує створені ним тексти, "що їх співала ціла західна Україна": "Гей, ви хлопці, не сваріться, з дівчатами погодіться, пригадайте собі славу рідного краю криваау: під Крутами та під Львовом, офензиву під Чортковом"; "Чи ви чули сестри й браття, про це славне Закарпаття, де Січ славна воювала за свій народ життя дала, за свій народ за свободу, за незалежність народу."
- Ой вийду я, сяду.....Додаток ст. 440
Дж.: *Подуфалий* 3 ст. 84, зап.: В. Подуфалий 1976 р., в с. Жуків Бережанського р-ну, від Ганни Залипської, 1921 р.н., освіта 4 кл.
- Ой, війна, війна – світова війна.....№ 306. ст. 216
Дж.: *Неам* Г:26 б), зап.: с. Кут Товсте, Гусятинський р-н; Олійник № 11.
- Ой, війна, війна – цей яка війна.....№ 305. ст. 215
Дж.: *Неам* Г:26 а), зап.: с. Нижній Івачів, Тернопільський р-н.
- Ой давно я давно в матінки була.....№ 283. ст. 200
Дж.: Бжеська1; лента *Кавун*. Кавун: Це пісня народня, але дівчата повстанки, знаючи яка тяжка їх доля чекає, співали її переробивши відповідно до своєї трагічної долі. ...Тому що я хочу, щоб назавжди залилася пам'ять про наших милих дівчат героїнь, я наспівую її так як співали дівчата, сидючи в одній камері зо мною, в місті Крем'янці в 1949-му році, з лютого по серпень, коли мене забрали на етап і вивезли на Сибір.
- Ой заросли всі дороги.....№ 142. ст. 107
Дж.: *Кришук* №47, зап.: Кришук М.М. від Олеськіва Андрія І., 1915 р.н., у с. Конохи, Козівського р-ну; Камінська2. Пісня доповстанська, відома в УГА. (Вставлена в даним розділі за текстом Кришука – див. примітки під текстом.)
- Ой, зв'язав буйний вітер.....№ 348. ст. 241
Дж.: Олійник № 7 б) (стр. 1-4, 6); Записки1 (стр. 2, 3, 5, 6, 7).
- Ой кате, кате.....№ 193. ст. 139
Дж.: *Неам* А:5, зап.: Борців, від І. Михалкова, 1978 р. "Пісня про тих, хто видавали патріотів".
- Ой ладуєте кріси і гармати (Віють вітри...).....№ 55. ст. 44
Дж.: *Подуфалий* 3, ст. 60, зап.: В. Подуфалий в 1992 р., в м. Бережани, від Любомира Штокалка, 1932 р. н., освіта вища. Впроваджено під № 55, "Віють вітри, віють, повівають", мелодія – малими нотками (верхніми в 3-му рядку), а текст – у стофах 3 і 5, із варіантами як у примітках, та з доданим зворотом "ха-ха-ха" на кінцевих нотах 1-го закінчення.
- Ой Лецівко, Лецівочко (*Лецівська коломийка*).....№ 141. ст. 106
Дж.: *Неам* Г:60. "У с. Лецівка, р-н Рожнів, Івано-Франківська обл., квартирувала сотня «Журавлі» і курінь «Довбуша»; через те в 1946 р. село Лецівка було дощенту спалено, а людей вивезено в Сибір. Народ поступенно почав утікати додому [від] 1954 р. Зараз всі повернули, що лишилися живі, відбудували село, тепер будують церкву. Про сотню «Журавлі» оповідав мені житель с. Логіянка, стрілець цієї сотні." (І. Невмирущий, Додатки до Жмутку Г, Львів, літо 1990 р.)
- Ой, мала мати сина.....Додаток ст. 441
Дж.: Шморгун ст. 51, зап.: О. Полімарчук від Т. З. Куделко із Радивилова.
- Ой, між Спасом і Лугами.....№ 437. ст. 302
Дж.: *Неам* Г:18, зап. (?): Спас і Луги: села Долинського р-ну.
- Ой на Вкраїні (Коляда).....Додаток ст. 448
Дж.: Шморгун ст. 9, зап.: Є. Шморгун у с. Новожуків, Рівненський р-н.
- Ой на горі жінці жнуть.....№ 493. ст. 347
Дж.: *Неам* В:2, зап.: Бережанський р-н, 1977 р.

- Ой, на горі, на високій..... № 174. ст. 128
Дж.: *Невм* Г:64. Мелодійний варіант пісні "Ой, у селі Топорівцях".
- Ой надлетів той крук чорний (1,2)..... № 267. ст. 190
Дж.: (1) *Невм* Б:29, зап.: Монастирський р-н, 1974 р. (2) *Подуфалий* 3, ст. 86-7, (мел. тут трохи інакша, вар. не подаємо) зап.: В. Подуфалий, 1991 р. в м. Тернопіль, від Богдана Кусеня, 1939 р.н., освіта вища. (Пор. "Тридцятьсьомий рік минає").
- Ой не легка дорога до волі..... № 491. ст. 347
Дж.: лента *Тереф* 3 №7. "Пісня опублікована в журналі УПА-ОУН «Український Перець», у 1942-му або 43-му році." Мелодійний варіант пісні "Ой пустить".
- Ой піду я, піду, поміж ланами..... № 281. ст. 199
Дж.: *Грицай* №9. «Беркут» – родом зі Сокальщини, був чотвим в курені «Ема», пізніше сотенним. Згинув 1944 р. (див. ЛітУПА 7:131).
- Ой піду я скрізь лісами..... № 209. ст. 151
Дж.: Голяш 3: від М. Васько; *лента* Голяш, співає М. Васько, Чіаго, 1991 р. Цю пісню співали повстанці в околицях Чорного лісу в роках 1945-46.
- Ой плаче тужить стара мати (1)..... № 367. ст. 253
Дж.: *Невм* Б:14, зап.: Заліщицький р-н, 1970 р.
- Ой плаче тужить стара мати (2)..... № 368. ст. 254
Дж.: *Берс* 2 ст.9; Олійник №20.
- Ой, покинув я вірну дівчину..... № 208. ст. 150
Дж.: *Невм* Г:39, зап.: с. Кретівці, Збаражський р-н. Мелодійний варіант пісні "Я сьогодні від вас відіжджаю (2)".
- Ой пустить (Працання)..... № 400. ст. 275
Дж.: *СнівУПА* ст. 92; *Спів* Голяша ст. 18: зап. від співаків з куреня «Прута», коли були на Лемківщині, 1945 р., в селі Воля Горянська, повіт Лісько; Шморгун ст. 78 (стр. 1, 3, 4), зап.: Л. В. Велесик, уродженка с. Гутвин Костопільського р-ну; ленти *Білевич* №4, *Тереф* 5. Мелодійний варіант пісні "Ой не легка дорога до волі".
- Ой радуйся земле (Добрий вечір тобі)..... № 547. ст. 378
Дж.: Нові Коляди ст. 2.
- Ой, сонечко ясне..... Додаток ст. 436
Дж.: Шморгун ст. 61, зап.: О. Полімарчук від Т. З. Куделко із Радивилова.
- Ой сплелися фронти..... № 410. ст. 282
Дж.: *Невм* Б:21, зап.: Зборівський р-н, 1976 р. Вар.: "Половина Полісся в болоті".
- Ой там далеко на Волині (1)..... № 27. ст. 22
(1) *Невмирущий*, А:9 (строфи 1-4), зап.: Виневиці коло Гошова, від В. Красів; *Юркевич* № 24; *плита* "Соколи"; *Берс* 1 ст.26, (строфи 1-5). (2) *СнівУПА* ст. 63; М. Галичко: Золотий Міг, ст. 84; *Спів* Голяша ст. 17; *Подуфалий* 2 ст. 30; Шморгун ст. 45 (стр. 1-5, 7, 8, + стр. 7 із вар (1)), із репертуару хору Рівненської «Просвіти». (3) *ЮнШлях* (текст як під (1), строфи 1-4, 6). Автор М. Галичко (псевдонім о. В. Н. Прийми), написав слова цієї пісні ("Україна, травень, 1943") в пам'ять Василя Івахова, «Росс». Івахів, уродженець с. Підосільня, Перемишлянського р-ну – переслідувався поляками, часто був у тюрмах, був організатором (в 1941 р.) і командантом української військової школи в Поморянах, Березанщина. У листі о. Прийма: "...я сидів з ним в тюрмі на Лонцького у Львові, по розігнанні нашої військової школи в Поморянах. В маленькій келії... нас сиділо 25 осіб... Як ми разу одного протестували... то німець здивовано запитав: 'То ж ви думаєте жити? Знайте, що хто раз тут попався то живим не виходить'... У тюрмі, 1941-42, вибух тиф та червінка... та й я також був помер... [На другий день, вже у] трупарні, то я вже знову віджив. Вийшов на волю. Десь літом прийшов аж до моєї хати в Бачеві Василя Івахів, щоб попрощатись, бо мовляв їде на Волинь організувати відділи УПА." Івахів згинув на Волині 1943 р., як командир УПА-Північ.
- Ой там за гаєм, за розмаєм..... № 307. ст. 216
Дж.: Олійник № 15.

- Ой, там з-під нашого Львова.....№ 96. ст. 74
Дж.: *Невмирущий* Г:62.
- Ой там край дороги.....№ 296. ст. 209
Дж.: *Невмирущий* Б:41 а), зап.: Гусятинський р-н, 1977 р. Варіант пісні "Там під львівським замком".
- Ой там на Україні.....№ 304. ст. 215
Дж.: *Кришук* №30, зап.: Кришук М.М. в 1989 р. від Колодій В.В., 1919 р.н., у с. Хмелева, Заліщицького р-ну.
- Ой там на горі дуб стоїть.....№ 303. ст. 214
Дж.: *Невм* Б:49, зап.: Козівський р-н, 1975 р.
- Ой там на горі, там на високій.....№ 256. ст. 182
Дж.: *Невм* Б:16 б), зап.: Заліщицький р-н. Мелодійний варіант пісні "Ой чути, чути гарматні стріли".
- Ой там під горою (Ой там під лісочком).....№ 299. ст. 212
- Ой там під Кийовом.....№ 259. ст. 184
Дж.: *Невм* Б:24 б), зап.: Бучацький р-н. У джерелі подано як варіант "Б" пісні "Ой там піді Львовом"; співається на ту саму мелодію.
- Ой там під лісочком (Ой там під горою).....№ 299. ст. 212
Дж.: (3) *Кришук* №3; (4) Голяш3: від М. Васько; *лента*Голяш, співає М. Васько, Чікаго, 1991 р. Мелодійні варіанти (3,4) пісні "Там під львівським замком". "В с. Цюцьків, р-н Підгайці, на невисоких пагорбах був дубовий ліс, що його називали Дубина. Там перебували повстанці. Десять під кінець 1946 р. цей ліс окружили більшовицькі частини і почався бій... Між впадшими знайшла старенька матір свого сина як про це розказує пісня. Співали цю пісню в Підгаєччині 1947-го року, звідкіля і пам'ятає її Марія Васько." (Пор. примітку до пісні "Там на краю ліса".)
- Ой там піді Львовом.....№ 258. ст. 184
Дж.: *Невм* Б:24 а), зап.: Заліщицький р-н.
- Ой там попід лісом, лісом темним бором (2).....№ 39. ст. 33
Дж.: *лента* Білевич №34 (із плити).
- Ой там у лісі, при долині (1,2) (Ой там у лузі, при долині).....№ 432. ст. 298
Див. а) Ой там у лузі, при долині, б) Ой там у лузі, при дорозі.
- Ой там у лузі, при долині (1,2).....№ 432. ст. 298
Дж.: (1) *Невм* Б:28 (стр. 1, 2, 4-7), зап.: Бучацький р-н, 1960 р.; (2) *Кришук* №5 (стр. 1, 2, 4, 3, 6), зап.: Кришук М.М. в 1989 р. від учасника фольклорного ансамблю с. Конюхи, Козівського р-ну. З присвятою Петру Раку; *Подуфалий*2 ст. 56 (стр. 1, 2, 4-6, на мелодію "Ой у лісі між соснами"), зап.: В. Подуфалий в с. Жуків Березанського р-ну, 1992 р., від Марії Леськів, 1928 р.н., та Галини Бойко, 1928 р.н., освіта 4 кл. Мелодійний варіант (2) пісень "Зелений гай, пахуче поле (3,4)" і "Чужинче, йди скажи Україні" (мел. 2-ої стр.). Пор.: Лист опада і ясний місяць.
- Ой там у лузі, при дорозі (3,4).....№ 433. ст. 300
Дж.: (3) «*Спадщина*», 7.2.1990 р., ст. 3; (4) *Подуфалий*2 ст. 57 (вар. малими нотами), зап.: В. Подуфалий 1992 р., від Василя Бугая, освіта середня спеціальна, в с. Мужилів Підгаєцького р-ну.
- Ой там у полі безмежнім.....№ 260. ст. 185
Дж.: *Невм* Б:25, зап.: Бучацький р-н, 1968 р. Вар.: "В чистім безмежному полі", "Там у безмежному полі", "Там на безмежному полі".
- Ой там у Чорнім лісі (3).....№ 255. ст. 182
Дж.: Голяш3; *лента*Голяш, співає Степан Конол; Шморгун ст. 53 (стр. 5, 3, 4), зап.: О. Полімарчук від Т. З. Куделко із Радивилова. Варіант (3) пісні "У лісі, у темному".
- Ой ти Евген Коновальцю (про Евгена Коновальця).....№ 127. ст. 97
Дж.: *лента* Сулим. Сулим: з Німеччини приніс його вуйко до Журавців, Рава Руска, ще перед 2-ою світовою війною. Споріднена мелодія: "Під Києвом, під Крутами (3)"

- Ой у лісі, в темнім гаю.....№ 13. ст. 11
Дж.: *Невмирущий* Г:2, зап.: с. Топорівці.
- Ой у лісі, на полянці (*Пісня про «Соловейка»*).....№ 469. ст. 326
Дж.: *Подуфалий* 2 ст. 59 – “повстанська пісня з репертуару гурту «Соколи» м. Дрогобич”; Шморгун ст. 87, зап.: С. Праск від Івана Сидорчука із Костополя; плита “Соколи”.
- Ой у лісі між соснами (1).....№ 439. ст. 304
Дж.: *Невм* Б:30, зап.: Борщівський р-н; *Олійник* № 19. Мел. варіанти: “Світить місяць, світить ясний” і “Зажурилась Україна”.
- Ой у лісі, при долині (Ой там у лузі, при долині).....№ 432. ст. 298
- Ой у полі жито гранатами зрито.....Додаток ст. 439
Дж.: Шморгун ст. 75 (стр. 1-6), зап.: Б. Столярчук від своєї матері Марії Лаурентівни із м. Рівного; «Волинь» (стр. 1, 2, 4-7). Мабуть на мелодію нар. п. “Ой у полі жито”.
- Ой у полі, при долині.....Додаток ст. 435
Дж.: *Подуфалий* 2 ст. 52 (стр. 1-6), зап.: В. Подуфалий, в серпні 1991 р. в м. Києві, підчас святк. 50 річчя УПА, від Івана Данчевського, 1925 р.н., пенсіонера, з м. Львів.
- Ой у селі Радухівці.....Додаток ст. 443
Дж.: Шморгун ст. 78, зап.: Є. Шморгун у с. Радухівка Рівненського р-ну.
- Ой, у селі Топорівцях (*Пісня про «Кармелюка»*).....№ 445. ст. 310
Дж.: *Невм* Г:8, зап.: с. Топорівці, Городенківський р-н. Мелодійний варіант пісні “Ой, на горі, на високий”. “Паначевський був стрибок родом із Серафинець – відзначався відданістю сталінцям. «Кармелюк» – псевдонім повстанця Миколи Гузія із села Красноставці, що сусіднє від Топоровець.”
- Ой, у славнім Львові сталася новина.....№ 98. ст. 75
Дж.: реконструкція із ленти Анон1.
- Ой, хотіла б усе я забути.....№ 394. ст. 271
Дж.: Табірні пісні.
- Ой хто то, хто то йде на Бірчу (*Пісня про «Коника»*).....№ 453. ст. 315
Дж.: СіЗ:224; ЗбірУПА №12; УПА-док. ст. 345; *лента* Голяш, спів. С. Голяш. (на мел. Ой там далеко на Волині”). Пісня присвячена полковникові «Конику», який згинув у наступі на місто Бірча у Святвечір Різдва Христового, 1946 р. Опис наступу на Бірчу: в УПА-док., т. 1 ст. 345, або в книзі «Під бойовими прапорами УПА», ст. 125. Співали на Перемищині та Лемківщині.
- Ой чути, чути гарматні стріли.....№ 206. ст. 148
Дж.: *Невмирущий* Б:16 а) (стр. 1, 3-8), зап.: Заліщицький р-н; Шморгун ст. 9, вар. а) (стр. 1, 2, 6-8) зап.: Є. Шморгун у с. Новожуків, Рівненський р-н; Шморгун, ст. 9, вар. б) (стр. 1-4, 5а, 6б, 7, 8) зап.: П. Поліщук від Н. М. Сиротюк із с. Велика Клецька Корешівського р-ну; *Подуфалий* 3, ст. 45 (стр. 1-4, 6-8; муз. малими нотами, із варіантами), зап.: В. Подуфалий 1991 р. в м. Тернопіль, від Богдана Кусеня, 1939 р.н., Ярослава Коника, 1938 р.н., Василя Павлишина, 1956 р.н. – художників майстерні «Освітінин». Мелодійний варіант пісні “Ой там на горі, там на високий”.
- Ой, що ж то за дивна у полі могила (*про бійця УПА – узбека*).....№ 465. ст. 323
Дж.: «Саник», *ЛітУПА* 12: 100; Шморгун ст. 64 (як у *ЛітУПА*); *Подуфалий* 3, ст. 41.
- Оксано, Оксано.....№ 389. ст. 268
Дж.: *Невм* Б:47, зап.: Заліщицький р-н.
- Осінні квіти вже зісхли (1).....№ 177. ст. 129
Дж.: (1) *Невм* Б:40 (стр. 1, 2, 4, 3, 5), зап.: Шумський р-н, 1975 р.; (2) *Бері* ст.21 (стр. 1, 3, 6 і 7); Голяш7, (стр. 1 і 3, із окремими приспівими); Шморгун ст. 19 (стр. 1, Звар., 3, 6), зап.: Павло Сова із с. Демидівка Млинівського р-ну. “Цю пісню співали по цілій Галичині ще від 1936 року. Її уложили політичні в'язні в польській тюрмі... В Бережанщині співали дві стрічки і два різні приспіві.” [див. примітки.] (Голяш.)

- Останній привіт тобі, мила (1).....№ 390. ст. 268
Дж.: *Записки* 5. Текст як у варіанті (2), № 594. (Дж. *Невмирущий* Г:58).
- Останній привіт тобі, мила (2).....№ 594. ст. 413
Дж.: *Невмирущий* Г:58. Слова зап.: с. Топорівці, Городенківський р-н; музику написав: І. Невмирущий; Борис, ст. 19.
- Ось день війни народної (1,2).....№ 77. ст. 59
Дж.: (1) лента *Білевич №17*; (2) *СнігУПА* ст. 38; СпівГоляша ст.16: зап. С. Голяш на вишкoлі юнацтва ОУН, літом 1943 р., в лісах біля Бишки, повіт Бережани; ЗбірУПА ст. 9; Шморгун ст. 39 (як у СпівУПА). Пісня повстала на Волині, й перейшла в Галичину підчас німецької окупації.
- Ох, як люблю ті наші гори.....№ 474. ст. 332
Дж.: *СнігУПА* ст. 58; СпівГоляша ст. 30. Співали повстанці в школі «Олені», та в підстаршинській школі в лісах між селами Звір і Сприня, Старосамбірщина. Загально відома в УПА.
- Партизан-борець провідник друг-Гриць (*ПРОВІДНИК ГРИЦЬ*).....№ 470. ст. 327
Дж.: Галичко, ст. 67; Голяш3; *лентаГоляш* (співає Ст. Голяш). Слова написав М. Галичко (псевдонім о. В. Н. Прийми), про Гриця Бабяка («Рись»), який згинув у Чорному лісі, 1943 р. Похоронений в с. Дусанів, між Рогатином і Перемишлянами. Співали повстанці на вишкoлі в Старосамбірщині.
- Пам'ятаю той березень.....№ 319. ст. 222
Дж.: *Невм* А:12, зап.: Тернопіль, лікарня, від М. Івасів, 1972 р; *Невм* Г:40, зап.: Підгайці. Мелодія рос. пісні «Із-за острова на стрежень». (На цю мелодію також: «Вже настала люба днина».)
- Пекуча вістка: він упав.....№ 600. ст. 419
Дж.: *Голяш3* – передані ноги (із супроводом бандури), яких написали молоді бандуристички Ірина та Люба Завадівські, з Клівленд, Огайо, США. Слова взяті із довшої поеми Ярослава Курдилика «Доба велика і сувора». Твір написаний для Свята – 40 ліття смерті ген. хор. Т. Чупринки, і виконаний вперше на ньому, у Клівленд, 20 травня 1990 р.
- Під буйним дубом, при гвинтівці.....№ 192. ст. 139
Дж.: *Оліїник* №14.
- Під Києвом, під Крутами (1,2,3).....№ 124. ст. 96
Дж.: (1) *Берв2* ст.39 (стр. 1-3, 5, 9, 10); (2) *Записки* 5; (3) *Пастушенко* ст. 22 (стр. 1, 2, 5, 6, 4, 7, 8); Шморгун ст. 27, зап.: А. Пастушенко від Ніни Гаврон із с. Корнин Рівненського р-ну у 1992 р. (як у Пастушенка). Мелодія «Сего року сумні свята (1)» подана під текст «Під Києвом, під Крутами» у *Берв2* ст. 39; від С. Голяша (*Записки* 5) походить мелодія 2, із заввагою, що на ню співаються також тексти «Сего року сумні свята» і «Світить місяць над зорями». Мелодії 1 і 2 – загального вжитку (використовуються й для інших текстів). Мелодія 3 споріднена із «Ой ти Євген Коновальцю». «29-ого січня 1918 р. згинув під Крутами біля Києва в героїському бою 300 молодих юнаків, київських школярів, які вирушили, щоб оборонити своїми грудьми столицю України, загрожену червоною навалю... Жертва Крутів... святіша для нас за многі інші, бо це був той великий і грізний час на початку наших визвольних змагань 1917-18-тих років, перший великий героїський чин, перша велика свідомо жертва крові, яка пробудила й відродила сумління народу... Своім чином здемаскували також Герої Крутів ідеологію большевизму як чужу й ворожу українському народові.» (ЛітУПА16:226 – Стояр.)
- Під Лугами.....№ 301. ст. 213
Дж.: *Невм* Г:63, зап.: с. Луги, Рожнітів.
- Під Львовом чорна хмара – чорніша наступає.....№ 99. ст. 76
Дж.: (1) *Берв1* ст.24; (2) *Подуфалий2* ст. 19 (мел. вар. – малими нотами), зап.: В. Подуфалий 1992 р. від Василя Бугая, 1940 р.н., освіта – середня спеціальна, в с. Мужилів Підгаєцького р-ну.

Під небом чужим я скитаюсь (1,2).....	№ 391.	ст. 269
Дж.: (1) <i>Невм</i> Г:12, зап.: Команчинці, від Гриців 1976 р.; (2) <i>Білевич</i> №12 (стр. 1, 5, 2, 3, 4).		
Під шум лісів, під шепіт трав.....	№ 22.	ст. 16
Дж.: ноти <i>Горділ</i> – фотокопія рукопису автора (?) («Я. Гордій» псевдонім Е. Пасіки); фотокопія неідентифікованого видання пісні; ноти чол. хору «Прометей», Торонто (подані два тексти); плита <i>Мамо</i> . У першому джерелі подано: (вгорі) “Слова: Р. Солтис”, під нотами тільки 1-ша строфа, відтак (під нотами, без дальшого тексту) “Дальші стрічки доробив Василь Давидак”. “Альтернативний текст” (другий в 3-му джерелі, і на плиті Мамо) виготовлений за М. Боеславом (В. Кардаш).		
Піднявся рідний стяг ізнов (<i>МОЛОДІЙ ГЕНЕРАЦІЇ</i>).....	№ 586.	ст. 404
Дж.: ноти <i>З. Л.</i>		
<i>Пісня</i> (Ми поклялись не розставатись).....	№ 587.	ст. 405
<i>ПІСНЯ ГІР</i> (Понад Тисою мчаться тіні).....	№ 157.	ст. 116
<i>Пісня кіннотників УПА</i> (Лини, пісне, ген до неба).....	Додаток	ст. 426
<i>Пісня куреня «Гайдамаків»</i> (Там в горах, у Карпатах).....	№ 35.	ст. 29
<i>Пісня кур. «Дзвони»</i> (Ревіли вихри дні і ночі).....	№ 591.	ст. 410
<i>Пісня львівських повстанців</i> (Як засвітяться світла).....	№ 473.	ст. 330
<i>ПІСНЯ ПОВСТАНЦІВ</i> (Гей, хлопці, ударим прибоєм).....	№ 581.	ст. 400
<i>Пісня про «Байду»</i> (Над річкою Стиром).....	№ 455.	ст. 316
<i>Пісня про «Беркута»</i> (Тиха нічка над землею).....	Додаток	ст. 447
<i>Пісня про бійця УПА – узбека</i> (Ой, що ж то за дивна...).....	№ 465.	ст. 323
<i>Пісня про «Бурлаку» й «Ламту»</i> (Що то за вістка...).....	№ 457.	ст. 317
<i>Пісня про Василя і Миколу</i> (Ішли три повстанці).....	Додаток	ст. 446
<i>Пісня про вісім друзів</i> (Стогнє в неволі Україна).....	Додаток	ст. 447
<i>Пісня про «Веселого»</i> (У неділю в Бережниці).....	№ 468.	ст. 326
<i>Пісня про «Ворона»</i> (А в суботу рано).....	Додаток	ст. 443
<i>Пісня про «Голуба», про Яремівку</i> (У неділю до полудня).....	№ 108.	ст. 83
<i>Пісня про Данила Пукала</i> (А в неділю дуже рано вітрець повіває).....	№ 442.	ст. 307
<i>Пісня про «Деркача»</i> (Ти водив свою сотню до бою).....	Додаток	ст. 446
<i>Пісня про «Довбуша»</i> (У неділю рано, ще сонце не сходить (2)).....	Додаток	ст. 444
<i>Пісня про «Дона», «Степа» і «Руха»</i> (Ідея в праці...).....	№ 466.	ст. 324
<i>Пісня про Евгєна Коновальця</i> (Ой ти Евген Коновальцю).....	№ 127.	ст. 97
<i>Пісня про Евгєна Коновальця</i> (Там далеко в Роттердамі).....	№ 128.	ст. 98
<i>Пісня про «Жука», «Гнатка» і інших</i> (Там у Пеньках...).....	№ 415.	ст. 285
<i>Пісня про «Кайдаша»</i> (Сьогодні мрії золоті).....	Додаток	ст. 445
<i>Пісня про «Кармелюка»</i> (За сибіром сонце сходить).....	№ 443.	ст. 308
<i>Пісня про «Кармелюка»</i> (Ой, у селі Топорівцях).....	№ 445.	ст. 310
<i>Пісня про командира «Яструба»</i> (Гей, чи ж то не яструб).....	№ 459.	ст. 319
<i>Пісня про «Коника»</i> (Неначе вихор в місті Бірчі).....	№ 451.	ст. 314
<i>Пісня про «Коника»</i> (Ой хто то, хто то йде на Бірчу).....	№ 453.	ст. 315
<i>Пісня про Мазєну</i> (З полтавського бою).....	№ 441.	ст. 306
<i>Пісня про «Малину», «Січа»</i> (У Саджівці, в Бережівці).....	№ 444.	ст. 309
<i>Пісня про «Нечая»</i> (В бій за славу).....	№ 284.	ст. 201
<i>Пісня про «Нечая»</i> (В тому лісі в'ється стежка).....	Додаток	ст. 445
<i>Пісня про «Омелька» і «Рубана»</i> (В сороковсьм році, в лозову неділю).....	Додаток	ст. 444
<i>Пісня про «Орисю»</i> (Як будеш, мій брате, в Кутці на цвинтарі).....	Додаток	ст. 444
<i>Пісня про «Орлика»</i> (Над степами, над лісами).....	№ 463.	ст. 322
<i>Пісня про «Пісню»</i> (Березневе ясне сонце).....	№ 456.	ст. 316
<i>Пісня про «Ракету»</i> (Не хочу я тліти повільно).....	№ 464.	ст. 322
<i>Пісня про «Савура»</i> (Гей, бували хмари).....	№ 458.	ст. 318
<i>Пісня про сім героїв</i> (А в Лапшині, при долині).....	Додаток	ст. 442
<i>Пісня про сім героїв</i> (Сонце ясне засвітило).....	№ 449.	ст. 313

Пісня про сім героїв (У неділю дуже рано (3)).....	№ 435.	ст. 302
Пісня про сім героїв на Кулебах (Сонце сходить і заходить, хмара...).....	№ 434.	ст. 301
Пісня про см. пров. БСБ; про Бірчу (Дні липневі як жар теплі).....	№ 452.	ст. 315
Пісня про «Соловейка» (Ой у лісі, на полянці).....	№ 469.	ст. 326
Пісня про «Тараса», «Грома» і «Уляну» (Монастириська...).....	№ 462.	ст. 321
Пісня про «Чайку» (Двадцять-дев'ятого жовтня).....	№ 450.	ст. 313
Пісня про чотого «Мороза» (Як нічка за горою сховалась).....	№ 461.	ст. 320
Пісня про «Шугая» (У неділю рано, ще сонце не сходить (3)).....	Додаток	ст. 445
Пісня про «Шугая» (Хто з повстанців та не знає).....	№ 467.	ст. 325
Пісня про «Шуляка» і «Недолю» (В лісі Каролінським).....	Додаток	ст. 446
Пісня про «Яструба» (Ввесь ліс покритий сніжним пухом).....	№ 460.	ст. 320
Пісня сотні «Бурлаки» (1) (Не страшна є нам атака).....	№ 32.	ст. 26
Пісня сотні «Бурлаки» (2) (Не страшна є нам атака).....	№ 579.	ст. 397
Пісня сотні «Шума» ("Співай, шуми...").....	№ 33.	ст. 27
ПІСНЯ УПА (Нумо до зброї).....	№ 84.	ст. 66
Пісня УПА, Лірична (Сльози скотилися з її очей).....	№ 293.	ст. 208
Пісня холмських повстанців (До бою правого).....	№ 36.	ст. 30
Пісня холмських повстанців (По Холмщині нашій).....	№ 427.	ст. 295
Плаче тужить стара мати (3).....	№ 369.	ст. 254
Дж.: ЗбірУПА ст. 3; Юркевич № 35. Пісня знана вже у 1940-ім р.		
По бою було, крик затих (1,2).....	№ 265.	ст. 188
Дж.: (1) Невм Б:43, зап.: Тернопільський р-н; (2) Берв2 ст.12 (строфи 1-6).		
По таборах і тюрмах (1).....	№ 166.	ст. 122
Дж.: Невм Б:55, зап.: Збарзький р-н, 1972 р.; Купчинський ст. 60, 133 (стр. 1-3). Мелодія – варіант мелодії "Не сміє бути в нас страху" – гимн Ордену Лицарства Залізної Остроги сл. і муз.: Р. Купчинський. Пісня створена у Львові, у в'язниці «Бригідки», 1921 р. (Див. Купчинський ст. 134). Оригінальна мелодія Купчинського на перші 3 строфи даного тексту подібна як у вар. (2) "Ми по таборах і тюрмах".		
По Україні.....	№ 534.	ст. 372
Дж.: СіЗ ст. 74. Автор тексту: Марко Боеслав (див. "Співай, шуми, зелений боре").		
По Холмщині нашій (Пісня холмських повстанців).....	№ 427.	ст. 295
Дж.: УПА-док., т.1 ст.312; Загорода; лента Терев2, спів. С. Загорода, «Верниволя». Мелодійні варіанти: див. під "В степу під Херсоном". Пісня про «Ягоду»-«Черника», командир куреня «Вовки», відтинку «Буг» що діяв на терені повітів Грубешів, Томашів. (Степан Загорода). "Пісня укладу вістуну «Тараса» писаря і виховника сотні «Вовки» І (відноситься слів; автор мелодії невідомий). Пісня повстала осінню, 1945 р.... співали повстанці командира «Ягоди»-«Черника» після наскоку на м. Варяз і Хоробрів, який відбувся 26 травня 1945 року..." (УПА-док. т. І, ст. 312).		
Повівав вітер степовий.....	№ 201.	ст. 144
Дж.: Борис, ст. 28; лента Анон1; «Дзвін» № 3, грудень, 1989 р., ст. 4.		
Повстали ми не з мрії але в дійсність.....	№ 10.	ст. 8
Повстанець (Зголосився до повстанців).....	№ 408.	ст. 281
Повстанська Пісня (Зашуміть ліси діброви).....	№ 596.	ст. 416
ПОВСТАНСЬКА ПІСНЯ (Прощай, я їду вже в далеку дорогу).....	№ 216.	ст. 157
Повстанський стяг наш лопотить.....	№ 67.	ст. 51
Дж.: «Санік», ЛітУПА 12:89; Подуфалій2 ст. 22.		
Повстанці Соколи (Сонце вже сховалось).....	№ 429.	ст. 297
Дж.: Грицай №[5].		
Поглянь, за вікном сніг.....	№ 478.	ст. 336
Дж.: СнівУПА ст. 83; СпівГоялаша ст. 31; ленти Гурт, Білевич. Співали підпільники на Лемківщині та Перемищині в роках 1944-47. Загально відома в УПА.		

Подай дівчино ручку на прощання.....	№ 211.	ст. 152
Дж.: <i>Невм</i> Б:15 (стр. 1-5), зап.: Тернопільщина, 1974 р.; ЗбірУПА ст. 3 (стр. 1-5); <i>Берв.1</i> , ст. 5 (стр. 1-5); <i>Подуфалий2</i> ст. 43 (стр. 1-4), зап.: В. Подуфалий, 1990 р., від Галини Бойко, 1928 р.н., в с. Жуків Бережанського р-ну, на Тернопільщині; <i>Пастушенко</i> ст. 15 (стр. 2-5); Шморгун ст. 26, зап.: А. Пастушенко від Ніни Гаврон із с. Корнин Рівненського р-ну у 1992 р. (як у Пастушенка); лента <i>Білевич</i> №29.		
Подивися дівчино на мене.....	№ 222.	ст. 161
Дж.: <i>Невм</i> Г:10. , зап.: Зборів, від М. Сенник, 1978 р.; <i>Невм</i> Г:32, зап.: с. Нижній Івачів, Тернопільський р-н. Пор. "Я сьогодні від вас від'їжджаю."		
Поїдем в світ, в далекий край (Прощайте ви, друзі мої).....	№ 338.	ст. 216
Покидаю я рідну Україну.....	№ 207.	ст. 150
Дж.: <i>Невм</i> Г:38, зап.: с. Лазарівка, Монастирський р-н. Мелодійний варіант пісні "Голово, ти моя нелегальна", "І нащо мене мати породила".		
Поклін тобі, Тарасе.....	№ 154.	ст. 115
Дж.: <i>Берв2</i> ст.15.		
ПОЛІССЯ (1) (Україна – степ і море).....	№ 169.	ст. 124
ПОЛІССЯ (2) (Україна – степ і море).....	№ 582.	ст. 400
Половина Полісся в болоті.....	Додаток	ст. 434
Дж.: <i>Подуфалий3</i> , ст. 54, зап.: В. Подуфалий в 1992 р. в селі Криве Козівського р-ну від Дмитра Фундиги, 1925 р.н., пенсіонера, освіта 5 кл. Вар.: "Ой сплелися фронти".		
Понад Львовом чорна хмара все небо укрила.....	№ 100.	ст. 76
Дж. <i>Подуфалий2</i> ст. 17, зап.: В. Подуфалий в 1989 р., від члена ОУН-УПА Івана Фанги, 1924 р.н., освіта 4 кл. в м. Березани.		
Понад Тисою мчаться тіні (<i>ПІСНЯ ГІР</i>).....	№ 157.	ст. 116
Дж.: Кап. Банд.		
Попід лісом темним бором (Світить місяць понад темним лісом).....	№ 34.	ст. 27
Посиплється листя з берези.....	№ 385.	ст. 265
Дж.: <i>ПісніУН</i> , ст. 20. Мелодійний варіант пісень "Послухай дівчино красуне" і "Вже сонце зайшло за горою".		
Послухай, кохана дівчино (4).....	№ 384.	ст. 264
Дж.: <i>ПісніУН</i> , ст. 11.		
Послухай дівчино красуне (1,2).....	№ 382.	ст. 263
Дж.: (1) <i>Невм</i> Б:38 б), зап.: Лановецький р-н, 1974 р.; <i>Невм</i> Г:55 б) , зап.: с. Лазарівка, Монастирський р-н (тут мелодія як у "Вже сонце зайшло за горою"); (2) лента <i>Гурт</i> , (спів. П. Грицай). Мелодійний варіанти пісень "Вже сонце зайшло за горою" і "Посиплється листя з берези".		
Послухай дівчино красуне (3).....	№ 383.	ст. 264
Дж.: Бервецький 1, ст. 4. Див. вар. (1).		
Послухайте, милі браття.....	№ 103.	ст. 78
Дж.: <i>Олійник</i> № 4. Див. вар. (1).		
Послухайте любі друзі, що співати буду я.....	№ 503.	ст. 356
Дж.: лента <i>Бохно</i> .		
ПОХОРОННИЙ МАРШ (Ви жертвою в бою нерівнім лягли).....	№ 199.	ст. 143
Працання (Ой пустіть).....	№ 400.	ст. 275
Прийшла вістка до села.....	№ 175.	ст. 128
Дж.: <i>Грицай</i> №[12].		
Присудили мені.....	№ 344.	ст. 238
Дж.: Табірні пісні.		
про бій під Гурбами (Шумів-веснів гурбинський ліс).....	№ 111.	ст. 86
про бій під Уневом (Не одна вже хмара).....	№ 109.	ст. 84
ПРОВІДНИК ГРИЦЬ (Партизан-борець провідник друг-Гриць).....	№ 470.	ст. 327
Провожала раз дівчинонька.....	№ 217.	ст. 158
Дж.: <i>Грицай</i> №[1].		

Пройшла весна, настало літо	№ 366.	ст. 252
Дж.: <i>Олійник</i> № 10.		
Прощавай, дівчино моя	№ 282.	ст. 200
Дж.: <i>Олійник</i> № 9.		
Прощався стрілець з своєю ріднею (3)	№ 221.	ст. 160
Дж.: <i>Юркевич</i> № 12 і 34. Мелодійний варіант (2) пісні "Збирався козак" і "Дівчино голубко".		
Прощався стрілець зі ріднею своєю (1)	№ 227.	ст. 164
Дж.: <i>Невмирущий</i> Б:12, зап.: Заліщицький р-н, 1969 р.; СпівГоляща ст. 13.		
Прощай, дорога Україно	№ 337.	ст. 234
Дж.: Табірні пісні.		
Прощай, я їду вже в далеку дорогу (<i>ПОВСТАНЬКА ПІСНЯ</i>)	№ 216.	ст. 157
Дж.: Хміль №59; <i>Грицай</i> №4]. Мелодійний варіант пісень "Що то за вістка сумна облетіла" і "Розпращався стрілець зі своєю ріднею (2)". Автор тексту: Іван Хміль (див. під "На північнім нашім кордоні (1) ").		
Прощай холодная темнице	№ 365.	ст. 252
Дж.: <i>Невм</i> Д[1], зап.: Заліщицький р-н.		
Прощайте ви, друзі мої	№ 338.	ст. 234
Дж.: <i>Невм</i> А:15 (стр. 1-10), зап.: с. Городище, Козівський р-н, від Олени Симків, 1978 р.; Борис, ст. 21 (стр. 1, 2, 11, і додаткова одна на початку, див. примітки.) "..." Народжена у Львівській в'язниці пісня..." (Борис, ст. 21).		
Прощайте, ви рідні села (1)	№ 212.	ст. 153
Дж.: (1) <i>Невм</i> Б:39, зап.: Монастирський, Бучацький р-ни, 1974 р.; <i>Невм</i> Г:19 а), зап.: с. Лазарівка, Монастирський р-н.		
Прощайте, ви рідні села (2,3)	№ 213.	ст. 154
Дж.: (2) <i>Невм</i> Г:16, зап.: Рогатин, с. Конюшки, 1979 р.; <i>Невм</i> Г:19 б), зап.: с. Мозолівка, Підгаєцький р-н; Шморгун ст. 105 (стр. 1, 5, 3), зап.: Л. Усик від Г. Ю. Гапончук та П. М. Печуна із с. Річки Корецького р-ну.		
Прощайте, друзі, у далеку дорогу	№ 603.	ст. 423
Дж.: Сл.: Любомирський, С. Поезії; <i>ноти З.Л.</i> , із муз. до фільму "Ніколи не забуду".		
<i>ПРОЩАЛЬНА</i> (Люба матусю, чи пам'ятаєш)	№ 331.	ст. 230
Рам'я в рам'я, мов хвиль прибіг	№ 23.	ст. 17
Дж.: <i>ноти Гордій</i> 2.		
Рано вранці сонце сяє (<i>Народні Месники</i>)	№ 602.	ст. 421
Дж.: Дубів, Павло: СТРУНИ ВІЧНОСТИ, Мельборн, 1984 р., ст. 36-7; <i>ноти З.Л.</i>		
Ревіли вихри дні і ночі (<i>Пісня кур. «Дзвони»</i>)	№ 591.	ст. 410
Дж.: ЛітУПА 13:41; СіЗ ст. 101; <i>Довбош</i> №80.		
Ревіть бурі, бийте громи	Додаток	ст. 433
Дж.: <i>Подуфалий</i> 3, ст. 28, зап.: В. Подуфалий 1992 р., в хут. Залужжя біля Поручина Бережанського р-ну, від Петра Болюха, 1925 р.н., освіта 7 кл. Мел. вар. нар. пісні "Мені ворожка ворожила".		
<i>Різдв'яне побажання...</i> (Бажаєм здоров'я)	№ 509.	ст. 361
Рожі й терен	№ 380.	ст. 262
Дж.: <i>Боян</i> , нап.: Вишгорода, Вишневець, Волинь, 1942-3 р.		
Розвеселімся всі купно нині	№ 531.	ст. 371
Дж.: <i>Невмирущий</i> Б:44, зап.: Бережанський р-н.		
Розвеселімся всі разом нині	№ 532.	ст. 372
Дж.: Колядки ст. 2; СіЗ ст. 242.		
Розкажи, дідусю	№ 572.	ст. 394
Дж.: «Посвіт», №2, січень, 1990 р., зап.: с. Садове, Монастирського р-ну.		
<i>РОЗЛУКА</i> (Стоїть гора кучерява)	№ 230.	ст. 166

- Розпрацався стрілець зі своєю ріднею (2).....№ 228. ст. 165
Дж.: *СпівУПА* ст. 85; *ЗбірУПА* ст. 6; «Жорна»: № 4, 1990 р.; *Подуфалий2* ст. 47; лента *Білевич* № 19; Шморгун ст. 8 (строфи 1-4), зап.: Л. Усік у с. Річка Корецького р-ну. Також мелодійний варіант пісень "Що то за вістка сумна облетіла" і "Прощай, я їду вже в далеку дорогу".
- Розпращались стрільці вже з ріднями (1).....№ 229. ст. 166
Дж.: *СпівУПА* ст. 156.
- Розпращались стрільці вже з ріднями (2).....№ 580. ст. 399
Дж.: *ноти З. Л.*
- Розпрощався стрілець зі своєю ріднею (2).....№ 228. ст. 165
Див.: Розпращався стрілець зі своєю ріднею (2).
- Рости, рости черемшино (1) див. "Як повіяв буйний вітер".....№ 345.(1) ст. 238
- Рости, рости черемшино (2).....№ 345.(2) ст. 239
Дж.: плита "*Соколи*". Див. "Як повіяв буйний вітер", Мелодія (2).
- Рости, рости черемшино (3).....№ 347. ст. 240
Дж.: *Неам* Г:44, зап.: с. Шумляни, Бережанський р-н. Мелодійний варіант (3) пісні "Як повіяв буйний вітер".
- Рушив кінь мій в далеку дорогу (1,2,3).....№ 214. ст. 155
Дж.: (1) Кашуба № 47 (строфи 1, 2, 3, 7, 8) (з Брідщини); [Мелодія загально відома.] Мелодійний варіант (1) пісні "Як повстанець в похід вибирався"; (2) лента *Тереф.3* №1, спів. І. Терефенко і Б. Федак; (3) *Кришук* №6 (строфи 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8).
- Рушив поїзд в далеку дорогу (1,2,3).....№ 214. ст. 155
- Сади вишневі, рожеві квіти.....Додаток ст. 436
Дж.: *Пастушенко* ст. 32.
- Свищать кулі, гострі кулі.....№ 264. ст. 187
Дж.: *Неам* Г:36, зап.: м. Підволочиське.
- Світить місяць, світить ясний (1).....№ 136. ст. 103
Дж.: *Берв1* ст.39; *Подуфалий2* ст. 61 (На мел.: "Ой у лісі між соснами (1)"); Борис, ст. 47 (стр. 2-5). Споріднений текст: "Чом так сумно не весело".
- Світить місяць, світить ясний (2).....№ 186. ст. 135
Дж.: *СпівУПА* ст. 160; лента *Білевич* №23 (мелодія). Цю пісню співали в сотні к-ра «Кармелюка» в Старосамбірщині та на Лемківщині 1945-46 р.
- Світить місяць, світить ясний (3).....№ 187. ст. 136
Дж.: лента *Білевич* №23.
- Світить місяць над зорями.....№ 129. ст. 98
Дж.: *Неам* Б:7, зап.: Борщівський р-н, 1971 р.; Шморгун ст. 104 (стр. 1, 2 – відтак див. "Цього року сумні свята (2)"), зап.: Петро Бенза в с. Мульчиці Володимирецького р-ну. Мелодійні варіанти: див під "Сього року сумні свята (1)".
- Світить місяць понад темним лісом (*Марш куреня «Бойків»*).....№ 34. ст. 27
Дж.: *ЮнШлях*. (строфи 1, 3, 2, 4); *СпівУПА* ст. 17 (строфи 1-4); *СпівГоляша* ст. 27 (строфи 1, 2, 4); *Юркевич* № 17 (строфи 1, 2, 4); *Кап. Банд.*; *ПісніУН* ст. 12 (строфи 1, 2, 4); *Подуфалий2* ст. 34; Войтихівський (строфи 1, 2, 4), від В. Дмитришина; лента *Білевич* №50. Мелодія за Юркевичем. Загально відома в УПА. У МаршіУПА: "повстанська маршова пісня, записана в Чорній Лісі, Станіславщина."
- Свіча горить рожевим світлом.....№ 333. ст. 232
Дж.: *Кришук* №33, зап.: Кришук М.М. в 1989 р. від Новоринської Е.І., 1932 р.н., у с. Конюхи, Козівського р-ну. Мелодійний варіант пісні "Забудь мене, моя матусю (3)".
Пісня народилася у 30-их роках ХХ ст. в польських тюрмах. Була популярною в роки німецької окупації, в часи сталінських репресій.
- «Свобода народам».....№ 69. ст. 52
Дж.: «*Саник*», *ЛітУПА* 12: 90; Шморгун ст. 56 (як у *ЛітУПА*).
- Свят Вечір надходить.....№ 524. ст. 369
Дж.: *Неамирущий* Б:45 б), зап.: Козівський р-н, 1977 р.

Святий Вечір вже надходить.....	№ 538.	ст. 374
Дж.: <i>Грицай</i> №[25].		
Святий вечір наступає.....	№ 537.	ст. 374
Дж.: <i>Грицай</i> 1 №104. (Пор. "Святий Вечір вже надходить").		
Сего року сумні свята (1).....	№ 125.	ст. 96
Дж.: <i>«Посвіт»</i> , №2, січень, 1990 – зап.: с. Пронятин, Тернопільського р-ну; Шморгун ст. 104 (стр. 4, 5, 3), зап.: Петро Бенза в с. Мульчиці Володимирецького р-ну.. Мелодія загального вжитку. Мелодійні варіанти: Під Києвом, під Крутами; Світить місяць над зорями (тут доданий 1-ий голос); Ци ви чули любі хлопці. Споріднені мелодії: Зоріла золота заграва; Чужинче, йди скажи Україні (мел. 2-ої стр.); Як землю виоруть гранати (4).		
Серед диких степів.....	№ 272.	ст. 194
Дж.: <i>Берс</i> 1 ст. 29. Варіант пісні "У неволі тяжкій".		
Серед неволі, на землі (<i>Повстанська Коляда</i>).....	№ 511.	ст. 361
Дж.: Гриценко №73.		
Серед плит (Ти будь здорова).....	№ 477.	ст. 335
Дж.: <i>Неам</i> Б:66, зап.: Тернопільський р-н, 1975 р.; лента <i>Білевич</i> .		
Серед степу широкого.....	Додаток	ст. 438
Дж.: Шморгун ст. 34, зап.: Петро Бенза в с. Мульчиці Володимирецького р-ну.		
Сиджу я в лісі.....	Додаток	ст. 441
Дж.: Шморгун ст. 31, зап.: Г. Добринська в с. Кураш Дубровицького р-ну.		
Сиджу я в темних мурах.....	№ 363.	ст. 250
Дж.: <i>Неам</i> Б:67, зап.: Чортківський р-н, 1977 р.		
Сидить Сталін в коміші.....	№ 499.	ст. 354
Дж.: лента <i>Тереф</i> .3 №6.		
Сидів, читав я дні і ночі.....	№ 354.	ст. 245
Дж.: <i>Неам</i> Г:14, зап.: с. Го[...], Калуш, 1978 р. Мелодійний варіант пісні "Забудь мене, моя матусю (3)", "Лист опада і ясний місяць". Пор.: "За тебе, рідна Україно".		
Сидів я день – думав я нічку.....	№ 355.	ст. 245
Дж.: лента <i>Сирко</i> . Мелодійний варіант пісень "Забудь мене, моя матусю (4)" і "Сидів я раз з двома друзями". Пор.: "За тебе, рідна Україно".		
Сидів я раз з двома друзями.....	№ 356.	ст. 246
Дж.: <i>Берс</i> 2 ст.29. Мелодійний варіант пісень "Забудь мене, моя матусю (4)" і "Сидів я день – думав я нічку", "Лист опада і ясний місяць". Пор.: "За тебе, рідна Україно".		
Синє небо ясні зорі.....	№ 562.	ст. 387
Дж.: <i>Боян</i> , нап.: Волинь, 1941 р. (?).		
Сирота мандрує на схід воювать.....	№ 302.	ст. 214
Дж.: <i>Неам</i> Б:31, зап.: Шумський р-н, 1973 р.		
Сіла на машину.....	№ 322.	ст. 225
Дж.: Гордасевич.		
Скажи, серце, тую правду.....	№ 235.	ст. 170
Дж.: <i>Кришук</i> №23, зап.: Кришук М.М. в 1990 р. від Ляхович М.П., 1920 р.н., у с. Колодівка, Підволочиського р-ну.		
Скоро, скоро всі вставайте.....	№ 536.	ст. 373
Дж.: <i>Грицай</i> №[20].		
Слава Вітчизні.....	№ 88.	ст. 69
Дж. <i>Подуфалий</i> 2 ст. 7, зап.: В. Подуфалий в 1989 р., від члена ОУН-УПА Івана Фанги, 1924 р.н., освіта 4 кл. в м. Бережани.		
Слава і честь вам, борці за свободу.....	№ 68.	ст. 51
Дж.: <i>«Санік»</i> , <i>ЛітУПА</i> 12: 110		
Служив стрілець при сотні (1,2).....	№ 489.	ст. 345
Дж.: Юркевич №6: (1) лента <i>Дерех</i> ; (2) <i>Записки</i> 2. Співали відділи УПА та населення Бойківщини і Лемківщини. Мелодійний варіант (1) пісень "Вже вечір вечоріє",		

- "Сонце вже сховалось", і "Як вийшли ми з кривки"; і (2) пісні "В селі на Вибранівці".
- Слухайте хлопці історію шапки (ШАПКА ПОВСТАНЦЯ).....№ 190. ст. 137
Дж.: Гриценко №72.
- Сльози скотились з її очей (Лірична пісня УПА).....№ 293. ст. 208
Дж.: *Оберішин*. Пісня вивчена від повстанців, в Тернопільщині, 1947 р.
- Сміло, друзі (1).....№ 6. ст. 5
Дж.: Бжеська1; лента *Кавун*. М. Кавун.: "...також відома, ще до другої світової війни." Вона подає її поміж повстанськими піснями яких вона чула від повстанок у тюрмі в Крем'янці.
- Сміло, друзі (2).....№ 7. ст. 6
Дж.: лента *Дербиш*. Мелодія мабуть російська революційна. На ту саму мелодію "У лісі під дубом столітнім".
- Соловію, рідний брате.....№ 372. ст. 256
Дж.: *СпівУПА* ст. 109; *СпівГоляша* ст. 38; *Юркевич* № 20. Варіант (1) пісні "Іхав козак через місто".
- Сон (1) (Зелений гай, пахуче поле).....№ 339. ст. 235
Сон (2,3) (Зелений гай, пахуче поле).....№ 340. ст. 236
Сон (4) (Зелений гай, пахуче зілля).....№ 341. ст. 236
Сон (5) (Широкий степ, пахуче поле).....№ 342. ст. 237
Сонце світить, вітер віє (Вітер віє, сонце гріє).....№ 196. ст. 141
Сонце вже сховалось (Повстанці Соколи).....№ 429. ст. 297
Дж.: *Грицай* № [5]. Мелодійний варіант (2) пісні "Вже вечір вечоріє".
- Сонце волі засіяло.....№ 45. ст. 36
Дж.: *Грицай* № [11]. Мелодійний варіант (3) пісень "О чарівні ночі майові" і "Там за лісом сонце сходить".
- Сонце над заходом.....№ 219. ст. 158
Дж.: *Невм* Г:45, зап.: с. Топорівці, Городенківський р-н.
- Сонце сходить і заходить (1).....№ 348. ст. 241
Див.: Ой, зв'язвся буйний вітер, № 348.
- Сонце сходить і заходить (2).....№ 349. ст. 241
Дж.: *Невм* Б:63 в), зап.: Тернопільщина, 1975 р.; *Невм* Г:15, зап.: с. Вишнівець, Збарзський р-н.
- Сонце сходить і заходить (3).....№ 350. ст. 242
Дж.: Анон2, вар. 1.
- Сонце сходить і заходить (4).....№ 351. ст. 242
Дж.: Анон2, вар. 2 (усі строфи); лента *Сулим* (строфи 1, 2, 3, 5, 4, і 7). Споріднена мелодія: "Куди вітер хмари носить" і її варіанти. (пор. "А в неділю, дуже рано (1)")
Сулим, про пісню: "...тоже партизанська пісня. Хлопець, котрий вернув з Волиня, власно з мого села...переспівав [її] кілька раз, попросту, і ми її вхопили і пішли з тим в ліс...То був дуже гарний співака, могла бути його пісня. Але він згинув в бою – він не живе. Ім'я – Стах, а Віжка – прізвище. Та ту пісню він привіз... звідки – я не знаю, чи з Волиня, чи... Він був в «Залізняка»."
- Сонце сходить і заходить, хмара наступає (про сім героїв на Кулебах).....№ 434. ст. 301
Дж.: *Кришук* №8 (стр. 1-5, 7-9), зап.: Кришук М.М. в 1989 р. від Новоринської Е.І., 1932 р.н., у с. Конюхи, Козівського р-ну. *Подуфалий*2 ст. 67 (стр. 1, 5, 3, 6, 7, 10, 11, 9, 12), зап.: В. Подуфалий 1990 р., в с. Урмань Бережанського р-ну, від Василя Яцикова, 1929 р.н., освіта середня спеціальна; "слова написав і музику підібрав уроженець с. Конюхи Степан Когут". *Подуфалий*3, ст. 67 (стр. 1-5, 8-9), зап.: В. Подуфалий 1991 р., в м. Бережани, від ансамблю «Союзу Українок» із с. Боків Підгаєцького р-ну. Пісня написана в 1945 р. (Кришук). Кулеби – хутір біля села Нараїв на Бережанщині. (Подуфалий2). В обох виданнях Подуфалого мелодія дещо

інакша; варіантів не подаємо. Пор.: "Зажурилась Україна", "У неділю дуже рано" (3), "Сонце ясне засвітило", "А в Лапшині, при долині".

- Сонце сходить – я журюся.....Додаток ст. 430
Дж.: Пастушенко ст. 20; Шморгун ст. 27, зап.: А. Ф. Довбенко із с. Дермань Здолбунівського р-ну.
- Сонце ясне засвітило (*про сім героїв*).....№ 449. ст. 313
Дж.: *Невм* А:4, зап.: с. Остальці, р-н Микулинці, від В. Гринів. Мелодійний варіант пісні "У неділю до полудня", "У неділю дуже рано (3)" і "Ми сміло в бій підем". Пор.: "Зажурилась Україна", "У неділю дуже рано" (3), "Сонце сходить і заходить, хмара", "А в Лапшині, при долині".
- Сорок Повстанців (Всю ніч не вгавала).....№ 425. ст. 293
Дж.: *СпівУПА* ст. 65; лента *Білевич* №1.
- Сотня в Суходолі (*коляда*).....№ 544. ст. 377
Дж.: *Невм* Г:53, зап. (?): Суходіл і Лицівка – села Долинського р-ну.
- Союз принуждений республік убогих.....№ 508. ст. 360
Див.: *ГИМН ПОНЕВОЛЕНИХ НАРОДІВ СОВЕТСЬКОГО СОЮЗУ (2)*.
- Спи, дитино, поки спиться див. КОЛИСКОВА (Ю. Шухевичу...).....№ 601. ст. 420
Співай, шуми, зелений боре (*Пісня сотні «Шума»*).....№ 33. ст. 27
Дж.: *СіЗ* ст. 171; *СпівУПА* ст. 22; *СпівГоляша* ст. 40; *ЛітУПА* 16: 227; *Юркевич* № 29. Автор тексту: Марко Бюслав – поет-упівець, родом із Західної України. Член ОУН з 1930 р.; з 1942 р. у лавах УПА. Доля поета невідома. (*СіЗ* ст. 357.)
Сотенний «Шум», командир відділу УПА в Чорному лісі, загинув героїською смертю на полі Слави 21 III 1945 р.
- Споглянь Ти, Боже.....Додаток ст. 435
Дж.: Шморгун ст. 90, зап.: Павло Сова із с. Демидівка Млинівського р-ну.
- Стань же милий друже.....№ 554. ст. 382
Дж.: *Грицай* №[21].
- Старенька ненька.....№ 312. ст. 219
Дж.: *СпівУПА* ст. 94.
- Стогне в неволі Україна (*про вісім друзів*).....Додаток ст. 447
Дж.: Кекіш. "Весною, 1948 р., у Великодну п'ятницю, відбувся бій з енкаведистами районної бойки УПА під командою «Сулими». Окружені ворогами біля с. Бенева, р-н Підгайці, після завзятого бою, полягли смертю героїв: «Сулима» – Петро Рапан зі с. Новосілки, «Яр» – [?] зі с. Новосілки, «Крук» – Петро Куфель зі с. Соснів, «Луч» – Дмитро Кожетинський зі с. Соснів, «Дніпро» – Дмитро Рудик зі с. Гончарова, «Тріска» – Григорій Денег з Бенев, «Гонта» – Іван Лозинський з Бенев, «Байда» – Іван Юрків з Бенев. Народ в їхню честь та пам'ять зложив цю пісню під мелодію 'Ой там далеко на Волині'." (С. Голяш.)
- Стогне в ярмі Україна.....№ 134. ст. 102
Дж.: *Невм* Г:3, зап.: с. Топорівці.
- Стоїть гора кучерява (*РОЗЛУКА*).....№ 230. ст. 166
Дж.: *Грицай* №[14].
- Сумливу тишу, піймь ночі.....№ 405. ст. 279
Дж.: Кашуба №48 (з Брідщини).
- Сумний, сумний святлий вечір (Як настав той святлий вечір).....№ 525. ст. 369
- Сумні міста, сумні села.....№ 178. ст. 131
Дж.: *Невм* Б:54, зап.: Монастирський р-н, 1974 р.
- Сумно грала чудова скрипка (3).....№ 476. ст. 334
Див.: Тужно грала чудова скрипка (3)
- Сьогодні мрії золоті (*про «Кайдаша»*).....Додаток ст. 445
Дж.: Шморгун ст. 84, зап.: П. Бенза від М. З. Пашка із с. Вараш Володимирецького р-ну.

- Та й нащо мене мати породила № 263. ст. 186
Дж.: *Неам* Г:17 (строфи 1-6), зап.: с. Михайлівка, Борщівський р-н. Мелодійний варіант пісні "Голово, ти моя сконфікована". Споріднена пісня – "І нащо мене мати породила".
- Там в горах, у Карпатах (*Пісня куреня «Гайдамаків»*) № 35. ст. 29
Дж.: *СпівУПА* ст. 107; *СпівГоляша* ст.22. Пісня повстала в сотні «Гайдамаків», а згодом перебрана як Марш куреня «Гайдамаків».
- Там далеко в Роттердамі (*про Евгена Коновальця*) № 128. ст. 98
Дж. *Подуфалий* 2 ст. 14, зап.: В. Подуфалий в 1989 р., від члена ОУН-УПА Івана Фанги, 1924 р.н., освіта 4 кл. в м. Бережани.
- Там за зрубом (*ЗАПОВІТ ПОВСТАНЦЯ*) № 276. ст. 196
Дж.: «*Саник*», *ЛітУПА* 12: 109; Шморгун ст. 53 (як у *ЛітУПА*); *Подуфалий* 3, ст. 21.
- Там за лісом, по край зруба (Там у лісі поміж сосни) № 440. ст. 305
- Там за лісом сонечко зіходить (1) № 43. ст. 35
Дж.: *Невмирущий* Г:19 а), зап.: Городниця, Городенка, від В. Сайка, 1978 р. Тут подані тільки великі ноти з перших вісім тактів, які повторюються із другим закінченням. Малі ноти взяті з *ПісніУН* ст. 4; триголосся від такту 9 до кінця – наша реконструкція.
- Там за лісом сонечко зіходить (2) № 44. ст. 35
Дж.: *Невмирущий* Г:19 б), зап.: Городниця, Городенка, від В. Сайка, 1978 р. (строфи 1-4,6); *Берс* 2 ст. 17 (строфи 1,2,6,3,4); *ПісніУН* ст.4 (строфи 1-6); Шморгун ст. 58 (строфи 1 + 3; див. примітки), зап.: Софія Созонюк із Рівного; *Подуфалий* 3, ст. 61 (із: Молитва за Україну, ст.12), (строфи 1, 2, 6, 3, 4; мелодія подібна № 43, такти 1-8).
- Там за лісом сонце сходить (1) № 41. ст. 34
Дж.: лента *Сулим*. Мелодійний варіант (2) пісень "О чарівні ночі майовії" і "Сонце волі засіяло". Див. також: "Там за лісом сонечко зіходить" (2).
- Там за лісом сонце сходить (2) № 42. ст. 34
Дж.: *СпівУПА* ст. 27.
- Там на безмежному полі Додаток ст. 438
Дж.: *Подуфалий* 3, ст. 69, зап.: В. Подуфалий в 1991 р. в с. Руда Рогатинського р-ну від Романа Клемана, 1947 р. н., освіта середня. Вар.: "Ой там у полі безмежнім", і вар.
- Там на краю ліса № 297. ст. 210
Дж.: *Неам* Б:41 б), зап.: Заліщицький р-н, 1976 р.; Кашуба №46 (з Брідщини); Шпіндіора. Мелодійний варіант (1) пісні "Там під львівським замком". Кашуба: "Це сталося пізньої осені 1943 р. в Бузяцьких лісах. Німці зробили засідку на нашу боївку. Згинув зв'язковий поблизу свого села. Мати плакала і говорила ті слова, на підставі яких побудована пісня." (Пор. примітку до пісні "Ой там під лісочком".)
- Там на півночі, на Волині (3) № 29. ст. 23
Дж.: *ЮнШлях*. Мелодійний варіант пісні "Ходить сюди до мене хлопці". (Див. "Ой там далеко на Волині".)
- Там під горою № 438. ст. 303
Дж.: *Грицай* №3.
- Там під лісом, по край зруба (Там у лісі поміж сосни) № 440. ст. 305
- Там під лісом, темним бором (Там попід лісом, темним бором) № 38. ст. 31
- Там під львівським замком № 298. ст. 211
Дж.: *Берс* 1 ст. 12 (1, 2, 3, 4, 6, 5, 7); лента *Гість* (строфи 1, 2, 3, 5, 6, 8, 9); Борис, ст. 64 (стр. 1-4, 6, 5, 7¹, 7²); Шморгун ст. 105 (стр. 1, 2, 3, 7), зап.: О. Лук'янчук із с. Богданівка Корецького р-ну; Анон3. Мелодійний варіант (2) пісень "Там на краю ліса", "Ой там під лісочком", "Ой там під горою"; варіант пісні "Ой там край дороги".

- Там попід лісом, темним бором (1)..... № 38. ст. 31
Дж.: *СнівУПА* ст. 74; *СпівГоляша* ст. 3; *Подуфалий2* ст. 28; Шморгун ст. 76 (стр. 1, 4, 3), зап.: Л. Войтович від Н. Я. Гоч із с. Калинівка Сарненського р-ну; лента *Білевич №2*. Мелодійний варіант (2) пісні "І знову хмари почорніли". Перейшла з Волині на Галичину під кінець 1943 р. Загально відома в УПА. У МаршіУПА подано: "Ой там попід лісом" – марш УПА з 1944 р., записаний при відділі Командира УПА «Різуна» в Чорнім Лісі, Станіславщина. "Співалося, як було можливо, при похороні впадших, чи на апелях при згадці про впадших." (Камінська2.)
- Там старенький батько..... Додаток ст. 440
Дж.: Шморгун ст. 46, зап.: Є. Шморгун у с. Новожиців Рівненського р-ну.
- Там у безмежному полі..... № 261. ст. 185
Дж.: *Невм Г:3 а*), зап.: Зборів, 1975 р. Вар.: "Ой там у полі безмежнім", і вар.
- Там у лісі під кущами..... № 484. ст. 341
Дж.: *Невм А[21]*, зап.: Городниця, Городенка, від В. Сайка, 1970 р.
- Там у лісі поміж сосни (2) (А в сосновім темнім лісі)..... № 440. ст. 305
Дж.: ЗбірУПА ст. 7 (стр. 1-3, 5-7); *СпівГоляша* ст. 9 (стр. 1-3, 5-8); зап. С. Голяш від стрільців чоти сотні «Лев», Старосамбірщина, 1944 р.; Голяш3; (2) (Малими нотами) *Кришук №7* (стр. 1-3, 5-8), зап.: Кришук М.М. в 1990 р. від учасника фольклорного ансамблю с. Конюхи, Козівського р-ну; Шморгун ст. 57 (стр. 1-8), зап.: Софія Созонюк із Рівного; *Подуфалий3*, ст. 74 (стр. 1-3, 5-7), зап.: В. Подуфалий, 1992 р. в м. Тернопіль, від Касяна Грибика, 1938 р.н., освіта середня; *лентаГоляш*, спів. С. Голяш (на мел. "Ой у лісі між соснами").
- Там у лісі, при доріжці (МИЛИЙ)..... № 416. ст. 286
Дж.: *Грицай №15*.
- Там у Пенях, на хуторі, під лісом (про «Жука» і інших)..... № 415. ст. 285
Дж.: Конол (стр. 1, 3, 2, 4-9); *лентаГоляш*, співає Степан Конол.
- Там у садочку, та й на яворі..... № 328. ст. 228
Дж.: *Кришук №46*, зап.: Кришук М.М. в 1990 р. від учасників фольклорного ансамблю с. Конюхи, Козівського р-ну. Варіант пісні "Гарні вечори". Мелодійний варіант (5) пісні "Гарні вечори на Україні".
- Темна нічка була (І був тихий вечір)..... № 321. ст. 223
- Тернопіль мій, Тернопіль мій..... № 343. ст. 237
Дж.: *Невм Б:60*, зап.: Заліщицький р-н, 1971 р.
- Ти будь здорова (Серед плит)..... № 477. ст. 335
- Ти вдовів свою сотню до бою (про «Деркача»)..... Додаток ст. 446
Дж.: Шморгун ст. 97, зап.: М. Федоришин від Віри Степанюк із с. Волошки Рівненського р-ну. Деркач – легендарний повстанець, мав сотню хлопців, всі були на конях. Був кмітливий воїн. Умів виходити з критичного становища. Робив напади на військові гарнізони... давав поміч людям, які ховалися від вивезення на Сибір... у любовий бій не вступав – жалів хлопців. "Ворога треба перехитрити," так говорив Деркач... Смерть Деркача така: він був у бою тяжко поранений і, щоб не потрапити до ворожих лап, застрілив себе. Тоді Деркачу було 26 років. Сам він родом із села Угольці Гошинського району... (Шморгун ст. 101 – із спогадів Наталії Христофорівни Блонської).
- Ти воскреснеш, моя Україно (Я сьогодні щось дуже сумую)..... № 121. ст. 93
- Ти знемігся, мій милий..... № 604. ст. 424
Дж.: Бжеська2; «Нові Дні», червень, 1984 р., ст. 30; *ноти З. Л.* Бжеська, у наведений статті: "...пісню, яку приніс до хати мій покійний брат (воєк УПА, загинув в бою під Колками). Вона тим цікава, що наспівала її його дівчина і вона надзвичайно виразно характеризує дівчат – милюх наших воєнків, їхнє відношення до визвольної боротьби і показує обопільне бажання пожертвувати себе і свою любов – Батьківщині."

- Ти приходиш до мене зночі..... № 395. ст. 271
Дж.: Гордасевич (строфи 1-3); Записник Голяша, №16 (строфи 1, 2).
- Тиха ніч, Свята ніч..... № 559. ст. 385
Дж.: *Грицай* №27].
- Тиха нічка над землею (*про «Беркута»*).....Додаток ст. 447
Дж.: «Державність» 3/92, ст. 57. Пісню склав сотник «Рубач», у м. Копичинці, на мелодію нар. п. «Повій, вітре, на Україну», на честь героїчної смерті «Беркута». «Беркут» (Ваврушко, Мірко-Володимир – з м. Копичинці) був воїном у дивізії «Галичина» до часу битви під Бродами, влітку 1944 р., коли потрапив у большевицький полон; відтак утік до дому і вступив в УПА. В червні 1945 р., йдучи з друзями на домовлену зустріч, попав на засідку (хтось їх видав). Друзі розбіглися в різні боки, а «Беркут» заляг в городі з кулеметом і сам відбивався. На вимагання засадників здатися, відповів «Згинь, проклята большевія!» Ранений у спину – перестав стріляти. На друге вимагання відповів «Слава Україні!» І знову почав відбиватися. До ранку не наважувались приступити до мертвого воїна. На другий день робили обшуки в селі. Обличчя мерця побрудив і порізав чоботом КаГЕБіст якого дразнила його краса. Не дозволяли декілька днів похоронити тіло. (Із статті Б. Доманського, у журналі «Державність» 3/92, ст. 56.)
- Тихий ліс (1)..... № 236. ст. 170
Дж.: *СпівУПА* ст. 69; *СпівГоляша* ст. 10; зап. С. Голяш від к-ра «Юрченка»; (В. Юркевича), Лемківщина, 1944 р.; Войтихівський, від В. Дмитришина; лента *Гурт*. Мелодійний варіант пісні «Тужно грала чарівная скрипка (2)».
- Тихий ліс (3)..... № 238. ст. 171
Дж.: *Юркевич* №27. Мел. – тут В. Юркевича, написана правдоподібно в Америці. На нотах Юркевича обр. на чол. хор з бандурами – дата: 1982 р.
- Тихо, ліс (2)..... № 237. ст. 171
Дж.: *Юркевич* №33.
- Тихо спіть, лицарі..... № 197. ст. 142
Дж.: «*Саник*», *ЛітУПА* 12: 112.
- Тиша за селом.....Додаток ст. 439
Дж.: Шморгун ст. 65, зап.: Петро Бенза в с. Мульниці Володимирецького р-ну.
- То не в зорях небеса..... № 548. ст. 379
Дж.: Нові Коляди ст. 5; *Укр. Коляди*: ст. 109 (мел.). (Пор. «У Шпакові, у селі»).
- То не грім заgrimів..... № 168. ст. 123
Дж.: Шух-Тур-Пластун: ст. 31 (строфи 1, 2, 4, 3); *Берв2* ст. 35 (строфи 1, 3, 4); *Пастушенко* ст. 9 (стр. 1-4); Шморгун ст. 111, зап.: А. Пастушенко від Ніни Гаврон із с. Корнин Рівненського р-ну у 1992 р. (як у Пастушенка); *Подуфалий3*, ст. 51 (строфи 1, 3, 4); лента *Тереф.4*, *Тереф.5*. Співали ОУН-УПА на Лемківщині.
- Тобі Рідний Краю..... № 592. ст. 411
Дж.: «Світло», липень-серпень 1987, ч. 7-8 (773-4), ст. 270; ноти М. Бойко, Торонто, 1990 р.
- Тридцятьсьомий рік минає..... № 105. ст. 78
Дж.: *Невмирущий* Г:21, зап.: Заліщики, від І. Мамалиги, 1979 р. (Пор. «Ой надлетів той крук чорний (1,2)»).
- Триста літ..... № 119. ст. 91
Дж.: *Неам* Г:65 (стр. 1, 2, 4, 5, 6, 9, 15, 16.); *Берв1* ст.17 (стр.1, 6, 8, 10-15); *Юркевич* № 27б) (стр. 1, 4-6, 9); *ПісніУН* ст. 10 (стр. 1, 4, 6, 5); *Записки5* (стр. 3); *Кришук* №32 (стр. 1, 4, 6, 7, 15). Повстала ще за польської окупації. Юркевич: «пісня укр. націоналістів».
- Триста літ минає (Вже більше літ двісті)..... № 120. ст. 93
Дж.: *Берв1* ст. 19; *Андрейко*: ст. 24-5.

- Тужно грала чарівна скрипка (1,2).....№ 475. ст. 333
Дж.: (1) *Невм* Г:7 (стр. 1-6), зап.: Стрий, від П. Гуштак, 1982 р.; *ПісніУН* ст. 21 (стр. 1-6); Голяш3: від М. Васько; *лентаГоляш*, співає М. Васько, Чікаго, 1991 р. (вар. з малими нотками): "...повстала після бою в селі Дитятині, р-н Галич. Там в костелі скривалися повстанці. Хтось доніс про це москалям. Почався бій. Повстанці не здавалися. Тоді привезли гармати й почали розбивати костел. Всі згнули. Один із повстанців, зі села Яблунів, мав скрипку на якій грав. Так повстала ця пісня." (2) *лента Білевич*. Мелодійний варіант пісні "Тихий ліс (1)".
- Тужно грала чудова скрипка (3).....№ 476. ст. 334
Дж.: *СнівУПА* ст. 67 (стр. 1-3); СпівГоляша ст. 31 (стр. 1-6); *Кришук* №35 (стр. 1-4, 6), зап.: Кришук М.М. в 1990 р. від учасників фольклорного ансамблю с. Конюхи, Козівського р-ну; *Подуфалий2* ст. 46.
- Тучі та завої в степу далекім.....№ 266. ст. 189
Дж.: Бжеська1; *лента Кавун*. Про неї говорить М. Кавун: "...я чула її в Сибіру, співали повстанці, молоді хлопці й дівчата, які, відбувши п'ять років каторги, були звільнені, але не пустили їх додому – а лишили в Сибіру на Лісопаваллі і на Пісочці. Забрали їх з дому, коли вони мали 16, 15 років, і дали їм такий "короткий" строк – "тільки" п'ять років – "бо то були діти..." Пан Михайло Сорока і я підходили до них коли вони співали оту сумну пісню "Тучі та завої в степу далекім". Я казала панові Михайлові, "Но чому вони співають таких сумних, безнадійних пісень? Та ж є багато пісень повстанців бадьорих." А пан Михайло мені відповів, "Хай співають! Наші козаки, Запорожці, такі відважні і завзяті, ... [також] співали сумних пісень."
- Тюрма, тюрма.....Додаток. ст. 441
Дж.: Борис, ст. 42. "...пісня почута в Кінгірському таборі..."
- У Бишках на край лісу.....№ 448. ст. 312
Дж.: *Подуфалий2* ст. 64 (стр. 1-3, 6-9), зап.: В. Подуфалий в 1991 р., в с. Лапшин Бережанського р-ну, від Степана Дубницького, 1927 р.н., освіта 4 кл., та від Марії Дубницької, 1933 р.н., освіта 7 кл.; Голяш5 (стр. 1-8), зап.: с. Потік, р-н Козова. Пор.: "Лист опада і ясний місяць". Вар.: "В погідний день раненько".
- У гарячих степах Казахстану (Не хочем носити ярма).....Додаток. ст. 441
Дж.: Борис, ст. 3. Пісня повстала після сорок-денного страйку в Кінгірському таборі. "...виникла ідея скласти пісню про Кінгірське повстання. Основну частину тексту цієї пісні склав Михайло Сорока. Внесли щось своє й дівчата. [Згадуються: Софія Корчинська, Марія Кушпета, Ема Войцехович.] Вони ж наспівали мелодію нової пісні "У гарячих степах Казахстану". Майже день потратили, поки пісня була готова." (Борис, ст. 59.)
- У горах Карпатах.....№ 483. ст. 341
Дж.: *Бере1* ст. 25.
- У Карпатах в Широкому.....№ 557. ст. 384
Дж.: *Грицай* №[26].
- У Карпатах народився.....№ 542. ст. 376
Дж.: Нові Коляди ст. 6.
- У лісі між кущами (В погідний день раненько).....№ 418. ст. 287
Дж.: *Кришук* №1 Див. "В погідний день раненько".
- У лісі під дубом столітнім.....№ 300. ст. 213
Дж.: *Пастушенко* ст. 31; Шморгун ст. 30, зап.: А. Ф. Довбенко із с. Дермань Здолбунівського р-ну (як у Пастушенка). Мелодія як у "Сміло, друзі (2)".
- У лісі темному, де біла береза (1, 2).....№ 274. ст. 195
Дж.: *Невм* Б:37 а), зап.: Борщівський р-н; *Подуфалий1*, №6, зап.: (2) В. Подуфалий (мел. варіант малими нотками) [на Бережанщині]. Співали повстанці на Бережанщині (Ст. Голяш).
- У лісі темному, де біла береза (3).....№ 275. ст. 196
Дж.: *Невм* Б:37 б), зап.: Заліщицький р-н, 1977 р. На мелодію (1).

- У лісі, у темному (1,2).....№ 254. ст. 181
Дж.: (1) *Невм* Б:35 [а], зап.: Козівський р-н, 1974 р.; (2) *Невм* Б:35 б), зап.: Борщівський р-н, 1975 р. Варіанти (1,2) пісні "Ой там у Чорнім лісі".
- У Луцьку під тюрмою.....Додаток ст. 430
Дж.: Шморгун ст. 77, зап.: Є. Шморгун у с. Новожуків Рівненського р-ну. Пор. "Український народ".
- У неволі тяжкій.....№ 273. ст. 194
Дж.: із репертуару В. Бокоча (баритон з Укр.); Шморгун ст. 74 (стр. 36, 26, 3а + приспів із стр. 2а), Шморгун ст. 74, зап.: О. Лук'янець від Надії Горкун із с. Богданівка Корецького р-ну. Варіант пісні "Серед диких степів".
- У неділю в Бережниці (Пісня про «Веселого»).....№ 468. ст. 326
Дж.: *Невм* Г:33, зап.: с. Бережниця, Стрий.
- У неділю до полудня (Пісня про «Голуба», про Яремівку).....№ 108. ст. 83
Дж.: *Невмирущий* Г:1, зап.: Зборів, від М. Грицяя, 1975 р. Мелодійний варіант пісень "Сонце ясне засвітило", "У неділю дуже рано (3)" і "Ми сміло в бій підем".
- У неділю дуже рано (1,2).....№ 361. ст. 249
Див.: "А в неділю, дуже рано" (1) і "В неділю дуже рано" (2).
- У неділю дуже рано (3).....№ 435. ст. 302
Дж.: *Невм* Б:53, без означень. Мелодійний варіант пісень "Сонце ясне засвітило", "Ми сміло в бій підем" і "У неділю до полудня". Пор. текст "Зажурилась Україна", "Сонце сходить і заходить, хмара..." і "А в Лапшині, при долині".
- У неділю рано, вранці.....№ 406. ст. 280
Дж.: *Невм* Б:17, зап.: Бучацький р-н, 1975 р.
- У неділю рано, ще сонце не зійшло.....№ 323. ст. 225
Дж.: Гордасевич.
- У неділю рано, ще сонце не сходить (1).....№ 160. ст. 118
Дж.: *Берв* ст. 27.
- У неділю рано, ще сонце не сходить (2) (про «Довбуша»).....Додаток ст. 444
Шморгун ст. 34, зап.: Є. Шморгун у с. Новожуків Рівненського р-ну. Про напад московських частин Коліна, і смерть повстанця «Довбуша».
- У неділю рано, ще сонце не сходить (3) (про «Шугая»).....Додаток ст. 445
Дж.: Шморгун ст. 43, зап.: О. Качановська від Т. С. Корнійчук із с. Гніздів Корецького р-ну. Пісня про «Шугая», Дмитра Гр. Усика із с. Козак, Корецький р-н.
- У осінню нічку вітер свище полем.....№ 269. ст. 192
Дж.: (1) *Кришук* №13, (стр. 1-7, 9) зап.: Кришук М.М. в 1990 р. від учасника фольклорного ансамблю с. Конюхи, Козівського р-ну; (2) *Подуфалий* 3 ст. 65 (стр. 1-9), зап.: В. Подуфалий, в 1991 р. в с. Купчинці, Козівського р-ну, від Богдана Жеребного, 1924 р.н. (3) *Невмирущий* Б:34, (стр. 1-3, 9) зап.: Козівський р-н, 1975 р.: див. вар. "Десять далеко в лісі".
- У повстанці, коханого проводжало дівча.....№ 286. ст. 203
Дж.: Бжеська1; лента *Кавун*. Мелодійний варіант (3) пісні "В бій за славу". Кавун: Автором ... пісні є дорога Марійка Будник. Прекрасна дівчина! З тринадцяти років пішла помагати повстанцям. Була зв'язковою, достарчала повстанцям їжу, харчі. Брала їх білизну, носила в село де жінки прали її. Потім перейшла медичний вишкіл, стала сестрою, перев'язувала рани, допомагала хворим – а в разі небезпеки, їй однієї відомими дорогами, вела вози на яких лежали ранені, провадила їх, переводила їх у безпечне місце. Була надзвичайно гарна, особливо очі в неї були гарні. Біле обличчя, чорне довге волосся, прекрасно наче намальовані брови, і чудесні очі! Погляд – глибокий, ніжний, іскристий. Цей погляд чарував навіть коридорних. Вони не могли з нею так брутально обходитись, як з іншими дівчатами. Ег... Засудили її на десять років, на каторгу. На допитах, як її страшно били! – дубовим поліном. Розбили на ній це дубове поліно. Ішла своїми ногами на допит, а приносили нарядні... Після десяти років каторги, не пустили її додому, до рідних, а відправили

на Донбас у шахти. І вона хворіла, на лґені, під землею проводила цілі дні. Врешті попала в лікарню, і там померла. Вічна її пам'ять!

- У повстанцях (А хто хоче воювати)..... № 487. ст. 343
- У полі могила..... № 571. ст. 393
- Дж.: *Невмирущий* Б:9, зап.: Борщівський р-н, 1975 р.
- У Саджівці, в Бережівці..... № 444. ст. 309
- Дж.: *Невм* Г:1, зап.: с. Топорівці. "Саджівка, Бережівка – урочища в околицях села Топорівці, Городенківського р-ну. «Січ» і «Малина» – прибрані імена повстанців. Співається на мелодію народної пісні «Ой у саду криниченька»." (Невмирущий).
- У саду де розкішна груша..... № 376. ст. 259
- Дж.: *Невм* Б:22, зап.: Гусятинський р-н.
- У степу могила (На цвинтарі ніч темніє)..... № 279. ст. 198
- Дж.: (1) *СнівУПА* ст. 131 (стр.1); (2) *Подуфалій2* ст. 69 (стр.1-3), зап.: В. Подуфалій 1991 р., в с. Розгадів Зборівського р-ну, на святі Стрілецької пісні, з гуртового співу.
- У суботу рано-вранці..... № 436. ст. 302
- Дж.: *ЛітУПА* 12:158; *Голяш1* №86. Із спогадів Михайла Неболи («Голка»). Пор. "А в середу дуже рано".
- Український народі, час тобі наспів (2)..... № 123. ст. 95
- Дж.: *Голяш3*: від М. Васько; *лентаГоляш*, співає М. Васько, Чикаго, 1991 р. Мелодійний варіант (2) пісні "Український народі, це день твій наспів". Споріднені тексти: "У Луцьку під тюрмою" і "Висока могила".
- Україна, мати, кличе нас повстати (Грають сурми, грають)..... № 9. ст. 7
- Україна – степ і море (1) (*ПОЛІССЯ*)..... № 169. ст. 124
- Дж.: *Хміль* №51. Автор тексту: Іван Хміль (див. під "На північнім нашім кордоні (1) "). Примітка Івана Хміля: "на мотив: За горою світ біл." Не ясно чи це відноситься до мелодії "Поміж тими гороньками" як у Ф. Колесси «Вулиця»(?), чи до "Баламуте"? ("За горою сніг біленький").
- Україна – степ і море (2) (*ПОЛІССЯ*)..... № 582. ст. 400
- Дж.: *Хміль* №51; *Юркевич* № 22. Мелодія Юркевича – написана в Америці. Автор тексту: Іван Хміль (див. під "На північнім нашім кордоні (1) ").
- Україно моя, наша мати рідна..... № 183. ст. 133
- Дж.: *Кальба1*. У *Кальби*, про автора Бориса Бобинського («Бобо»): "3 часів перебування у Гаях [1947-50 р.] запам'яталась одна із пісень авторства Бориса..."
- Україно, Україно..... № 115. ст. 89
- Дж.: *Кришук* № 45, строфи 3, 4: записав Кришук М.М. в 1990 р. від Панюс Г.М., 1938 р.н., у с. Колодівка, Підволочиського р-ну; строфи 3, 5, 6, 7: записав Кришук М.М. в 1990 р. від Кришук М.В., 1925 р.н., у с. Колодівка, Підволочиського р-ну. Мелодійний варіант (2) пісні "Край дороги, край дороги", варіант стрілецької пісні "Хлопці алярм". Див. також примітки до "Край дороги..."
- Україно, Україно, квітучий наш краю..... № 573. ст. 394
- Дж.: *Голяш3*, передав Михайло Дзіман «Левко». Пісня зложена односельчанами села Дідушинці Великі, район Стрий, упавшим воїнам УПА з їхнього села. Над текстом дата (створення?): 4-го липня 1991 р.
- Український народі вставай зо сну..... № 15. ст. 12
- Дж.: *СнівУПА* ст. 35; *Гордієнко* ст. 147; *СпівГоляша* ст. 28: зап. в с. Бишки.
- Повстала за часів польської окупації. Співали її в Бережанщині, в Старосамбірщині, і на Лемківщині. Мелодія французького гімну – Марсильєзи.
- Усюди кров, червона кров..... № 101. ст. 77
- Див.: *Червона кров, усяда кров* (2).
- УПА іде..... № 70. ст. 53
- Дж.: «*Санік*», *ЛітУПА* 12: 91.
- УПА На Поліссі (Шуварі, болото)..... № 590. ст. 409
- УПівська Маршова (1) (На північнім нашім кордоні)..... № 58. ст. 46

УПівська Маршова (2) (На північнім нашім кордоні).....	№ 589.	ст. 408
Хай землю виорють гармати (3).....	№ 244.	ст. 162
Дж.: ЗбірУПА ст. 4; Кашуба №40 (з Брідщини); Борис, ст. 64 (стр. 1-6); <i>лентаГоляш</i> , спів. Кашуба (з Брідщини, на мелодію "Гей на півночі на Волині"; текст: "Хоч землю виорять гранати", строфи 1-2 з'ясовані в примітках до № 255).		
Хай землю виорють гранати (2).....	№ 243.	ст. 175
Дж.: <i>СнівУПА</i> ст. 87; СпівГоляша ст. 8; ленти <i>Білевич</i> №3, <i>Тереф.3</i> №10. Терепенко: "Пісня співана в 1943 р., на мелодію «Суліки»."		
Хай землю виорять гранати (1).....	№ 242.	ст. 174
Дж.: <i>Неам</i> Б:32 (стр. 1-8), зап.: Збараський р-н, 1975 р. Шморгун ст. 38 (стр. 1-4, 6-8), зап.: Петро Бенза від М. З. Пашка із с. Вараш Володимирецького р-ну.		
<i>Хлопці з лісу</i> (Ви за волю воювали).....	Додаток	ст. 437
Ходить, ходить батько Сталін беріжком (1,2).....	№ 481.	ст. 339
Дж.: (1) Гриценко №74 (строфи 1, 2, 4); лента Дерех; (2) <i>Берс1</i> ст.30 (півстрофи 1а, 1б, 2а, 3а, 3б).		
Ходить сюди до мене хлопці.....	№ 189.	ст. 137
Дж.: <i>Неам</i> Г:20, зап.: Заліщики, 1975 р. Мелодійний варіант пісні "Там на півночі, на Волині (3)".		
Холошняки це зграями.....	№ 504.	ст. 357
Дж.: лента <i>Бохно</i> .		
Хоч землю виорють гранати (3).....	№ 244.	ст. 175
Дж.: ЗбірУПА ст. 4; Кашуба №40 (з Брідщини); лентиГоляш (спів. Кашуба).		
Христос воскрес (1).....	№ 565.	ст. 390
Дж.: Голяш1 №105.		
Христос Воскрес (2).....	№ 566.	ст. 391
Дж.: <i>Грицай</i> №[30].		
Христос рождається по всьому світу.....	№ 558.	ст. 385
Дж.: <i>лентаГоляш</i> , співає Степан Конол.		
Хто живий, уставай.....	№ 155.	ст. 115
Дж.: <i>Берс2</i> ст.32.		
Хто з повстанців та не знає (<i>Пісня про «Шугая»</i>).....	№ 467.	ст. 325
Дж.: <i>СнівУПА</i> ст. 121. Вільна транскрипція на три голоси; змінені гармонічні функції, і ноти т. 13 н. 1: с на сіс, т. 13 н. 1-3: були пів-нота з крапкою і 2 вісімки, т. 14 н. 4: d на f. Йосип Позичанюк «Шугай», «Шаблюк» – член УГВР, керівник політичного відділу ГК УПА на Волині; уродженець Вінниччини, журналіст, письменник (літ. псевдонім: Д. Шахай), редактор газет "За Україну" і "За українську державу", пробоевик укр. самостійницького руху на східних укр. землях, в'язень німецьких і радянських тюрем. Загинув у бою з енкаведистами 21 грудня 1944 р., у віці 34 роки, біля с. Юшківці, Ново-Стрілищанського р-ну, Дрогобицької обл. (ЛітУПА 9:142; у ЛітУПА 8:59 подано "...згинув... у лютому 1945 р.")		
Хто любить Україну.....	Додаток	ст. 435
Дж.: Шморгун ст. 19, зап.: М. Федоришин від Віри Степанюк із с. Волошки Рівненського р-ну. На мелодію "Вже вечір вечоріє"(?)		
Цвила, цвила калинонька.....	№ 287.	ст. 204
Дж.: <i>СнівУПА</i> ст. 79; <i>Юркевич</i> № 14; СпівГоляша ст. 23; <i>Подуфалий3</i> , ст. 57; лента <i>Білевич</i> №49. Автор пісні, пров. «Тарас» (Дмитро Маївський), навчав її членам Надрайоновому Проводу ОУН, з якими мав однотижневі наради осінню, 1945 р.		
Це на Холмщині діялось, у початок зими.....	№ 423.	ст. 290
Дж.: Загорода; лента <i>Тереф.2</i> , спів. С. Загорода. Мелодійні варіанти: див. під "В бій за славу". "Ця пісня про бій в грудні 1944-му році, де впав сотенний «Карпо»"; співалася в курені «Вовки» на Холмщині – «Карпо» командир сотні." (Ст. Загорода, «Верниволя»)		

- Ци ви чули любі хлопці..... № 130. ст. 99
Дж.: *Тереф.1* № 1, співає Михайло Капелюх (з України). Пісню пам'ятає з 1945 р., Вислок Великий біля Команчі. Мелодійні варіанти: див. "Сего року сумні свята (1)".
- Цього року сумні свята (2)..... № 126. ст. 97
Дж.: *Берв2* ст.31.; Шморгун ст. 104 (стр. 6, 7, 8 – відтак див. "Сего року сумні свята (1)"), зап.: Петро Бенза в с. Мульчиці Володимирецького р-ну. Див. також під "Сего року сумні свята (1)".
- Чарівні дні кудись пройшли..... № 218. ст. 158
Дж.: СпівГоляша ст. 28: зап. на Лемківщині; Голяш3.
- Червона кров, усюда кров (1,2) (Усюди кров, червона кров)..... № 101. ст. 77
Дж.: (1) *Берв2* ст.13. (2) малими нотками: *Подуфалій3*, ст. 47, зап.: В. Подуфалій 4 липня 1992 р., в с. Денисів Козівського р-ну від учасників жіночого вокального ансамблю с. Ходачків.
- Через гори через доли..... № 14. ст. 11
Дж.: Записки3: зап. З.Л. від П. Пільківа, Торонто, 1990 р. Маршова, Карпатської Січі.
- Через Київ на Україну..... № 146. ст. 110
Дж.: *Берв2* ст.22.
- Черемоше, брате..... № 241. ст. 173
Дж.: *Невм1* Г:9, зап.: Косів.
- Чи ви чули любі хлопці..... № 130. ст. 99
Див.: Ци ви чули любі хлопці
- Чи то буря, чи гім (1)..... № 53. ст. 42
Дж.: *Невмирущий* Г:28, зап.: Стрий, Дуліби; *Берв2* ст.7 (строфи 1-3, 5, 4); *Лепкий* ст. 17; *Голяш5*, зап.: с. Потік, р-н Козова; Гордієнко, ст. 36; Борис, ст. 65 (стр. 1-3, 5); Шморгун ст. 35 (стр. 1-3, 5), зап.: Г. Добринська в с. Кураш Дубровицького р-ну; ленти *Невм1*, *Сирко*, *Дерех*. Мелодія (1). На цю мелодію також: "Що за військо іде?".
- Чи то буря, чи то гім (2) (*ГЕЙ, ПОЗІР!*)..... № 54. ст. 44
Дж.: *Лепкий* ст. 19. Мелодія (2).
- Чи то в хмарах гуде (1)..... № 16. ст. 13
Дж.: СпівУПА ст. 157 (стр. 1-3, 5-6); Шморгун ст. 39 (стр. 1-6), зап.: Петро Бенза в с. Мульчиці Володимирецького р-ну. Мел. укр. нар. п. "Ой у полі верба".
- Чи то в хмарах гуде (2)..... № 17. ст. 13
Дж.: *Гнатишин* № 64 і 69. У рукописі автора: "Партизанська обр. А. Гнатишина". На других нотах, машинописом: "Мел. А. Гнатишина".
- Чи то гім гримить..... № 21. ст. 16
Дж.: Купчинський ст. 101/139; *Подуфалій2* ст. 25. Запис: Ігор Соневицький; сл. і муз. Р. Купчинський, Львів, 1943 р. – "В листі до мене автор подав такі інформації про пісню: 'військова, для дивізії «Галичина», Львів, 1943.' " (Соневицький)
- Чи чуєш, мій друже юначе (О мати закута в кайдани)..... № 133. ст. 101
Дж.: *СпівУПА* ст. 60 (стр. 1-6); СпівГоляша ст.15 (стр. 1-6); Голяш5 (стр. 1, 6, 7, 2, 3), зап.: с. Потік, р-н Козова; *Подуфалій2* ст. 52 (стр. 1-6), зап.: В. Подуфалій, 1991 р. в м. Тернопіль, від Богдана Кусеня, 1939 р.н., Ярослава Коника, 1938 р.н., Василя Павлишина, 1956 р.н.; Шморгун ст. 49 (як у СпівУПА); лента *Тереф.1* № 3 співає Михайло Капелюх. (З України). Мелодійний варіант (2) пісень "Як мати закута в кайдани" і "Ми сотня лемківська завзята".
- Чи чуєш, Юрку (За муром одцвіли каштани)..... № 353. ст. 244
- Чи чуєш гук зрадливої машини [сл. Дан Мур]..... № 194. ст. 140
Дж.: *Грицай* №[6]; СіЗ ст. 299. Мелодійний варіант пісні "Іди від мене ти, моя кохана (2)". Споріднені мотиви: "Зродились ми великої години (2)", "Доволі нам руїни і незгоди". Автор слів: Дан Мур – поет, родом із західних областей України, прибув підчас війни на Захід, з 1956 р. живе в Канаді. (СіЗ ст. 376.)
- Чи чули ви браття..... № 526. ст. 370
Дж.: «Посвіт», №2. січень, 1990, зап.: м. Золочеві, Львівської обл.

- Чого ти, дівчино, така сумна ходиш..... № 374. ст. 257
Дж.: (1) *Невм* А:7, зап.: с. Поточище, Городенка, від В. Кузів; (2) (Малими нотами) Голяш3: від М. Васько; *лента* Голяш №1, співає М. Васько, Чікаго, 1991 р.: "вивчила її у с. Небилів, р-н Перегінсько, від Олі Римар. Так співали її повстанці в Карпатах."
- Чом так сумно не весело..... № 135. ст. 102
Дж.: *Невм* Г:4, зап.: с. Топорівці; Борис, ст. 47 (стр. 6, 5, 41, 42). Споріднений текст: "Світить місяць, світить ясний (1)".
- Чорна хмара гомоном гуде..... № 200. 6) ст. 144
Дж.: *Подуфалий* 3 ст. 56, зап. слів – Оріся Пушка в с. Лиса Підгаєцького р-ну, від Олени Доляк та Михайла Галушчака; зап. музики – В. Подуфалий (подана малими нотами під № 200. а)). Переспів пісні "В Чорне Море кров Дніпром пливе".
- Чорними хмарами вкрита руїна (*Марш «Україна»*)..... № 597. ст. 417
Дж.: *Кап. Банд*.
- Чорні хмари наступають..... № 422. ст. 290
Дж.: *Невм* Г:31, зап.: с. Стінка, Буцацький р-н.
- Чотовий «Незломний»..... № 454. ст. 316
Дж.: Юркевич № 1; лента *Тереф.4* (співає Богдан Федак). Чотовий «Незломний», син учителя на Волині, останнє був придлений до сотні «Мирона» по приході з першого рейду УПА по Словаччині. Помер 15-го жовтня 1945 р. в с. Руське над Сяном, де й похований на горбку біля церкви. Пісню написав його вірний друг роевий «Опришко» з 3-ої чоти сотні «Булава» (к-ром був «Мирон»); мелодію – В. Юркевич «Юрченко» Подана мелодія взята з запису співу Б. Федака, без підтвердження що це музика «Юрченка»; її нема у збірці Юркевича, хоч подані там 2 варіанти тексту і вся інформація про пісню. Їх неузгодженість – очевидна! У Юркевича текст записаний у двох варіантах: в одному нема 6-ої строфи, а в другому нема 8-ої.
- Чуєш сурми, грають (Грають сурми, грають)..... № 9. ст. 7
- Чужинце. йди скажи Україні..... № 11. ст. 10
Дж.: лента *Тереф.1* № 4, співає Михайло Капелюх, (з України). Пісню пам'ятає з 1945 р., Вислок Великий біля Команчі. Варіант (3) пісні "Зродились ми не з крові". Мелодія стр. 1 подібна пісням "Зоріла золота заграва" і "Як землю виоруть гранати (4)"; мелодія і текст стр. 2 – "Зелений гай, пахуче поле (3,4)" і її вар. Текст стр. 1 подібний 6-ій строфі "Зоріла золота заграва".
- ШАПКА ПОВСТАНЦЯ** (Слухайте хлопці історію шапки)..... № 190. ст. 137
- Широка могила з сирі землі..... № 280. ст. 199
Дж.: Гриценко №76. Пор. "Висока могила сирі землі".
- Широкий степ, пахуче поле (5) (*Сон*)..... № 342. ст. 237
Дж.: Голяш2 №109. "Зі Сибіру – Воркута."
- Шістнадцятого серпня..... № 430. ст. 297
Дж.: *Невм* Д{2}, зап.: Буцацький р-н, 1976 р.
- Шуварі, болото (*УПА На Поліссі*)..... № 590. ст. 409
Дж.: Хміль №56; *ноти* З. Л. Автор тексту: Іван Хміль (див. під "На північній нашій кордоні (1) ").
- Шукають «бандюри» (1,2,3) (Вислав Сталін свої діти)..... № 496. а) ст. 349
- Шумів-веснів гурбинський ліс (*про бій під Гурбами*)..... № 111. ст. 86
Дж.: «*Саник*», *ЛітУПА* 12: 95; Шморгун ст. 29 (як у *ЛітУПА*). Бій під Гурбами, на Крем'янеччині – один з найбільших боїв УПА з більшовиками, відбувся 24 квітня 1944 р. Втрати ворога 800, УПА – 80.
- Шуміли сосни і діброви (1,2)..... № 248. ст. 178
Дж.: (1) *Невм* Г:15, (стр. 1-3, 5, 6), зап.: Рогатин, с. Конюшки, 1979 р.; *Невм* Г:20 (стр. 1-3, 5, 6), зап.: с. Мозолівка, Підгаєцький р-н; *Олійник* № 6; (2) *Подуфалий* 1 №1, і *Подуфалий* 2 ст. 42, (стр. 1, 2, 6¹, 6², 5, 4; вар. малими нотами; тут метр 4/4, починаючи на 4-ій долі, із 2/4 тактами 4 і 8, та з доданою чверть-павзою після 1-ої

- фрази), зап.: В. Подуфалий в с. Жуків Бережанського р-ну, Тернопільської обл., 1991 р., від Галини Бойко, 1928 р.н., та від Теодозії Королишин, 1919 р. н. Мелодійний варіант пісні "За гори сонце заходило".
- Шумлять гаї (В Зелені Свята, в маю рай).....№ 308. ст. 217
Дж.: Борис, ст. 9. "...сумовита пісня-розповідь ..."; Голяш3: від М. Васько; *лента*Голяш (співає М. Васько, Чікаго, 1991 р.) Музику й текст подаємо за джерелами, не узлагоджуючи. Мелодійний варіант пісні "Довкола ліс шумить".
- Шумує Корсів річка (1).....№ 418. ст. 287
Дж.: Голяш4 вар. 2. Див. "В погідний день раненько".
- Шумує Корсів річка (2) (*Юні партизани*).....№ 419. ст. 288
Дж.: Голяш4 вар. 1, зап.: с. Бишки, р-н Козова. "Пісня оспівує подію, яка сталася осінню 1946 року в частині села Конюхи що називалася Корсів. Корсівський ліс тягнеться в сторону села Бишки, район Козова. Згинув стрілець Гриць Бойко з Ценева. Врятувався Петро Рак з Конюх, який пізніше згинув в Бабинці, на краю ліса званого Рідкодубиця, між селами Бишки і Конюхи." (З листів надісланих з с. Бишки, 1991 р., із записом 2-ох вар. тексту пісні.) Пор. "В погідний день раненько".
- Щедрик, щедрик, щедрівочка.....№ 564. ст. 389
Дж.: *Грицай* №[28].
- Щедрик щедрий щедрівками.....№ 563. ст. 388
Дж.: Нові Коляди ст. 8.
- Що за військо іде (*Марш сотні «Орли»*).....№ 95. ст. 73
Дж. *Подуфалий*2 ст. 40 (стр. 1, 3, 4), зап.: В. Подуфалий в 1991 р., в с. Розгаві 360-рівського р-ну, від групи чоловіків, 55-65 років, на святі стрілецької пісні; *Оберишин* (стр. 1-4). На мелодію "Чи то буря, чи грім (1)". Оберишин подає її як марш сотні «Орли», яка діяла у Будзанівському р-ні, на півдні Тербовельщини, і по цілій Тернопільщині.
- Що то за вістка сумна облетіла (*про «Бурлаку» й «Лампу»*).....№ 457. ст. 317
Дж.: *лента Гість*. Мелодійний варіант пісні "Розпрощався стрілець зі своєю ріднею (2)". Пісню уклав "учитель".
- Що то за прапор лопотить.....№ 46. ст. 36
Дж.: *СнівУПА* ст. 9; *СпівГоляша* ст. 5; *ПісніУН* ст. 14 (стр. 1, 3, 2); *лента Гурт*. Загально відома в УПА і серед населення Волині та Галичини у другій половині 1944 р.
- Юні партизани* (Шумує Корсів річка).....№ 419. ст. 288
- Я бачив сам, як він упав.....№ 198. ст. 142
Дж.: *Кришук* №16, зап.: Кришук М.М. в 1989 р. від учасників фольклорного ансамблю с. Конюхи, Козівського р-ну.
- Я бурлака, бурлакою (1,2).....№ 204. ст. 147
Дж.: *Кашуба* №44 (з Брідщини); лист Шпіндіора. Співалася правдоподібно на мелодію якогось варіанту нар. пісні "Стоїть явір над водою". (Подані мелодії – здогадливі.)
- Я городами втікала.....Додаток ст. 425
Дж.: Гордасевич.
- Я не боюсь тюрми і ката (*Вперед!*).....№ 585. ст. 403
Дж.: *Гнатишин* №63; *Хміль* №60. Автор тексту: Іван Хміль (див. під "На північній нашій кордоні (1)").
- Я не крав, не розбивав.....№ 352. ст. 243
Дж.: *Невм* Б:64, зап.: Тербовлянський р-н, 1975 р. Споріднена пісня: "Сину, сину, сину мій" (не включена в нашу збірку), з періоду польських репресій і пацифікації, 1930-39 р.
- Я пам'ятаю ті слова (1,2).....№ 393. ст. 270
Дж.: (1) *СнівУПА* ст. 155; *СпівГоляша* ст. 38; *Данилів*; *лента Білевич* №21; (2) *Подуфалий*3 ст. 80, зап.: В. Подуфалий, в серпні 1991 р. в м. Києві, під час святк. 50

- річчя УПА, від Богдана Вергуна, 1952 р.н., та Івана Вівата, 1949 р.н., із с. Малі Чорнокіни Чортківського р-ну. (Ред.: З.І.)
- Я пам'ятаю ті слова (3).....№ 577. ст. 397
Дж.: Гнатишин №65.
- Я під небом чужим.....№ 239. ст. 172
Дж.: Невм Б:69, зап.: Тернопільський р-н, 1976 р.
- Я сьогодні від вас від'їжджаю (1).....№ 231. ст. 167
Дж.: Невм А:2, зап.: с. Канютин Рогатин, від І. Зеленця.
- Я сьогодні від вас від'їжджаю (2).....№ 232. ст. 168
Дж.: *СпісУПА* ст. 96 (стр. 1-5); *СпівГояша* ст. 18 (стр. 1-5); *Юркевич* № 15 і 32 (стр. 1, 3-5, 7); *Подуфалий* 2 ст. 50; Шморгун ст. 114 (як у *СпівУПА*). Мелодійний варіант пісні "Ой, покинув я вірну дівчину". Пор.: "Подивися дівчино на мене". Із МаршіУПА: "створена 1943 року на Волині та перевезена Українськими Повстанцями до Самбірщини. Записав її бандурист Вол. Юркевич." На нотах Юркевича: "Записана в Самбірщині, 1944 р." Загально відома в УПА і серед населення.
- Я сьогодні від вас від'їжджаю (3).....№ 233. ст. 169
Дж.: Крилач – у *ЛігУПА* 14: 51 (стр. 1-5); *Берв* 2 ст.19 (текст під вар. (2), стр. 1-4); *ПісніУН* ст. 13 (текст під вар. (2), стр. 1-4); лента *Білевич* №7.
- Я сьогодні щось дуже сумую (1,2,3).....№ 121. ст. 93
Дж.: (1) *Берв* 1 ст. 34 (стр. 1, 2, 5); (2) (малими нотами) *Кришук* №4: записав Кришук М.М. в 1989 р. від Колодій В.В., 1919 р.н., у с. Хмелева Заліщицького р-ну. (Подані автори – слів: В. Бобинський, музики: М. Гайворонський (?)); *Кап. Банд.*; *Пастушенко* ст. 12 (стр. 1-3, 5); Шморгун ст. 111 (стр. 1-3, 5), зап.: А. Ф. Довбенко із с. Дермань Здолбунівського р-ну; (3) *Вожаківський* ст. 69.
- Я чую, Оксано.....№ 388. ст. 267
Дж.: Кальба1, ст. 1381. У Кальби, про автора, Бориса Бобинського («Бобо»): "Борис... попавши в цей табір – попав немов у свою стихію... На плечах у нього невідлучна гітара, співав дуже багато пісень, які сам творив і які згодом поширилися по інших концтаборах та приймалися як таборові пісні... Ось одна..."
- Як багато жінок в світі – а мужчин не много.....№ 505. ст. 358
Дж.: лента *Бохно*.
- Як будеш, мій брате, в Кутці на цвинтарі (про «Орису»).....Додаток ст. 444
Дж.: Конол.
- Як вийшли ми з кривки (Гей, чобіт за чоботом).....№ 490. ст. 346
Дж.: *Подуфалий* 2 ст. 70, зап.: В. Подуфалий в 1991 р., в с. Лапшин Бережанського р-ну, від Степана Дубницького, 1927 р.н., освіта 4 кл. Мелодійний варіант (3) пісень "Вже вечір вечоріє", "Служив стрілець при сотні" і "Сонце вже сховалось". Загально відома в УПА і серед населення Волині і Галичини.
- Як засвітіться світла (*Пісня львівських повстанців*).....№ 473. ст. 330
Дж.: *ЗбірУПА* ст. 5; *Юркевич* № 36; *СпівГояша* ст. 22: зап. від зв'язкових які приходили на Лемківщину 1946 року; *Гояш* 3; *Громенко* ст. 84-5; ленти *Невм* 1, *Гурт*, *Дерех*, *Білевич*. Пісня львівських повстанців, які днями скривалися в каналах, а тільки вночі виходили на вулиці. Поширена також серед членства теренової сітки ОУН на Закерзонні. Рефрени (від слів: "Тож ловімо друзі" і "Я сьогодні знова") є тільки у двох джерелах: на ленті *Невм* 1, і у *ЗбірУПА* (тут вони подані в протилежному порядку!)
- Як землю виоруть гранати (4).....№ 245. ст. 176
Дж.: лента *Сирко*. Тут поданий тільки нижній голос; триголосся від такту 5 до кінця – наша реконструкція. Споріднені мелодії: див під "Сего року сумні свята (1)".
- Як Лопатинський з-за кордону (1,2).....№ 104. ст. 78
Дж.: (1) *Невмирущий* Б:10 (стр. 1-4, 6, 7, 8, 10, 11), зап.: Тернопільський і Монастирський р-ни; *Олійник* № 13 (стр. 1, 3); (2) *Берв* 1 ст.15 (стр. 1, 3, 4); *Подуфалий* 2 ст. 15 (стр. 1, 3, 4, 5, 6, 9, 13), зап.: В. Подуфалий в 1989 р., від члена ОУН-УПА Івана

- Фанги, 1924 р.н., освіта 4 кл. в м. Бережани; Шморгун ст. 82 (стр. 1-4, 7-9, 11, 12), зап.: В. І. із с. Кривниця Дубровицького р-ну; плита *Мамо*; Записки 7. Юрія Лопатинського, з друзями (Зена, Васильків, Медвідь), вислав С. Бандера з Кракова в Україну на пост краевого провідника. Після переходу кордону в 1940 р. за ними слідили "три дні й три ночі" червоні пограничники. Усі загинули в бою.
- Як мати закута в кайдани..... № 132. ст. 100
Дж.: *Невм* Б:5, зап.: Заліщицький р-н, 1971 р. Мелодійний варіант (1) пісні "Чи чуєш, мій друже юначе" і "Ми сотня лемківська завзята".
- Як мені прийдеться вмерти (1)..... № 277. ст. 197
Дж.: *Невм* Г:4, зап.: Стрий, від П. Гуштак, 1982 р.
- Як нам прийдеться вмирати (2)..... № 278. ст. 198
Дж.: *Берел* ст.23.
- Як настав той святий вечір (Сумний, сумний святий вечір)..... № 525. ст. 369
Дж.: «3 листа з України», «Свобода», 23.3.1990 р. (стр. 1, 3-5); Голяш5 (стр. 1-8); Борис ст. 49 (стр. 1, 2, 4, 5).
- Як настала доля чорна..... № 495. ст. 348
Дж.: *Невм* А:19, зап.: Калуш, від В. Скритака, 1979 р.
- Як нічка за горою сховалась (Пісня про чотового «Мороза»)..... № 461. ст. 320
Дж.: СпівГоляша ст. 41; Голяш3: Пісня про чотового «Мороза» – чотовий, а згодом к-р сотні. Провадив наступом на райцентр Яблонів, 27 липня 1945 р. (Мірчук П.: «УПА», ст. 123-4.) Він впав у селі Грабівка, район Калуш, в бою з більшовицькими парашутистами. Пісню уложив стрілець «Боян» з 1-ої сотні курія «Різуна» в Чорному лісі.
- Як олень той (2) (*Базар*)..... № 107. ст. 82
Дж.: (3) *СнівУПА* ст. 55. (Див. "Мов олень той", вгорі.)
- Як повів буйний вітер..... № 345. ст. 238
Дж.: (1) *Невм* Б:63 а) (стр. 1, 4, 5, 6, 2, 7, і 8), зап.: Чортківський р-н; *Невм* Г:14 (стр. 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, і 9), зап.: с. Білобожниця, Чортківський р-н. Мелодійний варіант (1) пісні "Рости, рости черемшино (3)". (2) плита "«Соколи»" (стр. 2, 3, 7, 8, 10): Мелодія (2) – "Рости, рости черемшино (2)".
- Як повстанець в похід вибирався..... № 215. ст. 156
Дж.: *Невм* Г:30 (стр. 1-3, 5, 6), зап.: с. Стінка, Бучацький р-н, с. Синевідсько, Стрий; Шморгун ст. 105 (стр. 1-4), зап.: Л. Войтович від Н. Я. Гоч із с. Калинівка Сарненського р-ну. Мелодійний варіант (4) пісні "Рушив кінь мій в далеку дорогу (1)".
- Як погаснуть світла (Як засвітяться світла)..... № 473. ст. 330
- Як програємо війну..... № 500. ст. 354
Дж.: лента *Тереф.3* №9. Терефенко: "Уривок пісні УПА, на мелодію "Ой нум хлопці до зброї", із 43-го року, десть з Полісся чи з Волині."
- Як сніги покриють землю..... Додаток ст. 437
Дж.: Шморгун ст. 26, зап.: Л. В. Велесик, уродженка с. Гутвин Костопільського р-ну.
- Як сонце заслонить (*Марш Молоді*)..... № 595. ст. 414
Дж.: *Третьяк*, неідентифікований рукопис.
- Ялино, Ялино..... Додаток ст. 436
Дж.: *Подуфалій3* ст. , зап.: В. Подуфалій 1991 р., в с. Гиновичі Бережанського р-ну, від Романії Подуфалої, 1948 р.н., освіта середня.

Бібліографія

- Андрейко Андрейко Дм.: «Звуки України», Нью Йорк, 1923. Збірка нар. пісень.
- Анон1 Анонімна лента: співає "гість з України". Касетка.
- Анон2 Анонімний лист, включає 6 текстів пісень. (Почт. дата: 24 квітня, 1990 р.)
- Анон3 "Там під львівським замком", неідентифікований запис тексту пісні, з приміткою: "Пісня почута і записана в с. Палагичі, [р-н Тлумач], 17.07.90 р."
- Берв1 Пісенник – а ми тую червону калину: пісні української національно-визвольної боротьби, зібрав і упорядкував Зиновій Бервецький. Дрогобич, Товариство української мови ім. Т. Шевченка, 1990.
- Берв2 І скажем правду в очі всім: пісні української національно-визвольної боротьби: борцям за волю України присвячую – Зиновій Бервецький. Дрогобич, 1990.
- Бжеська1 Пісні повстанок Волині, перепис текстів і пояснень до 8 пісень із касетки Кавун, із додатковими інформаціями, подає Надія Бжеська, з Вініпегу. Машинопис.
- Бжеська2 Лист, 3 травня, 1990 р., з долученою фотокопію ст. 30 із журналу «Нові Дні», червень 1984, де подані текст і пояснення до пісні "Ти знемігся, мій милий". В листі інформації про її брата (Михайло Кулик-Науменко, «Бджола»: нар. 1925 р., згинув 1949 р.), про кого мова у наведеній статті.
- Білевич Запис головно співу Ірени Білевич (подвійно записано – на 2 голоси), включаючи повстанські пісні та розвагові (названі "Пісні Молодості"); також повстанські пісні із плит. 2 касетки.
- Бойко Бойко М. Тобі рідний краю. на слова В. Гренджа-Донського (див. «Світло»). Музику записав З. Лавришин від автора М. Бойко, ноти.
- Бокоч "У неволі тяжкій" співає В. Бокоч, баритон з України, перепис на касетці із його концерту в Вініпегу 1987 р.
- Борис Борис, Михайло. Невільниця Софія, вид. «Просвіта», Івано-Франківськ, 1992 р. "Повість з народних уст", на основі оповідань Софії Корчинської, в'язень Кінгірського табору, в степах Казахстану, поблизу міста Джезказгана, засуджена в 1950 р. на 25-річну каторгу. Подані тексти таборових пісень.
- Бохно "Не плачте не журіться ви хлопці юнаки" і інші жартівливі пісні в характері військового гумору. 4 пісні, зап. на касетку, спів. Михайло Бохно, Торонто, 1990 р. Окремо записаний текст пісень, рукопис Бохна.
- Боян Болехівський-Боян, Петро: Збірка нот здебільша власних пісень (1930-90), але й одна Василя Іваника "Минули вже літа", Концтабір Авшвіц 1943-4. Також рецензії і програмки його сольних виступів. Згадані місця: Біле, Чортків 1931; Вербівці-Городенка 1937; Концтабір Авшвіц 1943-4; Глендейл Каліфорнія 1990.
- «Вільне слово» «Вільне слово», [часопис], Козова, вид. районна Рада народних депутатів, ст. 3, 27 червня, 1992 р. про Данила Пукала (стаття і текст пісні "А в неділю дуже рано вітрець повіває").
- Вічна Слава УПА Вічна Слава УПА, плита, чол. хор «Прометей», жін. хор «Діброва», і дух. орк. «Батурин», дир. В. Кардаш, акомп. Н. Серета-Брехун. Т-во колишніх вояків УПА ЗСА та Канади. Плита.
- Вожаківський Василякі-Вожаківський С.П.: Пісні та романси, на тексти українських поетів. Кліфтон, США, Асоціація діячів української культури, 1988.
- Войтихівський Збірка 11 текстів пісень, зібрав Адам Войтихівський, Штутгарт, Цуфенгаузен, Гренадір Касерне, Український Табір, 1948. 6 стор., машинопис,

- з датою 6/5.[19]48 р., Деякі пісні мають дописані прізвища (джерел?): Володя Дмитришин, Собчук Григорій. Фотокопію збірки отримано від А. Войтихівського 27 квітня 1990 р., з Клівленд, Огайо.
- «Волинь» «Волинь» [часопис], Рівне, 7 серпня 1992 р., ст. 5. Пісні взяті зі співаника «Повстанські ночі», вид. на Волині, 1992 р., зап. на магнітну плівку: М. Столяр і Ю. Резніченко, в с. Волошки Рівненського р-ну, від Віри Степанюк, колишнього бійця УПА.
- Вперед Вперед: збірка маршових пісень для чоловічого хору, склав Б. Кудрик, Львів, Бібліотека Інституту народної творчості, 1943. (Бібліотека Інституту народної творчості: ч. 31: Маршові пісні).
- Галичко Галичко Микола: «Золотий Міг». (М. Галичко – псевдонім о. В. Н. Прийм.) Париж, 1957. Збірка поезій. (вкл. «Гей на півночі, на Волині» і «Партизан-борець провідник друг-Гриць»).
- Гетьманець Гетьманець, Петро: *Мої повстанські марші (лірика грудня)*. Київ-Львів, 1946. (Передрук В-ва «До Зброї».)
- Гладилович Два листи А. Гладиловича – 1) 23 квітня 1990 р. – долучено: рецензію «Співаник УПА», автор – А. Гладилович (помилково поданий як «Савчак»), Український Самостійник, 15 липня 1951 р., та пісні «Вже час, вже час» (запис: А. Гладилович, 1937 р.), «Ми українські партизани», і «Комарик»;
2) 1 грудня 1990 р. – долучено: статтю МаршіУПА.
- Гнатишин Гнатишин А.: Композиції на повстанські тексти і обробки повстанських пісень (номеровані 61-71).
- Гомін Ми стали волі на сторожі, плита, Ансамбль Бандуристів «Гомін». Вид. головні управи Т-ва колишніх вояків УПА ЗСА та Канади, «МУЗА», 1985 р. Плита.
- Гордасевич Гордасевич, Галина: «Україно Будь Горда З Них!», журн. «Поклик Сумління», квітень, № 13 (27), Львів, 1991 р.
- Гордієнко Гордієнко Микола: *З волинських і поліських рейдів*. Торонто, Т-во к. вояків УПА в Канаді і США, 1959.
- Гордій1 Гордій Я. *Під шум лісів, під шепіт трав*, («Я. Гордій» псевдонім Е. Пасіки). Авторський рукопис, ноти, фотокопія.
- Гордій2 Гордій Я. *Рам'я в рам'я, мов хвиля прибій*. Авторський рукопис, ноти, фотокопія.
- Гордій3 Гордій Я. *Вис буря, дрижить земля*. Авторський рукопис, ноти, фотокопія.
- Грицай Співаник Ярослава Грицяя «Чорноти», 31 пісень. (Усі записані на магнетофонну касетку, спів. Параня Грицай, Торонто, 1990 р.).
- Грицай1 Збірка 3-ох текстів пісень Ярослава Грицяя «Чорноти» (номеровані 103-105). Переписані і виправлені Ст. Голяшем.
- Гриценко Збірка 5 текстів пісень з Волині, зап. Антон Гриценко (номеровані 72-76). Гриценко був у рядах УПА на Волині 1942-44 р.
- Громенко М. Громенко: *У великому рейді*, Мюнхен, «До Зброї», 1956.
- Гурт Магнетофонний запис повстанських пісень, співають гуртом і окремо: С. Голяш, М. Бохно, Ірена Камінська, С. Бабяк, В. Дашко, П. Грицай, і інші. Торонто, 1990 р. Касетка.
- Голяш1 Збірка різних пісень, нот, вирізок із преси, записок і т.п. (номеровані 81-102).
- Голяш2 Збірка 5-ох пісень записані від гостей з України (номеровані 106-110).
- Голяш3 Листи Ст. Голяша, із доданими копіями текстів і пісень, зібрані із преси, від людей, в Америці, 1990-1.
21 січня 1991 р. Різдв'яна картка, з повст. колядами: Бог Предвічний народився, і Розвеселімся всі разом нині
29 січня 1991 р. Завваги про деякі пісні у ПісніУН. (Грають сурми, грають, Триста літ, Зоріла золота заграва і інші.)

- 28 лютого 1991 р. передані ноти від І. та Л. Завадівських, з Клівленд – “Пекуча вістка: він упав”, із супровідним листом.
- 4-го липня 1991 р., машинопис (Голяша) тексту пісні “Україно, Україно, квітучий наш краю”.
- 15 серпня 1991 р. Примітки до пісень із СпівГоляша, 6 стор.
- 30-го вересня 1991 р., два листи: 1. до Е. Штендери, 2. до З. Л.: долучені – копія листа о. Василя Прийми до Ст. Голяша, 23.5.1991, фотокопії з збірки М. Галичко «Золотий Міт» (вкл. “Гей на півночі, на Волині” і “Партизан-борець провідник друг-Гриць”), тексти пісень записані машинописом (доповнює лентуГоляша): від Степана Конола (гість з України), від Марії Васько; рукозаписи Степана Конола; і інше.
- 8-го жовтня 1991 р. Примітки-доповнення до пісень із СпівГоляша, 4 стор.
- 14-го жовтня 1991 р. і 23-го жовтня 1991 р., з долученими записами В. Подуфалого, яких С. Голяш отримав від нього особисто.
- Голяш4 Листи із двома варіантами текстів пісні “Шумує Корсів річка”, оба записано в с. Бишки, р-н Козова: вар. 1, висланий 6 листопада 1991, починає текстом “Шумує Корсів річка”; вар. 2, висланий 14 січня 1992, починає текстом “В погідний день раненько”.
- Голяш5 Лист 25 лютого, 1992 р. Включає анонімний рукопис 9 текстів, із села Потік, р-н Козова (раніше Бережанський пов.).
- Голяш6 “А в середу дуже рано” текст пісні про бій УПА під с. Вулькою, осінню 1944 р., записано в с. Конюхи р-н Козова, неідентифікований рукопис, 1992 р. (Передав С.Г. ручно.)
- 5 серпня 1992 р.: відомості про Степана Малюцу, автора “Гей степами, темними ярами”.
- Голяш7 Лист 29 вересня, 1992 р.: пісня “Осінні квіти вже зісхли” текст і інформації. Долучено записки Степана Конола (див. під Конол).
- Дербіш *Сміло друзі...*, співають Антін Дербіш і Василь Чупринда, Торонто, 1991 р. Касетка.
- Дерех Магнетофонний запис повстанських пісень, спів. М. Дерех і інші... Торонто, 1990 р. Касетка.
- «Державність» «Державність», [журнал] 3/92, ст. 56-7 і 66.
- «Дзвін» «Дзвін», [часопис] вид. тернопільського обл. тов. «Меморіал», № 3, грудень, 1989 р., ст. 4.
- Добош Добош М.: Композиції на повстанські тексти (нумеровані 77-80).
- «Жорна» «Жорна», [часопис] Польща, № 4, березень, 1990.
- ж.«Сурма» «Сурма», [журнал] Спілка незалежної української молоді м. Стрия, №1.
- За Україну За Україну, Пісенник, 1943 р., цитується за ПодуфалійЗ.
- Загорода Запис текстів наспіваних у магнетофоннім записі Терэф2. Подав: Степан Загорода, «Верниволя» (з України), 1991 р.
- Записки1 Записки від «І. Невмирушого». Торонто, 1990 р.
- Записки2 Записки із власної пам'яті.
- Записки3 Записки від П. Пільківа, Торонто, 1990 р.
- Записки4 Записки від М. Семка, Торонто, 1990 р.
- Записки5 Записки від Ст. Голяша «Мар», Торонто, 1990–92 р.: мелодія пісень “Під Києвом, під Крутами” і “Останній привіт тобі, мила”; 3-тя строфа пісні “Триста літ”, текстові деталі з пам'яті (н.пр.: Як Лопатинський, з-за кордону) і інші.
- Записки6 Записки від Володимира Дашка, «Марко» (Текст пісні “Довкола ліс шумить”.)
- Записки7 Записки від В. Кардаша: про пісні “Як Лопатинський зза кордону”, “Ми зродились із крові народу”, “Ми українські партизани”, “Зродились ми великої години” і інші, подані “за пісенником «Гомін волі», 1941 р.” Ці

- пісні принесли на Україну, "похідні групи", Дружини Українських Націоналістів, з Польщі.
- Записник Голяша** Рукописний таборовий записник, зібрав С. Голяш, джерело СпівГоляша.
- ЗбірУПА** Збір пісень УПА. Архів "Літопису УПА", Місія УПА, тека V, № 3-4. 11 + [4] стор., 21 x 30 см., машинопис.
- Кавун** *Пісні українських повстанок*, співає і пояснює Марія Кавун, із Крем'янецького повіту, Тернопільської області, де й була ув'язнена (від 1940 - 195-?). 17 пісень: 9 народних і 8 "повстанських". Запис на касетку: Ошав, 1974 р., коли їй було понад 70 років. Подає "повстанські пісні" яких вона чула від повстанок у тюрмі в Крем'янці. Касетка. (Перепис текстів поданий у Бжеська1.)
- Кальба 1** Кальба М. *"Борис Бобинський («Бобо»")*, журн. «Шлях Перемоги» ст. 1375-85.
- Кальба 2** Кальба М. *"Авторство пісні 'Маршрутуть вже повстанці'"*, стаття в часописі Гомін України, 31 березня 1993 р., ст. 15.
- Камінська** *Доволі кривди і наруги*, від Ірени Камінської запис на ленту і окремий перепис тексту й інформації: у 1942 р. пісню одержав Олекса Смола, диригент із с. Яксманичі, пов. Перемишль. Також: *"За муrom одцвіли каштани (Чи чуєш, Юрку?)"* запис тексту пісні з пам'яті Ірени Камінської.
- Камінська2** Завваги подані в листі до редакційної комісії цього видання, 1995 р.
- Кап. Банд.** з архіву «Капелі Бандуристів», ноти, Дітройт.
- Кардаш** *Зродились ми великої години*, за пісенником «Гомін Волі», 1941 р., ноти, ар. В. Кардаша.
- Кашуба** Збірка 12 текстів пісень, записані Богданом Кашубою (нумеровані 39-50). Пісні із Брідщини, співались також на Волині.
- Кекіш** Зі споминів Петра Кекіша: пісня "Стогне в неволі Україна" (*про вісім друзів*) текст і інформації. (За переписом С. Голяша, лист [9 лютого, 1993 р.]
- Колядки** Колядки. Архів "Літопису УПА", Місія УПА, тека V, №1, 1. 3 стор., 21 x 30 см., машинопис.
- Конол** Запис 6-ох текстів: *"Вітер віє", "Ой там у чорнім лісі", "Христос ся раждає", "Там у Пеньках", "В 48-ім році" і "Орися"*. Записав Степан Конол, зі села Ягольниця, р-н Чортків.
- Кравців** Кравців Богдан, *"Вибрані поезії" 1922-1947*, Байройт, 1948. З розділу «Строфи» – текст пісні *"За муrom одцвіли каштани (Чи чуєш, Юрку?)"*.
- Криlach** Денники Ярослава Коцьолка «Криlach» (1944-47) (цит. у ЛітУПА т. 14; тексти пісень: ст. 51, 53, 147).
- Кришук** Збірка М.М. Кришука: 70 сторінок, машинопис текстів, з ручно дописаною музикою, та інформаціями про запис (дата, місце, співак, його вік), про авторів, про жанр, і з іншими нотатками. Разом: 52 пісень.
- Кульчик** *"Чорноморець", "Соловію" і "Понід лісом, темним бором"*. Машинопис текстів, з датою 5 лютого, 1991р., і з нотаткою: "Ці пісні я дитиною чув, коли їх співала УПА у Самбірщині." Передав і наспівав на ленту др. Йосип Кульчик.
- Купчинський** Купчинський, Роман: *Ми йдемо в бій*, повний збірник пісень, записав, упорядкував і зредугував І. Соневицький. Нью Йорк, Червона Калина, 1977.
- лентаГоляш** Магнетофонний запис 21 повстанських пісень. співають: Марія Васько, з Чикаго, працювала в підпіллі, 1945-46 р., в районах Галич і Підгайці (8 пісень); Степан Конол, (походж.: с. Ягольниця, р-н Чортків) (4 пісні); Богдан Кашуба (5 пісень); і Степан Голяш «Мар» (4 пісні). Касетка.
- Лепкий** *До волі з неволі*, Пісні на слова Богдана Лепкого, упорядник Василь Подуфалий, [вид.] Обласна організація добровільного товариства

любителів книги УРСР, Редакційно-видавничий відділ управління по пресі, Тернопіль, 1991 р.

- Ліра[Сурма]** *Ліра Сурма*: великий збірник українських пісень, Нью Йорк, "Сурма", 1956.
- ЛітУПА** Літопис Української Повстанської Армії, т. 1–. Торонто, Літопис УПА, 1976–. (Серійне книжкове видання).
- Мамо** *Мамо! Чи чуєш мене?*, плита, чол. хор «Прометей», жін. хор «Діброва», і дух. орк. «Батурина», дир. В. Кардаш, акомп. Н. Середя-Брехун. Т-во колишніх вояків УПА ЗСА та Канади. Плита.
- МаршіУПА** *"Марші і Пісні УПА"*, стаття в часописі «Українець – Час», без автора, 17 червня, 1951 р., ч. 24 (237). Дає, м.і., інформації про запис деяких повстанських пісень.
- «Молода Україна»** «Молода Україна», [журнал] видання львівської крайової організації СНУМ-у, 1990. І. № 3, ст. 6; і № 6, ст. 8.
- «Молодий Націоналіст»** «Молодий Націоналіст»: [журнал] видання львівської крайової організації СНУМ-у. № 1, квітень, 1990.
- Невмирущий** Невмирущий Іван: Рукописна збірка пісень [Жмутки А, Б, В, Г, і без чисел (Жм. Д)]. Повстанські і нео-повстанські пісні (тексти і музика), записані в Галичині в роках 1970-90, І. Невмирущим, з поданими прізвищами співців, та місцем і роком запису.
- [Жмукот А, ч. 1-24: зшиток – нумерованих 1-19 + 1 без номеру; + 4 на окремих картках.
- [Жмукот Б-Г]: фотокартки, нумеровані в трьох серіях:
- [Жмукот Б], ч. 1-716: нум. 1-716, із заголовками: "Пісні періоду до Визвольної війни", (1-9) "Пісні періоду Визвольної війни", (10-54) "Пісні в тюрмі і таборів" (55-716)
- [Жмукот В], ч. 1-3: нумеровані 1-3, із заголовком: "Пісні після визвольного періоду (Поразка визвольної війни і утвердження режиму окупації)".
- [Жмукот Г], ч. 1-21: нумеровані 1-21, без заголовку.
- [Жмукот Г], ч. 1-66: рукописи Невмирущого, нумеровані 1-59; і записані З. Лавришином від Невмирущого (Львів, літо 1990 р.) нумеровані 60-66.
- [Жмукот Д], ч. 1-10: фотокартки, нумеровані пісні, із заголовками: "Пісні (1944-1952 рр.)", "Жартівливі". Разом: 10 пісень. (Як їх поділив автор невідомо, бо вони були на окремих фотокартках.)
- Невмі** Магнетофонний запис 6 пісень. Співає: «Іван Невмирущий» (з України) 1990. Касетка.
- «Нові Дні»** «Нові Дні», [журнал] червень, 1984 р., ст. 30
- Нові коляди** Нові коляди, Курган, 1950. Виконано в техзвєні «За волю України». 10 стор., 10 x 14 см. На 3-ій стор.: "На світлу й тривку згадку з бурхливих підпільних днів моему Другові Козакові присвячую В. С." Архів «Літопису УПА», фотокопія.
- Оберишин** Магнетофонний запис 3 пісень: Що за військо іде (марш сотні «Орли»), Сльози скотились з її очей (Лірична пісня УПА), і Лини, пісне, ген до неба (Пісня кіннотників УПА). Співає: Ілля Оберишин «Кобзар», родом із Рогатинщини, був надрайоновим провідником ОУН в Збаражчині та окружним референтом УЧХ в Тернопільщині. Пісні наспівані в Чикаго, підчас його побуту в ЗСА. Запис: С. Голяш, дата почти: 12, січня, 1993. (Текст і дані: за машинописом С. Голяша.)
- Ой у лузі** *Ой у лузі червона калина*: Українські Січові Стрільці у піснях. Упорядник: М. М. Кришук, Тернопіль, Редакційно-видавничий відділ обласного управління по пресі, Тернопільське обласне відділення Музичного товариства УРСР, 1990.
- Олійник** Збірка В. Олійника: 20 пісень (машинопис текстів + окремий рукопис нотів). Включає повстанські пісні та інші. Деякі пісні аранжировані на 2 чи 3 голоси. (Без джерел.) Отримав на Україні, літом 1990 р.

- Пастушенко** *Ми йшли до бою, пісні Української Повстанської Армії, упорядник: А. С. Пастушенко, ред. М. Пшеничний, м. Дубно, «Наш край», 1992 р. Пісні записані в селі Дермань Здолбунівського району Рівенської області – від Семерик В. М., Довбенка А. Ф., Красовської М. С., Мороз В. С., Рудої В. С., Карпець Г. М. та Висоцької Н. В. у 1992 р. (Музичні варіанти з цієї збірки не всі впроваджені у нашу збірку.)*
- ПісніУН** *Пісні українських націоналістів: Львів, Всеукраїнське політичне об'єднання "Державна самостійність України", 1990. (бракують ст. 9, 10, 28 і 29.)*
- Пісні УПА** *Пісні УПА (Українські повстанські пісні), плита, Ансамбль Українських Бандуристів С. Ганушевського, Капеля Бандуристів ім. Г. Хоткевича, бандуристи Р. Левицький і В. Юркевич, і вокальні ансамблі. Арка, ARC 834, ARC 838. [1951 р.?] Плита.*
- Подуфалий1** *5 повстанських пісень в записі Василя Подуфалого, на Тернопільщині 1990-91 р., і одна оригінальна його пісня («Гуцулка»), фотокопії рукопису В. Подуфалого.*
- Подуфалий2** *Повстанські Пісні, [випуск 1-ий], ред. Василь Подуфалий, Тернопіль, 1992 р.*
- Подуфалий3** *Повстанські Пісні, випуск 2-ий, ред. Василь Подуфалий, Тернопіль, 1993 р.*
- «Посвіт»** *«Посвіт», [часопис] видання Тернопільського т-ва «Вертеп», №2,11 і 12, 1990.*
- Прийма** *лист о. Василя Прийми до Ст. Голяша, 23.5.1991.*
- Прометей** *з архіву чол. хору «Прометей», ноти, Торонто.*
- «Саник»** *Повстанський стяг (Збірник революційних пісень), [зібрав] «Саник», 1947 р. (вид. підпільне циклостильне, [Поділля (?)]. Оригінал: Архів ЗП УГВР, Й14-2). Тексти і музика. Передруковане в ЛітУПА т. 12: ст. 89-121.*
- «Світло»** *«Світло», [журнал] вид. ОО Василян, Торонто, липень-серпень 1987, ч. 7-8 (773-4), ст. 270. (В. Гренджа-Донський: Тобі Рідний Краю.)*
- Сирко** *Магнетофонний запис 5 пісень. Співає: Григорій Сирко, Торонто, 1990 р. Вивчив пісні від партизанів у Бульварк, Чепстов, Монмоншір, Південна Валія (1947 –? р.) Касетка.*
- СіЗ** *Слово і зброя, антологія української поезії присвяченої УПА і революційно-визвольній боротьбі 1942-1967. Упорядник і автор біографічних даних Леонід Полтава. [Торонто], Т-во к. вояків УПА в США та Канаді, і Братство к. вояків УПА в Європі, 1968.*
- Соколи** *Плита інструментально-вокального ансамблю «Соколи», з міста Дрогобич, 1990 р. (?).*
- «Спадщина»** *«Спадщина» [часопис] 7.2.1990 р., ст. 2-3.*
- СпівГоляша** *[Співаник повстанських пісень], зібрав С. Голяш [з теренів: Самбірщина, Лемківщина], 44 стор., книжковий формат, 15 x 21 см., зі змістом, бракує титульної стор., калькова копія машинопису, 1947 р.*
- СпівПласт** *В дорогу: пластовий співаник. Аврбург, 1949.*
- СпівУПА** *Співаник УПА: [Мюнхен], вид. ЗЧ ОУН і Братства б. Вояків УПА, 1950.*
- Степанюк** *Лист. Дмитро Степанюк, 11 квітня 1990 р., Лондон Онтаріо. (Походж.: Крем'янець, Волинь). Слова і музика пісні "Віють вітри, віють, повівають".*
- Сулим** *Магнетофонний запис 14 пісень. Співає: Іван Сулим, «Лісний», Торонто, 1991 р. Походить із околиці Журавці, Рава Руська. Касетка.*
- Сурма** *Сурма: збірник воєнних [стрілецьких] пісень. Львів, Червона Калина, 1922.*
- Табірні пісні** *Табірні пісні, записала (з пам'яті) Галина Гордасевич, журн. "Поклик Сумління", Львів, № 13 (27), 1991.*
- Тереф.1** *Магнетофонний запис трьох пісень. Співає Михайло Капелюх (гість з України). Пісні пам'ятає з 1945 р., Вислок Великий біля Команчі. Записав і передав І. Терефенко, Торонто 1991 р. Касетка.*

- Тереф.2** Магнетофонний запис двох пісень. Співає: Степан Загорода, «Верниволя» (гість з України). Пісні пам'ятає з куреня «Вовки», на Холмщині, під к-ром сотні «Карпом» (котрий згинув на кінець 1944 р.), та к-ром «Ягодою»-«Черником». Записав і передав І. Терефенко, Торонто 1991 р. Касетка.
- Тереф.3** Магнетофонний запис 10 пісень. Співають Іван Терефенко, Богдан Федак. Терефенко пам'ятає із 1943-45 р., із с. Долина, пов. Сянік. Записав і передав І. Терефенко, Торонто 1991 р. Касетка.
- Тереф.4** Магнетофонний запис 3 пісень. Співає: Богдан Федак. Записав і передав І. Терефенко, Торонто 1991 р. Касетка.
- Тереф.5** Магнетофонний запис 9 пісень. Співають Андрій Потічний, і гості. Записав і передав І. Терефенко, Торонто 1991 р. Касетка.
- Тритяк** Тритяк В. *Марш Молоді*. Неідентифікований рукопис, ноти, фотокопія.
- Укр. коляди** *Українські коляди* (з нотами), зібрав о. Марко Дирда ЧСВВ. Торонто, Видавництво і Друкарня ОО. Василіяні, 1950.
- УПА-док.** УПА в світлі документів з боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу 1942–1950 рр. Видання Закордонних Частин ОУН. (т.І, ст. 312, 345).
- Хміль** Збірка 10 піснених текстів Івана Хміль (номеровані 51-60).
- Царинник** “Люба матусю, я все до тебе” записав на ленту Марко Царинник від М. Оришкевич, жовтень 1991 р., Волинь. Касетка.
- Червона Калина** *Великий Співаник “Червоної Калини”*, збірник пісень стрілецьких, історичних (козацьких), побутових, обрядових, жартівливих в опрацьованні для хорів – мішаного, мужеського й жіночого, за редакцією др. З. Лиська, Львів, видавничча кооператива “Червона Калина”, 1937.
- Шморгун** *Ми у віці сміялися смерті*, Повстанські пісні, до 50-річчя УПА, упор. Євген Шморгун, Рівненський Крайовий Народний Рух України, Рівне, вид. «Азалия», 1992.
- Шпіндіюра** Лист від Василя Шпіндіюри, 5-го червня 1990, з текстами 3-ох пісень. В. Шпіндіюра був у сотні «Свободи» на Бродівщині в околицях Жарків, Майдан, Ожидів, Рожнів, від 1944-46.
- Шух-Тур** Немилівський В.: *Шух-Тур-Пластун*, Торонто, 1963.
- Шурко** *Заплакали карії очі*, співає М. Шурко, записано на касетку, Торонто, 1991 р.
- ЮнШлях** [«ЮНАЦЬКИЙ ШЛЯХ», 1946-?] [Друковані повстанські пісні] (тексти – машинописом, наголовки – каліграфічні, ноти – рукописом, і місцями гравюри), неідентифіковане, незчеплені аркуші. (Надіслана А. Гладичем копія з цього видання пісні “Ми українські партизани” має дописаний зворот: «ЮНАЦЬКИЙ ШЛЯХ», ч. 9, р. 2, грудень 1947.)
- Юркевич** Юркевич В., «Юрченко»: 1) Рукописна збірка 13 текстів пісень (деякі написані В. Юркевичем). (номеровані 1-13); 2) Рукописна збірка 26 пісень з нотами, у обробці на чоловічий хор у супроводі бандури (здебільша обробки В. Юркевича). (номеровані 13-38).

Показник

імен, географічних назв, вибраних гасл

У показник входять згадані у піснях та примітках місцевості, псевда повстанців (подані у знаках « »), джерела (подані курсивом), прізвища, як також і вибрані гасла із текстів пісень. Цифри відносяться сторінок, на яких знаходяться дані гасла або в текстах пісень або в текстових примітках. Цифри попереджені знаком № звертаються до чисел пісень, а відповідне гасло знаходиться тільки у примітках до наведеної пісні; коли подібна ж мова про Додаток, де пісні не номеровані, замість № ужиті літери "ст.", відносячись до сторінки. У загальних примітках не заіндексовано текстові гасла.

Внески часто умовні, так що "борот(-ьба, -ися)" включає гасла "боротьба", "боротися" та інші слова спільного кореня "борот"; внесок "кла(-ли, -сти, -демо, с-ли, по-в, у-в)" включає не тільки "клали, класти, кладемо", але й також "склали, поклав, уклав" та інші.

-А-

Австрія, 470.
авто, 85, 225, 226,
227, 228, 307, 308,
438.
автомат, 270, 279,
284, 292, 309, 310,
321, 325, 326, 380,
436, 442, 445, 446.
Авшівці, 247, 258,
337, 459, 469.
агент, 351, 366, 442.
АК, 370, 376.
Актори, 84.
Алтай, №338.
Америка, 457, 459,
460, 463, 470, 489,
492.
Англія, 466, 470.
Андрей, 211.
Андрейко, Дм., 93,
113, 472, 489.
Андрій, 213.
Анон1, 477, 480.
Анон2, 176, 241, 242,
243, 351, 454, 460,
485.
Анон3, 211, 212, 487.
армія, 22, 23, 54, 138,
360.
«Арсен», 311.

«Арте́м», 311.

-Б-

«Бабай», 457.
Бабинця, 496.
Бабій, О., 1, 463.
Бабій, С. і К., 464,
465, 469, 471.
Бабяк, Гр., 478.
Багрянний, І., 417.
Базар, 67, 80, 82, 83,
371, 401, 450, 469,
498; №179.
«Байда», 316, 447,
471, 479, 486.
банд(-а), 111, 235,
378, 436, 440, 441,
446; №158.
Бандера, Ст., 11, 21,
34, 38, 45, 66, 67,
73, 79, 80, 102,
121, 128, 130, 133,
184, 236, 289, 329,
367, 371, 373, 425,
434, 435, 498;
№10, №82, №83,
№170, №521.
бандерівський, 425.
бандерівці, 128, 375;
№206.
бандери (-ів), 285,
299, 300, 328.

бандеровцям, 340.
бандит, 38, 106, 315,
321, 445, 447.
Бандіт, 79.
«бандьора», 287, 349,
350, 351, 447.
Бараш, 469.
Барнич, Я., 397, 472.
Батава, 24.
Бату́рин, 122, 132.
батьківщина, 2, 8,
20, 21, 25, 47, 51,
196, 238, 258, 278,
291, 292, 297, 303,
314, 322, 360, 388,
389, 401, 410, 411,
412.
«Батькові», 376.
Бачів, 475.
Бенева, 447, 486.
Бенза, П., 457, 483,
484, 486, 489, 493,
494.
Бервецький, З., 1, 2,
4, 7, 9, 21, 22, 35,
39, 43, 57, 76, 77,
79, 80, 81, 82, 91,
92, 94, 108, 109,
110, 117, 119, 120,
122, 123, 124, 130,
133, 145, 152, 168,
188, 189, 194, 197,

- 211, 224, 230, 244,
253, 254, 264, 339,
340, 341, 350, 351,
450, 451, 453, 454,
456, 457, 458, 459,
460, 461, 463, 464,
466, 467, 468, 469,
470, 475, 477, 478,
480, 481, 483, 484,
487, 489, 490, 491,
493, 494, 497, 498.
- Бережани, 289, 301,
302, 307, 313, 443,
449, 450, 452, 454,
455, 456, 457, 459,
461, 467, 474, 481,
484, 485, 487, 498;
№119.
- Бережанський р-н,
92, 449, 450, 452,
453, 455, 457, 458,
459, 461, 462, 464,
465, 468, 469, 470,
471, 474, 476, 481,
482, 483, 485, 490,
496, 497, 498.
- Бережанщина, 449,
460, 475, 477, 478,
485, 490, 492.
- Бережівка, 309, 479,
492.
- Бережниця, 326,
479, 491.
- «Береза», 452.
- Береза, 122, 123;
№167.
- Береза Картузька,
463.
- Березів, 450.
- Бересть, 46, 122, 470.
- «Беркут», 199, 447,
475, 479, 489.
- Берлін, 352, 353, 369.
- Бескид, 282, 374,
450, 470.
- Берут, 340.
- Бжеська, Н.*, 5, 7,
189, 201, 204, 206,
207, 450, 459, 468,
470, 474, 485, 488,
490, 491.
- Бжеський, Р., 6, 459.
- «Бистрий», 427;
№108.
- Бишки, 312, 452,
453, 466, 478, 490,
492, 496.
- Бігун, М., 108, 454.
- бій, 2, 4, 7, 11, 15, 17,
18, 19, 21, 26, 29,
31, 33, 34, 36, 37,
38, 39, 40, 46, 49,
50, 51, 60, 61, 62,
63, 66, 67, 72, 81,
82, 83, 84, 86, 94,
96, 108, 111, 114,
115, 117, 120, 121,
122, 124, 130, 133,
135, 136, 138, 140,
144, 149, 151, 158,
159, 165, 166, 173,
191, 196, 202, 206,
277, 279, 282, 283,
290, 293, 297, 301,
303, 315, 318, 320,
322, 323, 325, 328,
345, 359, 362, 367,
370, 373, 374, 380,
386, 387, 389, 406,
410, 422, 423, 424,
428, 434, 437, 442,
444, 446, 447;
№10, №27, №53,
№104, №140 (пор.:
бої, бою).
- бійц(-я, -і), 30, 56,
323, 444; №28,
№44, №287,
№427.
- Біла Криниця, 460.
- Білас, В., 74, 75, 76,
77, 84.
- Білевич, І.*, 28, 32, 33,
39, 58, 60, 146,
147, 151, 152, 165,
166, 175, 204, 235,
269, 275, 296, 453,
455, 459, 461, 462,
464, 465, 466, 467,
468, 469, 471, 472,
475, 476, 478, 479,
480, 481, 483, 484,
486, 488, 490, 493,
496, 497.
- Білий Потік, 444.
- Білина-Велика, 470.
- Білобожниця, 451,
498.
- Білогорща, 140.
- Білорусь, 68.
- Білорусія, 470.
- Білос, В., 142.
- більшовик, 54, 181,
252; №461, №255.
- більшовицьк(-ий, -і, -
их), 34, 45, 86, 159,
308, 318, 326, 436,
440; №4.
- «Бір», 289.
- Бірча, 314, 315, 458,
473, 477, 479, 480.
- блакитно-жовтий,
65; №89.
- Блонська, Н.Х., 488.
- Бобинський, Б.
(«Бобо»), 133, 267,
268, 492, 497.
- Бобинський, В., 93,
497.
- «Бобо», 492, 497.
- Богдан, 79, 89, 92,
97, 99, 115, 395,
418, 429.
- Богданівка, 487, 491.
- «Богун», 285.
- Боеслав, М., 27, 40,
361, 362, 370, 372,
378, 410, 455, 456,
468, 470, 472, 473,
479, 480, 486.
- боець, 325, 444.
- Божик, В.*, 61, 453.
- бої, 4, 7, 282, 292,
296, 318, 376, 427;
№5, №31, №374.
- боївка, 326; №433.
- боївкар, 320.

- боївки, 320.
 боївочка, 390.
 «Бойки», 27, 467, 483.
 Бойківщина, 484.
 Бойко, Гал., 469, 476, 481, 496.
 Бойко, Гр., 496.
Бойко, М., 411, 489.
 бойов(-ий), 11, 35, 42, 51, 56, 65, 205, 261, 319, 325, 422, 437; №398.
 бойовик, №272.
 «Бойовір», №13.
 бойців, №453.
 Боків, 462, 485.
Бокоч, В., 195, 491.
 болгар, 359.
 Болехівський-Боян, П., 66, 67, 247, 258, 262, 387, 418.
 Болюх, П., 482.
 большев(-ик, -изм), 126, 187, 285, 291, 293, 320, 346, 351, 363, 364, 366, 378, 447; №191, №351.
 большевицьк(-е), 282, 303, 316, 319.
 большевію, 380.
 большевика, 182.
 борб(-а), 52, 115, 198, 314, 357, 372, 379; №277.
 борець, 1, 22, 23, 327.
 «Борис», 285.
Борис, М., 43, 102, 103, 131, 132, 133, 145, 175, 176, 211, 211, 231, 234, 240, 266, 267, 268, 360, 413, 414, 441, 454, 458, 466, 467, 470, 471, 473, 478, 480, 482, 483, 487, 490, 493, 494, 495, 496, 497, 498.
 Борислав, 454.
 борн(-я), 37, 112, 142, 323, 324, 424, 431, 432, 444; №379, №532.
 боровся, 76, 203, 242, 307, 438.
 борол(-ись, -ось, -ися), 22, 23, 43, 76, 78, 80, 99, 105, 180, 219, 285, 393, 443, 447; №398.
 борот(-ьба, -ися), 2, 17, 38, 63, 67, 81, 82, 114, 130, 168, 197, 199, 222, 273, 274, 281, 292, 312, 313, 324, 327, 359, 373, 375, 411, 441, 446; №10, №26, №53, №434.
 борц(-я, -і) 2, 22, 23, 40, 42, 52, 59, 71, 100, 108, 110, 117, 122, 128, 143, 222, 277, 285, 295, 312, 314, 315, 327, 373, 394, 426, 434, 436; №36.
 Борці, 40, 42, 373.
 Борщев, 351.
 Боршів, 474.
 Боршівський р-н, 454, 463, 477, 483, 487, 490, 491, 492.
 босими, 313.
 босота, 312, 442.
 босячня, 86, 351.
 босяк, 352, 442, 443, 448.
 босяр(-і), 84, 196, 308, 309.
Бохно, М., 472, 481, 493, 497.
 бою, 1, 2, 4, 7, 16, 21, 22, 24, 25, 26, 27, 30, 32, 33, 36, 37, 38, 40, 41, 43, 50, 52, 54, 56, 65, 67, 69, 70, 71, 73, 76, 79, 81, 83, 84, 90, 105, 110, 114, 117, 122, 133, 136, 143, 144, 145, 149, 152, 153, 154, 156, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 166, 167, 168, 169, 188, 200, 204, 206, 209, 217, 258, 265, 272, 275, 277, 278, 279, 280, 283, 285, 290, 291, 292, 295, 296, 297, 298, 301, 302, 303, 306, 312, 313, 315, 317, 319, 320, 321, 323, 324, 343, 344, 360, 365, 368, 372, 381, 382, 383, 386, 388, 389, 406, 417, 419, 422, 424, 427, 432, 433, 434, 435, 437, 439, 440, 442, 444, 446; №143, №184, №33, №51, №53, №106, №117, №440.
 «Боян», 11, 320, 453, 498.
Боян (Болехівський, П.), 66, 67, 247, 258, 262, 387, 418, 456, 458, 459, 469, 482, 484.
 Бригідки, 122, 123, 460, 480; №167.
 Брідищина, 450, 462, 463, 471, 483, 486, 487, 493, 496.
 Броди, 282, 489.
 «Бродич», 387.
 Бродича, 374.
 БСБ, 458.
 «Бувалий», 86.
 Буг, 30, 46, 47, 295, 480.
 Бугай, В., 476, 478.
 Будзанів, 308, 460.

Будзанівський р-н,
496.

Будник, Марійка,
491.

Бузяцькі ліси, 487.

Буковина, 126.

«Булава», 282, 462,
495.

«Бурлака», 317.

«Бурлаки», 26, 84,
463, 472, 479, 480,
496.

Бутковський, З., 471.

Бучацький р-н, 452,
458, 469, 476, 482,
491, 495, 498.

бушмен, 53.

—В—

Ваврушко, М. В.,
489.

Варшав(-а), 7, 92,
127, 131, 132, 136,
143; №167, №179.
варшавський, 130;
№177.

Вараш, 459, 486, 493.

Варяж, 30, 295, 459,
480.

варяжська, 132.

Василакі – гл.

Вожаківський.

Василів, В., 451, 462.

Василь, 189, 193, 446,
451, 465, 479.

Васильків, 79, 498.

Василько, 286.

Васько, М., 45, 212,
213, 217, 258, 333,
334, 455, 473, 475,
476, 490, 492, 495,
496.

«Ведмідь», 442.

Велесик, Л.В., 454,
456, 463, 468, 475,
498.

Велика Клецька,
477.

Великодн(-ий), 390,
447.

Вергун, Б., 473, 497.
«Верниволя», 480,
493.

Верховина, 78, 219.
верховини, 389.

«Веселий», 326, 479,
491.

Веселий Львів, 468.

Вибранів, 183.

Вибранівка, 452, 485.

Вибудів, 449.

вивч(-аємо), 261,
437.

Вижгорода, 482.

визвол(-яти), 14, 33,
38, 39, 45, 47, 55,
58, 73, 76, 87, 92,
93, 102, 105, 106,
117, 124, 128, 132,
135, 173, 239, 241,
242, 275, 339, 366,
370, 373, 381, 384,
386, 400, 403, 418,
433; №210.

визвольн(-ий), 17, 20,
21, 53, 235.
Визвольний Шлях,
468.

Вимислівка, 449.

Виневиці, 475.

Висла, 291.

Вислок (Великий),
99, 494, 495.

Вифлеєм, 448, 451.

«Вихор», 455.

Вишневець, 482.

Вишнівець, 450, 471,
485.

Віват, І., 473, 497.

Відень, 113, 463, 472.

Віжка, С., 485.

Візна, О., 454, 455.

Війтовці, 465.

Вільна, 50, 62, 66.

«Вільне слово», 307,
449.

Вільшаник, 282.

Вільшинко, Т., 50,
142.

Вінниччина, 493.

вісім друзів, 447.

«Вітер», 25, 469.

Вітовський, сот., 472.

Вітчизн(-а), 17, 69.

Вітчин(-а), 18, 19, 47.

Вічна Слава УПА,
463, 467, 469, 473.

Вкраїна, 7, 9, 10, 13,
14, 27, 29, 33, 34,
36, 38, 41, 42, 50,
51, 55, 61, 62, 65,
67, 68, 70, 79, 84,
85.

український, 4, 12,
14, 18, 45, 55, 70,
76.

Влодко, 310.

Вовкан, 376.

«Вовки», 30, 459,
480, 493; №36.

Вовковії, 452, 473.

воєн(-ні), 178, 306,
437, 443.

Вожаківський, С.П.В.,
94, 400, 457, 497.

вожд, 97, 99, 121,
122, 125, 322, 329,
371, 420.

Возняк, І., 449.

Войцехович, Е., 490.

Войтихівський, А., 1,
2, 9, 24, 25, 28, 38,
49, 65, 171, 279,
459, 461, 463, 466,
468, 469, 483, 489.

Войтович Л., 488,
498.

вол(-я), 4, 5, 7, 10,
11, 12, 15, 18, 20,
21, 22, 23, 28, 36,
37, 38, 40, 42, 45,
46, 47, 49, 50, 53,
54, 59, 61, 62, 63,
65, 66, 67, 70, 71,
74, 77, 84, 86, 87,
90, 91, 92, 97, 98,

- 99, 100, 101, 106,
107, 108, 109, 111,
112, 115, 117, 119,
120, 121, 124, 127,
130, 133, 135, 136,
140, 143, 144, 148,
151, 152, 156, 157,
158, 166, 167, 170,
174, 175, 177, 180,
189, 196, 199, 205,
208, 209, 217, 225,
231, 233, 236, 237,
239, 240, 241, 242,
244, 245, 247, 248,
259, 273, 274, 275,
276, 278, 279, 283,
290, 292, 293, 297,
298, 299, 300, 311,
312, 315, 318, 320,
321, 322, 324, 327,
336, 340, 347, 348,
360, 361, 362, 363,
364, 365, 366, 367,
368, 370, 372, 373,
374, 378, 379, 381,
382, 384, 386, 387,
388, 390, 391, 392,
400, 401, 403, 410,
411, 413, 415, 423,
425, 430, 432, 434,
435, 437, 438, 441,
442, 445, 446, 447;
№1, №9, №10,
№53, №120,
№121, №135,
№136, №161,
№164, №210,
№244, №338,
№379, №386.
Волга, 135, 136.
волинськ(-ий), 30,
295.
Волинськ(-і), 323.
Волин(-ь), 22, 23,
136, 137, 262, 273,
276, 278, 279, 282,
316, 318, 328, 387,
420, 442, 446;
№440.
волинськ, 30, 295,
323.
Волинь, 451, 452,
453, 456, 458, 463,
465, 466, 469, 470,
471, 475, 477, 478,
482, 484, 485, 486,
487, 488, 493, 495,
496, 497, 498.
«Волинь», 224, 439,
440.
Володимир, 366, 420,
425, 429.
Володимирецький р-
н, 454, 455, 457,
459, 483, 484, 486,
489, 493, 494.
Волош-Василенко,
П., 465.
(*Гетьманець.)
Волошин, 77.
Волошки, 451, 465,
472, 488, 493.
Волошук, Г., 449.
Воля Горянська, 475.
вольн(-ий), 68.
Воркут(-а, -и), 441,
451, 466, 469, 472,
495.
Ворог, 13, 54, 117,
286, 291, 346, 390,
391, 437.
ворог, 1, 4, 25, 26, 28,
30, 33, 38, 39, 41,
45, 46, 49, 50, 53,
54, 55, 58, 66, 67,
70, 72, 73, 74, 81,
84, 85, 86, 89, 90,
91, 92, 94, 96, 97,
98, 100, 101, 104,
105, 108, 110, 111,
112, 113, 117, 118,
119, 120, 121, 123,
124, 129, 130, 133,
137, 138, 142, 144,
149, 150, 158, 159,
160, 161, 180, 185,
192, 194, 195, 196,
202, 206, 222, 223,
225, 263, 264, 265,
271, 274, 277, 279,
282, 286, 288, 289,
291, 292, 293, 295,
296, 297, 298, 303,
307, 308, 309, 310,
311, 314, 315, 318,
321, 322, 323, 324,
325, 326, 328, 331,
332, 340, 344, 346,
364, 365, 374, 375,
379, 382, 383, 384,
386, 388, 389, 391,
394, 400, 410, 419,
422, 425, 429, 432,
436, 438, 444, 445,
446, 447; №53,
№78, №95, №121,
№167, №183,
№497.
ворожий, 7, 11, 14,
25, 30, 42, 45, 51,
52, 55, 60, 81, 82,
85, 94, 98, 105,
108, 112, 116, 122,
127, 131, 142.
«Ворон», 443, 449,
479.
воюва(-ти), 26, 78,
106, 118, 128, 150,
166, 194, 200, 211,
214, 264, 272, 276,
282, 303, 316, 344,
352, 353, 362, 363,
364, 423, 437, 440;
№48, №273.
впав, 31, 79, 81, 82,
83, 143, 145, 152,
181, 183, 188, 202,
209, 210, 216, 217,
283, 289, 298, 303,
309, 310, 314, 320,
322, 323, 439;
№27, №447.
впад(-е), 38, 54, 98,
222, 241, 324, 433,
435, 446; №48.
впал(-и, -о), 25, 73,
79, 83, 119, 120,

- 166, 214, 224, 248,
293, 297, 311, 317,
321, 371, 440, 441;
№1.
- впас(-ти), 277, 320.
- Вперед*, 4, 5, 27, 36,
61, 63, 71, 108,
452, 453, 454, 465,
467, 496.
- Вульк(-а, -и), бій,
328, 449.
- Г-
- Гаврон, Н., 458, 460,
462, 469, 478, 481,
489.
- Гаї, 492.
- Гайворонський, М.,
467, 497.
- «Гайдамаки», 29,
479, 487.
- Гайнівка, 47.
- галицьк(-і), 30, 295.
- Галицька Січ, 454.
- Галич, 452, 453, 454,
462, 468, 474, 475,
477, 478, 488, 490.
- галичан (-и), 116,
433.
- «Галичина», 16, 17,
18, 490, 494.
- Галичина, 452, 453,
454, 462, 468, 477,
478, 488, 496, 497.
- Галичко*, М., 23, 327,
474, 475, 478.
- Галушак, М., 495.
- Галюк, В., 469.
- Ганя, 286.
- Гапончук, Г.Я., 482.
- гармат(-и), 5, 14, 20,
21, 25, 33, 35, 36,
45, 61, 62, 66, 73,
86, 90, 91, 101,
107, 108, 116, 141,
143, 148, 149, 152,
154, 156, 165, 166,
167, 175, 183, 187,
189, 195, 196, 206,
217, 261, 263, 264,
277, 284, 301, 334,
355, 361, 362, 427,
432, 434; №31,
№55.
- Генка, 287.
- герман (-ська, -ці),
91, 279, 298.
- геро(-й, -ї), 22, 23,
30, 50, 52, 54, 61,
62, 67, 69, 73, 76,
80, 84, 96, 98, 100,
104, 116, 119, 120,
125, 141, 142, 162,
163, 180, 204, 209,
210, 212, 216, 218,
224, 258, 273, 278,
280, 285, 289, 292,
295, 297, 298, 299,
301, 302, 307, 312,
313, 315, 317, 318,
319, 321, 323, 324,
343, 372, 373, 377,
383, 410, 412, 437,
438, 440, 443, 444,
445, 446, 447;
№161, №279,
№299.
- «Герой», 86.
- «Герой Холмщини»,
459.
- «Гетьманець», П., 41,
465. (*Волош...)
- Гиновичі, 449, 453,
498.
- Гість*, 487, 496.
- гітлери, 448.
- Гітлер, 126, 349, 353,
354, 366, 425.
- Гічвиці, 25.
- Гладилович*, А., 108,
339, 454, 473.
- Глушко, О., 6, 460.
- Гнатишин*, А., 396,
397, 401, 403, 464,
470, 494, 496, 497.
- Гнатівна, 80.
- «Гнатко», 285, 479.
- Гнізди, 491.
- Говерля, 111.
- Гожнішів, 461.
- «Голка», 463, 492.
- Головата, А., 473.
- голодранц(-і), 196,
339, 351, 378.
- голот(-а), 32, 33, 84,
85, 126, 133, 258,
302, 318, 321, 328,
433.
- «Голуб», 83, 479, 491.
- «Гомін», 285.
- Гомін*, 457, 467.
- «Гомін волі», 454,
463.
- Гонта, 130; №177.
- Гончарів, 486.
- Горбаків, 462.
- Гордасевич*, Г., 451,
458, 462, 467, 470,
484, 489, 491, 496.
- «Гордий», 123.
- Гордня, с., 282.
- Гордієнко*, М., 12, 43,
65, 66, 125, 340,
425, 458, 461, 462,
471, 492, 494.
- Гордій*, Я., 16, 17, 19,
454, 479, 482.
- Горкун, Н., 491.
- Город, 74, 75.
- Гороценка, 193, 451,
455, 461, 462, 473,
487, 488, 495.
- Городенківський р-н,
450, 460, 477, 478,
485, 492.
- Городин, 282.
- Городище, 482.
- Городниця, 460, 487,
488.
- Городок, 464.
- Гоч, Н.Я., 488, 498.
- Гошів, 475.
- Гошанський р-н, 462.
- Гошинський р-н,
488.
- Грабівка, 498.

- гранат(-а, -и), 33,
133, 216, 279, 291,
294, 299, 300, 301,
303, 310, 311, 312;
№55, №104,
№163, №184,
№242, №244,
№426, №432,
№434, №447.
- гранич(-я), 51, 327;
№104.
- «Грегiт», 40.
- Гриб, О. і С.М., 450.
- Грибик, К., 488.
- Григорович, Б., 449.
- Григорович, М., 449.
- Гринів, В., 486.
- Гринда, І., XV,
XXIV.
- Гриняшк(-о, -а), 442,
449.
- Гриць, 327, 462, 478,
481.
- Грицай, Я., 157, 386,
450, 451, 452, 453,
455, 456, 459, 463,
465, 473, 475, 480,
481, 482, 484, 485,
486, 487, 488, 489,
490, 491, 493, 494,
496.
- Гриценко, А., 125,
458, 484, 485, 493,
495.
- Гриців, 453, 464, 479.
- «Грім», 321, 469, 480.
- Громенко, М., 202,
254, 260, 330, 331,
451, 464, 497.
- Грубешів, 456, 480.
- грузинська, 174, 175.
- грузинська коза,
341.
- Губин, 469.
- Гузар, сотник, 105;
№140.
- Гузій, М., 477.
- Гурби, бій, 86, 481,
495.
- гурбинськ(-і), 86, 202.
- гурбинський ліс, 481,
495.
- Гурт, 5, 9, 37, 57, 65,
171, 276, 351, 457,
461, 463, 465, 467,
469, 471, 472, 480,
481, 489, 496, 497.
- Гусак, К., 472.
- Гусятинський р-н,
449, 452, 453, 474,
476, 492.
- Гутвин, 454, 456,
463, 468, 475, 498.
- Гуцульщина, 316.
- Гуштак, П., 455, 459,
490, 498.
- Г-
- ГеПеУ, 123; №167.
- герман, 10.
- ГеСтаПо, 133, 471.
- Глендейл, 456.
- Голяш, Ст., XV,
XXIV, 7, 9, 11, 15,
21, 22, 23, 25, 27,
29, 32, 33, 37, 38,
43, 57, 58, 59, 60,
61, 65, 66, 80, 81,
82, 83, 92, 101,
121, 125, 126, 130,
131, 132, 134, 138,
158, 159, 160, 163,
165, 166, 171, 173,
175, 202, 203, 204,
266, 271, 273, 275,
279, 287, 288, 294,
296, 305, 312, 314,
320, 330, 331, 332,
334, 343, 344, 346,
349, 351, 352, 353,
369, 372, 375, 393,
449, 450, 451, 452,
453, 454, 455, 456,
457, 458, 459, 461,
462, 463, 464, 466,
467, 468, 469, 470,
471, 472, 473, 474,
475, 476, 477, 478,
480, 482, 483, 485,
486, 487, 488, 489,
490, 492, 493, 494,
495, 496, 497, 498.
- «Гонта», 447, 486.
- Гонта, 79, 128.
- гранат, 20, 21, 45, 52,
61, 62, 79, 120,
134, 148, 149, 174,
175, 176, 177, 218,
278, 294, 299, 311,
313, 321, 326, 365,
410, 420, 439, 443,
444, 446, 447;
№263, №434.
- гранатомет, 84.
- грат(-и), 130, 222,
244, 441; №10,
№55, №348.
- Гренджа-Донський,
В., 404, 411.
- Д-
- Давидак, В., 479.
- «Дажбожич», 459.
- Данилишин, Дм., 74,
75, 76, 77, 84.
- Данилів, 496.
- Данчевський, І., 477.
- Дачишин, Ю., 460.
- Дашко, В. «Марко»,
138, 459.
- Делятин, 450.
- Демидівка, 452, 465,
477, 486.
- Денега, Гр., 486.
- Денисів, 494.
- Дербіш, А., 5, 147,
468, 485.
- Дерех, М., 454, 455,
466, 484, 493, 494,
497.
- державна, 2, 6, 7, 38,
41, 42, 69, 73, 184,
243, 318, 351, 370,
373, 378, 389, 411,
425, 444.
- Державна, 2, 24, 41,
50, 59, 73.

«Державність», 450, 489.

«Деркач», 446, 447, 479, 488.

Дермань, 455, 486, 490, 497.

Джурик, 470.

«Дзвін», 480.

«Дзвони», 479, 482.

Дзіман, М., 492.

Дивна, 465.

Дитятин, 490.

Діброва, 30, 295.

Дідушинці Великі, 492.

Дмитришин, В., 65, 461, 463, 466, 468, 469, 483, 489.

Дніпр(-о), 34, 46, 49, 59, 72, 100, 101, 109, 110, 129, 144, 366, 381, 384, 386, 453, 495.

«Дніпро», 447, 486.

Дніпропетровськ, 462.

Дністер, 49, 410.

Дністр(-а), 268, 284.

дністровий, 285.

Добош, М., 397, 410, 420, 450, 465, 468, 482; №50.

Добринська, Г., 455, 456, 460, 470, 484, 494.

доброволь(-ці), 16, 83, 137, 281; №59, №75.

Довбенко, А.Ф., 486, 490, 497.

«Довбенка», 86.

«Довбіні», 84.

Довбуш, 136, 332.

«Довбуш», 303, 376, 386, 444, 469, 474, 479, 491.

Доляк, О., 495.

Долина, 456.

Долинський р-н, 474, 486.

Доманський, Б., 489.

Домб'є, 122.

Дон, 14, 38, 47, 49, 59, 70, 137, 368, 418, 455.

«Дон», 324, 464, 479.

Донбас, 233, 234, 276, 492.

Донецьк, 295.

донецьк(-і), 30.

Дорошенко, 418.

Дрогобицька обл., 457, 493.

Дрогобич, 282, 464, 477.

Дрогобиччина, 454, 470; №38.

Дубенщина, 460.

Дубина, 476.

Дубинськ(і), 310, 471.

Дубів, П., 421, 482.

Дубницька, М., 465, 490.

Дубницький, Ст.,

465, 490, 497.

«Дубовий», 320, 453.

Дубровицький р-н, 455, 456, 460, 470, 484, 494, 498.

Дуліби, 462, 474, 494.

ДУН, 467.

Дунай, 24, 46, 47.

Дусанів, 478.

—Е—

Ема, 343.

«Ема», курінь, 475.

енкаведе, 446.

(«НКВД»)

енкаведист, 291, 351.

естонці, 359.

—Є—

Євген, 371.

—Ж—

Жалоби, 452.

Жаркова, 310.

Жеребний, Б., 491.

Жигмунт, 132.

жид (-овини), №4, №481, №400.

Жовтанці, 319.

жовтий прапор, 438.

жовто-блакитний, 14, 70, 89, 112, 116, 429; №82, 330.

жовто-синий, 20, 394, 395; №10.

Жолоби, 449.

«Жорна», 166, 483.

ж.Сурма, 1, 2, 39, 59, 463, 467, 473.

«Жук», 285, 479, 488.

Жуків, 452, 457, 459, 464, 469, 474, 476, 481, 496.

«Журавель», 376.

«Журавлі», 303, 474.

Журавці, 476.

—З—

За Україну, 453, 454, 455, 463, 467, 468, 493.

Завадівські, І. та Л., 419, 478.

Завадка, 25.

Загайці, 464.

Загорів, 85, 451.

Загорода, Ст., 295, 480, 493.

Закарпат(-тя), 11, 77, 78, 105, 118, 119, 184, 312, 439, 474.

Закарпатськ(-ий), 116, 219.

Закерзоння, 454, 456, 468, 497.

Залипська, Г., 474.

Залізник, 79, 294.

«Залізник», 42, 86, 486.

Залісці, 466.

- Заліщицький р-н,
451, 452, 461, 462,
465, 466, 475, 476,
477, 482, 487, 488,
490, 497, 498.
- Заліщики, 450, 453,
458, 460, 461, 489,
493.
- Залужжя, 482.
- Заморський, ген.,
449.
- Записки*, 45, 79, 92,
99, 120, 152, 239,
241, 452, 454, 463,
464, 466, 467, 469,
470, 474, 478, 484,
489, 494, 498.
- Запотічний, М., 452.
- Зарваниця, 373.
- Затварниця, 466.
- Затуринський ліс,
427.
- Захарків, Ст., 449.
- Збаразький р-н,
475.
- Збаразький р-н, 450,
454, 471, 480, 485,
493.
- ЗбірУПА*, 24, 39, 45,
57, 62, 65, 152, 165,
166, 174, 176, 202,
255, 305, 315, 329,
330, 331, 359, 450,
451, 453, 454, 455,
457, 458, 459, 461,
464, 468, 469, 477,
478, 480, 481, 483,
488, 493, 497.
- Зборів, 454, 456, 481,
488, 491, 496.
- Зборівський р-н, 449,
450, 475, 492, 496.
- Збруч, 70, 267, 427,
455.
- Звір, 478.
- Здолбунівський р-н,
455, 486, 490, 497.
- Зеленець, І., 497.
- Зена, 79, 498.
- Зеңко, 291.
- Зеню, 248.
- Зигмонт (Жигмунт),
132; №179.
- зіркатий, 196, 352.
- З.Л., 464, 465, 466,
468, 470, 479, 482,
483, 488, 494, 495,
497.
- «Зміюка-
Андрієнко», 472.
- Золочів, 461, 494.
- Золото-Потіцький р-
н, 469.
- зрад(-а), 14, 75, 81,
83, 116, 137, 140,
160, 161, 220, 244,
272, 299, 300, 317,
439, 440.
- зрадник, 76, 299, 324,
383, 386.
- Зоряна, 303.
- ЗУЗ, 456, 463.
- І-
- індус, 53.
- Іван Д., 113, 114, 472.
- Іваник, В., 337, 469.
- Іванова Долина, 472.
- Івано-Франківськ,
450, 474.
- «Інтернаціонал»,
450, 469.
- Івасів, М., 471, 478.
- Івахів, В., 22, 23, 475.
- «Ігор», 40.
- Ігринов, 313.
- Й-
- Йосиф, 352.
- Йосько, 425.
- Йордан, 443.
- К-
- Кавара, Ф., 449.
- «Кавка», 459.
- Кавказ, 2, 24, 27, 34,
36, 38, 45, 47, 49,
59, 68, 70, 115,
273, 283, 374, 375,
376, 434, 455; №1.
кавказькі, 389.
- Кавун, М.*, 5, 6, 7,
123, 204, 206, 450,
459, 460, 468, 470,
474, 485, 490, 491.
- Казахстан, 9, 122,
123, 441, 472, 490.
- кайдан(-и), 14, 18,
39, 43, 45, 54, 66,
70, 72, 74, 75, 80,
88, 91, 92, 98, 99,
100, 101, 102, 108,
114, 116, 120, 130,
133, 143, 220, 221,
223, 225, 227, 228,
229, 230, 233, 241,
245, 246, 252, 278,
279, 361, 362, 363,
367, 368, 370, 372,
377, 381, 403, 435,
441; ст. 430.
- «Кайдаш», 446, 479,
486.
- Калуш, 485, 499.
- Кальба, М.*, 58, 467,
492, 497.
- Калинівка, 488, 498.
- Калуш, 484, 498.
- Камінська, І.*, XV,
XXIV, 68, 107,
194, 244, 459, 460,
461, 488.
- Кам'яне, 25.
- Кам'янка, 319.
- Канада, 494.
- Канютин, 497.
- Кап. Банд.*, 28, 55,
61, 94, 281, 417,
418, 453, 457, 472,
481, 483, 495, 497.
- Капелюх, М., 494,
495.
- Кардаш, В.*, 1, 2, 452,
463, 465, 479.
- Кардаш, І., 473.
- Кармелюк, 308.

- «Кармелюк», 310,
460, 477, 479, 483.
- Каролінський ліс,
446, 452, 480.
- Карпат(-и), 14, 20,
21, 28, 29, 30, 42,
59, 70, 72, 100,
101, 111, 116, 119,
124, 136, 276, 284,
290, 295, 328, 341,
373, 376, 384, 410,
411, 418, 420, 423,
452, 455, 464, 467,
479, 487, 490, 495.
- карпатська, 11, 389.
- Карпатська Січ, 494.
- Карпенко, Д., 319,
457, 471.
- «Карпо», 291, 493.
- кат, 13, 17, 18, 21,
25, 27, 28, 34, 38,
40, 41, 42, 45, 51,
52, 53, 54, 62, 65,
67, 71, 73, 75, 81,
82, 83, 88, 90, 91,
104, 105, 108, 111,
122, 123, 125, 126,
127, 130, 132, 133,
137, 139, 143, 149,
159, 166, 168, 191,
197, 199, 200, 204,
208, 218, 220, 222,
224, 225, 229, 230,
231, 235, 245, 246,
247, 253, 254, 255,
285, 287, 289, 291,
293, 299, 300, 301,
302, 311, 312, 313,
315, 316, 317, 324,
326, 329, 351, 359,
361, 365, 366, 367,
371, 373, 374, 378,
381, 403, 406, 410,
414, 416, 425, 427,
430, 433, 434, 435,
436, 438, 441, 442,
443, 444, 445, 446,
447, 448; №167,
№440, №521, ст.
431.
- Кат, 17, 65, 95, 219,
225, 229, 230, 274,
287, 299, 300, 312,
369, 378, 430, 438,
447.
- катівня, 438.
- каторги (-жні), 50,
61, 67, 91, 125,
217, 232; №408.
- кату(-є, -вати), 4, 5,
73, 88, 105, 221,
222, 230, 246, 247,
320, 362, 363, 367,
382, 387, 403, 432,
435.
- Качановська, О., 491.
- Кашуба, Б., 9, 41,
156, 176, 177, 210,
279, 450, 462, 463,
471, 483, 486, 487,
493, 496.
- КаГеБіст, 489.
- Кекіш, 486.
- Керзона, лінія, 464,
465.
- Керзонська, 378.
- Киев(-а), 121, 243,
282, 367, 430, 434.
- Київ, 10, 14, 34, 65,
67, 79, 96, 110,
113, 116, 120, 137,
236, 237, 248, 276,
294, 365, 366, 371,
372, 380, 381, 382,
384, 427, 429, 454,
465, 471, 473, 476,
477, 478, 484, 494,
496.
- Кийовом, 184.
- Китасти, Гр., 417,
472.
- Кишакевич, П., 113,
472.
- Кінгіри, 441.
- Кінгірський табір,
490.
- кіннот(-а), 13, 36, 80,
82, 189, 426, 434.
- кла(-ли, -сти, -демо,
с-ли, по-в, у-в),
55, 133, 141, 142,
160, 179, 211, 212,
213, 214, 283, 301,
302, 307, 313, 316,
318, 321, 323, 325,
376, 437, 440, 443,
444, 446; №179,
№428, №474.
- кладовище, 180.
- Клеванський р-н,
456.
- Клеман, Р., 466, 487.
- Клівленд, 457, 478.
- «Клим Савур», 318,
456. (*«Савур»)
- «Клим Савурівці»,
376.
- Клячківський, Дм.,
456.
- Кобзар, 110.
- Кобринь, 47, 465.
- Ковпак, 376.
- Когут, Ст., 449, 485.
- Кожетинський, Дм.,
486.
- Кожушне, 25.
- Козак, с. Корецького
р-ну, 491.
- Козів, 462.
- Козівський р-н, 449,
451, 452, 453, 458,
461, 462, 466, 473,
474, 476, 481, 482,
483, 485, 488, 490,
491, 494, 496.
- Козов, 312.
- Козова, р-н, 449, 452,
458, 490, 494, 496.
- Колесса, Ф., 492.
- колгосп, 339, 340,
347, 348, 360.
- Колгоспник, 126.
- Колима, 205, 235,
340, 441, 451.
- Колін, 444, 491.

- Колки, бій, 488.
 Колодіївка, 456, 469, 471, 484, 492.
 Колодій, В.В., 476, 497.
 Колониці, 25.
 Колядки, 450, 458, 473, 482.
 командир, 11, 13, 21, 25, 30, 34, 36, 42, 56, 85, 126, 134, 189, 209, 279, 283, 285, 290, 291, 295, 303, 314, 315, 318, 319, 320, 325, 326, 328, 344, 376, 384, 389, 420, 427.
 Команча, 25, 464, 479, 494, 495.
 Команчинці, 464, 479.
 Комарня, 462.
 компартея, 380.
 КомСоМол, 126, 131, 137.
 комун(-а), 4, 9, 10, 18, 28, 33, 47, 61, 62, 70, 71, 81, 83, 96, 110, 121, 125, 126, 135, 137, 138, 149, 277, 282, 303, 325, 340, 352, 363, 364, 365, 370, 376, 387, 390, 391, 427, 435, 446, 447; №16, №38, №49, №167.
 комуніст, 9, 110, 326, 340, 350, 352, 353, 360, 377, 378, 381.
 Комунисти, 375.
 Конев, 289.
 Коник, Я., 477, 494.
 «Коник», 314, 315, 473, 477, 479.
 Коновалець, Е., 97, 98, 99, 122, 125, 476, 478, 479, 487.
 Конол, Ст., 444, 452, 455, 471, 476, 488, 493, 497.
 Констанція, 454.
 контингент, 22, 351, 352, 366.
 Конюхи, 449, 451, 452, 454, 458, 462, 473, 474, 476, 483, 485, 488, 490, 491, 496.
 Конюшки, 482, 495.
 Копачинці, 453.
 Копичинці, 489.
 Корець (Корці), 460.
 Корецький р-н, 477, 482, 483, 487, 491.
 Коремечі, 464.
 Корнин, 458, 460, 462, 469, 478, 481, 489.
 Корнійчук, Т.С., 491.
 Королишин, Т., 457, 459, 496.
 Корс(-а, -ів), 287, 288, 453, 496.
 Корчинський, С., 490.
 «Кос», №447.
 «Коси», 84.
 Косів, 494.
 Костопіль, 472, 477.
 Костопільський р-н, 454, 456, 463, 468, 472, 475, 498.
 Костопоп, 425.
 Котів, 458.
 «Кош», 311.
 Коцюбинці, 453.
 Кравців, Б., 244, 460.
 Краків, 58, 467, 498.
 Красів, В., 475.
 Красноставці, 477.
 кремлівськ(-ий), 359, 365.
 Кремль, 15, 18, 71, 104, 340, 359, 372, 427, 444.
 Крем'янець, 450, 460, 470, 474, 485.
 Кременецький р-н, 449, 452, 466, 473.
 Крем'яничина, 460, 495.
 Кретівці, 454, 475.
 Криве, 481.
 Кривиця, 498.
 Крилач, 168, 276, 461, 464, 497.
 Крилів, 30, 295.
 Крим, 70.
 Кришук, М.В., 469, 492.
 Кришук, М.М., 89, 92, 94, 104, 107, 113, 114, 156, 179, 213, 220, 227, 228, 229, 248, 288, 299, 301, 305, 307, 334, 449, 451, 452, 454, 456, 458, 461, 462, 469, 471, 472, 473, 474, 476, 483, 484, 485, 488, 489, 490, 491, 492, 496, 497.
 крива(-ва, с-влений, за-влений, -влять), 4, 24, 34, 38, 41, 42, 71, 81, 82, 83, 90, 91, 122, 133, 144, 151, 156, 159, 167, 195, 219, 273, 278, 301, 322, 324, 336, 350, 356, 362, 367, 371, 377, 381, 411, 418, 434, 442, 447; №106.
 криїв(-ка), 129, 138, 299, 300, 311, 312, 313, 346, 351, 439, 440, 446; №248.
 Крилів, 30, 295.
 Крим, 70.
 кріс, 20, 21, 31, 35, 37, 40, 41, 45, 47, 49, 81, 82, 83, 99,

- 143, 446; №34, №74.
 Кров, 156.
 кров (с-авлений), 3, 4, 5, 7, 8, 9, 11, 17, 20, 21, 22, 23, 24, 28, 31, 32, 33, 37, 39, 40, 41, 43, 50, 51, 59, 62, 65, 66, 67, 69, 71, 77, 78, 79, 82, 83, 88, 94, 96, 97, 99, 103, 104, 108, 111, 119, 122, 123, 124, 125, 132, 135, 136, 139, 141, 142, 143, 144, 146, 149, 152, 153, 154, 156, 160, 161, 167, 168, 179, 180, 181, 184, 187, 190, 191, 192, 193, 196, 202, 206, 214, 215, 216, 219, 220, 221, 241, 245, 246, 251, 253, 261, 286, 289, 291, 292, 299, 303, 304, 305, 314, 315, 317, 320, 323, 324, 325, 326, 327, 334, 340, 359, 360, 361, 362, 363, 365, 368, 372, 373, 376, 378, 379, 381, 383, 384, 387, 394, 406, 411, 416, 429, 430, 434, 437, 440, 441, 443, 445, 446, 447; №121, №345, №432.
 кровавий, 9, 24, 38, 378, 386.
 Кроподра, М., 469.
 «Крук», 447, 486.
 Крути, 67, 96, 120, 122, 130, 209, 371, 401, 437, 474, 476, 478, 484.
 крутянські, 463.
 Крушельницький, Т., 329, 457.
 Кубань, 15, 43, 46, 47, 59, 112.
 Куделко, Т.З., 463, 474, 475, 476.
 Кужда, І., 453.
 Кузбас, 235.
 Кузів, 449, 495.
 кул(-я), 66, 71, 79, 81, 83, 97, 119, 149, 152, 154, 156, 171, 181, 182, 183, 187, 188, 189, 192, 206, 214, 216, 252, 263, 264, 265, 285, 286, 288, 289, 291, 313, 314, 316, 317, 320, 327, 389, 420, 422, 436, 444, 445, 446.
 Кулик, М., XV, XXIV, 461.
 Кулеби, 301, 480, 485.
 Кулемет, 380, 445.
 кулемет, 27, 32, 33, 57, 84, 136, 166, 174, 175, 177, 203, 279, 286, 291, 296, 297, 299, 300, 303, 308, 316, 317, 326, 365, 367, 379, 389, 401, 444, 446, 447; №321, №330.
 кулеметник, №38.
 кулеметчик, 296.
 кулимет, 303.
 Кульчиці, 282.
 Кульчик, Й., 31, 451, 463, 465, 473.
 Купчинський, Р., 14, 16, 58, 122, 123, 266, 267, 349, 351, 464, 466, 467, 468, 480, 494.
 Купчинці, 453, 491.
 Купріян, 443.
 Кураш, 455, 456, 460, 470, 484, 494.
 Курдидик, Я., 419, 478.
 Курій, В., 449.
 курінь «Ема», 475.
 Кусень, Б., 475, 477, 494.
 Кустин, 451.
 Кут Товсте, 474.
 Кутованя, 282.
 Кутці, 444, 479, 497.
 Куфель, П., 486.
 Кушпета, М., 490.
 —II—
 Лавра, 373, 381, 384, 386.
 Лавришин, З., 361, 399, 402, 404, 405, 407, 408, 409, 421, 423, 424.
 Лаврівський, Ю., 55.
 Лазарівка, 454, 455, 481, 482.
 «Лампа», 317, 479, 496.
 Лановецький р-н, 481.
 Лапшин, 442, 449, 461, 465, 479, 486, 490, 491, 497.
 латиші, 359.
 Лебедова, 215.
 Лебідь, 80.
 «Леви», 488.
 «Левко», 492.
 лемків, 25.
 лемківське, 123.
 Лемківщина, 46, 316, 320, 374, 453, 461, 466, 471, 475, 477, 480, 483, 484, 489, 492, 494, 497; №31, №38.
 Ленін, 340, 348, 360; №481.
 Лепкий, Б., 42, 43, 494.
 Лепкий, Л., 4, 467.
 Леся, 303.

- Леськів, М., 476.
 Лецівка, 106, 466, 474.
 «Липовий», 468.
 Липська гора, 315.
 Лиса, 495.
 «Листопад-
 Маковка», 472.
 Лисько З., 474.
 Лихач, Я, 454.
 лицар, 11, 22, 23, 24, 33, 38, 40, 47, 52, 55, 67, 69, 70, 85, 160, 161, 291, 327, 339, 367, 432, 437, 446.
 Лицівка, 486.
 Лімна, 314, 315.
 Ліра-Сурма, 467.
 ліс, 11, 16, 17, 25, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 37, 39, 40, 41, 45, 50, 54, 56, 57, 73, 80, 82, 83, 86, 103, 111, 124, 130, 135, 137, 138, 140, 151, 161, 162, 165, 166, 167, 168, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 181, 182, 185, 189, 192, 193, 195, 196, 199, 202, 203, 204, 205, 210, 212, 213, 214, 217, 225, 230, 235, 237, 259, 269, 276, 277, 278, 279, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 291, 292, 293, 295, 298, 299, 302, 304, 305, 308, 312, 313, 316, 318, 320, 322, 326, 327, 328, 329, 332, 333, 339, 341, 343, 344, 346, 365, 380, 384, 386, 389, 390, 391, 409, 416, 420, 426, 429, 434, 435, 437, 438, 439, 440, 441, 444, 445, 446; №121, №222, №227, №284, №432.
 Ліски, 456.
 «Лісний», 466.
 «Лісовик», 359.
 лісові, 329.
 Лісопавалля, 490.
 Ліський повіт, 453, 466, 475.
 літак, 85.
 ЛітУПА, 21, 24, 26, 27, 159, 160, 276, 318, 319, 353, 450, 451, 455, 456, 457, 458, 460, 461, 463, 464, 465, 468, 469, 471, 472, 475, 477, 478, 480, 482, 483, 484, 486, 487, 489, 492, 493, 495, 497.
 ЛІМГ, 343.
 Логіанка, 474.
 Лозинський, І., 486.
 Локачівський р-н, 451.
 Лонцкого, тюрма, 475.
 Лопатинський, Ю., 79, 244, 460, 497, 498.
 Лотоцький, А., 48, 49, 466.
 Луг (-и, -ами), 109, 213, 302-3, 474, 478.
 Лук'янчук, О., 487, 491.
 «Луна», 374.
 Луні, 84.
 «Лупків», 25.
 Луців, 461.
 Луцьк, 430, 455, 491, 492.
 «Луч», 447, 486.
 Любомирський, С., 423, 482.
 ляг (за-, об-, на-, при-), 79, 83, 85, 94, 143, 149, 177, 178, 179, 280, 291, 292, 293, 304, 305, 311, 312, 313, 317, 324, 435, 439, 446, 447.
 лясське, 315, 438.
 лях, 4, 9, 25, 43, 47, 67, 75, 76, 90, 92, 98, 105, 111, 114, 115, 121, 135, 228, 243, 246, 307, 314, 353, 365, 432, 448; №49, №31, №4, №10, №169, №191, №147.
 Ляхи, 243.
 Ляхович М.П., 484.
 ляцький, №10.
 ляшня, 121.
 Львів, 14, 16, 67, 79, 116, 118, 137, 282, 457, 458, 461, 463, 468, 474, 475, 476, 477, 478, 480, 481, 482, 494; №338.
 Львівська обл., 494.
 львівський замок, 211.
 львівські повстанці, 330.
 Львов(-а, -ом), 74, 75, 76, 80, 184, 210, 213, 282, 427, 434.
 -М-
 Магадан, 235.
 Магура, 462.
 мадяр, 11, 77, 105, 111, 119, 121, 294, 448.
 мадяри, 349; №147.
 Мазепа, 15, 418, 306, 459, 479.

- мазепин(-ка), 46,
167, 168, 440.
Маєвський, М., 460.
Маївський, Дм., 204,
493.
Максим Залізник,
294.
«Малина», 309, 479,
492.
Малі Чорнокінці,
453, 473, 497.
Малюца, Ст., 55,
457.
Мамалига, І., 489.
Мамо, 108, 454, 462,
464, 467, 479, 498.
Манастирська, 469.
Манастирський р-н,
481, 482.
Манило, І., 473.
«Мар», 343, 449.
«Марко», 449.
Марсильєза, 492.
Маруся, 225, 286,
297.
Марченко, 3.
МаршіУПА, 457, 462,
483, 488, 497.
Махнівок, 30, 295.
МВД, 133, 282;
№183.
МГ, 133.
МГБ, 462.
Медведев, 376.
Медвідь, 79, 498.
«Медвідь», 449.
Мельборн, 482.
Мельник, В., 461.
месник, 4, 5, 24, 27,
28, 71, 417, 421,
422.
«Месники», 41, 465,
467.
мест(-ь), 17, 24, 40,
50, 71, 324, 363,
372.
Микола, 183, 446,
465, 479.
Микулинці, 458, 486.
Милвил, Нью Джерзі,
473.
Милуш, 298.
«Мирон», 282, 316,
461, 470, 495.
Михайлівка, 487.
Михалків, І., 474.
Мищисин, М., 449.
Мірче, 30, 295.
Мірчук П., 498.
Місюра, О.І., 452,
473.
Млинівський р-н,
452, 465, 473, 477,
486.
Млинські, 308.
могил(-а), 32, 33, 45,
50, 55, 78, 81, 82,
83, 85, 87, 89, 98,
100, 104, 105, 118,
119, 141, 143, 149,
150, 153, 154, 155,
157, 162, 166, 167,
168, 169, 180, 183,
184, 190, 194, 195,
197, 198, 199, 200,
202, 210, 211, 213,
215, 216, 225, 231,
245, 246, 248, 251,
252, 253, 254, 255,
258, 263, 264, 265,
273, 277, 293, 294,
301, 306, 312, 316,
323, 324, 373, 381,
385, 392, 393, 394,
420, 429, 430, 431,
437, 438, 439, 440,
441, 443, 444, 445,
446; №5, №244,
№330, №475,
№497.
Мозолівка, 482, 495.
Мокре, 25.
молдаванин, 288.
«Молода Україна», 2,
24, 359, 360, 458,
463, 468.
«Молодий Націона-
ліст», 2, 463.
Монастирська, 321.
Монастирський р-н,
450, 454, 455, 456,
469, 475, 481, 482,
486, 497.
мордовські, 15, 112,
306, 463.
«Мороз», 320, 480,
498.
Морохів, 25.
Москал(-ь), 342, 442.
москал(-ь), 14, 29, 47,
73, 92, 96, 98, 102,
103, 111, 114, 115,
124, 130, 135, 206,
243, 288, 290, 294,
309, 315, 320, 321,
328, 339, 366, 387,
435, 437, 442, 447,
448; №124, №167.
Москв(-а), 7, 10, 11,
67, 70, 79, 81, 83,
92, 95, 96, 98, 102,
111, 121, 122, 123,
127, 131, 132, 136,
225, 236, 237, 289,
299, 300, 340, 352,
353, 359, 387, 401,
403, 430, 435; №4,
№10, №27, №147.
москвин, 37.
москву, №10.
московськ(-ий), 4, 70,
71, 81, 82, 93, 95,
102, 126, 130, 151,
219, 255, 277, 282,
318, 328, 359, 360,
367, 439, 441, 446;
№10, №319,
№367, №374,
№496, №400.
Московщин(-а), 33,
37, 60, 105, 184,
234.
Мотика, 75, 76.
Мужилів, 476, 478.
Мульчиці, 457, 483,
484, 489, 494.
Мур, Д., 140, 494.

Муссоліні, 353.

—Н—

«*На чатах*», 464, 468.

Набої, 263.

набої, 265, 296, 321,
435, 447.

Набруж, 30, 295.

навча(-є), 437.

наддніпрянський,
126.

наддніпрянці, 433.

Нагудишин, І., 464.

Назарівна, 80.

Наливайко, 429.

Напад, 37.

напад, 124, 285, 326.

Нараїв, 485.

наука, 29, 282, 434.

Небилів, 495.

Небола, 453, 463,
492.

Невмирущий, І., 1, 2,

11, 15, 21, 22, 32,

33, 41, 43, 79, 81,

82, 83, 84, 88, 99,

100, 105, 114, 118,

122, 131, 132, 146,

149, 152, 153, 154,

156, 161, 162, 165,

174, 177, 178, 179,

180, 181, 183, 186,

188, 192, 197, 210,

216, 221, 222, 224,

226, 227, 229, 234,

235, 238, 239, 251,

252, 261, 262, 263,

266, 267, 297, 298,

304, 309, 313, 331,

334, 350, 362, 363,

368, 393, 411, 413,

414, 449, 450, 451,

452, 453, 454, 455,

456, 458, 459, 460,

461, 462, 463, 464,

465, 466, 467, 468,

469, 470, 471, 472,

473, 474, 475, 476,

477, 478, 479, 480,

481, 482, 483, 484,

485, 486, 487, 488,

489, 490, 491, 492,

493, 494, 495, 496,

497, 498.

невол(-я), 28, 33, 46,

50, 53, 59, 60, 66,

67, 70, 71, 72, 86,

93, 94, 95, 101,

104, 105, 110, 111,

128, 169, 170, 173,

195, 196, 219, 227,

228, 231, 232, 235,

239, 241, 246, 258,

264, 266, 267, 275,

315, 318, 323, 324,

328, 364, 366, 367,

370, 371, 403, 411,

413, 424, 429, 430,

432, 441, 447;

№49, №76, №78,

№119, №121,

№135, №136,

№525.

Недільна, 468.

«Недоля», 446, 452,

480.

«Незломний», 316,

495.

Немизіда, 132.

Немилівський (гл.

Шух-Тур, у

Бібліографії), 124.

«Нечай», 202, 445,

449, 451, 453, 479.

Нижанківський, Б.,

55, 457.

Нижанківський, Н.,

468.

Нижанковський, О.,

109.

Нижній Івачів, 451,

453, 462, 474, 481.

Николаїшин, П., 461.

німак (-и), 47, 54,

61, 85, 121, 137,

365, 448; №78.

німець, 137.

німецьк(-є), 60, 105,

279, 282, 381;

№10, №55, №298,

ст. 445.

Німеччина, 91, 426,

453, 457, 476.

німота, 106, 316, 318,

427; №38, №426.

німц(-і), 67, 106, 316,

376, 436; №10.

Нічвал, 351.

НКВД, 137, 226, 227,

235, 308, 312, 324,

375, 430, 449.

Новий Загорів, 452.

«*Нові Дні*», 488.

Нові Коляди, 453,

454, 457, 459, 460,

462, 470, 475, 489,

490, 496.

Новожуків, 450, 474,

477, 488, 491.

Новоринська, Е.І.,

451, 452, 462, 483,

485.

Ново-Стрілищан-

ський р-н, 493.

Новосілки, 464, 472,

486.

Нойгаммер, 467.

Норильськ, 235, 441.

НТШ, 463.

—О—

Оберишин, І., 73, 208,

466, 485, 496.

Огородник, М., 472.

Озими́на, 282.

озими́на, 141.

Ой у лузі, 209, 454,

466.

оков(-и), 28, 39, 42,

50, 51, 61, 62, 88,

125, 130, 142, 197,

198, 448.

окоп(-и), 117, 118,

119, 120, 156, 178,

215, 440; №264.

Оксана, 283.

- окупант, 35, 102,
324, 365, 381, 384,
444.
- Олексішин, М., 471.
- «Олені », 452, 459,
462, 464, 478.
- Олесків, А., 474.
- Олійник, В., 7, 77, 79,
105, 159, 160, 178,
200, 209, 239, 241,
253, 254, 304, 451,
454, 458, 461, 462,
474, 475, 477, 478,
481, 482, 495, 497.
- Оля, 315.
- «Оля», 308.
- «Омелько», 25, 444,
452, 469, 479.
- «Опришко», 316,
495.
- «Орел», 327.
- «Ореля», 222, 469.
- «Орест», 285, 327.
- оржівське, 318.
- Оржівські хутори,
456.
- Ориця, 303.
- «Ориця», 444, 479,
496.
- «Орли», 40, 41, 73,
450, 467, 497.
- «Орлик», 322, 471,
479.
- «Освітянин», 477.
- Остальці, 486.
- «Остап», 312, 452.
- Остахів, І., 462.
- Осубка, 340.
- отаман, 31, 32, 33,
45, 73, 113, 134,
144, 210, 212, 213,
278, 347, 430.
- ОУН 1, 3, 4, 76, 91,
121, 322, 323, 324,
329, 438, 444, 449,
452, 454, 455, 456,
457, 459, 460, 463,
464, 465, 468, 469,
471, 472, 475, 478,
481, 484, 486, 487,
489, 493, 497; №4.
«Охрім», 456.
- П-
- Павлишин, В., 477,
494.
- Павлюк, 429, 454,
455.
- пад(-уть), 52, 81, 82,
83, 120, 152, 187,
446; №44, №104.
- Паначевський, 310,
477.
- Панюс Г.М., 456,
471, 492.
- папашка, 299, 300.
- Папіжан, 313.
- Партизан, 327.
- партизан, 11, 33, 38,
39, 50, 127, 129,
130, 133, 149, 162,
163, 164, 165, 166,
167, 174, 176, 192,
194, 195, 210, 211,
213, 276, 278, 279,
284, 285, 288, 290,
294, 303, 333, 369,
425, 433, 444;
№75, №273,
№457.
- партизанк(-а), 248,
320.
- партизанськ(-і), 162,
175, 177, 303, 304,
305.
- Пасіка, Е., 479.
- Пастушенко, А.С.,
80, 81, 94, 96, 124,
134, 141, 152, 191,
230, 237, 273, 430,
450, 455, 458, 460,
462, 469, 470, 473,
478, 481, 483, 486,
489, 490, 497.
- патрон, 264, 265,
303, 447; №382.
- Пачовський, В., 468.
- Пашко, М.З., 459,
486, 493.
- Пеньки, 285, 479,
488.
- Перегінсько, 495.
- Перемишляни, 464,
472, 478.
- Перемишлянський р-
н, 471, 475.
- Перемишль, 118.
- Перемищина, 472,
477, 480.
- Петлюра, С., 9, 66,
117, 122, 125, 418;
№10.
- Петро, 287.
- Петрусь, 446.
- Печуна, П.М., 482.
- Підвисоке, 465.
- Підволочиський р-н,
456, 469, 471, 483,
484, 492.
- Підгаєцький р-н,
462, 464, 472, 476,
478, 482, 485, 495.
- Підгаєщина, 455,
476.
- Підгайці, 453, 454,
455, 471, 472, 473,
476, 478, 486.
- Підгір'я, №265.
- підкарпатськ(-а),
№284.
- Підкарпаття, 303.
- Підкович, 444.
- Підлужний, 312.
- Підосільня, 23, 475;
№28.
- Пільків, П., 464, 494.
- Пін(-а), 46, 47.
- Пінськ, 46.
- Пісні УПА, 466.
- ПісніУН, 1, 2, 5, 7,
21, 28, 35, 37, 39,
77, 80, 81, 82, 92,
105, 120, 127, 131,
132, 168, 261, 329,
333, 334, 451, 452,
456, 457, 458, 459,

- 463, 464, 467, 469,
471, 481, 483, 487,
489, 490, 496, 497.
«Пісня», 311, 316,
317, 450, 479.
Пісочка, 490.
Пнятин, 84, 319, 457,
472.
повстан(-ня, -е), 4,
11, 39, 45, 46, 51,
60, 61, 62, 65, 66,
67, 75, 78, 79, 84,
97, 106, 122, 123,
125, 127, 129, 132,
133, 135, 137, 138,
143, 288, 310, 328,
353, 359, 366, 371,
374, 379, 384, 438;
№143, №242,
№268, №351.
повстанець, 31, 32,
156, 159, 190, 196,
204, 205, 209, 281,
303, 436, 439, 440,
441, 446, 448;
№297, №298,
№299.
«Повстанець», 473.
повстанка, 444.
повстанськ(-и), 13, 21,
30, 32, 51, 54, 59,
61, 62, 86, 137,
168, 169, 203, 204,
270, 273, 282, 289,
295, 296, 325, 359,
378, 380, 412, 426,
433, 434, 448;
№56, №404.
повстанц(-и), 11, 20,
21, 26, 28, 32, 33,
34, 36, 37, 40, 41,
46, 58, 73, 84, 85,
126, 127, 133, 136,
137, 149, 157, 173,
190, 196, 204, 205,
206, 254, 256, 257,
260, 273, 278, 279,
280, 281, 284, 287,
289, 293, 297, 298,
302, 303, 308, 313,
315, 318, 319, 321,
325, 326, 333, 334,
339, 340, 344, 351,
365, 376, 378, 381,
387, 388, 394, 409,
425, 427, 439, 442,
444, 445, 446; №1,
№240, №242,
№298, №330.
повстанч(-и), 30, 31,
187, 204, 260, 296,
367, 389, 435;
№16, №44, №255,
№398.
повстати, 7, 45.
Поділля, 311; №53.
Поділля, село, 461.
подільський, 447.
Подуфала, Р., 498.
Подуфалий, В., 1, 2,
4, 7, 8, 11, 32, 35,
37, 45, 70, 73, 76,
77, 79, 97, 101,
103, 108, 111, 117,
124, 134, 141, 149,
152, 173, 178, 179,
180, 192, 195, 199,
251, 273, 276, 287,
288, 289, 299, 300,
301, 305, 311, 312,
326, 350, 351, 418,
449, 451, 452, 453,
454, 455, 456, 457,
458, 459, 460, 461,
462, 463, 464, 465,
466, 467, 468, 469,
471, 472, 473, 474,
475, 476, 477, 478,
480, 481, 482, 483,
484, 485, 487, 488,
489, 490, 491, 492,
493, 494, 495, 496,
497, 498.
Позичанюк, Й., 325,
493.
Покорна, О., 416.
покров, 370.
Покрова, 374.
Покропивна, 466.
Полиці, 454, 455.
Полімарчук, О., 463,
474, 475, 476.
Полісс(-я), 46, 124,
318, 374, 409, 434,
456, 465, 470, 475,
481, 492, 495, 498;
№59.
поліськ(-и), 434.
Поліщук, 47, 136.
Поліщук, П., 477.
полонин(-и), 129,
389.
Полтава, 132, 276.
«Полтавець», 465.
полтавськ(-и), 306.
«Полтавці», 84.
Полтавщин(-а), 136,
420, 457, 465.
поляг(-ли), 43, 85,
105, 120, 142, 204,
219, 300, 416, 430,
437, 444; №179.
поляк, 62, 74, 320,
359; №78, №167.
польськ(-и), 378, 381.
«Польску», 353.
Польща, 105, 340.
Поморяни, 475.
поневолен(-и), 324.
Попрада, 283, 455.
Поручин, 482.
Посадів, 30, 295.
Посвіт, 394, 457, 470,
482, 484, 494.
Потік, 452, 458, 490,
494.
Потічний, А., 45;
№55.
Потічний, П. XV,
XXIV.
Поточище, 495.
похова(-ти, -ють), 31,
33, 45, 77, 107,
141, 143, 152, 167,
181, 184, 190, 196,
197, 198, 254, 255,
286, 289, 315, 323,

- 326, 376, 443;
№274, №384.
похорон (-или), 78,
105, 149, 219, 255,
301, 313, 438;
№367.
Почаїв, 373.
Прапор, 329.
прапор, 2, 9, 10, 14,
20, 21, 22, 34, 35,
37, 53, 69, 70, 73,
89, 91, 98, 100,
116, 117, 125, 127,
133, 137, 160, 166,
206, 223, 225, 243,
273, 280, 320, 360,
373, 377, 389, 393,
395, 400, 401, 404,
415, 422, 429, 434,
438; №82, №330.
Праск, С., 477.
Приамурська, 11.
Прийма, о. В. Н., 474,
475, 478.
Прикарпаття, 300.
прикри(-ти), 183,
374, 437; №228.
Прип'ять, 47, 459,
465.
присяг(-а, -ти), 24,
63, 81, 83, 114,
115, 135, 142, 148,
158, 273, 314, 315,
316, 338, 438;
№19.
Пробіжна, 473.
провідник, 11, 20, 21,
38, 45, 186, 311,
315, 316, 327, 329,
333, 367, 439.
Прокопів, М., 449.
Прометей, 40.
«Прометей», 479.
Пронятин, 484.
пропав, 17, 86, 262.
пропад(-е), 105, 240,
258, 260, 328, 388,
403, 430, 433, 435,
444, 448; №168,
№206.
пропал(-о, -и), 92,
105, 149, 231, 344,
353, 366.
«Просвіта», 452, 461,
475.
проща(-ти, -й), 19,
22, 23, 29, 84, 85,
97, 127, 130, 149,
152, 153, 154, 159,
161, 162, 163, 165,
166, 167, 177, 178,
181, 185, 186, 187,
188, 190, 195, 196,
202, 203, 204, 206,
208, 217, 222, 224,
229, 230, 233, 234,
243, 248, 252, 253,
262, 270, 303, 306,
307, 312, 313, 317,
323, 327, 333, 335,
338, 406, 423, 438,
442; №184, №216,
№398, №476.
«Прут», 454, 468,
471, 475.
Пукало, Данило, 307,
449, 479.
Пукало, Стефан,
Лука і Левко, 449.
Пушка, О., 495.
п'ять героїв, 311.
- Р-
- Рава Руська, 123,
476.
Радивилів, 463, 474,
475, 476.
Радивилівський р-н,
465.
Радухів, 443.
радянський, 302.
Рак, П., 476, 496.
«Ракета», 323, 472,
479.
ран(-и), 11, 37, 75,
79, 81, 82, 83, 84,
100, 101, 119, 120,
156, 181, 182, 183,
187, 191, 192, 195,
206, 217, 220, 221,
246, 266, 267, 283,
285, 289, 292, 296,
304, 305, 309, 370,
371, 381, 401, 418,
440, 446, 447;
№211.
ранен(-ий), 85, 152,
159, 181, 185, 186,
187, 188, 189, 190,
192, 202, 213, 289,
291, 296, 297, 301,
302, 304, 305, 316,
320, 321, 323, 326,
328, 436, 438, 439,
440, 444, 447;
№106.
Рапай, 458.
Рапан, П., 486.
революції(-я), 12, 126,
217, 221, 274, 291,
347.
революціонер, 66, 67,
285.
Римар, О., 495.
«Рись», 478.
Рівне, 450, 463, 464,
467, 477, 487, 488.
Рівненський р-н.,
450, 451, 452, 453,
456, 458, 460, 461,
462, 465, 466, 469,
472, 474, 475, 477,
478, 481, 488, 489,
491, 493.
Рідкодубиця, 496.
різун, 11.
«Різун», 40, 380, 453,
467, 469, 488, 498.
«різун», 320.
«Різуна», курінь
№12.
Різунівці(-і), 11.
«Різунівці», 453.
Річки, 482, 483.
РКМ 343.
Ровно, 442.

Рогатин, 478, 482,
495, 497.
Рогатинський р-н,
466, 487.
Рожнів, 474.
Рожнітів, 478.
Розвій-Поле, 143.
Розгадів, 449, 492,
496.
«Ролянд Різак», 38,
468.
Росі(-я), 132.
«Росс», 475.
Роттердам, 371.
Роттердам, 97, 98,
99, 140, 479, 487.
«Рубан», 444, 452,
479.
«Рубач», 489.
Руда, 466, 487.
Руданськ(-е), 112.
Рудик Дм., 486.
Рудники, 441.
Рузвельт, 353.
руїн(-а), 2, 3, 10, 15,
30, 40, 42, 61, 62,
71, 73, 85, 104,
106, 107, 120, 122,
123, 125, 132, 133,
134, 208, 219, 232,
236, 261, 278, 279,
292, 295, 306, 314,
315, 362, 368, 369,
394, 401, 417, 418,
434, 447; №142,
№321.
румун, 111, 448;
№147.
Руське, 316, 495.
«Рух», 324, 464, 479.
Рязан, 308.

—С—

«Савка», 386.
«Савур», 318, 456,
479 (гл. «Клим
Савур»);
Саджівка, 309, 479,
492.

Садове, 482.
Сайко, В., 487, 488.
Самбір (-щина),
454, 463, 465, 468,
469, 497; №38.
Самбор, 282.
Самостійна, 448.
самостійна, 45, 73,
78, 89, 98, 103,
116, 191, 252, 313,
371, 376, 389, 393,
448.
«Санік», 451, 455,
456, 457, 460, 461,
464, 468, 469, 471,
472, 477, 480, 483,
484, 487, 489, 492,
495.
Сарненський р-н,
488, 498.
СБ (-іст), 315, 453,
458.
Свердлюк, М., 452,
473.
«Світло», 489.
Свіч, 394.
своб(-ода), 1, 2, 4, 5,
7, 12, 18, 20, 21,
22, 23, 37, 38, 51,
52, 53, 54, 59, 62,
66, 67, 70, 71, 72,
76, 80, 92, 99, 112,
114, 116, 127, 142,
143, 238, 243, 245,
277, 323, 324, 359,
360, 361, 375, 381,
384, 403, 411, 412,
427, 428, 441, 448;
№78, №169.
свобідн(-ий), 66, 69,
70.
«Свобода», 498.
сексот(-а), 289, 312,
352, 365, 380, 425,
445.
Семен, 371.
Семерик, М., 455.
Семко, М., 466.
Сеник, М., 456, 481.

Сенів І., 450.
Серафимці, 477.
Середне, 25.
«Середний», 376.
Серета, 186.
Сибір, 5, 9, 71, 73,
88, 104, 105, 106,
122, 123, 148, 167,
232, 233, 235, 238,
243, 271, 279, 281,
312, 328, 351, 369,
370, 371, 378, 381,
387, 437, 450, 460,
472, 474, 488, 490,
495; №10, №338.
сибір, 308.
сибірськ(-і), 217, 225,
235, 238, 365.
сибіряче, 352.
Сидорчук, І., 477.
Симків, О., 482.
Синевідсько, 456,
461, 498.
синьо-жовт(-ий), 2,
9, 10, 21, 35, 50,
91, 180, 243, 377,
401, 434.
Сирко, 7, 43, 458,
484, 494, 497.
Сиротюк, Н.М., 477.
«Сич», 315.
Сич, М., 464.
«Сівач», 285.
СіЗ, 24, 66, 450, 455,
457, 458, 465, 468,
470, 472, 473, 477,
480, 482, 486, 494.
Сізімгунт, 132.
сім героїв, 301, 302,
313, 442.
сім друзів, 312.
Сім'я, Гр., 449.
«Сірі вовки», 427,
467, 473.
сіроманці, 439.
«Сіроманці», 20, 21,
84, 319, 457, 464,
467.
«Січ», 309, 479, 492.

- Січ, 11, 49, 91, 109,
111, 114, 116, 386,
393, 429, 446, 474.
січов(-е, -их, -ик, -
ий, -ії, -ці), 31, 45,
67, 111, 116, 119,
144, 197, 198, 242,
392, 393, 394, 436;
№38, №201,
№206, №272,
№273, №274.
Січових Стрільців,
№152.
Скритак, В., 498.
«Славко», 289, 410.
Слобідка, 455.
Словаччина, 470,
471, 495.
Словіта, 84.
смерт(-ь, -і, -ний), 4,
5, 13, 17, 18, 22,
23, 24, 27, 38, 49,
52, 54, 56, 58, 60,
63, 65, 66, 70, 71,
76, 81, 82, 83, 85,
97, 102, 108, 122,
134, 138, 139, 140,
141, 143, 144, 154,
156, 157, 160, 161,
166, 168, 174, 175,
188, 192, 197, 199,
204, 208, 216, 223,
224, 244, 245, 255,
278, 279, 285, 288,
292, 293, 299, 300,
312, 314, 315, 320,
323, 324, 336, 358,
359, 372, 373, 379,
406, 411, 417, 418,
420, 422, 434, 438,
441, 445, 446;
№10, №46, №244,
№263, №367,
№521, ст. 431.
Смик, Г., 450.
Смик, О., 472.
Смиківка, 471.
Смирний, Гр., 462.
Смолянка, 462.
«Сніг», 311.
Соборн(-а), 2, 6, 12,
46, 51, 54, 61, 62,
73, 157; ст. 431.
соборн(-а), 69, 81, 83,
108, 112, 125, 318.
Собчук, Г., 65, 461,
468.
Сова, П., 452, 465,
477, 486.
советськ(-е), 135,
340.
сов'єцьк(-е), 438.
Советський Союз,
360.
Созонюк, С., 463,
467, 487, 488.
Сокальщина, 475.
сокіл, 23, 94.
«Сокіл», 468.
Соколи, 22, 239, 241,
297, 326.
«Соколи», 475, 477,
483, 498.
соловей (-ко), 16, 88,
157, 195, 196, 205,
216, 227, 228, 241,
247, 257, 259, 270,
283, 286, 299, 412,
437, 447.
«Соловей», 449.
«Соловейко», 285,
326, 327, 477, 480.
соловій, 256.
Соловк(-и), 122, 123,
125, 434.
Солтис, Р., 16, 479.
Соневицький, І., 494.
Сонів, І., 467.
Сорока, М., 490 (bis)
Сорочинський, 474.
Сосенко, 452.
Соснів, 486.
сотн(-я), 25, 26, 27,
28, 32, 33, 35, 40,
55, 56, 73, 79, 83,
84, 86, 278, 279,
281, 282, 284, 297,
298, 302, 308, 311,
312, 314, 326, 328,
343, 345, 346, 365,
373, 374, 377, 384,
386, 387, 397, 436,
445, 446, 447;
№12, №36, №48.
сотник, 35, 83, 429;
№35.
Софія, 65, 365, 371,
382.
«Союз Українок»,
462, 485.
Союк, 298.
спад(-е), 62, 86.
«Спадицина», 300, 476.
Спас, 303, 474.
СпівГоляша, 101, 121,
125.
СпівПласт, 5, 58, 66,
457, 462, 467.
СпівУПА, 9, 13, 21,
24, 25, 26, 27, 28,
30, 32, 33, 34, 37,
54, 55, 56, 57, 58,
61, 65, 66, 83, 101,
121, 131, 132, 134,
138, 166, 168, 171,
174, 202, 203, 204,
273, 275, 279, 295,
334, 344, 449, 450,
451, 452, 453, 455,
456, 457, 458, 459,
461, 462, 463, 464,
467, 468, 469, 470,
471, 472, 473, 475,
478, 480, 483, 485,
486, 487, 488, 489,
490, 492, 493, 494,
496, 497, 498.
спочи(-не), 84, 85,
118, 141, 149, 180,
197, 198, 199, 200,
216, 258, 264, 282,
285, 293, 312, 385,
393, 394, 424, 437,
446.
Сприня, 470, 478.
«Сприня», 462.
ССР, 340.

- СССР, 104, 360, 458.
 Сталін, 9, 125, 126,
 340, 341, 347, 348,
 349, 350, 351, 353,
 354, 359, 360, 363,
 364, 370, 375, 380,
 425, 427, 454, 468,
 469, 471, 484, 493,
 495; №10.
 сталіни, 448.
 сталінськ(-і), 106,
 235, 319, 321, 351,
 366, 444; №507.
 Сталінц(-і), 352.
 Станиславів, 453,
 461, 469, 483, 488.
 станіславська
 тюрма, 248.
 Старосамбірщина,
 449, 454, 457, 462,
 468, 478, 483, 488,
 492.
 Старяв, 100.
 Стасюк, Б.Г., 449.
 Стахів І., 453.
 Стебельський, Ст.,
 25.
 «Степ», 324, 464,
 479.
 степ, 94, 97, 104, 112,
 113, 116, 117, 124,
 127, 132, 141, 144,
 145, 160, 161, 165,
 166, 189, 194, 198,
 199, 200, 202, 212,
 215, 219, 235, 236,
 237, 238, 275, 276,
 278, 279, 283, 293,
 294, 295, 306, 319,
 322, 361, 367, 368,
 381, 387, 388, 389,
 392, 400, 401, 402,
 416, 430, 432, 433,
 438, 441, 447.
 Степанюк, В., 45,
 451, 465, 472, 488,
 493.
 Степанюк, Дм., 455.
 Стефанів, О., 449,
 453.
 Стир, 316.
 Стінка, 495, 498.
 Столярчук, Б. і М.Л.,
 477.
 «Сторчан», 86.
 Стояр, 478.
 Стрий, 282, 454, 455,
 456, 459, 461, 462,
 474, 490, 491, 492,
 494, 498.
 стрілець, 82, 83, 141,
 143, 145, 149, 161,
 165, 171, 182, 183,
 184, 185, 186, 191,
 195, 196, 213, 242,
 297, 334, 345, 346,
 390, 391, 420, 433,
 436, 438, 440, 445;
 №12, №265,
 №440.
 стрілецтво, 315.
 стрілецьк(-і), 49, 50,
 89, 118, 165, 182,
 195, 200, 278, 334.
 Стрілська Нові, 457.
 Стрільц(-і) 67, 316.
 стрільц(-і, -я), 83, 90,
 100, 107, 114, 119,
 143, 149, 166, 171,
 183, 196, 199, 202,
 203, 208, 219, 302,
 315, 316, 345, 376,
 392, 393, 399;
 №106, №274,
 №295.
 Стрільче, 473.
 «Студентське
 Братство», 458.
 Стужниці, 282.
 стяг, 11, 18, 34, 51,
 53, 54, 56, 58, 63,
 73, 81, 83, 114,
 117, 142, 166, 280,
 329, 352, 386, 404,
 441; №19.
 Суворов, 425.
 Суздаль, 131, 132.
 Сулим, І., 30, 34, 98,
 242, 243, 362, 363,
 447, 449, 450, 451,
 455, 457, 459, 463,
 466, 473, 476, 485,
 487.
 «Сулима», 447, 486.
 «Суліки», 493.
 султан, №179.
 Сулук, М. і І., 464.
 Сурма, 1, 2, 5, 15, 19,
 39, 49, 466.
 Сурницький ліс, 461.
 Сухівці, 453.
 Суходіл, 486.
 США, 457, 478.
 Сян, 38, 47, 70, 90,
 115, 135, 137, 243,
 273, 340, 455, 495;
 №1.
 Сянік, 456.
 «Сянік», 25.
 -Т-
 таб(-ір), 15, 86, 107,
 112, 122, 123, 177,
 220, 235, 247, 258,
 306, 328, 337, 403,
 412, 413, 440, 441;
 №10.
 Табірні пісні, 477,
 481, 482.
 тайг(-а), 225, 271,
 272.
 Тайкури, 452, 473.
 Тайшет, 235.
 Тарас, 92, 97, 99, 110,
 115, 135, 395, 418,
 481.
 «Тарас», 30, 204, 321,
 458, 469, 480, 493.
 «Тараско», 349, 454.
 Теребовельщина,
 496.
 Тереник, Дм., 473.
 Терещенко, І., 38, 45,
 46, 101, 119, 120,
 124, 125, 134, 145,
 227, 275, 314, 349,

- 453, 454, 455, 456,
458, 462, 466, 468,
473, 475, 480, 483,
484, 489, 493, 494,
495, 498.
- Тернопіли, 120, 437.
- Тернопіль, 118, 238,
282, 464, 471, 475,
477, 478, 488, 494;
№442.
- «Тернопіль», 463.
- Тернопільська обл.,
453, 454, 460, 464,
466, 469, 474, 480,
481, 496.
- Тернопільський р-н,
462, 484, 497.
- Тернопільщина, 463,
465, 466, 469, 470,
471, 481, 485, 496.
- Тиран, 17.
- тиран, 120, 258, 259,
291, 362, 373, 443,
447.
- Тирс(-а), 306.
- Тис(-а), 2, 38, 45,
111, 116, 219, 368,
375, 376, 479, 481.
- Тібет, 434.
- тіл(-о), 43, 57, 65, 66,
78, 98, 116, 186,
190, 195, 196, 229,
230, 231, 251, 253,
255, 288, 289, 298,
301, 303, 307, 311,
312, 313, 320, 358,
439, 443, 445, 446;
№253, №367,
№440.
- Томашів, 480.
- Топорів, 310.
- Топорівці, 450, 451,
456, 471, 475, 477,
478, 479, 485, 486,
492, 495.
- Торговиця, 451.
- Торонто, 464, 465,
466, 479, 489, 494.
- три браття, 300.
- три друзі, 299, 300.
- тризуб, 15, 22, 46, 47,
62, 97, 108, 112,
117, 134, 273, 282,
318, 425, 429, 434,
440.
- Тритель, В., 414, 498.
- «Тріска», 447, 486.
- труп(-и), 50, 51, 73,
78, 81, 82, 83, 96,
125, 209, 219, 255,
289, 291, 301, 302,
313, 324, 410, 442;
№521.
- Трускавець, 464.
- Трускавець(-і), 74, 75.
- Трясило, 429.
- Тулі, 308.
- Туреччина, 87.
- Тустанович, 454.
- Тухоля, 122.
- Тулі, 308.
- Туреччина, 87.
- Тюмень, 235.
- тюр(-ми, -емні), 4, 5,
14, 15, 22, 23, 45,
60, 62, 66, 67, 68,
70, 71, 90, 91, 92,
93, 95, 96, 97, 103,
104, 105, 107, 108,
114, 120, 122, 123,
125, 126, 130, 133,
135, 159, 170, 208,
216, 219, 220, 222,
224, 230, 231, 232,
233, 235, 236, 237,
238, 239, 240, 241,
242, 243, 245, 246,
247, 248, 249, 250,
258, 275, 308, 323,
338, 360, 362, 363,
366, 367, 368, 370,
371, 381, 387, 403,
412, 430, 434, 435,
436, 437, 438, 441,
442; №126, №594.
- УГА, 4, 467, 468, 474;
№142.
- УГВР, 38, 457, 458,
493.
- Угольці, 488.
- узбек, 53, 323, 477,
479.
- Узбекия, 324.
- Узгір'я, 188.
- Укр. Христ. Рух, 463.
- Укр. Коляди, 489.
- Укр. Нар.
Республіка, 460.
- Україна, 1, 2, 4, 5, 6,
7, 8, 9, 10, 11, 12,
13, 14, 15, 16, 20,
21, 22, 23, 24, 25,
30, 33, 34, 35, 36,
37, 38, 39, 40, 42,
45, 46, 49, 50, 51,
52, 54, 59, 60, 61,
62, 63, 65, 66, 67,
68, 69, 70, 71, 72,
73, 74, 75, 76, 77,
78, 79, 80, 81, 83,
84, 85, 87, 88, 89,
90, 91, 92, 93, 94,
95, 96, 97, 98, 99,
100, 101, 102, 103,
104, 105, 106, 107,
108, 109, 110, 111,
112, 113, 114, 115,
116, 117, 118, 119,
120, 121, 122, 123,
124, 125, 126, 127,
128, 130, 131, 133,
134, 135, 136, 137,
138, 139, 140, 141,
142, 145, 148, 149,
150, 151, 152, 153,
154, 157, 158, 161,
162, 163, 164, 165,
166, 167, 168, 169,
173, 180, 185, 186,
187, 189, 190, 191,
194, 195, 196, 197,
198, 201, 202, 205,
206, 208, 209, 210,
211, 212, 213, 214,

- 215, 216, 217, 219,
222, 223, 224, 225,
226, 227, 228, 229,
230, 231, 232, 234,
236, 237, 238, 239,
241, 242, 243, 245,
246, 247, 251, 252,
253, 255, 258, 259,
261, 265, 266, 267,
268, 273, 274, 275,
276, 279, 280, 281,
282, 285, 289, 290,
291, 292, 293, 295,
297, 298, 299, 300,
301, 302, 303, 306,
307, 308, 311, 312,
313, 315, 316, 317,
318, 319, 320, 321,
322, 323, 324, 325,
327, 328, 333, 340,
342, 347, 349, 352,
354, 357, 359, 360,
361, 362, 363, 364,
365, 366, 367, 368,
369, 370, 371, 372,
373, 374, 375, 376,
377, 378, 379, 380,
381, 382, 384, 386,
387, 388, 389, 390,
391, 392, 393, 394,
395, 400, 401, 410,
412, 413, 414, 415,
417, 418, 419, 422,
423, 424, 425, 427,
428, 429, 430, 431,
432, 433, 434, 435,
436, 437, 438, 440,
441, 442, 443, 444,
445, 446, 447, 448,
449, 453, 455, 456,
457, 458, 459, 460,
461, 462, 463, 464,
465, 467, 468, 470,
471, 473, 474, 475,
476, 477, 478, 479,
480, 481, 482, 484,
486, 487, 488, 489,
491, 492, 493, 494,
495, 498.
- Україна, 46.
Україна, Зах., 457,
460, 468, 474, 486.
Українець, С., 462.
Українець, І.О., 462.
Український, 2, 12.
український, 11, 20,
21, 37, 39, 40, 43,
44, 45, 46, 47, 73,
84, 149, 174, 230,
234, 242, 255, 263,
285, 287, 296, 317,
350, 362, 363, 367,
392, 394, 425, 430,
435, 438, 444, 446,
448.
українці, 45, 70, 72,
80, 100, 101, 102,
103, 110, 132, 227,
239, 242, 290, 324,
350, 354, 363, 382,
394, 430, 433, 435,
436, 437, 442.
«Уляна», 321, 469,
480.
Унев(-а), 84, 302,
457.
Унів, 84, 319, 457,
471, 481.
УНР, 469.
УПА, 20, 21, 22, 23,
24, 25, 26, 27, 28,
30, 32, 33, 34, 37,
39, 40, 45, 46, 47,
53, 54, 55, 56, 57,
58, 61, 62, 65, 66,
121, 135, 139, 140,
144, 158, 176, 203,
208, 258, 273, 282,
315, 318, 324, 344,
351, 359, 363, 364,
370, 375, 376, 381,
386, 390, 401, 409,
422, 426, 441, 446,
449, 452, 454, 455,
456, 457, 458, 459,
462, 464, 465, 466,
467, 468, 469, 470,
471, 472, 473, 475,
477, 478, 479, 480,
481, 483, 484, 485,
486, 487, 488, 489,
492, 493, 495, 496,
497, 498; №1,
№38, №287.
«УПА», 463, 498.
УПА-«Данилів», 459.
УПА-док., 30, 295,
459, 477, 480.
УПА-Захід, 24, 467,
468, 470.
УПА-Лисоня, 457.
УПА-Північ, 475.
упав (-ших), 2, 22,
23, 24, 82, 143,
163, 165, 167, 204,
213, 296, 311, 314,
315, 325, 327, 338,
420, 440, 445, 446,
447; №27, №104,
№211, №297,
№284.
упадеш, 260.
упал(-о), 83, 258, 293,
311, 366, 447.
упасти, 437.
УПіст, 370, 374.
Урал, 434.
Урвенськ, №284.
Урмань, 289, 461,
485.
Усик, Дм., 491.
Усік, Л., 482, 483.
Усть Кут, 235.
- Ф-
- Фанга, І., 452, 454,
455, 456, 457, 459,
481, 484, 487, 498.
фашизм, 291.
фашист, 323.
Федак, Б., 483, 495.
Федоришин, М., 451,
465, 472, 488, 493.
фіни, 359.
Франція, 463.
Франко, 450, 458.
Фрітц, 425.

Фундига, Дм., 481.

–Х–

Халупа, М., 38, 468.
Харків, 225, 248, 276.
Херсон, 294, 452,
455, 459, 463, 465,
480.
хлопців дев'ять, 308.
Хмелева, 476, 497.
Хмель, 136, 366.
«Хмель», 29.
Хмельницький, Б.,
97.
Хміль, І., 47, 124, 157,
400, 401, 402, 403,
405, 407, 408, 409,
459, 464, 465, 466,
468, 470, 482, 492,
495, 496.
Ходачків, 494.
Ходоси, 466.
холмські, 30, 295.
Холмщина, 30, 295,
451, 452, 459, 465,
480, 493.
«Холод», 445.
Хоробрів, 459, 480.
хорон(-ити, с-ити),
153, 154, 216, 235,
265, 281, 332, 373,
437; №211, №220.
Хортиця, 386.
Храплива, Л., 418,
457.
«Хрін», 25, 374, 467,
469.
Хрущов, 126.
Хуст, 77, 78, 219,
282, 434.

–Ц–

Цапури, 315.
Царгород, 131.
Царинник, М., 231,
467.
Ценів, 496.
Цепинський, Л., 416.
ЦК, 435.

Цюцьків, 476.

–Ч–

ЧА, 457.
«Чайка», 313, 458,
480.
чекіст, 79, 110, 219,
222, 317, 365, 380,
445, 446.
червон(-и), 9, 15, 17,
18, 47, 70, 71, 73,
77, 83, 88, 96, 102,
104, 105, 125, 133,
203, 208, 222, 254,
285, 289, 299, 302,
311, 312, 313, 326,
369, 371, 401, 406,
416, 425, 427, 430,
433, 435, 438, 439,
441, 442, 444, 446,
447, 448; №158,
№332, №434,
№440, №507.

Червона Калина, 468.

Червоний Хрест,
305.

Червоно-чорний, 51,
329.

Черемош, 173, 418.

Чернигівщина, 456.

«Черник», 459, 461,
480.

Черничин, 30, 295.

Черхав, 282.

чехи, 359.

Чигирин, 132.

Чікаго, 455, 460, 463,
473, 475, 476, 490,
492, 495, 496.

ЧК, 125, 438.

чорн(-е, -а, -ий, з-
іло), 31, 40, 51, 54,
55, 56, 65, 76, 84,
85, 94, 97, 98, 99,
105, 106, 118, 119,
126, 141, 144, 162,
165, 166, 167, 173,
177, 178, 190, 194,
195, 196, 199, 205,

209, 215, 216, 218,
231, 245, 250, 251,
253, 256, 279, 284,
290, 293, 305, 318,
326, 329, 338, 348,
349, 350, 380, 387,
393, 394, 415, 417,
418, 428, 435, 439,
446; №72, №121,
№227, №295,
№346, №367,
№440.

Чорне Море, 116,
144, 389, 453, 495.

Чорний, Ст., 473.

«Чорний», 302, 463.

«Чорний ворон»,
250, 373.

Чорний ліс, 11, 40,
182, 168, 380, 428,
436, 453, 461, 467,
468, 475, 476, 478,
483, 486, 488, 491,
498.

Чорногор, Б., 474.

Чорногора, 418.

Чорнокінці, Малі,
453, 473, 497.

Чорнолісся, 409.

чорноліськ(-и), 380.

«Чорнота», 128.

Чорну і Святу, 51.

Чортків, 451, 453,
455, 460, 462, 467,
474.

чортківський, 467.

Чортківський р-н,
451, 453, 455, 460,
462, 470, 473, 484,
497, 498.

Чуква, 282.

Чупринка, Т. (Шухе-
вич, Р.), 36, 58,
366, 373, 383, 384,
387, 390, 391, 418,
420, 467, 478.

–Ш–

«Шаблюк», 493.

«Шахай, Д.», 493.
 Шагай, В., 452.
 Шанківський, Р., XI,
 XXI.
 шваб, 45, 47, 105.
 Шевченко (пор.
 Тарас), 92.
 Шейка, 470.
 Шелест, В., 136.
 «Шелестівці», 376.
 Шибалин, 471.
 Широке, 384, 490.
 шмірота, 326.
Шморун, Є., 1, 2, 4,
 9, 13, 21, 22, 23,
 32, 33, 35, 39, 43,
 45, 65, 79, 81, 82
 91, 94, 97, 99, 123,
 124, 130, 134, 141,
 149, 154, 156, 165,
 166, 174, 182, 191,
 195, 202, 211, 212,
 213, 224, 230, 231,
 237, 271, 272, 273,
 275, 305, 318, 326,
 327, 367, 430, 436,
 439, 442, 444 450,
 451, 452, 453, 454,
 455, 456, 457, 458,
 459, 460, 461, 462,
 463, 464, 465, 466,
 467, 468, 469, 470,
 472, 473, 474, 475,
 476, 477, 478, 481,
 482, 483, 484, 486,
 487, 488, 489, 490,
 491, 493, 494, 495,
 497, 498.
 Шостаківський В.,
 472, 473.
 Шпаків, 489.
Шпіндюра, В., 9, 148,
 210, 463, 487, 496.
 Штендера, Е., 465,
 XV, XXIV.
 Штокалко, З., 464,
 473.
 Штокалко, Л., 474.

«Шугай», 325, 326,
 410, 445, 480, 491,
 493.
 «Шуляк», 446, 452,
 480.
 «Шум», 27, 480, 486.
 Шумляни, 449, 455,
 473, 483.
 Шумський р-н, 466,
 470, 477, 484.
Шух-Тур, 489.
 Шухевич, Р., 58, 418,
 456, 467.
 Шухевич, Ю., 420,
 465, 486.

–Щ–

Щара (ріка), 46.
 Щербак, М., 400,
 457.
Щурко, М., 279.

–Ю–

ЮнШлях, 22, 28, 39,
 61, 65, 453, 461,
 462, 464, 468, 469,
 471, 473, 475, 483,
 487.
*Юркевич, В. («Юрчен-
 ко», Ю.)*, 11, 30,
 38, 45, 55, 92, 121,
 151, 168, 204, 222,
 255, 279, 281, 282,
 316, 344, 351, 400,
 449, 452, 453, 454,
 455, 458, 459, 461,
 462, 465, 468, 469,
 470, 471, 472, 475,
 480, 482, 483, 484,
 485, 486, 489, 492,
 493, 495, 497.
 Юрків, І., 487.
 «Юрко», 285.
 «Юрченко, Ю.»
 (Юркевич, В.),
 316, 400, 462, 470,
 471, 489, 495.
 Юрчук, І., 453.
 Юшківці, 493.

–Я–

Яблонів, 498.
 Яблунів, 490.
 «Ягода», 30, 295, 459,
 480.
 Яготинський р-н,
 465.
 Якобчук, Л., 466.
 Янів, В., 463.
 Янова Долина, 425.
 Яремівка, 83, 479,
 491.
 «Яр», 447, 486.
 Яселко, 25.
 Ясельда, 47.
 Ясіння, 116.
 «Яструб», 84, 85, 86,
 319, 320, 453, 457,
 471, 479, 480.
 Яциків, В., 485.

Зміст

Передмова	i
-----------------	---

I	Гимни й Марші	(№ 1-95)	1
II	Історичні	(№ 96-111)	74
III	Про Долю народу	(№ 112-142)	87
IV	Повстанський Світогляд	(№ 143-199)	108
V	Доля повстанця	(№ 200-281)	144
VI	Доля дівчини, мами, рідні	(№ 282-313)	200
VII	З Тюрем і Таборів	(№ 314-370)	220
VIII	Любовні	(№ 371-402)	256
IX	Військовий побут	(№ 403-471)	278
X	Для розваги	(№ 472-479)	329
XI	Жартівливі	(№ 480-508)	339
XII	Коляди	(№ 509-566)	361
XIII	Після-повстанські пісні	(№ 567-574)	392
XIV	Після-повстанські авторські пісні	(№ 575-604)	396
	Додатки	(без чисел)	425

Примітки, Алфавітний показник	449-498
Бібліографія (і коди джерел)	499-505
Показник імен, географічних назв, вибраних гасел	506-531
Зміст	532-539

I. Гимни й Марші

До-повстанські пісні

1.	Зродились ми великої години (1)	1
2.	Зродились ми великої години (2)	2
3.	Доволі нам руїни і незгоди	3
4.	Ми зродились із крові народу	3
5.	Ми йдемо вперед	4
6.	Сміло друзі (1)	5
7.	Сміло друзі (2)	6
8.	За власну могутню державу	6
9.	Грають сурми, грають (Україна, мати, кличе нас повстати)	7

Повстанські Переспіви

10.	Зродились ми не з крові але в дійсність (1,2)	8
11.	Чужинче, йди скажи Вкраїні	10
12.	В Чорнім лісі (1)	11
13.	Ой у лісі, в темнім гаю	11
14.	Через гори через доли	11
15.	Український народі вставай зо сну	12
16.	Чи то в хмарах гуде (1)	13
17.	Чи то в хмарах гуде (2)	13
18.	Від тихого Дону до верхів Карпат	14
19.	Ми йдемо у бій	14

Пісні повстанського періоду

20.	І знову заграли сталеві сурми	15
21.	Чи то грім гримить	16
22.	Під шум лісів, під шепіт трав	16
23.	Рам'я в рам'я, мов хвиль прибий	17
24.	Вне буря, дрожить земля	19

Повстанські пісні [пісні УПА]

25.	Із гір Карпат лунає пісня волі (1,2) <i>Марш «Сіроманців»</i>	20
26.	Із гір Карпат несеться гомін волі (3) <i>Марш «Сіроманців»</i>	21
27.	Ой там далеко на Волині (1).....	22
28.	Гей, на півночі, на Волині (2).....	23
29.	Там на півночі, на Волині (3).....	23
30.	Ми лицарі без жаху і без смерти (<i>Гімн Безсмертної Батави</i>).....	24
31.	Ми сотня лемківська завзята (<i>Марш сотні «Хріна»</i>).....	25
32.	Не страшна є нам атака (1) (<i>п.сотні Бурлака</i>).....	26
33.	Співай, шуми, зелений боре (<i>Пісня сотні «Шума»</i>).....	27
34.	Світить місяць понад темним лісом (<i>Марш куреня «Бойків»</i>).....	27
35.	Там в горах, у Карпатах (<i>Пісня куреня «Гайдамаків»</i>).....	29
36.	До бою правого (<i>Пісня холмських повстанців</i>).....	30
37.	І знову хмари почорніли.....	31
38.	Там попід лісом, темним бором (1).....	31
39.	Ой там попід лісом, лісом темним бором (2).....	33
40.	О чарівні ночі майовії.....	33
41.	Там за лісом сонце сходить (1).....	34
42.	Там за лісом сонце сходить (2).....	34
43.	Там за лісом сонечко зіходить (1).....	35
44.	Там за лісом сонечко зіходить (2).....	35
45.	Сонце волі засіяло.....	36
46.	Що то за прапор лопотить.....	36
47.	Гей, повстанці українські.....	37
48.	Ми партизани.....	38
49.	Ми українські партизани.....	39
50.	Ми смілі воїни суворі (1,2) (<i>Марш «Чорного Лісу»</i>).....	40
51.	Без рідної буди (1) (<i>Марш сотні «Орлів»</i>).....	40
52.	Лав наших залізних (<i>Марш «Месників»</i>).....	41
53.	Чи то буря, чи грім (1).....	42
54.	Чи то буря, чи то грім (2) (<i>ГЕЙ, ПОЗІР!</i>).....	44
55.	Віють вітри, віють, повівають (Ой ладуйте кріси...).....	44
56.	Ліс твій батько, нічка твоя мати.....	45
57.	Вже 22 роки.....	45
58.	На північній нашій кордоні (1) (<i>УПівська Маршова</i>).....	46
59.	Ллється пісня буревісна.....	46
60.	Лине пісня буревісна (переспів І. Хміля).....	46
61.	З понад Прип'яті (<i>КОБРИНЯЧКА</i>).....	47
62.	Лунає клич (1,2).....	48
63.	Лунає клич (3).....	49
64.	Лунає клич (4).....	49
65.	Брящать зброя, скрипить віз (<i>Месть Партизана</i>).....	50
66.	Ми переможемо.....	50
67.	Повстанський стяг наш лопотить.....	51
68.	Слава і честь вам, борці за свободу.....	51
69.	«Свобода народам».....	52
70.	УПА їде.....	53
71.	Гей, готуйте хлопці зброю.....	54
72.	Гей, степами.....	55
73.	Гей, шуміть ліси і бори (<i>Наша сотня</i>).....	55
74.	Гей, хлопці, в коло (<i>Ми молодії хлопці лісовії</i>).....	57
75.	Машерують вже повстанці.....	58
76.	Ні сліз ні ридань (<i>НАШ ДЕВІЗ</i>).....	59

77.	Ось день війни народної (1,2).....	59
78.	Вже досить мук (<i>Вперед</i>).....	61
79.	Доволі мук, недолі і страждання (<i>Вперед</i>).....	62
80.	Виходь, виходь народе з тюрм.....	62
81.	Заграви блеском.....	63
82.	Збудись могутня Україно (1,2).....	63
83.	Збудись Україно, повстань.....	65
84.	Нумо до зброї (<i>ПІСНЯ УПА</i>).....	66
85.	Ми Українські Революціонери.....	66
86.	Даремно пробують Вкраїну закути.....	67
87.	Доволі кривди і наруги.....	68
88.	Слава Вітчизні.....	69
89.	Живи Україно, свободним життям.....	69
90.	Від Сяну і Збруча (Вставай Україно).....	70
91.	Вставаймо, вставаймо.....	71
92.	Геть вороги з України.....	72
93.	Гей, гей! Із-за гори військо наступає.....	72
94.	Ішли ми до бою темними лісами.....	73
95.	Що за військо іде.....	73

II. Історичні

До-повстанські пісні

Про Біласа й Данилишина

96.	Ой, там з-під нашого Львова.....	74
97.	Із Трускавця до Городка.....	74
98.	Ой, у славнім Львові сталася новина.....	75
99.	Під Львовом чорна хмара – чорніша наступає.....	76
100.	Понад Львовом чорна хмара все небо укрила.....	76
101.	Червона кров, усюда кров (1,2) (Усюди кров, червона кров).....	77

Про Закарпатську Україну

102.	В 1938-му році.....	77
103.	Послухайте, милі браття.....	78

Про предтечні події

104.	Як Лопатинський з-за кордону (1,2).....	78
105.	Тридцятьсьомий рік минає.....	80

Повстанські пісні

106.	Мов олень той що загнаний (1) (<i>Базар</i>).....	80
107.	Як олень той (2) (<i>Базар</i>).....	82
108.	У неділю до полудня (<i>пісня про «Голуба» (про Яремівку)</i>).....	83
109.	Не одна вже хмара (<i>про бій під Уневом</i>).....	84
110.	В Загорові на горі.....	85
111.	Шумів-веснів гурбинський ліс (<i>про бій під Гурбами</i>).....	86

III. Про долю народу

До-повстанські пісні

112.	Віє вітер, віє буйний.....	87
113.	Навколо небо червоніє.....	87
114.	Весняний раночок.....	88
115.	Край дороги, край дороги.....	89
	Україно, Україно.....	89
116.	Де ж тая слава.....	90
117.	Гей же до зброї.....	90
118.	З вогнем, мечем.....	91

119.	Триста літ	91
120.	Триста літ минає (<i>Вже більше літ двісті</i>)	93
121.	Я сьогодні щось дуже сумую (1,2,3)	93
122.	Вкраїнський народ, це день твій наспів (1)	95
123.	Український народ, час тобі наспів (2)	95
124.	Під Києвом, під Крутами (1,2,3)	96
125.	Сего року сумні свята (1)	96
126.	Цього року сумні свята (2)	97
127.	Ой ти Євген Коновальцю	97
128.	Там далеко в Роттердамі (<i>про Євгена Коновальця</i>)	98
129.	Світить місяць над зорями	98
130.	Чи ви чули любі хлопці	99
Пісні із запозиченими мелодіями		
131.	Вже настала люба днина	99
Повстанські пісні		
'Закута в кайдани'		
132.	Як мати закута в кайдани	100
133.	Чи чуєш, мій друже юначе (<i>О мати закута в кайдани</i>)	101
134.	Стогне в ярмі Україна	102
135.	Чом так сумно не весело	102
136.	Світить місяць, світить ясний (1)	103
137.	Занесло (Замело) тебе снігом, Вкраїно	103
138.	Горять вогні, моя Вкраїно	104
Чотири вороги		
139.	Війна, війна - весь світ воює	104
140.	В Закарпатті радість стала	105
Пройдуть ці грізні хмари		
141.	Ой Лецівко, Лецівочко (<i>Лецівська коломийка</i>)	106
142.	Ой заросли всі дороги	107

IV. Повстанський Світогляд

До-повстанські пісні

143.	Вже час, вже час, народ встань (1)	108
144.	Ми сини могутньої країни	109
145.	Заспіваймо пісні	109
146.	Через Київ на Вкраїну	110
147.	В Карпатах сум і жаль настав	111
148.	В горах сумний час настав	111
149.	Крізь хмари	112
150.	Гей, хлопці-молодці	112
151.	Ви хлопці молодці	112
152.	Не плакати нам (1)	113
	Не плакати нам (2)	114
153.	Гей, там на горі	114
154.	Поклін тобі, Тарасе	115
155.	Хто живий, уставай	115
156.	Єднаймося, брати-галичани	116
157.	Понад Тисою мчаться тіні (<i>ПІСНЯ ГІР</i>)	116
158.	Жовтоблакитний стяг	116
159.	А в неділю рано	117
160.	У неділю рано, ще сонце не сходить (1)	118
161.	Вже весна воскресла (1)	118
162.	Вже весна воскресла (2)	119

163.	Зоріла золота заграва.....	120
164.	В сороктретім році (1).....	121
Переспіви		
165.	В сороктретім році (2) (або: В сорокчетвертій році).....	121
166.	По таборах і тюрмах (1).....	122
167.	Ми по таборах і тюрмах (2).....	123
168.	То не грім заgrimів.....	123
Пісні із запозиченими мелодіями		
169.	Україна – степ і море (1) (<i>ПОЛІССЯ</i>).....	124
170.	Гомоніла наша Україна	125
171.	Із московського болота	125
Повстанські пісні		
Заклик		
172.	Відкривай нам, світе, брами (Рейдова повстанська).....	126
173.	Гей, готуйтесь, партизани (1,2).....	127
174.	Ой, на горі, на високій.....	128
175.	Прийшла вістка до села.....	128
176.	Ой бабуню.....	129
Про обставини повстання		
177.	Осінні квіти вже зісхли (1)	129
	Зів'ялі квіти відійшли (2).....	129
178.	Сумні міста, сумні села.....	131
‘Якого ми роду’		
179.	Нас питають (1).....	131
180.	Нас питають (2).....	132
181.	Нас питають (3).....	133
Про наставлення повстанців		
182.	Ми сміло в бій підем (Ми сміло йдем у бій).....	133
183.	Україно моя, наша мати рідна.....	133
184.	Ну і що ж, що прийдеться умерти (1,2).....	134
185.	Ви хлопці, не сумуйте	135
186.	Світить місяць, світить ясний (2).....	135
187.	Світить місяць, світить ясний (3).....	136
188.	Ніч минає, сонце сходить.....	136
189.	Ходіть сюди до мене хлопці	137
190.	Слухайте хлопці історію шапки (<i>ШАПКА ПОВСТАНЦЯ</i>)	137
191.	Довкола ліс шумить (1,2).....	138
192.	Під буйним дубом, при гвинтівці.....	139
Осудження катів		
193.	Ой кате, кате.....	139
Про жертви, і їм належну шану		
194.	Чи чуєш гук зрадливої машини.....	140
195.	Ви в дні весняні положили життя.....	140
196.	Вітер віє, сонце гріє	141
Почесть упавшим		
197.	Тихо спіть, лицарі	142
198.	Я бачив сам, як він упав.....	142
199.	Ви жертвою в бою нерівним лягли (<i>ПОХОРОННИЙ МАРШ</i>).....	143

V. Доля повстанця

До-повстанські пісні і переспіви

200.	а) В Чорне Море кров Дніпром пливе.....	144
	б) Чорна хмара гомоном гуде.....	144

201.	Повіяв вітер степовий.....	144
202.	На Україні дзвонять дзвони.....	145
Повстанські пісні		
Про долю повстанця, в загальному		
203.	Не маєм ми рідної стріхи.....	146
	Ми нині тут – а завтра там.....	146
204.	Я бурлака, бурлакою (1,2).....	147
205.	Батько й мати на Сибірі.....	148
206.	Ой чути, чути гарматні стріли.....	148
207.	Покидаю я рідну Україну.....	150
208.	Ой, покинув я вірну дівчину.....	150
209.	Ой піду я скрізь лісами.....	151
Прощання матері		
210.	Зірвалася хуртовина.....	151
Повстанець прощає дівчину		
211.	Подай дівчино ручку на прощання.....	152
212.	Прощайте, ви ріднії села (1).....	153
213.	Прощайте, ви ріднії села (2,3).....	154
214.	Рушив кінь мій в далеку дорогу (1,2,3) (Рушив поїзд...).....	155
215.	Як повстанець в похід вибирався.....	156
216.	Прощай, я їду вже в далеку дорогу (ПОВСТАНЬКА ПІСНЯ).....	157
217.	Провожала раз дівчинонька.....	158
218.	Чарівні дні кудись пройшли.....	158
219.	Сонце над заходом.....	158
Повстанець прощається з милою і з матір'ю		
220.	Збирався козак (Вибирався козак).....	159
221.	Прощався стрілець з своєю ріднею (3).....	160
222.	Подивися дівчино на мене.....	161
223.	Завтра в далеку дорогу (1).....	162
224.	Завтра в далеку дорогу (2,3).....	162
225.	Завтра в далеку дорогу (4).....	163
226.	Завтра в далеку дорогу (5).....	164
Повстанець прощається з ріднею		
227.	Прощався стрілець зі ріднею своєю (1).....	164
228.	Розпрощався стрілець зі своєю ріднею (2).....	165
229.	Розпрощались стрільці вже з ріднями (1).....	166
230.	Стоїть гора кучерява (РОЗЛУКА).....	166
231.	Я сьогодні від вас від'їжджаю (1).....	167
232.	Я сьогодні від вас від'їжджаю (2).....	168
233.	Я сьогодні від вас від'їжджаю (3).....	169
Розлука з милою		
234.	Будь здорова моя мила.....	169
235.	Скажи серце тую правду.....	170
Розлука з родиною		
236.	Тихий ліс (1).....	170
237.	Тихо, ліс (2).....	171
238.	Тихий ліс (3).....	171
239.	Я під небом чужим.....	172
240.	За лісом, за гаєм.....	172
'Краща краля' — це війна		
241.	Черемоше, брате.....	173
242.	Хай землю виорять гранати (1).....	174
243.	Хай землю виорять гранати (2).....	175

244.	Хай землю виорють гармати (3) (Хоч землю виорють гранати).....	175
245.	Як землю виорють гранати (4).....	176
246.	За гори сонце заходило	177
247.	За лісом сонце догоряло	178
248.	Шуміли сосни і діброви (1,2).....	178
249.	Бувало звечора до ранку	179
250.	Не раз я чарочку випив.....	179
251.	Бувало вип'ю шклянку пива	179
Вони тою кров'ю — волю здобували.		
252.	Летіла зозуля горами долами	179
253.	Нащо ж мене породила.....	180
Останнєє слово говорить		
254.	У лісі, у темному (1,2).....	181
255.	Ой там у Чорнім лісі (3)	182
256.	Ой там на горі, там на високій.....	182
257.	В селі на Вибранівці.....	183
258.	Ой там піді Львовом.....	184
259.	Ой там під Кийовом	184
260.	Ой там у полі безмежнім.....	185
261.	Там у безмежному полі.....	185
262.	В чистім безмежному полі.....	186
263.	Та й нащо мене мати породила	186
264.	Свищуть кулі, гострі кулі.....	187
Смерть		
265.	По бою було, крик затих (1,2).....	188
266.	Тучі та завої в степу далекім.....	189
267.	Ой надлетів той крук чорний (1,2).....	190
268.	На купині під осокою.....	191
269.	У осінню нічку вітер свище полем (1, 2)	192
270.	Деся далеко в лісі (У осінню нічку...(3)).....	193
271.	В Городенці на машині.....	193
272.	Серед диких степів.....	194
273.	У неволі тяжкій.....	194
Похорон		
274.	У лісі темному, де біла береза (1).....	195
275.	У лісі темному, де біла береза (2).....	196
Заповіт		
276.	Там за зрубом (ЗАПОВІТ ПОВСТАНЦЯ).....	196
277.	Як мені прийдеться вмерти (1).....	197
278.	Як нам прийдеться вмирати (2).....	198
Могила		
279.	У степу могила (На цвинтарі ніч темніє).....	198
280.	Широка могила з сирію землею.....	199
281.	Ой піду я, піду, поміж ланами.....	199

VI. Доля дівчини, мами, рідні

До-повстанські пісні

282.	Прощавай, дівчино моя	200
283.	Ой давно я давно в матінки була.....	200
Пісні із запозиченими мелодіями		
284.	В бій за славу (1,2) (Пісня про «Нечая»).....	201
285.	На покинутих згарищах.....	203
286.	У повстанці, коханого провозжало дівча	203

Повстанські пісні

Про долю дівчини

287.	Цвила, цвила калинонька.....	204
288.	Не хилися берізонько.....	205
289.	Нераз, вечірною порою.....	205

Дівчина прощає повстанця, рідню

290.	На прощання, з другом довго говорила.....	206
291.	Бувай здоров коханий мій.....	206
292.	Літня зірна нічка.....	207
293.	Сльози скотились з її очей (<i>Лірична пісня УПА</i>).....	208
294.	Бувайте здорові.....	208

Мати прощає сина-повстанця

295.	Виряжала мати сина.....	208
296.	Ой там край дороги.....	209
297.	Там на краю ліса.....	210
298.	Там під львівським замком.....	211
299.	Ой там під лісочком (Ой там під горою).....	212

*Не ждіть повстанця:**— втрата милого*

300.	У лісі під дубом столітнім.....	*213
301.	Під Лугами.....	213
302.	Сирота мандрує на схід воювать.....	214
303.	Ой там на горі дуб стоїть.....	214
304.	Ой там на Україні.....	215

— втрати в родині

305.	Ой, війна, війна – щей яка війна.....	215
306.	Ой, війна, війна – світова війна.....	216
307.	Ой там за гаєм, за розмаєм.....	216
308.	Шумлять гаї (В Зелені Свята, в маю рай).....	217

— залишилися в пам'яті

309.	Лечу до вас в різдвяний час.....	217
310.	Не стрінемось вже більш ніколи.....	218

По втраті

311.	Бабусю.....	218
312.	Старенька ненька.....	219
313.	Ой, ви хлопці, посходіться.....	219

VII. 3 Тюрем і Таборів

'За зраду ворогів'

314.	Голово, ти моя нелегальна.....	220
315.	Голово, ти моя skonфіскована.....	220
316.	Голово, ти моя революційна.....	221
317.	Бунт паперів я носив.....	221
318.	Моя матусе.....	222

Арешт

319.	Пам'ятаю той березень.....	222
320.	Бувай, бо я вже відіжджаю.....	223
321.	І був тихий вечір (Темна нічка була).....	223
322.	Сіла на машину.....	225
323.	У неділю рано, ще сонце не зійшло.....	225

Забрали милого

324.	Місяцю зоряний.....	225
325.	Гарні вечори, гарні та гарні (1).....	226

326.	Гарні вечори на Україні (2).....	226
	Гарний вечорок (3).....	226
327.	Гарні вечори на Україні (4).....	227
328.	Там у садочку, та й на яворі.....	228
Забрали сина, доньку		
329.	Згадай мене, моя матусю (1).....	228
	Не плач матусю (2).....	229
330.	Забудь мене, моя матусю (3,4,5).....	229
331.	Люба матусю, чи пам'ятаєш (1) (ПРОЩАЛЬНА).....	230
332.	Люба матусю, я все думками (2).....	231
З тюрми, і таборів		
333.	Свіча горить рожевим світлом.....	232
334.	Куди вітер хмари носить.....	232
335.	В вишневому саду гуляв.....	233
336.	Згадай же, Мамцю, той же вечір.....	233
337.	Прощай, дорога Україно.....	233
338.	Прощайте ви, друзі мої.....	234
339.	Зелений гай, пахуче поле (1) (Сон).....	235
340.	Зелений гай, пахуче поле (2,3) (Сон).....	236
341.	Зелений гай, пахуче зілля (4) (Сон).....	236
342.	Широкий степ, пахуче поле (5) (Сон).....	237
343.	Тернопіль мій, Тернопіль мій.....	237
344.	Присудили мені.....	238
345.	Як повів буйний вітер (Рости, рости черемшино (1)).....	238
	Рости, рости черемшино (2).....	239
346.	На городі росте зілля.....	240
347.	Рости, рости черемшино (3).....	240
348.	Ой, звівся буйний вітер.....	241
	Сонце сходить і заходить (1).....	241
349.	Сонце сходить і заходить (2).....	241
350.	Сонце сходить і заходить (3).....	242
351.	Сонце сходить і заходить (4).....	242
352.	Я не крав, не розбивав.....	243
353.	За муром одцвіли каштани (Чи чуєш, Юрку?).....	244
354.	Сидів, читав я дні і ночі.....	245
355.	Сидів я день – думав я нічку.....	245
356.	Сидів я раз з двома друзями.....	246
357.	Лічу в неволі я дні і ночі.....	246
358.	Доля з мене все глузує.....	247
Дівчина в тюрмі		
359.	Болить серце, болять груди.....	247
Передача		
360.	Нема щастя, нема долі.....	248
361.	А в неділю, дуже рано (У неділю дуже рано) (1).....	249
362.	В неділю дуже рано (2).....	249
363.	Сиджу я в темних мурах.....	250
Перед розстрілом		
364.	І нащо мене мати породила (Нащо мене...) (1,2).....	251
365.	Прощай холодная темнице.....	252
366.	Пройшла весна, настало літо.....	252
367.	Ой плаче тужить стара мати (1).....	253
368.	Ой плаче тужить стара мати (2).....	254
369.	Плаче тужить стара мати (3).....	254

Пливуть трупи

370.	В сорокпершім році, як стави гатили.....	255
------	--	-----

VIII. Любовні

Із запозиченими мелодіями

371.	Ми не зійдемося вже ніколи.....	256
------	---------------------------------	-----

Повстанські пісні

З повстанцем кохаюся

372.	Соловію, рідний брате.....	256
373.	Іхав козак через місто.....	257

Я плакать не буду

374.	Чого ти, дівчино, така сумна ходиш.....	257
375.	Місяць жовтень, це вже осінь (Не сумуй, дівчино мила).....	258

Якщо любиш мене — то надійся

376.	У саду де розкішна груша.....	259
------	-------------------------------	-----

Не жди повстанця

377.	Ізійшов місяць із-за хмари.....	259
378.	Нащо дівчино айстри сім.....	260
379.	Буде, нам з тобою, що згадати (1,2).....	260
380.	Рожі й терен.....	262

Чи тямий, кохана той вечір

381.	Вже сонце зайшло за горою.....	262
------	--------------------------------	-----

Який же то буде вінець?

382.	Послухай дівчино красуне (1,2).....	263
383.	Послухай дівчино красуне (3).....	264
384.	Послухай, кохана дівчино (4).....	264
385.	Посиплеться листя з берези.....	265

Тоді я вернуся до тебе...**Пісні до милої, до милого**

386.	Лети, моя думо в вечірню годину (1).....	266
387.	Лети, моя думо, лети моя пісне (2).....	267
388.	Я чую, Оксано.....	267
389.	Оксано, Оксано.....	268
390.	Останній привіт тобі, мила (1).....	268
391.	Під небом чужим я скитаюсь (1,2).....	269
392.	Із слів моїх, "Люб'ю", зродилось.....	270
393.	Я пам'ятаю тії слова (1,2).....	270
394.	Ой, хотіла б усе я забути.....	271
395.	Ти приходиш до мене щоночі.....	271
396.	Згадай, згадай останнє кохання.....	271
397.	Козаче, козаче — я тобі не вірю.....	272

Про любов — і долі зов

398.	Дівчино голубко.....	273
399.	Була весна кругом і в серці.....	274
400.	Ой пустить (Працання).....	275
401.	Іди від мене ти, моя кохана (1,2,3,4).....	276
402.	Не час тепер нам на кохання.....	277

IX. Військовий побут**Приймають у повстанці**

403.	Заплакані карії очі (1).....	278
404.	Заплакали карії очі (2).....	278
405.	Сумливу тишу, п'ятому ночі.....	279

406.	У неділю рано, вранці.....	280
407.	Набирали добровольців.....	280
У повстанцях		
408.	Зголосився до повстанців (<i>Повстанець</i>).....	281
409.	На скалистому Бескиді (<i>Бескид</i>).....	282
410.	Ой сплелися фронти.....	282
411.	Від Попраду по Кавказ.....	283
412.	В гаю, зеленому гаю.....	283
413.	Крізь ліси дорога.....	284
Інциденти		
414.	В славних горах, у Карпатах.....	284
415.	Там у Пеньках, на хуторі, під лісом (<i>про «Жука» і інших</i>).....	285
416.	Там у лісі, при доріжці (<i>МИЛИЙ</i>).....	286
417.	Був собі «бандьора».....	287
418.	В погідний день раненько (У лісі між кущами).....	287
419.	Шумує Корсів річка (<i>Юні партизани</i>).....	288
420.	В четвер по полудню.....	289
421.	Зажурилась Україна.....	289
Перед боєм		
422.	Чорні хмари наступають.....	290
Бій		
Пісні із запозиченими мелодіями		
423.	Це на Холмщині діялось, у початок зими.....	290
424.	На зеленій траві (1) [на мел. "Гей нум браття"].....	292
Повстанські пісні		
425.	Всю ніч не вгавала (<i>40 Повстанців</i>).....	293
426.	В степу під Херсоном (1,2).....	293
427.	По Холмщині нашій (<i>Пісня холмських повстанців</i>).....	295
428.	Вже вечір вечоріє (Лента за лентою).....	296
429.	Сонце вже сховалось (<i>Повстанці Соколи</i>).....	297
430.	Шістнадцятого серпня.....	297
431.	Зайшло за гори сонце.....	298
432.	Ой там у лузі при долині (1,2).....	298
433.	Ой там у лузі, при дорозі (3,4).....	300
434.	Сонце сходить і заходить, хмара наступає (<i>сім героїв на Кулебах</i>).....	301
435.	У неділю дуже рано (3).....	302
436.	У суботу рано-вранці.....	302
437.	Ой, між Спасом і Лугами.....	302
Везуть ранених		
438.	Там під горою.....	303
439.	Ой у лісі між соснами (1).....	304
440.	Там у лісі поміж сосни (2) (А в сосновім темнім лісі).....	305
Воєнні портрети		
До-повстанські пісні		
441.	З полтавського бою (<i>Пісня про Мазену</i>).....	306
442.	А в неділю дуже рано вітрець повіває (<i>про Данила Пукала</i>).....	307
Переспіви		
443.	За сибіром сонце сходить (<i>про «Кармелюка»</i>).....	308
444.	У Саджівці, в Бережівці (<i>про «Малину», «Січа»</i>).....	309
Повстанські пісні		
445.	Ой, у селі Топорівцях (<i>про «Кармелюка»</i>).....	310
446.	Над Дубинськими гаями.....	310
447.	Зійди, Кобзарю, сину музи.....	311

448.	У Бишках на край лісу	312
449.	Сонце ясне засвітило	313
450.	Двадцять-дев'ятого жовтня (про «Чайку»)	313
451.	Неначе вихор в місті Бірчі (про «Коника»)	314
452.	Дні липневі як жар теплі (про см. пров. БСБ; про Бірчу)	315
453.	Ой хто то, хто то йде на Бірчу (про «Коника»)	315
454.	Чотовий «Незломний»	316
455.	Над річкою Стиром (про «Байдю»)	316
456.	Березневе ясне сонце (про «Пісню»)	316
457.	Що то за вістка сумна облетіла (про «Бурлаку» й «Лампу»)	317
458.	Гей, бували хмари (про «Савура»)	318
459.	Гей, чи ж то не яструб (про командира «Яструба»)	319
460.	Ввесь ліс покритися сніжним пухом (Пісня про «Яструба»)	320
461.	Як нічка за горою сховалась (Пісня про чотового «Мороза»)	320
462.	Монастирська ще млою (про «Тараса», «Грома» і «Уляну»)	321
463.	Над степами, над лісами (про «Орлика»)	322
464.	Не хочу я тліти повільно (про «Ракету»)	322
465.	Ой, що ж то за дивна у полі могила (про бійця УПА – узбека)	323
466.	Ідея в праці вас злучила (про «Дона», «Степа» і «Руха»)	324
467.	Хто з повстанців та не знає (Пісня про «Шугая»)	325
468.	У неділю в Бережниці (про «Веселого»)	326
469.	Ой у лісі, на полянці (про «Соловейка»)	326
470.	Партизан-борець провідник друг-Гриць (ПРОВІДНИК ГРИЦЬ)	327
471.	А в середу дуже рано (про бій під Вульками)	328

Х. Для розваги

Переспіви

472.	Гей-гу, гей-га – таке то в нас життя	329
473.	Як засвітіться світла (Пісня львівських повстанців)	330

Повстанські пісні

474.	Ох, як люблю ті наші гори	332
475.	Тужно грала чарівная скрипка (1,2)	333
476.	Тужно грала чудовая скрипка (3)	334

Сучасні популярні пісні

477.	Серед плит (Ти будь здорова)	335
478.	Поглянь, за вікном сніг	336
479.	Минули вже літа	337

XI. Жартівливі

Переспіви народних пісень

480.	Зголосився комар до повстанців	339
481.	Ходить, ходить батько Сталін беріжком (1,2)	339
482.	Гей у Москві (на мотив «Гей на ставі...»)	340
483.	У горах Карпатах	341
484.	Там у лісі під кущами	341
485.	Дядько Гнат	342
486.	А мій миленький, десь там за лісом	343

Повстанські пісні

487.	А хто хоче воювати (У повстанцях)	343
488.	Іхали повстанці з поля	344
489.	Служив стрілець при сотні (1,2)	345
490.	Як вийшли ми з криївки (Гей, чобіт за чоботом)	346
491.	Ой не легка дорога до волі	347

Сатира

492.	До колгоспу стежка проста.....	347
493.	Ой на горі жінці жнуть	347
494.	А як Ленін умирав.....	348
495.	Як настала доля чорна.....	348
496.	а) Вислав Сталін свої діти (Шукають "бандьори") (1,2,3).....	349
	б) В Большевиків руді морди.....	351
497.	Над Берліном вітер віє, розвіває град	352
498.	Іхав Гітлер на візочку	353
499.	Сидить Сталін в комиші.....	354
500.	Як програємо війну	354
501.	Місяць на небо виходить.....	354
502.	Не плачте не журіться ви хлопці юнаки	355
503.	Послухайте любі друзі, що співати буду я.....	356
504.	Холошніаки це зграями	357
505.	Як багато жінок в світі—а мужчин не много.....	358

Політична сатира

506.	АНТИБОЛЬШЕВИЦЬКИЙ ІНТЕРНАЦІОНАЛ (Мордує Сталін...)	359
507.	ГИМН ПОНЕВОЛЕНИХ НАРОДІВ СССР (1) (Насильством жорстоким).....	359
508.	ГИМН ПОНЕВОЛЕНИХ НАРОДІВ СССР (2) (Союз принуждений).....	360

XII. Коляди

Різдв'яне побажання

509.	Бажаєм здоров'я...(Різдв'яне побажання).....	361
------	--	-----

Неозначений мотив

510.	Гей, в Україні пожеги горять.....	361
511.	Серед недолі, на землі (<i>Повстанська Коляда</i>).....	361
512.	Нині радости свято.....	362

На мотив «Бог ся раждає»

513.	Бог ся раждає по світу цілому (1).....	362
514.	Бог ся раждає по світу цілому (2).....	363
515.	Бог ся раждає, люди веселіться.....	364
516.	Гей, що нам браття нині робити?.....	365
517.	Київ зажурився (Князь Київ журиться).....	365

На мотив «Вселенная веселися»

518.	Вселенная веселися.....	366
519.	В Вифлеємі зоря сходить	366

На мотив «Нова радість»

520.	На синіх небесах	367
521.	Нова радість стала (1)	367
522.	Нова радість стала (2)	368
523.	Нова радість стала (3)	368
524.	Свят Вечір надходить.....	369
525.	Як настав той святий вечір (Сумний, сумний святий вечір)	369
526.	Чи чули ви браття	370
527.	Нова радість стала (4)	370
528.	Вставайте УПісти	370

На мотив «Вітай Ісусе»

529.	Вставай, народе ("Вітай Ісусе").....	370
530.	Боже великий, змилуйсь над тими	371

На мотив «Розвеселімся»

531.	Розвеселімся всі купно нині.....	371
532.	Розвеселімся всі разом нині.....	372

533.	Не плач, народе.....	372
534.	По Україні.....	372
535.	Забудьте тугу.....	373
На мотив «В Вифлеємі новина»		
536.	Скоро, скоро всі вставайте.....	373
537.	Святий вечір наступає.....	374
538.	Святий Вечір вже надходить.....	374
На мотив «Бог Предвічний»		
539.	Бог Предвічний народився (1).....	375
540.	Бог Предвічний народився (2).....	375
541.	Бог Предвічний народився (3).....	376
542.	У Карпатах народився.....	376
543.	Вже наш народ віродився.....	377
На мотив «Дивная новина»		
544.	Сотня в Суходолі.....	377
545.	Дивная новина.....	377
546.	На столі на сні.....	378
На мотив «Добрий вечір тобі»		
547.	Добрий вечір тобі (Ой радуйся земле...).....	378
На мотив «Ангел пастирям мовив»		
548.	То не в зорях небеса.....	379
На мотив «Небо і земля»		
549.	В Чорному лісі.....	380
550.	На Україні, на Україні сталася новина.....	380
На мотив «Во Вифлеємі нині новина»		
551.	Всюди по Вкраїні.....	381
552.	Зорі померкли.....	381
Своєрідні мотиви		
553.	Бог народився.....	382
554.	Стань же милий друже.....	382
555.	Довкола все затихло.....	383
556.	Гей! Зимно, зимно на дворі.....	383
557.	У Карпатах в Широкому.....	384
558.	Христос рождається по всьому світу.....	385
На мотиви чужих коляд		
559.	Тиха ніч, Свята ніч.....	385
На народні мотиви		
560.	Зоря ясна засвітила.....	386
561.	Вже зірничка зійшла ясно.....	387
Щедрівки		
562.	Сине небо ясні зорі.....	387
На мотив «Щедрика»		
563.	Щедрик щедрий щедрівками.....	388
564.	Щедрик, щедрик, щедрівочка.....	389
Великодні Пісні		
565.	Христос воскрес (1).....	390
566.	Христос Воскрес (2).....	391

XIII. Після-повстанські пісні

Пісенні звороти до повстанської тематики

а) Під мотив Гаївок, Веснянок

567.	Заспіваймо паняночки.....	392
568.	Заспіваймо ягілочки.....	392

569.	В наших селі на горбочку.....	392
570.	На вулиці сурма грає.....	393
б) Під мотив народний		
571.	У полі могила.....	393
572.	Розкажи, дідусю.....	394
573.	Україно, Україно, квітучий наш краю.....	394
574.	В нас велике свято нині.....	395

XIV. Після-повстанські авторські пісні

На тексти повстанські

575.	На зеленій траві (2).....	396
576.	Іди від мене ти, моя кохана (5).....	396
577.	Я пам'ятаю тії слова (2).....	397
578.	Без рідної буди (2) (<i>Марш сотні «Орлів»</i>).....	397
579.	Не страшна нам є атака (2) (<i>Пісня сотні «Бурлаки»</i>).....	397
580.	Розпрощались стрільці вже з рідними (2).....	399

На тексти поетів-повстанців

581.	Гей, хлопці, ударим прибоєм (<i>ПІСНЯ ПОВСТАНЦІВ</i>).....	400
582.	Україна – степ і море (2) (<i>ПОЛІССЯ</i>).....	400
583.	Ідуть по степах (1).....	401
584.	Йдуть по степах (2).....	402
585.	Я не боюсь тюрми і ката (<i>Вперед!</i>).....	403
586.	Піднявся рідний стяг ізнов (<i>МОЛОДІЙ ГЕНЕРАЦІЇ</i>).....	404
587.	Ми поклялись не розставатись (<i>Пісня</i>).....	405
588.	Клонюсь Тобі, Колиско Мрій.....	407
589.	На північній нашій кордоні (2) (<i>УПівська Маршова</i>).....	408
590.	Шуварі, болото (<i>УПА На Поліссі</i>).....	409
591.	Ревіли вихри дні і ночі (<i>Пісня кур. «Дзвони»</i>).....	410
592.	Тобі Рідний Краю.....	411

На різні тексти

593.	Земле рідна, моя Батьківщино.....	411
594.	Останній привіт тобі, мила (2).....	413
595.	Як сонце заслонить (<i>Марш Молоді</i>).....	414
596.	Зашумить ліси діброви (<i>Повстанська Пісня</i>).....	416
597.	Чорними хмарами вкрита руїна (<i>Марш «Україна»</i>).....	417
598.	Гей, шуміли смереки зелені (<i>Гуцулка</i>).....	418
599.	Вчора Він ще жив.....	418
600.	Пекуча вістка: він упав.....	419
601.	КОЛИСКОВА - Ю. Шухевичу... (Спи, дитино, поки спиться).....	420
602.	Рано вранці сонце сяє (<i>Народні Месники</i>).....	421
603.	Прощайте, друзі, у далеку дорогу.....	423
604.	Ти знемігся, мій милий.....	424

Додаток

Уривки з пісень

Зібралися всі повстанці.....	425
Я городами втікала.....	425
Де ти, мильний мій.....	425

І горді ми, що боремось за волю.....	425
Задзвонить дзвін.....	425
Наші розкоші минули (на мотив "Гуцулка Ксеня").....	425
Ми ні за Сталіна, ні за Суворова	425
Недалечко Костополя.....	425
Одна дорога йде до ліса.....	426

Додаткові пісні

Марш і Гімни

Лини, пісне, ген до неба (Пісня кіннотників УПА).....	426
Нестримним потоком, чота за чотою (Марш «Сірих вовків»).....	427
В Чорнім лісі, густім борі (2).....	428
Вже громом грянув гнів народу (Гей, Україна понад все).....	428
В сорокдругім році (3).....	429

Про долю народу

Ой Богдане-Зиновію, необачний сину.....	429
Блідий місяць сховався за хмари.....	429
Сонце сходить – я журюся.....	430
У Луцьку під тюрмою.....	430
Висока могила сирій землі.....	430

Повстанський світогляд

Вже час, вже час, народе встань (2).....	431
Вкраїнська пісне, заграми.....	431
Ми не дамо катувати народу.....	432
Гей, станьмо, браття, як один.....	433
Ревіть бурі, бийте громи.....	433
Половина Полісся в болоті.....	434
Гей, хлопці, до бою.....	434
Хто любить Україну.....	435
Споглянь Ти, Боже.....	435
Вийшла хмара, вийшла чорна.....	435

Про долю повстанця

Ой у полі, при долині.....	435
Ялино, Ялино.....	436
Гей ви, хлопці, січові молодці.....	436
Ой, сонечко ясне.....	436
Сади вишневі, рожеві квіти.....	436

Про жертви, і їм належну шану

Ви за волю воювали (Хлопці з лісу).....	437
Як сніги покривють землю.....	437
В сов'єцьких катівнях.....	438
Серед степу широкого.....	438

Про смерть повстанця

Там на безмежному полі.....	438
Ой у полі жито гранатами зрито.....	439
Тиша за селом.....	439

Про любов — і долі зов

Лист опада і ясний місяць.....	439
Ой вийду я, сяду.....	440
Йшли дівчата воду брати.....	440

Доля родини

Там старенький батько.....	440
Ой, мала мати сина.....	441

З тюрем і таборів

У гарячих степах Казахстану (Не хочем носити ярма).....	441
Тюрма, тюрма.....	441
Сиджу я в лісі.....	441
За тебе, рідна Україно.....	441
На Україні, на Волині.....	442

Інциденти

А в вівторок рано.....	442
А в Лапшині, при долині.....	442
Ой у селі Радухівці.....	443

Воєнні портрети

А в суботу рано (про «Ворона»).....	443
В сороквосьмим році, в лозову неділю (про «Омелька» і «Рубана»).....	444
Як будеш, мій брате, в Кутці на цвинтарі (про «Орису»).....	444
У неділю рано, ще сонце не сходить (2) (про «Довбуша»).....	444
У неділю рано, ще сонце не сходить (3) (про «Шугая»).....	445
В тому лісі в'ється стежка (про «Нечая»).....	445
Сьогодні мрії золоті (про «Кайдаша»).....	445
В лісі Каролінським (про «Шуляка» і «Недолю»).....	446
Ішли три повстанці (про Василя і Миколу).....	446
Ти водив свою сотню до бою (про «Деркача»).....	446
Тиха нічка над землею (про «Беркута»).....	447
Стогне в неволі Україна (про вісім друзів).....	447

Коляда

Ой на Україні.....	448
--------------------	-----

Жартівлива

І шумить і гуде.....	448
----------------------	-----

Примітки.....	449
Бібліографія.....	499
Показник.....	506

ЛІТОПИС УКРАЇНСЬКОЇ ПОВСТАНСЬКОЇ АРМІЇ

Літопис УПА — це серійне книжкове видання. Його завдання — опублікувати, з дотриманням джерельної точності, документи й матеріали до історії УПА, а також стимулювати й видавати праці про діяльність УПА та історію України того періоду взагалі. Кожний том або група томів Літопису присвячені окремим темам і мають назву. Частина томів охоплює історію УПА за певний період на більших територіях, як, наприклад, на Волині, в Галичині, на українських землях під Польщею тощо. Кожна з цих територій може мати два-три, а то й більше томів. Додаткова серія книжок буде присвячена загальним темам, або збірникам спогадів, праць, або може бути книжкою одного автора на якусь тему. Збірники появляються не періодично, а в залежності від підготовки й опрацювання наступного тому. Нумерація книжок Літопису може йти інакше, ніж за оголошеним територіальним планом чи хронологією подій. Документи передруковуються з дотриманням джерельної точності, зі збереженням загальної форми оригіналу. Конечні виправлення чи відтворення пошкоджених місць відзначаються квадратними дужками або — де потрібно — пояснені в примітках. Так само відзначаються додані редакцією слова, пояснення чи заголовки в тексті. Інші підпільні матеріали — мемуари, меморандуми, публіцистика тощо — передруковуються без пропусків, проте мовні й правописні виправлення детально не відзначаються, хіба в особливих випадках. Як правило, передруки беруться з оригіналів, але при відсутності оригіналу до уваги береться найвірогідніша копія чи передрук. В усіх випадках точно подається джерело, а у випадку передрукованих архівних матеріалів — теж місце збереження даного матеріалу. Кожний том має довідник осіб та місцевостей і словник неясних слів, скорочень та маловживаних чи незрозумілих слів.

LITOPYS UPA — CHRONICLE OF THE UKRAINIAN INSURGENT ARMY

Litopys UPA is a series of books, produced with the aim of publishing source documents and materials relating to the history of the UPA, as well as stimulating and publishing works about the activities of the UPA and, in a more general way, the history of Ukraine of that period. Each volume or group of volumes of Litopys UPA is devoted to a specific theme and has a separate title. Some of the volumes deal with the history of the UPA in a given period of time or in a given region — for example, in Volyn', in Halychyna, in the regions of Ukraine held by Poland and so on. Two, three, or even more volumes may be devoted to general themes, to collections of memories, or to single books by individual authors dealing with particular questions. The appearance of Litopys UPA is not periodic, and depends on the pace at which successive volumes are compiled and prepared for print. The volumes may appear in an order other than indicated above, based on a territorial and chronological principle. In reprinting documents, we adhere strictly to their sources and preserve the general form, language and orthography of the originals. Places in the text where corrections have had to be made, or where the original documents have been damaged or had to be reconstituted, are designated with square brackets, or, if necessary, provided with explanatory footnotes. Words, explanations, or titles inside the texts that have been added by the editors are indicated in a similar manner. Other underground materials — memories, memoranda, works of publicists and the like — are also reprinted without omissions, but only in exceptional cases are linguistic and orthographic corrections indicated. Reprints are based on original texts. In cases where the original text is not available, the reprint is based on the most reliable copy of reprint. The sources of all materials used are clearly indicated and in the case of reprinted archival material, their present locations are also given. Each volume is provided with an index of names of persons and places and a glossary listing names that may not be clear, abbreviations and rarely-used or incomprehensible words.

ЛІТОПИС УКРАЇНСЬКОЇ ПОВСТАНСЬКОЇ АРМІЇ

Серійне книжкове видання документів, матеріалів і наукових праць до історії Української Повстанської Армії.

Досі появилися томи літопису УПА:

Том 1. Волинь і Полісся: німецька окупація, книга перша. Початки УПА: документи і матеріали. Книга містить політичні й організаційні документи та матеріали до історії УПА на Волині і Поліссі. Третє, виправлене видання, 1989 р., 256 стор., тверда обкладинка, ілюстрації, мапи, схеми.

Том 2. Волинь і Полісся: німецька окупація, книга друга. Книга містить підпільні документи і матеріали про бойові дії УПА на Волині й Поліссі. Друге, виправлене видання, 1985 р., 256 стор., тверда обкладинка, ілюстрації, мапи.

Том 3 — 4. Чорний ліс: видання команди Станиславівського тактичного відтинка УПА, 1947 — 1950 роки. Книга перша і друга. Книги містять меморіали, біографічні нариси й документи про дії відділів УПА Станиславівського ТВ УПА. Частина матеріалів — оповідання, новели й вірші.

Том 3, книга перша: 1947 — 1948. Друге, виправлене видання, 1987 р. 272 стор., тверда обкладинка, ілюстрації, мапи, схеми.

Том 4, книга друга: 1948 — 1950 (продовження). Друге, виправлене видання, 1989 р. 288 стор., тверда обкладинка, ілюстрації, мапи, схеми.

Том 5. Волинь і Полісся: німецька окупація, книга третя: спомини учасників. Книга містить спогади, рецензії і додаткові підпільні матеріали про дії УПА. Між мемуарами — звіт про договір про ненапад між ГК УПА й угорською армією. 1983 р., 312 стор., мапи, ілюстрації.

Том 6. УПА в світлі німецьких документів, 1942 — 1945: книга перша — 1942 — липень 1944. Книга містить аналізи, меморандуми, звіт про дії, а також переклади українських документів для центральних політичних, військових і поліційних установ, 1983 р., 256 стор., тверда обкладинка, ілюстрації, мапи.

Том 7. УПА в світлі німецьких документів — 1942 — 1945: книга друга — серпень 1944 — 1945 (продовження шостого тому). 1983 р. 272 стор., тверда обкладинка, ілюстрації, мапи.

Том 8. Українська Головна Визвольна Рада: документи, офіційні публікації, матеріали. Книга перша — 1944 — 1945. Книга містить основні документи Першого Великого Збору УГВР, передрук органу Президії УГВР *Вісник* (ч. 4/7/, серпень 1945) і статті та матеріали з 1944 — 45 рр., які стосуються цілості визвольного руху. 1980 р., 320 стор., тверда обкладинка, ілюстрації, мапи, схеми.

Том 9. Українська Головна Визвольна Рада: книга друга, 1946 — 1948. Книга містить органи УГВР *Самостійність і Бюро інформацій УГВР* та інші матеріали, 1982 р., 520 стор., тверда обкладинка, ілюстрації, мапи, схеми.

Том 10. Українська Головна Визвольна Рада: книга третя, 1949 — 1952. Збірник містить документи, офіційні звідомлення, публікації й матеріали УГВР в Україні, між ними Бюро інформацій УГВР, вип. 4 — 6 і 9, 1984 р., 424 стор., тверда обкладинка, ілюстрації.

Том 11. Тернопільщина: список впадших героїв української революції в боротьбі з московсько-більшовицьким окупантом за час від 13 березня 1944 до 31 грудня 1948 року. Це підпільне видання містить біографії 725 осіб, які загинули на території Тернопільської округи. Крім того, подає нові дані про смерть б. 100 невідомих повстанців, які загинули на території округи. 1985 р., XXXII — 248 стор., тверда обкладинка, ілюстрації.

Том 12. Третя подільська воєнна округа УПА («Лисоня») — містить видані командою воєнної округи: Короткі описи боїв відділів УПА — «Лисоня» від листопада 1943 до серпня 1945 року, збірник підпільних пісень *Повстанський стяг* — виданий з приводу п'ятиріччя УПА, в 1947 році, — та інші документи й матеріали групи УПА «Лисоня», 1989 р., 352 стор., тверда обкладинка, ілюстрації.

Том 13. Перемищина — Перемиський курінь. Книга перша — Денник відділу «Бурлаки» (Володимира Щигельського) — містить денник цього відділу («Ударники» 4, 94 а) за час від жовтня 1946 до 24 жовтня 1947 року, ведений бунчужним «Буркуном», з епілогом Богдана Гука («Скали»). Книга має також різні документи сотні, такі, як накази, списки вояків, господарські документи тощо. 1986 р., 370 стор., тверда обкладинка, ілюстрації.

Том 14. Перемищина — Перемиський курінь. Книга друга: Денники й документи — містить денники сотенного «Крилача» (Ярослава Коцьолка) з 1944 і 1947 років, продовжувані по його смерті сотенним «Бурлакою» (Володимиром Щигельським), денник сотні «Крилача» (ведений бунчужним «Орестом») і документи обох сотен. 1987 р., 262 стор., тверда обкладинка, ілюстрації.

Том 15. Константин Гіммельрайх: Спогади командира відділу особливого призначення «УПА-Схід»; спогади. Автор — киянин — оповідає про свої переживання від вибуху війни 1941 року до «звільнення» з УПА і рейду на Захід в 1945 році: мобілізація до ЧА, німецький полон, окупований Київ, участь у підпіллі ОУНм, к-р вд. УПА (ОУНм) в Карпатах, старшинська школа УПА, мандри по Поділлі й к-р вд. особливого призначення «УПА-Схід». 1987 р., 266 стор., тверда обкладинка, ілюстрації.

Том 16. Підпільні журнали закерзонської України, 1945 — 1947. Збірник містить передруки наступних підпільних журналів: *Тижневі Вісті*, *Лісовик*, *Інформативні Вісті*, *Інформатор* і *Перемога*. Всі числа цих журналів супроводяться англomовним резюме. Збірник має статтю про історію підпільної видавничої діяльності на Закерзонні та Акт оскарження О. Лебедович. 1987 р., 608 стор., тверда обкладинка, ілюстрації.

Том 17. Англomовні видання українського підпілля, 1946 — 1947. Збірник містить передруки підпільних видань: Нові Лідіце, Виселення єпископа Коциловського, Вибори в СРСР, Нова голодова катастрофа в Україні, Фашистівське страшило, До братніх чеського і словацького народів. 1988 р., 192 стор., тверда обкладинка, ілюстрації.

Том 18. Карпатська група УПА «Говерля»; книга 1: Документи, звіти та офіційні публікації. Містить передрук підпільного видання командування групи «Шлях перемоги», звіти команд тактичних відтинків УПА й звіти командирів відділів та підвідділів УПА, 24 ТВ УПА «Маківка». 1990 рік, 328 стор., тверда обкладинка, ілюстрації.

Том 19. Карпатська група УПА «Говерля»; книга 2: Спомини, статті та видання історично-мемуарного характеру. Включає збірку нарисів і споминів, друкованих у підпіллі. Майже всі спомини написані старшинами і вояками УПА ще на Україні або негайно після переходу на еміграцію. 1992, 357 стор., тверда обкладинка, ілюстрації.

Том 20. Показчик до «Літопису УПА»; книга 1: 1-19 томів. Книга містить показники псевдонімів, прізвищ, географічних назв, інституцій, поазбучні списки авторів та надрукованих матеріалів й інші дані про перших 19 томів «Літопису УПА». 1994, 528 стор., тверда обкладинка, ілюстрації.

Том 21. УПА в світлі німецьких документів, 1941 — 1943. Книга третя — червень 1941 — травень 1943. Книга містить звіти, меморандуми, а також переклади українських документів для центральних політичних і поліцейських установ. 1991, 271 стор., тверда обкладинка, ілюстрації.

Том 22. УПА в світлі польських документів. Книга перша — Військовий Суд Оперативної Групи «Вісла». Містить вироки, звіти та кореспонденцію Військового суду Оперативної групи «Вісла» за період від травня до вересня 1947 р. 1992, 627 стор., тверда обкладинка, ілюстрації.

Том 23. Медична опіка в УПА: документи, матеріали і спогади. Більша частина книги — це спомини санітарів, медиків, лікарів й інших працівників санітарної служби й Українського Червоного Хреста (УЧХ). В книзі теж поміщені підпільні документи й біографії працівників УЧХ. 1992, 480 стор., тверда обкладинка, ілюстрації.

Том 24. Ідея і чин: орган Проводу ОУН, 1942 — 1946. У цій книзі передруковано головний політично-інформативний журнал Проводу ОУН на Українських Землях, що появився в роках 1942 — 1946. Журнал містив важливі інформації про боротьбу УПА, німецьку та російську окупаційну політику, розвиток української політичної думки. 1995, 592 стор., тверда обкладинка, ілюстрації.

Том 25. Пісні УПА. Збірка всіх пісень, тематично пов'язаних з боротьбою УПА. Збірник включатиме не тільки властиві пісні вояків УПА, але й уложені пізніше в тюрмах і концтаборах, чи уложені народом. Збірник включатиме тексти пісень, їх варіанти, мелодію і варіанти, а також дані про саму пісню, її авторів й оспівуваних у піснях героїв чи події. Збірник має понад 500 пісень. 1997, XXIV + 556 стор., тверда обкладинка.

Том 28. Марія Савчин: Тисяча доріг; спомини. Автор оповідає про свої переживання від вибуху війни (від 1944 до 1953 — в підпіллі) до свого приходу на еміграцію у 1954. Від 1945 була дружиною В. Галаси, заступника пров. ОУН Закерзонського краю, від 1947 співробітника ГОСП в Карпатах, і від 1948 — пров. ОУН ПЗУЗ. Авторка перебувала разом з ним на Закерзонні, в Карпатах, на Волині й накінець — у тюрмі КГБ у Києві. 1995, 600 стор., тверда обкладинка, ілюстрації.

Підготовляються до друку такі томи «Літопису УПА»:

Том 27. Роман Петренко: За Україну, за її волю; спогади. Автор — волиняк — оповідає про свою діяльність від вибуху війни у 1939 до відходу на Захід у 1945. Спочатку автор був діячем ОУН Сарненської округи (від січня 1942 в підпіллі), згодом — шефом господарського відділу ШВО УПА «Заграва», від літа 1943 — ГВШ (потім КВШ УПА-Північ, к-р Д. Клячківський) і від літа 1944 — старшиною для особливих доручень при ГСЗС УГВР під керівництвом М. Лебеда. Тверда обкладинка, ілюстрації, мапи.

Холмський тактичний відтинок УПА («Данилів»): містить огляди й документи про дії УПА на Холмщині й Підляшші в 1945 — 1948 роках. Між документами — звіти Холмського ТВ УПА, хроніки (денники) сотень УПА, звіти зі зустрічей представників УПА з представниками польського резистансу з ВіН-у («Вольносьць і Незавісосьць»), звіт зі зустрічі з англійським кореспондентом та інше.

Замовлення з-поза України та оплату за окремі томи просимо ласкаво слати на адресу:

LITOPYS U.P.A.

P. O. BOX 97, Station «С»

Toronto, Ontario, M6J 3M7, Canada

Редакція та Адміністрація «Літопису УПА»

ОБ'ЄДНАННЯ КОЛИШНІХ ВОЯКІВ УПА В США Й КАНАДІ
та
ТОВАРИСТВА КОЛИШНІХ ВОЯКІВ УПА
ім. ГЕН. ХОР. ТАРАСА ЧУПРИНКИ В США Й КАНАДІ
ВИДАВНИЧИЙ КОМІТЕТ «ЛІТОПИСУ УПА»

*С. Баб'як, М. Бажно, С. Голяш, В. Дашко, М. Зінько, Ірина Камінська,
М. Ковальчин, М. Кошик, Б. Крук, М. Кулик, Р. Кулик, М. Лебедь, М. Мігус,
В. Новак, С. Новицький, Р. Петренко, Марія Пискір, П. Потічний,
М. Ріпецький, І. Росіл-Юрко, З. Соколюк, В. Сорочак,
Я. Струтинський, М. Федак, Марта Філь,
Л. Футала, Є. Штендера*

Адміністрація:

М. Кулик, В. Дашко, Р. Кулик, М. Мігус, І. Росіл-Юрко

Адреса Адміністрації:

LITOPYS U.P.A.

P.O. Box 97, Station «С»

Toronto, Ontario, M6J 3M7, Canada

Адміністрація в Україні:

В. Чорновус, Ю. Штендера

Адреса:

СП «Літопис УПА»

290006, м. Львів, пл. Міцкевича, 6/7, Україна.

тел/факс (0322) 72-40-64

Наукове видання
ЛІТОПИС УКРАЇНСЬКОЇ ПОВСТАНСЬКОЇ АРМІЇ

ТОМ 25

ПІСНІ УПА

Зібрав і зредагував **Зеновій Лавришин**

Передмова англійською мовою

Видавець — Спільне українсько-канадське підприємство
«Літопис Української Повстанської Армії»
290006, м. Львів, пл. Міцкевича 6/7
телефон/факс (0322) 72-40-64

Технічний редактор *Зеновій Стецьків*

Підписано до друку 17.03.97 р. Формат 70 x 100 1/16
Папір друкар. № 1. Офсетний друк. Тираж 6000.
Умовн. друк. арк. 49,4
Обл. вид. арк. 38.
Зам. № 270-7

ПІСНІ УПА
ЛІТОПИС УПА, ТОМ 25

LITOPYS UPA
Volume 25

SONGS OF THE UPA

Compiled and edited by Zenovy Lawryshyn
With preface in English

ЛІТОПИС УКРАЇНСЬКОЇ ПОВСТАНСЬКОЇ АРМІЇ
Том 25

ПІСНІ УПА

Зібрав і зредагував Зеновій Лавришин
Передмова англійською мовою

Торонто	Видавництво Літопис УПА	1996
Львів	Спільне українсько-канадське підприємство «Літопис УПА»	1997

ВИДАННЯ
ОБ'ЄДНАННЯ КОЛИШНІХ ВОЯКІВ УПА В США І КАНАДІ
ТА
ТОВАРИСТВ КОЛИШНІХ ВОЯКІВ УПА
ІМ. ГЕН. ХОР. ТАРАСА ЧУПРИНКИ В США І КАНАДІ
ЛІТОПИС УКРАЇНСЬКОЇ ПОВСТАНСЬКОЇ АРМІЇ

Редарує Колегія:

Відповідальний редактор: Є. Штендера

Співредактор: П. Й. Потічний

Copyright ©1996 by Litopys UPA

ISBN: 0-920092-23-3

©1997 Спільне українсько-канадське підприємство «Літопис УПА»

ISBN: 5-7707-7577-7

ОБКЛАДИНКА МИРОНА ЛЕВИЦЬКОГО

Cataloguing in publication data:

Pisni UPA /zibrav i zredaguvav Zenovy Lavryshyn. — Toronto: V-vo Litopys UPA, 1996.

— XXIV+555 p, scores: 24 cm.

(Litopys Ukrains 'koi povstans'koi armii: t. 25)

Added title in English: Songs of the UPA.

With music

Introduction also in English

Includes bibliographies and index

ISBN: 0-920092-23-3

1. Patriotic music - Ukraine. 2. Ukrains'ka povstans'ka armii - War songs.

3. Ukraine - History, 1941- — Sources. I. Lawryshyn Zenovy, 1943- II. Series

M1764.P57 (DK508. 79 L5 t.25)

50-РІЧЧЯ ВЕЛИКОГО РЕЙДУ ВІДДІЛІВ УПА В ЗАХІДНУ ЄВРОПУ — 1947

Присвячуємо цей том Літопису УПА
всім воякам і старшинам УПА, які чесно виконали наказ
Головного Командування УПА й понесли в світ правду про
визвольну боротьбу українського народу

Редакція «Літопису УПА»

Видання цього тому «Літопису УПА» уфундували жертвенні патріоти, які відгукнулися на заклик Фінансової комісії Видавництва «Літопис УПА» під головуванням п. Степана Голяша та Адміністрації «Літопису УПА». Їх імена будуть поміщені в Інформативному Бюлетені Видавництва «Літопис УПА»

Передмова

В цьому томі зібрані пісні, які постали в добу дій Української Повстанської Армії (УПА) й українського підпілля або в часі поміж двома світовими війнами. Тому в ширшому розумінні термін «ПІСНІ УПА» стосується не лише пісень самого повстанського руху, але й до-повстанської народної творчості того й пізнішого часу.

Організація матеріалу

Загальна організація матеріалу впливає із жанрово-тематичного порядку, якого загальний та детальний види явно представлені у змісті цього видання. В «Додатку» вміщено уривки пісень, а також тексти пісень, які надійшли вже після закінчення й нумерації збірки.

Збірка поділена на п'ятнадцять підрозділів: гимни й марші; історичні пісні; доля народу; повстанський світогляд; доля повстанця; доля дівчини, матері, рідні; тюрми й табори; любовні; військовий побут; розважливі; жартівливі; коляди; післяповстанські пісні; післяповстанські авторські пісні; та додатки, які групують пісні за вище поданими категоріями. Книга також має «Примітки», «Бібліографію» та «Покажчик».

В книзі два роди приміток — загальні, текстові. В загальних примітках, що зібрані окремо наприкінці книжки, в скороченому вигляді подаються списки джерел даної пісні, починаючи з головного. Для легшої орієнтації пісні подано в алфавітному порядку та, де це можливе, вказано час і місце запису, особу, від якої записано, та інформації про оспівані особи чи події, з їх порядковим числом та сторінкою в збірці. З порядку строф, поданих в загальних примітках після назви джерела (як і з текстових), можна легко відтворити стан текстів у джерелах. Якщо не подано змін, то це означає, що тексти у джерелах і у збірці такі самі.

Джерела групуються, зокрема, коли існує декілька варіантів, за відповідними числами (1), (2), і т. д., причому головне джерело подається першим. Деколи обговорюваний текст пісні вміщено під одним числом, а музику подано під іншим. Тоді треба брати під увагу теж примітки у варіантах.

У текстових примітках (уміщених після кожної пісні) з'ясовано головні різновиди тексту пісень. Анотаційна цифра стоїть при кінці обговореного тексту, якого остаточний зміст виявляється в порівнянні з ано—

тованим текстом. (Звичайно число складів в обох випадках є однаковим). Окремі внески можуть стосуватися більшої чи меншої частини тексту, але вони завжди кінчаються анотаційною цифрою. У випадках, коли анотований текст переходить цю цифру, текст який замінює слова після наведеної цифри, ставиться в дужки. Якщо в ряді джерел подано одне із них в дужках, то відповідне йому відхилення від поданого анотаційного тексту також подане в дужках. В окремих випадках анотаційна цифра поставлена на початку строфи або після її числа. Це означає, що анотація стосується до цілої строфи.

Бібліографія подає головні джерела пісень збірки, а «Покажчик» вказує на імена, псевдоніми, географічні назви й вибрані гасла із текстів пісень.

До збірки входить чимало пісень міжвоєнного періоду, які наявно приготувляли шлях повстанському рухові («Вже час, вже час - народе встань! Диктуй ворогам тут Україну!») Часто це варіанти стрілецьких пісень («Лунає клич», «Ми по таборах і тюрмах», «Лети моя думо», «Повіяв вітер степовий») та пісень з часів Визвольних Змагань (пісня УПА «Ой заросли всі дороги»), постання Закарпатської України чи пісенної творчості, пов'язаної з діями ОУН. Пісні ранішого або пізнішого походження, для легшої орієнтації, згруповані в різних розділах, як, наприклад, «Доповстанські пісні», «Повстанські переспіви», та «Післяповстанські пісні». Деякі тематично повстанські пісні появились друком далеко перед самим постанням УПА як, наприклад, «Як Лопатинський з-за кордону», «Ми зродились із крові народу», «Ми українські партизани», «Зродились ми великої години», уміщені в пісеннику «Гомін волі» (1941 р.).

Не завжди вдалося чітко розмежувати ці категорії пісень, бо й не завжди можна було точно визначити час походження кожної пісні. Подібно як пісні січових стрільців, що викликали паралельну народну творчість і стали вважатися «стрілецькими», так само багато пісень мають пряме відношення до повстанського жанру («Дядько Гнат»), хоч вони й не співалися в УПА, але тому, що багато з них ще не появлялися друком, ми подаємо їх у збірці з наміром етнографічного збереження.

В збірці зроблено спробу приблизити текстові та музичні варіанти пісень, хоч це не завжди вдавалося. Наприклад, «На городі росте зілля» могла б співатися на мелодію пісні «Як повіяв буйний вітер», «Рости, рости черемшино» (2) або й на мелодію «Сонце сходить і заходить». Тому, одначе, що на це немає джерельних даних, цього в тексті не вказується. «Пісню холмських повстанців», наприклад, вміщено й під різними жанрами, відмінними наголовками та з відмінною музикою («До бою правого», та «По Холмщині нашій»). Також, часами, як у випадку пісні

«Бувало вип'ю шклянку пива», текстові подібності ведуть до пісні «Шуміли сосни і діброви», тоді як музичні — до «Не плач матусю» (2). Часто подібні вирази, а то й цілі строфи знаходимо у відмінних контекстах і з різними темами («На городі росте зілля» — строфа 3, «Рости, рости черемшино» — строфа 4, та «Будь здорова моя мила» — строфа 7). Тому й категоричність розподілу матеріалу, як і його зміст, мусять залишатися дискусійними.

Намагання в'янути, котрі мелодії оригінальні, котрі використовуються під різні тексти або котрі з них запозичені з народних, а то й з чужих пісень, також проблематичні («По бою було, крик затих»). Причиною неясності є те, що такі запозичення дуже часті та що повстанські пісні творилися до великої міри на існуючі мелодії, які служили музичною основою для декількох пісень водночас (мелодія пісні «Ой там далеко на Волині» служила музичною основою також пісням «Ой хто то, хто то йде на Бірчу», «Ходіть сюди до мене хлопці», «Хай землю виорють гармати» (3) та інші). Пісня «Зродились ми великої години» має свою ідіоматичну мелодію (1), але також і мелодії (2,3) на загально відомі мотиви.

Крім того, знані автори повстанських пісень — це здебільша тільки автори текстів. Часто мелодії пристосовувано в чисто пропагандивних цілях. Наприклад, Ірина Камінська згадує, що у зв'язку з перемаршами Червоної Армії дуже часто підставлялося слова підпільних пісень під мелодії пісень цієї армії («Хай землю виорють гармати» на мелодію грузинської «Суліко» чи «Вже настала люба днина» і «Пам'ятаю той бережень» на мелодію пісні про Стеньку Разіна).

Переспіви народних і стрілецьких пісень, як теж і запозичення українських і чужих мелодій (особливо російських популярних романсів), де тільки можливо, роблено старання їх виявити. Згруповані музичні варіанти зазначено цифрами в дужках і подано на початку музики. Цифри в дужках після заголовка пісні зазначають існування точних, або близьких повторень даної пісні. Варіанти пісень або їх мелодій, яких не вдалося згрупувати разом, пояснено в «Примітках». Менші цифри в означенні музичних варіантів відносяться до окремого варіанту пісні, якого відхилення від поданої музики також часто подається применшеними нотами.

Внутрішні варіанти пісень, тобто малі й незначні їх відмінності у різних джерелах, подаються відразу після кожної пісні й позначені цифрами, які звертають до відповідно зазначених місць у музиці. Варіант вповні замінює музику, подану під ломаною рисою після даної цифри. Повторення цифр над музикою означає, що варіант, позначений даною цифрою, замінює музику в усіх зазначених місцях. Коли є більше варіантів, позначених певною цифрою, кожний з них замінює відповідно зазначену

музику. В деяких випадках, часто з ціллю заощадити місце, довелося записувати деякі додаткові варіанти применшеними нотами. З огляду на те, применшені нотні записи можуть означати: орнаментику (нормальні, апожіатурні й інші записи) і підголоски; багатоголосся, не подане в джерелі (коли відсутні гармонічні колізії); внутрішні варіанти; відхилення окремого варіанту пісні (коли музичний варіант позначений малою цифрою).

Тематика

Тема й мотив повстання проти окупантів, поневолення й тиранії — найбільш видна ознака повстанського жанру. В повстанських піснях висловлюється одвертий заклик до боротьби, до помсти ворогам України, але також любов до Батьківщини та відданість її революційним провідникам (Бандері, Чупринці та іншим). Оспівування боїв УПА, подвигів окремих її вояків, пісні про важке підпільне життя, туга за дівчиною, ріднею, милим — усе це теж важливі теми цього жанру. Тема заслання, тюрем і концтаборів творить своєрідну паралельну течію таборових пісень, яка відрізняється від суто повстанського жанру.

Ключові слова й образи

Терміни «козак», «стрілець», «січовик», «повстанець», «партизан» дуже широко виступають у повстанських піснях і часто вільно замінювались в різних варіантах деяких пісень. Дуже часто, на збереження протирежимних пісень, слова й терміни, які вважались небезпечними замінювано на неутральні. Тому часом нелегко відрізнити повстанські пісні від стрілецьких.

Характерним образом повстанських пісень виступає ліс. Однак поміж поетичними образами найбільше вражає образ трави, добре відомий і в доповстанських піснях («Повіяв вітер степовий», «Тучі та завою степу далеkim»). В повстанських піснях образ трави вживається для звичайного опису («Куди вітер хмари носить», «В степу під Херсоном»), але теж і в порівнянні з полеглим вояцтвом («Мов олень той» (1), «Ой чути, чути гарматні стріли»). Деінде використовується образ кров'ю закрашеної трави («Рушив кінь мій в далеку дорогу», «Ой чути, чути гарматні стріли», «Тай нащо мене мати породила», «В бій за славу»). В деяких піснях образ трави сповіщає про близьку смерть («Розпрощався стрілець зі своєю ріднею», «В селі на Вибранівці», «На зеленій траві» (1)). Часом цей образ символізує забуття — слідів, стежок, могил, які заростають травною («Ой покинув я вірну дівчину», «В бій за славу», «І на що мене мати

породила» (1, 2). Пов'язання трави з могилою також помітне в піснях («Подивися дівчино на мене», «Я сьогодні від вас від'їжджаю», «У лісі темному» (2), «Буде нам з тобою, що згадати») і т. д. Знаходимо теж і мотив відродження в образі трави, але тільки з перспективи вшанування пам'яті полеглих («Вже весна воскресла, трави зеленіють»).

Джерела та стан запису

В Україні донедавна існувала строга заборона й цензурування повстанських пісень, а то й активне нищення джерельної бази, що дуже часто призводило до затертя їх первісного виду. В діяспорі під «редакторським пером» чи дешево-популярних звукозаписах, не тільки втрачався первісний вид цих пісень, але часто витворювалися нові різновиди їх текстових і музичних деталей. Дехто справляв мову чи музику з великою шкодою для самої пісні.

Прямих джерел повстанських пісень відносно мало. Крім пісень Саника (1947р.), збірки «Нові коляди» та пісень, що появилися в підпільному виданні «Юнацький шлях» (1946 р.), це переважно машинописи виключно текстів – у співанику Голяша (1947 р.), «Збір пісень УПА» з Архіву «Літопису УПА» та пісні, що походять з Денника сотенного Крилача (1944 — 1947 рр.). До цього можна б додати записи в Німеччині від вояків УПА у машинописі Адама Войтихівського (1948 р.), як також авторські рукописи Бояна, що походять з 30-х та 40-років. Існують також збірки «Гомін волі» (1941 р.) та «За Україну» (1943 р.), які, однак, були недоступні при опрацюванні цього збірника.

Видання «Співаник УПА» (1950 р.) у великій мірі базується на співанику Степана Голяша, але з мовними «поправками» та з музикою в обробці для чоловічого хору. При «Літописі УПА» архівом пісень займався якраз Степан Голяш з допомогою В. Юркевича та М. Дзімана. В архіві зберігаються папки саме Юркевича, Кашуби, Грицяя, Гриценка, Гнатишина, Добоша та різне. При цитуванні цього архіву згадуємо окремі папки, але й подаємо нумерацію Голяша.

Найбільшим джерелом цього тому треба вважати збірку повстанських пісень Романа Шанківського (Івана Невмирущого), підпільно записаних у роках 1950-1990. Він подав понад 150 пісень, в більшості з нотами. Згодом використано також сучасні збірки з України М. М. Крищука, В. Олійника та Василя Подуфалого. Значним вкладом в цю літературу є нові видання в Україні, як, наприклад, «Пісні українських націоналістів», дві збірки З. Бервецького, а також збірки В. Подуфалого, А.С. Пастушенка та Є.Шморгуна. Витинки з преси, листи, записні ленти, ноти, книжки, плас-

тинки й інформації від поодиноких людей доповнюють ці джерела. Бібліографія подає дані про всі збірки, використані у цьому томі.

З цього різноманітного матеріалу, не відкидаючи нічого, вирішено в головному тексті подавати найкращий варіант пісні (див. «Ми українські партизани» та варіанти), а всі інші включити до приміток у підтексті або, коли йдеться про мелодію, до списків музичних варіантів. Очевидно, хоча повного перепису варіантів, правдоподібно, не досягнуто, дальша праця над повстанськими піснями повинна все ж таки стати легшою.

Варто також згадати, що в деяких випадках зроблено певні текстові реконструкції (наприклад, на початок «Зродились ми не з крові але в дійсність»), які чітко зазначено в анотаціях. Також і з музичного боку доводилося робити витяги мелодій з дотеперішніх хорових обробок. В таких випадках або у випадках, коли бракувало автентичного багатоголосся, додано дво- чи триголосся, навіть якщо це поміняло гармонічні функції або інші подані в джерелі елементи, що видавалися невластивими для даної пісні (наприклад «Ми лицарі без жаху і без смерті»). Це зроблено не так задля обробки пісні, як радше для накреслення її гармонічного тла.

Часом додано голоси, яких бракує (часто на лентах наспівано тільки другий голос). В таких випадках перший голос передано малими нотами, щоб підкреслити додаток, якого бракувало в джерелі, але якого дана пісня потребує («В чорнім лісі»). В інших піснях («Там за лісом сонечко зіходить» (1) і «Як землю виорють гранати» (4)) зроблено це вільно, без поменшених нот. Тут подано здогадні музичні реконструкції, припускаючи, що дві частини могли б чергуватись антифонально з подібними контрастами у фактурі та що голе повторення, як зазначено в джерелах, нецікаве, а то й нехарактерне для цих пісень.

Ритміка

Ритмічна проблематика виявляє два загадкові моменти: 1) питання точкових ритмів, і 2) метро-ритмічні асиметрії. Обі проблеми завважуємо у варіантах пісні «Іди від мене ти, моя кохана». Точкові ритми у варіанті (3) не виконуються точно, а радше в невимірній, асиметричній пропорції довшої до коротшої ноти, дещо зближено до шести-восьмого метру, причому ненаголошені вісімки виконуються також скорочено. Це виявляється зовсім природно під впливом елементів мовного ритму і вимагає тільки певного нехтування засад точного ритму, але точний запис був би ірраціональним, і тому, тут і деінде, умовно вживається точковий запис. Зате у варіанті (2), хоч метро-ритм подібний, як у варіанті (3), зроблено запис рівними вісімками. З цього виходить, що в повстанських піснях практикуються різновиди ритмічної асиметрії, навіть коли записи повністю

симетричні. Якщо порівняти варіант (1), бачимо, що перші ноти всіх фраз та останні ноти фраз 1 і 3 подовжені, з певним асиметричним наслідком на метр. Чи така асиметрія питома ознака пісні, а чи її виконання — питання дискусійне. Ця асиметрія є корисною у повільнішому пісенно-співучому характері пісні, тоді як вид варіанту (2) більш відповідний для швидшого популярно-танкового характеру пісні. Зате такі асиметричні подовження, а часом і скорочення (див. «Там під горою») трапляються досить часто у каденціях фраз. Часом це має зовсім принагідне використання і може записуватися у вигляді фермати, з приводу якої додається одна доля (навіть у марші) і якої можна, але не обов'язково дотримуватися (див. «Подай дівчино ручку на прощання», «Чи то буря, чи грім» (1)). Деінде це вказує тенденцію скорочувати надто довгі ноти («Як повстанець в похід вибрався», «Рушив кінь мій в далеку дорогу» (1,2)) або подовжити надто короткі для вигідного відновлення дихання поміж фразами (див. «Будь здорова моя мила», «Дядько Гнат») чи й для вокального приваблення важливих у фразі нот (див. «Тихий ліс» (1)). Самозрозуміло, що усюди є також й естетичні причини для цих асиметрій.

Такі розбіжності в якійсь мірі пов'язані з тим, хто виконує пісню. Жінки, наприклад, виконують пісні ліричніше з різновидними асиметріями, тоді як чоловіки — суворіше, дуже ритмічно, з нахилом до шаблонної симетрії. Подібні заваги можна б приміняти до окремих жіночих та чоловічих репертуарів. Прикладом випадкового порушення метро-ритму може послужити пісня «Замело тебе снігом, Україно». Зміна у 3/4 такт, яку наведено над 7-им тактом у відношенні до варіанту, поданого малими нотами, видається химерною, неначе видумкою співця, але й вона може мати важливий момент у формі, бо передбачує завершальний каданс у пісенному періоді.

Проблема передтакту

Серед повстанських пісень маємо приклади різних видів ненаголошеного початку фрази. У маршах домінує тенденція зберегти і підтвердити сильну першу долю такту, а часто появляються односкладові, двоскладові і трискладові передтакти. Зате навіть сюди просякають тенденції починати такт ненаголошеним складом. В пісні «Світить місяць понад темним лісом» у 4-дольній фразі наголос завжди лежить на третій долі, хоч у четвертому рядку переходить на першу долю. Хоча запис у 2/4 метрі й оминає проблему передтакту, все ж таки відчуття ненаголошеної першої долі у 4-дольнім періоді крізь перші три рядки кожної строфи кінцеве для приготування розв'язки в 4-му рядку («сотня повстанців гордо виступа»).

У пісні «До бою правого» маємо заступлені обі метричні традиції. Перша мелодія, пізнішого походження (Юркевича), дотримується старої традиції, дуже поширеної в українській народній пісні, яка впливає з метричних основ силабічного вірша, бо тут такт починається ненаголошеним складом. У другій мелодії, в пісні «По Холмщині нашій», на мотив «В степу під Херсоном», маємо справжній передтакт, що й свідчить про важливість тут тонічного акценту. На цю мелодію треба б співати «До правого бою». У піснях «За гори сонце заходило» та «Шуміли сосни і діброви» питання передтакту досить енігматичне в першій половині пісні, а справжній передтакт вирішується щойно в другій половині.

Якщо метр, що виходить з традицій силабічного вірша, назвати «силабічним», а другий — «тонічним», то треба ствердити, що силабічний вірш виявляє певну стійкість навіть у загальному контексті переважаючого тонічного метру. Це видно в пісні «Із московського болота». Сама мелодія пісні, беручи абстрактно, виявляє безумовно сильні тонічні акценти на всіх перших долях. Натомість текст вимагає наголосів, синкопованих на третю долю (відповідаючи античній стопі пеон-III: | ~ ~ ~ |), виявляючи не так тонічні акценти мелодії як радше метричні основи старого тексту пісні «Розпрягайте хлопці коні», або, інакше, його пісенно-ритмічні властивості.

В повстанських піснях силабічні і справжні тонічні метри чергуються майже скрізь, хоч з певною перевагою тонічного. Існують, однак, й суміжні випадки, які викликають певні сумніви й непевності щодо їх метричного запису. Рекомендуємо порівняти «Сего року сумні свята» з варіантом «Світить місяць над зорями», а також з «Вже настала люба днина» чи радше з її першовидом «Із-за острова на стрежень». Останню пісню можна було б дуже легко переписати, починаючи з чвертковим або двоскладовим передтактом.

Коляди

Коляди подані в джерелах здебільша без музики, хоча часто із зазначеними «аріями». Немає певности, що вдалося віднайти відповідні варіанти кожної колядки, особливо у випадку «Дивна новина». Музика до 2-го варіанту «Щедрика», подана на ленті Грицяя, виявляє своєрідні особливості, а з цього виринають питання про відношення 1-го варіанту до «Щедрика» Леонтовича, якого подаємо, але який не вказаний у джерелі.

Щиро вдячний усім, хто допоміг у підготовці цього тому. Зокрема, дякую членам Комісії «Літопису УПА» п. Степанові Голяшеві, п-і Ірині Каміньській, а також п. Євгену Штендері за допомогу в доборі матеріялу та ідентифікації й описі пісень. За мовну редакцію дякую п. Ігорю Гринді. Миколі Кулику дякую за постійну підтримку та адміністративну допомогу у виданні цієї книги. Професорові Петрові Й. Потічному належить спеціальна подяка за редакційний нагляд, допомогу у вступній статті та тверду настанову прискішити видання цієї книги.

Зенон Лавришин

Preface

This volume is a collection of songs which were composed during the period of operation of the Ukrainian Insurgent Army (UPA) and the Ukrainian underground, or during the period between the two world wars. In its broader sense, the term «insurgent songs» refers not only to the songs of the insurgent movement, but also to insurgent and popular compositions of the insurgent period and later.

Organization of Materials

The materials in this collection are generally organized in terms of the genres and themes into which they fall. The «Appendix» presents excerpts of songs, as well as texts of songs which we received only after completion of the collection.

The materials are divided into 15 chapters: hymns and marches; historical songs; destiny of the people; insurgent philosophy; insurgent's destiny; girl's destiny; mother's destiny; family's destiny; prisons and camps; love songs; military life; diversions; humorous songs; carols; post-insurgent songs; post-insurgent songs with known authors; and appendices, which group together songs in specific categories. The volume also has «Notes,» a «Bibliography» and an «Index.»

Two types of annotation are used in the volume – general notes and textual notes. The general notes, which are presented together at the end of the book, provide abbreviated lists of sources of a given song, beginning with the main source. To help the reader, we give the songs in alphabetical order and where possible, state the time and place of notation, the person from whom it was obtained and information about the persons or events which are the subjects of the song, as well as the song's number and page in the book. The arrangement of verses provided in the general notes after the name of the source (as also in the textual notes) shows the state of the texts in the sources. If no changes are given, this means that the texts in the sources and in the collection are the same.

The sources, especially when there exist several versions, are grouped according to number (1), (2), etc., with the main source being given first. Sometimes there are conflicts (if the text of the song is given under one num-

ber and the music under another). In these cases, the notes in the variants should also be consulted.

The textual notes (provided after each song) mainly present different versions of the texts of songs. The number of the note is given at the end of the text, the final content of which can be compared with the annotated text. (Generally, the number of syllables in both cases is the same). Individual notes may refer to larger or smaller portions of text, but these portions always end with an annotational number. In cases where the annotated text continues past the note number, the text representing an alternative version of the words after the note number is put into brackets. If in a listing of sources one is placed in brackets, the deviation from the provided annotated text is also given in brackets. In some individual cases, the note number appears at the beginning of a verse, or after its number. This means that this note refers to the whole verse.

The «Bibliography» gives the main sources of the songs in the collection, while the «Index» lists the names, pseudonyms, geographical names and selected key phrases from the texts of the songs.

Included in this collection are many songs from the interwar period, which clearly paved the way for the insurgent movement («Vzhe chas, vzhe chas – narode vstan'! Dyktuy voroham tut Vkrayinu»). Often these are variants of riflemen's songs («Lunaye klych,» «My po taborakh i tiurmakh,» «Lety moya dumko,» «Poviyav viter stepovyi»), songs from the period of the Liberation Struggle (UHA song «Oy zarusly vsi dorohy»), the Transcarpathian uprising, or compositions related to OUN activities. To ease the reader's task, songs of earlier or later origin are grouped in other chapters, for example, «Pre-insurgent Songs,» «Insurgent Reworkings of Existing Songs» and «Post-insurgent Songs.» Some songs with an insurgent theme appeared in print long before the actual formation of the UPA, for example, «Yak Lopatyn'skyi z-za kordonu,» «My zrodylys' iz krovy narodu,» «My ukrayin'ski partyzany,» and «Zrodylys' my velykoyi hodyny,» which are included in the song book «Homin voli» (1941).

We did not always succeed in clearly differentiating among these categories of songs because it was not always possible to clearly identify the period of a song's origin. Just like the songs of the Sich Riflemen, which inspired a parallel popular production of songs, which came to be regarded as songs of the «riflemen» genre, many popular songs were also produced about the UPA (for example, «Ty znemihsia miy mylyi»). Also, not all the songs are directly related to the insurgent genre («Diad'ko Hnat»), although they were sung in the UPA. But because many of them had never appeared in print, we decided to include them in the collection purely for reasons of ethnographic preservation.

In the collection, we have tried to bring together textual and musical variants of songs, although we did not always succeed. For example, «Na horodi roste zillia» could be sung to the melody of the song «Yak poviyav buynyi viter,» «Rosty, rosty cheremshyno» (2), or even «Sontse skhodyt' i zakhodyt'». However, because no documentation for this exists, we did not indicate this in the text. «Pisnia kholmshchyn povstantsiv,» for example, can be found under different genres, titles and melodies («Do boyu pravoho,» and «Po Kholmshchyni nashiy»). In some cases, such as that of the song «Buvalo vypiu shklianku pyva,» similarities of text link it to «Shumily sosny i dibrovy,» while musical similarities link it to «Ne plach matusiu» (2). Often, similar features or even entire verses are found in different contexts with differing themes («Na horodi roste zillia» – verse 3, «Rosty, rosty cheremshyno» – verse 4, and «Bud zdorova moya myla» – verse 7). For this reason, the exactness of categorization of the songs remains a matter of debate.

Also problematical has been the attempt to determine which melodies are original, which ones are used with which texts and which are borrowed from popular songs, or even foreign songs («Po boyu bulo, kryk zatykh»). This is difficult because such borrowings are very frequent. Insurgent songs were largely created on the basis of existing melodies, which served for arrangement of several different songs at the same time (the melody of the song «Oy tam daleko na Volyni» was also used as the basis for the songs «Oy, khto ide na Birchu,» «Khodit' siudy do mene khloptsi,» «Khay zemliu vyoraiut' harmaty» (3) and others). The song «Zrodylys' my velykoyi hodyny» has its own melody (1), but was also sung to other well-known melodies (2, 3).

Furthermore, the known authors of insurgent songs were in most cases the authors of the texts only. Melodies were frequently adopted for purely propagandistic purposes. For example, Iryna Kamin'ska mentions that in relation to the arrival of the Red Army, the words of insurgent songs were very often put to the melodies of Red Army songs («Khay zemliu vyoraiut' harmaty» based on the Georgian melody «Suliko,» or «Vzhe nastala liuba dnyna» and «Pamiataju toj berezen'» based on the melody of the song about Sten'ka Razin).

Whenever possible, we have tried to identify reworkings of popular and rifleman's songs, as well as borrowings of Ukrainian and foreign melodies (especially Russian popular romances). Different melodic variants which are grouped together are marked by numbers in brackets, which are shown at the beginning of the musical notation. Numbers in brackets after the title of the song denote the existence of exact or close repetitions of a given song. Variants of songs or melodies which could not be grouped together are explained in the «Notes.» Smaller numbers marking musical variants refer to a specific

variant of a song, with the musical variant often also being provided in smaller musical notation.

Internal variants of songs, that is, small and insignificant differences among different sources, are given immediately after each song and marked by numbers referring to the appropriately marked places in the music. The variant fully replaces the music provided under the broken line after the given number. The repetition of numbers above the music means that the variant marked by the given number replaces the music in all the marked places. When there are several variants marked by a given number, each of them replaces the correspondingly marked music. In some cases, often in order to save space, we had to provide some additional variants in smaller musical notation. For this reason, smaller musical notations can mean: ornamentation (normal appoggiatura and other notation) and second voices; polyphony not provided in the source (when there is no harmonic collision); internal variants; deviation of a given variant of the song (when the musical variant is marked with a small number).

Themes

The most obvious characteristic of the insurgent genre is the theme of rising up against occupying powers, enslavement and tyranny. Insurgent songs express an open call to battle and to revenge against the enemies of Ukraine, as well as love for the motherland and devotion to her revolutionary leaders (Bandera, Chuprynka and others). UPA actions, heroic deeds of individual soldiers, the hard underground life, longing for one's girl, family or boy are also important subjects of this genre. The theme of banishment, prisons and concentration camps is also important and constitutes a specific, parallel category of camp songs, which differ from the strict insurgent genre.

Key Words and Images

The terms kozak, rifleman, Sich fighter, insurgent and partisan are used very widely in insurgent songs and often alternate each other in different variants of the same songs. Very often, in order to preserve anti-regime songs, words and terms considered dangerous were substituted with more neutral ones. For this reason, it is often not easy to differentiate insurgent songs from riflemen songs.

A characteristic image in insurgent songs is that of the forest. Among poetic images, the most striking is the image of grass. This image is also

common in pre-insurgent songs («Poviyav viter stepovyj,» «Tuchi ta zavoyi v stepu dalekim»). In insurgent songs, the image of grass is used in a purely descriptive way («Kudy viter khmary nosyt',» «V stepu pid Khersonom») but also as an image of fallen soldiers («Mov olen' toy» (1), «Oy chuty, chuty harmatni strily»). In other places, we encounter the image of grass coloured with blood («Rushyv kin' miy v daleku dorohu,» «Oy chuty, chuty harmatni strily,» «Tay nashcho mene maty porodyla,» «V biy za slavu»). In some songs, the image of the grass foretells coming death («Rozprashchavsia strilets zi svoyeiu ridneyu,» «V seli na Vybranivtsi,» «Na zeleniy travi» (1). At times, the grass symbolizes forgetting – of traces, paths or graves, which grow over with grass («Oy pokynuv ya virnu divchynu,» «V biy za slavu,» «I nashcho mene maty porodyla» (1, 2). Also apparent in the songs is the link between grass and the grave («Podyvsia divchyno na mene,» «Ya siohodni vid vas vidyizhdzhayu,» «U lisi temnomu» (2), «Bude nam z toboyu shcho zhadyt,» and others. The image of grass also implies rebirth, but only from the point of view of paying respect to the fallen («Vzhe vesna voskresla, travy zeleniyut').

Sources and State of Notation

In Ukraine, until recently, there was strict prohibition and censorship of insurgent songs and even active destruction of their source base, which very often led to the loss of a song's original form. In the diaspora, under the influence of the «editorial pen» or because of low-quality popular recordings, not only were the original forms of songs frequently lost, but new forms of textual or musical details were created. In some cases, the language was corrected, in other cases, the music, and in each case, the song suffered harm.

There are relatively few direct sources of insurgent songs. Apart from Sanyk's songs (1947), the «Novi koliady» collection and songs published in the underground publication «Yunatskyi shliakh» (1946), the sources are the typescripts of texts only in Golash's songbook (1947), «Zbir pisen' UPA» from the «Litopys UPA» Archive and songs taken from the «Journal of Company Commander Krylach» (1944 – 1947). Adding to this are some notations made in Germany from UPA soldiers in the manuscript of Adam Voitykhivskiy (1948) and Boian's author's typescripts from the 1930-s and 1940-s. There are also the collections «Homin voli» (1941) and «Za Ukrayinu» (1943), but they were not yet accessible when this collection was being prepared.

The publication «Spivanyk UPA» (1950) is largely based on Stepan Golash's songbook, but with linguistic «corrections» and musical arrangements for a men's choir. Stepan Golash directed the «Litopys UPA» song archive, with the

help of V. Yurkevych and M. Dziman. The archive has the files of Yurkevych, Kashuba, Hrytsai, Hrytsenko, Hnatyshyn, Dobosh and miscellaneous. When we cite this archive we mention its individual files and provide Golash's numeration.

Our main source is the collection of insurgent songs «secretly» recorded by Roman Shankivskyi (Ivan Nevmyrushchyi) in 1950-1990. He presented over 150 songs, a portion of them with music. Later we also used present-day collections from Ukraine by M. M. Kryshchuk, V. Oliynyk and Vasyl Podufalyi. An important contribution to this literature are some new editions from Ukraine, for example, «Pisni ukrayinskykh natsionalistiv,» two collections by Z. Beretskyi, V. Podufalyi, A. S. Pastushenko and Ye. Shmorhun. Clippings from the press, letters, recordings on tape, notes, books, records and information from individuals complete these sources. The bibliography provides information about all the collections used in this volume.

Basing ourselves on this varied material, we decided to put in the main text the best variant of a song (see «My ukrayynski partyzany» and variants) and include all others in the notes or, for the melody, in the lists of musical variants. What we have here is, most likely, not a complete collection of variants. But we believe that this collection will facilitate the work of later researchers of insurgent songs.

In some cases, we have done textual reconstructions (for example, the beginning of «Zrodylys' my ne z krovy ale v diysnist»), which we have clearly indicated in the notes. Also, with respect to the music, we sometimes had to take excerpts of melodies from existing arrangements for choirs. In such cases, or when there was a lack of authentic polyphony, two or three voices have been added, even if this changed the harmonic functions or other elements given in the source, if they seemed unauthentic for the given song (for example, «My lytsari bez zhakhu i bez smerty»). This was done not as an arrangement of the song, but rather to sketch its harmonic background.

In some cases, «missing» voices have been added (often on the tapes, only the second voice was sung). In such cases, the first voice is shown in small notes, to emphasize that it is an addition and was missing in the source, but is needed for the song («V chornim lisi»). In other songs («Tam za lisom sonechko zakhodyt'») (1) and «Yak zemliu vyorayut' granaty» (4), this was done freely, without smaller notes. Here we give the probable musical reconstructions, assuming that two parts could alternate in antiphonal style with similar contrasts in the manner of execution and that an unadorned repetition, as noted in the sources, is not interesting and not characteristic to these songs.

Rhythm

The problem of rhythm involves two difficult aspects: 1) the question of dotted rhythms and 2) metrical-rhythmical asymmetries. We see both problems in variants of the song «*Idy vid mene ty, moya kokhana.*» Dotted rhythms in variant (3) are not performed in an exact manner, but rather in an unmeasured, asymmetrical proportion of the longer to the shorter note, somewhat related to the 6/8 meter, with the unstressed eighths being also performed in a shortened way. This is very natural in view of the influence of spoken rhythm and requires only some disregard for the principles of exact rhythm; however, a more accurate notation would have been irrational and for that reason, here and in other places, we use dotted notation for this purpose. However in variant (2), although the meter and rhythm are similar to that of variant (3), the notation is made in even eighths. From this we see that various rhythmical asymmetries were practised in insurgent songs, even when the notations are fully symmetrical. When we compare variant (1), we see that the first notes of all the phrases and the last notes of phrases 1 and 3 are all elongated with a certain asymmetrical effect on the meter. Whether this asymmetry is original to the song is a debatable question. This asymmetry is useful for slower singing, while the form used in variant (2) is more useful for performance of the song in the faster, popular-dance manner. However, we meet such asymmetrical lengthenings and sometimes shortenings (see «*Tam pid horoyu*») quite often in phrase cadences. Sometimes this may be a completely random change and can be noted in the form of a fermata, which adds one beat (even in a march) and which can be, but does not have to be, adhered to (see «*Poday divchyno ruchku na proshchannia,*» «*Chy to buria chy hrim*» (1). In other places, there is a tendency to shorten overly long notes («*Yak povstanets v pokhid vybyravsia,*» «*Rushyv kin' miy v daleku dorohu*» (1,2) or lengthen overly short notes, in order to take a breath between phrases (see «*Bud' zdorova moya myla,*» «*Diad'ko Hnat*») or to vocally highlight important notes in the phrase (see «*Tykyhi lis,*» (1)). Clearly, there are always also aesthetic reasons for these asymmetries.

To some extent, these deviations are also related to the singer. Women, for example, perform songs more lyrically with various asymmetries, whereas men sing more severely, very rhythmically, with a tendency toward standardized symmetry. Similar observations can be made about specific women's and men's repertoires. An example of chance transgression of the meter-rhythm is the song «*Zamelo tebe snihom, Vkrayino.*» The change to 3/4 time, coming on the seventh beat in relation to the variant which is shown in small notes, appears to be whimsical, an invention of the singer. But it too may have an

important purpose, because it looks forward to the last cadence in the song period.

Problem of the First Beat

In insurgent songs, there are examples of different types of unstressed beginnings of phrases. The marches have a strong tendency to maintain and emphasize the strong first beat, and there are often one-syllable, two-syllable and three-syllable forebeats. However, even here we see the tendency to begin the beat with an unstressed syllable. In the song «Svityt' misiats ponad temnym lisom,» the four-beat phrase always has the stress falling on the third beat, although in the fourth line it moves to the first beat. Although the notation is in 2/4 time and avoids the problem of a forebeat, nevertheless the feeling of the unstressed first beat in a 4-beat period through the first three lines of each verse is essential to prepare for the solution in the 4th line («sotnia povstantsiv hordo vystupala»).

In the song «Do boyu pravoho» we see both metrical traditions. The first melody, which is of later origin (Yurkevych) follows the old tradition, very widespread in Ukrainian popular songs, which reflects the meter of the syllabic poem. Here, the beat begins with an unstressed syllable. In the second melody, in the song «Po Kholmshchyni nashiy» and the motif «V stepu pid Khersonom,» we have a real forebeat which shows the importance here of more accurate stress. «Do pravaho boyu» should be sung to this melody. In the songs «Za hory sontse zakhodylo» and «Shumily sosny i dibrovy» the question of forebeat is quite unclear in the first half of the song and is resolved only in the second half.

If the meter reflecting the syllabic poem tradition is called «syllabic» and the other «tonic,» then we can say that syllabic meter shows a certain presence even in the general context of a dominant tonic meter. We see this in the song «Iz moskovskoho bolota.» If looked at in an abstract way, the melody clearly shows strong tonic stresses on all first beats. However, the text of the song requires stresses syncopated to the third beat (in accordance with the ancient peon III foot: | ~ ~ - ~ |), showing not so much tonic stresses, but rather the meter of the old text of the song «Rozprihayte khlopsi koni» or, rather, its songlike rhythmical characteristics.

In insurgent songs, syllabic and true tonic meters alternate almost everywhere, although with some dominance of the tonic. There also exist borderline cases, which cause some doubt as to their metrical notation. We suggest comparing «Seho roku sumni sviata» with the variant «Svityt' misiats nad zoriamy,» as well as «Vzhe nastala liuba dryna» or rather, its first form, «Iz-

za ostrova na strezhen'». The last song could be rewritten very easily beginning with a quarter note or two-syllable forebeat.

Carols

In the sources, the carols are usually given without music, although often with indicated «arias.» We cannot be certain that we have succeeded in finding all the variants of every carol, especially in the case of «Dyvnaya novyna.» The music to the second variant of «Shchedryk» as provided on Hrytsai's tape has some particular qualities, which gives rise to questions about the relationship of the first variant to Leontovych's «Shchedryk,» which we give, but which is not indicated in the source.

* * *

I want to thank everyone who helped in the preparation of this volume. In particular, I thank the members of the «Litopys UPA» Commission, Mr. Stepan Golash and Ms. Iryna Kamin'ska, and also Mr. Yevhen Shtendera for their help with the selection of materials and identification and descriptions of songs. For linguistic editing I thank Mr. Ihor Hrynda. I am grateful Mykola Kulyk for his ongoing support and administrative assistance in the publication of this book. Special thanks to Professor Petro J. Potichnyj for his editorial supervision, help with the introductory article and determination to speed up the publication of this book.

Zenon Lavryshyn

ЛІТОПИС УКРАЇНСЬКОЇ ПОВСТАНСЬКОЇ АРМІЇ

25